Par Latvijas Republikas 2019.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem

Rīga 2020

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Datums skatāms dokumenta paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs teksta failā.

“Par Latvijas Republikas 2019.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”.

Finanšu revīzija “Par Latvijas Republikas 2019.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”.

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2019.gada 5.augusta revīzijas grafiku Nr.2.4.1-32/2019.

Revīzijas ziņojums stājas spēkā Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta lēmuma par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu spēkā stāšanās brīdī.

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļa vietnes *http://depositphotos.com (autors: olivier26).*

Saturs

Kas ir Saimnieciskā gada pārskats 7

Kāds ir Valsts kontroles uzdevums, novērtējot Saimnieciskā gada pārskatu 8

1. daļa. – Kopsavilkums 10

1.1. Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem, kas ietekmē atzinumu par gada pārskatu 10

1.1.1. Ilgtermiņa ieguldījumi 11

1.1.2. Saistības, iespējamās saistības 12

1.1.3. Nodokļu un nodevu ieņēmumu pilnīgums 13

1.2. Kopsavilkums par atbilstības jautājumu izvērtēšanā konstatēto 14

1.2.1. Standartizācijas projekts 14

1.2.2. Simtgades izdevumi 15

1.2.3. Muitas videonovērošanas sistēma 16

1.2.4. Nodokļu maksātāju atbalsta pasākumi 16

1.2.5. Pašvaldību rīcība, ieviešot jaunā tiesību akta prasības grāmatvedības uzskaitē 17

1.3. Kopsavilkums par citiem būtiskiem jautājumiem, kas iekļauti atzinumā 18

1.3.1. Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI) 18

1.3.2. Citi būtiski apstākļi (Covid-19) 18

1.4. Kopsavilkums par citiem būtiskiem jautājumiem 20

1.5. Kopsavilkums par iepriekšējās Saimnieciskā gada revīzijās sniegtajiem un vēl ieviešamajiem ieteikumiem 21

1.6. Kopsavilkums par 2019.gada Saimnieciskā gada revīzijā sniegtajiem ieteikumiem 22

2. daļa. – Saimnieciskā gada pārskata sagatavošana 25

2.1. Pārskata daļa *Ilgtermiņa ieguldījumi* 26

2.1.1. Bilances postenis “Zeme un būves” un “Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi” 27

2.2. Pārskata daļa *Saistības, Iespējamās saistības* 31

2.2.1. Ilgtermiņa saistības 31

2.2.1.1. Atvasinātie finanšu instrumenti 31

2.2.1.2. Lielvārdes novada pašvaldības saistības ... 33
2.2.1.3. Rīgas pilsētas pašvaldības saistības ... 34

2.3. Pārskata daļa *Nodokļu un nodevu ieņēmumi* ... 34
2.3.1. Uzkrāšanas principa ieviešana nodokļu un nodevu uzskaitē ... 34
2.3.2. Nodevas ... 38
2.3.2.1. Valsts nodevu ieņēmumu uzskaite un administrēšana ... 38
2.3.2.2. Būvkomersantu reģistrēšanas nodeva ... 45

2.4. Pārskata daļa *Izdevumi* ... 50
2.4.1. Izdevumi pētījumiem ... 50
2.4.1.1. Jomas raksturojums ... 50
2.4.1.2. Revīzijas pieeja ... 53
2.4.1.3. Informācijas pieejamība un attiecināmo tiesību aktu ievērošana ... 56
2.4.1.4. Līdzekļu izlietojums publisko personu ārpakalpojumā pasūtītiem pētījumiem ... 60
2.4.2. Izdevumi un iespējamās saistības par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās ... 63
2.4.2.1. Jomas raksturojums ... 63
2.4.2.2. Revīzijas pieeja ... 65
2.4.2.3. Starptautisko organizāciju skaits, kurās Latvija ir dalībvalsts ... 67
2.4.2.4. Valsts iespējamās saistības no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās ... 69
2.4.2.5. Citi konstatējumi – kārtējo izmaksu – biedra naudas, dalības maksas un iemaksu starptautiskajās institūcijās samaksa ... 73

3. daļa. – Citi Saimnieciskā gada pārskatam būtiski jautājumi ... 76

3.1. Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI) ... 76
3.1.1. Uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā ... 77
3.1.2. Uzkrājumi nākotnes saistībām – kāpēc tie jāveido? ... 79
3.1.3. Uzkrājumi pēcnodarbinātības labumiem – izdienas pensijām ... 81

3.2. Covid-19 ... 92

4. daļa. – Atbilstības jautājumu izvērtējums ... 93

4.1. Simtgades izdevumi ... 93
4.1.1. Simtgades svinību aktivitātes ... 95
4.1.2. Simtgades svinību izdevumi ... 97
4.1.3. Simtgadei piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzība ... 98

4.2. Standartizācijas projekts ... 100

4.2.1. Revīzijas pieeja ... 101
4.2.2. Projekta īstenošana ... 103
4.2.2.1. Projekta aktivitātes ... 104
4.2.2.2. Projekta izmaksas ... 110
4.2.2.3. SPSGS prasību pārņemšana normatīvajos aktos ... 113
4.2.2.4. Standartizācijas projekta uzraudzība un projekta īstenošanas vadība ... 118
4.3. Nodokļu maksātāju atbalsta pasākumi ... 123
4.4. Muitas videonovērošanas sistēma ... 128
4.5. Pašvaldību rīcība, ieviešot jaunā tiesību akta prasības grāmatvedības uzskaitē ... 131
5. daļa. – Iepriekšējā revīzijā sniegtā ieteikuma par nodokļu parādu iekasēšanas veicināšanu ieviešanas progress ... 135
Revīzijas raksturojums ... 140
Revīzijas mērķis ... 140
Revidējamās vienības un revidentu atbildība ... 140
Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji ... 141
Revīzijas apjoma ierobežojumi ... 150
Termini un skaidrojumi ... 154
1.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – muitas videonovērošanas sistēma ... 156
2.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji - Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums ... 157
3.pielikums Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – Simtgades izdevumi. 158
4.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – Pašvaldību rīcības atbilstība tiesību aktu prasībām ... 161
5.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – Standartizācijas projekts164

6.pielikums. Uzkrāšanas principa ieviešanas posmi 167

7.pielikums. Pārskatā uzrādīto ministriju un centrālo valsts iestāžu administrēto valsts nodevu skaits 168

8.pielikums. Kādi bija nodokļu maksātāju atbalsta pasākumu nosacījumi? 169

9.pielikums. Standartizācijas projektā iekļautās aktivitātes un to grozījumi 170

10.pielikums. Standartizācija projekta apmācību ekspertu izmaiņas 172

11.pielikums. Standartizācijas projekta apmācību ekspertu noslodze 173

12.pielikums. Standartizācijas projekta komandai piešķirto izmaksu procentuālais lielums un periodi 174

13.pielikums. Zemes un būvju uzskaitē konstatētās neatbilstības Saimnieciskā gada pārskata revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās pārskata gada sākumā un beigās .. 179

14.pielikums. Apkopojums par pašvaldībās nākotnes saistībām izveidotajiem uzkrājumiem pēcnodarbinātības labumiem (pabalstiem bijušajiem priekšsēdētājiem vai priekšsēdētāju vietniekiem) 182

15.pielikums. Zvērinātu revidentu atzinumi ar iebildēm vai apstākļu akcentējumu par pašvaldību 2019.gada pārskatiem..... 188

16.pielikums. Informācija par pēcnodarbinātības labumiem atlīdzināšanas institūcijām 201

17.pielikums. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās 203

18.pielikums. Apkopotie dati par pētījumiem 209

19.pielikums. Revīzijas laikā identificētie pētījumi, kuri nav publicēti Pētījumu un publikāciju datubāzē 210

Atsauces 214

Kas ir Saimnieciskā gada pārskats

Saimnieciskā gada pārskata mērķis ir sniegt skaidru un patiesu priekšstatu par valsts darbības rezultātiem un finansiālo stāvokli pārskata gada 31.decembrī.

Saimnieciskā gada pārskatā tiek apvienoti:

- 13 ministriju, 13 centrālo valsts iestāžu, Saeimas un Valsts kontroles gada pārskati;
- 119 pašvaldību gada pārskati;
- valsts budžeta finanšu uzskaites pārskati,

un to sagatavo Finanšu ministrija.

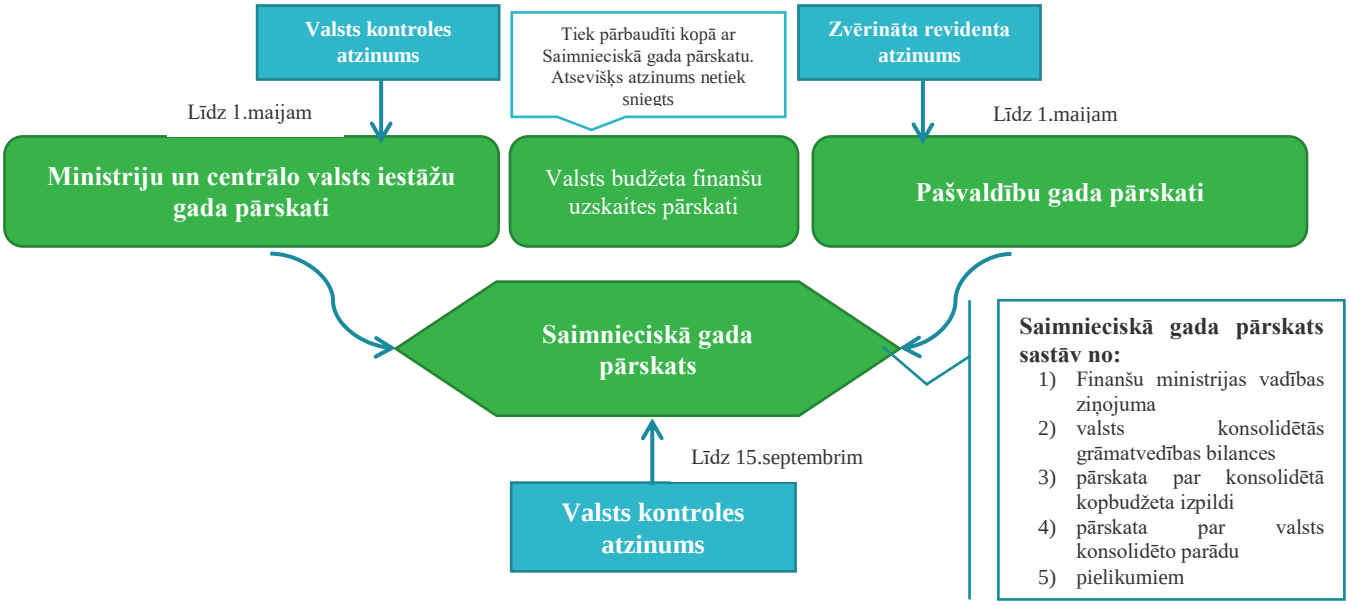

Saimnieciskā gada pārskats skaitļos parāda, ka bilances kopsumma 2019.gadā ir nedaudz samazinājusies, bet ieņēmumi, izdevumi un valsts parāds turpina pieaug (tūkst. *euro*):

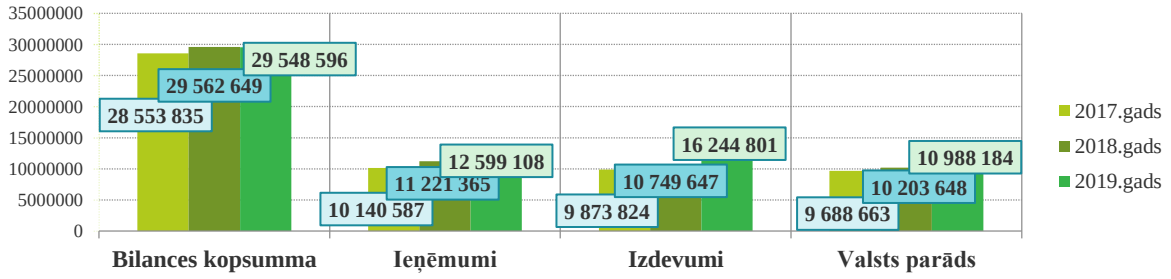

Kāds ir Valsts kontroles uzdevums, novērtējot Saimnieciskā gada pārskatu

Valsts kontrole, veicot noteiktas revīzijas procedūras, sniedz atzinumu par Saimnieciskā gada pārskatu, t.i., izsaka savu novērtējumu, vai Saimnieciskā gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts darbības rezultātiem pārskata gada beigās.

Mūsu sniegtajam atzinumam par Saimnieciskā gada pārskatu ir būtiska nozīme, jo atšķirībā no atzinumiem, kurus sniedzam par ministrijām un centrālajām valsts iestādēm, to vērtē arī ārvalstu investori un reitingu aģentūras, gan nosakot valsts kredītreitingu, gan arī pieņemot lēmumu par investēšanas iespējām.

Ņemot vērā revīzijas konstatējumus, **atzinums par Saimnieciskā gada pārskatu** var būt:

nemodificēts atzinums

- **BEZ IEBILDĒM**, tātad pozitīvs

modificēti atzinumi

- **AR IEBILDĒM**, ja revīzijā atklātas būtiskas neatbilstības pēc vērtības vai rakstura / ja revīzijā pastāvošie apstākļi, kas liedz iegūt pietiekamus, ticamus un atbilstošus pierādījumus atzinuma sniegšanai (t.s. apjoma ierobežojumi), ir būtiski
- **NEGATĪVS**, ja revīzijā atklātās neatbilstības ir ne tikai būtiskas, bet arī visaptverošas
- kā **ATTEIKUMS SNIEGT ATZINUMU**, ja revīzijā pastāvošie apstākļi, kas liedz iegūt pietiekamus, ticamus un atbilstošus pierādījumus atzinuma sniegšanai, ir būtiski un visaptveroši

Atzinumu noteiktos apstākļos ir iespējamas papildināt ar vairākām īpašām sadaļām/rindkopām:

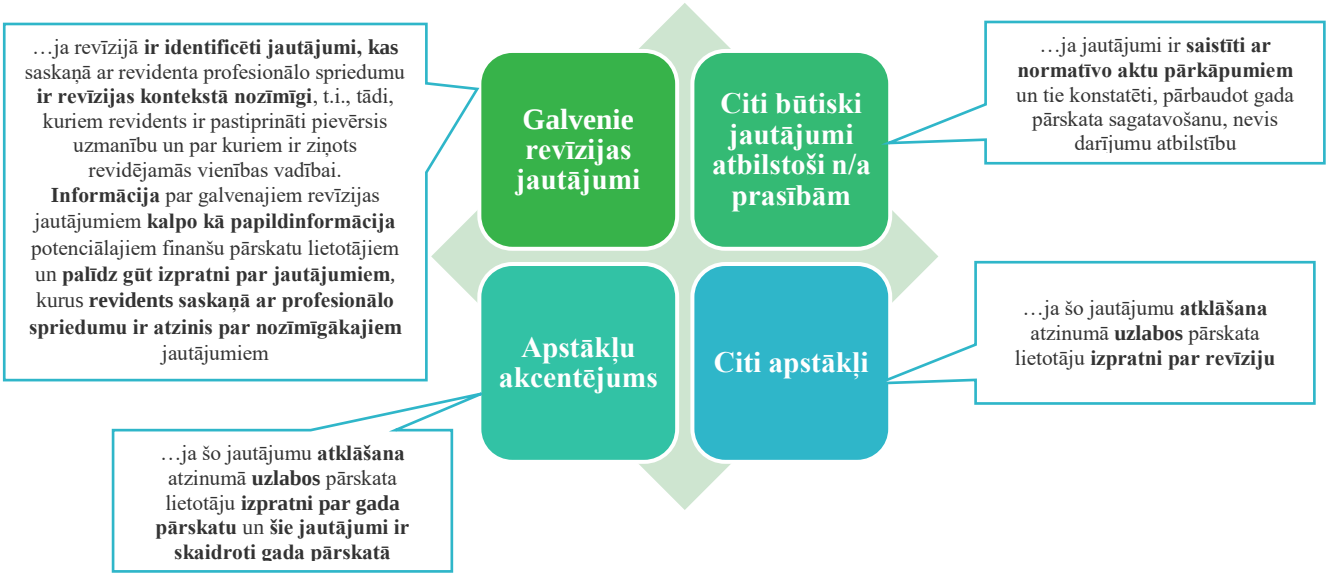

Kopš 2015.gada Valsts kontroles veikto finanšu revīziju mērķis ir ne tikai gūt pārliecību par gada pārskatu sagatavošanas pareizību, bet arī sniegt atzinumu par t.s. atbilstības jautājumiem – būtiskiem darījumiem / aktivitātēm / projektiem, kuru realizēšanai piešķirts un/vai izlietots finansējums (*piemēram, prioritārajiem pasākumiem piešķirtā finansējuma izlietojums*) vai arī attiecībā uz kuru realizēšanu ir veiktas būtiskas darbības (*piemēram, jau piešķirtā finansējuma ietvaros veiktas strukturālas reformas*).

Atbilstības jautājumi var tikt identificēti un pārbaudīti gan konkrētu ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu pārskatu revīzijās, gan arī Saimnieciskā gada pārskata revīzijā. Ņemot vērā atbilstības jautājuma būtību un raksturu, viedoklis atzinuma izteikšanai par Saimnieciskā gada pārskata revīzijā vērtēto atbilstības jautājumu var būt balstīts uz:

- galvenokārt ministriju un centrālo valsts iestāžu, un pašvaldību finanšu revīziju rezultātiem (t.s. horizontālie atbilstības jautājumi), papildus vērtējot aspektus, kas pārsniedz konkrētās valsts institūcijas / konkrētās pašvaldības atbildību;
- tieši Saimnieciskā gada pārskatam specifiska jautājuma izvērtējuma rezultātiem.

Ņemot vērā revīzijas konstatējumus, **atzinums par atbilstības jautājumu** var būt:

nemodificēts atzinums

- **BEZ IEBILDĒM**, tātad pozitīvs

Šādu atzinumu sniedzam gadījumos, kad **gūstam pārliecību, ka piešķirtais finansējums** atbilstības jautājuma realizēšanai **visos būtiskajos aspektos ir izlietots atbilstoši** piešķiršanas mērķim, sasniedzot plānotos rezultātus un ievērojot tiesību aktus. Tomēr, **ja vēlamies vērst uzmanību uz atsevišķiem trūkumiem vai norādīt uz riskiem**, kas turpmāk var ietekmēt atbilstības jautājumam piešķirtā finansējuma atbilstošu izlietojumu, **atzinumam pievienojam trūkumus raksturojošu rindkopu**

modificēti atzinumi

- **AR IEBILDĒM**

Šādu atzinumu sniedzam, ja konstatējam **būtiskas neatbilstības**. No turpmākās rīcības viedokļa tas nozīmē, ka **ir nepieciešama tūlītēja rīcība, lai novērstu** konstatētās būtiskās **neatbilstības** un nodrošinātu, ka konkrētie darījumi (aktivitātes) tiek veikti atbilstoši, mērķtiecīgi un jēgpilni

Būtiskas neatbilstības varētu būt, piemēram – lai gan finansējums izlietots atbilstoši, tomēr nav sasniegts pasākuma mērķis

- **NEGATĪVS**

Šādu atzinumu sniedzam, ja revīzijā konstatētas **būtiskas un visaptverošas neatbilstības**, iestādēm nenodrošinot normatīvajos aktos noteikto funkciju veikšanu vai iekšējās kontroles sistēmas pietiekamu un atbilstošu darbību. Atsevišķos gadījumos negatīvais atzinums **var norādīt uz nepieciešamību steidzami pārvērtēt darījuma (aktivitātes) turpināšanas lietderību**, jo pastāv pamatotas bažas, ka finanšu līdzekļu ieguldījums plānoto mērķi nesasniedz

Būtiskas un visaptverošas neatbilstības varētu būt, piemēram – finansējums nav izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim un vienlaikus nav arī sasniegts pasākuma mērķis un nav ievēroti ar pasākuma īstenošanu saistītie normatīvie akti.

- kā **ATTEIKUMS SNIEGT ATZINUMU**

Atzinumu atsakāmies sniegt, ja revidenti nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par darījuma atbilstību izvēlētajiem vērtēšanas kritērijiem. Mēs atsakāmies sniegt atzinumus tādos gadījumos, kad, piemēram, uzskaites nepilnību dēļ nevaram iegūt pierādījumus par aktivitātei piešķirtā finansējuma izlietojumu, aktivitāti reglamentējošā normatīvā bāze ir neviennozīmīgi interpretējama u.c. Mūsu atteikums sniegt atzinumu no turpmākās rīcības viedokļa ir **vērtējams pēc būtības – vai ir jāveic normatīvās bāzes sakārtošana vai jānodrošina izsekojama finansējuma uzskaite u.tml.**

Atteikuma sniegt atzinumu pamatojums varētu būt, piemēram – nav iespējams pamatoti novērtēt aktivitātes progresu (jo noteiktajam mērķim nav izmērāmu rādītāju / laika grafiks tiek vairākkārt pagarināts un nav nosakāms aktivitātes izpildes termiņš) un izlietotā finansējuma atbilstību (jo netiek nodrošināta atsevišķa finanšu uzskaite), aktivitāti reglamentējošā normatīvā bāze ir neviennozīmīgi interpretējama utt.

Papildus darbam, ko veicam Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros, lai sniegtu atzinumu par gada pārskatu un atzinumu par vērtētajiem atbilstības jautājumiem, sekojam līdzi arī ieteikumu ieviešanas progresam. Tā kā ieteikumi ir svarīgākais Valsts kontroles darba rezultāts, tad to uzraudzībai veltām atbilstošu uzmanību. Mūsu mērķis ieteikumu ieviešanas uzraudzības kontekstā ir ne tikai sniegt informāciju par konkrēta ieteikuma ieviešanu vai neieviešanu, bet arī noteikt Valsts kontroles sniegto ieteikumu ietekmi – gan aprēķinot finansiāli (*izdevumu ekonomija / ieņēmumu pieaugums*), gan nosakot ieviestā ieteikuma ietekmi uz ekonomisko situāciju valstī, gan nosakot ieguvumus patērētājiem (*piemēram, samazināti tarifi, atvieglota piekļuve pakalpojumiem*), gan apzinot citus būtiskus ieguvumus.

1. daļa. – Kopsavilkums

1.1. Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem, kas ietekmē atzinumu par gada pārskatu

Izvērtējot Latvijas Republikas 2019.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – 2019.gada Saimnieciskā gada pārskats), **tika konstatēti <u>būtiski apjoma ierobežojumi</u>** (*ne zvērināto revidentu veikto pārbaužu rezultātā, ne Valsts kontrolei, veicot atbilstošas revīzijas procedūras, nav iespējams noteikt, kāds tieši ir nepieciešamo labojumu apmērs)*, kas ir **attiecināmi uz šādām pārskata daļām, par kurām nevaram sniegt atzinumu**:

- grāmatvedības **bilances aktīva** (31.12.2019.) pozīcijas:

Aktīvs	
Ilgtermiņa ieguldījumi	**26 543 779 tūkst. *euro*** **apjoma ierobežojums 1 208 134 tūkst. *euro* jeb 5% no ilgtermiņa ieguldījumu vērtības** t.sk.: ➢ **postenī *Zeme, ēkas būves* un *Turējumā nodotie nekustamie īpašumi* – 1 194 653** tūkst. *euro* (Rīgas, Jūrmalas un Liepājas pilsētas pašvaldības, Daugavpils, Krustpils, Ozolnieku un Riebiņu novada pašvaldības; nav pilnā mērā veikta nekustamo īpašumu inventarizācija; inženierbūvēm tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas) ➢ **postenī *Bioloģiskie un pazemes aktīvi* – 7 219 tūkst. *euro*** (Riebiņu, Ķeguma un Ventspils novada pašvaldības: Riebiņu un Ventspils novada pašvaldības nav veikušas inventarizāciju pazemes aktīviem 6 934 tūkst. *euro* vērtībā, bet Ķeguma pašvaldības pazemes aktīvu sastāvā bez atbilstoša novērtējuma ir uzrādīts karjera smilts-grants krājums 285 tūkst. *euro* vērtībā) ➢ **postenī *Ieguldījuma īpašumi* – 6 262 tūkst. *euro*** (Rīgas pilsētas, Baldones un Ventspils novada pašvaldības; nav pilnībā veikta inventarizācija un īpašumu lietošanas mērķu izvērtēšana, nosakot, vai īpašums tiek izmantots pašvaldības funkciju nodrošināšanai vai turēts kā ieguldījuma īpašums)
BILANCE	**29 548 596 tūkst. *euro*** **(kopējais apjoma ierobežojums – 1 208 134 tūkst. *euro* jeb 4%** no aktīvu vērtības)

Būtiskākie iemesli apjoma ierobežojumu noteikšanai ilgtermiņa ieguldījumiem:

- uzrādīti **citām personām piederoši** nekustamie īpašumi
- nepamatoti **samazināta** zemes un **būvju vērtība**
- zemes īpašumi ir **uzrādīti neatbilstošā vērtībā**
- **nav** nodrošināta visu pamatlīdzekļu **analītiskā uzskaite**
- **neatbilstības** pamatlīdzekļu **klasifikācijā** un **nolietojuma normu noteikšanā;**
- **inventarizācija** zemei un būvēm **nav veikta pilnā apmērā.**

Lielāko apjoma ierobežojuma daļu – **969 012** tūkst. *euro* **jeb 80%** apjoma ierobežojuma veido **Rīgas un Jūrmalas pilsētas** ilgtermiņa ieguldījumi, attiecībā uz kuriem kopš **2015.gada nav veikta atbilstoša inventarizācija.**

- grāmatvedības **bilances pasīva** (31.12.2019.) pozīcijas:

Pasīvs	
Saistības (ilgtermiņa un īstermiņa saistības)	**17 637 207 tūkst. *euro*** **apjoma ierobežojums 423 440 tūkst. *euro* jeb 2,4% no saistību vērtības** ➢ apjoma ierobežojums **200 000 tūkst. *euro* par Lielvārdes vekseļa darījumu** (Lielvārdes novada domes bijušais priekšsēdētājs, 2015.gadā pašvaldības vārdā noslēdzot darījumu ar *Riverside HK Ltd* un parakstot parādzīmi/vekseli 200 000 tūkst. *euro* vērtībā, ir rīkojies, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību pašvaldību aizņēmumu saņemšanai un pārkāpjot savam amatam noteiktās pilnvaras. Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par šī darījuma iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu, jo attiecībā uz šo darījumu lieta tiesā vēl nav izspriesta) ➢ **apjoma ierobežojums 223 440 tūkst. *euro* posteņiem, kas saistīti ar atvasinātiem finanšu instrumentiem** (Valsts kases noteiktā atvasināto finanšu instrumentu vērtība – 168 660 tūkst. *euro*, kas samazina valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē uzrādīto ilgtermiņa saistību vērtību, īstermiņa uzkrāto saistību par uzkrātiem procentu izdevumiem par atvasinātiem finanšu instrumentiem vērtība 54 780 tūkst. *euro*)
BILANCE	**29 548 596 tūkst. *euro*** (**kopējais apjoma ierobežojums – 423 440 tūkst. *euro*** jeb **1,4%** no pasīvu vērtības)
ZEMBILANCE	**5 841 052 tūkst. *euro*** **apjoma ierobežojums Saimnieciskā gada pārskatā uzrādīto iespējamo saistību vērtībai** ➢ **Saimnieciskā gada pārskatā nav uzrādītas Latvijas iespējamās saistības, kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās pēcnodarbinātības labumu segšanas pienākuma**. Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par nepieciešamo labojumu apmēru

1.1.1. Ilgtermiņa ieguldījumi

Kopējais valsts konsolidētajā bilancē **pārskata gada beigās** uzrādītais pašvaldību **ilgtermiņa ieguldījumu** apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir **1 208 134 tūkst. *euro*** jeb **5%** no kopējās ilgtermiņa ieguldījumu vērtības, t.sk.:

attiecībā uz posteni „Pamatlīdzekļi" 1 194 653 tūkst. *euro* vērtībā, t.sk.:

- **"Zeme un būves" – 1 185 134 tūkst.** *euro* jeb 6% no šī posteņa kopējās vērtības;
- **"Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi" – 9 519 tūkst.** *euro* jeb 0,7% no šī posteņa kopējās vērtības;
- **"Bioloģiskie un pazemes aktīvi" – 7 219 tūkst.** *euro* jeb 0,6% no šī posteņa kopējās vērtības;

un posteni

- **"Ieguldījuma īpašumi" – 6 262 tūkst.** *euro* jeb 1,3% no šī posteņa kopējās vērtības.

No kopējā apjoma ierobežojuma 1 208 134 tūkst. *euro* vērtībā, lielāko daļu jeb **80% veido apjoma ierobežojumi attiecībā uz Rīgas un Jūrmalas pilsētu ilgtermiņa ieguldījumu vērtību.** Valsts kontrole nevar gūt pietiekošus pierādījumus par Rīgas pilsētas pašvaldības gada pārskatā uzrādīto transporta būvju un inženierbūvju bilances vērtības 921 759 tūkst. *euro* (jeb 76% no kopējā apjoma

ierobežojuma) pareizību un Jūrmalas pilsētas pašvaldības transporta būvju 47 253 tūkst. *euro* (jeb 4% no kopējā apjoma ierobežojuma) vērtības pareizību, jo pašvaldības kopš 2015.gada nav veikušas inventarizāciju pilnā apjomā.

1.1.2. Saistības, iespējamās saistības

Lielvārdes novada domes bijušais priekšsēdētājs, 2015.gadā pašvaldības vārdā noslēdzot darījumu ar *Riverside HK Ltd* un parakstot parādzīmi/vekseli **200 000 tūkst.** *euro* vērtībā, ir rīkojies, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību pašvaldību aizņēmumu saņemšanai un pārkāpjot savam amatam noteiktās pilnvaras. Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par šī darījuma iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu, jo attiecībā uz šo darījumu lieta tiesā vēl nav izspriesta.

Valsts kontrole revīzijā neguva pārliecību, ka Valsts kases noteiktā atvasināto finanšu instrumentu vērtība – **168 660 tūkst.** *euro*, kas samazina valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē uzrādīto ilgtermiņa saistību vērtību, īstermiņa uzkrāto saistību par uzkrātiem procentu izdevumiem par atvasinātiem finanšu instrumentiem vērtība **54 780 tūkst.** *euro* un procentu ieņēmumu no atvasināto finanšu instrumentu rezultāta vērtība **51 427 tūkst**. *euro* ir precīza un ticama, jo Valsts kase nepiemēro standarta metodi atvasināto finanšu instrumentu vērtības noteikšanai. Tāpat Valsts kase neveic atvasināto finanšu instrumentu efektivitātes novērtējumu saskaņā ar starptautiski pieņemtajām metodēm, tāpēc netika arī gūta pārliecība, ka Saimnieciskā gada pārskatā ir atzīti visi ar atvasināto finanšu instrumentu izmantošanu saistītie ieņēmumi un izdevumi.

Valsts kontrolei nebija iespējams noteikt, kāds tieši ir nepieciešamo labojumu apmērs Saimnieciskā gada pārskatā uzrādīto iespējamo saistību vērtībai. Saimnieciskā gada pārskatā nav uzrādītas Latvijas iespējamās saistības, kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās pēcnodarbinātības labumu segšanas pienākuma. Tā kā starptautisko organizāciju atbalsta institūciju, kuras nodrošina pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu, saistības tiek segtas tieši no šo institūciju budžetiem, kuri, savukārt, lielākoties tiek veidoti no dalībvalstu ikgadējām iemaksām, starptautisko organizāciju saistības par pēcnodarbinātības labumiem proporcionāli Latvijas līdzdalības daļai starptautiskajās organizācijās būtu jāuzrāda Saimnieciskā gada pārskatā kā iespējamās saistības.

- **pārskata par finansiālās darbības rezultātiem** (2019.gadā) pozīcijām:

Rādītāji	
Ieņēmumi	**12 599 108 tūkst. *euro*** **apjoma ierobežojums 9 032 384 tūkst. *euro* jeb 72% no ieņēmumu vērtības** ➢ **apjoma ierobežojums 8 980 957 tūkst. *euro*** attiecībā uz nodokļu un **nodevu ieņēmumiem, jo tie** netiek uzrādīti pēc uzkrāšanas principa ➢ **apjoma ierobežojums 51 427 tūkst. *euro*** procentu ieņēmumu vērtībai no atvasināto finanšu instrumentu rezultāta)
Izdevumi	**16 244 801 tūkst. *euro*** **nav būtisku apjoma ierobežojumu**
BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS	**-3 600 276 tūkst. *euro***

1.1.3. Nodokļu un nodevu ieņēmumu pilnīgums

Nodokļu un nodevu ieņēmumi joprojām **netiek uzrādīti pēc uzkrāšanas principa**, t.i., 1) Saimnieciskā gada pārskatā ne debitoru, ne kreditoru sastāvā netiek uzrādīta informācija par nodokļiem; 2) arī 2019.gada pārskatā uzrādītā informācija par valsts nodevu ieņēmumiem joprojām nav pilnīga un joprojām nav gūstama pārliecība, vai valsts nodevas tiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā. Lai arī ir sasniegts būtisks progress valsts nodevu sistēmas sakārtošanā, aizvien pastāv risks, ka arī turpmāk pārskatā uzrādītā informācija par valsts nodevu ieņēmumiem nebūs pilnīga. Tāpēc Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par nodokļu ieņēmumu (*izņemot ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, ko administrē pašvaldības*) un ieņēmumu no nodevām pilnīgumu.

1.2. Kopsavilkums par atbilstības jautājumu izvērtēšanā konstatēto

Lai nonāktu līdz lēmumam par atzinuma veidu, **katram atbilstības jautājumam** sākotnēji **ir izvirzīti kritēriji**, pēc kuriem šis jautājums tiks vērtēts, un revīzijas laikā **ir veikts** šo **kritēriju novērtējums** (skatīt pielikumos). Saimnieciskā gada pārskata revīzijā **izvērtējām piecus atbilstības jautājumus** (t.sk. vienu no tiem arī horizontāli deviņos resoros un vienu – 119 pašvaldībās).

1.2.1. Standartizācijas projekts

Viens no Valsts kases realizētajiem projektiem *Finanšu uzskaites procesu standartizācija*[1] būtiski ietekmē visu valsts pārvaldi – valsts un pašvaldību iestādēm no 2019.gada grāmatvedības uzskaites kārtošanā bija jāveic būtiskas izmaiņas, kas iniciētas, lai Saimnieciskā gada pārskats kopumā un katrs no tajā iekļautajiem pārskatiem sniegtu skaidrāku priekšstatu par valsts rīcībā esošajiem līdzekļiem un to finansēšanas avotiem.

2020.gada maijā Valsts kases īstenotais projekts ir noslēdzies, piecu gadu laikā projektā veiktajām aktivitātēm iztērējot vismaz 1 034 341 *euro* valsts budžeta līdzekļus[2].

Revīzijā turpinājām vērtēt atbilstības jautājumu, par kuru, tāpat kā iepriekšējā revīzijā, **atsakāmies sniegt atzinumu:**

Izvērtētais jautājums:	**Atzinums**:
Vai, īstenojot Valsts kases projektu "Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana", izlietotais finansējums nodrošina projekta mērķa sasniegšanu noteiktajā termiņā un ir ievēroti attiecināmie tiesību akti?	**ATTEIKUMS SNIEGT ATZINUMU**

Standartizācijas projektam, kuram, sasniedzot mērķi, būtu jābūt īstenotam kā koordinētu un kontrolētu norišu kopumam ar noteiktiem sākuma un beigu termiņiem, iekļaujoties atvēlētajos laika, izdevumu un resursu ietvaros, ir konstatēti būtiski un visaptveroši apjoma ierobežojumi, jo:

- veikto aktivitāšu kopumam noteiktais mērķis – *grāmatvedības uzskaites un gada pārskatu sagatavošanas normatīvā regulējuma atbilstība SPSGS (%)* ir definēts pārāk šauri un neraksturo vēlamo stāvokli, ko ir iecerēts panākt ar atbilstības palielināšanos, t.i., kvalitatīvas finanšu informācijas nodrošināšanu Saimnieciskā gada pārskatā;
- projekta noslēgumā noteiktais atbilstības SPSGS palielinājums no 64% līdz 88,6% nav ticams un pamatots, jo Valsts kases izstrādātais vērtējuma algoritms ir vienkāršots un ilgtermiņā neizmantojams;
- projekta īstenošanas piecu gadu periodā nav apzinātas un analizētas visas projekta tiešās un netiešās izmaksas, un bez dokumentēta izvērtējuma ir nodoti ārpakalpojumā projekta ietvaros veicamie uzdevumi;
- turklāt būtiskākais projekta ietvaros iepirktais ārpakalpojums – vadlīniju, to piemērošanas rokasgrāmatu izstrāde un apmācību nodrošināšana – ir sadārdzināts dēļ nepārdomātām un specifiskām prasībām attiecībā uz iesaistīto personālu un konsultāciju stundu nodrošināšanu;

- Projekta būtiskākās aktivitātes – rokasgrāmatu izstrāde, apmācības, konsultācijas, Ministru kabineta noteikumu izstrāde, nav īstenotas kvalitatīvi, jo:
  - apmācības notikušas iestāžu vadošajiem finanšu darbiniekiem, neaptverot plašāku jaunā regulējuma ieviešanas nodrošināšanā iesaistīto personu loku;
  - konsultāciju norise nav notikusi kā iecerēts un nav izsekojams konsultācijām paredzēto stundu skaita izlietojums;
  - izdotie jaunie normatīvie akti daļēji pārklājas un normatīvā regulējuma skaidrojošie informatīvie materiāli ir nepilnīgi.

1.2.2. Simtgades izdevumi

Jautājumu par Latvijas valsts simtgades (turpmāk – Simtgades) svinībām piešķirto un izlietoto finansējumu vērtējam jau kopš 2015.gada Kultūras ministrijā un kopš 2017.gada – arī resoros, kuros šādi izdevumi bija, t.i., 2017.gadā tie bija 11 resori, 2018.gadā – 15, savukārt 2019.gadā – deviņi.

Iepriekšējās revīzijās secinājām, ka ne plānotais, ne faktiski izlietotais finansējums nav un, visdrīzāk, nebūs drošticami saskaitāms – gan Simtgades svinību atvērtās koncepcijas dēļ, gan arī tādēļ, ka resoriem nepastāv ierobežojumi budžeta bāzē jau piešķirtā finansējuma novirzīšanai Simtgades pasākumiem un tiem nav noteikts arī pienākums šo novirzīto finansējumu atsevišķi uzskaitīt. Tāpēc šajā revīzijā turpinājām vērtēt atbilstības jautājumu, par kuru šogad **sniedzam atzinumu bez iebildēm, vienlaikus norādot uz atsevišķiem trūkumiem:**

Izvērtētais jautājums:	**Atzinums**:
Vai piešķirtais finansējums Latvijas valsts simtgades svinībām ir izlietots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā?	**BEZ IEBILDĒM** (ar papildu informāciju par atsevišķiem trūkumiem)

Pamatojoties uz ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu revīziju rezultātiem, kur no deviņiem sniegtajiem atzinumiem viens atzinums ir sniegts ar iebildi[3], savukārt trijos atzinumos bez iebildēm ir norādīta papildu informācija par atsevišķiem trūkumiem[4], un uz veikto Saimnieciskā gada pārskata revīzijas darbu, tika gūta pārliecība, ka 2019.gadā piešķirtais finansējums Simtgades svinību nodrošināšanai ir izlietots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Tomēr revīzijā arī konstatējām, ka:

- lai gan 2019.gadā no indikatīvi plānotajiem 9,7 milj. *euro* ir izlietoti 7,7 milj. *euro*, tomēr apkopojot Simtgades svinību nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietojumu no 2017.gada, izlietotā finansējuma pārsniegums salīdzinājumā ar indikatīvi plānoto ir sasniedzis 8,2 milj. *euro*;
- lai gan Kultūras ministrijas rīcībā, apgūstot un uzraugot Simtgades finansējuma izlietojumu, ir vērojami uzlabojumi, tomēr joprojām ir konstatējamas arī nepilnības – gan atskaišu izvērtējumā, gan finansējuma pārdalīšanā starp aktivitātēm, gan finansējuma piešķiršanā kapitālsabiedrībām;
- lai gan jau 2019.gada decembrī tika sagatavots "*Latvijas valsts simtgades programmas īstenošanas ietekmes izvērtējums par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim*" (turpmāk – Izvērtējuma ziņojums), kurā norādīti trūkumi (tostarp tādi, kurus konstatējām iepriekšējās revīzijās) un sniegtas rekomendācijas šo trūkumu novēršanai, Kultūras ministrija līdz šim nav veikusi aktivitātes rekomendāciju ieviešanai.

1.2.3. Muitas videonovērošanas sistēma

Lai sekmētu nodokļu iekasēšanu un mazinātu ēnu ekonomiku, tādējādi palielinot valsts budžeta ieņēmumus, atbilstoši valdības apstiprinātajam Ēnu ekonomikas apkarošanas plānam[5] tiek īstenotas vairākas aktivitātes, kurās viena no iesaistītajām iestādēm ir Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) – kam jānodrošina valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšana, un jāīsteno muitas politika un jākārto muitas lietas[6]. Valsts kontroles revīzijās[7] esam skatījuši vairākus VID veiktos pasākumus, kuru mērķis ir mazināt ēnu ekonomiku un sekmēt nodokļu iekasēšanu. Revīzijā tika vērtēts atbilstības jautājums, par kuru **sniedzam atzinumu bez iebildēm:**

Izvērtētais jautājums:	**Atzinums**:
Vai Valsts ieņēmumu dienestam Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmai piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus?	**BEZ IEBILDĒM**

VID regulāri izvērtē un veic pasākumus korupcijas risku mazināšanai muitas kontroles punktos, jo augstākie korupcijas riski pastāv brīdī, kad muitas amatpersonas, veicot dienesta pienākumus, tieši kontaktējas ar personām. Godprātīgi un kvalitatīvi veikts muitas amatpersonu darbs nodrošina drošu un legālu preču ievešanu Eiropas Savienības, tai skaitā Latvijas teritorijā.

Videonovērošanas sistēmas ieviešanas plāns sevī ietvēra katra muitas kontroles punkta aprīkošanu ar videonovērošanas kamerām, lai kameru redzeslokā būtu aptverts viss muitas kontroles punkts un katras kameras redzeslokā būtu arī cita kamera[8]. Šādi tiek mazināts korupcijas risks un novērsta iespēja muitniekam ar personu muitas kontroles punktā vienoties par konkrētu rīcību, saņemot pretī materiālu labumu.

Lai īstenotu visas vēlamās videonovērošanas sistēmas funkcionalitātes, ieviešanas aprēķinātās izmaksas būtiski pārsniedza sākotnēji plānoto finansējumu, tāpēc tika koriģēti plāni, salāgojot (samazinot) sistēmas funkcionalitātes prasības ar pieejamo finansējumu. Tika nolemts, ka atsevišķos muitas kontroles punktos Videonovērošanas sistēmu neieviesīs, kā arī tika samazināts videoieraksta glabāšanas termiņš. Tomēr arī pēc šīm izmaiņām tika sasniegti noteiktie mērķi – tika samazināts korupcijas risks muitas kontroles punktu darbībā, sniegta nepieciešamā informācija dienesta izmeklēšanas vajadzībām, kā arī identificēti tehniskā aprīkojuma bojājumi.

1.2.4. Nodokļu maksātāju atbalsta pasākumi

Iepriekšējā gada revīzijā tika uzsākts un revīzijā par 2019.gada Saimnieciskā gada pārskatu turpināts vērtēt atbilstības jautājumu – vai valsts atbalsta pasākums, nodokļu maksātājiem dzēšot nokavējuma naudas un soda naudas parāda nomaksas gadījumā, tiek īstenots, ievērojot tiesību aktus, kas uz to attiecas, un sasniedz valsts nodokļu politikas pamatnostādnēs 2018. – 2021.gadam[9] (turpmāk – pamatnostādnes) izvirzīto mērķi, par kuru **sniedzam atzinumu bez iebildēm, vienlaikus norādot uz atsevišķiem trūkumiem:**

Izvērtētais jautājums:	**Atzinums**:
Vai valsts atbalsta pasākums, nodokļu maksātājiem dzēšot nokavējuma naudas un soda naudas parāda nomaksas gadījumā, tiek īstenots,	**BEZ IEBILDĒM** (ar papildu informāciju par

ievērojot tiesību aktus, kas uz to attiecas, un sasniedz valsts nodokļu politikas pamatnostādnēs izvirzīto mērķi – nodokļu amnestijas[10] jeb atbalsta pasākuma rezultātā samazinās kopējais nodokļu maksātāju parāda apjoms, atvieglojot nodokļu maksātājiem nodokļu parāda slogu, un palielinās budžeta ieņēmumi, iegūstot 33,0 milj. euro gadā (jeb 99,0 milj. euro triju gadu laikā)[11]?	atsevišķiem trūkumiem)

Lai novērtētu atbalsta pasākuma progresu un virzību uz mērķa sasniegšanu, papildus pamatnostādnēs noteiktajam vispārīgajam kvantitatīvajam rādītājam, Valsts kontrole revīzijā par 2018.gada Saimnieciskā gada pārskatu noteica arī vairākus citus kritērijus (skatīt 2.pielikumu), balstoties uz normatīvajā regulējumā[12] noteiktajām prasībām un ņemot vērā iepriekšējo pieredzi Nodokļu atbalsta pasākumā (turpmāk – NAP), kas īstenots 2012.gadā. Minētie kritēriji tika izmantoti arī revīzijas par 2019.gada Saimnieciskā gada pārskatu pārbaužu ietvaros.

Pamatojoties uz veikto revīzijas darbu[13], tika gūta pārliecība, ka nodokļu maksātājiem paredzētais atbalsta pasākums – nokavējuma naudas un soda naudas dzēšana, nomaksājot pamatparādu – ir īstenots atbilstoši plānotajam mērķim un tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Tomēr revīzijā arī konstatējām, ka atsevišķos gadījumos VID novēloti pieņēma lēmumus par atbalsta atcelšanu gadījumos, kad nodokļu maksātājs kavēja vairāk par diviem nodokļu parāda maksājumiem pēc kārtas vai kārtējos nodokļu maksājumus.

1.2.5. Pašvaldību rīcība, ieviešot jaunā tiesību akta prasības grāmatvedības uzskaitē

Jaunā normatīvā akta[14] prasību ieviešana pašvaldībās būtiski ietekmē informācijas atklāšanu Saimnieciskā gada pārskatā. Ar mērķi pārbaudīt, vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu un pašvaldības aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu atbilstoši normatīvo aktu[15] prasībām, revīzijā sadarbībā ar zvērinātiem revidentiem 119 pašvaldībās tika vērtēts atbilstības jautājums, par kuru **sniedzam atzinumu bez iebildēm, vienlaikus norādot uz atsevišķiem trūkumiem:**

Izvērtētais jautājums:	**Atzinums**:
Vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu, pašvaldības 31.12.2018. aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu atbilstoši tiesību aktu prasībām no 01.01.2019. līdz 31.12.2019.?	**BEZ IEBILDĒM** (ar papildu informāciju par atsevišķiem trūkumiem)

Lai gan lielākoties pašvaldību rīcība pārskata gadā ir nodrošinājusi jaunā normatīvā akta prasību ieviešanu, tomēr revīzijā konstatējām, ka pašvaldības neievēroja normatīvā akta prasību ieviešanas termiņus[16], turklāt atsevišķos gadījumos grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšana un pašvaldības aktīvu un pasīvu izvērtēšana tika veikta 2020.gadā.

Vienlaikus vēršam uzmanību, ka 30 pašvaldībās[17] pretēji normatīvajā aktā[18] noteiktajam, grāmatvedības uzskaites kārtības (politikas) apstiprinājuši pašvaldību atbildīgie darbinieki[19] bez domes pilnvarojuma.

1.3. Kopsavilkums par citiem būtiskiem jautājumiem, kas iekļauti atzinumā

1.3.1. Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)

Revīzijas jautājums atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI), kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija visnozīmīgākais, veicot Saimnieciskā gada pārskata finanšu revīziju par 2019.gadu, ir **valsts saistību – uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā**.

Revīzijā tika konstatēts, ka, lai gan netiek atstāta ietekme uz Saimnieciskā gada pārskatā atklājamo informāciju, tomēr, ieviešot nacionālajā normatīvajā regulējumā prasības uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem uzrādīšanai gada pārskatos:

- Valsts kases darbības, izstrādājot jauno normatīvo regulējumu budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisko personu un budžeta nefinansētu iestāžu grāmatvedības uzskaitei no 01.01.2019. un izstrādājot to skaidrojošos informatīvos materiālus, nebija savlaicīgas, un informācijas, konsultatīvā atbalsta sniegšana normatīvo aktu piemērotājiem bija nepietiekoša un novēlota – īpaši kritiski vērtējam Valsts kases darbības, ieviešot normatīvajā regulējumā prasības par saistību pēcnodarbinātības labumiem uzskaiti. Lai gan jau pirms pieciem gadiem, 2015.gadā, vērtējot SPSGS prasību ieviešanu nacionālajos normatīvajos aktos, bija jāiegūst izpratne par pēcnodarbinātības pabalstu (izdienas pensiju) piešķiršanas kārtību nozarēs, Valsts kasei bija pieejami Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iesniegtie dati par pensiju saņēmēju skaitu, vidējo apmēru periodā no 2013. līdz 2016.gadam, tikai 2019.gada nogalē pēc Valsts kontroles neatlaidīgas prasības viest skaidrību šajā jomā, Valsts kase 2020.gada sākumā uzsāka sarunas ar nozaru institūcijām. Šāda Valsts kases rīcība radīja būtiskas atšķirības institūciju izpratnē par to, kā uzskaitīt pēcnodarbinātības labumus un kā atbildībā tas ir, tādējādi gada pārskatos nebija norādītas valsts saistības pēcnodarbinātības labumu nodrošināšanai 1 492 495 tūkst. *euro* apmērā;
- grāmatvedības uzskaites prasības skaidrojošie informatīvie materiāli – Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas sadaļa "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite" un Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai gada pārskatā nenodrošina vienotu izpratni par normatīvā akta piemērošanu un ir nepilnīgi.

Valsts kase ir aicināta būtiski pilnveidot grāmatvedības uzskaites jaunā normatīvā regulējuma skaidrojošos informatīvos materiālus – Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas sadaļu "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite" un Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai gada pārskatā.

1.3.2. Citi būtiski apstākļi (Covid-19)

Ņemot vērā nenoteiktību par patiesajiem ietekmes apmēriem un par turpmāku koronavīrusa (Covid-19) ierobežošanas pasākumu gaitu, kā arī to, ka institūciju aplēses par Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu ietekmi tika atkārtoti aktualizētas pēc finanšu pārskata datuma, Valsts kontrole finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatu pareizību, kā arī 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā nevērtēja finanšu pārskatu piezīmēs un 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata

finanšu pārskata posteņu skaidrojumos iekļauto informāciju par Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu (nekoriģējošo notikumu pēc bilances datuma) ietekmi.

Pārbaudes par Covid-19 pandēmijas radīto ārkārtas apstākļu ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetiem, finansiālo stāvokli un darbības rezultātiem Valsts kontrole vērtēs finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2020.gada pārskatu pareizību un 2020.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā.

1.4. Kopsavilkums par citiem būtiskiem jautājumiem

Situāciju izpēte – IKT pašvaldībās

2020.gada 10.jūnijā Latvijas Republikas Saeima pieņēma lēmumu esošo 119 administratīvo teritoriju vietā izveidot 42 administratīvās teritorijas, kurās jaunievēlētās pašvaldību domes sanāks uz pirmajām sēdēm 2021.gada 1.jūlijā[20]. Teju trīs reizes samazinot kopējo administratīvo teritoriju skaitu, pārmaiņas skars lielāko daļu Latvijas pašvaldību.

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā par 2019.gadu tika izvirzīts situācijas izpētes[21] jautājums apzināt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) vidi pašvaldībās – izmantotās informācijas sistēmas (turpmāk – IS), uzturētos IKT resursus un to, kā pašvaldību funkciju izpildei tiek nodrošināta šo resursu pārvaldība, lai tādējādi identificētu iespējamos riskus, kas saistīti ar pašvaldību funkciju izpildei nepieciešamo IS pieejamību un darbību pēc teritoriālās reformas, kā arī lai savlaicīgi vērstu pašvaldību uzmanību uz nepieciešamajiem priekšdarbiem IS un IKT resursu turpmākā pārvaldībā.

Pēc reformas jaunajās pašvaldībās vajadzēs pieņemt lēmumus, kā turpmāk nodrošināt IKT pārvaldību pašvaldībās, kādu IKT atbalsta funkcijas sniegšanas veidu izvēlēties un kā to nodrošināt.

Pašvaldības ir aicinātas jau tagad, negaidot 2021.gada 1.jūliju, sākt risināt jautājumus, kā jaunajā pašvaldībā nodrošināt:

- IKT resursu (IS uzkrāto datu un tehnisko resursu) pārņemšanu;
- nepieciešamo izmaiņu veikšanu pašvaldības IS, darbam nepieciešamo datu pieejamību un IS darbību;
- IKT atbalsta funkciju.

Situācijas izpētē sniegti ierosinājumi pašvaldībām IKT pārvaldības pārmaiņu sekmīgākai risināšanai. Situācijas izpētes ziņojumu skatīt: IKT novadu reforma 17.08.2020.docx.

1.5. Kopsavilkums par iepriekšējās Saimnieciskā gada revīzijās sniegtajiem un vēl ieviešamajiem ieteikumiem

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā ieteikumi tiek sniegti, lai uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata kvalitāti un publisko finanšu vadību, lai uzlabotu nodokļu (tajā skaitā nodokļu parādu) un nodevu administrēšanu, to pilnīgu iekasēšanu, uzskaiti un to uzrādīšanu, kā arī lai uzlabotu pašvaldību gada pārskatu kvalitāti un pilnveidotu pašvaldību budžetu sagatavošanu. Valsts kontrole uzrauga iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas progresu un informē revidējamo vienību, vai veiktās darbības ir pietiekamas ieteikuma mērķa sasniegšanai un vai ieteikums ir atzīts par ieviestu.

No iepriekšējās Saimnieciskā gada pārskata revīzijās (kopš 2013.gada) sniegtajiem ieteikumiem vēl ieviešami ir 73 ieteikumi, kur 10 ieteikumiem jau ir kavēti ieviešanas termiņi, bet 63 ieteikumi ir ar nākotnes termiņu. Ieviešamo ieteikumu sadalījumu skatīt 1.attēlā.

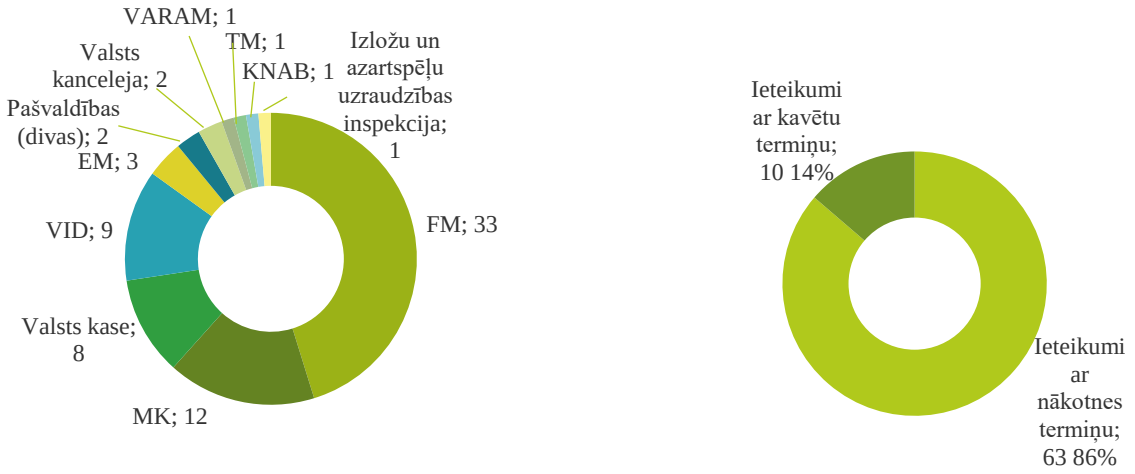

1.attēls. Saimnieciskā gada pārskata revīzijās sniegto un vēl ieviešamo ieteikumu skaits un īpatsvars (situācija 30.06.2020)

Gandrīz puse no ieviešamajiem ieteikumiem ir sniegta Finanšu ministrijai – 33 ieteikumi. 86% ieteikumu ir ar nākotnes termiņu, taču 14% no ieviešamajiem ieteikumiem ir ar kavētu termiņu, un no tiem lielākā daļa ir Ministru kabinetam sniegto priekšlikumu – 7 no 12 sniegtajiem priekšlikumiem nav ieviesti laikā.

1.tabula

Ieviešamie ieteikumi ar kavētu termiņu

Institūcija, kas ievieš ieteikumu	Ieteikuma saturs	Sākotnējais ieviešanas termiņš
Ministru kabinets	**2013.gada revīzija:** ▪ Specifisku un sarežģītu juridisko pakalpojumu **sniegšanas iestādēm nodrošināšana centralizētā veidā** ▪ **Prasību noteikšana un izvērtēšanas pienākums** pārējo juridisko un konsultāciju pakalpojumu **iegādei** ▪ Mediju pakalpojumu **piesaistes kārtības un kritēriju noteikšana** ▪ Ielūgumu uz kultūras pasākumiem izsniegšanas prakses izvērtēšana un kārtības noteikšana 2014.gada revīzija (arī 2009., 2010., 2011. gada revīzija): ▪ Attīstības plānošanas sistēmas sasaiste ar budžeta plānošanu 2015.gada revīzija: ▪ Lēmumu konsekvence par kapitālsabiedrību dividendēm ▪ Kapitālsabiedrību **"mazmeitu" dividenžu** minimālais **apmērs**	31.12.2019. 31.12.2019. 31.12.2019. 31.12.2019. 31.12.2019. 31.12.2019. 31.12.2019.
Valsts kanceleja	2013.gada revīzija (arī 2009., 2011., 2012.gada revīzija): ▪ Līdzvērtīgu nosacījumu noteikšana **valsts un pašvaldību institūcijās amatpersonu (darbinieku)** atlīdzībai 2017.gada revīzija: ▪ **Pašvaldības deputātu atlīdzības noteikšanas** kārtības **pilnveidošana**, padarot to skaidrāku, vienkāršāku un caurskatāmāku	15.01.2018. 16.12.2019.
Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	2017.gada revīzija: ▪ **Normatīvā regulējuma pilnveidošana attiecībā uz ziedojumu saņemšanas** un izlietošanas ierobežojumiem pašvaldībās	15.10.2019.

Ar detalizētu informāciju par ieviešamajiem ieteikumiem – gan tiem, kam kavēts termiņš, gan tiem, kam nākotnes ieviešanas termiņš, var iepazīties Valsts kontroles tīmekļa vietnes **Ieteikumu platformā**.

1.6. Kopsavilkums par 2019.gada Saimnieciskā gada revīzijā sniegtajiem ieteikumiem

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā kopumā ir sniegti **7 ieteikumi un 2 priekšlikumi** (skatīt 2.attēlu).

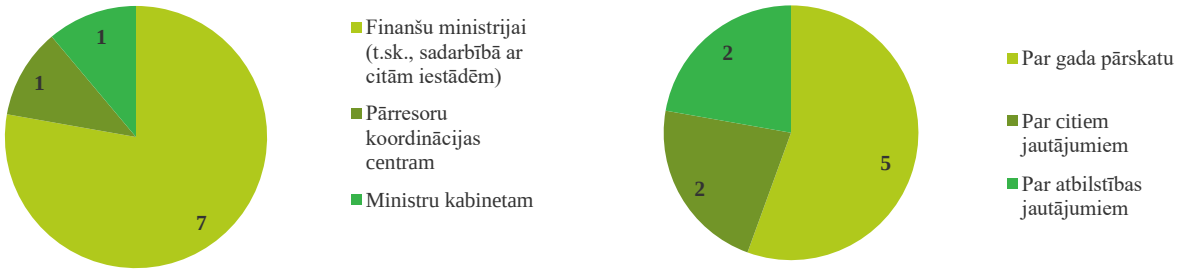

2.attēls. Saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegtie ieteikumi

Finanšu ministrijai, t.sk., Valsts kasei, kā arī Finanšu ministrijai sadarbībā ar citām iestādēm – Ekonomikas ministriju, Kultūras ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Būvniecības valsts kontroles biroju un Centrālo finanšu un līgumu aģentūru tika sniegti šādi ieteikumi:

2.tabula

2019.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegtie ieteikumi un priekšlikums

Ieteikums	Ieteikuma saturs/būtība	Noteiktais ieviešanas termiņš
Par gada pārskatu (revīzijas ziņojuma 2.daļa)		
Lai novērstu trūkumus publiskā sektora grāmatvedības uzskaitē un ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatā atklātās informācijas kvalitāti, Finanšu ministrijai: ❖ sadarbībā ar Ekonomikas ministriju izvērtēt normatīvajā aktā[22] noteikto inženierbūvju nolietojuma normu pamatotību; ❖ sadarbībā ar VARAM un CFLA sagatavot skaidrojumu par Eiropas Savienības finansēto projektu ietvaros izbūvēto inženierbūvju nolietojuma normām un to piemērošanu grāmatvedības uzskaitē.	Nolietojuma normu pamatotības izvērtēšana Skaidrojumu sniegšana par nolietojuma normām	2024.gada 2.janvāris
Finanšu ministrijai sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Būvniecības valsts kontroles biroju pilnveidot būvkomersantu reģistrēšanas nodevas samaksas kontroli, lai uzraugošā un valsts nodevu administrējošā iestāde spētu pārliecināties, ka visi būvkomersanti reģistrējas, sniedz patiesu informāciju un nodevu samaksā atbilstoši normatīvajam aktam.	Būvkomersantu reģistrēšanas nodevas samaksas kontrole	-
Lai nodrošinātu, ka Saimnieciskā gada pārskatā tiek atklāta pilnīga un patiesa informācija par iespējamajām saistībām, Finanšu ministrijai izvērtēt un atklāt Saimnieciskā gada pārskatā Latvijas iespējamās saistības, kas izriet no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās.	Informācijas pilnīguma nodrošināšana par iespējamajām saistībām no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās	2023.gada 2.janvāris
Par citiem būtiskiem jautājumiem (revīzijas ziņojuma 3.daļa)		
Lai nodrošinātu patiesas informācijas par valsts saistībām uzrādīšanu Saimnieciskā gada pārskatā un iestāžu pārskatos: ❖ Finanšu ministrijai (Valsts kasei) sadarbībā ar nozaru institūcijām un pašvaldībām pilnveidot informatīvos materiālus, kas nosaka pēcnodarbinātības labumu uzskaiti; ❖ Finanšu ministrijai sadarbībā ar VARAM un Kultūras ministriju nodrošināt pašvaldībām pēc administratīvi teritoriālās reformas to funkciju īstenošanai nepieciešamo dokumentu iegūšanu arhīvos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bez maksas, tajā skaitā izvērtēt izmaiņu nepieciešamību spēkā esošajā normatīvajā regulējumā.	Informācijas uzrādīšanas pārskatos par pēcnodarbinātības labumiem pilnveidošana	2021.gada 6.aprīlis Pēc administratīvi teritoriālās reformas spēkā stāšanās
Par atbilstības jautājumiem (revīzijas ziņojuma 4.daļa)		
Lai nodrošinātu, ka Finanšu ministrija (Valsts kase) savu darbu organizē pēc iespējas efektīvi, Finanšu ministrijai (Valsts kasei), apsverot ārpakalpojuma izmantošanu, pirms lēmuma pieņemšanas sagatavot pamatojumu, kurš balstīts uz pakalpojumam nepieciešamo kompetenču izvērtējumu un izmaksu-ieguvumu analīzi.	Atbilstoša pamatojuma sagatavošana pirms ārpakalpojuma piesaistes	2021.gada 1.jūlijs
Finanšu ministrijai izvērtēt nodokļu maksātāju atbalsta pasākuma rezultātu: ❖ lai pārliecinātos, kā atbalsta pasākums sasniedzis Finanšu ministrijas plānotos finanšu ieguvumus, tai skaitā, valsts budžeta ieņēmumus 2020.gadā un nodokļu maksātāju ekonomisko spēju pieaugumu; ❖ lai gūtās atziņas izmantotu nodokļu maksātāju turpmāko atbalsta pasākumu plānošanas un īstenošanas pilnveidei.	Nodokļu maksātāju atbalsta pasākuma rezultātu izvērtēšana	2022.gada 3.janvāris
Priekšlikumi PKC un Ministru kabinetam		
Lai nodrošinātu publisku personu pētījumu pasūtīšanas un publiskošanas kārtības izvirzīto mērķu sasniegšanu, novērstu nelietderīgu publisko līdzekļu izlietošanas risku un nodrošinātu, ka sabiedrībai ir pieejami pilnīgi un ticami dati par publisko personu plānotajiem un veiktajiem pētījumiem, PKC sekmēt vienotu izpratni par to, kas atzīstami par publisku personu pasūtītiem pētījumiem, un nodrošināt uzraudzību par normatīvā regulējuma prasību izpildi.	Pētījumu iepirkšanas kārtības pilnveidošana	2021.gada 4.janvāris un 2021.gada 6.aprīlis
Lai sabiedrībai būtu pieejama informācija par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās un Saimnieciskā gada pārskatā būtu atklāta pilnīga un patiesa informācija par iespējamajām saistībām, kas Latvijai izriet no dalības starptautiskajās organizācijās, aicinām Ministru kabinetu nodrošināt: ❖ iespējamo saistību apjoma izvērtējuma kārtības izveidi pirms Latvijas iestāšanās starptautiskajās organizācijās; ❖ sabiedrībai apkopotas informācijas pieejamību par visām starptautiskajām organizācijām, kurās Latvija ir dalībvalsts.	Informācijas pilnīguma nodrošināšana par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās un no tā izrietošajām iespējamajām saistībām	-

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole sešus ieteikumus ir sniegusi Saulkrastu novada pašvaldībai.

Papildus sniegtajiem ieteikumiem un priekšlikumiem revīzijas pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai **informēsim Latvijas Zvērinātu revidentu asociāciju par revīzijas konstatējumiem** un lūgsim izvērtēt to zvērinātu revidentu sniegto revīzijas pakalpojumu kvalitāti, kuri par pašvaldības 2018.gada finanšu pārskatu sniedza atzinumu bez iebildēm vai ar apstākļu akcentējumu, lai gan citi zvērināti revidenti par 2019.gada finanšu pārskata sagatavošanu ir izteikuši iebildes un/vai apstākļu akcentējumus par iepriekšējos periodos pieļauto kļūdu labošanas ietekmi un/vai 2019.gada sākotnējiem atlikumiem. Vienlaikus lūgsim izvērtēt arī Izglītības un zinātnes ministrijas konsolidētajā pārskatā iekļautās Latvijas Sporta akadēmijas zvērināta revidenta sniegto revīzijas pakalpojumu kvalitāti par 2019.gada finanšu pārskatu.

2019.gada Saimnieciskā pārskata revīzijā sniegto ieteikumu ieviešanas uzraudzības gaitai aicinām sekot līdzi **Ieteikumu platformā.**

2. daļa. – Saimnieciskā gada pārskata sagatavošana

Saimnieciskā gada pārskatā joprojām sabiedrībai nav pieejama ticama un pilnīga informācija par valsts ilgtermiņa ieguldījumiem – tāpat, kā jau vairākus gadus, arī šīs revīzijas ietvaros, pārbaudot ilgtermiņa ieguldījumus, kuru īpatsvars valsts kopējos aktīvos ir 90%, tika konstatētas neatbilstības un būtiski pārbaužu apjoma ierobežojumi. Kopējā valsts konsolidētajā bilancē uzrādītā ilgtermiņa ieguldījumu – zemes, būvju, pazemes aktīvu un turējumā nodoto īpašumu apjoma vērtība, par kuriem Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo labojumu apmēru pārskata gada beigās ir 1 208 134 tūkst. *euro* jeb 5% no ilgtermiņa ieguldījumu vērtības.

Arī valsts saistību un iespējamo saistību pārbaudē saskārāmies ar būtisku pārbaužu apjoma ierobežojumu:

- nevarējām iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo labojumu apmēru pārskata gada beigās valsts saistību sastāvā uzrādīto atvasināto finanšu instrumentu 223 440 tūkst. *euro* vērtībai;
- nevarējām iegūt pietiekošus un atbilstošus pierādījumus un noteikt nepieciešamo labojumu apmēru pārskata gada beigās uzrādītajam valsts iespējamo saistību apmēram, kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās pēcnodarbinātības labumu segšanas pienākuma;
- joprojām nevarējām iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu darījumu, ko, iespējams, noslēdzis Lielvārdes novada domes bijušais priekšsēdētājs Lielvārdes novada vārdā, parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli – 200 000 tūkst. *euro* vērtībā, jo aizvien turpinās tiesvedība un tās iznākums nav zināms.

Saimnieciskā gada pārskatā nodokļu un nodevu ieņēmumi aizvien nav uzrādīti pēc uzkrāšanas principa. Tāpēc netiek piemērota vienota pieeja Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanā, norādot tajā visu finanšu un budžeta izpildes, tai skaitā ieņēmumu (nodokļi, nodevas, dividendes, naudas sodi u.c. ieņēmumi), informāciju pēc vienota principa. Netiek norādīta arī pilnīga informācija par valsts aktīviem un saistībām - nodokļu maksātāju nodokļu parādiem un nodokļu pārmaksām.

Tomēr atzinīgi vērtējam, ka stājoties spēkā normatīvā regulējuma izmaiņām, kas saistītas ar finanšu pārskatu atbilstības Starptautiskajiem publiskā sektora

grāmatvedības standartiem (turpmāk – SPSGS) palielināšanu un, ieviešot vairākus Valsts kontroles sniegtos ieteikumus grāmatvedības uzskaites prasību piemērošanai, no 01.01.2019. Saimnieciskā gada pārskata lietotājiem ir pieejama patiesāka un pilnīgāka informācija, piemēram, par:

- īpašumiem, kurus valsts izmanto funkciju nodrošināšanai, jo šādi īpašumi pārskatā tiek uzrādīti atsevišķi no īpašumiem, kurus valsts un pašvaldību institūcijas izmanto iznomāšanai, kapitāla pieaugumam;
- saistībām, kādas valsts ir uzņēmusies par valsts un pašvaldību sektorā strādājošo pēcnodarbinātības labumiem, no kuriem lielākie ir izdienas pensijas;
- saistībām par Rīgas pilsētas pašvaldības Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu, jo ir novērsta neatbilstību saistību klasifikācijā.

Ar 01.01.2019. ir stājies spēkā jauns normatīvais regulējums, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē un pārskata sagatavošanā ievērojamās prasības.

Izmaiņas saistītas ar finanšu pārskatu atbilstības SPSGS palielināšanu un vairāku Valsts kontroles sniegto ieteikumu saistībā ar grāmatvedības uzskaites prasību piemērošanu SPSGS prasībām ieviešanu, tostarp: 1) ieņēmumu uzskaites pilnveidošanu (uzkrāšanas principa ieviešana nodokļu ieņēmumu uzskaitei), 2) trešo personu vārdā iekasēto summu atbilstošu uzskaiti, 3) ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites pilnveidošanu (ieguldījuma īpašumi).

Izmaiņas vērtējamas kā ļoti būtiskas, jo atzīšanas, uzskaites un novērtējuma izmaiņas saistītas ar visiem gada pārskata bilances posteņiem – ilgtermiņa ieguldījumiem (nemateriālajiem ieguldījumiem, pamatlīdzekļiem, ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem), finanšu instrumentiem, apgrozāmajiem līdzekļiem (krājumiem, naudas līdzekļiem), saistībām (finanšu instrumentiem, uzkrājumiem). Tāpat būtiskas izmaiņas ir attiecināmas uz gada pārskata sagatavošanu – gada pārskatā atklājamās informācijas izmaiņām, iepriekšējo periodu būtisku kļūdu labojumiem.

2.1. Pārskata daļa *Ilgtermiņa ieguldījumi*

Bilances posteņa "**Ilgtermiņa ieguldījumi**" vērtība valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē 2019.gada sākumā bija 26 714 142 tūkst. *euro* jeb 90% no bilances aktīvu kopsummas, bet gada beigās – 26 543 779 tūkst. *euro* jeb 90% no bilances aktīvu kopsummas.

Valsts konsolidētajā bilancē uzrādītais ilgtermiņa ieguldījumu apjoms, par kuriem Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt šajā pārskata daļā nepieciešamo labojumu apmēru pārskata gada beigās 1 208 134 tūkst. *euro* jeb 5% no ilgtermiņa ieguldījumu vērtības, t.sk. par nepieciešamo korekciju apmēru bilances posteņa:

- "Zeme un būves" 1 185 134 tūkst. *euro* vērtībai;

- "Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi" 9 519 tūkst. *euro* vērtībai;
- "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" 7 219 tūkst. *euro* vērtībai;
- "Ieguldījuma īpašumi" 6 262 tūkst. *euro* vērtībai.

2.1.1. Bilances postenis "Zeme un būves" un "Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi"

Bilances posteņa "Zeme un būves" vērtība valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē 2019.gada sākumā bija 9 019 862 tūkst. *euro* jeb 31%, bet gada beigās – 9 023 244 tūkst. *euro* jeb 31% no bilances aktīvu kopsummas. Bilances posteņa "Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi" vērtība valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē 2019.gada sākumā bija 1 217 663 tūkst. *euro* jeb 4%, bet gada beigās 1 423 783 tūkst. *euro* jeb 5% no bilances aktīvu kopsummas.

Apjoma ierobežojumi šajos bilances posteņos tieši ietekmē atzinuma veidu par Saimnieciskā gada pārskatu. Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo kļūdu labojuma apjomu attiecībā uz valsts konsolidētās grāmatvedības bilances postenī uzrādīto zemi un būvēm **1 185 134** tūkst. *euro* vērtībā un turējumā nodotiem valsts un pašvaldību īpašumiem **9 519** tūkst. *euro* vērtībā. Detalizētu skaidrojumu par apjoma ierobežojuma iemesliem skatīt ziņojuma sadaļā *Revīzijas apjoma ierobežojumi*.

Būtiskākie revīzijas konstatējumi par neatbilstībām bilances posteņos:

- ir uzrādīti citām personām piederoši nekustamie īpašumi;
- ir nepamatoti samazināta zemes un būvju vērtība;
- zemes īpašumi ir uzrādīti neatbilstošā vērtībā;
- nav nodrošināta visu pamatlīdzekļu analītiskā uzskaite;
- ir neatbilstības pamatlīdzekļu klasifikācijā un nolietojuma normu noteikšanā;
- inventarizācijas ēkām un zemei nav veiktas pēc būtības vai ir veiktas tikai daļēji.

Revīzijas konstatējumi par bilances posteņa "*1210 Zeme un būves*", "*1510 Ieguldījuma īpašumi*" un "*1550 Turējumā nodotie ieguldījuma īpašumi*" pārbaudēm ir detalizēti apkopoti un izklāstīti 13.pielikumā.

Viens no būtiskākajiem iemesliem joprojām pastāvošajiem apjoma ierobežojumiem attiecībā uz ilgtermiņa ieguldījumiem ir neatbilstoši veiktas inventarizācijas.

Talsu novada, Jūrmalas un Rīgas pilsētas pašvaldību īpašumu uzskaite un inventarizācija

Valsts kontrole nevar gūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus attiecībā uz 31.12.2019. Saimnieciskā gada pārskata valsts konsolidētās bilances postenī "Zeme un būves" uzrādīto transporta būvju un inženierbūvju 984 153 tūkst. *euro* vērtību un nevar noteikt, vai būtu nepieciešami jebkādi labojumi šai bilances vērtībai, jo Talsu novada, Jūrmalas un Rīgas pilsētas pašvaldības ilgstoši nav veikušas transporta būvju un inženierbūvju inventarizāciju pilnā apjomā. Tā kā Rīgas un Jūrmalas pilsētas

pašvaldību aktīviem ir būtisks īpatsvars valsts konsolidētajā bilancē, šo pašvaldību rīcība, neievērojot normatīvā akta[23] prasības, tieši ietekmē Valsts kontroles sniegtā atzinuma veidu par Saimnieciskā gada pārskatu.

Jau kopš 2015.gada Valsts kontrole nevar gūt pietiekošus pierādījumus par Rīgas pilsētas pašvaldības gada pārskatā uzrādīto transporta būvju un inženierbūvju bilances vērtības 921 758 534 *euro* pareizību, jo pašvaldība nav veikusi inventarizāciju pilnā apjomā.

Savukārt Jūrmalas pilsētas pašvaldība jau 2015.gadā veica transporta būvju – ielu, tiltu un satiksmes pārvadu salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistru, kurā tika konstatēts, ka dati kopumā atšķiras par 792 341 m^2, bet nav noskaidrojusi atšķirību iemeslus, kā rezultātā nav veikusi uzskaites datu precizēšanu uzskaitē esošajām transporta būvēm 47 253 055 *euro* vērtībā.

Talsu novada pašvaldība savu ēku un būvju uzskaiti nav sakārtojusi kopš 2016.gada. Talsu novada pašvaldības vadības ziņojumā par 2019.gada finanšu pārskatu ir norādīts, ka "*[..] vēl joprojām nepieciešama pašvaldības grāmatvedības uzskaitē esošo ceļu saskaņošana / aktualizācija / vienādošana ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistra datiem. 2016.gadā darbs tika uzsākts, bet nav pabeigts lielā apjoma dēļ.[..]*". Revīzijas laikā ir konstatēts, ka grāmatvedības uzskaitē uzrādītās transporta būves atšķiras no VAS "Latvijas Valsts ceļi" sarakstos uzrādītajām transporta būvēm, tāpēc Valsts kontrole nevar gūt pārliecību par valsts konsolidētajā bilancē 31.12.2019. iekļauto Talsu novada pašvaldības transporta būvju vērtību 15 141 803 *euro* apmērā.

Zemes vienības ar statusu "Rezerves zemes fonds" un "Zeme zemes reformas pabeigšanai"

Papildus šajā revīzijā vēlējāmies aktualizēt neatrisinātos grāmatvedības uzskaites jautājumus saistībā ar zemes vienību ar statusu "*41 zeme zemes reformas pabeigšanai*" vai "*44 rezerves zemes fonds*", vai "*45 valsts īpašumā uz likuma pamata*" uzskaiti un nolietojuma uzskaiti Eiropas Savienības līdzfinansētajiem ūdenssaimniecības objektiem.

Pašvaldībām ir jāuzskaita to valdījumā esošie un piekrītošie ilgtermiņa ieguldījumi, un attiecīgā vietējā pašvaldība ir rezerves zemes fondā ieskaitīto zemes gabalu un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantoto zemes gabalu valdītāja līdz brīdim, kad: 1) Ministru kabinets izdod rīkojumu par to ierakstīšanu zemesgrāmatā uz valsts vārda, vai 2) tie tiek ierakstīti zemesgrāmatā uz vietējās pašvaldības vārda. Tomēr 18 pašvaldību[24] teritorijā esošās 3856 zemes vienības ar kopējo platību 2203,5 ha un kadastrālo vērtību 7 290 tūkst. *euro* nav uzņemtas pašvaldību grāmatvedības uzskaitē, jo uz tām pretendē ministrijas vai citas valsts iestādes un nav noskaidrota zemes vienību piederība vai arī nav pabeigts zemes vienību ar statusu "Rezerves zemes fonds" un "Zeme zemes reformas pabeigšanai" piederības izvērtēšanas process. Tāpēc Valsts kontrole attiecībā uz šīm zemes vienībām nevarēja noteikt nepieciešamo labojumu apmēru Saimnieciskā gada pārskata bilances postenī „Zeme un būves".

Kopš 2019.gada Valsts zemes dienesta (turpmāk –VZD) datu atlasēs[25] ir iekļauta papildu informācija par zemes vienībām, kas atrodas pašvaldības administratīvajā teritorijā un kurām nav reģistrēts kadastra subjekts, bet zemes vienības statuss ir "*41 zeme zemes reformas pabeigšanai*", "*44 rezerves zemes fonds*" vai "*45 valsts īpašumā uz likuma pamata*".

Budžeta iestādēm jāuzskaita visi to īpašumā, valdījumā un turējumā esošie un piekrītošie ilgtermiņa ieguldījumi, apgrozāmie līdzekļi un saistības saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem un darījuma ekonomisko būtību[26], un valdītāja rezerves zemes fondā ieskaitītajiem zemes gabaliem un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantotajiem zemes gabaliem ir attiecīgā vietējā pašvaldība līdz brīdim, kad: 1) Ministru kabinets izdod rīkojumu par to ierakstīšanu zemesgrāmatā uz valsts vārda vai 2) tie tiek ierakstīti zemesgrāmatā uz vietējās pašvaldības vārda[27].

Apkopojot 29 izlasē iekļauto pašvaldību[28] informāciju par 31.12.2019. grāmatvedības uzskaitē uzrādītajām zemes vienībām ar statusu "*Rezerves zemes fonds*" un "*Zeme zemes reformas pabeigšanai*", konstatēts, ka, lai gan pašvaldības ir rezerves zemes fondā ieskaitīto zemes vienību un īpašuma tiesību atjaunošanai neizmantoto zemes vienību valdītāja, 18 pašvaldību[29] teritorijā esošās 3856 zemes vienības ar kopējo platību 2203,5 ha un kadastrālo vērtību 7 289 876 *euro* nav uzņemtas pašvaldību grāmatvedības uzskaitē, jo uz tām pretendē ministrijas vai citas iestādes un nav noskaidrota zemes vienības piederība vai arī nav līdz galam pabeigts zemes vienību piederības izvērtēšanas process, līdz ar to tās tiks uzņemtas uzskaitē turpmākajos periodos pēc piederības izvērtēšanas.

Revīzijas laikā mums nebija iespējams noteikt, kādas vērtību un daudzumu korekcijas būtu jāveic pašvaldību bilancēs postenī "Zemes un būves".

Ūdenssaimniecības projektu uzskaite

Lai gan Eiropas Savienības regulā[30] investīcijām ūdensapgādes jomā ir noteikts derīgās lietošanas laiks 30 gadi, nacionālajā normatīvajā regulējumā grāmatvedības uzskaitei publiskajā sektorā noteiktais derīgais lietošanas laiks ir 20 gadi un iepriekš Eiropas Savienības līdzfinansēto ūdenssaimniecības projektu finansējuma saņemšanai noteiktais derīgais lietošanas laiks bija 50 gadi.

Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par inženierbūvēm un to nolietojumu ir uzrādīta kļūdaini, jo pašvaldības piemēro nevis grāmatvedības uzskaites normatīvajā regulējumā noteiktās inženierbūvju nolietojuma normas, bet Eiropas Savienības līdzfinansēto ūdenssaimniecības projektu tehniski ekonomiskajos pamatojumos noteiktās inženierbūvju nolietojuma normas[31].

Revīzijas laikā, apkopojot pašvaldību informāciju par laika posmā no 2015.gada līdz 2019.gadam Eiropas Savienības līdzfinansēto ūdenssaimniecības projektu ietvaros izveidoto inženierbūvju uzskaiti un piemērotajām nolietojuma normām, konstatējām, ka no izlasē iekļautajām 29 pašvaldībām šādas inženierbūves ir 10 pašvaldībās[32].

Analizējot 10 pašvaldību grāmatvedības uzskaitē par inženierbūvēm, kas izveidotas ūdenssaimniecības attīstības projektu ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu ietvaros, 31.12.2019. uzrādīto informāciju, konstatēts:

- viena pašvaldība[33] grāmatvedības reģistros nav nodrošinājusi ūdenssaimniecības projekta būvju ar bilances vērtību **277 498** *euro* analītisko uzskaiti, līdz ar to nav iespējams gūt pārliecību par nolietojuma apjoma atbilstību;
- deviņas pašvaldības[34] grāmatvedības uzskaitē inženierbūvēm ar **11 908 692** *euro* bilances vērtību ir piemērojušas grāmatvedības uzskaites normatīvajam regulējumam neatbilstošu pamatlīdzekļu nolietojuma normu[35]. Saskaņā ar revīzijas laikā iegūto informāciju, pašvaldības, lai nezaudētu Eiropas Savienības līdzfinansēto ūdenssaimniecības projektu finansējumu un ievērotu projekta tehniski ekonomiskajā pamatojumā norādīto lietderīgās lietošanas laiku[36], inženierbūvēm ir piemērojušas lietderīgās lietošanas laiku 50 gadi, nevis 20 gadi, kā tas paredzēts grāmatvedības uzskaites normatīvajā regulējumā.[37]

Jāpiemin, ka attiecībā uz inženierbūvju nolietojuma normām:

- Eiropas Savienības regulā[38] noteikts, ka projekta dzīves ciklu nosaka atkarībā no projekta investīciju jomas, un saskaņā ar minētās regulas pielikumā noteikto investīcijām ūdensapgādes jomā tas ir 30 gadi;
- nacionālajā normatīvajā regulējumā publiskā sektora grāmatvedības uzskaitei[39] ūdensvadiem, siltumtrasēm, kanalizācijas tīkliem un notekūdeņu būvēm un cauruļvadiem, kontūrgrāvjiem un susinātājgrāvjiem ir noteikts derīgās lietošanas laiks 20 gadi. Jāuzsver, ka šajā normatīvajā regulējumā noteiktais derīgās lietošanas laiks ir nemainīgs[40] jau no 2001.gada un pamatojums šādu normu noteikšanai normatīvā akta anotācijā nav atrodams. Tādējādi, iespējams, tas nav atbilstošs šī brīža situācijai, kad ir ieviestas jaunas tehnoloģijas, materiāli un eksistē citi apstākļi, kas ievērojami palielina inženierbūvju lietderīgās kalpošanas laiku.

Ieteikumi

Lai novērstu trūkumus publiskā sektora grāmatvedības uzskaitē un ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatā atklātās informācijas kvalitāti, Finanšu ministrijai:

- sadarbībā ar Ekonomikas ministriju izvērtēt normatīvajā aktā[41] noteikto inženierbūvju nolietojuma normu pamatotību;
- sadarbībā ar VARAM un CFLA sagatavot skaidrojumu par Eiropas Savienības finansēto projektu ietvaros izbūvēto inženierbūvju nolietojuma normām un to piemērošanu grāmatvedības uzskaitē.

2.2. Pārskata daļa *Saistības, Iespējamās saistības*

2.2.1. Ilgtermiņa saistības

Bilances posteņa "Ilgtermiņa saistības" vērtība valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē 2019.gada sākumā bija 15 834 831 tūkst. *euro* jeb 54%, bet gada beigās –14 632 350 tūkst. *euro* jeb 50% no bilances pasīvu kopsummas.

2.2.1.1. Atvasinātie finanšu instrumenti

Tā kā joprojām turpinās sniegto ieteikumu ieviešana, kuri cita starpā ir saistīti ar pareizas atvasināto finanšu instrumentu (turpmāk – AFI) gada pārskatā uzrādāmās vērtības noteikšanu, arī šogad nevarējām gūt pārliecību, ka Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā ar AFI saistīto posteņu vērtība ir precīza un ticama, netika arī gūta pārliecība, ka ir atzīti visi ar atvasināto finanšu instrumentu izmantošanu saistītie ieņēmumi un izdevumi.

Saimnieciskā gada pārskatā ar AFI saistītie posteņi, par kuru vērtības precizitāti nevarējām gūt pārliecību, ir: aktīvi 7 562 tūkst. *euro* vērtībā (uzkrātie ieņēmumi no atvasināto finanšu instrumentu procentu maksājumu valūtas svārstībām), saistības 223 440 tūkst. *euro* vērtībā (tajā skaitā ilgtermiņa saistību postenī ar pretējo zīmi uzrādīto portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas rezultāts 168 660 tūkst. *euro* vērtībā un īstermiņa saistību postenī uzrādītie uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātiem finanšu instrumentiem 54 780 tūkst. *euro* vērtībā), zembilances aktīvi 180 tūkst. *euro* vērtībā (prasības par FORWARD darījumu pozīciju), zembilances pasīvi 1 357 tūkst. *euro* vērtībā (saistības par CCIRS un IRS darījumu pozīciju), ieņēmumi 51 427 tūkst. *euro* vērtībā (procentu ieņēmumi no atvasināto finanšu instrumenta rezultāta) un izdevumi 14 686 tūkst. *euro* vērtībā (realizētie un nerealizētie procentu izdevumi no atvasinātiem finanšu instrumentiem).

Lai nodrošinātos pret valsts parāda apkalpošanas izmaksu palielināšanās risku, Valsts kase, pildot Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā[42] noteiktos uzdevumus, var slēgt AFI līgumus, piemēram, par esošās mainīgās procentu likmes apmaiņu pret fiksēto, vai par noteiktas valūtas daudzuma iegādi vai pārdošanu par noteiktu valūtas kursu noteiktā dienā nākotnē.

Attiecībā uz AFI uzskaiti, uzrādīšanu pārskatos un efektivitātes noteikšanu ir specifiskas prasības, kuras Valsts kase līdz šim ir noteikusi tikai iekšējos tiesību aktos[43]. Ministru kabineta 13.02.2018.

noteikumu Nr.87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" normas attiecībā uz atvasināto finanšu instrumentu uzskaiti stāsies spēkā tikai ar 01.01.2021.[44]

Iepriekšējā Saimnieciskā gada pārskata revīzijā atklājām būtiskus trūkumus Valsts kasē saistībā ar AFI uzskaiti, uzrādīšanu pārskatos un efektivitātes noteikšanu, kas ietekmē gan Saimnieciskā gada pārskatā atklājamo informāciju, gan valsts budžeta izdevumu plānošanu. Tāpēc Valsts kontrolei nebija iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru Saimnieciskā gada pārskatā saistībā ar AFI uzrādītajām saistībām, ieņēmumiem un izdevumiem. Trūkumu novēršanai sniedzām šādus ieteikumus.

3.tabula

2018.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegtie ieteikumi saistībā ar AFI uzskaiti

Ieteikums	Ieteikuma saturs/būtība	Noteiktais ieviešanas termiņš
Valsts kasei apsvērt AFI patiesās vērtības novērtēšanai piemērot OIS diskontu, jo kopš finanšu krīzes OIS diskonta izmantošana AFI patiesās vērtības noteikšanai tiek uzskatīta par standarta pieeju tirgū.	OIS diskonta izmantošana	2020.gada 30.decembris
Valsts kasei: ❖ veikt AFI efektivitātes izvērtēšanu atbilstoši starptautiski pieņemtajām metodēm; ❖ nodrošināt, lai AFI grāmatvedības uzskaite un uzrādīšana finanšu pārskatos atbilstu vispārpieņemtiem finanšu pārskatu principiem un labākajai praksei.	AFI efektivitātes izvērtēšana un atbilstoša uzskaite	2020.gada 31.marts (izpētes veikšanai un darbību veikšanai, lai nodrošinātu AFI efektivitātes izvērtēšanu) 2020.gada 30.novembris (uzskaites un uzrādīšanas pārskatā pārskatīšana)
Finanšu ministrijai nodrošināt Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteikto AFI izmantošanas efektivitātes rādītāju atbilstību starptautiski pieņemtai praksei.	AFI efektivitātes rādītāju atbilstība	2019.gada 30.decembris
Finanšu ministrijai (Valsts kasei) izvērtēt nepieciešamību precizēt Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģiju.	Valsts parāda stratēģijas precizēšana	2021.gada 1.aprīlis
Valsts kasei: ❖ pilnveidot CaR modeļa dokumentāciju, nodrošinot dokumentācijas pilnīgumu un izsekojamību, kā arī sasaisti ar Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteikto parametru izvērtējumu; ❖ nodrošināt CaR modeļa kvalitātes uzlabojumus, prognožu atbilstības novērtējumam veicot sistēmas "backtesting", kā arī izvērtēt šoka/stresa scenārija varbūtību testēšanu, četru faktoru modeļa piemērošanu un scenāriju skaita palielināšanu; ❖ novērst CaR modelī novērotās operacionālās vājības, īpaši iespēju atbildīgajam ekspertam mainīt aprēķinātās vērtības (piem., ievades parametriem), pamatojoties uz savu eksperta atzinumu, nodrošinot pienācīga kontroli, kas varētu samazināt Valsts kases operacionālo risku.	Pilnveidojumi attiecībā uz CaR modeli	2020.gada 30.decembris

Joprojām turpinās sniegto ieteikumu ieviešana, kuri cita starpā ir saistīti ar pareizas AFI gada pārskatā uzrādāmās vērtības noteikšanu.

Saimnieciskā gada pārskatā ar AFI saistītie posteņi ir: aktīvi 7 562 tūkst. *euro* vērtībā (uzkrātie ieņēmumi no atvasināto finanšu instrumentu procentu maksājumu valūtas svārstībām), saistības 223 440 tūkst. *euro* vērtībā (tajā skaitā ilgtermiņa saistību postenī ar pretējo zīmi uzrādīto portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas rezultāts 168 660 tūkst. *euro* vērtībā un īstermiņa saistību postenī uzrādītie uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātiem finanšu instrumentiem 54 780 tūkst. *euro* vērtībā), zembilances aktīvi 180 tūkst. *euro* vērtībā (prasības par FORWARD darījumu pozīciju), zembilances pasīvi 1 357 tūkst. *euro* vērtībā (saistības par CCIRS un IRS darījumu pozīciju), ieņēmumi 51 427 tūkst. *euro* vērtībā (procentu ieņēmumi no atvasināto

finanšu instrumenta rezultāta) un izdevumi 14 686 tūkst. *euro* vērtībā (realizētie un nerealizētie procentu izdevumi no atvasinātiem finanšu instrumentiem).

2.2.1.2. Lielvārdes novada pašvaldības saistības

Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma, ko, iespējams, noslēdzis Lielvārdes novada domes bijušais priekšsēdētājs, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli – 200 milj. *euro* vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Finanšu revīzijā par 2015.gada Saimnieciskā gada pārskatu tika konstatēts, ka Lielvārdes novada domes deputāts, būdams domes priekšsēdētājs, 24.11.2015. bez atbilstoša pilnvarojuma un pretēji tiesību normās noteiktajai speciālajai kārtībai, kādā pašvaldības var ņemt aizņēmumus un uzņemties citas finansiālās saistības, parakstīja un iesniedza Valsts kasē dokumentu „*Promissory Note*" par finanšu saistību (aizņēmums) 200,0 milj. *euro* apmērā uzņemšanos pašvaldības vārdā. Dome nebija pilnvarojusi bijušo domes priekšsēdētāju vai citas personas veikt jebkādas darbības saistībā ar minētā aizņēmuma ņemšanu, tajā skaitā no uzņēmuma *Riverside HK Ltd.* Eiropas biroja[45].

Lielvārdes novada pašvaldība ir veikusi virkni darbību, lai panāktu minētās lietas izskatīšanu tiesībsargājošajās institūcijās.

Zemgales rajona tiesa 08.11.2018. atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasībā pret fizisko personu un *Riverside HK Ltd*. Eiropas biroju par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un nosprieda:

- apmierināt pilnībā prasību pret fizisko personu un *Riverside HK Ltd*. Eiropas biroju par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu;
- atzīt par spēkā neesošu no parakstīšanas brīža darījumu ar *Riverside HK Ltd*. Eiropas biroju par 200,0 milj. *euro* aizdevumu;
- piedzīt no fiziskās personas valsts nodevu 602 223 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 35 *euro*;
- piedzīt no *Riverside HK Ltd*. Eiropas biroja valsts nodevu 602 223 *euro* un par lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 35 *euro*.

Zvērināts revidents atzinumu par Lielvārdes novada pašvaldības 2019.gada pārskatu nav modificējis, bet apstākļu akcentējumā[46] papildus ir norādījis, ka *"[..] 13.12.2018. Zemgales rajona tiesa ir nolēmusi pieņemt [personas] apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 08.11.2018. spriedumu, kurā viņš lūdz noraidīt Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasību atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža aizdevuma līgumu starp Lielvārdes novada pašvaldību un uzņēmumu Riverside HK Ltd., kurš izriet no Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja parakstītā, ar 24.11.2015. datētā dokumenta angļu valodā "Promissory Note" (parādzīmes) un pašu parādzīmi. Lietas izskatīšana 2019.gadā*

netika pabeigta. Finanšu pārskatā nav izveidoti uzkrājumi, kuru nepieciešamība, iespējams, varētu izrietēt no iepriekš norādīto apstākļu ietekmes."

Tā kā lietas izskatīšana 2019.gadā netika pabeigta un tās iznākums nav zināms, Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz SGP.

2.2.1.3. Rīgas pilsētas pašvaldības saistības

Saimnieciskā gada pārskata par 2019.gadu valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē saistības par Dienvidu tilta būvniecību ir uzrādītas pareizi, jo Rīgas pilsētas pašvaldība pārskata periodā ir novērsusi neatbilstību saistību par Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu klasifikācijā.

Viens no iemesliem Saimnieciskā gada pārskata atzinuma modifikācijai jau vairākus gadus ir bijis saistīts ar kļūdainu Dienvidu tilta būvniecības finansēšanas saistību klasifikāciju valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē. Saistības par Dienvidu tilta būvniecību bija uzrādītas kā parāds piegādātājiem un darbuzņēmējiem, lai gan pēc ekonomiskās būtības darījums ir uzrādāms kā aizņēmums.

Rīgas pilsētas pašvaldība ir veikusi saistību pārklasifikāciju *"[..] Ņemot vērā ar Deutsche Bank AG 2019.gada 28.augustā noslēgtos Cesijas līgumus (LVL daļas līgumu izbeigšana), grāmatvedības uzskaitē, sākot ar 2019.gada 28.augustu, saistības par Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu tika atspoguļotas kā ilgtermiņa aizņēmumi no ārvalstu institūcijām [..]*".[47]. Tāpēc Saimnieciskā gada pārskata par 2019.gadu valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē saistības par Dienvidu tilta būvniecību ir uzrādītas pareizi.

2.3. Pārskata daļa *Nodokļu un nodevu ieņēmumi*

2.3.1. Uzkrāšanas principa ieviešana nodokļu un nodevu uzskaitē

Jau kopš 2006.gada Valsts kontrole norāda uz nepieciešamību Finanšu ministrijai nodrošināt nodokļu ieņēmumu uzskaiti un to uzrādīšanu Saimnieciskā gada pārskatā atbilstoši uzkrāšanas principam. Ieviešot uzkrāšanas principu arī valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē, tiks piemērota vienota pieeja Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanā, norādot tajā visu finanšu un budžeta izpildes, tai skaitā ieņēmumu (nodokļi, nodevas, dividendes, naudas sodi u.c. ieņēmumi), informāciju pēc vienota principa. Vienlaikus tiks atklāta pilnīga informācija arī par nodokļu maksātāju nodokļu parādiem un nodokļu pārmaksām. Tādējādi tiks nodrošināts pilnīgs priekšstats par

valsts budžeta aktuālo stāvokli konkrētajā pārskata gadā, kas ļaus labāk analizēt, novērtēt un prognozēt valsts fiskālo situāciju.

Saskaņā ar Finanšu ministrijas plānu[48] ir paredzēts VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu uzskaiti atbilstoši uzkrāšanas principam veikt no 2021.gada. Uzkrāšanas principa ieviešanas projekta ietvaros 2019. un 2020.gadā tika precizēts tiesiskais regulējums[49]. Kā arī tiek izstrādāts regulējums par nenodokļu (izņemot valsts nodevas un naudas sodus) uzskaites sakārtošanu, kas paredz izmaiņas attiecībā uz minēto valsts budžeta ieņēmumu ieskaitīšanu budžetā[50].

Projekta veiksmīgai īstenošanai būtiskākais uzdevums 2020.gadā ir saistīts ar Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (turpmāk – MAIS) ieviešanu. Jau iepriekšējā revīzijā vērsām uzmanību, ka termiņu nobīdes MAIS apakšprojektu izstrādē var ietekmēt uzkrāšanas principa ieviešanu paredzētajā termiņā, jo vienlaicīga vairāku apakšprojektu izstrāde būs apgrūtinoša gan VID, gan sistēmas izstrādātājam (cilvēkresursu pietiekamība, apakšprojektu tehniskā un funkcionālā salāgojamība). Arī šajā revīzijā konstatējām nobīdes no MAIS ieviešanas laika plāna par vismaz pieciem mēnešiem, kas var būt kritiskas savlaicīgai projekta ieviešanai. Ja turpmāko MAIS nodevumu ieviešana nenotiks plānotajā termiņā, varētu tikt apgrūtināta uzkrāšanas principa ieviešana VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē[51].

Starptautiskie standarti[52] nosaka, ka nodokļu ieņēmumi uzskaitāmi un gada pārskatā uzrādāmi pēc uzkrāšanas principa. Uzkrāšanas principu valdības līmenī izmanto vairākas Eiropas Savienības dalībvalstis: Beļģija, Igaunija, Francija, Lietuva, Portugāle, Slovākija, Spānija, Dānija, Somija, Austrija, Zviedrija u.c. Atbilstoši Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) aplēsēm līdz 2023.gadam uzkrāšanas princips tiks ieviests lielākajā daļā Eiropas Savienības dalībvalstu[53].

Valsts kontroles revīzijās[54] jau kopš 2006.gada ir secināts, ka Latvijas Republikas normatīvie akti nenosaka, ka Saimnieciskā gada pārskatā jāuzrāda informācija par valsts un pašvaldību nodokļu un nodevu aprēķinātajiem ieņēmumiem, nodokļu parādiem, kā arī likumos noteikto nodokļu atvieglojumu un atbrīvojumu piemērošanas rezultātā nesaņemtajiem ieņēmumiem, līdz ar to Saimnieciskā gada pārskats sniedz nepilnīgu informāciju.

Lai ieviestu uzkrāšanas principu valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu uzskaitē, Finanšu ministrija 2015.gada 14.janvārī apstiprināja uzkrāšanas principa ieviešanas plānu "Valsts budžeta maksājumu kontu skaita samazināšanas un uzkrāšanas principa ieviešanas valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu uzskaites plāns" (turpmāk – pasākumu plāns)[55], kura ietvaros ir paredzēts ieviest uzkrāšanas principu VID administrēto nodokļu uzskaitē līdz 2020.gada 31.decembrim.

Revīzijā konstatēts, ka Finanšu ministrija periodā no 01.07.2019. līdz 31.05.2020.[56] kopumā ir veikusi pasākumus atbilstoši pasākumu plānā noteiktajām aktivitātēm un būtiskākie pasākumi[57] bija šādi:

- veikti grozījumi Ministru kabineta noteikumos[58], lai tajos noteikto regulējumu saskaņotu un pilnveidotu atbilstoši nodokļu likumos noteiktajam;
- apstiprināti noteikumi[59], kas nosaka [1] maksājumu pakalpojumu veidus un kārtību, [2] izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu veidlapu paraugus un to aizpildīšanas kārtību un [3] informācijas nodrošināšanas un apmaiņas kārtību starp Valsts kasi un VID valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanas un uzskaites procesam;
- pieņemti lēmumi[60] par valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu (izņemot naudas sodus un nodevas), kā arī par nekustamā īpašuma nodokļa uzskaiti (skatīt 6.pielikumu);
- noslēgta vispārēja vienošanās[61] par atbalsta saņemšanu projektā vadības un kvalitātes uzraudzības kvalitāšu nodrošināšanai;
- VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu uzskaites jomā:
  - pieņemta MAIS 1.apakšprojekta 3.kārta un 4.kārtas 1. un 2.posma izpilde;
  - parakstīta vienošanās[62] par MAIS 2.apakšprojekta 5.kārtas realizāciju, ar kuru tiek uzsākta uzkrāšanas principa VID administrēto valsts ieņēmumu uzskaitē un vienotā nodokļu konta ieviešana ar izpildes termiņu 30.10.2020.;
  - pagarināts[63] ERAF projekta "Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija. MAIS kodols" termiņš līdz 12.09.2020.;
  - apstiprināta[64] VID administrēto nodokļu, nodevu un citu maksājumu valsts budžeta ieņēmumu uzskaites rokasgrāmata.

VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu uzskaitei pēc uzkrāšanas principa no 01.01.2021. būtiska ir atbilstošas informācijas sistēmas ieviešana un darbība. Kopš 2017. gada norit MAIS izstrādes darbs[65], kopā paredzot sistēmas izstrādē (iekļaujot nepieciešamās infrastruktūras un licenču iegādi un uzturēšanu) ieguldīt 24,6 milj. *euro*[66] un sistēmu pilnībā ieviest līdz 31.10.2022.[67]

Revīzijā tika vērtēts VID veikto darbību progress šī uzdevuma izpildei, salīdzinot MAIS projekta īstenošanas statusu ar situāciju pirms gada[68]. Vērtējot MAIS izstrādi atbilstoši termiņiem[69], tika konstatētas nobīdes par vismaz pieciem mēnešiem, t.i., MAIS projekta 4.kārtu "AP atļaujas, valsts amatpersonas"[70] tika plānots ieviest līdz 10.02.2020. Tomēr līdz pat 09.07.2020. joprojām 4.kārtas ietvaros piegādātie programmatūras nodevumi nav pilnībā akceptēti (VID ir akceptējis 4.kārtas pirmo divu posmu nodevumus, bet nav akceptējis 3.posma nodevumus), jo nav realizētas visas darba uzdevumā ietvertās prasības, kā arī VID testēšanas gaitā ir konstatējis problēmas, t.sk., kritiskas. Aizkavēšanos 4.kārtas nodevumu pieņemšanā VID nav novērtējis[71] par nozīmīgu un nav veikti grozījumi MAIS projekta īstenošanas kopējā laika plānā[72].

Savukārt atbilstoši plānam ir uzsākta MAIS 5.kārtas "Nodokļu uzskaites kodols" triju apakškārtu izstrāde, kuru ietvaros tiks ieviestas prasības, kas nodrošinās VID administrēto valsts ieņēmumu uzskaiti pēc uzkrāšanas principa un vienotajā nodokļu kontā iemaksāto maksājumu administrēšanu. MAIS 5.kārtas apakškārtu nodevumu piegāde plānota secīgi līdz 20.08.2020.[73] un nodevumu ieviešana līdz 28.09.2020.[74]

Lai arī VID revīzijā sniedza informāciju[75], ka nav indikāciju par uzkrāšanas principa neieviešanu VID administrēto valsts ieņēmumu uzskaitē no 01.01.2021., tomēr, ņemot vērā revīzijā konstatētās nobīdes no MAIS ieviešanas laika plāna[76], saglabājas risks, ka arī turpmāko MAIS nodevumu ieviešana varētu nenotikt plānotajā termiņā, kas, savukārt, var ietekmēt MAIS projekta īstenošanas kopējā termiņa ievērošanu.

Joprojām aktuāls ir jautājums par nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN), kuru administrē pašvaldības, iekļaušanu īstenotajā nodokļu ieņēmumu uzskaites reformā. Valsts kontrole revīzijā par 2018.gadu atkārtoti pārliecinājās[77], ka pašvaldības jau daudzus gadus NĪN uzskaitē piemēro uzkrāšanas principu un uzskaiti veic NĪN administrēšanas sistēmā NINO. Revīzijas rezultātā Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts kasi apņēmās līdz 30.12.2020. veikt nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta noteikumos[78] attiecībā uz NĪN uzskaiti. Valsts kasei jānodrošina attiecīgo normatīvo aktu projektu sagatavošana un virzība[79]. Valsts kase 2020.gada 1.pusgadā uzsāka noteikumu[80] projekta un NĪN uzskaites vadlīniju izstrādi, ko saskaņos ar biedrību "Latvijas Pašvaldības savienība", kura neiesaistījās attiecīgo dokumentu izstrādē.

Saistībā ar izsludināto ārkārtējo situāciju Latvijā ar mērķi ierobežot Covid-19 izplatību[81] tika aktualizēts jautājums par operatīvo pārskatu par valsts budžeta izpildes sagatavošanu, lai lēmumu pieņemšanai nepieciešamo informāciju apkopotu un sniegtu maksimāli ātri. Bija plānots[82], ka no 2021.gada (pēc vienotā konta ieviešanas) operatīvo pārskatu sagatavos vienu reizi nedēļā – otrdienās par iepriekšējo nedēļu, taču ārkārtējās situācijas ietekmē tika gūta izpratne, ka operatīvie dati par valsts budžeta izpildi ir nepieciešami katru dienu. Pieņemot attiecīgu lēmumu[83], noteikts, ka ar 01.01.2021. operatīvais dienas pārskats par valsts budžeta izpildi tiks sagatavots katru darba dienu (t.i., pārskatu gatavo katru darba dienu par iepriekšējo darba dienu). Savukārt VID sadarbībā ar Valsts kasi līdz š.g. 30.septembrim jāizvērtē operatīvajā mēneša un dienas pārskatā atklājamā informācija par VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu daļas izpildi, kuru turpmāk sagatavos Valsts kase.

Revīzijā, iepazīstoties ar uzkrāšanas principa ieviešanas gaitu, konstatējām, ka joprojām ir aktuāls jautājums par to, vai princips tiks piemērots arī valsts budžeta nenodokļu ieņēmumiem (valsts nodevas, sodi, dividendes, obligātās iemaksas u.c.). Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komiteja 04.06.2019. neatbalstīja[84] uzkrāšanas principa ieviešanu valsts nodevu uzskaitē, bet gala lēmumu pieņems līdz 01.01.2021. Finanšu ministrijas viedoklis[85] balstās uz faktu, ka tikai 2020.gadā, kad visām ministrijām un centrālajām valsts pārvaldes iestādēm ir pienākums nodrošināt attiecīgo uzskaiti pilnā apmērā[86], būs pieejami pilnīgi valsts nodevu uzskaites dati. Līdz 01.01.2021., bet valsts nodevas administrācijām, kuras administrē valsts nodevas par darbību veikšanu tiesu iestādēs vai valsts nodevas par reģistrācijas darbībām Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā līdz 31.12.2021., ir spēkā pārejas periods, paredzot tiesības veikt daļēju valsts nodevu uzskaiti. Tādējādi visu valsts nodevu uzskaite noteikumos[87] paredzētajā apjomā tiks īstenota tikai no 2022.gada.

Lēmumu par valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu (izņemot naudas sodus un nodevas) uzskaites sakārtošanu Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komiteja pieņēma 27.11.2019.[88], atbalstot principu, ka no 01.01.2021. valsts budžeta nenodokļu ieņēmumi pirms ieskaitīšanas valsts budžeta ieņēmumu kontā sākotnēji tiek uzskaitīti valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu administrējošās institūcijas kontā. Šā principa īstenošanai izstrādāti divi risinājuma varianti – B un C.

Risinājuma B variantā valsts budžeta nenodokļu ieņēmumi pirms ieskaitīšanas valsts budžeta ieņēmumu kontā sākotnēji tiek uzskaitīti valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu administrējošās institūcijas (tai skaitā VID) kontā. Savukārt risinājuma C variantā ieņēmumus uzskaita nepastarpināti, t.i., tieši valsts budžeta ieņēmumu kontā un tas tiek paredzēts tikai Valsts kases administrētajiem valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu veidiem un ieņēmumiem no emisijas kvotu izsolīšanas. Tiek turpināta attiecīgā normatīvā ietvara izstrāde, lai noteiktu izmaiņas kārtībā par valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu ieskaitīšanu budžetā.[89]

Naudas sodu uzskaite tiks īstenota, izmantojot Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Administratīvo pārkāpumu atbalsta informācijas sistēmu (turpmāk – APAS)[90]. Vērtējot iespēju APAS sagatavot naudas sodu ieņēmumu atskaites un pārskatus, Finanšu ministrija norādīja[91], ka APAS būtu jāiekļauj iespējami plašas darījumu raksturojošās pazīmes, lai visas iesaistītās puses iegūtu izmantojamu naudas sodu ieņēmumu pārskatu, kā arī savlaicīgi jāparedz nepieciešamība nodrošināt datu pārneses formātu starp APAS un Valsts kases *ePārskatu* sistēmu. Lēmums par naudas sodu ieņēmumu uzrādīšanu Saimnieciskā gada pārskatā pēc uzkrājuma principa pieņemams līdz 30.06.2021.

Finanšu ministrijas[92] ieskatā būtiskākie 2020.gada otrajā pusgadā risināmie jautājumi uzkrāšanas principa ieviešanā saistīti ar uzkrājuma principa VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē un vienotā nodokļu konta ieviešanu, valsts nodevu, valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu un naudas sodu uzskaiti. Turklāt Finanšu ministrijai jāizvērtē un jāpieņem lēmums par naudas līdzekļu, kas saņemti vienotajā nodokļu kontā un nav attiecināti pa valsts budžeta ieņēmumu veidiem, klasifikāciju un uzskaiti.

Atbilstoši Valsts kontroles revīzijās par Saimnieciskā gada pārskatu sniegtajiem ieteikumiem un plānam uzkrāšanas principa ieviešanai nodokļu uzskaitē, Finanšu ministrija no 01.07.2019. līdz 30.06.2020. ir veikusi pasākumus, lai līdz 15.01.2021. ieteikumu ieviestu. Valsts kontrole turpinās sekot līdzi uzkrāšanas principa ieviešanas gaitai.

2.3.2. Nodevas

2.3.2.1. Valsts nodevu ieņēmumu uzskaite un administrēšana

Lai arī Finanšu ministrija atbilstoši Valsts kontroles revīzijā par 2018.gada Saimnieciskā gada pārskatu sniegtajiem ieteikumiem ir veikusi pasākumus, lai pilnveidotu valsts nodevu uzskaites sistēmu un nodrošinātu valsts nodevu uzskaites pārskata (turpmāk – Pārskats) sagatavošanas procesa kvalitāti, tomēr secinām, ka arī 2019.gadā joprojām saglabājās revīzijās iepriekš norādītie trūkumi. Valsts nodevu administrācijas Pārskatos kopumā neatklāj korektu informāciju, kā rezultātā 2019.gada Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par valsts nodevu ieņēmumiem joprojām nav pilnīga un joprojām nav gūstama pārliecība, vai valsts nodevas tiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā.

Revīzijā secināts, ka ne visas valsts nodevas administrējošās iestādes izprot Noteikumos[93] ietvertās prasības nodevu administrēšanā: pienākumu sagatavot un termiņā iesniegt Pārskatu un korekti norādīt informāciju par valsts nodevas ieņēmumiem. Atsevišķas valsts nodevu administrācijas nav veikušas un neplāno veikt detalizētu valsts budžetā ieskaitāmo valsts nodevu uzskaiti. Konsolidētajos Pārskatos ir uzrādīti tikai 319 jeb 43,6% valsts nodevu veidi no visiem 732 valsts nodevu veidiem.

Tikai divas ministrijas un divas centrālās valsts iestādes ir uzrādījušas pilnīgu un pareizu informāciju par visiem to administrētajiem valsts nodevu veidiem.

Turklāt Pārskatos atklātā informācija par 99 (no 319 nodevu veidiem, kas iekļauti Pārskatos) jeb 31% nodevu veidiem, kuriem konsolidētos Pārskatos uzrādīti ieņēmumi 123,1 milj. *euro* apmērā, nav korekta. Trešdaļai no nodevu veidiem uzrādīti kontu apgrozījumi vai visa kontos iemaksātā summa (arī kļūdainie ieskaitījumi un pārmaksātās summas), nevis valsts nodevas ieņēmumi, nav identificēti un uzrādīti uzskaitē visi kļūdainie ieskaitījumi. Konstatēts arī gadījums, kurā valsts nodeva uzrādīta pārskatā dubultā, jo to administrē divas iestādes, bet dažos gadījumos nodevas ieņēmumi netika uzrādīti vispār, jo vienā kontā tika ieskaitītas vairākas nodevas un administrējošās iestādes nenodrošināja attiecīgu uzskaiti.

Arī 2019.gadā tika turpināta nodevas par mantojumiem un dāvinājumiem iekasēšana, lai gan šī nodeva atcelta kopš 2012.gada. Astoņu gadu laikā (no 01.01.2012. līdz 31.12.2019.) valsts budžetā šādi ir saņemti maksājumi 134,8 tūkst. *euro* apmērā. Minētais liecina, ka valsts nodevu uzskaites kontroles nepilnības aizvien nav novērstas.

Latvijā 2020.gada sākumā bija noteikti 147 valsts nodevu objekti un 734 valsts nodevu veidi[94], kurus 2019.gadā ieskaitīja valsts budžetā. Valsts nodevas tiek ieskaitītas 67 valsts budžeta kontos, un valsts nodevu administrēšanas procesā ir iesaistītas 41 valsts nodevu administrācija, 42 tiesas, 26 zemesgrāmatu nodaļas, 47 diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības, 95 zvērināti tiesu izpildītāji, kā arī 107 zvērināti notāri.[95] Valsts nodevas iemaksājamas valsts budžetā, ja konkrētās valsts nodevas likumā vai Ministru kabineta noteikumos nav noteikts citādi. Valsts nodevas, kuras iekasē pašvaldības nodevu administrācija, iemaksājamas pašvaldību budžetos[96].

Salīdzinot ar 2018.gadu[97], valsts nodevu ieņēmumi 2019.gadā ir palielinājušies par 5,3 milj. *euro* jeb 3,7%, un 2019.gada pārskatā[98] valsts nodevu ieņēmumi ir 150,1 milj. *euro*, tajā skaitā:

- valsts nodevas par valsts sniegto nodrošinājumu un juridiskajiem un citiem pakalpojumiem – 83,2 milj. *euro*, kas salīdzinājumā ar 2018.gadu ir par 4,2 milj. *euro* jeb 5,3% vairāk;
- speciāliem mērķiem paredzētās valsts nodevas – 59,4 milj. *euro*, kas salīdzinājumā ar 2018.gadu ir par 0,8 milj. *euro* jeb 1,4% vairāk;
- ieņēmumi no speciāliem mērķiem paredzētās valsts nodevas par speciālu atļauju (licenču) izsniegšanu un profesionālās kvalifikācijas atbilstības dokumentu reģistrāciju – 7,4 milj. *euro*, kas ir par 0,2 milj. *euro* jeb 3,2% vairāk nekā 2018.gadā.

Saimnieciskā gada pārskata revīziju ietvaros valsts nodevas katru gadu tiek pārbaudītas izlases veidā, un pārbaudes tika plānotas tā, lai piecu gadu laikā aptvertu valsts nodevas ar lielāko ieņēmumu apjomu. Kopš 2005.gada Valsts kontrole revīzijās ir norādījusi uz sistēmiskām problēmām valsts nodevu administrēšanā, tai skaitā uz to, ka normatīvie akti neparedzēja kārtību, kādā valsts nodevas iekasētājam ir jāuzskaita valsts nodevu ieņēmumi un jāsagatavo pārskati par valsts nodevu ieņēmumiem, piemērotajiem atvieglojumiem un atbrīvojumiem, valsts nodevu

pārmaksām un atmaksātajām valsts nodevām. Tādējādi valsts nodevu iekasējošajām institūcijām bija atšķirīga izpratne par to pienākumiem attiecībā uz valsts nodevu administrēšanu.

Valsts kontroles norādīto trūkumu novēršanai, tostarp 2014.gadā atkārtoti sniegtā ieteikuma[99] ieviešanai, Finanšu ministrija ir apņēmusies līdz 15.01.2021. vienlaicīgi ar uzkrāšanas principa ieviešanu noteikt normatīvajos aktos arī valsts nodevu administrēšanas procesu.

Valsts nodevu sistēmas sakārtošanas progresu Valsts kontrole novērtēja finanšu revīzijā[100] par 2018.gadu un konstatēja trūkumus un riskus, kas varētu apdraudēt valsts nodevu ieņēmumu pilnīgumu un pareizību. Vienlaicīgi tika atzīmēts, ka Finanšu ministrija ir pilnveidojusi valsts nodevu uzskaites sistēmu, tai skaitā noteikta kārtība, kādā valsts nodevas administrācijai jāveic valsts budžetā ieskaitāmo valsts nodevu uzskaite (turpmāk – Noteikumi[101]). Revīzijas rezultātā Finanšu ministrija apņēmās 2019.gadā ieviest trīs ieteikumus[102]:

- nodrošināt visām valsts nodevu administrācijām tehnisku iespēju *ePārskatu* sistēmā iesniegt valsts nodevu pārskatu;
- sadarbībā ar Valsts kasi un nozaru ministrijām nodrošināt, ka reizi gadā par valsts nodevām tiek aktualizēta informācija "Valsts nodevu uzskaitījumā" (turpmāk – Saraksts), lai tajā ietvertā informācija būtu ticama un izmantojama valsts nodevu uzskaites nolūkos;
- informēt nozaru ministrijas/valsts nodevu administrējošās institūcijas par konstatētajām kļūdām Pārskatos un sniegt skaidrojumus par Pārskatu turpmāku sagatavošanu.

Finanšu ministrija[103] sniedza informāciju, ka minētie ieteikumi ir ieviesti. Bez tam, lai ar 01.01.2020. uzlabotu valsts nodevu uzskaiti un iegūtu pilnu informāciju valsts nodevas uzskaites nodrošināšanai, tika paredzēta iespēja valsts nodevas administrācijai, saskaņojot ar nozares ministriju, atvērt Valsts kasē atsevišķu kontu valsts nodevas iemaksām[104].

Revīzijā, veicot valsts nodevu uzskaitījumā – Sarakstā un ministriju iesniegtajos konsolidētajos Pārskatos uzrādītās informācijas analīzi, konstatēts, ka iepriekšējā revīzijā norādītie trūkumi joprojām pastāv – arī 2020.gadā Sarakstā tika konstatētas neatbilstības, kā arī valsts nodevu administrācijām nav vienotas izpratnes par valsts nodevu uzskaiti, tādējādi joprojām nav gūstama pārliecība, vai valsts nodevas tiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā.

Valsts nodevu uzskaitījums

Finanšu ministrija informēja[105], ka tās tīmekļa vietnē publiskotais Saraksts ir precizēts un papildināts ar šādām jaunām sadaļām:

- valsts nodevas objekts (tiek noteikts saskaņā ar likumiem);
- valsts nodevas veids (izriet no valsts nodevas objekta. Valsts nodevas veidi tiek noteikti likumā vai Ministru kabineta noteikumos, ja likums paredz deleģējumu Ministru kabinetam izdot noteikumus valsts nodevas piemērošanai);
- valsts nodevas administrācija, kura veic valsts budžetā ieskaitāmo valsts nodevu uzskaiti;
- atbildīgā ministrija/centrālā valsts iestāde, kura atbilstoši noteikumiem[106] iesniedz nozares valsts nodevu konsolidēto pārskatu Valsts kasē.

Taču revīzijā konstatēts, ka Sarakstā uzrādītā informācija joprojām nav precīza:

- nav uzskaitīti visi valsts nodevu ieņēmumu konti. Sarakstā nav uzrādīts valsts budžeta nodevas ieņēmumu konts Nr.LV82TREL1060000939900[107], kurā ir jāieskaita speciāliem mērķiem paredzētās valsts nodevas, kas nav minētas citos koda 9.3.9.0. apakškodos[108];

- valsts nodevai par operācijām ar vekseļiem[109] joprojām nav norādīta administrējošā institūcija, kā arī atbilstīgā ministrija, tāpēc neviena valsts institūcija šo valsts nodevu nav uzrādījusi Pārskatā par 2019.gadu[110], kas pēc revidentu aprēķiniem ir 34,5 tūkst. *euro*. Revīzijas laikā Sarakstā[111] bija pieejama informācija, ka valsts nodevas administrācija un atbilstīgā ministrija tiks precizēta, savukārt ailē "Atbildīgā ministrija/CVI kods" uzrādīts kods 19 (piešķirts Tieslietu ministrijai), kas, revidentu ieskatā, norāda, ka Tieslietu ministrijai bija jāsagatavo Pārskats par minētās nodevas ieņēmumiem.

Tā kā Tieslietu ministrijas izstrādātais normatīvais regulējums nenosaka konkrētu institūciju, kas administrē valsts nodevu par operācijām ar vekseļiem, attiecīgi Tieslietu ministrija ir iebildusi būt par atbildīgo ministriju, kas nodrošinātu, ka informācija par minēto nodevu tiek ietverta nozares valsts nodevu konsolidētajā pārskatā. Finanšu ministrija sadarbībā ar Tieslietu ministriju turpinās vērtēt jautājumu, kura institūcija būtu nosakāma kā atbildīgā par valsts nodevu par operācijām ar vekseļiem uzskaiti.[112]

- valsts nodevai par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometriem un vieglajiem automobiļiem[113] nav norādīta atbildīgā ministrija/centrālā iestāde;
- joprojām 2019.gadā ir veiktas nodevas[114] par notariālās darbības izpildi par mantojumiem un dāvinājumiem iemaksas, lai gan šī valsts nodeva atcelta jau 2012.gadā. Saskaņā ar Valsts kases sniegto informāciju[115] nodevas par mantojumiem un dāvinājumiem ieņēmumi 2019.gadā bija 5 969 *euro*, ko veidoja 49 iemaksas.

Revīzijā konstatēts, ka 2020.gada sākumā, Finanšu ministrija daļēji neatbilstību ir novērsusi, jo šāds valsts nodevas ieņēmumu konts VID mājaslapā[116] vairs nav uzrādīts, taču joprojām šāds budžeta ieņēmumu veids ieņēmumu klasifikatorā[117] pastāv.

Revīzijā konstatēts, ka astoņu gadu laikā (no 01.01.2012. līdz 31.12.2019.), kopš nodeva par mantojumiem un dāvinājumiem ir atcelta, valsts budžetā valsts nodeva iemaksāta[118] 134,8 tūkst. *euro* apmērā, jo zvērināti notāri[119], izsniedzot mantojuma apliecības mantojumu un dāvinājumu lietās, turpināja valsts nodevu iekasēt un iemaksāt valsts budžetā. Konstatētais liek secināt, ka gan Finanšu ministrijas (izstrādā un īsteno kopējo valsts nodevu politiku[120]), gan Tieslietu ministrijas (nodrošina zvērinātu notāru darbību un, izmantojot valsts nodevas kā vienu no nozares politikas īstenošanas instrumentiem, īsteno tiesu sistēmas politiku[121]) kontroles ir nepietiekamas.

Lai arī esam vērsuši Finanšu ministrijas uzmanību uz šo jautājumu arī iepriekš[122], revīzijas laikā Finanšu ministrija nesniedza informāciju[123], ka problēma tiek risināta ar jau veiktajām iemaksām.

Revīzijas laikā, 2020.gada maijā, Finanšu ministrija uzsāka ieņēmumu klasifikācijas pārskatīšanu, tostarp piedāvājot, svītrot klasifikācijas kodu 9.1.2.1. nodevai par mantojumiem un dāvinājumiem, jo nodeva vairs neeksistē[124], tas netieši norāda, ka nodeva iekasēta nepamatoti.

Valsts nodevu administrēšana

Atbilstoši noteikumiem[125], noslēdzoties 2019.gadam, 41 valsts nodevas administrācijai pirmo reizi jāsagatavo Pārskats par pilnu gadu[126], savukārt konsolidētais Pārskats jāsagatavo 13 ministrijām un trim centrālajām valsts iestādēm.

Revīzijā konstatēts, ka ne visas valsts nodevas administrējošās iestādēs izprot noteikumos ietvertās normas: pienākumu sagatavot un termiņā iesniegt Pārskatu un korekti, atbilstoši Valsts kases izstrādātajām Vadlīnijām[127], norādīt informāciju.

Valsts nodevas administrācijai Pārskatu par attiecīgo kalendāro gadu jāiesniedz nozares ministrijā vai centrālajā valsts iestādē ne vēlāk kā līdz pārskata gadam sekojošā gada 1.martam[128]. Revīzijā konstatēts, ka 34 jeb 82,9% valsts nodevu administrācijas ir iesniegušas attiecīgo Pārskatu, turklāt tikai 14 jeb 34,1% valsts nodevu administrācijas to veica noteiktajā termiņā.

Nozares ministrijām un centrālajām valsts iestādēm ir jāapkopo valsts nodevu administrāciju Pārskati un līdz 15.martam jāiesniedz konsolidētais Pārskats Valsts kasē[129]. Revīzijā konstatēts, ka konsolidēto valsts nodevu uzskaites Pārskatu par 2019.gadu ir iesniegušas visas nozares ministrijas un centrālās valsts iestādes, taču termiņā to izdarīja 10 ministrijas un divas centrālās valsts iestādes.

Noteikumi[130] paredz, ka valsts nodevas administrācijai jāsagatavo Pārskats par katru valsts nodevas veidu. Revīzijā konstatēts, ka **konsolidētajos Pārskatos no visiem 732 valsts nodevu veidiem ir uzrādīti tikai 319 jeb 43,6% valsts nodevu veidi** un **tikai divu ministriju** un **divu centrālo valsts iestāžu Pārskatos uzrādīti visi valsts nodevu veidi**. Savukārt mazāk par 50% valsts nodevu veidu uzrādīti septiņu ministriju un vienas centrālās valsts iestādes Pārskatos, turklāt divu ministriju Pārskatos uzrādīti atbilstoši tikai 12% un 7% no nodevu veidiem (skatīt 7.pielikumu). **Minētais parāda, ka iestādes nesagatavoja Pārskatu atbilstoši prasībām, t.i., norādot pareizu, precīzu un atbilstošu informāciju par nodevu ieņēmumiem**.

Lai nodrošinātu Pārskata[131] sagatavošanas procesa kvalitāti un valsts nodevu administrāciju vienotu izpratni, tika izstrādātas detalizētas Pārskata aizpildīšanas Vadlīnijas[132], kuras attiecas uz visu valsts nodevu administrāciju administrētajām valsts nodevām.

Gan noteikumi[133], gan Vadlīnijas[134] nosaka, ka valsts nodevas administrācijai Pārskatā par katru valsts nodevas objektu (veidu) 5.ailē (Pārskata 5.aile "Saņemts kopā kontā Valsts kasē") jānorāda tikai ar nodrošinājumu vai pakalpojumu, vai attiecīgo pieprasījumu nodrošinājuma vai pakalpojuma saņemšanu saistītās summas. Ja attiecīgā valsts nodevas kontā Valsts kasē pārskata periodā ir saņemtas summas, kas nav attiecināmas uz konkrēto pieprasītā pakalpojuma vai nodrošinājuma veidu, tad 5.ailē, bet atsevišķā rindā ieraksta pārskata periodā saņemto neatbilstošo summu. Summu kopsumma (saistītā + neatbilstošā) būs vienāda ar valsts nodevas Valsts kasē saņemto pārskata gada kopējo summu.

Revīzijā analizējot ministriju un centrālo valsts iestāžu konsolidētos Pārskatu datus, konstatēts, ka Pārskata 5.ailē no uzrādītajiem valsts nodevu veidiem 220 jeb 69% nodevu veidiem uzrādītas summas, kas saistītas ar nodrošinājumu vai pakalpojumu, vai attiecīgo pieprasījumu nodrošinājuma vai pakalpojuma saņemšanu, tātad atbilstoši Vadlīnijām[135]. Dati par 99 jeb 31% nodevu veidiem, kuriem konsolidētos Pārskatos uzrādīti ieņēmumi 123,1 milj. *euro* apmērā, nav korekti, jo:

- 90 jeb 28,2% nodevu veidiem Pārskatā uzrādīts valsts nodevas ieņēmumu konta apgrozījums, nevis kopsumma no maksājumiem, kas saņemta par konkrētās nodevas nodrošinājumu, pakalpojumu vai pieprasījumu;
- astoņiem jeb 2,5% nodevu veidiem, kurus administrē vienas ministrijas divas valsts nodevas administrējošās iestādes, Pārskatā uzrādīti nevis attiecīgo valsts nodevu reālie ieņēmumi, bet valsts nodevas ieņēmumu kontos (pavisam septiņi valsts nodevu ieņēmumu konti) visa iemaksātā summa, tai skaitā kļūdainie ieskaitījumi, pārmaksātās un nepareizi piedzītās valsts nodevu summas;
- vienam jeb 0,3% nodevas veidam[136] datus Pārskatos uzrāda divas ministrijas, lai gan tikai viena ir valsts nodevas administrējošā iestāde. Otrai iestādei, veicot savu funkciju izpildi,

jāveic arī valsts nodevas iekasēšana, ja tā iepriekš nav savlaicīgi samaksāta. Šādā situācijā ministrijām būtu bijis jāvienojas par valsts nodevas uzskaiti un datu nodošanu. Jāsecina, ka vienošanās starp ministrijām nav notikusi un abu ministriju Pārskatos uzrādītā kopsumma 5,7 milj. *euro,* tai skaitā 0,3 milj. *euro* kļūdainie ieskaitījumi, kopumā 1,5 reizes pārsniedz valsts nodevas ieņēmumu kontā faktiski ieskaitīto summu 3,7 milj. *euro*.

Revīzijā konstatēts, ka Pārskata 5.ailē neatbilstošos (kļūdainos) maksājumus uzrādījušas septiņas ministrijas 18 valsts nodevu ieņēmumu kontos kopsummā par 422 tūkst. *euro*. Savukārt revidenti, analizējot datus, identificēja kļūdainos ieskaitījumus vismaz vēl 15 nodevu ieņēmumu kontos par 47 tūkst. *euro*, bet tos septiņas ministrijas Pārskatos nav uzrādījušas, lai gan četras ministrijas atsevišķos gadījumos informāciju par kļūdainiem maksājumiem kontos ir sniegušas. Vienlaicīgi konstatēts, ka tikai par trim valsts nodevu kontiem informācija par neatbilstošiem maksājumiem uzrādīta atbilstoši Vadlīnijās noteiktajām prasībām[137].

Revīzijā konstatēts, ka joprojām ne visos valsts budžeta valsts nodevu ieņēmumu kontos identificējami ieskaitītie maksājumi, ja kontā tiek ieskaitītas vairākas nodevas un tā rezultātā ir apgrūtinoši noteikt konkrētas valsts nodevas ieņēmumu apjomu. Revīzijā konstatēti astoņi konti, kuros katrā vienlaicīgi tiek ieskaitīti dažādu valsts nodevu ieņēmumi, kurus administrē vairākas valsts nodevu administrācijas. Piemēram:

- kontā kopumā ieskaitīti 61,8 tūkst. *euro* par 23 nodevu veidiem (četriem nodevu objektiem), taču neviena no trim valsts nodevu administrācijām savu administrēto valsts nodevu nav uzskaitījusi un nav uzrādījusi Pārskatā;
- kontā, kurā ieskaita vienas ministrijas divu valsts nodevu administrāciju piecus valsts nodevu veidus, Pārskatā nav uzrādīts viens valsts nodevu veids. Turklāt dati par valsts nodevu ieņēmumiem nav korekti, jo neviena no administrācijām neuzrāda kļūdainos ieskaitījumus. Taču revidenti neatbilstošus maksājumus konstatēja vismaz 26 tūkst. *euro* apmērā. Bez tam no konta ir aizskaitīti līdzekļi 213,8 tūkst. *euro* apmērā, kas varētu ietvert gan kļūdainos maksājumus (kuri jānorāda Pārskatā par 2019.gadu), gan pārmaksātos, gan nepareizi piedzītos maksājumus (kuri Pārskatā jānorāda no 2021.gada), tāpēc nav iespējams gūt pārliecību, ka revidenti ir identificējuši visus kļūdainos maksājumus, kuri nav norādīti Pārskatā.

Lai novērstu minētās problēmas un uzlabotu valsts nodevu uzskaiti un iegūtu pilnu informāciju valsts nodevas uzskaites nodrošināšanai, revīzijas laikā, 2020.gada sākumā, trīs valsts nodevu administrācijas ir izmantojušas iespēju, ko normatīvais akts paredz no 01.01.2020.[138], un atvērušas atsevišķu kontu valsts nodevas uzskaitei[139].

Valsts kase, saņemot ministriju/centrālo valsts iestāžu konsolidētos Pārskatus, veica attiecīgas kontroles procedūras, t.i. salīdzināja nodevu administrāciju datus ar Valsts kases uzskaites datiem (kontu atlikumiem Valsts kasē atvērtajos valsts nodevu kontos) un informēja Pārskatu iesniedzējus par konstatējām neatbilstībām. Ministrijas un centrālās valsts iestādes precizēja Pārskatu datus.

Revīzijā konstatēts, ka Valsts kase kontroles rezultātā konsolidētos pārskatus ir ieteikusi labot astoņām ministrijām un vienai centrālai valsts iestādei jeb 56% no kopējā ministriju/centrālo valsts iestāžu skaita. Bez tam vienai ministrijai konsolidētais pārskats atgriezts labošanai četras reizes, savukārt divām ministrijām divas reizes.

Revīzijā Valsts kase sniedza informāciju[140] par Pārskatu kontroles procesā konstatētajiem trūkumiem: Pārskatos uzrādītie dati ne vienmēr sakrīt ar kontu atlikumiem Valsts kasē atvērtajos valsts nodevu kontos; Pārskatos nav uzrādīti uz nodevu neattiecinātie maksājumi; kā arī tika atklātas nodevu administrācijas, kas nav iesniegušas Pārskatu, vienā gadījumā tika konstatēts, ka Pārskatu par vienu un to pašu nodevas objektu sniegušas divas institūcijas, tādējādi, norādot datus dubultā. Vienlaicīgi Valsts kase konstatēja[141] apstākļus, kas apgrūtina Pārskatu sagatavošanu:

- *ePārskatu* sistēmā nevar iestrādāt automātisku datu kontroli, ja nodevu ieņēmumi tiek ieskaitīti vienā kontā vairākām nodevu administrācijām;
- sadrumstalotie valsts nodevu veidi apgrūtina pārskatu sagatavošanu, ja nodevu administrētājam nav attiecīgas uzskaites;
- ja vienas valsts nodevas uzskaiti veic divas nodevu administrācijas, arī to savstarpējā vienošanās par uzskaites veikšanas kārtību negarantē uzskaites kvalitāti.

Finanšu ministrija ir informējusi, ka plāno iesniegtos Pārskatus izvērtēt līdz 01.09.2020., lai identificētu nepieciešamos uzlabojumus nodevu uzskaiti reglamentējošos tiesību aktos. Vienlaicīgi Finanšu ministrija informēja[142], ka tās rīcībā ir informācija, ka ne visi valsts nodevu objekti un to veidi būs uzskaitīti, jo atsevišķas valsts nodevas administrācijas nav veikušas un neplāno veikt detalizētu valsts budžetā ieskaitāmo valsts nodevu uzskaiti, kā to paredz noteikumi[143]. Tieslietu ministrija (kuras pārraudzībā ir trīs valsts nodevu administrācijas) informēja Finanšu ministriju, ka tās divas valsts nodevu administrācijas neveiks detalizētu valsts budžetā ieskaitāmo valsts nodevu uzskaiti vispār, bet viena administrācija uzskaiti atbilstoši noteikumiem[144] nodrošinās, sākot ar 2020.gadu. Savukārt Kultūras ministrija informēja Finanšu ministriju, ka tās viena valsts nodevas administrācija neveic un neveiks detalizētu (pa veidiem) vienas valsts nodevas uzskaiti. Finanšu ministrija ir aicinājusi[145] Kultūras ministriju pilnveidot attiecīgās valsts nodevas tiesisko regulējumu, lai nodrošinātu valsts nodevas uzskaiti atbilstoši noteikumiem[146].

Ar noteikumiem[147] ir noteikts pārejas periods līdz 01.01.2021., bet valsts nodevas administrācijām, kuras administrē valsts nodevas tiesu iestādēs vai Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā līdz 31.12.2021., kurā valsts nodevu administrācijām ir tiesības veikt daļēju valsts nodevu uzskaiti, neuzrādot pārskatā valsts nodevas atvieglojumus/atbrīvojumus un informāciju par pārmaksātām summām. Līdz ar to arī 2020.gadā pastāvēs nepilnīgas informācijas un kontroles riski, kuriem jābūt novērstiem tikai pēc 2021.gada. Normatīvā akta[148] noteiktajā apjomā valsts nodevu uzskaite tiks īstenota tikai no 2022.gada.

Normatīvais regulējums[149] neparedz valsts nodevu Pārskatu iekļaušanu Saimnieciskā gada pārskatā, kā arī nav skaidri noteikts, kā šie pārskati izmantojami citiem mērķiem, lai gan Finanšu ministrija, sagatavojot noteikumu projektu[150], paredzēja, ka valsts nodevu konsolidētajos pārskatos uzrādīto informāciju Valsts kase izmantos, gatavojot Saimnieciskā gada pārskatu[151].

Revīzijas laikā Valsts kase informēja[152], ka par Pārskatos sniegtās informācijas iekļaušanu 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumā, lūgusi Finanšu ministrijas viedokli, kura tiešu atbildi Valsts kasei nav sniegusi, bet ieteikusi Valsts kasei pašai lemt par to informāciju, kas par nodevu ieņēmumiem būtu iekļaujama. 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata skaidrojumos[153] ir sniegta informācija, ka pirmo reizi valsts nodevu administrācijas ir sagatavojušas un iesniegušas nodevu uzskaites pārskatu par 2019.gadu un ka atbilstoši normatīvajam aktam vēl ir pieļaujama atkāpe par daļēju valsts nodevu uzskaiti.

Lai arī Finanšu ministrija kopš 2014.gada sākuma[154] ir veikusi virkni uzlabojumu valsts nodevu sistēmā, revīzijā konstatēts, ka joprojām atsevišķu valsts nodevu normatīvajos aktos pastāv nepilnības.[155] Trūkst uzraudzības pār valsts nodevu sistēmu kopumā, jo **atsevišķas valsts nodevu administrācijas ignorē un atbildīgās ministrijas nepieprasa, ka tiek ievērotas normatīvā akta[156] prasības**. Bez tam ministriju un centrālo valsts iestāžu konsolidētajos Pārskatos uzrādītie dati ir nepilnīgi, jo normatīvā akta[157] noteiktajā apjomā valsts nodevu uzskaite jāveic tikai no 2022.gada.

2.3.2.2. Būvkomersantu reģistrēšanas nodeva

Valsts budžets nesaņem tam piekritīgos būvkomersantu reģistrēšanas valsts nodevas ieņēmumus, jo ne visi komersanti, kas sniedz būvniecības pakalpojumus, reģistrējas Būvkomersantu reģistrā. Revidentu ieskatā, minētās problēmas cēlonis ir nepilnīgi normatīvie akti – nav skaidri definēts, kas ir būvniecības pakalpojumi un kā identificēt, vai komersanta attiecīgā darbība ir klasificējama kā būvniecības pakalpojumu sniegšana.

Revīzijā atklāti būvkomersantu reģistrēšanas nodevas administrēšanas sistēmas trūkumi – Būvniecības valsts kontroles birojs nav izveidojis un ieviesis tādu kontroles sistēmu, kas ļautu precīzi un pilnā mērā novērtēt konkrētā komersanta maksājamās valsts nodevas apmēra atbilstību normatīvajam aktam, kā arī atsevišķos gadījumos novērtēt nodevas samazināšanu pamatojošo dokumentu un tajā ietvertās informācijas ticamību. Tā rezultātā nav gūstama pārliecība, ka 411 komersanti (8,3% no visiem komersantiem, kam bija jāmaksā ikgadējā valsts nodeva) pamatoti samazināja maksājamo nodevas apmēru vismaz par 430 400 *euro*. Tāpat arī nav iespējams gūt pārliecību, ka komersanti, kas savu uzņēmējdarbības veidu norāda – būvniecība, pamatoti nav reģistrējušies Būvkomersantu reģistrā un nemaksā ikgadējo nodevu.

Revīzijā atklāts, ka 67 ārvalstu būvkomersanti Latvijā nodarbojas ar komercdarbību, neievērojot normatīvos aktus[158], jo nav reģistrējuši savu darbību ne komercreģistrā, ne VID, tātad arī nav maksājuši nodokļus. Attiecīgie ārvalstu komersanti valsts nodevas aprēķina vajadzībām Būvniecības valsts kontroles birojam bija uzrādījuši sniegto būvniecības pakalpojumu apgrozījuma apjomu – 58 239 747 *euro*, attiecīgi samaksājot valsts nodevas maksājumus 48 700 *euro* apmērā, taču nav gūstama pārliecība, ka komersantu sniegtie dati par apgrozījumu ir pilnīgi un pareizi un valsts nodeva samaksāta normatīvajos aktos noteiktajā apmērā[159].

Ikvienam komersantam, kurš vēlas darboties būvniecības jomā, kā arī arhitektūras vai elektroenerģētikas jomā ir jāreģistrējas Būvkomersantu reģistrā[160]. Lai reģistrētos Būvkomersantu reģistrā, komersantam ir jāsniedz noteikta informācija un jānomaksā reģistrācijas nodeva kā arī ik gadu ir jāmaksā nodeva par ikgadējās informācijas iekļaušanu Būvkomersantu reģistrā[161]. Ikgadējās nodevas apmērs ir noteikts atkarībā no būvkomersanta sniegto būvniecības pakalpojumu apjoma[162].

Būvkomersantu reģistrā uz 2019.gada 1.janvāri bija reģistrēti 4942 komersanti, bet 2019.gada laikā Būvkomersantu reģistrā reģistrējās 819 komersanti. Atbilstoši Saimnieciskā gada pārskatam 2019.gadā būvkomersantu reģistrācijas nodevas ieņēmumi bija 3 778 024 *euro*[163], kas salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājās par 309 641 *euro* jeb 8,9%.

Revīzijā, analizējot būvkomersantu reģistrācijas nodevas normatīvos aktus[164], tika konstatēts, ka nodevas administrēšana un nomaksas kontrole var būt apgrūtināta gadījumos, kad komersanta darbība ir saistīta ar vairākām jomām un neaprobežojas tikai ar būvniecības pakalpojumu sniegšanu. Šādās situācijās ikgadējās nodevas apmērs komersantam ir nosakāms vai nu no komersanta visiem ieņēmumiem, vai no ieņēmumiem par sniegtajiem būvniecības pakalpojumiem. Tātad, ja komersants Būvniecības valsts kontroles birojam, par nodevas administrēšanu atbildīgajai iestādei, iesniedz peļņas vai zaudējumu aprēķinu, kurā ir atsevišķi norādīti ieņēmumi no būvniecības pakalpojumiem, tad būvkomersants var maksāt nodevu tikai no neto apgrozījuma par būvniecības pakalpojumiem[165].

Būvniecības valsts kontroles birojam nav tiesību veikt pārbaudes par komersantu grāmatvedību, lai pārliecinātos par sniegtās informācijas patiesumu. Šādas tiesības veikt pārbaudes ir VID, kas saņem komersantu gada pārskatus, t.sk. peļņas vai zaudējumu aprēķinu, un VID var veikt pārbaudes par komersantu grāmatvedības datu atbilstību gada pārskatā sniegtajai informācijai.

Revīzijā, salīdzinot komersantu sniegtos datus VID (komersantu gada pārskatus) un Būvniecības valsts kontroles birojā (komersanta informācija ikgadējās nodevas nomaksai), tika identificēti 67 ārvalstu komersanti, kas sniedz būvniecības pakalpojumus Latvijā, bet nav reģistrējuši ārvalstu komersanta filiāli Latvijā.

Viens no nosacījumiem, lai ārvalstu komersants, kas Latvijā veic komercdarbību, būtu reģistrējams Būvkomersantu reģistrā, ir Uzņēmumu reģistra (turpmāk –UR) reģistrētā filiāle[166], tomēr Būvniecības valsts kontroles birojs nebija pārliecinājies par filiāles reģistrēšanu, saņemot ikgadējo informāciju iekļaušanai Būvkomersantu reģistrā par Latvijā reģistrētās ārvalstu komersanta filiāles neto apgrozījumu vai Latvijā reģistrētās ārvalstu komersanta filiāles ieņēmumiem par sniegtajiem būvniecības pakalpojumiem, kas norādīti uzņēmuma ienākuma nodokļa aprēķināšanai sagatavotajā peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Revīzijā VID sniedza informāciju[167], ka šie komersanti nav reģistrēti ne komercreģistrā, ne VID nodokļu maksātāju reģistrā, līdz ar to Latvijā šiem ārvalstu komersantiem nav filiāles, tātad to komercdarbība tiek veikta, neievērojot normatīvos aktus[168].

Atbilstoši Būvniecības valsts kontroles biroja sniegtajai informācijai[169] šie ārvalstu komersanti 2018.gadā Latvijā guva ienākumus 58 239 747 *euro* apmērā, samaksājot 48 700 *euro* būvkomersantu reģistrēšanas nodevu. Tā kā šie ārvalstu komersanti Latvijā nebija reģistrēti, Latvijā nodokļi par šiem darījumiem nav maksāti un nav iespējams gūt pārliecību vai šo komersantu sniegtā informācija par neto apgrozījumu un samaksātā nodeva ir atbilstoša.

Tāpat revīzijā identificēti 285 komersanti, kuri Būvniecības valsts kontroles birojam ikgadējās nodevas nomaksai neto apgrozījumu norādīja mazāku nekā savos gada pārskatos, kas iesniegti VID. Neto apgrozījuma atšķirību dēļ veidojas starpība starp samaksāto nodevu un normatīvajā aktā[170] noteikto nodevas apmēru. Ja šie 285 komersanti nodevu maksātu no visa apgrozījuma, komersantiem būtu jāmaksā papildus 260 900 *euro*.

Būvniecības valsts kontroles birojs revīzijā sniedza skaidrojumu[171], ka informāciju par neto apgrozījumu nodevas nomaksai attiecīgie komersanti iesniedza pirms gada pārskata iesniegšanas

VID, tāpēc nebija iespējams salīdzināt, vai abās iestādēs tiek iesniegta identiska informācija. Tomēr revīzijas laikā Būvniecības valsts kontroles birojs lūdza komersantiem precizēt neto apgrozījumu datus un komersanti iesniedza precizētu informāciju (gada pārskatu, peļņas vai zaudējumu aprēķinu u.c.) par neto apgrozījumu. Pēc papildus iesniegtās informācijas izvērtēšanas:

- 66 būvkomersanti ir piemaksājuši valsts nodevu 35 400 *euro* apmērā;
- 119 būvkomersanti ir precizējuši iepriekš norādīto informāciju un iesnieguši peļņas vai zaudējumu aprēķinu no gada pārskata;
- viens komersants ir svītrots no Komercreģistra un astoņi ir izslēgti no Būvkomersantu reģistra;
- par 90 komersantiem Būvniecības valsts kontroles birojs informāciju vēl tikai iegūst[172].

Tā kā būvkomersantiem dotas tiesības maksāt nodevu ne no visa apgrozījuma, bet tikai no būvniecības pakalpojumu ieņēmumiem, tad Būvniecības valsts kontroles birojam ir jākontrolē, lai komersanti nodevu samaksātu atbilstoši noteikumiem[173]. Saskaņā ar Būvniecības valsts kontroles biroja sniegto informāciju[174] no visiem 4942 komersantiem, kam 2019.gadā bija jāmaksā ikgadējā nodeva par reģistrāciju Būvkomersantu reģistrā, lielākā daļa maksāja nodevu no visa apgrozījuma, bet 126 komersanti izvēlējās nodevu maksāt no ieņēmumiem par sniegtajiem būvniecības pakalpojumiem. Revīzijā, veicot modelēšanas procedūras, tika identificēts, ka 143 komersantiem Būvniecības valsts kontroles birojs noteica nodevas maksājumu, kas ir aprēķināts, balstoties uz komersanta sniegto informāciju, bet neatbilst komersanta neto apgrozījumam.

Būvniecības valsts kontroles birojs revīzijā sniedza skaidrojumu[175], ka dažos gadījumos Būvkomersantu reģistrā nebija ievadīta nodokļu maksātāju samaksātā nodeva, tāpēc Valsts kontrolei tika iesniegti kļūdaini dati (17 gadījumos nodeva 8000 *euro* apmērā), pārējos gadījumos (126 gadījumos nodeva 169 500 *euro* apmērā) komersanti maksāja nodevu tikai no būvniecības pakalpojumu apgrozījuma, kā to pieļauj normatīvais akts[176]. Būvniecības valsts kontroles birojs nav identificējis nevienu gadījumu, kurā komersants 2019.gadā būtu samaksājis nodevu neatbilstošā apmērā.

Revīzijā izvērtējot komersantu, kas izvēlējas nodevu aprēķināt no būvniecības pakalpojumiem, deklarēto pamatdarbības veidu, ir secināms, ka atsevišķiem komersantiem nodevas samazinājums varētu būt pamatots, bet atsevišķu komersantu informāciju par nodevas apmēra samazinājumu ticamību nav iespējams pārbaudīt, piemēram:

- komersants "A", kura galvenā saimnieciskā darbība reģistrēta "Citur neklasificētie specializētie būvdarbi", samaksāja nodevu 500 *euro* apmērā. Aprēķinot nodevu no neto apgrozījuma, nodevas apmērs veidotu 2000 *euro*;
- komersants "B", kura galvenā saimnieciskā darbība reģistrēta "Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība", samaksāja nodevu 100 *euro*. Aprēķinot nodevu no neto apgrozījuma, nodevas apmērs veidotu 2000 *euro*;
- komersants "C", kura galvenā saimnieciskā darbība reģistrēta "Arhitektūras pakalpojumi", samaksāja nodevu 100 *euro* apmērā. Aprēķinot nodevu no neto apgrozījuma, nodevas apmērs veidotu 500 *euro*.

Revīzijā, nejauši izvēloties sešu komersantu gada pārskatus un pārbaudot gada pārskatam pievienotos peļņas vai zaudējumu aprēķinus, tika konstatēts, ka peļņas vai zaudējumu aprēķinā netiek atsevišķi nodalīti būvniecības pakalpojumu ieņēmumi. Līdz ar to nav iespējams pārliecināties, ka nodevas apmērs komersantiem samazināts pamatoti. Būvniecības valsts kontroles birojs skaidroja[177], ka atbilstoši Ekonomikas ministrijas norādījumiem[178] būvniecības

ieņēmumu apjoma pierādīšanai komersanti var izmantot arī gada pārskata skaidrojumos norādīto informāciju, zvērināta revidenta sniegto apliecinājumu vai citu dokumentu. Tāpēc Būvniecības valsts kontroles birojs visos konkrētajos gadījumos vērtēja komersanta iesniegtos gada pārskata skaidrojumus, lai konstatētu būvniecības pakalpojumu apjomu, ja tas tika atsevišķi nodalīts un skaidrots, vai zvērināta revidenta izsniegtu apliecinājumu par ieņēmumu sadalījumu par darbības veidiem.

Lai pārliecinātos par valsts nodevas aprēķina pamatojumu, pēc Būvniecības valsts kontroles biroja skaidrojuma saņemšanas Valsts kontroles revidenti salīdzināja komersantu gada pārskatus, kas iesniegti VID, ar Būvniecības valsts kontroles birojam iesniegtajiem dokumentiem nodevas aprēķinam par ieņēmumu sadalījumu pa darbības veidiem, nodalot būvniecības pakalpojumu ieņēmumus. Revidenti konstatēja, ka ne visos gadījumos gada pārskatā tiek sniegta nepieciešamā informācija, lai varētu identificēt būvniecības pakalpojumu ieņēmumus. Lai pamatotu maksājamās nodevas samazināšanu, komersanti atbilstoši savai izpratnei sniedz dažāda veida dokumentus vai skaidrojumus, kas neatbilst informācijai gada pārskatos. Atsevišķos gadījumos abās iestādēs iesniegtie dokumenti atšķiras, tas norāda uz iespējamu apzinātu faktu sagrozīšanu, piemēram:

- divos gadījumos gada pārskata skaidrojumos tika atšifrēti peļņas vai zaudējumu aprēķina ieņēmumi pa darbības veidiem un daļa ieņēmumu klasificēta kā citi pamatdarbības veidi. Tā kā attiecīgo komersantu pamatdarbība nav saistīta ar būvniecību, tad Būvniecības valsts kontroles birojs uzskatīja, ka konkrētajā gadā komersanti nav guvuši ieņēmumus no būvniecības pakalpojumiem, tātad aprēķināma zemākā valsts nodevas likme – 100 *euro*;
- vienā gadījumā par pamatojumu nodevas apmaksai bija iesniegts auditēts gada pārskats, kurā visi ieņēmumi ir norādīti kā ieņēmumi no būvniecības pakalpojumiem, un zvērināta revidenta apliecinājums, ka gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par komersanta finansiālo stāvokli un tā darbības finanšu rezultātiem 2018.gadā. Minētais gada pārskats iesniegts arī VID. Atbilstoši gada pārskata datiem komersantam būtu jāmaksā nodeva 500 *euro* apmērā. Mēnesi pēc gada pārskata iesniegšanas VID komersants Būvniecības valsts kontroles birojā iesniedza tā paša zvērināta revidenta atsevišķu atzinumu par ieņēmumu sadalījumu pa darbības veidiem (kas nav gada pārskata sastāvdaļa un nav iesniegts VID), kurā norādīts, ka 90% ieņēmumu veidojas no citiem pamatdarbības veidiem, kas konkrētajam komersantam ir "Citur neklasificētie specializētie būvdarbi", un tikai 10% ieņēmumu ir no būvniecības pakalpojumiem. Tādējādi valstij maksājamā nodeva samazinājās līdz 100 *euro*;
- citā gadījumā komersanta gada pārskatā (ne peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ne arī skaidrojumā), kas iesniegts VID, netiek sniegta detalizēta informācija par ienākumu sadalījumu pa darbības veidiem. Taču komersants Būvniecības valsts kontroles birojā iesniedza tā valdes priekšsēdētāja parakstītu peļņas vai zaudējumu aprēķinu (kas neatbilst VID iesniegtajam gada pārskatam), kurā visi ieņēmumi sadalīti pa darbības veidiem, tai skaitā nodalot būvniecības pakalpojumus. Atbilstoši valdes priekšsēdētāja parakstītajam peļņas vai zaudējumu aprēķinam komersants samaksāja 100 *euro* nodevu, bet atbilstoši gada pārskatam komersantam būtu jāmaksā 500 *euro* nodeva;
- citos divos gadījumos komersantu gada pārskata, kas iesniegts VID, skaidrojumos norādītā informācija par būvniecības pakalpojumu ieņēmumiem atbilst Būvniecības valsts kontroles birojā iesniegtajām gada pārskata skaidrojumu kopijām.

Revīzijā, analizējot arī komersanta sniegtos būvniecības pakalpojumus un vērtējot vai citi komersanti, kas nodarbojas ar šādu pašu komercdarbību, ir reģistrēti Būvkomersantu reģistrā un

maksā būvkomersantu reģistrēšanas nodevu, tika konstatēta atšķirīga prakse. Sniedzot identiska rakstura pakalpojumu, ir komersanti, kas reģistrējas Būvkomersantu reģistrā un maksā nodevu, bet ir arī tādi komersanti, kas nereģistrējas un nemaksā nodevu. Piemēram, divi komersanti sniedz identiskus pakalpojumus (būvniecības tehnikas un darbinieku noma) un gada pārskata vadības ziņojumos norāda, ka kapitālsabiedrības apgrozījums pārskata gadā ir pieaudzis, galvenokārt pateicoties būvniecības sektora pieaugumam; taču viens komersants ar 3 milj. *euro* apgrozījumu reģistrējas kā būvkomersants un maksā valsts nodevu, bet otrs komersants ar 28 milj. *euro* apgrozījumu nereģistrējas Būvkomersantu reģistrā un valsts nodevu nemaksā.

Būvniecības valsts kontroles birojs revīzijas laikā informēja[179], ka netiek veiktas darbības, lai identificētu tādus komersantus, kas nav reģistrējušies Būvkomersantu reģistrā, bet sniedz būvniecības pakalpojumus.

Revīzijā konstatēts, ka Būvniecības likumā nav skaidri definēts, kas ir būvniecības pakalpojumi un kā identificēt, vai komersanta attiecīgā darbība ir klasificējama kā būvniecības pakalpojumu sniegšana. Izvērtējot normatīvos aktus, secināms, ka vienu no pieejām komersanta darbības izvērtēšanai un būvniecības pakalpojumu identificēšanai var izmantot Saimnieciskās darbības statistisko klasifikāciju[180], kur cita starpā tiek norādīts, piemēram, ka būvtehnikas noma ar operatoru ir uzskatāma par būvniecības pakalpojumu, tātad attiecīgajiem komersantiem būtu jāreģistrējas Būvkomersantu reģistrā un jāmaksā attiecīgā valsts nodeva. Tomēr revīzijā konstatēts, ka virkne uzņēmumu, kas piedāvā būvtehnikas nomu ar operatoru, nav reģistrēti kā būvkomersanti, jo, sniedzot šāda veida pakalpojumu, nav noteikts obligāts pienākums reģistrēties Būvkomersantu reģistrā. Līdz ar to valsts budžets nesaņem tam piekritīgos nodevas ieņēmumus.

Savukārt Finanšu ministrijas informatīvajā ziņojumā[181] norādīts, ka 2018.gadā būvniecību kā uzņēmējdarbības veidu bija norādījuši 11 606 uzņēmumi, no kuriem Būvkomersantu reģistrā reģistrēti tikai 5 659 būvkomersanti. Tā kā neviena valsts institūcija nekontrolē, vai Būvkomersantu reģistrā ir reģistrēti visi būvkomersanti, nav iespējams pārliecināties, ka nodeva iekasēta atbilstošā apmērā.

Vienlaikus Ekonomikas ministrijas norāda[182], ka:

> *Ekonomikas ministrija vairākkārt ir uzlabojusi normatīvos aktus nodevas par ikgadējās informācijas iekļaušanu Būvkomersantu reģistrā administrēšanai un pēdējie būtiskie grozījumi ir stājušies spēkā 2019.gada 31.maijā, kas izstrādāti sadarbībā ar Finanšu ministriju, konsultējoties ar zvērinātu revidentu pārstāvjiem. Līdz ar to, regulējuma darbību pilnvērtīgi varēs novērtēt tikai attiecībā uz nodevas nomaksu 2020.gadā.*
>
> *Papildus Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi likumprojektu "Grozījumi Būvniecības likumā", kas cita starp noteiks, ka lai sniegtu būvniecības pakalpojumus, komersants reģistrējas Būvkomersantu reģistrā. Kā arī 2019. gada 24.decembrī stājas spēkā grozījumi Būvniecības likumā, kas paredz ar 2020. gada 1.jūliju ieviest administratīvo atbildību par būvniecības pakalpojumu sniegšanu bez reģistrācijas Būvkomersantu reģistrā.*

Ieteikums

Finanšu ministrijai sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Būvniecības valsts kontroles biroju pilnveidot būvkomersantu reģistrēšanas nodevas samaksas kontroli, lai uzraugošā un valsts nodevu administrējošā iestāde spētu pārliecināties, ka visi būvkomersanti reģistrējas, sniedz patiesu informāciju un nodevu samaksā atbilstoši normatīvajam aktam.

2.4. Pārskata daļa *Izdevumi*

2.4.1. Izdevumi pētījumiem

Jau veicot 2013.gada Saimnieciskā gada pārskata revīziju[183], vērtējām valsts budžeta finansējuma izlietojumu atsevišķiem ārpakalpojumā iepirktiem pakalpojumu veidiem – juridiskajiem un konsultāciju pakalpojumiem. Revīzijas rezultātā konstatējām gan būtiskus iekšējās kontroles sistēmas trūkumus valsts iestādēs, gan normatīvo aktu pārkāpumus, tāpēc sniedzām priekšlikumu Ministru kabinetam:

> *Lai nodrošinātu budžeta līdzekļu efektīvu izlietošanu, izvērtēt nepieciešamību: 1) specifisku un sarežģītu juridisko pakalpojumu sniegšanu ministrijām un centrālajām valsts iestādēm nodrošināt centralizētā veidā; 2) pārējo juridisko un konsultāciju pakalpojumu iegādei kā ārpakalpojumam noteikt stingrākas prasības to izvērtējumam.*

Lai gan vairākkārt esam vērsuši Ministru kabineta uzmanību uz sniegtā priekšlikuma aktualitāti, tomēr darbības tā ieviešanai pēc būtības nav sekojušas.

Veicot revīzijas gan ministrijās un centrālajās valsts iestādēs, gan arī pašvaldībās, esam novērojuši, ka iestādes aktīvi iepērk dažādus ārpakalpojumus, t.sk. pasūtot pētījumus. Tā kā šādu ārpakalpojumu izmaksas var tikt attiecinātas uz dažādiem ekonomiskās klasifikācijas kodiem un atšķiras arī izpratnes par to, kādi ārpakalpojumi atzīstami par publisku personu pasūtītiem pētījumiem, ir sarežģīti precīzi noteikt publisku personu pasūtīto pētījumu kopējās izmaksas. Pilnveidojot publisku personu pētījumu pasūtīšanas kārtību, viens no mērķiem bija uzlabot pētījumu pieejamību un samazināt iespējamību, ka valsts institūcijas pasūtīto pētījumu tēmas dublējas[184]. Taču esam konstatējuši situācijas, kad mūsu rīcībā ir informācija par veiktu pētījumu, bet, pretēji normatīvajos aktos[185] noteiktajām prasībām, Pētījumu un publikāciju datubāzē attiecīgais pētījums nav publiskots.

Tāpēc šogad revīzijā iesaistījām arī iekšējos auditorus un vērtējām:

- vai ir pieejama aktuāla un patiesa informācija par publisko personu pasūtītajiem pētījumiem;
- cik publisko līdzekļu tiek tērēts par publisko personu pasūtītiem pētījumiem.

2.4.1.1. Jomas raksturojums

Atbilstoši Zinātniskās darbības likumam ir noteikti **četri pētījumu veidi**, ko finansē no valsts budžeta līdzekļiem[186]: valsts pētījumu programmas ietvaros veiktie pētījumi, fundamentālie un lietišķie pētījumi, tirgus orientētie pētījumi un valsts pārvaldes institūcijas jeb publiskas personas pasūtītie pētījumi. Publiskas personas pasūtīts pētījums ir iepirkums valsts vajadzībām, kura mērķis ir ar zinātniskās pētniecības palīdzību veicināt nozares attīstību un konkrētu problēmu risināšanu attiecīgās valsts pārvaldes institūcijas kompetences jomā. Publiskas personas šādus pētījumus pasūta konkursa kārtībā sava budžeta ietvaros un, atšķirībā no pārējiem Zinātniskās darbības likumā noteiktajiem pētījumu veidiem, publisku personu pasūtītu pētījumu tēmas un to veikšanu nav nepieciešams saskaņot ar Zinātnes padomi vai citām atbildīgām institūcijām.

Publiskas personas pasūtīts pētījums ir praktisks izpētes darbs, kas nodrošina situācijas izpēti un analīzi, konceptuālu priekšlikumu izstrādi, ietekmes izvērtēšanu un citu ar attīstības plānošanu un nozares un teritorijas attīstību saistītu uzdevumu izpildi attiecīgā pētījuma pasūtītāja kompetences jomā[187].

Ministru kabineta noteikumi[188] nosaka kārtību, kādā tiek klasificēti publiskas personas pētījumi, kā arī nosaka pētījumu pasūtīšanas un izstrādes vadības nosacījumus, minimālās prasības pētījuma pasūtījuma un izstrādes dokumentācijai un prasības sabiedrības informēšanai. Normatīvais regulējums attiecas tikai uz ārpakalpojumā iepirktiem pētījumiem un ir saistošs visām publiskām personām – tiešajai pārvaldei un atvasinātām publiskām personām, tādām kā pašvaldības, plānošanas reģioni u.c.[189]

Publisku personu pētījumu pasūtīšanas kārtības mērķi ir:

- veicināt sadarbības koordināciju starp valsts pārvaldi, plānošanas reģioniem un pašvaldībām pētījumu plānošanā un pasūtīšanā;
- uzlabot pasūtīto pētījumu sagatavošanas un vadības kvalitāti;
- uzlabot pētījumu pieejamību;
- nodrošināt atbalstu pētniecību veicinošas vides veidošanai;
- samazināt iespējamību, ka valsts institūciju pasūtīto pētījumu tēmas dublējas;
- veicināt to, ka pētījuma pasūtītājs ar pētījuma izstrādātāju savstarpēji sadarbojas pētījuma izstrādes gaitā, piesaistot visas ieinteresētās puses, lai gala rezultātā pētījums būtu kvalitatīvs un atbilstošs pētījuma pasūtītāja vajadzībām;
- ieviest noteiktu kārtību pētījumu pasūtīšanā nolūkā veicināt pētījumu izstrādes kvalitāti[190].

Publisku personu pasūtītie pētījumi tiek **klasificēti** šādi[191]:

4.tabula

Publisko personu pasūtīto pētījumu klasifikācija

Pētījumu klasifikācija	Skaidrojums
sabiedriskās domas pētījumi	aptaujas vai pētījumi, ko izstrādā, lai noskaidrotu sabiedrības vai noteiktas sabiedrības daļas viedokli par konkrētu nozarei vai teritorijai aktuālu problēmu vai tās risinājumu, kā arī nostāju kādā nozarei vai teritorijai aktuālā jautājumā
padziļinātas ekspertīzes pētījumi politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādei, politikas analīzei un ietekmes novērtēšanai	pētījumi, kas tiek izstrādāti, lai iegūtu neatkarīgu analīzi par konkrētas politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādes nepieciešamību, novērtētu esošās politikas vai regulējuma īstenošanu un sasniegtos rezultātus
regulāri pētījumi (tajā skaitā izpētes monitorings)	pētījumi, ko veic, lai ievāktu konkrētus datus par nozari vai teritoriju pēc iepriekš noteiktas metodoloģijas, nodrošinot, lai dati noteiktā laikposmā būtu salīdzināmi un lai varētu veikt analīzi, pamatojoties uz attiecīgajiem apkopotajiem datiem
starptautiski salīdzinošie pētījumi	pētījumi, ko veic, lai nodrošinātu starptautisku saistību izpildi, ievāktu datus saskaņā ar starptautiski noteiktu metodoloģiju un veiktu starptautiskajām prasībām atbilstošu datu analīzi
kompleksi analītiski pētījumi un izstrādes	pētījumi, ko veic, lai nodrošinātu starpnozaru sociāli ekonomisko procesu analīzi, izzinātu valsts (tajā skaitā nozaru vai teritoriju) ilgtspējīgas attīstības un globālās konkurētspējas tendences, izaicinājumus un iespējas

Iepērkot ārpakalpojumā pētījumus, publiskām personām ir jānodrošina sabiedrības informēšana[192] par plānotiem un veiktiem pētījumiem. Lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu,

ir izstrādāta un tiek uzturēta Pētījumu un publikāciju datubāze[193], kuru administrē Pārresoru koordinācijas centrs (turpmāk – PKC)[194].

Datubāzes izveidošanas mērķis ir nodrošināt elektroniskajā vidē pieejamu, caurskatāmu un vienotu informāciju par veiktajiem pētījumiem, publikācijām un metodikām atbilstošās rīcībpolitikas jomā[195]. Pētījumu un publikāciju datubāze ir publiski pieejama ikvienam Latvijas iedzīvotājam un par datubāzes lietošanu nav jāmaksā. Pieejamos dokumentus ir iespējams lejupielādēt, kā arī saglabāt un izdrukāt[196].

Par sniegtās informācijas pareizību un savlaicīgu informācijas atjaunošanu pilnībā atbild pētījuma pasūtītājs[197], nodrošinot ar pētījumu saistītās informācijas publisko pieejamību (skatīt 3.attēlu).

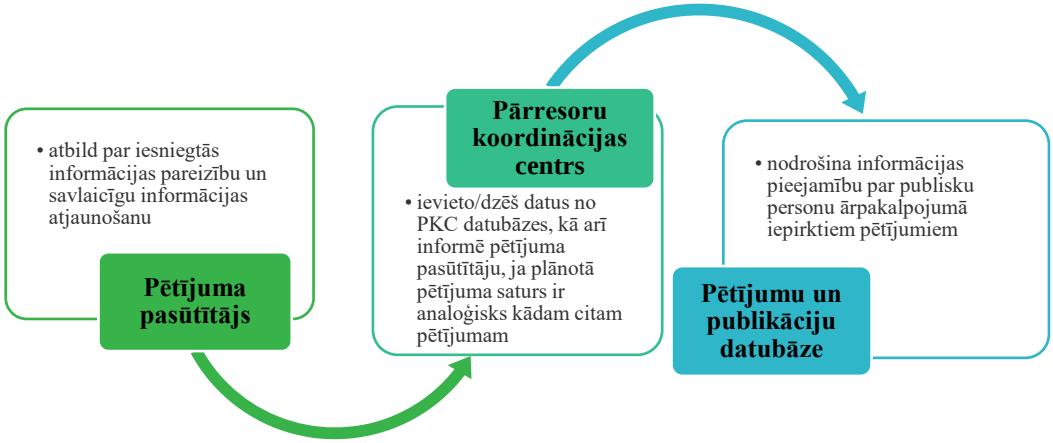

3.attēls. Informācijas plūsma par publisku personu pasūtītiem pētījumiem

Normatīvais akts paredz arī noteiktus termiņus informācijas sniegšanai:

- par plānotiem pētījumiem apkopotā informācija ir jāiesniedz PKC līdz attiecīgā gada 31.janvārim[198];
- par pabeigtiem pētījumiem – nedēļas laikā pēc pētījuma gala versijas pieņemšanas elektroniski jānosūta pētījuma gala versija un anotācija, turklāt:
  - ja pētījuma pasūtītājs ir pašvaldība, plānošanas reģions vai pašvaldības iestāde, pētījuma pasūtītājam informācija elektroniski jānosūta arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai[199];
  - ja pētījuma pasūtītāja elektronisko datni nevar ievietot datubāzē dokumentu apjoma (pārsniedz 20 megabaitu apjomu) un tehnisko ierobežojumu dēļ, datubāzē ievieto norādi, kur un kā pētījums lejupielādējams;
  - pētījuma pasūtītājam oficiālajā mājaslapā jāpublicē paziņojums par to, ka pētījums ir izstrādāts, kā arī norādi uz PKC datubāzi, kurā pētījums ir pieejams[200].

Informācijas atklāšanas prasība attiecībā uz iestāžu pasūtītajiem pētījumiem ir iekļauta arī Ministru kabineta noteikumos par gada publiskajiem pārskatiem[201]. Normatīvais regulējums paredz, ka publiskajā gada pārskatā jānorāda detalizēta informācija par plānotajiem, veiktajiem un pasūtītajiem iestādes pētījumiem, kā arī informācija par iedzīvotāju iespējām saņemt plašāku informāciju[202].

Lai gan regulējums ticis pilnveidots, pirms tā izstrādes identificētā problemātika saistībā ar publisku personu pētījumu pasūtīšanu, kvalitāti un pieejamību nav zaudējusi aktualitāti. 2017.gada decembrī domnīca Providus organizēja slēgtu diskusiju par problēmām attiecībā uz valsts pārvaldes pasūtītajiem pētījumiem, kuras uzdevums bija identificēt (kartēt) galvenās ar valsts pasūtītajiem pētījumiem saistītās problēmas un sākt meklēt veidus, kā tās risināt.

Kā būtiskākās problēmas aizvien tika identificētas publisku personu pasūtīto pētījumu kvalitāte un pieejamība, kā arī atbildīgās iestādes trūkums, kas vēlētos šo jautājumu koordinēt visplašākajā izpratnē. Diskusijas rezultātā tika formulēti arī priekšlikumi pētījumu pieejamības un kvalitātes problēmu risināšanā[203]:

Pētījumu pieejamības problēmu risināšanas iespējamie virzieni

- PKC uzņemas aktīvāku lomu līdz šim nepublicēto pētījumu "medīšanā", kā arī ticamas un regulāras pētījumu publicēšanas sistēmas izveidošanā.
- Providus sadarbībā ar citām sabiedriskajām organizācijām sūta informācijas pieprasījumus ministrijām un iestādēm, lai varētu iegūt līdz šim nepubliskoto pētījumu tekstus – informējot arī valsts sekretārus par pētījumu (ne)pieejamības problēmām.
- Latvijas Sociologu asociācija un Datu skola turpina iesākto akciju pētījumu pamatdatu izprasīšanā no pētījumu veicējiem un pasūtītājiem. Nākamajās Pētījumu un publikāciju datubāzes atjaunošanas kārtās tiek iestrādāts vienkāršāks veids, kā datubāzē ievietotajiem pētījumiem pievienot arī jēldatus[204].

Pētījumu kvalitātes problēmas risināšanas iespējamie virzieni

- Kādai iestādei ir jāuzņemas šefība pār valsts pasūtīto pētījumu jomu – apmaiņu ar labo praksi, strīdu risināšanu (starp pētniekiem un pasūtītājiem), pētījumu saturisko koordināciju starp iestādēm. Loģiskākie risinājumi: vai nu PKC, vai Valsts kanceleja.
- Valsts administrācijas skolai savās mācību programmās valsts pārvaldes darbiniekiem būtu jāiekļauj vai nu atsevišķs kurss vai sadaļa kādā kursā par pētījumu veikšanu. Pētniekiem būtu jāvienojas par nozari vienojošu ētikas kodeksu[205].

2.4.1.2. Revīzijas pieeja

Pārbaudēs par publisko personu izlietoto finansējumu, pasūtot pētījumus, šajā revīzijā Valsts kontrole izmantoja iekšējo auditoru darbu tiešās palīdzības veidā – vienojoties par konkrēta uzdevuma veikšanu Valsts kontroles tiešā pārraudzībā atbilstoši 610.starptautiskā revīzijas standarta "Iekšējo revidentu darba izmantošana" prasībām. Revīzijā sadarbojāmies ar deviņu ministriju centrālo aparātu, vienu tiešās pakļautības valsts iestādi, vienu centrālās valsts iestādes un 13 pašvaldību (turpmāk – iestāžu)[206] iekšējiem auditoriem. Pirms pārbaužu veikšanas Valsts kontrole noslēdza vienošanos ar attiecīgās institūcijas vadītāju un iekšējo auditoru par institūciju neiejaukšanos iekšējā auditora darbā, kuru tas veic Valsts kontroles uzdevumā, un iekšējā auditora apņemšanos ievērot konfidencialitāti un ziņot par jebkādiem objektivitātes apdraudējumiem. Dalība pārbaužu veikšanā bija brīvprātīga.

Valsts kontrole ieguva izpratni par revidējamo jomu, veica risku novērtējumu, izstrādāja revīzijas pieeju, veica metodoloģisko darbu izpildes vadību, veica kvalitātes kontroli un apkopoja iestāžu iekšējo auditoru paveiktā darba rezultātu, un atklāj to ziņojumā. Iestāžu iekšējā audita struktūrvienības veica nepieciešamās revīzijas procedūras, lai iegūtu pierādījumus pārliecības sniegšanai, proti, veicot pārbaudes, iekšējiem auditoriem bija jāizvērtē institūciju iekšējās kontroles vide un jāiegūst dati par institūciju pasūtītiem pētījumiem. Vienlaikus iekšējie auditori sagatavoja ziņojumus attiecīgās iestādes vadītājam par audita rezultātiem, atklājot tajā

secinājumus un sniedzot rekomendācijas trūkumu novēršanai. Valsts kontrole šajā revīzijā izmanto iekšējā audita struktūrvienību veikto darbu apkopotā veidā.

Lai nodrošinātu **vienotu izpratni** par revīzijā lietotiem terminiem, tika izstrādāts lēmumu koks (skatīt 4.attēlu) attiecībā uz revīzijā pārbaudāmiem ārpakalpojumiem.

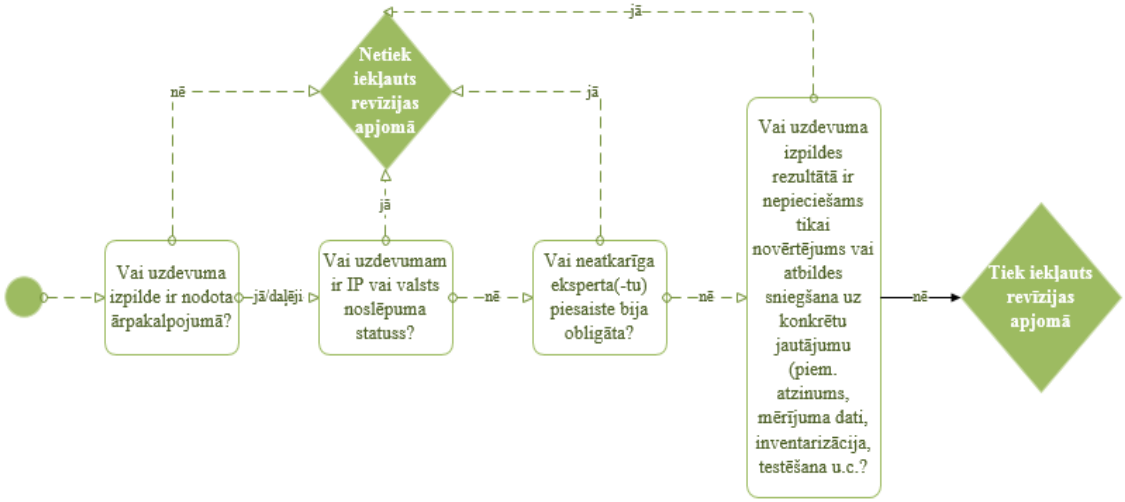

4.attēls. Lēmumu koks revīzijas apjoma noteikšanai

Revīzijā balstījāmies uz to, ka PKC datubāzē ir jāiekļauj informācija tikai par tiem ārpakalpojumiem, kuru plānotais rezultāts atbilst Ministru kabineta 03.01.2013. noteikumos Nr.1 "Kārtība, kādā publiskā persona pasūta pētījumus" izvirzītiem kritērijiem, jo neviens cits tiesību akts nenosaka pienākumu iesniegt PKC datus iekļaušanai pētījumu un publikāciju datubāzē.

Revīzijas apjomā tika iekļauti šādi iestāžu pētījumi, kuri:

- norisinājušies laika periodā no 2017. līdz 2019.gadam, t.i.: 1) uzsākti un nepabeigti norādītajā laika periodā (arī gadījumi, kad līgums noslēgts pirms 2017.gada, tomēr tā izpilde uzsākta vai turpināta); 2) uzsākti un pabeigti norādītajā laika periodā; 3) pabeigti norādītajā laika periodā;
- finansēti no valsts un pašvaldību budžetiem, t.sk. izmantojot ES finansējumu.

Revīzijas laikā izmantojām šādus informācijas avotus: jautājumu regulējošos normatīvos aktus[207], Pētījumu un publikāciju datubāzē pieejamo informāciju, iestāžu informāciju par pētījumiem izlietoto finansējumu un kopējo noslēgto līgumu summu, iestāžu gada pārskatus, PKC un VARAM sniegto informāciju[208].

Lai noteiktu revīzijas pieeju, sākotnēji tika pieprasīti un apkopoti dati par iestāžu veiktajiem pētījumiem. Revīzijas laikā tika identificēts risks, ka ne visi iestāžu veiktie pētījumi ir atbilstoši klasificēti un ir ievērotas normatīvā regulējuma[209] prasības, līdz ar to ar iekšējā audita starpniecību tika veiktas arī datu ticamības pārbaudes, t.i., tika izskatīti lietvedības, līgumu un grāmatvedības reģistri, lai identificētu darījumus, kuri atbilst normatīvā regulējuma[210] pētījumu definīcijai.

Revīzijas laikā netika analizēti:

- valsts pētījumu programmas ietvaros veiktie pētījumi;
- iestāžu darbinieku veiktie pētījumi, valsts augstskolu un valsts zinātnisko institūtu pasūtītie pētījumi, kā arī pētījumi, kas ir valsts noslēpuma objekts[211] vai kam ir noteikts ierobežotas pieejamības (turpmāk – IP) informācijas statuss.

Revīzijā nav vērtēta: 1) pētījumu kvalitāte un tā izmantošana atbilstoši izvirzītajam mērķim; 2) pētījumu un publikāciju datubāzes izmantošanas intensitāte un funkcionalitāte; 3) valsts noslēpuma objekta vai ierobežotas pieejamības informācijas statusa piešķiršanas pamatotība.

Tā kā nav pieejama precīza un pilnīga informācija par publisku personu plānotajiem un īstenotajiem pētījumiem, kā arī tā tiek publiskota novēloti, pastāv risks, ka institūcijas veic pētījumus par analoģiskām tēmām, tādējādi nelietderīgi izmantojot publiskos līdzekļus. Turklāt nav iespējams precīzi noteikt no valsts un pašvaldību budžetiem izlietoto līdzekļu apmēru par ārpakalpojumā iepirktiem pētījumiem.

Sabiedrībai joprojām nav pieejami ticami dati par publisko personu plānotiem un veiktiem pētījumiem, jo nepilnīgi darbojas pētījumu pieejamības uzlabošanai izstrādātais normatīvais regulējums. Pētījumu jēdziena atšķirīgo interpretāciju dēļ netiek pienācīgi ievērotas prasības pētījumu publicēšanai PKC datubāzē. PKC datubāzē nav ievietota informācija par visiem publisku personu ārpakalpojumā iepirktajiem pētījumiem, bet ir ievietota informācija, kurai tur nebūtu jāatrodas. Turklāt daļa publisko personu nezina, ka uz tām attiecas pienākums ārpakalpojumā iepirktos pētījumus un informāciju par plānotajiem pētījumiem iesniegt publicēšanai datubāzē, un līdz ar to regulējumu neievēro. Vēl vairāk, atsevišķas publiskas personas arī turpmāk neplāno ievērot normatīvā akta[212] prasības un neplāno datus par ārpakalpojumā iepirktajiem pētījumiem nosūtīt publiskošanai PKC datubāzē.

Institūciju izveidotās iekšējās kontroles sistēmas, kas ir svarīgs pētījumu pasūtīšanas un publiskošanas kārtības elements, normatīvā akta[213] prasību izpildes attiecībā uz datu par pētījumu publiskošanu nodrošināšanai, ir nepilnīgas un nenodrošina šo datu publisku pieejamību. Savukārt PKC veic tikai iesniegtās informācijas apstrādes funkciju, kā rezultātā nevienai institūcijai nav noteikts pienākums nodrošināt uzraudzību pār normatīvā akta[214] prasību ievērošanu un nevienai institūcijai nav noteikta atbildība par to, lai PKC datubāzē tiktu publiskoti pilnīgi un ticami dati par publisko personu plānotiem un veiktiem pētījumiem. Tāpēc publisku personu pētījumu publiskošanas kārtība tikai daļēji nodrošina tai izvirzīto mērķu sasniegšanu.

2.4.1.3. Informācijas pieejamība un attiecināmo tiesību aktu ievērošana

PKC datubāze

Atbilstoši normatīvajam regulējumam informācijai par publiskās personas pasūtītiem pētījumiem ir jābūt pieejamai vismaz trijos informācijas avotos: PKC datubāzē, publiskās personas mājas lapā un tai jābūt norādītai publiskās personas gada publiskajā pārskatā Turklāt šai informācijai jābūt konsekventai.

Praksē informācija par veiktiem pētījumiem tiek publicēta arī citos publiski pieejamos informācijas avotos. Piemēram, ES līdzfinansētie pētījumi tiek publicēti arī speciāli izveidotā vietnē[215], savukārt Ārlietu ministrija pasūtītos izpētes darbus publicē arī Latvijas Universitātes diasporas un migrācijas pētījumu centra mājaslapā[216].

Revīzijas laikā ir konstatētas vairākas situācijas, kurās ar pētījumu saistītā informācija nav publiskota atbilstoši normatīvajam regulējumam, piemēram:

- pētījums ir publicēts PKC datubāzē un iestādes mājāslapā, nenorādot atsauci uz datubāzi[217];
- dati ir publiskoti tikai PKC datubāzē[218];
- dati ir publiskoti tikai iestādes mājaslapā un/vai iestādes gada pārskata vadības ziņojumā[219];
- PKC datubāzē ir publiskoti dati par pētījumiem, kas neatbilst MK noteiktajai klasifikācijai[220];
- dati vispār nav publiskoti[221].

Salīdzinot PKC datubāzē pieejamos datus par pabeigtajiem pētījumiem ar revidentu konstatējumiem, tie 14 izlases iestādēs nesakrīt (skatīt 5.attēlu). Pēc revidentu aplēsēm PKC datubāzē nav publicēts vismaz 41 no izlasē ietverto iestāžu pētījumiem par kopējo summu 719 816 *euro* (skatīt 19.pielikumu). Ņemot vērā, ka revīzijas laikā tika analizēti tikai 24 iestāžu dati par plānotiem un īstenotiem pētījumiem, kopējais nepublicēto pētījumu skaits un izmaksas ir krietni lielākas.

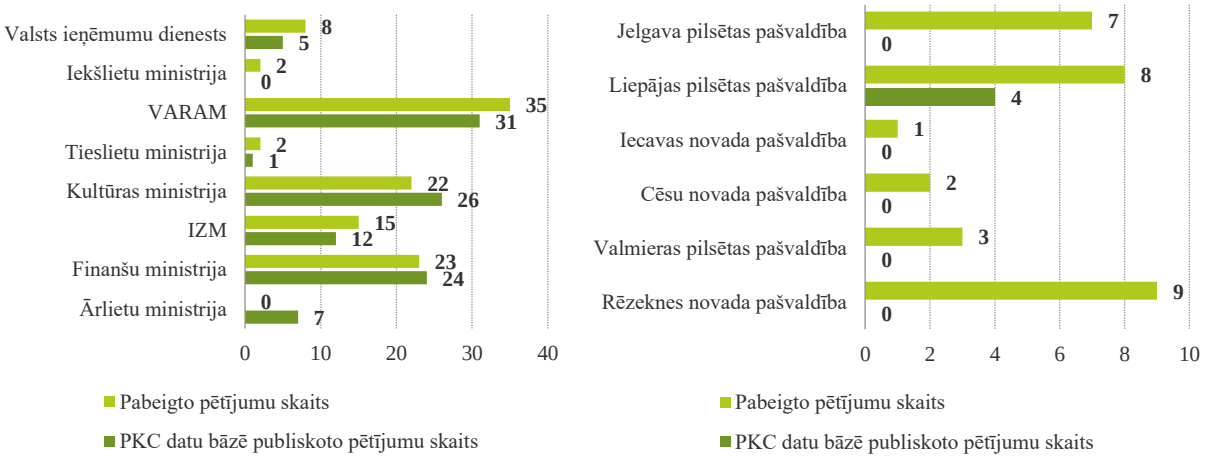

5.attēls. Atklātās neatbilstības starp PKC datubāzes un iestāžu datiem

Revīzijā konstatētais liecina, ka ir būtiski atšķirīgas izpratnes par to, kas ietilpst jēdziena "pētījums" tvērumā un uz kādiem izpētes darbiem normatīvais regulējums[222] attiecas:

- revidenti, iekšējie auditori, iestāžu darbinieki bieži vien nevar pieņemt viennozīmīgu lēmumu par pakalpojuma klasificēšanu kā "pētījums". Piemēram, revīzijas laikā ir konstatēti

gadījumi, kad iestādes sākotnēji iesniegtie dati par pētījumiem tika koriģēti, papildus identificējot pakalpojumus, kuri iepriekš netika uzskatīti par pētījumiem;

- pētījumu definīciju atšķirīgi interpretē arī VARAM, jo, lai gan pašvaldību tematiskie plānojumi ir klasificējami kā teritorijas attīstības plānošanas dokumenti[223], kuri tiek publicēti atsevišķā datubāzē, VARAM ieskatā tie daļēji klasificējas arī kā pētījumi. Tomēr atbilstoši MK noteikumos norādītai definīcijai[224] par pētījumu uzskatāms praktisks izpētes darbs, kas saistīti ar attīstības (nozares, teritorijas) plānošanu, nevis patstāvīgs teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kuru saturu un izstrādes gaitu regulē citi tiesību akti. VARAM sniedza šādu skaidrojumu[225]:

> *Atbilstoši šī brīža MK noteikumos Nr.1 sniegtajai pētījumu definīcijai, pētījumam klasificējas arī pašvaldību sagatavojamie tematiskie plānojumi, kuri tiek sagatavoti un integrēti Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (turpmāk – TAPIS). Minētā sistēma ir VARAM pārziņā (funkcijas nodrošinātāja) un Valsts reģionālās attīstības aģentūras turējumā (nodrošina TAPIS un e-pakalpojumu uzturēšanu un attīstību, kā arī pilda personas datu operatora pienākumus un īsteno TAPIS drošības pārvaldību).*

Revīzijas noslēgumā, VARAM sniedza viedokli[226]:

> *VARAM ieskatā, PKC datubāzē nav jābūt dublētai informācijai par teritorijas plānošanas dokumentiem, proti, informācija par kuriem tiek uzkrāta atsevišķā datubāzē.*

Lai gan normatīvais akts[227] attiecas arī uz pašvaldībām, uzsākot revīziju, PKC datubāzē bija pieejami dati tikai par divu pašvaldību[228] pētījumiem. Saskaņā ar pašvaldību iekšējo auditoru sniegto informāciju konstatējām, ka pašvaldības joprojām nav informētas par pastāvošo normatīvo regulējumu[229] vai arī nav izpratušas, ka tās arī ir minētā normatīvā akta subjekts.

Lai gan revīzijas laikā PKC datubāzē laika posmā no 2017. līdz 2019.gadam ir ievietota informācija par 163 izlases iestāžu pētījumiem, t.sk. vismaz 32 pētījumi ir ievietoti revīzijas laikā, tomēr tajā joprojām nav pieejami dati par vismaz 41 izlases identificēto pētījumu. Tāpēc varam pieņemt, ka, pārbaudot visu publisko personu veiktos pētījumus, PKC datubāzē nepubliskoto un iekļaujamo pētījumu skaits būtu krietni lielāks. Vienlaikus revīzijā esam ieguvuši informāciju, ka viena pašvaldība[230], pretēji normatīvajā aktā noteiktajam[231], ne revīzijas laikā, ne arī pēc revīzijas noslēguma neplāno sniegt informāciju PKC par septiņiem veiktajiem (kopējā līgumu summa 82 759 *euro*) pētījumiem, par kuriem informācija nav publiskota arī pašvaldības mājaslapā vai citur.

Iestādes, pretēji normatīvā aktā noteiktajam[232], arī gada publiskajos pārskatos ne vienmēr atklāj ar pētījumiem saistītu informāciju. Piemēram, Ekonomikas ministrija gada publiskajā pārskatā par 2019.gadu atklāja informāciju par īstenotiem un plānotiem pētījumiem[233], kā arī ietvēra norādi uz PKC datubāzē ievietotu informāciju par pētījumu. Savukārt Jelgavas pilsētas pašvaldība publiskajā pārskatā par 2019.gadu[234] nav informējusi par plānotiem un veiktiem pētījumiem, kaut gan revīzijas laikā konstatēts, ka pašvaldība 2019.gadā ir realizējusi divus pētījumus.

Lai mazinātu risku, ka pētījumu tēmas dublēsies un publiskās personas pasūtīs pētījumus par vienādām vai līdzīgām tēmām, PKC pētījumu datubāzē jābūt pieejamiem datiem ne tikai par faktiski veiktajiem pētījumiem, bet arī par plānotajiem pētījumiem. Revīzijas laikā iegūtie fakti liecina, ka arī šī prasība praksē nav īstenota, jo:

- PKC datubāzē ir pieejami neaktuāli dati par plānotajiem pētījumiem (piemēram, Satiksmes ministrijas plānotie pētījumi tiek uzrādīti kopš 2002.gada, līdz ar to nav iespējams noteikt vai tie ir/nav aktuāli vai ir īstenoti. Revīzijas laikā Satiksmes ministrija informēja, ka pārskatīs ievietoto informāciju par plānotiem pētījumiem un nepieciešamības gadījumā lūgs PKC precizēt datus);
- dati tiek sniegti novēloti vai vispār netiek sniegti (piemēram, revīziju uzsākot, bija pieejami dati tikai par divām pašvaldībām). Pašvaldību pārstāvji norādīja, ka praksē ir apgrūtinoši ievērot normatīvajā regulējumā noteikto termiņu, jo dati ir jāiesniedz līdz kārtējā gada 31.janvārim[235], bet lēmums par pētījuma veikšanu ir saistīts ar pieejamo finansējumu, kas, savukārt, ir zināms tikai apstiprinot pašvaldību budžetu, kas atbilstoši normatīvajam regulējumam[236] tiek apstiprināts pēc gadskārtējā budžeta apstiprināšanas, t.i., vēlāk, nekā to nosaka normatīvais regulējums.

Šāda situācija, iespējams, neveidotos, ja datubāzē ievietotā informācija par plānotajiem pētījumiem tiktu regulāri aktualizēta un saskaņota ar pētījumu pasūtītājiem. Tomēr praksē datubāzē ievietotā informācija netiek pārskatīta un saskaņota. PKC sniedza šādu skaidrojumu[237]:

> *Saskaņā ar MK noteikumu Nr.1 10.punktu PKC nodrošina Pētījumu un publikāciju datubāzes administrēšanu, taču PKC saistošajos normatīvajos aktos nav dots uzdevums veikt mērķtiecīgu par pētījumiem publicētās informācijas revīziju vai inventarizāciju, tādēļ regulāri tāda netiek veikta.*

Papildus vienā no pašvaldībām[238] esam konstatējuši:

- prettiesisku[239] rīcību, veicot samaksu[240] par ārpakalpojumā pasūtītu pētījumu, jo revīzijas laikā pašvaldība nevarēja apliecināt[241] pakalpojuma saņemšanu (revidentiem nav iesniegts līgumā[242] paredzētais nodevuma apstiprinājums – atskaite par aptaujas rezultātiem);
- risku par nepamatotu līdzekļu izlietojumu:
  - slēdzot līgumu[243] ar ārpakalpojuma veicēju par uzdevumu, kas pārklājas ar institūcijas darbinieku tiešajiem pienākumiem, neveicot izvērtējumu[244] par padziļinātas ekspertīzes nepieciešamību;
  - veicot samaksu par faktiski neveiktu darbu augstākminētā līguma ietvaros – revidentiem ir iesniegti akti par izpildīto darbu, kuri nav apliecināti no abu darījumu partneru pusēm[245], kā arī nav iesniegti visi apliecinājumi (pilnvarojumi) par pārstāvību civillietās[246].

Institūciju iekšējās kontroles sistēma (turpmāk – IKS) kā viens no pētījumu pasūtīšanas un publiskošanas kārtības elementiem

Normatīvais regulējums paredz, ka par sniegtās informācijas pareizību un savlaicīgu informācijas atjaunošanu PKC administrētajā pētījumu datubāzē pilnībā atbild pētījuma pasūtītājs[247]. Lai nodrošinātu šīs prasības izpildi, īpaši svarīga ir attiecīgajā iestādē izveidotā IKS.

Revīzijā konstatējām, ka izveidotās IKS attiecībā uz pētījumu vadības procesa nodrošināšanu ir atšķirīgas. Kopumā konstatēts, ka atsevišķi noteiktas iekšējās kārtības, kas noteiktu pētījumu vadības procesu institūcijās, nav izstrādātas, bet gan atsevišķi pētījumu vadības posmi ir integrēti vispārējās kārtības iekšējos tiesību aktos:

- iniciēšana un plānošana – pārsvarā notiek budžeta plānošanas posmā, gatavojot tāmes un iepirkuma plānus kārtējam gadam;
- iepirkums – regulē iestādēs izstrādātās vispārīgās iepirkumu kārtības;
- pētījuma realizācija, sadarbība ar pētījuma izstrādātāju – šis posms pārsvarā nav noregulēts, balstās uz labo praksi, bet ir iegūstami apliecinājumi sadarbībai ar pētījuma realizētāju (pārsvarā sarakste, darba grupu protokoli u.c.);
- sabiedrības informēšanas posms – ja šāds posms tiek noteikts, tad pārsvarā tas tiek noteikts katra projekta ietvaros. Revīzijā konstatējām, ka šis ir visvājākais posms pētījumu vadībā un ieviestās iekšējās kontroles attiecībā uz šo posmu ir nepietiekošas.

Lielākā daļa pētījumu vadības procesu iestādēs ir nenoregulēti iekšējos tiesību aktos, un tas padara šos procesus necaurskatāmus. Tāpēc ir problemātiski raksturot procesu iestādē kopumā, noteikt atbildīgās personas. Revīzijas laikā tikai vienā iestādē ir identificēta atsevišķa norāde par pētījumiem saistīto pakalpojumu vadību atbilstoši attiecināmajam tiesību aktam[248], tomēr arī tas nenodrošināja normatīvā aktā noteikto prasību pilnīgu izpildi, jo arī šī institūcija PKC datubāzē nebija iekļāvusi visus pētījumus.

Kopumā revīzijā atklāto neatbilstību novēršanai iekšējie auditori ir sagatavojuši 18 ziņojumus un ir snieguši 73 ieteikumus IKS uzlabošanai, kā arī ir informējuši vadību par konstatētajām neatbilstībām.

Par publiskošanu datubāzē atbildīgo institūciju lomu

Spēkā esošā kārtība paredz, ka PKC ir tikai administrējoša funkcija, t.i., informācijas ievietošana, korekcija vai dzēšana no datubāzes atbilstoši iestāžu sniegtajai informācijai. Normatīvajā aktā nav noteikts, kādā veidā PKC nodrošina funkciju izpildi. PKC sniedza šādu skaidrojumu[249]:

> *Pētījumu un publikāciju datubāzes administrēšana tiek organizēta šādi:*
>
> *1. Gada sākumā publiskas personas iesūta perspektīvā plānoto pētījumu sarakstu. Papildus tam PKC darbinieks izsūta atgādinājuma e-pastu par to, ka šāds plānoto pētījumu saraksts ir jāiesniedz saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1, kā arī jāiesniedz realizēto pētījumu gala ziņojumi un anotācija par iepriekšējiem gadiem.*
>
> *2. Iesūtīto plānoto pētījumu saraksts un paveiktie pētījumi tiek reģistrēti PKC koplietošanas diskā un pēc tam manuāli apstrādāti, katrs pētījums atsevišķi:*
>
> *2.1. plānotajiem pētījumiem tiek pārbaudīts, vai publiskas personas ir aizpildījušas un atsūtījušas MK noteikumu Nr.1 1.pielikumu,*
>
> *2.2. paveiktiem pētījumiem tiek pārbaudīts, vai ir aizpildīts un atsūtīts MK noteikumu Nr.1 3.pielikums.*
>
> *Pēc tam, kad visa minētā informācija tiek pārbaudīta un apkopota, plānotie pētījumi un paveiktie pētījumi tiek ievietoti Pētījumu un publikāciju datubāzē.*
>
> *3. Saziņa ar publiskām personām notiek telefoniski vai e-pasta veidā. Sarakstes tiek uzglabātas PKC, kā arī atsevišķos gadījumos papildus arī atbildīgā darbinieka oficiālajā e-pastā. Visbiežāk PKC veic saziņu (telefoniski un e-pastā) ar pētījumu pasūtītājiem par izmaiņām pētījuma statusā, piemēram, mainās pētījuma izpildes laiks, pētījums nav vairs aktuāls u.c.*

Lai gan revīzijas laikā nevērtējām PKC izveidotās IKS efektivitāti, tomēr konstatējām arī PKC atbildīgo personu rīcību, kas ietekmēja PKC datubāzē esošo datu pilnīgumu – divos gadījumos, veicot datu salīdzināšanu un konstatējot neatbilstības, informācija tika nosūtīta PKC[250].

Atbilstoši normatīvajam regulējumam[251], informācija par pašvaldību un plānošanas reģionu pabeigtajiem pētījumiem jāsniedz arī VARAM. Revīzijas laikā VARAM informēja, ka par laika posmu no 2017. – 2019.gadam tika saņemta informācija tikai par deviņiem pētījumiem (astoņiem gadījumos informācija sniegta revīzijas ietvaros), kaut gan jau revīzijas ietvaros, veicot pārbaudes 13 pašvaldībās ir identificēti 44 pētījumi.

Savukārt par saņemtās informācijas izmantošanas mērķi VARAM informēja[252]:

> *VARAM pieejamos pašvaldību, plānošanas reģionu un pašvaldības iestāžu pasūtītos pētījumus VARAM struktūrvienības izmanto savu funkciju vai uzdevumu izpildes nodrošināšanai vai informatīviem nolūkiem atbilstoši pētījumu specifikai.*
>
> *Namejā reģistrētie pētījumi tiek deleģēti/nodoti tai VARAM pārziņā esošajai nozares atbildīgajai struktūrvienībai, kuras pārziņā ir pētījuma "objekts". Piemēram, Daugavpils novada domes pētījums Namejā izpildei nodots VARAM Vides aizsardzības departamenta Ūdens resursu nodaļai, jo VARAM vides politikas jomas funkcijas un uzdevumus veic Vides aizsardzības departaments, savukārt minētā pētījuma objekts – ezeri ir Vides aizsardzības departamenta Ūdens resursu nodaļas pārziņā.*
>
> *Attiecībā uz TAPIS esošo informāciju, kas skar pašvaldības pētījumus, kas ir publiski pieejama, VARAM izmanto teritorijas attīstības plānošanas pārraudzībai reģionālajā un vietējā līmenī, plānošanas dokumentu apstrīdēšanas gadījumos vai pēc VARAM iniciatīvas, kad ir radušās pamatotas šaubas par konkrētā plānošanas dokumenta tiesiskumu.*

Revīzijas laikā nav iespējams izdarīt secinājumu par VARAM lomu izveidotajā publisku personu pētījumu pasūtīšanas un publiskošanas kārtībā, jo faktiski PKC datubāzē publiskotā informācija ir pieejama visai sabiedrībai, t.sk. VARAM, un nosūtāmās informācijas dublēšana ir vērtējama kā papildu sloga radīšana.

Revīzijas noslēgumā VARAM sniedza viedokli, ka ministrija var iegūt informāciju par pašvaldību un to iestāžu, kā arī plānošanas reģionu pasūtītajiem pētījumiem PKC datubāzē un nav praktiskas vajadzības papildu PKC nosūtāmajai informācijai pētījuma gala versiju sūtīt arī VARAM.

2.4.1.4. Līdzekļu izlietojums publisko personu ārpakalpojumā pasūtītiem pētījumiem

Precīzu kopējo finansējuma izlietojumu publisko personu pasūtītiem pētījumiem pēc publiski pieejamiem datiem nav iespējams noteikt vairāku iemeslu dēļ, kuri daļēji jau tika minēti:

- PKC datubāzē nav pieejama pilnīga un precīza informācija par publisku personu pasūtītiem un apmaksātiem pētījumiem;
- ne visos gadījumos pētījumu anotācijās korekti norādīts finansējuma apmērs[253] (piemēram, konstatēti gadījumi, kad noslēgts viens līgums par vairākām pētījumu tēmām, bet katrs pētījums tiek atsevišķi publicēts, anotācijā katram norādot līguma kopējo summu);
- izlietotais finansējums tiek uzrādīts vairākos ekonomiskās klasifikācijas kodos, t.i., no tāmēm nav iespējams noteikt izlietoto finansējumu.

Lai noteiktu izlietotā finansējuma apmēru, revīzijas laikā informācija tika iegūta no iestādēm, apstrādājot datus vairākos posmos:

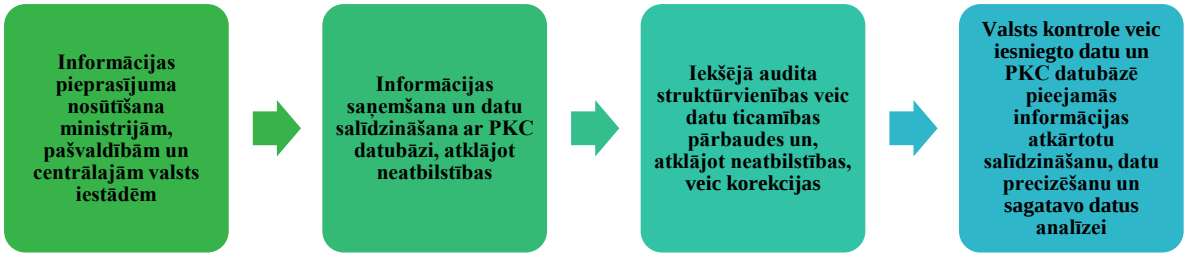

6.attēls. Datu iegūšana par finansējuma izlietojumu publisku personu pasūtītiem pētījumiem

Apkopojot datus par visām izlasē esošām iestādēm, secināms, ka veikto pētījumu apjoms un tiem izlietotais finansējums kopumā sarūk (skatīt 7.attēlu). Triju gadu laikā pētījumiem tika izlietoti 5 670 927 *euro* (skatīt 18.pielikumu), slēdzot līgumus par 217 pētījumiem.

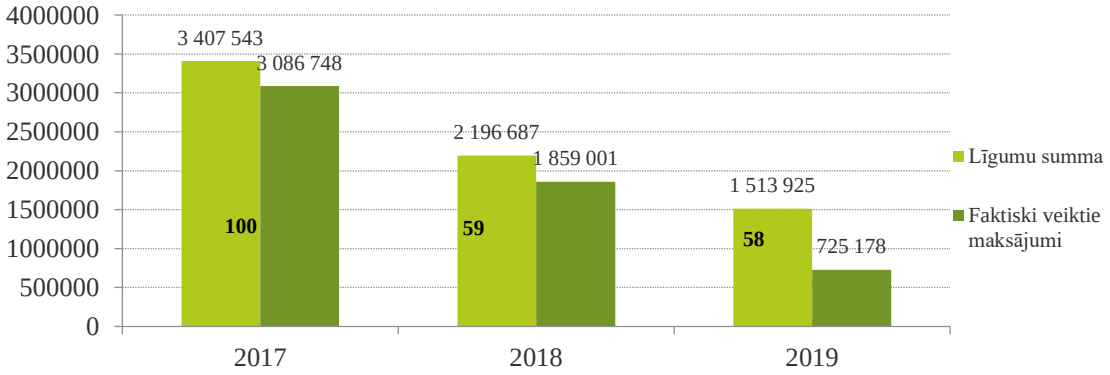

7.attēls. Pētījumu skaits un izlietotais finansējums

Iestāžu izlietotais finansējuma apjoms, pasūtot pētījumus, ir atšķirīgs (skatīt 8.attēlu). No izlasē iekļautām iestādēm, lielākais finansējuma izlietojums ir Izglītības un zinātnes ministrijai – faktiski veikti maksājumi par 1 889 606 *euro* (līgumu kopējā summa – 2 116 735 *euro*), savukārt mazākais finansējuma izlietojums ir Brocēnu novada pašvaldībai – slēdzot tikai vienu līgumu par 250 *euro*.

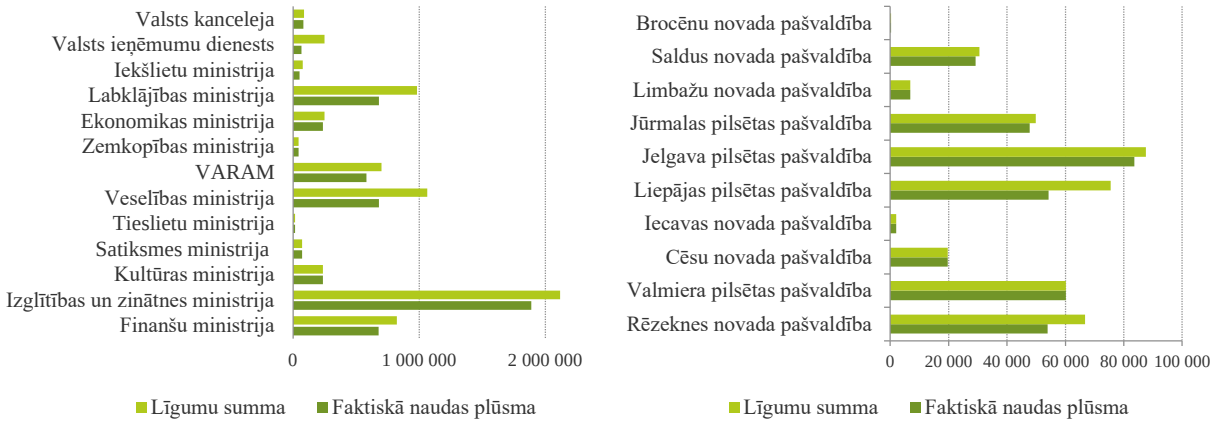

8.attēls. Pētījumiem izmantotais finansējums laika posmā no 2017. Līdz 2019.gadam izlasē iekļautajām iestādēm.

Apkopojot datus par politiku jomām (skatīt 9.attēlu), kurās tiek īstenoti pētījumi, konstatēts:

- 39 (18% no kopējā skaita) gadījumos, iestādes nav norādījušas politikas jomu;
- lielākā daļa pētījumu tiek īstenota nodarbinātības un sociālās politikas jomā (18% no kopējā skaita), publiskās pārvaldes politikas jomā (12% no kopējā skaita) un vides politikas (9% no kopējā skaita) jomā;
- mazākais īstenotais pētījumu skaits īstenots transporta un sakaru politikas jomā (3% no kopējā skaita), veselības politikas jomā (3% no kopējā skaita), industrijas un pakalpojumu politikas jomā (3% no kopējā skaita), dabas resursu, lauksaimnieciskās ražošanas un

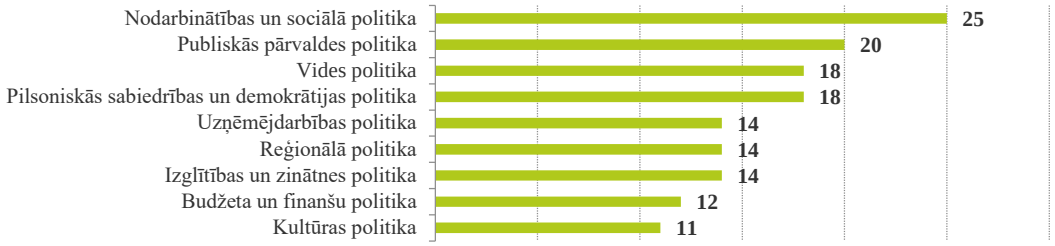

pārstrādes politikas jomā (2% no kopējā skaita), tieslietu politikas jomā (1% no kopējā skaita), iekšlietu politikas jomā (1% no kopējā skaita), tūrisma, sporta un brīvā laika politikas jomā (1% no kopējā skaita) un ārpolitikas un Eiropas Savienības vispārīgo jautājumu jomā.

9.attēls. Pētījumu skaits sadalījumā pēc jomām.

Revīzijas laikā iegūtie dati liecina, ka iestādes visbiežāk izvēlas veikt pētījumus politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādei, politikas analīzei un ietekmes novērtēšanai (38% no kopējā skaita), savukārt starptautiskie salīdzinošie pētījumi ir mazāk aktuāli (5% no kopējā skaita). Jānorāda, ka 14% gadījumu iestādes nebija norādījušas veiktā pētījuma klasifikāciju.

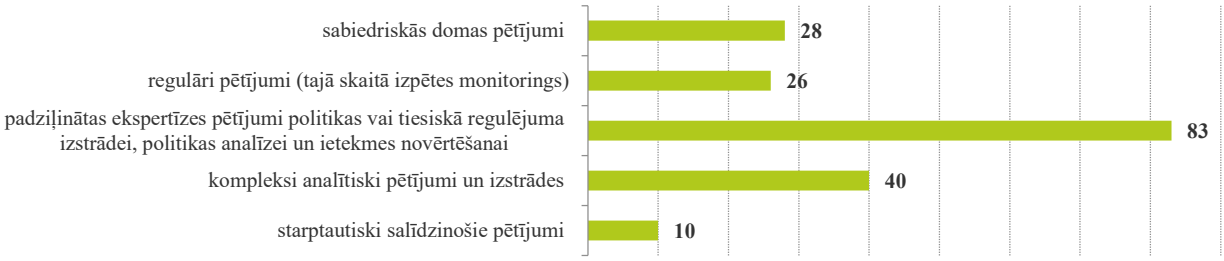

10.attēls. Pētījumu skaits sadalījumā pēc norādītās klasifikācijas

Priekšlikums

Lai nodrošinātu publisku personu pētījumu pasūtīšanas un publiskošanas kārtības izvirzīto mērķu sasniegšanu, novērstu nelietderīgu publisko līdzekļu izlietošanas risku un nodrošinātu, ka sabiedrībai ir pieejami pilnīgi un ticami dati par publisko personu plānotajiem un veiktajiem pētījumiem, PKC sekmēt vienotu izpratni par to, kas atzīstami par publisku personu pasūtītiem pētījumiem, un nodrošināt uzraudzību pār normatīvā regulējuma prasību izpildi.

2.4.2. Izdevumi un iespējamās saistības par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās

2.4.2.1. Jomas raksturojums

Latvija ir daudzu starptautisko organizāciju dalībvalsts. Piedaloties starptautiskajās organizācijās, Latvija īsteno savas ārpolitiskās prioritātes un, sadarbojoties ar citām valstīm, starptautisko attiecību ietvaros sekmē jautājumu risināšanu, kas balstīts uz starptautisko tiesību normām, kā arī īsteno citus mērķus. Dalība starptautiskajās organizācijās nozīmē arī ilgtermiņā attiecīgus ikgadējus izdevumus valsts budžetā dalības maksu samaksai.

Lielākā daļa starptautisko iemaksu tiek veiktas saskaņā ar starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvajiem aktiem.

Dalībvalstu iemaksu apmērs starptautiskajās organizācijās ir mainīgs, to nosaka katra starptautiskā organizācija saskaņā ar savas pārvaldības institūcijas noteiktu algoritmu. Savukārt algoritms ir atkarīgs no organizācijā izstrādātās iemaksu formulas, kurā tiek ņemts vērā dalībvalsts iedzīvotāju skaits, ekonomiskie rādītāji un citi kritēriji. Lielākoties starptautisko organizāciju iemaksu apjoms ir atkarīgs no šīs organizācijas budžeta tendencēm, ANO skalas[254], valsts iekšzemes kopprodukta rādītājiem, kā arī no valūtas kursa svārstībām. Starptautisko organizāciju budžeti tiek izstrādāti starpvaldību sarunu procesu rezultātā, kurā vienlaikus piedalās visas dalībvalstis.

Noslēdzoties Latvijas iestāšanās procesam Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD), ar mērķi optimizēt resursu izlietojumu starptautiskās sadarbības nodrošināšanai, kā arī vispārēju nepieciešamību aktualizēt dalības un iemaksu starptautiskajās institūcijās lietderību, Ministru kabineta 31.05.2016. uzdevumā[255] 2016.gadā tika veikta Latvijas dalības maksas izdevumu starptautiskajās organizācijās pārskatīšana[256,257]. Lai novērstu Latvijas dalības mērķu starptautiskajās organizācijās un OECD dublēšanos, ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm līdz 01.07.2016. uzdeva iesniegt Finanšu un Ārlietu ministrijā izvērtējumu par turpmāku nepieciešamību Latvijas dalībai katrā no starptautiskajām organizācijām (vienlaikus iesniedzot aktuālo sarakstu ar starptautiskajām organizācijām)[258], norādot:

- plānotos dalības maksas izdevumus pa gadiem, budžeta programmu/apakšprogrammu, kurā plānota dalības maksa attiecīgajā starptautiskajā organizācijā;
- starptautiskās organizācijas nosaukumu, starptautiskās organizācijas nosaukuma oficiālo akronīmu, pamatojumu, ar kuru tika nolemta dalība organizācijā (ministrijas pašiniciatīva, Ministru kabineta protokols vai rīkojums, Saeimas lēmums, cits), lēmuma datumu, mēnesi, gadu, lēmuma numuru, īsi paskaidrojot, kādas sekas (valstij, iestādei, noteiktai sabiedrības grupai u.c.) iestājas gadījumā, ja tiek pārtraukta dalība minētajā organizācijā, ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes viedokli, vai dalība minētajā organizācijā ir jāturpina;
- Latvijas mērķi (ko valsts vēlas sasniegt), piedaloties konkrētajā organizācijā, organizācijas darbības ģeogrāfiju atkarībā no tā, no kurienes organizācijā ir nodrošināta pārstāvība.

Izskatot ministriju un valsts iestāžu[259] norādītos ieguvumus no dalības starptautiskajās organizācijās, kā arī paskaidrojumus par sekām (valstij, iestādei, noteiktai sabiedrības grupai u.c.), kādas iestātos gadījumā, ja tiktu pārtraukta dalība minētajās organizācijās, Finanšu ministrija secināja: 1) lielākoties pārstāvība organizācijās ir cieši saistīta ar dalību ES, ļaujot

nodrošināt Latvijas interešu pārstāvību starptautiskā līmenī, un dalības pārtraukšana var ietekmēt Latvijas starptautisko prestižu, zaudēt tiesības kā līdzvērtīgam partnerim piedalīties lēmumu pieņemšanā; 2) Latvijas dalība OECD nedublē dalību starptautiskajās organizācijās, jo OECD fokuss ir valstu ekonomiskā attīstība, turklāt, lai Latvija spētu pilnvērtīgi piedalīties OECD darbā, priekšnoteikums ir aktīva dalība ANO konvenciju un citu institūciju darbā[260].

Vienlaikus izdevumu pārskatīšanā tika izdarīti secinājumi, ka: 1) lielākā daļa starptautisko iemaksu tiek veiktas saskaņā ar starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvajiem aktiem; 2) par dalību atsevišķās starptautiskajās organizācijās ministrijas ir lēmušas pašas bez ārējā normatīvā akta deleģējuma; 3) atsevišķu ministriju pārstāvību starptautisko organizāciju sanāksmēs un darba grupās daļēji vai pilnībā nodrošina kapitālsabiedrības, kurās ministrijas ir kapitāldaļu turētājas[261]. Izdevumu pārskatīšanas rezultātā tika sniegti priekšlikumi Ministru kabinetam, tomēr Ministru kabinets 28.08.2017. ārkārtas sēdē[262] lēmumu par Finanšu ministrijas ierosinātajiem priekšlikumiem nepieņēma. Atkārtota izdevumu pārskatīšana attiecībā uz biedra naudu, dalības maksu un iemaksu veikšanu starptautiskajās organizācijās nav veikta.

Laika posmā pēc izdevumu pārskatīšanas Latvijas starptautiskās sadarbības izmaksas (EKK 7700 Starptautiskā sadarbība)[263], neskaitot kārtējos maksājumus Eiropas Savienības budžetā, triju gadu laikā no 2017. līdz 2019.gadam ir pieaugušas par 11 milj. *euro* jeb 34%, savukārt valsts budžeta izdevumi biedra naudas, dalības maksas un iemaksu starptautiskajās organizācijās samaksai (EKK 7710) triju gadu laikā no 2017. līdz 2019.gadam ir pieauguši par 7,4 miljoniem *euro* jeb par 40%[264].

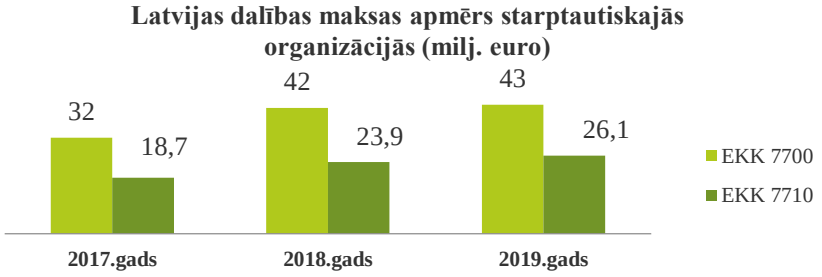

11.attēls. Salīdzinājums valsts budžeta līdzekļu izlietojumam starptautiskai sadarbībai un biedra naudu, dalības maksu un iemaksu veikšanai starptautiskās organizācijās

Kā atzinusi Ārlietu ministrija[265]:

> *"Arvien plašāka pārstāvība vēlētās starptautisko organizāciju struktūrās ir viens no priekšnosacījumiem Latvijas ārpolitikas interešu īstenošanai. Dalībvalsts statuss sniedz iespējas piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos un aizstāvēt valsts nacionālās intereses, kā arī veicināt starptautisko atpazīstamību."*

Paplašinot pārstāvniecību starptautisko organizāciju struktūrās, Latvijai ir izvirzīts mērķis 2025. gadā kandidēt vēlēšanās uz ANO Drošības padomes nepastāvīgās dalībvalsts vietu un dot savu pienesumu starptautiskās drošības un miera uzturēšanā.[266]

Pievienojoties starptautiskai organizācijai, dalībvalstis ne tikai īsteno savus ārpolitikas mērķus, bet arī uzņemas atbildību par organizācijas jau esošām un iespējamām saistībām, kas cita starpā ietver arī starptautisko organizāciju nodarbināto ilgtermiņa pabalstus, piemēram, pensijas un pēcnodarbinātības pabalstus. Ņemot vērā, ka Latvijas dalības apjoms starptautiskajās organizācijas arvien paplašinās, svarīgi ir apzināties, kā varētu pieaugt gan ikgadējo valsts

budžeta izdevumu, gan iespējamo saistību apmērs no dalības tajās starptautiskajās organizācijās, kurās Latvija jau ir dalībvalsts.

Arī Saimnieciskā gada pārskata kontekstā dalība starptautiskajās organizācijās vērtējama ne tikai saistībā ar valsts budžeta izdevumu pieaugumu un to uzrādīšanu pārskatā, bet arī analizējot iespējamos finanšu riskus, tajā skaitā vērtējot, vai Saimnieciskā gada pārskatā būtu jāuzrāda valsts iespējamās saistības, kas izriet no valsts dalības starptautiskajās organizācijās.

Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu kā labākās prakses izpratnē:

- *saistības* ir iestādes/organizācijas pašreizējās saistības, kuras radušās pagātnes notikumu rezultātā un kuru nokārtošanas brīdī ir paredzams, ka no vienības aizplūdīs ekonomiskos labumus vai pakalpojuma potenciālu ietveroši resursi[267];
- *uzkrātās saistības* ir saistības samaksāt par precēm vai pakalpojumiem, kuri ir saņemti vai piegādāti, bet par kuriem nav veikta samaksa, nav izrakstīts rēķins vai nepastāv oficiāla vienošanās ar piegādātāju[268].
- *iespējamās saistības* ir:
  - varbūtējās saistības, kuru pamatā ir pagātnes notikumi un kuru pastāvēšana apstiprināsies, tikai iestājoties noteiktiem nākotnes notikumiem, kurus iestāde/organizācija nevar ietekmēt;
  - vai pašreizējs pienākums, kam pamatā ir pagātnes notikums, bet kas nav atzīts, jo:
    - nav paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomisko labumu vai pakalpojumu potenciālu ietverošu resursu aizplūšana no iestādes/organizācijas, vai
    - saistību apjomu nav iespējams pietiekami ticami novērtēt[269].
- iespējamās saistības tiek atklātas finanšu pārskatos, izņemot gadījumus, kad ekonomiskos labumus vai pakalpojumu potenciālu ietverošu resursu aizplūšanas iespēja no vienības ir ļoti maza[270].

Saistības un uzkrātās saistības tiek uzrādītas bilancē, savukārt iespējamās saistības – zembilancē.

Finanšu ministrijas pienākums kā atbildīgajai par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu ir nodrošināt, ka Latvija ir apzinājusi iespējamos finanšu riskus un uzrādījusi visas saistības vai iespējamās saistības Saimnieciskā gada pārskatā.

2.4.2.2. Revīzijas pieeja

Šajā revīzijā vērtējām, vai starptautisko organizāciju, kurās Latvija ir dalībvalsts, nodarbinātajiem nodrošinātie pēcnodarbinātības labumi varētu radīt Saimnieciskā gada pārskatā uzrādāmas saistības vai iespējamās saistības.

Revīzijas izlasē tika iekļautas visas 120 starptautiskās organizācijas, kuras ir norādītas likumprojekta "Par valsts budžetu 2019.gadam" institūciju[271] paskaidrojumos un šo institūciju oficiālās tīmekļa vietnes sadaļā "Darbības joma" par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās norādītajā informācijā.

Kā norāda Ārlietu ministrija[272]:

> *[...] ne visas sarakstā minētās organizācijas ir starptautiskas organizācijas starptautisko publisko tiesību izpratnē – kā starpvaldību veidojums ar starptautisko tiesībspēju un rīcībspēju, kas izriet no starptautiska līguma. Minētajā pielikumā ir uzskaitīti arī formāti*

> *bez tiesībspējas un rīcībspējas un dibināšanas līguma, kurus citas Latvijas institūcijas identificējušas kā starptautiskas organizācijas.*

Šīs revīzijas kontekstā vērtējām starptautiskās organizācijas kā valstu sadarbības organizatoriski tiesisko formu starptautiskajās attiecībās[273], neatkarīgi no veida, kādā ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes pievienojušās starptautiskajai organizācijai.

Lai varētu vērtēt, vai Saimnieciskā gada pārskatā būtu jāuzrāda iespējamās saistības pēcnodarbinātības labumu segšanai, kas izriet no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās, Valsts kontrole veica informācijas apkopojumu par izlasē iekļautajām starptautiskajām organizācijām un analizēja:

- vai, iestājoties starptautiskajā organizācijā ir vērtēti riski Latvijas iespējamo saistību palielinājumam;
- vai starptautiskajā organizācijā ir noteikta pēcnodarbinātības labumu izmaksa un tās finansēšanas veids.

Revīzijas laikā piemēroto darbību secību jautājumu noskaidrošanā saistībā ar dalību starptautiskajās organizācijās (SO) skatīt 12.attēlā.

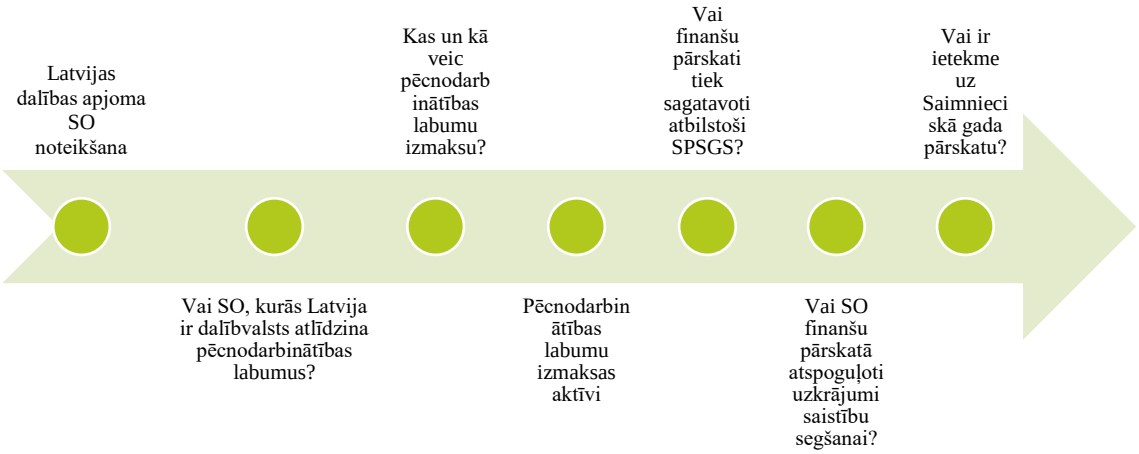

12.attēls. Revīzijas laikā piemēroto darbību secība jautājumu noskaidrošanā

Piedaloties katrā konkrētajā organizācijā, Latvijai ir noteikti mērķi, ko tā vēlas sasniegt, un ir svarīgi šo informāciju sniegt arī sabiedrībai, atklājot, cik un kādās starptautiskajās organizācijās un ar kādu mērķi Latvija ir pārstāvēta. Tomēr ne Ārlietu ministrija, ne Finanšu ministrija neapkopo informāciju par visām starptautiskajām organizācijām, kurās Latvija ir dalībvalsts. Līdz ar to nav nodrošināta iespēja iegūt informāciju par kopējo Latvijas īstenoto sadarbības apjomu starptautiskajās organizācijās. Publiski pieejamā informācija apkopotā veidā nav pieejama vai ir nepilnīga un grūti izsekojama.

Tā kā Latvijas dalība starptautiskajās organizācijas arvien paplašinās un nozīmē ne tikai valsts ārpolitikas mērķu īstenošanu, bet arī attiecīgus valsts budžeta izdevumus biedra naudas, dalības maksas un iemaksu samaksai, svarīgi ir apzināties, kā varētu pieaugt ikgadējie valsts budžeta izdevumi un iespējamo saistību apmērs.

Tāpat ir svarīgi identificēt kopējo saistību apmēru, kādu nosaka starptautisko organizāciju lēmumi, rezolūcijas vai noteikumi, lai veiktu ticamas aplēses par Latvijas iespējamām saistībām, kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās, cita starpā arī par pēcnodarbinātības labumu segšanas pienākumu.

Nepietiekami izvērtējot Latvijas iespējamo saistību apjomu attiecībā uz pēcnodarbinātības labumu segšanu starptautiskajās organizācijās, var rasties risks par nākotnē sagaidāmo budžeta ieņēmumu spēju segt izdevumus, kas izriet no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās.

Tā kā starptautisko organizāciju atbalsta institūciju, kuras nodrošina pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu, finansējums lielākoties tiek nodrošināts no nodarbinātā un dalībvalstu ikgadējām iemaksām, pastāv būtiski riski, ka iemaksu apmērs par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijas pieaugs. Ņemot vērā, ka starptautisko organizāciju atbalsta institūciju saistību izmaksa lielākoties tiek segta tieši no šo institūciju budžetiem, tas rada iespējamās saistības arī Latvijai.

Lai sniegtu patiesu un ticamu informāciju par valsts finansiālo stāvokli, Saimnieciskā gada pārskatā būtu jāuzrāda iespējamās saistības starptautiskajās organizācijās nodarbināto pēcnodarbinātības labumu segšanai proporcionāli Latvijas līdzdalības daļai starptautiskajās organizācijās.

2.4.2.3. Starptautisko organizāciju skaits, kurās Latvija ir dalībvalsts

Kā jau iepriekš minēts, Ministru kabineta 31.05.2016. uzdevumā[274] 2016.gadā tika veikta Latvijas dalības maksas izdevumu starptautiskajās organizācijās pārskatīšana[275]. Netika analizēta starptautiskā sadarbība, kā arī iestāžu izdevumi divpusējai un daudzpusējai sadarbībai, kuru tā īsteno savas kompetences ietvaros, atbilstoši tiesību aktos noteiktajam[276].

Tāpēc Finanšu ministrijas izdevumu pārskatīšanas laikā 27 valsts pārvaldes iestāžu iesniegtās informācijas veiktais apkopojums par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās ir nepilnīgs[277] un nebija izmantojams revīzijas mērķim, jo tajā nav aptverta visu valsts pārvaldes iestāžu dalība starptautiskajās organizācijās.

Ministru kabineta dotais uzdevums ministrijām un citām centrālajām valsts pārvaldes iestādēm iesniegt informāciju par to dalību starptautiskajās organizācijās netieši liecina, ka ne Ārlietu

ministrijas, ne Finanšu ministrijas rīcībā nebija pilnīgas informācijas par starptautisko organizāciju skaitu, kurās Latvija ir dalībvalsts.

Viena no Ārlietu ministrijas funkcijām ir ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem īstenot vienotu valsts ārpolitiku, kā arī izstrādāt un sniegt atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem starptautisko līgumu projektiem.[278] Ārlietu ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ārlietu nozarē un ir tiesīga piedalīties starptautisku organizāciju rīkotajos pasākumos, kā arī noslēgt starptautiskās sadarbības līgumus. Dalība starptautiskajā organizācijā ir saistīta ar atbildīgās Latvijas institūcijas īstenotiem politikas lēmumiem, kurus plāno un īsteno attiecīgie subjekti. Ārlietu ministrija ir tiesīga pārstāvēt Latviju starptautisku organizāciju rīkotajos pasākumos tiktāl, ciktāl tas paredz dalību Ārlietu ministrijas kompetencē esošajās starptautiskajās organizācijās. Ārlietu ministrija nepiedalās visu starptautisko organizāciju darbā, jo par dalības nodrošināšanu katras starptautiskās organizācijas darbā atbild tā kompetentā Latvijas institūcija, kura ierosinājusi iestāšanos tajā un veic dalībvalsts ikgadējo iemaksu. Papildus Ārlietu ministrija veic arī starptautisko līgumu uzskaiti Oficiālo publikāciju informācijas sistēmā. Sistematizēti starptautiskie līgumi ir brīvi un bez maksas pieejami tīmekļa vietnē www.likumi.lv.[279]

Lai noskaidrotu starptautiskās organizācijas, kurās Latvija ir dalībniece, analizēta starptautisko līgumu uzskaites vietnē un Ārlietu ministrijas oficiālajā tīmekļa vietnē pieejamā informācija.

Pamatojoties uz oficiālajā tīmekļa vietnē www.likumi.lv norādīto, šobrīd spēkā esoši ir 1779 starptautiskie līgumi un to grozījumi (miera līgumi, līgumi par starpvalstu attiecību pamatiem, līgumi par Latvijas Republikas robežām, t.sk. līgumi par dalību starptautiskajās organizācijās).[280]

Ņemot vērā, ka Latvijas pievienošanās tiesiskais pamats starptautiskajām organizācijām ir dažāds (saprašanās memorandi, konvencijas, Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmumi, Augstākās Padomes deklarācijas, Saeimas lēmumi, likumi, Ministru prezidenta lēmumi, MK noteikumi, MK rīkojumi, MK protokoli), apkopotā informācija par visām starptautiskajām organizācijām, kurās Latvija ir dalībvalsts, nekur nav iegūstama.

Savukārt Ārlietu ministrijas oficiālās tīmekļa vietnes sadaļas „Ārpolitika" apakšsadaļā „Starptautiskās organizācijas"[281] ir iekļauta informācija saskaņā ar kuru Latvija ir dalībvalsts tikai 19 starptautiskās organizācijās, nenorādot, ka ietvertais starptautisko organizāciju saraksts nav izsmeļošs un informācija par pārējām starptautiskajām organizācijām, kurās Latvija ir dalībvalsts, nav atrodama.

Tā kā Ārlietu ministrijas nodrošinātajā publiski pieejamajā informācijā nebija iespējams noskaidrot pilnīgu starptautisko organizāciju skaitu, kurās Latvijai ir dalība, vērsāmies pie Ārlietu ministrijas pēc skaidrojuma. Ārlietu ministrija sniedza šādu informāciju:

> *"Ārlietu ministrija neapkopo informāciju par citu Latvijas institūciju iesaisti vai dalību visās starptautiskajās un reģionālajās organizācijās, un dažkārt iespējams, ka citas institūcijas savu dalību dažādos starptautiskās sadarbības formātos, kas nav divpusēji sadarbības formāti, interpretē kā dalību starptautiskā organizācijā (tās var būt arī Eiropas līmeņa institūcijas vai organizācijas, starptautiskas starpvaldību organizācijas/institūcijas, institūcijas starptautiskai sadarbībai parlamentārā līmenī, pašvaldību līmenī utt.)."*

Intervijas laikā, atbildot uz jautājumu, vai Ārlietu ministrija ir informēta par kopējo izdevumu apmēru starptautiskās dalības nodrošināšanai, Ārlietu ministrija norādīja, ka:

> *"Informācija atlasāma no Valsts kases apkopotajiem datiem atbilstoši valsts budžeta izdevumu klasifikācijas kodam."*

Lai noteiktu kopējo starptautisko organizāciju skaitu, kurās Latvija ir dalībvalsts, Valsts kontrole analizēja 27[282] institūciju paskaidrojumus par valsts budžeta izdevumiem 2019.gadam[283] un šo institūciju oficiālās tīmekļa vietnes sadaļā "Darbības joma"[284] iekļauto informāciju par iestādes starptautisko sadarbību un par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās un identificēja **120 starptautiskās organizācijas** (skatīt 17.pielikumu).

Ņemot vērā, ka Finanšu ministrija ir atbildīga par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu, Valsts kontrole aicināja sniegt skaidrojumu, kā informācija par dalību starptautiskajās organizācijās un ar to saistīto finansējuma daļu tiek apkopota un atjaunināta, lai Finanšu ministrija gūtu pārliecību, ka Saimnieciskā gada pārskats sniedz patiesu un ticamu informāciju par valsts saistībām vai iespējamām saistībām, kas rodas no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās.

Finanšu ministrija sniedza skaidrojumu[285], norādot, ka:

> *"Budžeta iestādes, ministrijas, citas centrālās valsts iestādes un pašvaldības gada pārskatu sākot ar 2019.gadu sagatavos un iesniegs Valsts kasē MK 19.06.2018. noteikumos Nr.344 paredzētajā kārtībā. Ja dalība starptautiskajās organizācijās ir klasificējama kā ilgtermiņa finanšu ieguldījums, tad informāciju par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtības izmaiņām sniedz detalizēti, par katru ieguldījumu atsevišķi. Izdevumus kārtējiem maksājumiem Eiropas Savienības budžetā un starptautisko sadarbību uzrāda gada pārskatā par darbības finansiālajiem rezultātiem. Valsts kase ministriju, citu centrālo valsts iestāžu un pašvaldību gada pārskatus izmanto, sagatavojot konsolidēto Saimnieciskā gada pārskatu."*

Tomēr ne visos gadījumos dalība starptautiskajās organizācijās būs klasificējama kā ilgtermiņa finanšu ieguldījums, jo ne visās starptautiskajās organizācijās valsts ir iegādājusies šīs organizācijas daļas.

2.4.2.4. Valsts iespējamās saistības no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās

Visas starptautiskās organizācijas, it īpaši ANO, ir attīstījušās tiktāl, ka to funkciju īstenošana vairs nav iedomājama arī bez šo organizāciju iekšējām tiesībām. **Viena no svarīgākajām iekšējo tiesību sastāvdaļām ir personāla tiesības. Tās nodrošina valstu pārstāvju un pilnvaroto personu funkcionālo aizstāvību un to kā starptautisko organizāciju darbinieku juridisko statusu**.[286]

Šo organizāciju personāla tiesībās tiek atrunāti ne tikai nodarbināto labumi, kurus tie saņem nodarbinātības laikā, bet arī šo organizāciju nodarbināto pēcnodarbinātības labumi – nodarbināto labumi, kuri maksājami pēc nodarbinātības beigām.[287] Tie ir: 1) pensijas pabalsti (piemēram, pensijas un vienreizēji pensionēšanās pabalsti); 2) citi pēcnodarbinātības pabalsti, piemēram, pēcnodarbinātības dzīvības apdrošināšana un pēcnodarbinātības medicīniskā aprūpe.

Pēcnodarbinātības labumi rada ilgtermiņa saistības, un iespējamo saistību apmēra noteikšanai un ticamas aplēses veikšanai tiek izmantotas vairākas speciālas aprēķinu metodes, piemēram, aktuāra metode – plānotās vērtības kredītmetode pienākuma pašreizējās vērtības aprēķinam, aktuāra pieņēmumi.

Pēcnodarbinātības labumus un kārtību, kādā starptautiskās organizācijas tos nodrošina, paredz starptautisko organizāciju iekšējie normatīvie akti, kas regulē jautājumus par personāla tiesībām un pienākumiem (Personāla politikas, Personāla noteikumi).

Jau iepriekšējā 2018.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijas laikā Valsts kontrole aicināja Finanšu ministriju kā atbildīgo par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu sniegt informāciju, kā tiek veikts izvērtējums uzkrājumu vai iespējamo saistību, kas rodas no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās, atzīšanai, lai Saimnieciskā gada pārskats un tajā iekļautie finanšu pārskati sniegtu patiesu un ticamu priekšstatu par iespējamām saistībām, kas rodas no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās.

Finanšu ministrija pēc būtības atbildi nesniedza, norādot[288], ka:

> *"Finanšu ministrija, ievērojot likuma "Par grāmatvedību" 11.pantā noteikto, katru gadu veic "inventarizāciju, kurā nosaka visas uzņēmuma mantas un lietojumā esošās mantas apjomu dabā, kā arī salīdzina uzņēmuma un debitoru un kreditoru prasījumu un saistību summas". Savukārt ministrijas un pašvaldības sniedz apliecinājumu Valsts kasei (Finanšu ministrijai) par gada pārskatā sniegtās informācijas patiesumu, tai skaitā par to, ka "grāmatvedības reģistros un finanšu pārskatā ir norādīti visi uz pārskata periodu attiecināmie darījumi, notikumi, ieņēmumi un izdevumi, finanšu pārskatā visi aktīvi un saistības norādītas piesardzīgi, ir veikta visu aktīvu un pasīvu inventarizācija, finanšu pārskatā ir norādītas iespējamās saistības." Budžeta iestādes uzkrājumu veidošanu izvērtē saskaņā ar MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" (šie noteikumi piemērojami no 01.01.2019.) prasībām."*

Vērtējot Latvijas kā starptautisko organizāciju dalībvalsts iespējamo saistību apjomu un finansiālo risku, ko rada no dalības starptautiskajās organizācijās izrietošās ilgtermiņa saistības – darbinieku pēcnodarbinātības pabalsti, analizējām izlasē iekļauto 120 starptautisko organizāciju oficiālajās tīmekļa vietnēs norādīto informāciju: 1) vai šīs organizācijas atlīdzina pēcnodarbinātības labumus, 2) vai to sagatavotie finanšu pārskati tiek sagatavoti atbilstoši SPSGS, iekļaujot informāciju attiecībā uz saistībām par pēcnodarbinātības labumu segšanu, 3) finansiālo segumu saistību par pēcnodarbinātības labumiem samaksai.

Revīzijā tika konstatēts, ka starptautiskās organizācijas pēcnodarbinātības labumu izmaksu nodrošina, izmantojot gan īpaši šim nolūkam izveidotas atbalsta institūcijas, gan arī izveidojot pašas organizācijas pēcnodarbinātības pabalstu izmaksas shēmas. Vairākām izlasē iekļautajām starptautiskajām organizācijām oficiālajās tīmekļa vietnēs informācija par pēcnodarbinātības labumu izmaksu nebija pieejama (skatīt 16.pielikumu). No revīzijas izlasē iekļautajām 120 starptautiskajām organizācijām, kurās Latvija ir dalībvalsts, pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu:

- 35 starptautiskajām organizācijām nodrošina ANO Vienotais personāla pensiju fonds[289] (turpmāk – Fonds);
- 17 starptautiskajām organizācijām – Starptautiskais koordinēto organizāciju atalgojumu un pensiju dienests[290] (turpmāk – dienests);
- četrām starptautiskajām organizācijām – ir izveidotas savas individuālās pēcnodarbinātības labumu atlīdzināšanas shēmas;
- 64 starptautiskajām organizācijām – nav norādīta šāda informācija.

Attiecībā uz pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu finansēšanas avotiem revīzijas laikā ir noskaidrots, ka starptautisko organizāciju izveidotās atbalsta institūcijas izmanto dažādus finansējuma ieguves avotus (skatīt 13.attēlu). Tie ir gan darbinieka un starptautiskās

organizācijas iemaksas atbalsta institūcijās vai shēmās, gan ienākumi no investīciju darbības, kā arī ienākumi no citiem avotiem[291]. Papildus atbalsta institūcijas veic aktuāro novērtējumu, lai aprēķinātu uzkrājumu vērtību atbilstoši izdevumu iespējami precīzākai pašreizējās vērtības aplēsei, ņemot vērā ar izmaksu saistītos riskus un nenoteiktības. Ja saskaņā ar aktuāra novērtējumu aktīvi varētu būt nepietiekami nākotnes saistību segšanai, starptautiskās organizācijas atbalsta institūcijām veic papildu maksājumus, kuri var tik papildus pieprasīti no dalībvalstīm.

13.attēls. Atbalsta institūciju aktīvi

Pēcnodarbinātības labumu izmaksai izveidotās atbalsta institūcijas ir noteikušas atšķirīgus kritērijus atbalsta institūcijās veicamo iemaksas apmēra noteikšanai, lai nodrošinātu pēcnodarbinātības labumu izmaksu (nodarbinātā brīvprātīga dalība, organizācijas maksimāli iemaksājamais procentuālais apmērs u.c.).

Analizējot finansējuma avotus saistību par pēcnodarbinātības labumiem segšanai izlasē iekļauto 56 starptautisko organizāciju finanšu pārskatos, kuros iekļauta norāde, ka pēcnodarbinātības labumus sedz atbalsta institūcijas vai individuālās pēcnodarbinātības labumu atlīdzināšanas shēmas, konstatēts, ka:

- Fonda aktīvus veido ienākumi no fiksētas maksas par darbinieku, ko veic starptautiskā organizācija atkarībā no laika perioda, kad uzsāktas darba tiesiskā attiecības un svārstās no 14 līdz 15,8% no darbinieka mēnešalgas, kā arī pats darbinieks (no 7 līdz 7,9% no mēnešalgas) un papildu finanšu avoti[292];
- dienesta aktīvus veido iemaksa no darbinieka mēnešalgas 7% apmērā, savukārt 14% sedz starptautiskā organizācija[293];
- individuāli izveidotajās pēcnodarbinātības labumu segšanas shēmās noteikts, ka to aktīvi tiek veidoti gan no darbinieka iemaksām, gan starptautisko organizāciju iemaksām ar atšķirīgām iemaksu procentuālajām likmēm. Darbiniekiem ir iespēja brīvprātīgi veikt izvēli par dalību šajās starptautiskās organizācijas pēcnodarbinātības labumu atlīdzināšanas shēmās.[294]

Izvērtējot revīzijas laikā iegūto informāciju, konstatēts, ka starptautisko organizāciju atbalsta institūcijas un individuālās pēcnodarbinātības pabalstu atlīdzināšanas shēmas lielākoties ir atkarīgas no starptautisko organizāciju un to darbinieku iemaksām, un šo iemaksu apmērs var mainīties, ja tiek konstatēta līdzekļu nepietiekamība pēcnodarbinātības labumu segšanai.

Starptautiskās organizācijas, sagatavojot savus ikgadējos finanšu pārskatus, kā arī aprēķinot nodarbināto pabalstus, ievēro starptautisko grāmatvedības standartu prasības. Aprēķinot nodarbināto pabalstus, starptautiskās organizācijas ievēro 19. SPSGS „Darbinieku pabalsti", kura 5.punkts nosaka četrus darbinieku pabalstu veidus: 1) īstermiņa pabalstus; 2) pēcnodarbinātības pabalstus, kas ietver: pensijas un citus pensiju pabalstus; citus

pēcnodarbinātības pabalstus – pēcnodarbinātības dzīvības apdrošināšanu un pēcnodarbinātības medicīnas aprūpi; 3) citus ilgtermiņa pabalstus; 4) darba attiecību izbeigšanas pabalstus.

Iespējamo saistību apmēru starptautisko organizāciju darbinieku ilgtermiņa pēcnodarbinātības pabalstiem ir iespējams noteikt, analizējot starptautisko organizāciju gada pārskatus.

Izvērtējot 56 starptautisko organizāciju gada pārskatus, kurās Latvija ir dalībvalsts un kuru oficiālajās tīmekļa vietnēs gada pārskats bija pieejams, konstatēts, ka visās 56 starptautiskajās organizācijās, kurās centralizētu pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu nodrošina atbalsta institūcijas un starptautiskās organizācijas, kurās izveidotas individuālas pensiju shēmas, finanšu pārskatus sagatavo atbilstoši SPSGS.

Lai noteiktu Latvijas iespējamo saistību apmēru, kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās, analizēts: 1) vai starptautisko organizāciju, kurās Latvija ir dalībvalsts, gada pārskatos atzīti uzkrājumi nākotnes saistību segšanai saistībā ar pēcnodarbinātības labumu izmaksu; 2) vai ir identificējama Latvijas nākotnes saistību daļa; 3) vai ir norādes par nākotnes saistību segšanas finansējuma avotu.

Analizējot 56 starptautisko organizāciju gada pārskatos publiski oficiālajā tīmekļa vietnē pieejamo informāciju, noskaidrots, ka 52 starptautisko organizāciju[295] gada pārskati satur norādi, ka pēcnodarbinātības labumi tiek segti izmantojot atbalsta institūciju sniegtos pakalpojumus, savukārt četru starptautisko organizāciju[296] finanšu pārskatos ir iekļauta norāde uz individuālo pēcnodarbinātības labumu shēmu esamību, bet nevienā no šiem pārskatiem nav norādīta informācija par nākotnes saistību apmēru par šajās organizācijās nodarbināto pēcnodarbinātības labumu apmēru.

Savukārt, analizējot 56 starptautisko organizāciju atbalsta institūciju gada pārskatos norādīto informāciju, ir konstatēts, ka 35 starptautiskajām organizācijām, kurās pēcnodarbinātības labumus atlīdzina Fonds un ES tiesībaizsardzības iestādes (Eiropols) gada pārskatā ir norādīti uzkrājumi nākotnes saistībām pēcnodarbinātības labumu samaksai:

- Fondam – 146 mljrd. *euro* apmērā;
- ES tiesībaizsardzības iestādei – Eiropas Policijas birojam (Eiropols) – 3,2 miljoni *euro*;

Savukārt 20 starptautisko organizāciju gada pārskatos šāda informācija nav norādīta.

Lai gan pēcnodarbinātības labumu segšanai izveidoto atbalsta iestāžu aktīvus veido dažādi finansēšanas avoti, finansiālo saistību vai iespējamo saistību apjomu var palielināt vairāki aspekti:

- pasaules ekonomiskās aktivitātes kritums, kas varētu samazināt fondu ienākumus no investīciju darbības;
- aktuārais risks, ka pēcnodarbinātības pabalsti izmaksās vairāk, nekā paredzēts;
- izmaiņas ārpolitikā, piemēram, ASV izstāšanās no vairākiem starptautiskiem līgumiem, Lielbritānijas izstāšanās no ES u.c.

No revīzijā pieejamās informācijas konstatēts, ka: 1) tikai dažas starptautiskās organizācijas un atbalsta institūcijas finanšu pārskatus sagatavo atbilstoši SPSGS un ir atzinušas uzkrājumus pēcnodarbinātības labumu segšanai, 2) Latvijas daļa šo nākotnes saistību segšanai no publiski pieejamās informācijas nav nosakāma, kā arī 3) šo atbalsta organizāciju finansējums lielākoties tiek nodrošināts no dalībvalstu ikgadējām iemaksām un papildu iemaksām, ja pēcnodarbinātības pabalstu izmaksai nav pietiekoša līdzekļu apjoma.

Veicot starptautiskās pieredzes izpēti, konstatēts – finansiālais risks, ko rada no dalības starptautiskajās organizācijās izrietošās saistības – ilgtermiņa darbinieku pēcnodarbinātības pabalsti. 2017.gadā Somijas Augstākā revīzijas iestāde lietderības revīzijā „Valdības finanšu saistības starptautiskajās organizācijās"[297] ir konstatējusi, ka: 1) saskaņā ar revīzijas izlasē iekļauto starptautisko organizāciju 2016.gada pārskatiem saistības ilgtermiņa darbinieku pēcnodarbinātības pabalstu izmaksai bija 109 mljrd. *euro*; 2) starptautiskās organizācijas ir slikti sagatavotas pēcnodarbinātības pabalstu izmaksai – aptuveni 90% šo saistību nav finansētas; 3) dažām organizācijām ir aktīvi fondos, lai segtu saistības, bet citas plāno segt saistības tieši no saviem budžetiem – dalībvalstu veiktajām iemaksām, tas varētu ietekmēt starptautisko organizāciju darbības nosacījumus. Kā norādīts iepriekš minētajā revīzijas ziņojumā: 1) Somijas daļa no darbinieku pabalstu saistībām, kas nav finansētas, ir aptuveni 1,4 mljrd. *euro*; 2) Somijas iespējamās saistības no dalības starptautiskajās organizācijās ir būtiskas un ietekmē informācijas par centrālās valdības finansiālā stāvokļa patiesumu un ticamību; 3) **lai sniegtu patiesu un ticamu informāciju par valsts finansiālo stāvokli, gada pārskatā būtu jāsniedz informācija par Somijas iespējamajām saistībām no dalības starptautiskajās organizācijās[298].**

Priekšlikumi

Lai sabiedrībai būtu pieejama informācija par Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās un Saimnieciskā gada pārskatā būtu atklāta pilnīga un patiesa informācija par iespējamajām saistībām, kas Latvijai izriet no dalības starptautiskajās organizācijās, aicinām Ministru kabinetu nodrošināt:

- iespējamo saistību apjoma izvērtējuma kārtības izveidi pirms Latvijas iestāšanās starptautiskajās organizācijās;
- sabiedrībai apkopotas informācijas pieejamību par visām starptautiskajām organizācijām, kurās Latvija ir dalībvalsts.

Ieteikums

Lai nodrošinātu, ka Saimnieciskā gada pārskatā tiek atklāta pilnīga un patiesa informācija par iespējamajām saistībām, Finanšu ministrijai izvērtēt un atklāt Saimnieciskā gada pārskatā Latvijas iespējamās saistības, kas izriet no Latvijas dalības starptautiskajās organizācijās.

2.4.2.5. Citi konstatējumi – kārtējo izmaksu – biedra naudas, dalības maksas un iemaksu starptautiskajās institūcijās samaksa

Valsts funkciju, valstiski nozīmīgu pasākumu, projektu vai starptautiski uzņemto saistību izpildes nodrošināšanai noslēgtie līgumi, saskaņā ar kuru noteikumiem budžeta finansēta institūcija veic maksājumus saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados, ir valsts budžeta ilgtermiņa saistības[299], un tie ir plānojami valsts budžeta izdevumi. Tomēr revīzijā konstatēts, ka 2019.gadā Latvijas dalības maksa OECD 1 630 091 *euro* apmērā ir segta no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem, savukārt Latvijas dalības maksa Eiropas Kosmosa aģentūrā 1 361 996 *euro* apmērā 2019.gadā segta, pārdalot budžeta līdzekļus no līdzekļiem,

kas bija piešķirti dotācijai brīvpusdienu nodrošināšanai 1., 2., 3. un 4. klases izglītojamajiem.

Revīzijas laikā, apkopojot valsts budžeta izdevumus biedra naudas, dalības maksas vai iemaksas segšanai, konstatēts, ka 2019.gadā valsts ilgtermiņa saistības[300] segtas arī no citām valsts budžeta programmām.

5.tabula

Piemēri finansējuma avotiem, no kuriem 2019.gadā segtas biedra naudas, dalības maksas un iemaksas starptautiskajās organizācijās

Resors	Finansējuma ieguve no citām valsts budžeta programmām
Ārlietu ministrija	01.07.2016. Latvija kļuva par OECD dalībvalsti. Saskaņā ar Līgumu par Latvijas Republikas pievienošanās konvencijai par OECD nosacījumiem Latvija uzņēmās visus organizācijas dalībvalsts pienākumus, tostarp pieņemot visus organizācijas pieņemtos lēmumus, rezolūcijas, noteikumus, priekšrakstus un secinājumus saistībā ar dalībvalstu iemaksām. Dalībvalstu iemaksu apjoms OECD pamatbudžetā tiek aprēķināts, balstoties uz divām galvenajām komponentēm – valsts kapacitāti maksāt (tiek pārrēķināta ikgadēji, balstoties uz specifisku metodoloģiju un dalībvalstu statistikas biroju sniegtajiem aktuālajiem datiem) un bāzes iemaksu (30% no pamatbudžeta tiek sadalīti uz dalībvalstīm vienādās daļās). Organizācijas kopējais budžets tiek apstiprināts uz diviem gadiem, taču precīzs dalībvalstu iemaksu apjoms tiek apstiprināts katra gada sākumā. Vienošanās par budžetu ir jāpanāk pēc vienprātības principa, līdz ar to gala lēmums ir ilgstošu dalībvalstu diskusiju rezultāts. Vienlaikus saskaņā ar OECD Finanšu regulas noteikumiem OECD Ģenerālsekretārs var aicināt dalībvalstis budžeta gada beigās veikt avansa maksājumu par nākamo gadu 90% apmērā no iepriekšējā gada iemaksas. 18.10.2019. tika saņemta OECD ģenerālsekretāra vēstule ar aicinājumu Latvijai veikt avansa maksājumu 2020. gada OECD budžetā. Latvijas iemaksas apjoms, par ko ir atbildīga Ārlietu ministrija, 2019.gada OECD budžetā bija 1 811 209 *euro*. Līdz ar to avansa maksājuma apjoms 2020.gada budžetā veido 1 630 091 *euro*[301]. Ar Ministru kabineta 2019.gada 3.decembra rīkojumu Nr.612 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" (protokols Nr.56 16.§.) no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem " Ārlietu ministrijai piešķirts 1 630 091 *euro,* lai veiktu iemaksu OECD budžetā. Dalībmaksas iemaksu veica no programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"[302], lai gan organizācijas kopējais budžets tiek apstiprināts uz diviem gadiem un saskaņā ar OECD Finanšu regulas noteikumiem[303] OECD Ģenerālsekretārs var aicināt dalībvalstis budžeta gada beigās veikt avansa maksājumu par nākamo gadu 90% apmērā no iepriekšējā gada iemaksas. Ņemot vērā, ka OECD dalībvalsts iemaksas veids, veicot avansa maksājumu 90% apmērā, ir noteikts OECD finanšu regulā un tās aprēķināšanas metodika arī ir pieejama, konstatēts, ka Ārlietu ministrijas budžetā neieplānoja finansējumu avansa maksājuma nodrošināšanai OECD.
Izglītības un zinātnes ministrija	Latvijas Republikas valdības un Eiropas Kosmosa aģentūras (turpmāk – EKA) noslēgtais Eiropas sadarbības valsts līgums stājās spēkā 30.01.2015. un tika noslēgts uz pieciem gadiem, proti, darbības termiņam beidzoties 29.01.2020. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Izglītības un zinātnes ministrija sagatavoja informatīvo ziņojumu par Latvijas sadarbību ar EKA no 2020.gada. Kā norādīts ziņojumā, dalībai EKA 2019.gadā nepieciešams finansējums[304]. Līdz ar to ar Ministru kabineta 05.11.2019. rīkojumu Nr.549 "Par apropriācijas pārdali starp Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta apakšprogrammām" 1.1.apakšpunktu tika atbalstīta apropriācijas pārdale **2019. gadā no Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta apakšprogrammas 01.07.00 "Dotācija brīvpusdienu nodrošināšanai 1., 2., 3. un 4. klases izglītojamiem" - 1 361 996 euro apmērā uz budžeta apakšprogrammu 05.01.00 "Zinātniskās darbības nodrošināšana",** lai nodrošinātu dalību EKA, tai skaitā sadarbībā ar EKA nodrošinātu Latvijas pētniecības organizāciju un komersantu pētniecības un inovāciju projektu īstenošanu[305].

Revīzijas ziņojumā par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem Nr.2.4.1-39/2014 Finanšu ministrijai sniegts ieteikums:

> *Lai veicinātu gadskārtējā un vidēja termiņa valsts budžeta likumā iekļaujamās informācijas uztveramību, samazinātu administratīvo slogu budžeta plānošanas un izmaiņu vadības procedūrās, kā arī nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu ekonomisku un efektīvu izlietošanu, Finanšu ministrijai pārskatīt piemērojamos budžeta elastības rīkus un sagatavot un virzīt nepieciešamos grozījumus normatīvajos aktos, paredzot tādu tiesisko regulējumu, kas, pieļaujot izmaiņu elastību, nepārkāpj Saeimai piekrītošo budžeta tiesību ekskluzivitāti un veicina iestāžu vadītāju atbildību par kvalitatīva budžeta plānošanas procesa nodrošināšanu.*

Valsts kontrole ieteikuma ieviešanu vērtēs un viedoklis tiks sniegts atbilstības revīzijas “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 2.daļa – budžeta izpildes cikla efektivitātes izvērtējums” ietvaros.

3. daļa. – Citi Saimnieciskā gada pārskatam būtiski jautājumi

3.1. Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)

Kopš ir stājies spēkā 701.starptautiskais revīzijas standarts (turpmāk – SRS) "Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā" un attiecīgi Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) izstrādātais Augstāko revīzijas iestāžu Starptautiskais standarts (ISSAI) 1701 "701.SRS Praktiskās piemērošanas vadlīnijas", publiskā sektora revidentiem ir jāizvērtē nepieciešamība iekļaut galvenos revīzijas jautājumus revīzijas atzinumā par finanšu pārskatiem. Iepriekš minētie standarti paredz, ka, lai uzlabotu revīzijas atzinuma informatīvo vērtību un nodrošinātu lielāku caurskatāmību saistībā ar veikto revīziju, revidents revīzijas gaitā var identificēt t.s. galvenos revīzijas jautājumus un ziņot par šiem jautājumiem, raksturojot tos revīzijas atzinumā. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums. Savukārt jautājumi, kuru ietekmē tiek modificēts atzinums, netiek aprakstīti atzinuma "Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)" sadaļā, bet gan atzinuma pamatojuma rindkopā.

Minēto standartu izpratnē galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ir ziņots revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pastiprināti pievērsis uzmanību.

Atzinumā sniegtā informācija par galvenajiem revīzijas jautājumiem kalpo kā papildinformācija potenciālajiem finanšu pārskatu lietotājiem un palīdz gūt izpratni gan par jautājumiem, kurus revidents saskaņā ar profesionālo spriedumu ir atzinis par nozīmīgākajiem jautājumiem, gan par revidējamo vienību un jomām, kurās revidējamās vienības vadība ir izdarījusi nozīmīgus spriedumus revidēto finanšu pārskatu sagatavošanas procesā. Tāpat šī informācija var kalpot potenciālajiem lietotājiem kā pamatojums turpmākai saziņai ar revidējamās vienības vadību par konkrētiem pārvaldības aspektiem, revidētajiem finanšu pārskatiem vai veikto revīziju.

Ziņojuma sadaļā "Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)" tiek raksturots katrs identificētais galvenais revīzijas jautājums, kā arī tiek norādīts, kāpēc attiecīgais jautājums ir uzskatāms par galveno revīzijas jautājumu un kā attiecīgais jautājums ir izvērsts jeb atrisināts revīzijas gaitā.

Revīzijas jautājums atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI), kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija visnozīmīgākais, veicot Saimnieciskā gada pārskata finanšu revīziju par 2019.gadu, ir **valsts saistību – uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā**.

3.1.1. Uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā

Jau vairākus gadus Valsts kontrole Saimnieciskā gada pārskata revīzijās aicina pievērst uzmanību saistību pilnīgai uzrādīšanai gada pārskatā.

Iepriekšējā Saimnieciskā gada pārskata revīzijā norādījām uz risku, ka būtiski mainīto grāmatvedības uzskaites normatīvo aktu[306] pareiza piemērošana vai nepiemērošana nozīmīgi ietekmēs sagatavoto gada pārskatu par 2019.gadu kvalitāti un Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskatiem.

Arī šogad mums bija jāpievērš pastiprināta uzmanība tam, lai Saimnieciskā gada pārskatā būtu uzrādīta patiesa informācija par valsts uzņemtajām saistībām. Valsts kases darbības, izstrādājot budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisko personu un budžeta nefinansētu iestāžu grāmatvedības uzskaitei no 01.01.2019. piemērojamo normatīvo regulējumu un to skaidrojošos informatīvos materiālus, nebija savlaicīgas. Informācijas un konsultatīvā atbalsta sniegšana tiesību aktu piemērotājiem bija nepietiekoša un novēlota.

Īpaši kritiski vērtējam Valsts kases darbību pietiekamību, ieviešot SPSGS prasības par saistību pēcnodarbinātības labumiem uzskaiti. Lai gan jau pirms pieciem gadiem, 2015.gadā, vērtējot SPSGS prasību ieviešanu nacionālajos normatīvajos aktos: 1) Valsts kases nolīgtais pakalpojumu sniedzējs lūdza iegūt izpratni par pēcnodarbinātības labumu – izdienas pensiju piešķiršanas kārtību nozarēs, bija sagatavojis detalizētus jautājumus diskusijām ar nozarēm 2016.gadā; 2) Valsts kasei bija pieejami Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iesniegtie dati par izdienas pensiju saņēmēju skaitu, un izdienas pensiju vidējo apmēru laika posmam no 2013. līdz 2016.gadam, tikai 2019.gada nogalē pēc Valsts kontroles neatlaidīgas prasības viest skaidrību šajā jomā, Valsts kase 2020.gada sākumā uzsāka sarunas ar nozarēm par pēcnodarbinātības labumu uzskaiti. Šāda Valsts kases rīcība radīja būtiskas atšķirības institūciju izpratnē par to, kā uzskaitīt pēcnodarbinātības labumus un kā atbildībā tas ir, tādējādi gada pārskatos nebija norādītas valsts saistības pēcnodarbinātības labumu nodrošināšanai 1 492 495 tūkst. *euro* apmērā.

Tomēr atzinīgi vērtējam pēdējā laika Valsts kases darbības, novēršot nepilnīgas informācijas atklāšanu par valsts saistībām Saimnieciskā gada pārskatā un mazinot negatīvo ietekmi uz atzinumu par Saimnieciskā gada pārskatu.

Joprojām ir aktuāls jautājums un pastāv neskaidrība par to, kā jāveic aprēķini uzkrājumiem pēcnodarbinātības pabalstiem, kurai iestādei tie jāveic un jāuzrāda gada

pārskatā. Tāpēc ir būtiski pilnveidojami grāmatvedības uzskaites prasības skaidrojošie informatīvie materiāli – Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas sadaļa "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite" un Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai gada pārskatā. Tā kā, ieviešot normatīvā akta prasības, nebija iegūta izpratne par informācijas pieejamību uzkrājumu pēcnodarbinātības labumu aprēķināšanai, centrālās valdības iestādēm ir pieejami dažādas detalizācijas dati uzkrājumu aprēķināšanai un ir jāpiemēro atšķirīgi aprēķina veidi.

Arī pašvaldības nenodrošina normatīvā akta izpildei nepieciešamās informācijas uzkrāšanu, un, saņemot iesniegumu no personas par pēcnodarbinātības labuma (pabalsta) piešķiršanu, pašvaldībām būs jāiegulda papildu resursi iesnieguma pamatotības izvērtēšanai, tai skaitā pieprasot informāciju no Valsts arhīva. Turklāt administratīvi teritoriālās reformas kontekstā jādomā par uzkrājumu pēcnodarbinātības pabalstiem aplēšu veikšanai nepieciešamo datu pieejamību pašvaldībām no Valsts arhīva bez maksas.

Šogad ieviestās SPSGS prasības nacionālajā publiskā sektora grāmatvedības uzskaites un gada pārskatu sagatavošanas normatīvajā regulējumā uzskatāmi parāda valsts uzņemto nākotnes saistību apmēru pēcnodarbinātības labumu - izdienas pensiju izmaksai, kas jau ir sasniedzis vismaz 4 mljrd. *euro*, un ir gandrīz līdzvērtīgs valsts uzņemto saistību 4,5 mljrd. *euro* apmēram valsts vecuma pensiju izmaksai. Arī ikgadēji nepieciešamais valsts budžeta līdzekļu apmērs pēcnodarbinātības labumu izmaksai ir būtiski palielinājies. Ja 2011.gadā izdienas pensiju izmaksai bija nepieciešami 45 milj. *euro* valsts budžeta līdzekļu gadā, tad 2021.gadā būs nepieciešami jau 75 milj. *euro*.

Valsts kontrole jau vairākus gadus savās revīzijās pievērš uzmanību izdienas pensiju jautājumiem, jo izdienas pensiju mehānisms ir zaudējis savu sākotnējo jēgu – garantēt sociālo nodrošinājumu tajās profesijās, amatos vai dienestos strādājošajiem, kuri pēc noteikta laika nostrādāšanas nevar turpināt darbu profesionālo iemaņu zuduma vai sociālās bīstamības dēļ, un ir netaisnīgs pret pārējo pensiju saņēmējiem. Tāpēc Valsts kontrole vēlreiz uzsver, ka, nepārskatot jau pastāvošās izdienas pensijas vai paplašinot izdienas pensiju saņēmēju loku, pastāv šaubas par nākotnē sagaidāmo budžeta ieņēmumu spēju segt izdevumus izdienas pensijām.

3.1.2. Uzkrājumi nākotnes saistībām – kāpēc tie jāveido?

Uzkrājumi ir viens no valsts saistību veidiem. Par valsts saistībām atzīstam un Saimnieciskā gada pārskatā uzrādām pašreizējās saistības, kuras radušās pagātnes notikumu dēļ un kuru nokārtošanas brīdī ir paredzama ekonomisko labumu aizplūde.

Neveicot uzkrājumu aprēķināšanu par nākotnes saistībām, valsts nav informēta par savu patieso saistību apmēru un neapzina to izmaksai nākotnē nepieciešamos līdzekļus. Šādu, jau esošu saistību neapzināšana var radīt nopietnas sekas – kļūdainus lēmumus uzņemties papildu ilgtermiņa saistības, kuras nespējam segt. Saistību[307] neuzrādīšana ir nepatiesas informācijas sniegšana par valsts finansiālo stāvokli un apdraud Latvijas kā Eiropas Savienības (ES) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dalībvalsts reputāciju.

Uzkrājumus veido, lai segtu nākotnes saistības, kuras attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms[308].

Uzkrājumus nākotnes valsts saistībām veido dažādiem mērķiem, piemēram:

- tiesvedībām;
- soda vai vides sakārtošanas izmaksām par nodarīto kaitējumu apkārtējai videi;
- kaitējuma novēršanai, kas radies pamatlīdzekļa būvniecības vai ekspluatācijas rezultātā;
- izdevumiem, uzņemoties ieviest juridiskās prasības, piemēram, izmaiņas tiesību aktos vai sabiedrības spiediena rezultātā;
- pārstrukturēšanas izmaksām;
- dažādiem pēcnodarbinātības labumiem;
- izsniegtajām garantijām, u.c.

Uzkrājumus iespējams atšķirt no citām saistībām, piemēram, no parādiem kreditoriem un uzkrātajām saistībām, jo pastāv neskaidrība par to izpildei nākotnē nepieciešamo izdevumu laiku vai apjomu. Ja budžeta iestādei ir vairāki vienveidīgi pienākumi (piemēram, garantiju līgumi), tad pienākuma izpildei nepieciešamo summu nosaka visam šo saistību kopumam. Uzkrājumus atzīst arī tad, ja resursu izlietojuma varbūtība katram atsevišķam saistību gadījumam ir neliela, bet kopumā līdzekļu izlietojums ir ticams.

Uzkrājumu atzīšanas un aprēķina pamatprincipi:

- uzkrājumus atzīst tikai pašreizējiem pienākumiem, kas radušies pagātnes notikumu rezultātā un pastāv neatkarīgi no budžeta iestādes darbības nākotnē;
- uzkrājumus atzīst tikai tad, ja ir spēkā visi šie nosacījumi:
  - ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
  - ir ticams, ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums;
  - pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt;
- uzkrājumus atzīst vērtībā, kas atbilst izdevumu iespējami precīzākai pašreizējās vērtības aplēsei bilances datumā. Iespējami precīzāko aplēsi nosaka, piemērojot vispāratzītas vērtēšanas metodes un ņemot vērā riskus un nenoteiktības, kas ietekmēs uzkrājumu segšanai nepieciešamo resursu vērtību[309].

Lai gan šādu nākotnes saistību apmērs vai saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms, tomēr arī šādu saistību ticamu aplēsi ir iespējams veikt, izmantojot speciālas aprēķinu metodes.

6.tabula

Uzkrājumu nākotnes saistībām aprēķinu metodes

aktuāra metode- plānotās vienības kredītmetode pienākuma pašreizējās vērtības aprēķinam	Saskaņā ar plānotās vienības kredītmetodi katrs nostrādātais periods rada labuma saņemšanas tiesību papildvienību un katru vienību novērtē atsevišķi, tādējādi aprēķinot galīgo pienākumu.
labuma summu attiecināšana uz darbinieka nostrādātajiem periodiem	Budžeta iestāde attiecina labumu uz pārskata periodu, lai noteiktu kārtējā darba izmaksas, kā arī uz pārskata periodu un iepriekšējiem periodiem, lai noteiktu labumu pienākumu pašreizējo vērtību. Budžeta iestāde attiecina labumu uz periodiem, kuros tai rodas pienākums nodrošināt pēcnodarbinātības labumus. Šis pienākums rodas, kad darbinieks veic darbu apmaiņā pret pēcnodarbinātības labumiem, kurus budžeta iestāde paredz maksāt nākamajos pārskata periodos. Lai arī noteikti pēcnodarbinātības labumi (piemēram, pēcnodarbinātības medicīniskā aprūpe) jāmaksā tikai, īstenojoties konkrētam notikumam pēc darbinieka nodarbinātības beigām, budžeta iestādes pienākums rodas tad, kad darbinieks veic darbu, kas dod tiesības saņemt pēcnodarbinātības labumu, īstenojoties konkrētam notikumam. Ticamība, ka konkrētais notikums īstenosies, ietekmē pienākuma novērtējumu, bet nenosaka pienākuma pastāvēšanu.
aktuāra pieņēmumi	Aktuāra pieņēmumi ir budžeta iestādes precīzākās aplēses par mainīgajiem lielumiem, kas noteiks pēcnodarbinātības labumu galīgās izmaksas. Aktuāra pieņēmumiem jābūt objektīviem un savstarpēji savienojamiem un jābalstās uz tirgus prognozēm pārskata datumā par to periodu, kurā budžeta iestādei būs jānodrošina pēcnodarbinātības labumu izmaksa. Aktuāra pieņēmumus veido: • *demogrāfiski pieņēmumi* par to pašreizējo un bijušo darbinieku (un viņu apgādājamo) raksturojumu nākotnē, kuriem pienākas labumi. Piemēram, darbinieku mirstība nodarbinātības laikā un pēc tās, rādītāji par darbinieku mainību, invaliditāti un pirmstermiņa pensionēšanos, plāna dalībnieku proporcija, kuriem ir apgādājamie un kuriem pienāksies labumi u.c. Saistības par pēcnodarbinātības labumiem = pienākumu pašreizējā vērtība pārskata datumā +/- aktuāro guvumu un zaudējumu kopsumma, kura nav atzīta ieņēmumos vai izdevumos līdz pārskata perioda beigām – neatzītās iepriekšējā darba izmaksas 275 laikā un pēc tās, rādītāji par darbinieku mainību, invaliditāti un pirmstermiņa pensionēšanos, plāna dalībnieku proporcija, kuriem ir apgādājamie un kuriem pienāksies labumi u.c.; • *finansiāli pieņēmumi*. Piemēram, diskonta likme, algas un pēcnodarbinātības labuma apmērs nākotnē, veselības aprūpes izmaksas nākotnē gadījumā, ja pēcnodarbinātības labumi attiecas uz veselības aprūpes pakalpojumiem, administrēšanas izmaksas, ja tās ir būtiskas u.c.

Valsts kontrole jau iepriekš Saimnieciskā gada pārskata revīzijās vairākkārt ir pievērsusi uzmanību nepilnībām valsts saistību, tostarp arī uzkrājumu, uzskaitē un uzrādīšanā finanšu pārskatos, sniedzot ieteikumus, kuru ieviešana ļautu pārskatu lietotājiem saņemt pilnīgāku informāciju.

Pabeidzot iepriekšējā gada valsts Saimnieciskā gada pārskata revīziju:

- aicinājām Finanšu ministriju steidzami risināt vairākus valsts galveno pārskatu ietekmējošus jautājumus, kā arī brīdinājām, ka revīzijas ieteikumu neieviešanas gadījumā Valsts kontrole varētu būt spiesta atteikties sniegt atzinumu par 2019.gada Saimnieciskā gada pārskatu un aicinājām attiecīgās amatpersonas uzņemties atbildību par sekām;
- uzsvērām, ka Valsts kontroles atzinumam par Saimnieciskā gada pārskatu ir būtiska loma, jo to vērtē arī ārvalstu investori un reitingu aģentūras, nosakot valsts kredītreitingu un pieņemot lēmumus par investīcijām;
- uzsvērām, ka, tā kā grāmatvedības uzskaites normatīvie akti ir būtiski mainīti[310] un to pareiza piemērošana vai nepiemērošana nozīmīgi ietekmēs sagatavotos gada pārskatus jau par 2019.gadu un turpmāk, pastāv risks, ka nepietiekama izpratne par jauno normu

praktisku piemērošanu grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatu sagatavošanā ietekmēs Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskatiem;

- norādījām, ka Valsts kasei būtu jāpārdomā turpmākā pieeja efektīvai informācijas un konsultāciju sniegšanai institūcijām par izmaiņām/aktualitātēm grāmatvedības uzskaitē un pārskatu sagatavošanā.

Viens no uzkrājumu veidiem ir uzkrājumi pēcnodarbinātības labumiem. Pēcnodarbinātības labumi ir darbinieku labumi, kuri maksājami pēc nodarbinātības beigām.[311]

Tiesības uz pēcnodarbinātības labumiem – izdienas pensijām, dažādiem pabalstiem nosaka normatīvie akti[312], kas rada saistības par tiem norēķināties nākotnē. Tas, ka pēcnodarbinātības labums vēl nav piešķirts, nenozīmē, ka nerodas saistības. Personas iesniegums, pieteikums un piešķiršanas fakts nodrošina labumu saņemšanu, taču tā neesamība nekādi neietekmē personas tiesības uz pēcnodarbinātības labumu saņemšanu.

3.1.3. Uzkrājumi pēcnodarbinātības labumiem – izdienas pensijām

Kopš 01.01.2019. budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm grāmatvedības uzskaitei ir jāpiemēro jauna normatīvā regulējuma prasības. Ar 01.01.2019. stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi[313], kuros ieviestas vairākas jaunas prasības grāmatvedības uzskaitei, cita starpā ir noteikta prasība aprēķināt un iestāžu gada pārskatos uzrādīt uzkrājumus saistību izpildei nākotnē par pēcnodarbinātības labumiem. Ministru kabineta noteikumos[314] ir noteikti uzkrājumu atzīšanas un aprēķina pamatprincipi, savukārt detalizētāki skaidrojumi par pēcnodarbinātības labumu uzskaiti atrodami Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatā[315].

Pēcnodarbinātības labumi ir, piemēram, pēcnodarbinātības medicīniskā aprūpe, pabalsti u.c. Viens no pēcnodarbinātības labumu veidiem ir izdienas pensijas[316], saistībām par šo pēcnodarbinātības labumu veidu ir lielākais īpatsvars valsts konsolidētajā grāmatvedības bilances uzkrājumu postenī.

Latvijā pastāv izdienas pensiju politika, kas dod tiesības vairākās profesijās strādājošajiem (piem., militārpersonām, diplomātiem, prokuroriem, tiesnešiem, iekšlietu darbiniekiem, valsts un pašvaldību profesionālo orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka māksliniekiem u.c.) pieprasīt izdienas pensiju pirms vispārējā pensionēšanās vecuma. Tiesības uz izdienas pensiju nosaka saistošie normatīvie akti[317].

Saimnieciskā gada pārskata par 2019.gadu revīzijā konstatējām problēmu saistībā ar pēcnodarbinātības labumu uzskaiti, kas varētu būtiski ietekmēt iestāžu gada pārskatos un Saimnieciskā gada pārskatā atklājamo informāciju, un par Saimnieciskā gada pārskatu sniedzamā atzinuma veidu.

Konstatējot atšķirīgu pieeju iestādēs saistībā ar pēcnodarbinātības labumu uzskaiti, jau kopš 2019.gada novembra aicinājām Valsts kases atbildīgos darbiniekus sniegt savlaicīgu skaidrojumu iestādēm par jaunā normatīvā akta piemērošanu.

Ņemot vērā, ka vēl bija iespējams novērst nepilnīgas informācijas atklāšanu iestāžu atsevišķajos, ministriju konsolidētajos gada pārskatos un Saimnieciskā gada pārskatā, tādējādi novēršot arī negatīvo ietekmi uz atzinumu par Saimnieciskā gada pārskatu, 15.01.2020. nosūtījām Valsts kasei un Finanšu ministrijai aicinājumu nekavējoties veikt nepieciešamās darbības, lai

iestāde/iestādes, kam ir pienākums veikt uzkrājumu aprēķinu izdienas pensijām un uzrādīt tos gada pārskatā, būtu nepārprotami par to informētas.

Tikai pēc Valsts kontroles neatlaidīgas prasības nodrošināt gada pārskata sagatavotājiem praktiskus un nepārprotamus norādījumus saistībā ar uzkrājumu izdienas pensijām aprēķināšanu un uzrādīšanu gada pārskatā, Valsts kase 2020.gada sākumā informēja Valsts kontroli, ka ir uzsāktas sarunas ar nozarēm, kurām jāveic uzkrājumu veidošana un iespējamo saistību par valsts piešķirtajām izdienas pensijām uzrādīšana gada pārskatā. Valsts kase arī informēja, ka sadarbībā ar nozaru ekspertiem tiks izstrādāts vadlīniju projekts, kuru plānots publicēt Valsts kases tīmekļa vietnē 31.01.2020.

Valsts kase skaidrojumu iestādēm par jaunā normatīvā akta piemērošanu – sagatavoto vadlīniju projektu par pēcnodarbinātības labumu uzskaiti Valsts kontrolei iesniedza 30.01.2020. un tikšanās laikā 31.01.2020. sniedza savus skaidrojumus par sagatavoto vadlīniju piemērošanu.

Valsts kontrole minētās tikšanās laikā izteica būtiskus iebildumus attiecībā uz Valsts kases sagatavoto vadlīniju projektu, jo tajā iekļautā informācija atšķīrās no citiem Valsts kases sagatavotajiem materiāliem, kas skaidro jaunā normatīvā akta piemērošanu (piemēram, Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas), kā arī tā atšķīrās no vispārpieņemtās starptautiskās prakses, vadlīnijās piedāvātais atbildību sadalījums starp iestādēm uzkrājumu un iespējamo saistību aprēķināšanai un uzrādīšanai gada pārskatā nebija pārdomāts un optimāls.

Valsts kase informēja, ka 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata vajadzībām vadlīniju projektā sagatavoto pieeju nepārskatīs, norādot, ka vadlīniju projekts tapis sadarbībā ar nozaru ministrijām, kā arī iestāžu rīcībā nav pietiekamu datu ticamu aprēķinu veikšanai.

Lai novērstu nepilnīgas informācijas atklāšanu iestāžu atsevišķajos, ministriju konsolidētajos gada pārskatos un Saimnieciskā gada pārskatā, kā arī negatīvo ietekmi uz iestāžu, ministriju gada pārskatu atzinumiem un atzinumu, kas tiks sniegts par Saimnieciskā gada pārskatu, 2020.gada februāra sākumā Valsts kontrole vērsās pie finanšu ministra, aicinot finanšu ministru kā atbildīgo par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu un budžeta izstrādāšanu iesaistīties situācijas risināšanā un novērst nepatiesas informācijas sniegšanu par valsts finansiālo stāvokli. Aicinājumā ministram uzsvērām, ka 1) iestādēm arī līdz šim tikusi sniegta pretrunīga informācija par to pienākumu veikt uzkrājumu aprēķinu izdienas pensijām un uzrādīt to gada pārskatā; 2) vēl joprojām Valsts kase nav sniegusi iestādēm precīzas un nepārprotamas norādes.

Valsts kase tikai pēc Valsts kontroles aicinājuma iesaistīties finanšu ministram veica vadlīniju projekta precizēšanu.

Valsts kase veica precizējumus vadlīniju projektā un publiskoja pilnveidotu vadlīniju projektu „Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai 2019. gada pārskatā”[318] savā tīmekļa vietnē. Iepazīstoties ar vadlīnijām, Valsts kontrole 28.02.2020. vēstulē finanšu ministru informēja par sekojošo:

- lai gan kopumā sagatavotajā vadlīniju projektā ir novērstas tās neatbilstības, uz kurām norādījām savā 7.02.2020. vēstulē Nr.6-2.3.1e/180 “*Par Saimnieciskā gada pārskata par 2019.gadu revīzijā konstatēto*”, tomēr iesakām apsvērt vadlīniju projekta papildināšanu ar praktiskām un nepārprotamām norādēm iestādēm par to pienākumiem attiecībā uz uzkrājumu izdienas pensijām aprēķināšanu un uzrādīšanu pārskatā, jo vadlīniju projekts ir specifiski izstrādāts izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai 2019.gada pārskatos, pie kuru sagatavošanas iestādes šobrīd aktīvi strādā;

- ņemot vērā plašo izdienas pensiju saņēmēju loku, Valsts kontroles ieskatā, iestādēm un pašvaldībām pārskata sagatavošanā palīdzētu konkrēta un pārskatāma visu to subjektu u.tml. shēma, kuru darbinieki ir klasificējami kā nākotnes izdienas pensiju saņēmēji, tajā skaidri norādot, kuram subjektam par konkrēto grupu 2019.gada pārskatā ir jāveido uzkrājumi. Šāda informācija gan pārskatu sagatavotājiem, gan arī Finanšu ministrijai ļautu gūt pārliecību, ka aprēķini par nākotnes izdienas pensijām pārskatu daļā *Uzkrājumi* ir pilnīgi un līdz ar to arī 2019.gada Saimnieciskā gada pārskatā ir iekļauta pilnīga informācija par izdienas pensiju izmaksai nākotnē nepieciešamajiem līdzekļiem;
- saskaņā ar Tiesnešu izdienas pensiju likuma 1.panta pirmo daļu tiesnešiem tiesības saņemt izdienas pensiju iestājas reizē ar vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu, tas ir, 65 gadiem. Vadlīniju projektā attiecībā uz uzkrājumu aprēķināšanu izdienas pensijām, kas tiks piešķirtas nākotnē, ir norādīts: *"[..]aprēķina izdevumu apmēru katrai personai par katru kalendāro gadu laika periodā no gada, kurā persona izpildīs kritērijus izdienas pensijas piešķiršanai, līdz gadam, kurā attiecīgā persona sasniedz vispārējo pensionēšanās vecumu – 65 gadus[..]"*. Tā kā pēc vecuma pensijas piešķiršanas tiesnešiem no valsts budžeta tiks izmaksāta starpība starp piešķirtās izdienas pensijas apmēru un vecuma pensiju, iespējams, ka šādus aprēķinus *(attiecībā uz starpību*) izveidot nākotnes pensijām ir sarežģīti un tāpēc tas vadlīniju projektā šobrīd nav paredzēts. Līdz ar to vadlīniju projektā aicinām skaidrot, vai un kurā iestādē tiks aprēķināti uzkrājumi izdienas pensijām tiesnešiem;
- vadlīniju projekta 3.lp. pirmās rindkopas teksts "*Iestādei, kura nodarbina personas, kurām ir normatīvos aktos noteiktas tiesības pēc attiecīgo kritēriju izpildes saņemt izdienas pensiju, vai kuras atbildībā ir nozare, kurā nodarbinātas attiecīgās personas, valsts vārdā rodas pašreizējs juridisks pienākums pret šīm personām par izdienas pensiju, ko radījis pagātnes notikums – personas darbs vai citu normatīvos aktos noteikto kritēriju izpilde pārskata periodā un iepriekšējos periodos*" dažādos resoros tiek atšķirīgi interpretēts gadījumos, kad izdienas pensiju izmaksu avots ir valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets. Piemēram, saskaņā ar vadlīniju projektu uzkrājumus izdienas pensijām transporta nozares darbiniekiem būtu jāveido Satiksmes ministrijai, taču saskaņā ar nolikumu "Par izdienas pensijām"[319] un likumu "Par valsts pensijām" šo izdienas pensiju izmaksas avots ir sociālās apdrošināšanas speciālais budžets, kuru plāno un izpilda Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra. Tā kā no 01.01.1999. tika pārtraukta tāda apdrošināšanas stāža noteikšana, kas dod tiesības uz izdienas pensiju saskaņā ar nolikumu "Par izdienas pensijām", minēto izdienas pensiju saņēmēju skaits pakāpeniski sarūk (*Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā uz 2018. gada septembri uzskaitē bija 2374 šādu izdienas pensiju saņēmēji, t.sk. no 2018. gada janvāra līdz septembrim tika piešķirtas izdienas pensijas 83 transporta nozares darbiniekiem*)[320]. Tāpēc aicinājām vadlīniju projektā skaidrot, kā resoriem būtu jāinterpretē noteiktais pienākums veidot uzkrājumus izdienas pensijām ministriju bilancē gadījumos, kad nodarbinātie ir valsts kapitālsabiedrību darbinieki;
- ierosinām vadlīniju projektā lietot terminus, kas tiek lietoti gan Valsts kases izstrādātajās Rokasgrāmatās[321], gan arī standartos, piemēram, aktuāra pieņēmumi, aktuāra guvumi un zaudējumi, lai vadlīniju projekta lietotāji varētu saprast, kas šajā vadlīniju projektā ir attiecināms uz iepriekš minētajiem terminiem;
- aicinām papildināt vadlīniju projektu vietā, kur dota norāde uz aprēķinos izmantotajiem Centrālās statistikas pārvaldes datiem (*2.zemsvītras atsauce 1.lpp.*), ar šādu informāciju: "*vai precīzāki dati atbilstoši konkrētu personu vai personu grupu vecumam, piemēram "PMG030. Paredzamais mūža ilgums 40 līdz 90 gadus veciem iedzīvotājiem (gados, pensijas aprēķinam)*". Jau šobrīd, veicot revīziju procedūras Valsts prezidenta kancelejā (*kas kā piemērs ir iekļauts arī Valsts kases izstrādātajās Rokasgrāmatās*), tika konstatēts,

ka Valsts prezidenta kanceleja uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem aprēķinam par paredzamo mūža ilgumu izmanto informāciju no Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes "*PMG030. Paredzamais mūža ilgums 40 līdz 90 gadus veciem iedzīvotājiem (gados, pensijas aprēķinam)*", nevis Valsts kases izstrādātajās Rokasgrāmatās norādīto "*IMG08. Paredzamais mūža ilgums pēc vecuma un dzimuma*" vai Vadlīniju projektā norādīto "*PMG020. Paredzamais mūža ilgums (gados) un mūža ilguma rādītāji*";

- papildus izdienas pensijām vēl ir citi nākotnes izdevumi, kas būtu klasificējami kā pēcnodarbinātības labumi, piemēram, pēcnodarbinātības medicīnas aprūpe, uz ko vērsta uzmanība Valsts kases "Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatā". Normatīvie akti[322] paredz tiesības saņemt apmaksātu veselības aprūpi atvaļinātiem karavīriem un noteiktos gadījumos arī amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm. Līdz ar to vadlīniju projektā papildus uzkrājumu veidošanai izdienas pensijām būtu ietverami arī norādījumi attiecībā uz citiem pēcnodarbinātības labumiem, kas iestādēm būtu jāidentificē savās atbildības jomās.

Vienlaikus vērsām īpašu uzmanību, ka Finanšu ministrijas atbildībā ir saprotamu, viennozīmīgi interpretējamu tiesību normu izstrāde un iekļaušana normatīvajos aktos un savlaicīgas informācijas un konsultatīvā atbalsta sniegšana šo normatīvo aktu piemērotājiem, veidojot uzkrājumus pēcnodarbinātības labumiem.

Lai gan, izprotot sagaidāmās problēmas gada pārskatu sagatavošanā, Valsts kontrole aicināja[323] Finanšu ministriju un Valsts kasi, kura nodrošina[324] metodoloģisko norādījumu izstrādi par grāmatvedības uzskaiti valsts pārvaldes iestādēm, sniegt gada pārskata sagatavotājiem praktiskus un nepārprotamus norādījumus saistībā ar uzkrājumu izdienas pensijām aprēķināšanu un uzrādīšanu gada pārskatā, līdz ministriju, centrālo valsts iestāžu gada pārskata sagatavošanai Finanšu ministrijas un Valsts kases rīcība nebija sekojusi.

Tā kā vadlīnijas uzkrājumu izdienas pensijām novērtējumam tika sagatavotas novēloti un tās bija nepilnīgas, iestājās Valsts kontroles iepriekšējā saimnieciskā gada pārskata revīzijā prognozētais risks, ka iestāžu sagatavotie pārskati būs nepilnīgi, jo normatīvajos aktos tika iekļautas neskaidras un dažādi interpretējamas tiesību normas un Valsts kase savlaicīgi nesniedza iestādēm informāciju un konsultatīvo atbalstu, kā rezultātā centrālās valdības resoros:

- Iekšlietu ministrija nepaspēja veikt uzkrājumu aprēķināšanu un norādīt tos gada pārskatā, kas ietekmēja atzinumu par gada pārskatu;
- tā kā nebija viennozīmīgas skaidrības par aprēķinu metodiku un par to, kurai iestādei būtu jāveic attiecīgie aprēķini un kuras iestādes gada pārskatā šīs saistības būtu jānorāda, netika aprēķināti un gada pārskatos uzrādīti uzkrājumi:
  - Augstākās tiesas, Satversmes tiesas un Tieslietu ministrijas gada pārskatā par izdienas pensijām tiesnešiem,
  - Izglītības un zinātnes ministrijas gada pārskatā par valsts emeritēto zinātnieku mūža grantiem;
  - Satiksmes ministrijas pārskatā par izdienas pensijām transporta nozares darbiniekiem;
  - pašvaldību gada pārskatos par pašvaldību profesionālajos teātros un pūtēju orķestros nodarbinātajiem.

Tāpēc Valsts kontrole, veicot finanšu revīzijas resoros par 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību, sniedza šādus atzinumus.

77.tabula

Sniegtie atzinumi un to pamatojums

par Iekšlietu ministrijas pārskatu	**sniedza modificētu atzinumu** jo Valsts kontrolei nebija iespējams gūt pārliecību par ministrijas konsolidētā gada pārskata bilances posteņa "Uzkrājumi" 11 475 323 *euro* vērtībā pilnīgumu un novērtējumu, jo Iekšlietu ministrijas konsolidētajā pārskatā nebija uzrādīti uzkrājumi izdienas pensijām, kas Iekšlietu ministrijas resora iestādēs nodarbinātajām amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm tiks piešķirtas nākotnē;
par Satiksmes ministrijas pārskatu	**sniedza atzinumu ar apstākļu akcentējumu**, vēršot uzmanību, ka, pastāvot zināmai nenoteiktībai, Satiksmes ministrija nav aprēķinājusi uzkrājumus transporta darbinieku izdienas pensijām, kas būs izmaksājamas nākotnē, un gada pārskatā tie nav uzrādīti;
par Augstākās tiesas, Satversmes tiesas, Tieslietu ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas pārskatiem	**sniedza atzinumu bez iebildēm, norādot citus apstākļus** par to, ka, pastāvot būtiskai neskaidrībai par aprēķinu metodiku un par to, kurai iestādei būtu jāveic attiecīgie aprēķini un kuras iestādes gada pārskatā šīs saistības būtu jānorāda: ▪ Augstākā tiesa, Satversmes tiesas un Tieslietu ministrija (Tiesu administrācija) uzkrājumus tiesnešu izdienas pensijām, kas būs izmaksājami nākotnē, nav aprēķinājušas, un gada pārskatos tie nav uzrādīti; ▪ Izglītības un zinātnes ministrija un Latvijas Zinātņu akadēmija uzkrājumus valsts emeritēto zinātnieku mūža grantiem, kas būs izmaksājami nākotnē, nav aprēķinājušas un gada pārskatos tie nav uzrādīti.

Lai novērstu nepilnīgas informācijas atklāšanu Saimnieciskā gada pārskatā, kā arī negatīvo ietekmi uz atzinumu, kas tiks sniegts par Saimnieciskā gada pārskatu, Valsts kontrole 27.05.2020. vēlreiz vērsās pie Valsts kases, aicinot novērst nepatiesas informācijas sniegšanu par valsts finansiālo stāvokli un nodrošināt uzkrājumu aprēķināšanu.

Tā rezultātā Valsts kase Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas laikā nodrošināja uzkrājumu aprēķināšanu par Augstākās tiesas, Iekšlietu ministrijas, Satiksmes ministrijas, Satversmes tiesas, Tieslietu ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas pārskatos neiekļautajiem pēcnodarbinātības labumiem. Valsts kontrole, veicot papildu revīzijas procedūras šo aprēķinu pārbaudei, konstatēja:

- kļūdu labojumu apmērs, aprēķinot papildu uzkrājumus ir 1 491 706 033 *euro*, uzkrājumu vērtībai Saimnieciskā gada pārskata valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē 2019.gada beigās sasniedzot 3 990 956 tūkst. *euro* jeb 14 % no bilances aktīvu kopsummas, t.sk:
  - Augstākajai tiesai, Satversmes tiesai un Tieslietu ministrijai par izdienas pensijām tiesnešiem kopumā izveidojot uzkrājumus izdienas pensijām 81 190 180 *euro* apmērā;
  - Izglītības un zinātnes ministrijai par valsts emeritēto zinātnieku mūža grantiem kopumā izveidojot uzkrājumus izdienas pensijām 3 604 663 *euro* apmērā;
  - Satiksmes ministrijai par izdienas pensijām transporta nozares darbiniekiem kopumā izveidojot uzkrājumus izdienas pensijām 5 171 121 *euro* apmērā;
  - Iekšlietu ministrijas uzkrājumus izdienas pensijām kopumā izveidojot 9883 amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm 1 401 740 069 *euro* apmērā;
- 2019.gadā uzkrājumu izdienas pensijām Aizsardzības ministrijā, Ieslodzījuma vietu pārvaldē un Iekšlietu ministrijā aprēķins pilnībā nav veikts pēc vienotiem principiem, ir konstatētas atšķirības, jo:
  - Iekšlietu ministrija un Ieslodzījuma vietu pārvalde uzkrājumus izdienas pensijām veidoja tikai tām amatpersonām, kuru izdienas stāžs uz 31.12.2019 bija ne mazāks kā viens kalendārais gads, savukārt Aizsardzības ministrija uzkrājumus izdienas pensijām izveidojusi visiem militārajā dienestā esošajiem karavīriem neatkarīgi no dienestā pavadītā laika. Tāpat arī Latvijas Republikas Prokuratūra uzkrājumus izdienas pensijām

izveidojusi visiem prokuroriem, kuri uz 31.12.2019. bija iecelti prokuroru amatos neatkarīgi no amatā pavadītā laika;

- Iekšlietu ministrija uzkrājumu izdienas pensijām aprēķinos nav iekļāvusi amatpersonas, kas koledžās ir ieceltas kadeta amatā un pirms mācību uzsākšanas Iekšlietu ministrijas sistēmas izglītības iestādē nav ieņēmušas citu amatpersonas amatu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādē vai Ieslodzījuma vietu pārvaldē, lai gan arī šie kadeti, uzsākot mācības Iekšlietu ministrijas sistēmas izglītības iestādē, tiek pieņemti dienestā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju nākotnē. Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas statistikas datiem[325] par koledžas absolventu nodarbinātību iekšlietu sistēmas koledžu absolventu nodarbinātības līmenis pēc absolvēšanas ir ļoti augsts – Valsts robežsardzes koledžā – 100%, Valsts policijas koledžā – 96,8% un Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžā – 96,3%;

❖ pastāvot būtiskai neskaidrībai par to, kurai iestādei būtu jāveic attiecīgie aprēķini un kuras iestādes gada pārskatā šīs saistības būtu jānorāda, uzkrājumi nav aprēķināti arī par pašvaldību profesionālo teātru un pūtēju orķestru darbinieku pēcnodarbinātības labumiem. Pēc Valsts kontroles aicinājuma nodrošināt uzkrājumu aprēķināšanu Valsts kase aicināja Kultūras ministriju veikt šo uzkrājumu aprēķināšanu – tika veikts uzkrājumu aprēķins 788 987 *euro* apmērā;

❖ attiecībā uz uzkrājumiem pabalstiem bijušajiem pašvaldību domju priekšsēdētājiem un/vai priekšsēdētāju vietniekiem atklājām, ka pašvaldības ir veikušas kļūdainu uzkrājumu aprēķinu par nākotnes saistībām pabalstiem bijušajiem domju priekšsēdētājiem un/vai priekšsēdētāju vietniekiem, tāpēc valsts konsolidētajā bilancē ir uzrādīts par 1 817 196 *euro* mazāks uzkrājumu apmērs un par 60 017 *euro* lielāks saistību apmērs. Vienlaikus konstatējām, ka pašvaldībās tiek lietota atšķirīga pieeja aplēšu uzkrājumiem veidošanā.

Uzkrājumi pēcnodarbinātības labumiem – pabalstiem bijušajiem pašvaldību domju (padomju) priekšsēdētājiem un viņu vietniekiem

Saskaņā ar normatīvā akta[326] prasībām pašvaldībām zināmos gadījumos ir pienākums nodrošināt noteiktu ikmēneša pabalsta izmaksu bijušajam pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētājam (vietniekam) un izveidot uzkrājumus atbilstoši paredzamajam mūža ilgumam pēc vecuma un dzimuma[327]. Aprēķinu kārtība un veicamie grāmatojumi ir aprakstīti Valsts kases tīmekļa vietnē pieejamajā Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatā[328].

Revīzijā ir apkopota informācija (skatīt 14.pielikumu) par 2019.gadā aprēķinātajiem pabalsta apjomiem un uzkrājumiem jeb nākotnes saistībām. Kopumā 2019.gadā 85 pašvaldības[329] 222 personām ir aprēķinājušas pabalstus 1 126 774 *euro* apmērā, t.sk. ir veikušas iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai 133 506 *euro* apmērā. 78 pašvaldības[330] ir aprēķinājušas nākotnes saistību apjomu, kas būtu izmaksājams no pašvaldību budžetiem turpmākajos periodos 214 personām – 11 180 568 *euro* apmērā (skatīt 14.attēlu)[331].

14.attēls. Bijušajiem pašvaldību domju (padomju) priekšsēdētājiem (vietniekiem) 2019.gadā aprēķinātais pabalstu un uzkrājumu apjoms pārskata perioda beigās.

Apkopojot informāciju par to, cik liels personu skaits[332] kopumā valstī var pretendēt uz pabalsta saņemšanu un kāds ir uz pabalstu pieteikušos skaita īpatsvars, ir konstatēts, ka lielākajā daļā no pašvaldībām nav uzkrāta attiecīgā informācija, tāpēc pašvaldības ir iesniegušas to rīcībā esošo informāciju, kas ir pieejama, sākot no 2009.gadu.

Kopumā vismaz 722 personas (skatīt 15.attēlu) atbilst normatīvajā aktā noteiktajam primārajam kritērijam – kā domes vai padomes priekšsēdētājs (algots vietnieks) šobrīd ir/vai ir bijis divus sasaukumus vienā pašvaldībā[333]. Tostarp 222 personas jeb 31%, kas atbilst pabalsta piešķiršanai papildus noteiktajiem kritērijiem[334], ir pieteikušās un 2019.gadā saņēmušas pabalstu.

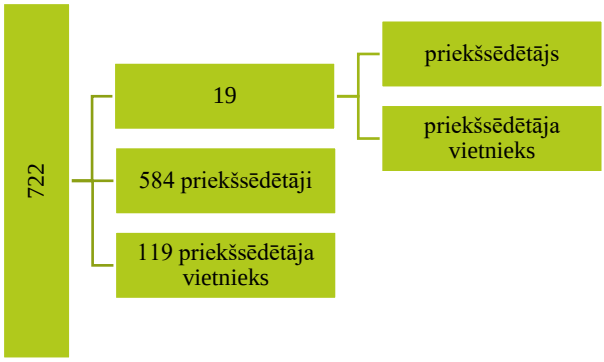

15.attēls. Personu, kas atbilst normatīvajā akta[335] noteiktajām prasībām, apkopojums uz 22.05.2020.

Tā kā lielākā daļa pašvaldību nenodrošina normatīvā akta izpildei nepieciešamās informācijas uzkrāšanu, tad, saņemot iesniegumu no personas par pabalsta piešķiršanu, pašvaldībai būs nepieciešams pieprasīt informāciju no Valsts arhīva.

Revīzijā 16 pašvaldības[336] informēja Valsts kontroli, ka 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas ietvaros novadā apvienoto pašvaldību dokumenti ir nodoti Valsts arhīvā un par informācijas pieprasījumu ir noteikta papildu samaksa, kā rezultātā pašvaldībām bija grūtības apkopot nepieciešamo informāciju.

Piemēram, Jelgavas zonālais valsts arhīvs, interpretējot likuma[337] normas, uzskata, ka institūcija, kurai ir tiesības bez maksas saņemt dokumentus, šā likuma izpratnē būtu tikai kāda no reorganizētajām iestādēm, nevis pašvaldība, kas ir attiecīgās pašvaldības saistību un tiesību pārņēmēja.[338]

Valsts kontrole, izvērtējot normatīvo regulējumu, konstatēja:

- Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 22.jūnijam) Pārejas noteikumu 13.punktā teikts: "Ar jaunievēlētās novada domes pirmo sēdi izbeidzas visu pirms tam novada teritorijā bijušo vietējo pašvaldību domju (padomju) pilnvaras. Novada pašvaldība ir attiecīgajā novadā iekļauto vietējo pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja".
- Arhīvu likuma 1.panta pirmās daļas 16.punktā sniegts termina "institūcija" skaidrojums: "**institūcija** — ikviena institūcija vai privātpersona, kurai ar ārēju normatīvo aktu vai publisko tiesību līgumu noteiktas valsts varas pilnvaras (tai skaitā Valsts prezidents, Saeima, Ministru kabinets, Valsts kontrole, tiesībsargs, Latvijas Banka, ***pašvaldība un cita atvasināta publisko tiesību juridiskā persona***, tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestāde, Centrālā zemes komisija, Centrālā vēlēšanu komisija, prokuratūra, tiesa, notārs, tiesu izpildītājs), kapitālsabiedrība, kurā publiskai personai pieder kapitāla daļas vai akcijas, vienas vai vairāku publisku personu kapitālsabiedrības izšķirošajā ietekmē esoša

kapitālsabiedrība, kā arī biedrība vai nodibinājums, kurā publiska persona ir biedrs vai dibinātājs".

- Arhīvu likuma 6.panta astotā daļa nosaka: "Institūcijai ir tiesības bez maksas saņemt Latvijas Nacionālā arhīva apliecinātas to dokumentu kopijas, kurus attiecīgā institūcija nodevusi pastāvīgā valsts glabāšanā".
- Arhīvu likuma 7.panta kontekstā no pašvaldības budžeta līdzekļiem ir finansējama likvidētas vai reorganizētas institūcijas (ja tā beidz pastāvēt) pastāvīgi glabājamo dokumentu pieņemšana glabāšanā Latvijas Nacionālajā arhīvā.
- Saskaņā ar Latvijas Nacionālā arhīva darbības reglamentu[339]:
  - lai nodrošinātu dokumentu pieejamību, Latvijas Nacionālais arhīvs veido uzziņu sistēmu, izsniedz dokumentus vai to kopijas izmantošanai Latvijas Nacionālā arhīva telpās, izpilda privātpersonu un institūciju rakstiskus pieprasījumus, sniedz konsultācijas un veic popularizēšanas pasākumus;
  - lai dokumentu saņemtu izmantošanai, privātpersona vai institūcija iesniedz Latvijas Nacionālajā arhīvā attiecīgu rakstisku pieprasījumu;
  - Institūcijas pieprasījumus, kuri nepieciešami tās valsts pārvaldes funkciju izpildei, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izpilda bez maksas.

Pēc pašvaldību sniegtajiem situācijas skaidrojumiem konstatējām, ka arhīvu interpretācijā iesniegto dokumentu atvasinājumus bez maksas var iegūt tikai pati iesniedzēja institūcija, nevis tās tiesību un saistību pārņēmējs, respektīvi, pašvaldību gadījumā – tikai tā pašvaldība, kura ir dokumentu iesniedzējs.

Tomēr Valsts kontroles ieskatā saskaņā ar minētajiem normatīvajiem aktiem administratīvi teritoriālās reformas gaitā izveidotajai pašvaldībai kā tiesību pārņēmējai ir tiesības bez maksas saņemt no Latvijas Nacionālā arhīva tai nepieciešamos dokumentus, kurus arhīvā nodevušas šo pašvaldību veidojošās iepriekšējās administratīvo teritoriju pašvaldības.

Tādējādi uzskatām, ka arhīvu jomu reglamentējošie normatīvie akti būtu precizējami, iestrādājot tajos Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma regulējumu par jaunveidojamo novada pašvaldību kā attiecīgajā novadā iekļauto vietējo pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēju.

Vienlaikus aicinām ņemt vērā, ka problēma, iespējams, ir plašāka un neskar tikai Valsts kontroles vērtēto šauro situāciju par pašvaldību domju vadītājiem, tādēl tās savlaicīga atrisināšana pirms gaidāmās administratīvi teritoriālās reformas ir vēl būtiskāka, lai neradītu grūtības pašvaldību funkciju īstenošanā pēc reformas.

Tāpat ir konstatēts, ka 13 pašvaldībās[340] ir piecas un vairāk personu, kam ir piešķirti pabalsti kā bijušajiem domes/padomes priekšsēdētājiem un/vai algotiem vietniekiem (skatīt 16.attēlu). Vislielākais personu skaits, kurām ir piešķirts šāds pabalsts, ir Talsu novada pašvaldībā – 12 personas. 2019.gadā Talsu novada pašvaldība ir aprēķinājusi pabalstus kopsummā 67 894 *euro* apmērā un pārskata perioda beigās izveidojusi uzkrājumus saistībām 915 428 *euro* apmērā (skatīt 14.pielikumu).

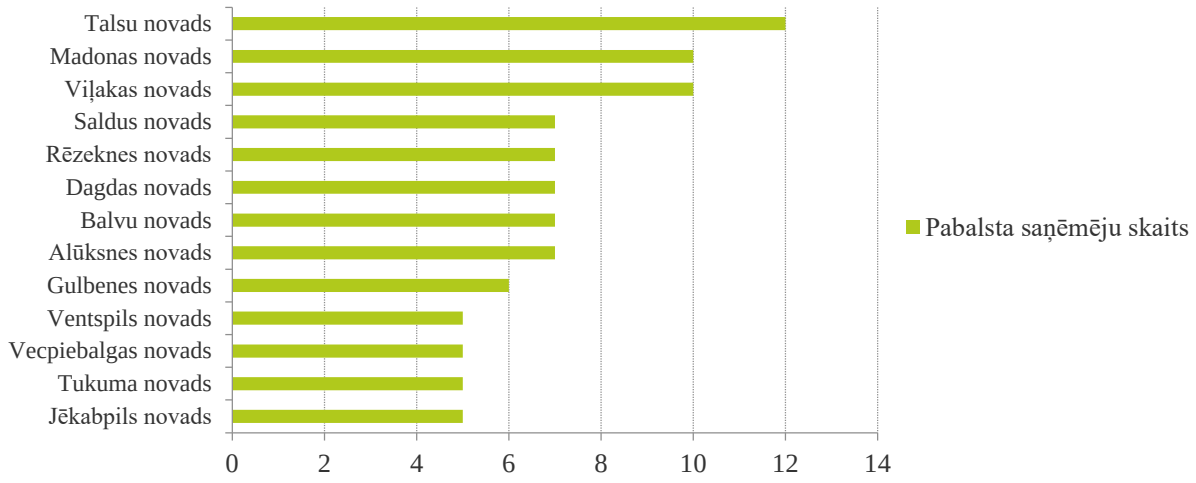

16.attēls. Pašvaldības, kurās pabalsts ir piešķirts piecām un vairāk personām 2019.gadā

Savukārt, salīdzinot aprēķināto pabalsta apjomu ar pašvaldību iedzīvotāju skaitu 01.01.2020., ir konstatēts, ka, piemēram, Viļakas novada pašvaldībā ir vislielākais pabalsta apmērs uz vienu iedzīvotāju 2019.gadā – 15 *euro*, savukārt nākotnes saistības jeb uzkrājumu apjoms, pēc valsts revidentu aplēsēm[341], uz vienu iedzīvotāju ir 285 *euro*. Savukārt Talsu novada pašvaldībā pabalsta apjoms uz vienu iedzīvotāju 2019.gadā ir 2 *euro* un uzkrājumu apjoms uz vienu iedzīvotāju 2019.gadā ir 31 *euro* (skatīt 17.attēlu).

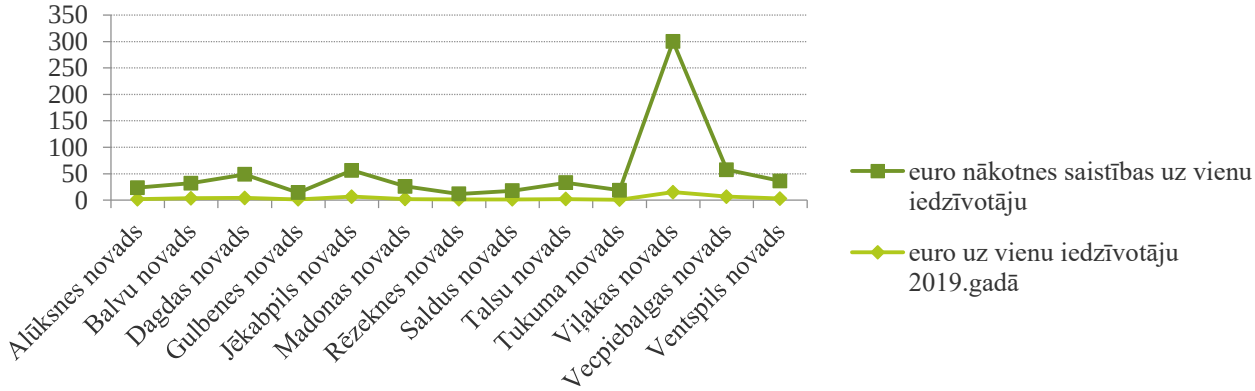

17.attēls. Aprēķināto pabalstu un uzkrājumu apjomi uz vienu iedzīvotāju pašvaldībās, kurās pabalsts 2019.gadā ir piešķirts piecām un vairāk personām

Revīzijā ir konstatēts, ka 31 pašvaldībā jeb 36% pašvaldību 2019.gadā aprēķinātais vidējais pabalsta apjoms[342] uz vienu attiecīgās pašvaldības iedzīvotāju ir lielāks nekā 85 pašvaldību vidējais pabalsta apjoms gadā – 5572 *euro* (skatīt 14.pielikumu).

Lai novērtētu pašvaldību grāmatvedību aplēšu pilnīgumu, valsts revidenti izlases veidā veica uzkrājumu atbilstības aplēsi 85 pašvaldībām. Septiņās pašvaldībās[343] tika konstatēta būtiska atšķirība starp pašvaldību un valsts revidentu aplēsto uzkrājumu apmēru, tāpēc tika veikts šo pašvaldību 2019.gadā veikto aprēķinu nākotnes saistībām detalizētas pārbaudes un tika konstatēta:

- kļūda uzkrājumu veidošanā divās pašvaldībās[344], kuras rezultātā uzkrājumi ir uzrādīti vismaz par 1 391 031 *euro* mazākā apmērā, tajā skaitā Viļakas novada pašvaldība aprēķinājusi un uzrādījusi gada pārskatā uzkrājumus saistībām pašvaldības darbinieku pēcnodarbinātības labumiem par 1 212 192 *euro* mazākā apmērā;
- atšķirīga pieeja uzkrājumu veidošanā, piemēram:
  - divas pašvaldības[345] nav veikušas uzkrājumus personām pirms pensijas vecuma pilnā apjomā, jo pašvaldības rīcībā nav bijusi informācija par prognozējamo pensijas apmēru;
  - trīs pašvaldības[346] aplēšu veikšanā ir izmantojušas pašvaldību rīcībā esošo informāciju, kā to nosaka normatīvais akts[347], kas būtiski ietekmēja katras atsevišķas pašvaldības uzkrājumu apjomu:
    - divas pašvaldības ir pieprasījušas no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras informāciju par prognozējamo vecuma pensijas apmēru;
    - Durbes novada pašvaldība izmantoja informāciju par vēsturisko minimālās algas pieaugumu, minimālās darba samaksas pieauguma dinamiku nākotnē un pensijas indeksāciju (*skatīt 2. pielikumā*).

Tāpat atšķirīga pieeja uzkrājumu veidošanā un klasifikācijā ir konstatēta Grobiņas novada pašvaldība 2019.gada finanšu pārskatā, jo pašvaldība uzkrājumus saistībām pēcnodarbinātības labumiem ir uzrādījusi bilances postenī "Saistības", tajā skaitā ilgtermiņa uzkrātās saistības 136 117 *euro* apmērā un īstermiņa uzkrātās saistības 31 274 *euro* apmērā, nevis bilances postenī "Uzkrājumi". Vienlaikus, pēc revidentu aplēsēm atbilstoši Valsts kases metodikā noteiktajai kārtībai[348] pašvaldība ir aprēķinājusi un uzrādījusi gada pārskatā uzkrājumus vismaz par 60 017 *euro* lielākā apmērā, jo uzkrājumus aprēķināja arī personām, kas nav pieteikušās pabalsta saņemšanai.

Uzkrājumus pārskata vismaz reizi pārskata gadā un to vērtību koriģē atbilstoši pašreizējai visticamākajai aplēsei pārskata periodā:
1. atzīstot pārējos izdevumus un palielinot uzkrājumu vērtību, ja pienākuma izpildei būs nepieciešams lielāks resursu izlietojums;
2. atzīstot pārējos ieņēmumus un samazinot uzkrājumus, ja pienākuma izpildei būs nepieciešams mazāks resursu izlietojums vai šāda pienākuma vairs nav. Korekciju veic vienīgi par tādu summu, par kādu uzkrājumi bija sākotnēji atzīti. [349]

Revīzijā ir konstatēts, ka pašvaldības uzkrājumus saistībām ir uzrādījušas dažādos izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodos (turpmāk – EKK), tajā skaitā Baltinavas novada pašvaldība EKK "2000 Preces un pakalpojumi" (*skatīt 18.attēlu*).

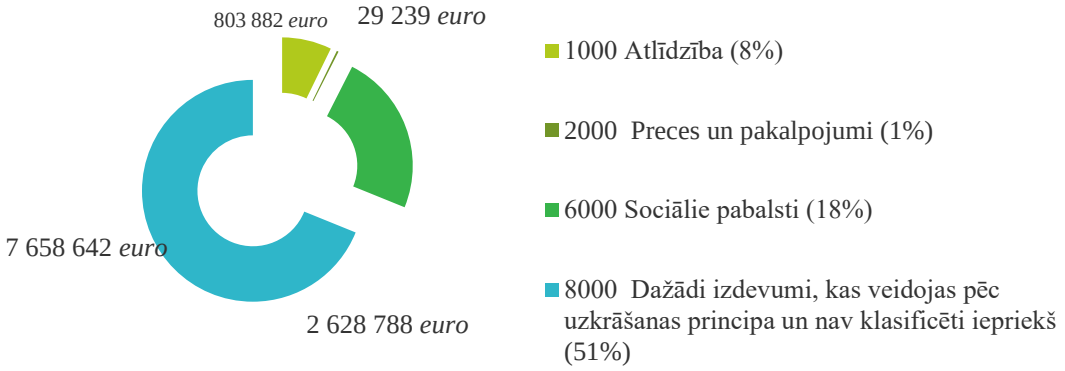

18.attēls. Uzkrājumu apjoms un klasifikācija pašvaldību 2019.gada pārskatos

Lai gan ir sagatavoti Valsts kases informatīvie materiāli ar uzkrājumu aplēšu piemēriem, tajā nav skaidri noteikta aprēķinu veikšanas kārtība:

- tā kā pašvaldībām nav pieejama informācija par iespējamo pensijas apjomu un nākotnes saistībām, dažas pašvaldības uzkrājumus aprēķinājušas tikai līdz pensijas vecumam;
- tikai dažas pašvaldības ir veikušas normatīvajā aktā[350] noteiktās VSAOI pensijas apdrošināšanai 20% apmērā no pabalsta summas personai pirmspensijas vecumā, kā arī izveidojušas atbilstošus uzkrājumus.

Šajā revīzijā atklājām, ka jau 2015.gadā, vērtējot SPSGS prasību ieviešanu normatīvajos aktos, vairāk nekā pirms četriem gadiem, tas ir, 14.08.2015., Valsts kases nolīgtais pakalpojumu sniedzējs bija lūdzis noskaidrot un sniegt informāciju, vai izdienas pensijām veic uzkrājumus un kas veic izdienas pensiju izmaksu, un bija sagatavoti konkrēti jautājumi diskusijai ar nozarēm par izdienas pensiju piešķiršanas kārtību, kā arī bija pieejami Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iesniegtie dati par pensiju saņēmēju skaitu, vidējo apmēru periodā no 2013. līdz 2016.gadam.

Revīzijā konstatējām, ka joprojām ir aktuāls jautājums un pastāv neskaidrība par to, kā jāveic aprēķini uzkrājumiem pēcnodarbinātības pabalstiem, kurai iestādei tie jāveic un jāuzrāda gada pārskatā. Tāpat ir būtiski pilnveidojama Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas sadaļa "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite" un Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai gada pārskatā.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu patiesas informācijas par valsts saistībām uzrādīšanu Saimnieciskā gada pārskatā un iestāžu pārskatos:

- Finanšu ministrijai (Valsts kasei) sadarbībā ar nozaru institūcijām un pašvaldībām pilnveidot informatīvos materiālus, kas nosaka pēcnodarbinātības labumu uzskaiti;
- Finanšu ministrijai sadarbībā ar VARAM un Kultūras ministriju nodrošināt pašvaldībām pēc administratīvi teritoriālās reformas to funkciju īstenošanai nepieciešamo dokumentu iegūšanu arhīvos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bez maksas, tajā skaitā izvērtēt izmaiņu nepieciešamību spēkā esošajā normatīvajā regulējumā.

3.2. Covid-19

Reaģējot uz pasaulē un Latvijā radušos ārkārtējo situāciju, ko izraisīja koronavīrusa (Covid-19) pandēmija, un ievērojot normatīvajā aktā[351] un Valsts kases vadlīnijās[352] noteikto, ministrijas, centrālās valsts iestādes un pašvaldības 2019.gada pārskatos sniedza papildu informāciju par šo ārkārtas apstākļu ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetu, finansiālo stāvokli un darbības rezultātiem. Saskaņā ar Valsts kases vadlīnijām[353] šī informācija tika atkārtoti aktualizēta pēc finanšu pārskata datuma š.g. 3.jūlijā un 10.augustā.

2019.gada Saimnieciskā gada pārskata finanšu pārskata posteņu skaidrojumos ir norādīta apkopotā budžeta iestāžu identificētā krīzes un ar tās seku novēršanu saistīto pasākumu ietekme uz aktīvu un saistību apmēru, kā arī ieņēmumiem un izdevumiem 2020.gadā.

Ņemot vērā nenoteiktību par patiesajiem ietekmes apmēriem un par turpmāku Covid-19 ierobežošanas pasākumu gaitu, kā arī to, ka institūciju aplēses par Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu ietekmi tika atkārtoti aktualizētas pēc finanšu pārskata datuma, Valsts kontrole finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatu pareizību, kā arī 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā nevērtēja finanšu pārskatu piezīmēs un 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata finanšu pārskata posteņu skaidrojumos iekļauto informāciju par Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu (nekoriģējošo notikumu pēc bilances datuma) ietekmi.

Pārbaudes par koronavīrusa Covid-19 pandēmijas radīto ārkārtas apstākļu ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetu, finansiālo stāvokli un darbības rezultātiem Valsts kontrole vērtēs finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2020.gada pārskatu pareizību un 2020.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā.

4. daļa. – Atbilstības jautājumu izvērtējums

4.1. Simtgades izdevumi

Jautājumu par Simtgades svinībām piešķirto un izlietoto finansējumu padziļināti vērtējām jau 2017. un 2018.gada revīzijā. Pirms tam – 2015. un 2016.gadā – vērtējām Kultūras ministrijas veiktās darbības Simtgades pasākumu sagatavošanā un uzsākšanā. Kopš 2015.gada Simtgades jautājuma kontekstā esam snieguši kopumā deviņus ieteikumus, no kuriem vienu turpina ieviest Kultūras ministrija, t.i.:

> *Kultūras ministrija līdz 2022.gada 15.februārim apņēmās nodrošināt sabiedrībai un Ministru kabinetam pilnīgu, skaidri saprotamu un izsekojamu informāciju par Simtgades pasākumiem, kā arī par to īstenošanai paredzēto un izlietoto finansējumu.*

Lai gan darbs pie ieteikuma ieviešanas vēl turpinās, arī 2019.gada revīzijās vērtējām Simtgades pasākumiem piešķirtā finansējuma izlietojumu. Visiem resoriem, izņemot Izglītības un zinātnes ministriju, sniedzām atzinumus bez iebildēm (t.sk., trim resoriem – Ekonomikas ministrijai, Kultūras ministrijai un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei – ar papildu informāciju par atsevišķiem trūkumiem). Izglītības un zinātnes ministrija par 2019.gada Simtgades pasākumiem piešķirtā finansējuma izlietojumu saņēma atzinumu[354] ar iebildi apjoma ierobežojumu dēļ – revidentiem nebija iespējams pārliecināties par finansējuma 27 200 *euro* apmērā izlietojumu, jo minētā finansējuma saņēmējs nebija iesniedzis informāciju par tā izlietojumu Izglītības un zinātnes ministrijai.

Simtgades svinībām no 2017. līdz 2021.gadam indikatīvi paredzētajam[355] kopējam finansējumam 59,1 milj. *euro*[356] (skatīt 8.tabulu) ir jāpieskaita 2015. un 2016.gadā no valsts budžeta Kultūras ministrijai piešķirtie 2,3 milj. *euro* – tas Latvijas valsts simtgades pasākumiem plānoto kopsummu indikatīvi ir palielinājis līdz 61,4 milj. *euro*. Lai gan būtiskākais finansējums bija plānots 2017. – 2018.gadā (64% no 59,1 milj. *euro*), arī 2019.gada aktivitātēm tika plānots būtisks finansējums – 9,7 milj. *euro*.

8.tabula

Nacionālā pasākumu plāna budžeta kopsavilkums 2017. – 2021.gadā, *euro*

Plānotais finansējums pa gadiem	2017	2018	2019	2020	2021	KOPĀ
Iestāžu budžeta bāzē jau pieejamais finansējums	7 696 388	14 147 194	2 971 686	1 106 746	917 217	**26 839 231**
Īpašā budžeta programmā papildus piešķirtais finansējums	5 000 459	11 107 624	6 699 873	4 650 760	4 778 000	**32 236 716**
KOPĀ	**12 696 847**	**25 254 818**	**9 671 559**	**5 757 506**	**5 695 217**	**59 075 947**

Gan 2017., gan 2018.gada revīzijā secinājām – ne plānotais, ne faktiski izlietotais finansējums nav un visdrīzāk nebūs drošticami saskaitāms – gan Simtgades svinību atvērtās koncepcijas dēļ, gan arī tādēļ, ka resoriem nepastāv ierobežojumi budžeta bāzē jau piešķirtā finansējuma novirzīšanai Simtgades pasākumiem un tiem nav noteikts arī pienākums šo novirzīto finansējumu atsevišķi uzskaitīt. Tāpat prognozējām, ka tiks pārsniegts Simtgades svinībām indikatīvi plānotais finansējums.

Savukārt 2018.gada revīzijā papildus konstatējām, ka Kultūras ministrija:

- nevar sniegt tās realizēto aktivitāšu sadalījumu, norādot: 1) vai šīs aktivitātes rada paliekošu vērtību, tām nav nosakāma nākotnes atdeve, vai aktivitāte ir vienas dienas pasākums svētku sajūtas radīšanai; 2) vai tās ir Nacionālajā pasākumu plānā[357] paredzētās vai papildus realizētās aktivitātes;
- nenodrošina pietiekamu uzraudzību pār Simtgades svinību izdevumiem, kā arī iesniegtās atskaites pārbauda virspusēji un formāli.

2019.gada 11. decembrī forumā "*Latvijas valsts simtgade: Latvijas valsts simtgades svinību programmas (turpmāk – Programma) izvērtējums un 2020.gada notikumi*"[358] tika prezentēts Izvērtējuma ziņojums, kurā tika ietverti arī šādi secinājumi un ieteikumi, kas sasaucas ar Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās secināto:

> *Tā kā šī brīža **atskaitīšanās sistēma neļauj iegūt priekšstatu par resoru pašfinansējuma ieguldījumu saikni ar Programmas virsmērķi un mērķiem**, tad secināms, ka Latvijas valsts simtgades Rīcības komitejai **nepieciešams savlaicīgi izveidot visiem resoriem**, kuri piedalījās valsts simtgades svinību Nacionālā pasākuma plāna īstenošanā, **pieņemamu un saprotamu atskaites formu**, **ar kuras palīdzību uzskaitīt pašfinansējumu**, par kuru Kultūras ministrija atskaitīsies 2022.gadā*[359].
>
> *Stingrāka pieeja iesniegto pārskatu pārbaudēm, lai nodrošinātu atbilstošu un pareizu finansējuma saņēmēju iesniegto atskaišu un izdevumu pārbaudi un to attiecināšanu izdevumos, uzlabotu iekšējās kontroles sistēmu par iesniegto finansējuma saņēmēju atskaišu pārbaudi.* ***Ieteicams izstrādāt vadlīnijas pārskatu aizpildīšanai, lai pārskatos iesniegtā informācija būtu savstarpēji salīdzināma un izmantojama Programmas gala novērtējumā 2022.gadā[360].***

Tāpēc, lai atbildētu uz izvirzīto jautājumu *Vai piešķirtais finansējums Latvijas valsts simtgades svinībām ir izlietots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā*[361,362]*?*, šajā revīzijā, apkopojot arī deviņu resoru[363] revīzijās konstatēto un veicot papildu pārbaudes pašvaldībās, vērtējām:

- vai apstiprināsies mūsu iepriekš identificētais risks, ka: 1) ne sabiedrībai, ne Ministru kabinetam nebūs iespējams iegūt pilnīgu informāciju par Simtgades svinībām un tām izlietoto finansējumu; 2) tiks pārsniegts indikatīvi plānotais Simtgades finansējums;
- vai pēc iepriekšējās revīzijās sniegtajiem ieteikumiem ir vērojami uzlabojumi Kultūras ministrijas kā uzraugošās iestādes darbībā;
- vai ir uzsākts darbs pie Izvērtējuma ziņojumā sniegto rekomendāciju ieviešanas[364].

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, nevērtējām Simtgades pasākumu lietderību, kvalitāti vai atbilstību Simtgades tematiskajam kontekstam.

Pamatojoties uz ministriju un centrālo valsts iestāžu finanšu revīziju rezultātiem, kur no deviņiem sniegtajiem atzinumiem viens atzinums ir sniegts ar iebildi[365], savukārt trijos atzinumos bez iebildēm ir norādīta papildu informācija par atsevišķiem trūkumiem[366], un uz veikto Saimnieciskā gada pārskata revīzijas darbu, tika gūta pārliecība, ka 2019.gadā piešķirtais finansējums Simtgades svinību nodrošināšanai ir izlietots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, tomēr revīzijā arī konstatējām, ka:

- lai gan 2019.gadā no indikatīvi plānotajiem 9,7 milj. *euro* ir izlietoti 7,7 milj. *euro*, tomēr apkopojot Simtgades svinību nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietojumu no 2017.gada, izlietotā finansējuma pārsniegums salīdzinājumā ar indikatīvi plānoto ir sasniedzis 8,2 milj. *euro*;
- lai gan Kultūras ministrijas rīcībā, apgūstot un uzraugot Simtgades finansējuma izlietojumu, ir vērojami uzlabojumi, tomēr joprojām ir konstatējamas arī nepilnības – gan atskaišu izvērtējumā, gan finansējuma pārdalīšanā starp aktivitātēm, gan finansējuma piešķiršanā kapitālsabiedrībām;
- lai gan jau 2019.gada decembrī tika sagatavots Izvērtējuma ziņojums, kurā norādīti trūkumi (tostarp tādi, kurus konstatējām iepriekšējās revīzijās) un sniegtas rekomendācijas šo trūkumu novēršanai, Kultūras ministrija līdz šim nav veikusi aktivitātes rekomendāciju ieviešanai.

Izvērtējuma ziņojumā ir secināts, ka vienota finansējuma izlietojuma atskaitīšanās sistēma izveidota tikai par vienu no avotiem – valsts budžeta papildus piešķirto finansējumu, kas neļauj iegūt pilnu priekšstatu par resoru pašfinansējuma izlietojumu, turklāt nav iespējams identificēt konkrētu aktivitāšu viennozīmīgi interpretējamu saikni ar Latvijas valsts simtgades svinību programmas mērķi vai mērķiem.

Šie Izvērtējuma ziņojuma secinājumi tikai apstiprina jau iepriekšējos gados revidentu norādīto risku – ne sabiedrībai, ne Ministru kabinetam nebūs iespējams iegūt pilnīgu informāciju par Simtgades svinībām izlietoto finansējumu.

4.1.1. Simtgades svinību aktivitātes

Simtgades svinībām tika noteikti mērķi, pasākumu kritēriji, svinību tēmas un aktivitātes, kuras īstenojot pēc Simtgades svinību noslēguma būtu jāsasniedz Simtgades svinību virsmērķis – *stiprināt Latvijas sabiedrības valstsgribu, piederības sajūtu savai valstij un mīlestību pret savu zemi, rosinot pašorganizējošus procesus un sadarbību*.

Tomēr:

- Nacionālais pasākumu plāns ir atvērts turpmākām izmaiņām, un aktivitātes tajā var iekļaut visā Simtgades svinību periodā. Latvijas valsts simtgades birojs ir izveidojis Simtgades svinību iniciatīvām atvērtu virtuālo pasākumu kalendāru, kurā tiek iekļauti Nacionālajā pasākumu plānā ietvertie pasākumi, kā arī visi citi pašvaldību, uzņēmumu, nevalstisko organizāciju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju veidotie un Latvijas valsts simtgades birojam pieteiktie pasākumi, ja tie atbilst Latvijas valsts simtgades svinību mērķiem;
- Nacionālajā pasākumu plānā nav norādītas pašvaldību pašu plānotās aktivitātes (*ir norādītas vien tās, kas tiek veiktas sadarbībā ar resoriem*), kuras turklāt bieži vien nav atrodamas arī pašvaldību

attīstības plānošanas dokumentos – tā pašvaldības 2019.gadā uz Simtgades izdevumiem attiecinājušas arī infrastruktūras izveides projektu īstenošanas izmaksas vismaz 52 766 *euro* apmērā[367], vairumā gadījumu tās neparedzot pašvaldību attīstības programmu rīcību un investīciju plānos;

- jau pabeidzot 2018.gada revīziju, konstatējām, ka Kultūras ministrija nevar sniegt tās realizēto aktivitāšu sadalījumu, norādot: 1) vai šīs aktivitātes rada paliekošu vērtību, tām nav nosakāma nākotnes atdeve, vai aktivitāte ir vienas dienas pasākums svētku sajūtas radīšanai; 2) vai tās ir Nacionālajā pasākumu plānā paredzētās vai papildus realizētās aktivitātes. Savukārt Kultūras ministrija norādīja[368], ka:

> *[...] Kultūras ministrija plāno veikt Simtgades programmas novērtējumu [...] šim mērķim tiks piesaistīts neatkarīgs pētījuma veicējs. [...]. Ievērojot līdzšinējo programmu ieviešanas un novērtēšanas praksi,* ***Simtgades programmas novērtējuma veikšanai nepieciešams izstrādāt pētījuma metodiku un kritērijus, kuri atspoguļo*** *Simtgades programmas īstenošanas* ***novērtējumu atbilstoši*** *Informatīvajā ziņojumā „Par gatavošanos Latvijas valsts simtgadei 2017.–2021. gadā" apstiprinātajiem svētku* ***programmas mērķiem, uzdevumiem un galvenajiem vēstījumiem.***

Kultūras ministrija 19.08.2019. ar personu apvienību, kuru veido Latvijas Kultūras akadēmija un SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija", noslēdza iepirkuma līgumu par kopējo summu 38 048 *euro* (ieskaitot pievienotās vērtības nodokli). Līguma izpildes rezultātā tika sagatavots Izvērtējuma ziņojums, kurš tika prezentēts 11.12.2019. forumā "*Latvijas valsts simtgade: programmas izvērtējums un 2020.gada notikumi*"[369] un kurā attiecībā uz Simtgades aktivitātēm tika secināts, ka:

> *Izvēle grupēt Nacionālā pasākuma plāna aktivitātes un tām paredzēto finansējumu atbilstoši Programmas tematiskajam* ***strukturējumam, nevis*** *definētajiem Programmas* ***mērķiem liedz konstatēt ieguldījumu un veikto aktivitāšu atbilstību mērķiem, tātad*** *– konstatēt to ietekmi. [...] katra aktivitāte atbilst vienam vai vairākiem mērķiem, tātad, pašreizējā programmas un Nacionālā pasākumu plāna 2017.–2020.* ***struktūra neļauj veikt ieguldījumu apjoma konstatēšanu,*** *un [...] pastāvot līdzšinējai pasākumu saturiskā pārskata aizpildes praksei,* ***nav iespējams identificēt konkrētu aktivitāšu viennozīmīgi interpretējamu saikni ar Programmas mērķi vai mērķiem.***[370]

Izvērtējuma ziņojumā ir sniegta arī rekomendācija:

> ***Lai noteiktu*** *Programmas* ***aktivitāšu finansējuma atbilstību Programmas virsmērķim un mērķiem, jānosaka*** *(ar papildus piešķirtā budžeta finansējumu) finansēto* ***aktivitāšu saikne ar virsmērķi un mērķi vai mērķiem***[371].

Ņemot vērā Izvērtējuma ziņojuma rekomendāciju, revīzijā neturpinājām apkopot datus par aktivitāšu sadalījumu. Vienlaikus, apkopojot revīziju ietvaros resoru iesniegtos datus (skatīt 9.tabulu), konstatēts, ka 2019.gadā **īstenotas vismaz 323 aktivitātes**, no tām:

- 181 aktivitāti īstenojušas ministrijas, centrālās valsts iestādes un valsts kapitālsabiedrības, no kurām 23 aktivitātes īstenotas kopā ar pašvaldībām;
- pašvaldības īstenojušas vismaz 142 papildu aktivitātes.

9.tabula

Nacionālā pasākumu plāna norādīto īstenoto aktivitāšu salīdzinājums ar faktiski īstenoto pasākumu skaitu

Resors	Plānotais aktivitāšu skaits	Faktiski īstenotais aktivitāšu skaits			Starpība starp plānotajām un īstenotajām aktivitātēm
		Kopā	Nacionālā pasākumu plāna aktivitātes	Papildu aktivitātes	
Aizsardzības ministrija	9	**17**	9	8	+8
Ārlietu ministrija	8	**7**	8	-	-1
Ekonomikas ministrija	1	**1**	1	-	-
Finanšu ministrija	-	**1**	-	1	+1
Izglītības un zinātnes ministrija	5	**5**	5	-	-
Iekšlietu ministrija	4	**5**	4	1	+1
Kultūras ministrija	36	**127***	96	31	+91
NEPLP	3	**4**	3	1	+1
Veselības ministrija	1	**1**	1	-	-
Pašvaldības	8	**165**	8	142	+157
KOPĀ	**75**	**333**	**-**	**-**	**+258**

** Finanšu revīzijas ziņojumā "Par Kultūras ministrijas 2019.gada pārskata sagatavošanas pareizību" z norādītas 117aktivitātes. Saimnieciskā gada revīzijas noslēgumā Kultūras ministrija sniedza precizētu informāciju par 127 īstenotām aktivitātēm.*

4.1.2. Simtgades svinību izdevumi

No Simtgades svinībām plānotā finansējuma 61,6 milj. *euro* apmērā (t.sk. Nacionālā pasākumu plānā paredzētie 59,1 milj. *euro*, 2015. un *2016.gadā Kultūras ministrijai piešķirtais finansējums 2,3 milj. euro un 2014.gadā aktivitātes "Latvijas filmas Latvijas simtgadei" ietvaros izlietotie 0,2 milj. euro*) 2019.gadā sākotnēji indikatīvi bija plānots izlietot 9,7 milj. *euro*.

Veicot visu ar Simtgades svinību organizēšanu iesaistīto resoru informācijas apkopojumu, konstatēts, ka Simtgades svinībām 2019.gadā resori faktiski izlietojuši vismaz 7,7 milj. *euro*, kas ir par 1,2 milj. *euro* jeb par 21% mazāk, nekā plānots, tajā skaitā:

- ministrijas un centrālās valsts iestādes izlietoja 7 718 271 *euro*, no kuriem 7 126 517 *euro* bija papildus piešķirtais finansējums Kultūras ministrijas apakšprogrammā 22.12.00 "Latvijas Valsts simtgades programma" un 1 151 668 *euro* izlietoti no resoru esošā budžeta līdzekļiem, pašu ieņēmumiem, ziedojumiem u.c. līdzekļiem:

10. tabula

Simtgades svinību organizēšanas faktiskais izlietojums pa resoriem 2019.gadā

Resors	Īpašā budžeta programmā papildus piešķirtais finansējums, *euro*		Iestāžu budžeta bāzē jau pieejamais finansējums*, *euro*		Kopā, *euro*	
	plānots*	izlietots	plānots	izlietots	plānots	izlietots
Aizsardzības ministrija	44 500	14 500	149 599	331 345	194 099	345 845
Ārlietu ministrija	275 085	238 312	-	2114	275 085	240 426
Ekonomikas ministrija	93 750	93 750	-	4888	93 750	98 638
Finanšu ministrija	-	-	178 000	178 000	178 000	178 000
Iekšlietu ministrija	-	-	26 000	26 161	26 000	26 161
Izglītība un zinātnes ministrija	75 379	48 179	19 500	24 888	94 879	73 067
Kultūras ministrija	6 104 129	5 904 787	793 344	563 702	6 897 473	6 468 489

Resors	Īpašā budžeta programmā papildus piešķirtais finansējums, *euro*		Iestāžu budžeta bāzē jau pieejamais finansējums*, *euro*		Kopā, *euro*	
NEPLP	168 755	264 602	20 570	20 570	189 325	285 172
Veselības ministrija	2 473	2 473	-	-	2 473	2 473
KOPĀ	**6 764 071**	**6 566 603**	**1 187 013**	**1 151 668**	**7 951 084**	**7 718 271**

** Resora esošā budžeta līdzekļi – esošais valsts budžeta finansējums, pašu ieņēmumi, ziedojumi, dāvinājumi, u.tml.*
**plānotā finansējuma neatbilstība ar indikatīvi plānoto finansējumu skaidrojuma ar grozījumiem Ministru kabineta 2016.gada 13.decembra rīkojuma Nr.769 "Par Latvijas valsts simtgades pasākumu plāna 2017.–2021.gadam īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu"1.pielikumā budžeta apakšprogrammas 22.12.00. Latvijas valsts simtgades programma ietvaros piešķirto papildu finansējumu, izmaiņām iestāžu plānotajā pašfinansējumā, kā arī atsakoties no atsevišķu aktivitāšu īstenošanas.*
- pozitīvs atzinums ar apstākļu akcentējumu - atzinums ar iebildi

- pašvaldības Simtgades svinībām izlietoja 3 758 549 *euro*, no kuriem 596 557 *euro* ir pašvaldību budžeta līdzekļi:

11. tabula

Simtgades svinību organizēšanas faktiskais izlietojums pašvaldību aktivitātēm 2019.gadā

Simtgades pasākums/ aktivitāte	Īpašā budžeta programmā papildus piešķirtais finansējums, *euro**		Pašvaldību budžeta finansējuma izlietojums *euro*	Kopā izlietots, *euro*
	plānots	izlietots		
Programma "Latvijas skolas soma"	2 832 312	2 770 182	18 343	2 788 525
Pārējās aktivitātes no valsts un pašvaldību budžetiem	391 810	391 810	198 550	590 360
Pašvaldību budžeta finansētas aktivitātes	-	-	379 664	379 664
KOPĀ	**3 224 122**	**3 161 992**	**596 557**	**3 758 549**

** Finansējums norādīts informatīvi, lai raksturotu situāciju pašvaldībās, jo gan plānotais (3 224 122 euro), gan izlietotais (3 161 992 euro) finansējums ir iekļauts Kultūras ministrijas plānotajā un izlietotajā finansējumā*

Salīdzinot Nacionālajā pasākumu plānā norādītos indikatīvi plānotos Simtgades svinību izdevumus par 2017., 2018. un 2019.gadu ar faktiskajiem izdevumiem (skatīt 19.attēls), konstatēts, ka no plānotā finansējuma 47 623 224 *euro* apmērā faktiski šo triju gadu laikā ir izlietoti jau 55 828 910 *euro*, pārsniedzot indikatīvi plānoto finansējumu par 8 765 600 *euro*:

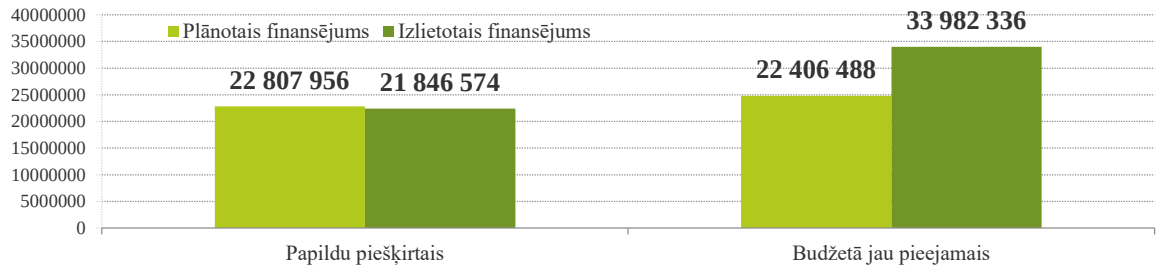

19.attēls. Indikatīvi plānotais Simtgades finansējums salīdzinājumā ar faktiskajiem izdevumiem 2017. – 2019.gadā, *euro*

4.1.3. Simtgadei piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzība

Kultūras ministrija saskaņā ar normatīvo aktu[372] ir atbildīga par:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu ikgadējo pārskatu saņemšanu;

- gala ziņojuma sagatavošanu un iesniegšanu MK līdz 15.02.2022. par Simtgades svinību sasniegtajiem rezultātiem un piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojumu.

Pabeidzot revīziju Kultūras ministrijā, tika konstatēts, ka:

- salīdzinot ar iepriekšējo gadu, aktivitātes "Latvijas skolas soma" atskaišu izvērtējumā 2019.gadā ir vērojami Kultūras ministrijas iekšējās kontroles darbības uzlabojumi, tomēr, veicot izlases veida pārbaudes, joprojām konstatētas nepilnības;
- Kultūras ministrijai nebija nepieciešams 2018.gada nogalē piešķirt finansējumu 142 806 *euro* apmērā tās kapitālsabiedrībām, jo saskaņā ar to iesniegtajām atskaitēm par finansējuma izlietojumu, finansējums faktiski bija izlietots tikai 2019.gada beigās;
- 2019.gada revīzijā konstatētais apstiprina, ka ir īstenojies iepriekšējā gadā norādītais risks, ka VSIA "Latvijas Nacionālā opera un balets" nespēs īstenot plānoto aktivitāti un radīt bērniem plānoto uzvedumu, jo joprojām nav saņemta atļauja autordarba izmantošanai, līdz ar to finansējums 35 621 *euro* apmērā ir "iesaldēts" VSIA "Latvijas Nacionālā opera un balets".

Savukārt Izvērtējuma ziņojumā norādīts[373], ka Simtgades svinību Programmas īstenošanai izmantotais plašais finansējumu avotu klāsts kvantitatīva izteiksmē nav pilnībā uzskaitāms un apzināms. Vienota finansējuma izlietojuma atskaitīšanās sistēma izveidota tikai par vienu no avotiem – valsts budžeta papildus piešķirto finansējumu, kas daudzos gadījumos ir tikai viens no avotiem konkrētas aktivitātes īstenošanā. Minētais apgrūtina finansiālo ieguldījumu efektivitātes noteikšanu, taču plānotā finansējuma ieguldījumu analīze ļauj atzīt ieguldījumu atbilstību normatīvajam regulējumam.

Tāpat Izvērtējuma ziņojumā tika norādīts, ka:

> *[...] Lai uzlabotu sasniegto politikas rezultātu mērīšanas iespējas [...],* ***rekomendējam Kultūras ministrijai izstrādāt Vadlīnijas, kas sekmētu pārskatos norādītās informācijas izmantošanu gan ikgadējā novērtējuma/monitoringa, gan gala novērtējuma veikšanai****.*[374].

Revīzijas laikā Kultūras ministrijai tika pieprasīta informācija par tās plānoto rīcību Izvērtējuma ziņojumā iekļauto rekomendāciju ieviešanai. Līdz revīzijas ziņojuma projekta sagatavošanai pieprasītā informācija revidentiem nav iesniegta.

4.2. Standartizācijas projekts

Valsts kases īstenotais projekts *Finanšu uzskaites procesu standartizācija*[375] (turpmāk – Standartizācijas projekts) ir Finanšu ministrijas izvēlēts instruments, lai nodrošinātu uzskaites procesu vienādošanu un standartizāciju. Standartizācijas projekts ir būtisks, jo tā realizācijai un rezultātiem ir ietekme uz visu valsts pārvaldi – valsts un pašvaldību iestādēm no 2019.gada jāievieš būtiskas izmaiņas grāmatvedības uzskaites kārtošanā, lai Saimnieciskā gada pārskats kopumā un katrs no tajā iekļautajiem pārskatiem tā lietotājiem sniegtu patiesāku ainu par valsts rīcībā esošajiem līdzekļiem (īpašumiem, parādniekiem un naudas līdzekļiem) un to finansēšanas avotiem (valsts budžeta izpildes rezultātu un valsts saistībām).

2015.gadā uzsāktajam Standartizācijas projektam bija jābūt solim uzskaites procesu standartizācijas virzienā ar izdevumu samazināšanas efektu, panākot šādus ieguvumus[376]:

- iespēju optimizēt iestādēs notiekošos finanšu vadības un administratīvos procesus (tai skaitā, grāmatvedības uzskaites procesus), tādejādi radot priekšnoteikumus finanšu, informācijas tehnoloģiju un personāla resursu efektīvākai izmantošanai;
- iespēju analizēt un salīdzināt dažādu publiskā sektora iestāžu datus, nodrošinot, ka par valsti kopumā analizējamie finanšu grāmatvedības dati ir salīdzināmi un izmantojami analīzei.

Iepriekšējā revīzijā[377] uzsākām vērtēt Standartizācijas projekta iniciācijas, plānošanas un daļu no īstenošanas posma, un sniedzām piecus ieteikumus:

Nr.p.k	Ieteikums	Ieviešanas termiņš
1.	Lai nodrošinātu finanšu datu kvalitātes uzlabošanu valstī, Finanšu ministrijai kā vadošajai valsts pārvaldes institūcijai finanšu nozarē sagatavot stratēģisku redzējumu, nosakot mērķi, tā sasniegšanas rezultatīvos rādītājus, veicamās aktivitātes, izpildes termiņus un izpildītājus attiecībā uz grāmatvedības uzskaites procesu standartizāciju (vienādošanu)	01.07.2021.
2.	Lai budžeta iestāžu, valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu, budžeta nefinansētu iestāžu un pašvaldību veidoto kopīgo iestāžu 2019.gada pārskati tiktu sagatavoti kvalitatīvi, Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kasi turpināt atbalsta pasākumu nodrošināšanu institūcijām par jaunā normatīvā regulējuma piemērošanu 2019.gada pārskatu sagatavošanā un grāmatvedības uzskaites kārtošanā. Vienlaikus aicinām pārdomāt, kā turpmāk tiks realizēta periodisko standartu papildinājumu un izmaiņu, citu standartu ieviešana un aprobēšana nacionālajos tiesību aktos, kā arī ar šo izmaiņu saistīto nepieciešamo apmācību realizācija	01.02.2020. Ieteikums ir ieviests
3.	Lai Standartizācijas projekts pēc būtības tiktu īstenots kā process, ko veido koordinētu un kontrolētu norišu kopums, kuram ir noteikti sākuma un beigu termiņi un kura īpašām prasībām atbilstošais mērķis jāsasniedz, iekļaujoties atvēlētajos laika, izdevumu un resursu ietvaros, un lai tas atbilstu projekta jēdziena būtībai – pēc iespējas īsākā laikā, ar pēc iespējas mazākām izmaksām iegūt pēc iespējas labākas kvalitātes produktu – Valsts kasei kā projekta īstenotājai pārskatīt Standartizācijas projektā iekļautās aktivitātes, no projekta izslēdzot aktivitātes, kurām ir Valsts kases pamatdarbības aktivitāšu pazīmes, un aktualizēt projekta īstenošanas termiņu	15.01.2020. Ieteikums ir slēgts kā neieviests
4.	Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kasi pārskatīt Valsts kases stratēģiskajam rezultātam – izstrādāti un apstiprināti vienoti budžeta izpildes, budžeta naudas plūsmas uzskaites un izpildes principi un saņemts ārējo auditoru un sadarbības partneru pozitīvs vērtējums par budžeta izpildes procesa kvalitāti, operatīvu uzskaiti, savlaicīgu un pietiekamu kontroli – noteikto rezultatīvo rādītāju finanšu pārskatu atbilstība starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu	31.01.2020. Ieteikuma ieviešana ir uzsākta, ieteikumam jāpagarina tā

Nr.p.k	Ieteikums	Ieviešanas termiņš
	pamatnostādnēm, izveidojot metodoloģiju, kā to noteikt, vai lemt par citu rezultatīvo rādītāju noteikšanu	ieviešanas termiņš
5.	Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kasi izvērtēt iespēju Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktās prasības attiecināt uz nekustamā īpašuma nodokļa uzskaiti	30.12.2020.

4.2.1. Revīzijas pieeja

Valsts kontrole:

- Standartizācijas projektu[378] vērtēja atbilstoši projektu vadības labās prakses standartiem[379], kuri vērsti uz to, lai projekti sasniedz mērķi pēc iespējas efektīvākā veidā, iekļaujoties sākotnēji noteiktajā budžetā un laika termiņos, kas pēc būtības atbilst arī efektīvas valsts pārvaldes darbības pamatprincipiem[380]. Arī Valsts kase aktivitātes, kurām piemīt projekta pazīmes, uzskata par projektiem un tos vada saskaņā ar iekšējo tiesību aktu "Valsts kases projektu vadības rokasgrāmata"[381];
- nevērtēja Standartizācijas projekta ietvaros noslēgto līgumu rezultātā Valsts kasei iesniegto nodevumu kvalitāti.

Standartizācijas projekta faktiskā laika skala projekta dzīves cikliem un būtiskākie notikumi attēloti 20.attēlā

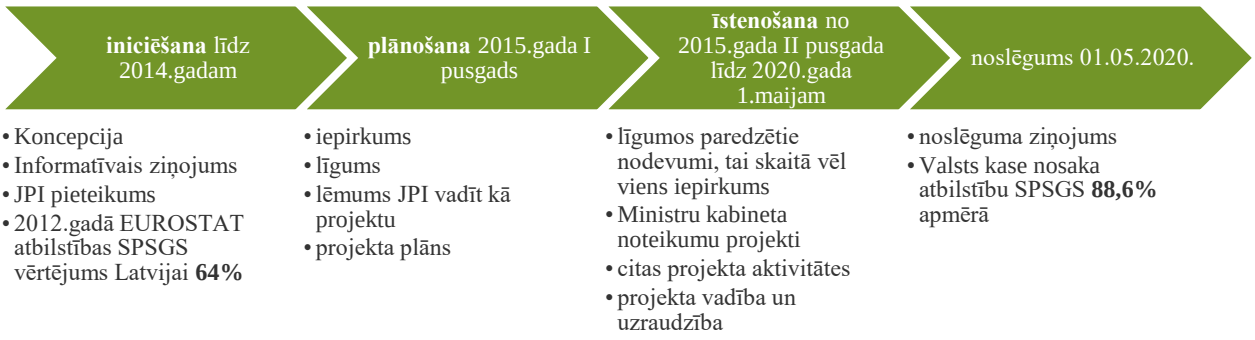

20.attēls. Projekta dzīves cikli un būtiskākie notikumi

Iepriekšējā revīzijā Standartizācijas projekta īstenošanu vērtējām līdz trešā nodevuma (apmācības)[382] izpildei. Šajā revīzijā turpinājām vērtēt Valsts kases veiktās darbības Standartizācijas projektā līdz tā noslēgumam 01.05.2020., ar mērķi gūt pārliecību, ka ar Standartizācijas projektā izlietoto finansējumu ir nodrošināta projektam izvirzītā mērķa sasniegšana noteiktajā termiņā un ir ievēroti attiecināmie tiesību akti.

Valsts pārvaldes iekārtas likums[383] nosaka, ka valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi. Praktiski efektivitāte nozīmē izvirzīto mērķu sasniegšanas novērtējumu, kuru nosaka, iegūto rezultātu attiecinot pret izlietotajiem resursiem, kas bijuši nepieciešami rezultāta iegūšanai.

Lai gan Standartizācijas projektā iekļautās aktivitātes ir veiktas un 2020.gada maijā Valsts kases īstenotais projekts ir noslēdzies, projekta vadība un uzraudzība nav veikta atbildīgi, projekta norisē ir konstatēti trūkumi un tā īstenošanas laikā, piecu gadu periodā, ir uzskaitītas tikai ārpakalpojuma izmaksas.

Projekta noslēgumā Valsts kase ir veikusi vērtējumu un noteikusi, ka atbilstība SPSGS palielināta līdz 88,6%. Valsts kontroles ieskatā iegūtais rezultāts nav ticams un pamatots, jo izstrādātais vērtējuma algoritms ir vienkāršots, katram standartam nosakot vērtību 3,7%, bet nevērtējot katra standarta ietvaros pārņemto normu ietekmi. Vērtējuma algoritms ir ilgtermiņā neizmantojams, ņemot vērā to, ka SPSGS notiek izmaiņas. Izveidoto algoritmu piemērojot uz tiem standartiem, kuri ir spēkā šogad, atbilstība SPSGS var pārsniegt pat 100%.

Ar šāda noteiktā rezultatīvā rādītāja *finanšu pārskatu atbilstība starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādnēm (%)* izpildi ir radīti tikai priekšnoteikumi pilnīgai un uzticamai finanšu datu nodrošināšanai, jo normu atbilstība pati par sevi nevar nodrošināt finanšu informācijas kvalitāti. Šī mērķa sasniegšanai ir nepieciešami arī sakārtoti procesi, atbilstoša IT vide un apmācīts personāls.

Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā noteikts, ka ar projekta rezultātu ir saprotams projekta īstenošanas rezultātā radīts produkts vai pakalpojums, savukārt projekta ieguvumam būtu jāparāda šī rezultāta izmantošanas ietekme. Taču vērtējums par to, kas panākts ar lielākas atbilstības iegūšanu, nav sagatavots, lai gan Standartizācijas projekta ietvaros ir izlietoti valsts budžeta līdzekļi vismaz 1 034 341 *euro* apmērā.

Arī Valsts kontrole ieskatā finanšu informācijas kvalitāti raksturo citi rādītāji[384], kurus nepieciešams noteikt un uzraudzīt, lai novērtētu, kas ar atbilstības SPSGS palielināšanos ir panākts, piemēram, nosakot, kā ir:

- uzlabojusies informācijas par aktīviem un pasīviem kvalitāte, datu salīdzināmība un budžeta plānošanas process;
- palielinājusies informācijas pieejamība par izdevumiem, atbildība par datu kvalitāti, caurskatāmība, finanšu pārskatu lietojamība un noderīgums Saeimai un Ministru kabinetam, tiem kļūstot saprotamākiem.

Valsts kontroles ieskatā tikai nosakot panākto ieguvumu vai ietekmi var spriest, vai ar Standartizācijas projekta ietvaros veiktajām aktivitātēm un ieguldītajiem resursiem projekts īstenots efektīvi un ir nodrošināta finanšu datu kvalitātes uzlabošana.

Standartizācijas projektā lielu daļu aktivitātes veica ārpakalpojuma sniedzējs, taču Valsts kases lēmumam nodot ārpakalpojumā projekta visu četru apakšuzdevumu izpildi nav dokumentēts izvērtējums. Tāpēc, iespējams, ir radīta atkarība nākotnē no ārpakalpojuma ietvaros sniegtiem pakalpojumiem attiecībā uz periodisku standartu papildinājumu un izmaiņu veikšanu, citu standartu ieviešanas un aprobēšanas nacionālajos tiesību aktos izvērtējuma veikšanu un lietotāju apmācību.

4.2.2. Projekta īstenošana

Projekta īstenošana no 2015.gada II pusgada līdz 2020.gada 1.maijam

- 1.nodevums - 02.10.2015.
- vienošanās protokols Nr.1 ar SIA Ernst&Young Baltic - 08.10.2015., paredzot starpnodevumus līdz 2015.gada beigām
- 2.nodevuma starpnodevumi 09.12.2015.
- 2.nodevuma starpnodevumi 21.12.2015.
- vienošanās protokols Nr.2 ar SIA Ernst&Young Baltic - 17.08.2016., mainot vietām nodevumu izstrādes secību
- 2.nodevums - 26.09.2016.
- 4.nodevums - 20.12.2017.
- izdoti MK noteikumi par grāmatvedības uzskaites kārtību - 13.02.2018.
- Vadības komiteja apstiprina pasākuma "Rokasgrāmatas sagatavošana e-formātā" plānu - 12.03.2018.
- iepirkuma komisijas izveide diskonta likmju noteikšanas metodikas izstrādei - 22.05.2018.
- izdoti MK noteikumi par gada pārskata sagatavošanu - 19.06.2018.
- līgums ar KPMG Baltics SIA par diskonta likmju noteikšanas metodikas izstrādi - 11.07.2018.
- 4.nodevuma precizētā versija - 20.08.2018.
- KPMG Baltics SIA nodevums - 06.09.2018.
- Vadlīnijas par gada pārskata sagatavošanu - 01.10.2018.
- sagatavota rokasgrāmatas e-versija - 01.10.2018.
- **Valsts kontrole šajā revīzijā vērtē Standartizācijas projekta īstenošanu no 3.nodevuma izpildes**
- 3.nodevums - 31.10.2018.
- konsultācijas par 4.nodevumu - no 01.11.2018. līdz 30.04.2019.
- Diskonta likme 2019.gadam - 10.01.2019.
- Būtiskums 2019.gadam - 21.05.2019.
- izdoti MK noteikumi par saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību - 30.06.2020.
- projekta noslēgums 01.05.2020

4.2.2.1. Projekta aktivitātes

Tā kā projektam pēc būtības nenotika pilnvērtīgs projekta iniciācijas un plānošanas posms, Valsts kontrole iepriekš vērsa Valsts kases uzmanību, ka projekta īstenošanas posmā termiņos veikto grozījumu un jaunu aktivitāšu pievienošanas dēļ projekta īstenošana tiek pagarināta vairākas reizes, tā arī nenonākot pie projekta noslēguma posma, kurā tiktu noteikts, kas ar projektā veiktajām aktivitātēm ir sasniegts.

Projekta vadītājs 15.11.2019. Valsts kases Vadības komitejai (turpmāk – Vadības komiteja) iesniedza apstiprināšanai grozījumus projekta plānā par izmaiņām aktivitātēs un termiņā (projektā iekļautās aktivitātes plāna apstiprināšanas brīdī[385], 45 mēnešus pēc projekta īstenošanas uzsākšanas[386] un palikušās projekta aktivitātes pēc pēdējiem grozījumiem[387] skatīt 9.pielikumā).

Aktivitāšu izslēgšana no projekta

Iepriekšējā revīzijā konstatējot, ka Vadības komiteja nolēmusi Valsts kasi veidot kā kompetences centru publiskā sektora finanšu grāmatvedības uzskaites jautājumos, projekta īstenošanas termiņu pagarinot un projektam pievienojot jaunas aktivitātes, Valsts kontrole sniedza ieteikumu Valsts kasei pārskatīt Standartizācijas projektā iekļautās aktivitātes, no projekta izslēdzot aktivitātes, kurām ir Valsts kases pamatdarbības aktivitāšu pazīmes, un aktualizēt projekta īstenošanas termiņu.

Projekta vadītājs 15.11.2019. projekta progresa pārskatā kā pamatojumu aktivitāšu izslēgšanai no projekta norādījis sekojošo:

> *"izvērtēti projekta aktivitātēs iekļautie pasākumi un nodalītas aktivitātes, kas attiecas uz jaunās politikas iniciatīvas (JPI) ietvaru, un aktivitātes, kas attiecas uz JPI rezultātā radīto normatīvo aktu prasību ieviešanu un uzturēšanu."*

Revīzijā konstatēts, ka no projekta izslēgtas arī divas ar Standartizācijas projektu tieši saistāmas aktivitātes – "ePārskatu izmaiņu vadība saistībā ar Ministru kabineta noteikumiem par gada pārskata sagatavošanu" un "ePārskatu izmaiņu vadība – konsolidācija, VID, VK", to vadību turpmāk organizējot un uzraugot Vadības komitejā.

Arī Valsts kases sagatavotais materiāls[388] par plānotajām izmaiņām grāmatvedības uzskaitē un pārskatu sagatavošanā un to paredzamo ietekmi uz iestāžu grāmatvedības uzskaites informācijas sistēmām un ePārskatu sistēmu, kas potenciāli var radīt izmaksas, lai ieviestu SPSGS, apliecina, ka ePārskatu pilnveidošana ir Standartizācijas projekta ietvaros veicama aktivitāte.

Valsts kontrole ieteikumu slēdza, atzīstot par neieviestu, jo vērtējot projektā iekļaujamās/izslēdzamās aktivitātes, Valsts kasei primāri bija jādefinē tādas aktivitātes, ar kuru palīdzību tiks sasniegts projekta mērķis, nevis apgūti JPI ietvaros piešķirtie valsts budžeta līdzekļi.

Apmācības

Standartizācijas projekta ietvaros apmācības par grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu atbilstoši Valsts kases izstrādātajiem jaunajiem Ministru kabineta noteikumiem[389] nav plānotas tā, lai nodrošinātu pārmaiņu rezultātā panākto izmaiņu nodošanu visam iesaistīto personu lokam (≈1 300 lietotājiem), jo projekta vadītājs apmācības ir plānojis tikai nozaru un pašvaldību vadošajiem finanšu darbiniekiem,

neaptverot plašāku jaunā regulējuma ieviešanas nodrošināšanā iesaistīto personu loku. Tāpat apmācību organizēšanā atbilstoši sākotnēji plānotajam nav:

- izmantota iespēja sagatavot un publicēt video materiālu no klātienē notikušām apmācībām;
- savlaicīgi publicēts normatīvā regulējuma skaidrojošais informatīvais materiāls – rokasgrāmatas[390] ar jauno Ministru kabineta noteikumu prasību piemērošanas principu plašāku aprakstu;
- nodrošināta iespēja iegūt mācību materiālu izdrukas formā.

Attiecībā uz notikušajām 330 darbinieku apmācībām 137 940 *euro* apmērā, kuras īstenoja sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ERNST&YOUNG BALTIC" (turpmāk – SIA Ernst&Young), tika konstatēts, ka:

- apmācībām nebija noteikts skaidrs, pasūtītājam un izpildītājam vienādi saprotams mērķis;
- revīzijas laikā nav sniegta informācija par to, kā plānots atklāta konkursa nolikuma tehniskajā specifikācijā norādītais 330 apmācāmo dalībnieku skaits;
- apmācību dalībnieku mērķa grupa komplektēta, lai sasniegtu līgumā noteikto apmācāmo skaitu, mācībās papildus pieaicināti vismaz 34 dalībnieki neatbilstoši izvirzītajiem mērķa grupas kritērijiem, tostarp arī 24 Valsts kases darbinieki, no kuriem seši – Standartizācijas projekta komandas dalībnieki.

Apmācību kvalitāte nav nodrošināta atbilstoši sākotnēji plānotajam, jo:

- atklāta konkursa nolikuma specifiskajām un augstajām prasībām (pieredze iepriekšējo trīs gadu laikā vismaz divu apmācību vadīšanā par Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem vai SPSGS ES dalībvalstīs), atbilstošie izvirzītie eksperti mācībās nodrošinājuši vien atsevišķu tēmu pasniegšanu;
- apmācības galvenokārt nodrošinājis tāds SIA Ernst&Young piesaistīts personāls, kuram Valsts kase atklātā konkursa piedāvājumā nebija izvirzījusi vērtēšanas prasības. Par vairāku papildus apmācību ekspertu rotācijas iemeslu apmācību norises laikā bija mācību dalībnieku apmierinātības anketās norādītā kritika par lektoru profesionalitāti;
- piektā daļa no visiem apmācību dalībniekiem nav sasniegusi notikušajās apmācībās iegūto zināšanu kvalitātes mērīšanai izvirzīto kritēriju – noslēguma pārbaudījumu uzskatīt par nokārtotu, ja atbildēts uz vismaz 80% jautājumiem pareizi. Projekta vadītāja rīcība, lai nesekmīgajiem nodrošinātu atkārtotu pārbaudes darba kārtošanu, nav sekojusi.

Atklātā konkursa "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju (standartu) un to piemērošanas rokasgrāmatu izstrāde un apmācību nodrošināšana" nolikuma tehniskajā specifikācijā Valsts kase ir norādījusi apakšuzdevumu – nodrošināt apmācības par grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu, pamatojoties uz Valsts kases izstrādātajiem Ministru kabineta noteikumu projektiem par grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu atbilstoši vadlīnijām.

SIA Ernst&Young iesniegtajā piedāvājumā atklātajam konkursam:

- kā apmācību mērķis izvirzīts – iegūt prasmes un iemaņas specifisku ar Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīnijām (standartiem) saistītu jautājumu risināšanai, dalībniekiem nodrošinot strukturētas un padziļinātas zināšanas, kuras varētu veiksmīgi pielietot praksē;
- apmācības paredzētas 11 pamata apmācību grupām (30 darbinieki katrā grupā) un plānotas divas papildu apmācību grupas darbiniekiem, kuri nav varējuši ierasties uz sākotnēji paredzēto apmācību grupu.

Lai nodrošinātu kvalitatīvāku, saprotamāku un normatīvajiem aktiem atbilstošāku mācību procesu, projekta īstenošanas laikā ir veiktas izmaiņas laika grafikā, paredzot pēc vadlīniju izstrādes SIA Ernst&Young izstrādāt arī rokasgrāmatas un tikai pēc tam rīkot apmācības.

Lai gan pirms apmācībām dalībnieki saņēma aicinājumu[391] iepazīties ar jaunajiem Ministru kabineta noteikumiem[392] un sagatavot jautājumus un situācijas aprakstus par dalībniekiem interesējošām tēmām, apmācību norises visā periodā apmācību dalībniekiem nav bijis pieejams normatīvā regulējuma skaidrojošais informatīvais materiāls – rokasgrāmatas[393], kuras paredzētas ikdienas lietošanai institūciju darbiniekiem, kas veic grāmatojumus un citas ar uzskaiti un uzrādīšanu pārskatos saistītās darbības.

Lai gan rokasgrāmatas saskaņā ar darbu izpildes aktu izstrādātas 20.12.2017., materiāls Valsts kases mājas lapā publicēts tikai 01.10.2018., tas ir, pēc tam, kad apmācības noslēgušās, jo:

- pēc darbu izpildes akta parakstīšanas 20.12.2017. rokasgrāmatās veikti nozīmīgi precizējumi, un rokasgrāmatu 2.versija Valsts kasei iesniegta tikai 20.08.2018., abu pušu saskaņoto precizējumu termiņu (23.03.2018.) kavējot par pieciem mēnešiem;
- tikai 09.03.2018. Vadības komitejai sniegts priekšlikums iniciēt pasākumu, lai nodrošinātu izstrādāto rokasgrāmatu e-pieejamību. Pasākuma īstenošana plānota 11,5 mēnešus, līdz 15.12.2018., šajā laikā MS Word formātā izstrādātās rokasgrāmatas sagatavojot .pdf formātā publicēšanai Valsts kases tīmekļa vietnē.

Līgums paredzēja, ka apmācības jānodrošina 330 ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību vadošajiem finanšu darbiniekiem (līdz 30 dalībnieki katrā grupā), apmācību ilgums katrai grupai ir 10 darba dienas līdz 8 stundām.

Atbildot uz Valsts kontroles uzdoto jautājumu – kāds ir pamatojums un kritēriji, nosakot tehniskajā specifikācijā apmācāmo darbinieku skaitu, Valsts kase informēja[394], ka:

> *Mācības bija paredzētas ministriju, centrālo valsts iestāžu augstākā līmeņa atbildīgajiem finanšu darbiniekiem, kas ikdienā organizē finanšu uzskaiti, izstrādā grāmatvedības uzskaites vai gada pārskata sagatavošanas kārtību attiecīgajā nozarē vai pašvaldībā. Valsts kase vadījās no pieņēmuma, ka šo kārtību izstrādā galvenais grāmatvedis un viņa vietnieks vai līdzvērtīgas amatpersonas.*
>
> *Lielāku dalībnieku skaitu no katras iestādes nebija plānots aicināt, jo mācības bija paredzētas par vispārīgiem, nevis detalizētiem uzskaites jautājumiem.*

Kritēriji dalībnieku skaita noteikšanai ir apstiprināti 08.03.2018. projekta sanāksmē:

- sākotnēji katrai iestādei piešķir divas vietas. Dalībnieku skaitu palielina par vienu dalībnieku, ja iestādes bilances vērtība 2016.gada beigās ir lielāka par 100 milj. *euro* un samazina par vienu dalībnieku, ja ir centralizēta grāmatvedība un iestādes bilances vērtība ir līdz 10 milj. *euro*;
- centrālajām valsts iestādēm piešķir vienu vietu. Ministru kabinetam, Pārresoru koordinācijas centram un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei vietas nepiešķir, jo šīm iestādēm grāmatvedības uzskaites pakalpojumus sniedz Valsts kase.

Pamatojoties uz šiem kritērijiem, projekta ietvaros plānots apmācīt 278 dalībniekus[395].

12.tabula

Apmācību dalībnieku skaits

Mērķa grupas	Plānotais dalībnieku skaits	Atteikušos dalībnieku skaits	Papildu dalībnieku skaits	Faktiskais apmeklējums
Ministrijas, centrālās valsts iestādes	50	0	19	69
Pašvaldības	228	9	4	223
Kopā	**278**	**9**	**23**	**292**

Valsts kase nav ievērojusi sākotnēji noteiktos dalībnieku atlases kritērijus, jo:

- papildu vietas piešķirtas septiņām ministrijām, tai skaitā šo ministriju padotībā esošajām iestādēm vismaz 13 vietas[396];
- papildus identificēti vēl vismaz četri dalībnieki, kuri neatbilst izvirzītajiem kritērijiem[397];
- no Pāvilostas novada pašvaldības mācības nav apmeklējis neviens dalībnieks.

Lai sasniegtu līgumā noteikto apmācāmo skaitu (330), atsevišķām iestādēm piešķirtas papildu 38 vietas. Apmācāmo lokā uzaicināti arī 24 Valsts kases darbinieki, no kuriem seši ir Standartizācijas projekta komandas dalībnieki, kuri ikdienā sadarbojās ar piegādātāju vadlīniju un rokasgrāmatu sagatavošanā, izstrādāja Ministru kabineta noteikumu projektus, piedalījās projekta progresa sanāksmēs un lēmumu pieņemšanā. Šo sešu dalībnieku apmācība valsts budžetam izmaksāja 2 508 *euro* (ar PVN)[398].

Atklāta konkursa nolikumā norādīts, ka piedāvājumā jāpiesaka vismaz divi apmācību eksperti, kuru kvalifikācijai ir jāatbilst izvirzītajām prasībām, savukārt pārējo apmācību ekspertu skaits nav noteikts un to pieredze un izglītība netiek vērtēta, izskatot saņemtos piedāvājumus.

Apkopojot informāciju par apmācību ekspertu izmaiņām projekta norises gaitā, konstatēts, ka apmācību ekspertu sastāvā ir notikušas vairākas izmaiņas (skatīt 10.pielikumu).

Lai gan Valsts kase izglītības un nozīmīgas pieredzes prasības izvirzīja vismaz diviem apmācību ekspertiem (vismaz maģistra grāds ekonomikas, finanšu vai grāmatvedības jomā un pieredze iepriekšējo trīs gadu laikā vismaz divu apmācību vadīšanā par Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem vai SPSGS ES dalībvalstīs), faktiski šie abi prasībām atbilstošie eksperti apmācībās nebija dominējošie. Lielāko daļu apmācības nodrošināja tāds SIA Ernst&Young piesaistītais personāls, kuram Valsts kase atklātā konkursa piedāvājumā nebija izvirzījusi vērtēšanas prasības (ekspertu noslodzi skatīt 11.pielikumā).

Piegādātājs kā vienu no kvalitātes kontroles pasākumiem apmācību norisei ir sagatavojis mācību dalībnieku apmierinātības anketu, kuru aizpildījuši vien 53% dalībnieku. Anketēšanas rezultāti liecina,

ka abu apmācību ekspertu pasniegšanas prasmes ir pārsvarā novērtētas kā "*pilnībā piemērotas*", savukārt par četriem papildus apmācību ekspertiem vērtējums par pasniegšanas prasmēm ir zemāks. Respondenti mācību norises pilnveidei bieži norādījuši šādus ierosinājumus[399], piemēram:

> *Nepieciešama atsevišķu lektoru zināšanu profesionālā pilnveide grāmatvedības uzskaites jautājumos.*
>
> *Lektoriem pilnveidot teorētiskās zināšanas no notikumiem praksē, lai varētu atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem.*
>
> *Ļoti atšķirīga lektoru kvalifikācija, vēlams, lai visiem būtu pieredze un pietiekamas zināšanas arī ārpus sagatavotā materiāla.*

Augstākminētā kritika ir bijusi pamats, lai rotētu papildus apmācību ekspertus. Citas projekta vadītāja veiktās darbības apmācību kvalitātes nodrošināšanai nav konstatētas, vien 05.10.2018. projekta progresa pārskatā norādīts, ka atbilstoši aptaujās un mutiski izteiktajai kritikai veiktas pārrunas ar atsevišķiem pasniedzējiem par darba kvalitātes uzlabošanu.

SIA Ernst&Young sagatavotajā pārskatā par mācību norisi norādīti mācību dalībnieku testu rezultāti. Noslēguma pārbaudījums uzskatīts par nokārtotu, ja atbildēts uz 80% un vairāk no jautājumiem pareizi. Pārskatā norādīts, ka no 330 dalībniekiem testu sekmīgi nokārtojuši 263 dalībnieki (80%), 61 dalībnieks ir bijis nesekmīgs un seši dalībnieki nav testu pildījuši.

Projekta risku analīzē[400] norādītā informācija liecina, ka projekta vadītājs ir paredzējis, ka varētu pastāvēt risks, ka dalībnieki nenokārto pārbaudes darbu, un kā risku mazinošo pasākumu noteicis – pārbaudes darba atkārtota kārtošana kopā ar citu grupu. Tomēr testu nenokārtojušajam 61 dalībniekam Valsts kase ir vien piešķīrusi sertifikātu par dalību[401], nenodrošinot testa atkārtotas kārtošanas iespēju.

Atklātā konkursa piedāvājumā SIA Ernst&Young ir norādījis, ka apmācību teorētiskās daļas tiks nofilmētas un nodrošināta pieeja visiem apmācību dalībniekiem, lai sniegtu iespēju apgūt apmācību teoriju atkārtoti, vai, ja kāds no dalībniekiem netiek uz kādu no apmācību dienām.

Šāds piedāvājums noslēgtā līguma ietvaros nav īstenots, par ko Valsts kase sniedza skaidrojumu[402]:

> *Konstatētas tehniskas problēmas ar kvalitatīvu datu pārraidi, tāpēc pieņemts lēmums atteikties no video. Mācību filmēšanu ierobežoja arī ES datu regula.*
>
> *Savukārt mērķa sasniegšanai, lai nodrošinātu iespēju mācībās piedalīties plašākam dalībnieku lokam, Valsts kases mājas lapā pēc mācību noslēguma ievietotas mācību prezentācijas ar piemēriem un uzdevumu atrisinājumu.*

Valsts kase sniedza papildus skaidrojumu[403] par ES datu regulas[404] ierobežojumu video materiāla uzņemšanai, norādot, ka atbilstoši datu regulai būtu nepieciešams saņemt attiecīgās grupas dalībnieku un lektoru piekrišanu filmēšanai (telefoniski aptaujājot dažus mācību dalībniekus, tie nepiekrita šāda veida dalībai mācībās, norādot, ka tiks apgrūtināts jautājumu uzdošanas process un padziļināts tēmas izklāsts), kas radītu risku, ka nokomplektētās grupas var tikt izjauktas un ierobežotā laika dēļ, kā arī dalībnieku individuālās darba noslodzes dēļ nebūs iespējams organizēt citas mācību grupas.

Valsts kontroles ieskatā, laicīgi plānojot šāda veida aktivitāti, risinājumi video materiāla uzņemšanai tiktu rasti, ņemot vērā to, ka apmācības kopumā tika organizētas 11 grupām, sešu mēnešu periodā.

Revīzijā konstatēts, ka Valsts kases mājas lapā ievietotajām apmācību prezentācijām (uz vairāk kā 1300 slaidiem) ir bloķēta iespēja tās izdrukāt, līdz ar to liedzot interesentiem iepazīties ar materiālu sev ērtākā formā.

Mācību dalībnieku anketēšanas rezultāti liecina, ka pārsvarā dalībnieki ir apmierināti ar notikušo mācību formātu un piekrīt tam, ka mācību saturs ir aktuāls. Norādīts arī, ka pirmo reizi ir organizētas apjomīgas un noderīgas apmācības. Izskatot dalībnieku atbildes, vairākkārt atkārtojas viedoklis, ka šāda veida mācību process jāturpina arī nākamajos gados, mērķtiecīgāk būtu bijis sadalīt auditoriju un atsevišķi apmācīt ministriju un pašvaldību pārstāvjus, aicinājums prezentēt piemērus no publiskā sektora nevis no privātā u.tml.

Ar notikušajām 10 dienu apmācībām nav bijis pietiekami, par ko liecina pēc gada veiktās nozaru un pašvaldību finanšu darbinieku aptaujas rezultāti[405] par jaunā normatīvā akta grāmatvedības uzskaitē ieviešanas gaitu. Tajā 74,8% no respondentiem ir atbildējuši, ka ir nepieciešami papildu skaidrojumi grāmatvedības uzskaites jautājumos.

Šī projekta ietvaros apmācību mērķgrupa bija ministriju, centrālo valsts iestāžu, pašvaldību augstāka līmeņa atbildīgie finanšu darbinieki, kas ikdienā organizē finanšu uzskaiti, izstrādā grāmatvedības uzskaites vai gada pārskata sagatavošanas kārtību.

Taču Valsts kase ir veikusi aplēsi[406], ka uz jauno Ministru kabineta noteikumu pamata izstrādāto rokasgrāmatu lietotāju skaits var sasniegt vismaz 1 300 lietotājus. Iesaistīto darbinieku loks, lai nodrošinātu ikdienā veicamos grāmatojumus, budžeta izpildes uzskaiti un uzrādīšanu pārskatos, sastāv no dažāda līmeņa darbiniekiem (no referenta līdz nodaļas vai departamenta vadītājam), kuru pamatpienākumi saistīti ar finanšu vadību, grāmatvedību, finanšu plānošanu, budžeta izpildes kontroli, finanšu resursu vadību u.tml. Tāpat uz SPSGS prasībām izveidotais normatīvais regulējums ir saistošs informāciju sistēmu izstrādātājiem un ieviesējiem, lai īstenotu uzskaites politiku[407].

Konsultācijas

Tā kā projekta vadītājs nav nodrošinājis konsultāciju norisi atbilstoši SIA Ernst&Young sagatavotajam atklātā konkursa piedāvājumam un nav nodrošinājis līguma[408] ietvaros saņemto konsultāciju uzskaiti, Valsts kontrole nevar gūt pārliecību par konsultācijām paredzēto 1 920 stundu skaita izlietojumu. Valsts kases projekta progresa sanāksmju protokolos vien ir fragmentāri minēts, ka piegādātājs sniedzis konsultācijas, un projekta dokumentācijā atrodami daži atbilžu e-pasti no piegādātāja, līdz ar to nav iespējams secināt, vai Valsts kase ir pilnvērtīgi izmantojusi piedāvāto iespēju saņemt konsultatīvo atbalstu.

Projekta vadītāja lēmums neuzskaitīt sniegto konsultāciju stundas ir pretrunā ar Valsts kases pienākumu budžeta līdzekļus izlietot efektīvi un ekonomiski, jo nepilnvērtīgi izmantotā iespēja saņemt konsultatīvo atbalstu rada risku, ka specifiski atrunājami jautājumi rokasgrāmatās tiks risināti pēc līguma darbības beigām, par to slēdzot konsultāciju līgumus un maksājot valsts budžeta līdzekļus.

Atklātā konkursa nolikuma tehniskajā specifikācijā norādīts, ka konkursa pretendentam bez papildus maksas jānodrošina rakstveida un mutiskas konsultācijas 1 920 cilvēkstundu apmērā par izstrādātajām rokasgrāmatām. Valsts kase ar SIA Ernst&Young noslēdza vienošanos par grozījumiem, paredzot konsultācijas sniegt pēc apmācību nodevuma izpildes no 01.11.2018. līdz 30.04.2019.

Piedāvājumā atklātam konkursam SIA Ernst&Young norādījis, ka konsultāciju kvalitatīvai veikšanai tiks nodrošinātas divas telefona līnijas un arī unikāla e-pasta adrese, kur sūtīt jautājumus. Visi konsultāciju ietvaros uzdotie jautājumi un atbildes tiks dokumentētas un būs pieejamas Valsts kases atbildīgajiem par šo procesu. Ja Valsts kase uzskatīs par nepieciešamu, tad piegādātājs ir gatavs regulāri sagatavot biežāk uzdoto jautājumu apkopojumu, kas būtu pieejams visiem rokasgrāmatu lietotājiem. Lai nodrošinātu kvalitāti konsultāciju sniegšanas laikā, SIA Ernst&Young nodrošinās atbilstošu ekspertu pieejamību un arī iekšējās otrā līmeņa pārbaudes procedūras atbilžu sniegšanas laikā.

Revīzijas laikā, izskatot projekta dokumentāciju, nav gūti pierādījumi, ka konsultāciju kvalitatīvai veikšanai tika nodrošinātas divas telefona līnijas un unikāla e-pasta adrese, kur sūtīt jautājumus.

Lai gūtu pārliecību, ka apjomīgais konsultācijām paredzētais stundu skaits ir izlietots pilnībā un lietderīgi, revīzijā lūgts Valsts kasei sniegt informāciju par izmantotajām konsultāciju stundām – norādot gan laika periodu, gan stundu skaitu, gan sniegto konsultāciju īsu aprakstu, uz jautājumu saņemot šādu atbildi[409]:

> *Sniegtās konsultācijas ietver gan tiešā kontakta konsultācijas klātienē, gan arī, piemēram, atbilžu gatavošanu uz uzdotajiem jautājumiem, saziņu ar starptautiskiem ekspertiem vai konsultācijas pa telefonu.*
>
> *SIA Ernst&Young patērētās konsultāciju stundas "garantijas perioda laikā" nav tikušas specifiski uzskaitītas, jo tās nebija paredzēts apmaksāt, kā arī Līgumā nebija noteikta prasība piegādātājam šādu informāciju sniegt un attiecīgi tā nav pieprasīta.*
>
> *Pēc Līguma termiņa beigām no piegādātāja nav saņemtas citas konsultācijas.*

Lai gan piedāvāto konsultāciju stundu skaits bija viens no būtiskiem kritērijiem atklātā konkursā pieteikušos pretendentu izvēlē, tomēr pēc līguma noslēgšanas tās nav uzskaitītas.

4.2.2.2. Projekta izmaksas

Izmaksas ir viens no projekta trīs galvenajiem pamatelementiem, kuri kopā veido projekta spriedzes trijstūri, kas teorētiski nozīmē pēc iespējas īsākā laika posmā ar pēc iespējas mazākām izmaksām iegūt pēc iespējas labākas kvalitātes produktu.

Lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases projektu īstenošanu, Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā ir noteikts projekta vadības organizatoriskais ietvars un vienoti projektu vadība principi, tai skaitā, resursu (laika, cilvēku, finanšu, tehnoloģisko) vadība. Taču projekta vadītājs Standartizācijas projekta norises laikā ir uzskaitījis tikai ārpakalpojuma izmaksas, tā nenodrošinot iespēju gūt pārliecību, vai par projektā ieguldītajiem resursiem ir sasniegts vislabākais rezultāts.

Izsekojamu pierādījumu trūkuma dēļ Valsts kontrole nevar arī gūt pārliecību par pietiekami veiktu cilvēkresursu uzraudzību projektā. Tāpēc pastāv risks, ka samaksa par papildu amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu projekta vadības grupai piecu gadu periodā vismaz 85 061 *euro* (tai skaitā darba devēja VSAOI) apmērā nav sekmējusi projektam izvirzītā mērķa sasniegšanu.

Pārskatot Standartizācijas projektā veicamās aktivitātes un samazinot projekta īstenošanas termiņu par diviem gadiem, Valsts kontrole ir aplēsusi, ka Valsts kase, pārtraucot projekta vadības grupai piešķirt piemaksas par papildus amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu, radījusi ietaupījumu budžetā vismaz 16 394 *euro* (tai skaitā darba devēja VSAOI) apmērā.

Pagājušā revīzijā Valsts kontroles izteiktā kritika Valsts kasei par būtiskām nepilnībām projekta īstenošanā nav bijis pietiekams iemesls Valsts kases vadībai turpmāk pārskatīt lēmumus projektā iesaistītajiem darbiniekiem piešķirt naudas balvas un prēmijas par veikto darbu Standartizācijas projekta ietvaros.

Valsts kontrole iepriekš secināja, ka Standartizācijas projekta visu tiešo un netiešo izmaksu identificēšana, apkopošana un izmaksu analīze nav notikusi nevienā no projekta cikliem, kas atbilstoši projektu vadīšanas labajai praksei liedz projekta vadītājam veikt izmaksu un ieguvumu analīzi, kas parādītu, ar kādiem resursiem ir sasniegts ieguvums.

Izdevumi, kuri iekļauti projekta plānā un uzrādīti projekta progresa pārskatos Vadības komitejai, ir tikai par ārpakalpojumā nodotajām aktivitātēm.

13.tabula

Projekta aktivitātes, par kurām izdevumi iekļauti projekta plānā

Aktivitātes, par kurām izdevumi ir iekļauti projekta plānā:
Latvijas grāmatvedības vadlīniju izstrāde un mācību organizēšana: 1. **I posms "Izvērtējums, priekšlikumi";** 2. **II posms "Vadlīniju izstrāde";** 3. **IV posms "Rokasgrāmatu izstrāde";** 4. **III posms "Apmācības";** 5. **V posms "Konsultācijas".** **Diskontēšana:** 1. **Diskonta likmju noteikšanas metodika.**

Projekta noslēguma ziņojumā norādīts, ka projektam noteiktais budžets (ar PVN) 931 571 *euro* apmērā (tikai ārpakalpojuma izmaksas) apgūts pilnībā.

Personāla izmaksas

Līdzīgi kā iepriekšējos gadus, arī 2019.gada un 2020.gada Vadības komitejas sēžu protokolos ir lasāmi pieņemtie lēmumi Standartizācijas projekta komandai[410] un citiem projektā iesaistītajiem Valsts kases darbiniekiem piešķirt:

- prēmijas saskaņā ar ikgadējās darba izpildes novērtējumu;
- naudas balvas par ieguldījumu Valsts kases stratēģisko uzdevumu izpildē ik gadu;
- piemaksas par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti Valsts kases mērķu sasniegšanā;
- piemaksas par papildus amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu;
- speciālās piemaksas par Valsts kasei būtisku funkciju nodrošināšanu un stratēģiski svarīgu mērķu īstenošanu grāmatvedības uzskaites un pārskatu jomā,

kā arī ļāva turpināt pildīt virsstundu darbu.

Valsts kontrole Standartizācijas projekta ietvaros veiktos maksājumus ir apkopojusi, pieprasot Valsts kasei attiecīgos rīkojumus un darbinieku personīgo kontu kartiņas.

Personāla izmaksas, kuras tieši attiecināmas uz Standartizācijas projektu

Projekta uzraugs 05.06.2015. ziņojumā Vadības komitejai norādījis, ka uz projekta ieviešanas laiku projektā iesaistītajiem darbiniekiem noteikti pienākumi ārpus amata apraksta, tāpēc Vadības komiteja ir lēmusi piešķirt piemaksu par papildus amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu.

Revīzijā konstatēts, ka laika periodā no 2015.gada jūnija līdz 2020.gada jūlijam projekta vadības grupa saņēmusi nemainīgu, noteikta apjoma piemaksu no 20% līdz 30%.

Lai gan ārējos normatīvajos aktos nav noteikts pienākums sagatavot atskaites par papildus amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu, taču Valsts kases projektu vadības rokasgrāmata paredz[411], ka projekta vadītājam ir jāveic cilvēkresursu uzraudzība, tai skaitā, jānodrošina to efektīva darbība tā, lai tiktu kvalitatīvi veiktas aktivitātes un ieguldītie resursi attaisnotu mērķi. Revīzijā, iepazīstoties ar Valsts kases iesniegto informāciju, Valsts kontrole nevarēja gūt pārliecību, ka projekta vadītājs ir nodrošinājis cilvēkresursu uzraudzību projektā.

Valsts kontrole, apkopojot iesniegto informāciju, konstatējusi, ka no projekta uzsākšanas līdz projekta noslēgumam, tas ir, piecos gados par virsstundu darbu aprēķināta samaksa vismaz 17 709 *euro* (tai skaitā darba devēja VSAOI) apmērā un aprēķinātas piemaksas par papildus amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu vismaz 85 061 *euro* (tai skaitā darba devēja VSAOI) apmērā.

Personāla izmaksas, kuras daļēji attiecināmas uz Standartizācijas projektu

Tā kā Vadības komitejas sēžu protokolos maksājumu piešķiršanas pamatojumos norādīta arī darbinieku iesaiste Standartizācijas projektā, Valsts kontrole ir apkopojusi informāciju par veiktajām izmaksām un konstatējusi, ka, sākot no 2014.gada, projekta komanda ir saņēmusi dažādu veidu piemaksas, prēmijas un naudas balvas (12.pielikumā skatīt detalizēti projekta komandai piešķirto vairāku piemaksu, prēmiju, naudas balvu procentuālo lielumu un attiecināmo periodu).

Neskatoties uz Valsts kontroles iepriekšējā revīzijā secināto par to, ka revīzijā netika gūtas atbildes uz būtiskiem jautājumiem, piemēram, cik resursu ir jau izlietoti un cik vēl plānots izlietot projekta īstenošanas laikā, lai sasniegtu projektā noteikto mērķi noteiktajā termiņā, kā tiks izmērīts projektā noteiktais rezultatīvais rādītājs u.tml., Valsts kase projekta īstenošanas laikā no 2015.gada ir lēmusi un

pēc Valsts kontroles konstatētajām nepilnībām nav pārtraukusi izmaksāt projektā iesaistītajiem darbiniekiem naudas balvas un prēmijas par veikto darbu Standartizācijas projekta ietvaros.

Revīzijā arī konstatēts, ka piemaksu piešķiršanas raksturs (piešķirot maksimāli pieļaujamo procentuālo piemaksu apmēru, to sadalot starp vairākām piemaksām), regularitāte (piemaksu piešķirot ar nākamo dienu, kad tiek pārtraukta iepriekšējā piešķirtā piemaksa), piemaksu piešķiršanas periodi, arī apmērs, ik gadu atkārtojas un piemaksu pamatojums ik gadu ir nemainīgs.

Citas projekta izmaksas

Iepriekšējā revīzijā revidenti pieprasīja 19.04.2016. projekta sanāksmes[412] laikā izskatīto materiālu par plānotajām izmaiņām grāmatvedības uzskaitē un pārskatu sagatavošanā un to paredzamo ietekmi uz iestāžu grāmatvedības uzskaites informācijas sistēmām un e-pārskatu sistēmu, kas potenciāli var radīt iestādēm izmaksas, lai ieviestu SPSGS. Taču izvērtējuma gala versija Valsts kontrolei tolaik netika iesniegta, pamatojot ar argumentu, ka tā nav apstiprināta, projekts vēl nav pabeigts un tā izpilde turpinās[413].

Pēc tam, kad projekts uzskatīts par pabeigtu, Valsts kontrole atkārtoti pieprasīja materiālu par izmaiņu paredzamo ietekmi uz informācijas sistēmām, kas potenciāli var radīt iestādēm izmaksas saistībā ar SPSGS ieviešanu. Valsts kase ir iesniegusi 13 dokumentus, proti, par 13 (no 29 SPSGS) sarakstus ar izmaiņām, ieviešot standartus, un katrai izmaiņai piezīmēs norādot ietekmi vai plānoto rīcību, piemēram, apmācības, izmaiņas grāmatvedības uzskaites kārtībā, izmaiņas IT sistēmā u.tml. Taču izmaksas izmaiņu realizēšanai nav aplēstas.

4.2.2.3. SPSGS prasību pārņemšana normatīvajos aktos

Galvenā Standartizācijas projekta aktivitāte bija SPSGS prasību integrēšana normatīvajā regulējumā.

Lai gan Ministru kabineta noteikumi, kuros SPSGS prasības ir integrētas, uz doto brīdi ir izdoti, tomēr:

- normatīvā regulējuma skaidrojošajā informatīvajā materiālā attiecībā uz pēcnodarbinātības labumiem ir nepilnīgi skaidrotas aprēķinu metodes un uzskaites prasības;
- neveicot priekšizpēti par atvasināto finanšu instrumentu uzskaiti, normatīvā regulējuma skaidrojošajā informatīvajā materiālā attiecībā uz atvasinātajiem finanšu instrumentiem nav noteiktas skaidras normas, kuras pielietot uzskaitē;
- normatīvais regulējums par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu ir izdots novēloti, tikai vienu dienu pirms Likumā par budžetu un finanšu vadību noteiktā Saimnieciskā gada pārskata iesniegšanas termiņa Valsts kontrolei, un Tieslietu ministrijas vērtējumā regulējums par savstarpēji saistītiem jautājumiem pārklājas.

Iepriekšminētie trūkumi jau šobrīd ir radījuši negatīvas sekas, proti:

- Valsts kontrole ir sniegusi modificētu atzinumu par Iekšlietu ministrijas 2019.gada pārskata sagatavošanas pareizību tāpēc, ka ministrijas konsolidētajā pārskatā nav uzrādīti uzkrājumi izdienas pensijām, kas tiks piešķirtas nākotnē. Savukārt atzinumos par Augstākās tiesas, Satversmes tiesas, Tieslietu ministrijas, Satiksmes ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību Valsts kontrole ir norādījusi, ka pastāv būtiska neskaidrība attiecībā uz uzkrājumiem izdienas pensijām un valsts emeritēto zinātnieku mūža grantiem;
- Valsts kase 2019.gadā noslēgusi vienošanos 11 858 *euro* (ar PVN) vērtībā atkārtotai situācijas risināšanai par atvasināto finanšu instrumentu uzskaiti atbilstoši SPSGS prasībām;
- ņemot vērā Tieslietu ministrijas izteikto iebildumu Ministru kabineta noteikumu par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību projekta saskaņošanas procesā, Valsts kase apvienos Ministru kabineta noteikumus Nr.344 un noteikumus Nr.430, sagatavojot vienu normatīvo aktu, tādā veidā atkārtoti tērējot gan Valsts kases, gan citu procesā iesaistīto pušu resursus.

Pēcnodarbinātības labumi

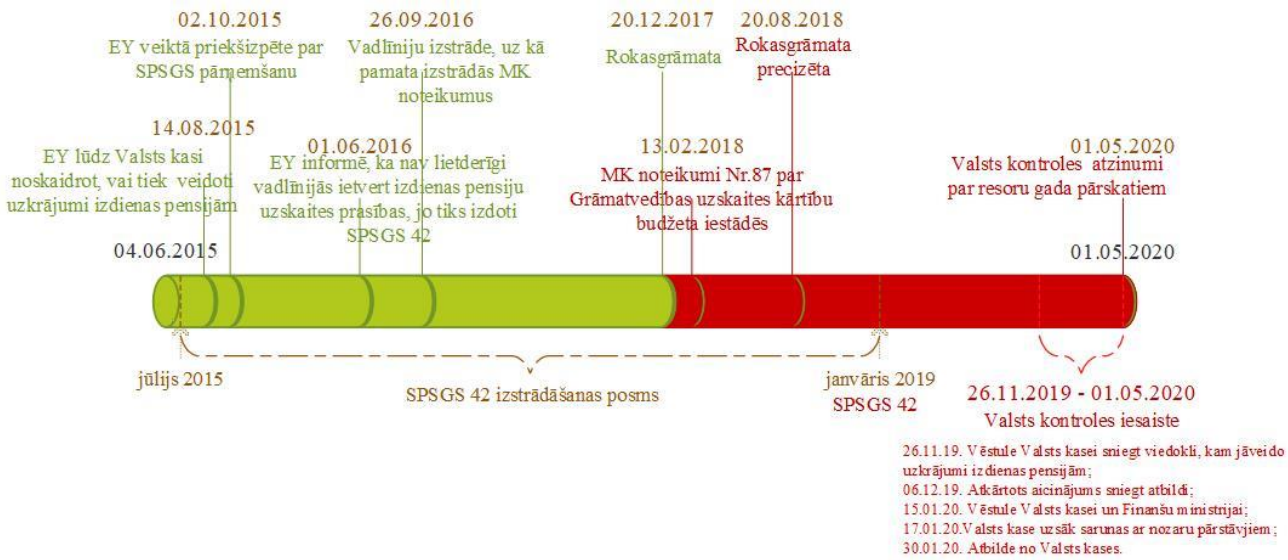

* Robežšķirtne starp un līdz kurai Valsts kontroles ieskatā aktivitātes bija jāveic. Sarkanajā laika skalā, Valsts kases neizdarības dēļ, atspoguļotas novēloti veiktās aktivitātes.

21.attēls. Notikumu attēlojums laika skalā

Revīzijā konstatēts, ka Standartizācijas projekta ietvaros, vērtējot 25.SPSGS "Darbinieku pabalsti" prasību ieviešanu normatīvajos aktos, vairāk kā četrus gadus atpakaļ, tas ir, 14.08.2015. SIA

Ernst&Young ir lūdzis Valsts kasei noskaidrot un sniegt informāciju, vai izdienas pensijām veic uzkrājumus un kas veic izdienas pensiju izmaksu.

Standartizācijas projekta dokumentācijā redzams, ka jautājums par uzkrājumiem izdienas pensijām bija iekļauts Valsts kases dienas kārtībā. Dokumentācijā par 2016.gadu ir atrodami SIA Ernst&Young sagatavotie jautājumi diskusijām ar Iekšlietu ministrijas, Aizsardzības ministrijas un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvjiem, ir sagatavots sanāksmes protokols, kurā fiksēti par izdienas pensiju piešķiršanas kārtību pārrunātie jautājumi, kā arī ir pieejami Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iesniegtie dati par pensiju saņēmēju skaitu, vidējo apmēru periodā no 2013.līdz 2016.gadam.

No Standartizācijas projekta 01.06.2016. sanāksmes protokola secināms, ka Valsts kase ir pieņēmusi zināšanai SIA Ernst&Young sniegto informāciju:

> *Ņemot vērā, ka tiek pārskatīts 25.SPSGS, izslēdzot komplekso apdrošināšanas programmu uzskaiti, un izstrādāts jauns SPSGS par sociāliem labumiem, vadlīnijās šobrīd nav lietderīgi ietvert izdienas pensiju uzskaites prasības.*

Pamatojoties uz augstāk minēto, Valsts kase sanāksmē nolēmusi izdienas pensiju uzskaites kārtību izstrādāt pēc SPSGS par sociāliem labumiem pieņemšanas (*42.SPSGS Social benefits, 31.01.2019.*) un uzdevusi SIA Ernst&Young precizēt redakciju vadlīnijās, termina "pabalsti" vietā lietojot terminu "labumi" un izslēdzot vārdus "pensijas, citi pensijas pabalsti, pēcnodarbinātības dzīvības apdrošināšana".

Lai gan Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtības budžeta iestādēs" ir noteikti uzkrājumu atzīšanas un aprēķina principi, kā arī projekta ietvaros sagatavotajā rokasgrāmatā skaidrots jēdziens "Pēcnodarbinātības labumi" un ietvertas norādes uz vairākiem likumiem par izdienas pensijām, ar to saprotot, ka izdienas pensijas uzskatāmas par pēcnodarbinātības labumiem, un saistību izpildei par tiem nākotnē veidojami uzkrājumi, tomēr iestādēm nebija viennozīmīgi skaidra šo normu piemērošana, par ko liecināja gan iestāžu uzdotie jautājumi, gan to faktiskā rīcība, sagatavojot gada pārskatus.

Pēc Valsts kontroles neatlaidīgas prasības viest skaidrību šajā jomā, Valsts kase 2020.gada sākumā informēja Valsts kontroli[414], ka ir uzsāktas sarunas ar nozarēm, kurām jāveic uzkrājumu veidošana un iespējamo saistību par valsts piešķirtajām izdienas pensijām uzrādīšanu gada pārskatā un sadarbībā ar nozaru ekspertiem izstrādāto vadlīniju projektu plānots publicēt Valsts kases tīmekļa vietnē 31.01.2020.

Revīzijā konstatēts, ka iestādes, uz kurām tas attiecas, uzkrājumus valsts emeritēto zinātnieku mūža grantiem un izdienas pensijām, kas būs izmaksājamas nākotnē, nav aprēķinājušas un 2019.gada pārskatos nav uzrādījušas. Papildus informāciju skatīt sadaļā: Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI).

Atvasinātie finanšu instrumenti

* Robežšķirtne starp un līdz kurai Valsts kontroles ieskatā aktivitātes bija jāveic. Sarkanajā laika skalā, Valsts kases neizdarības dēļ, atspoguļotas novēloti veiktās aktivitātes.

22.attēls. Notikumu attēlojums laika skalā

2013.gadā Valsts kases uzdevumā[415] SIA PricewaterhouseCoopers veica izpētes darbu par *atvasināto finanšu instrumentu, tajā skaitā procentu likmju mijmaiņas darījumu (turpmāk – IRS) darījumu uzskaiti, uzrādīšanu un informācijas atklāšanu Valsts konsolidētajā finanšu pārskatā*[416], ar mērķi apzināt atšķirības uzskaites politikā un novērtēšanas veidos, kā arī izvērtēt finanšu pārskatos atklātās informācijas pietiekamību no Starptautisko finanšu pārskatu standartu viedokļa. Izpētes rezultātā viens no secinājumiem bija – metode IRS darījumu atzīšanai ir pretrunā ar Starptautisko finanšu pārskatu standartu prasībām un neatbilst pārējo Valsts kases atvasināto darījumu uzskaites metodēm.

Revīzijā konstatēts, ka projekta dokumentācijā nav atrodama informācija par Valsts kases un SIA Ernst&Young notikušajām diskusijām par nepieciešamajiem risinājumiem, lai ar tiem tiktu nodrošināta atvasināto finanšu instrumentu uzskaite atbilstoši SPSGS iekļautajām normām, tai skaitā novēršot SIA PricewaterhouseCoopers iepriekš norādītās pretrunas.

Jaunie Ministru kabineta noteikumi[417] attiecībā uz atvasināto finanšu instrumentu uzskaitīšanu un uzrādīšanu finanšu pārskatos satur vispārējas prasības, arī normatīvā regulējuma skaidrojošajā informatīvajā materiālā – rokasgrāmatās ir vispārīgi raksturotas atvasināto finanšu instrumentu raksturojošas pazīmes, uzskaite, atzīšana un novērtēšana.

Ar mērķi ieviest Valsts kontroles ieteikumu *Valsts kasei veikt atvasināto finanšu instrumentu efektivitātes izvērtēšanu atbilstoši starptautiski pieņemtajām metodēm un nodrošināt, lai atvasināto finanšu instrumentu grāmatvedības uzskaite un uzrādīšana finanšu pārskatos atbilstu vispārpieņemtiem finanšu pārskatu principiem un labākajai praksei,* Valsts kase noslēgusi atkārtoti vienošanos ar SIA PricewaterhouseCoopers *par finanšu uzskaites konsultāciju sniegšanu par IRS efektivitātes novērtēšanas piemērotākajām metodēm valsts parāda vadībā un šo darījumu efektivitātes uzskaiti un atspoguļošanu finanšu pārskatos saskaņā ar vispārpieņemtiem finanšu pārskatu principiem* 11 858 *euro* vērtībā (ar PVN)[418].

Revīzijā konstatēts, ka 2019.gadā noslēgtās vienošanās ietvaros SIA PricewaterhouseCoopers ir uzdoti vairāki 2013.gada līgumam identiski jautājumi, piemēram, par atvasināto instrumentu uzskaiti

regulējošajiem aktiem, par riska ierobežošanas uzskaiti atvasinātajiem finanšu instrumentiem, par informācijas atklāšanu finanšu pārskatos attiecībā uz atvasinātajiem finanšu instrumentiem u.tml.

Ministru kabineta noteikumi par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu

* Robežšķirtne starp un līdz kurai Valsts kontroles ieskatā aktivitātes bija jāveic. Sarkanajā laika skalā, Valsts kases neizdarības dēļ, atspoguļotas novēloti veiktās aktivitātes.

23.attēls. Notikumu attēlojums laika skalā

Būtiska Standartizācijas projekta aktivitāte bija SPSGS prasību integrēšana normatīvajā regulējumā, sagatavojot grozījumus trīs saistošajos normatīvajos aktos vai izdod tos jaunā redakcijā.

Revīzijā konstatēts, ka tikai 40 mēnešus pēc projekta uzsākšanas, proti, 2018.gada oktobrī projekta vadītājs norādījis Projekta progresa pārskatā, ka nepieciešams pagarināt aktivitātes "MK noteikumu projektu izstrāde" izpildes termiņu līdz 31.03.2020., jo jāizdod no jauna Ministru kabineta noteikumi par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu.

Jaunie Ministru kabineta 30.06.2020. noteikumi Nr.430 "Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība" stājās spēkā 07.07.2020. un normatīvā akta normas Finanšu ministrija pirmo reizi ir piemērojusi, sagatavojot Saimnieciskā gada pārskatu par 2019.gadu, kuru saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību[419] finanšu ministrs iesniedz Valsts kontrolei līdz pārskata gadam sekojošā saimnieciskā gada 1.jūlijam.

Tieslietu ministrija, Ministru kabineta noteikumu Nr.430 projekta sagatavošanas laikā, izteikusi iebildumu[420] par savstarpēji saistītu regulējumu Ministru kabineta noteikumos Nr.344 un noteikumu Nr.430 projektā, aicinot izvērtēt iespēju tos apvienot, tādā veidā nodrošinot, ka tiesiskais regulējums par savstarpēji saistītiem jautājumiem netiek sadrumstalots.

Tieslietu ministrijas iebildums ir ņemts vērā un Ministru kabineta noteikumu Nr.430 sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka tiks apvienoti Ministru kabineta noteikumi Nr.344 un Ministru kabineta noteikumi Nr.430, izslēdzot normu dublēšanu un divu normatīvo aktu izdošanu.

4.2.2.4. Standartizācijas projekta uzraudzība un projekta īstenošanas vadība

Projekta noslēgumā Valsts kase ir noteikusi normatīvo aktu atbilstības SPSGS novērtējumu 88,6% apmērā, kas, Valsts kontroles ieskatā, nav ticams un pamatots, jo izstrādātais vērtējuma algoritms:

- ir vienkāršots, katram standartam nosakot vērtību 3,7%, bet nevērtējot katra standarta ietvaros pārņemto normu ietekmi;
- ir ilgtermiņā neizmantojams, jo SPSGS notiek izmaiņas – tiek izdoti jauni standarti, tie tiek apvienoti vai sadalīti u.tml. Izveidoto algoritmu piemērojot uz standartiem, kuri ir spēkā šobrīd, atbilstība SPSGS var pārsniegt pat 100%.

Standartizācijas projektam noteiktais mērķis ir definēts pārāk šauri un neraksturo vēlamo stāvokli, ko ir iecerēts panākt ar atbilstības SPSGS palielināšanos, t.i., kvalitatīvas finanšu informācijas nodrošināšanu. Projekta īstenošanas laikā nav apzināti izlietotie resursi, liedzot izteikt secinājumu par efektivitāti.

Jau iepriekšējā revīzijā Valsts kontrole secināja, ka bez dokumentēta izvērtējuma Valsts kases lēmusi nodot ārpakalpojumā projekta visu četru apakšuzdevumu izpildi. Papildus tam, arī atklāta konkursa nolikuma tehniskajā specifikācijā izvirzītās prasības ir, iespējams, nepārdomātas un pastāv risks, ka iepirkums ir sadārdzināts. Piemēram, lai gan Valsts kasē ir izveidota projekta komanda, tai skaitā noteikts projekta uzraugs un projekta vadītājs, atklāta konkursa nolikuma tehniskajā specifikācijā tikusi izvirzīta prasība piegādātājam nodrošināt ekspertu – projekta vadītāju, kuram ir izsniegts starptautiski atzīts sertifikāts projektu pārvaldībā.

Turpinot vērtēt iepirkuma ietvaros noslēgtā līguma izpildi, Valsts kontrole ir secinājusi, ka iepirkumā noteiktais prasību un kvalitātes ietvars iepirkuma īstenošanas laikā nav ticis atbildīgi uzraudzīts, jo ir pieļautas atkāpes no atklātā konkursa nolikumā iekļautajām prasībām:

- nevis nodevumu kvalitāte, bet gan JPI piešķirtā finansējuma apguve ir bijusi prioritāte, jo līguma darbības laikā pielāgoti nodevumu iesniegšanas termiņi, kā arī nodevumos veikti būtiski labojumi pēc darbu izpildes akta parakstīšanas;
- uzdevumu izpildes procesā, piegādātājam nomainot projekta vadītāju, viena persona ir pildījusi trīs pozīcijas (eksperts – projekta vadītājs, eksperts, apmācību eksperts), kas ir pretrunā ar nolikumā noteikto prasību, un rada risku nodevumu izpildes kvalitātei. Standartizācijas projekta vadītājs iespējamos riskus kontekstā ar ietekmi uz nodevumu kvalitāti nav vērtējis.

Pēc iepirkuma ietvaros paredzēto uzdevumu izpildīšanas, projekts pēc būtības paredz tālākas darbības. Valsts kase ir noteikusi principus periodisku standartu papildinājumu un izmaiņu veikšanai, citu standartu ieviešanai un aprobēšanai nacionālajos tiesību aktos, taču plāns šīm darbībām, ar konkrētām aktivitātēm, termiņiem, izpildītājiem nav sagatavots. Nav plāns arī tam, kas un ar kādu regularitāti nodrošinās, ka apjomīgajam iesaistīto personu lokam tiks uzturēta optimāla zināšanu un prasmju kompetence u.tml.

Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā noteikts, ka ar projekta rezultātu ir saprotams projekta īstenošanas rezultātā radīts produkts vai pakalpojums, savukārt projekta ieguvumam būtu jāparāda šī rezultāta izmantošanas ietekme. Valsts kontrole ir iepazinusies ar citu valstu praksi, pārņemot SPSGS prasības[421], kur norādīts, ka ir nepieciešams noteikt un turpināt uzraudzīt, kas ar atbilstības palielināšanos ir panākts, piemēram, nosakot, kā ir:

- uzlabojusies informācijas par aktīviem un pasīviem kvalitāte, datu salīdzināmība un budžeta plānošanas process;
- palielinājusies informācijas pieejamība par izdevumiem, atbildība par datu kvalitāti, caurskatāmība, finanšu pārskatu lietojamība un noderīgums Saeimai un Ministru kabinetam, tiem kļūstot saprotamākiem.

Valsts kases veiktā projekta īstenošanas gaitas vadība

Projekta rezultātu novērtējums

Iepriekšējā revīzijā Valsts kontrole secināja, ka projekts ir uz procesu, nevis uz rezultātu vērsts aktivitāšu kopums, projekta vadība un projekta gaitas uzraudzība Valsts kasē notikusi formāli un trešajai pusei nav izsekojami pamatojumi Standartizācijas projekta ietvaros pieņemtajiem lēmumiem.

Laikā, kad Valsts kontrole veica iepriekšējo revīziju un projekta vadītājam norādīja, ka nav apzinātas un analizētas projekta tiešās un netiešās izmaksas, Vadības komitejas 03.07.2019. sanāksmē projekta uzraugs un projekta vadītājs ir vērsuši vadības uzmanību, ka Valsts kases apstiprinātā metodoloģija par projektu progresu pārskatu sagatavošanu vadībai nesniedz informāciju par projekta kopējo izmaksu apguvi un patieso projekta izpildi. Reaģējot uz šo informāciju Valsts kases Kvalitātes un risku vadības departamentam tika uzdots sagatavot priekšlikumus projektu progresa pārskatu izstrādes un metodikas pilnveidošanai, tomēr līdz projekta noslēgumam, tas ir, 01.05.2020. izmaiņas 25.01.2016. apstiprinātajā Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā nav veiktas.

Lai gan projekta vadītājs norādīja uz trūkumiem rokasgrāmatā, kas lieguši vadībai vērtēt projekta gaitu, vienlaikus projekta vadītājs nav ievērojis prasību informēt vadību reizi ceturksnī. Revīzijā konstatēts, ka Vadības komitejai projekta vadītājs pēdējo projekta progresa pārskatu iesniedzis 15.11.2019., lai gan projekts ilga vēl sešus mēnešus.

Valsts kontrolei iesniegtajā projekta dokumentācijā laika periodā no 2019.gada novembra līdz 2020.gada maijam ir atrodami protokoli tikai divām notikušām Standartizācijas projekta sanāksmēm, lai gan atbilstoši projekta laika grafikam šajā periodā plānota pēdējā aktivitāte ar termiņu 01.05.2020. – Ministru kabineta noteikumu par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošana. Turklāt Vadības komiteja

nav informēta, ka plānotais termiņš netiks ievērots, un Ministru kabineta noteikumi izdoti divus mēnešus pēc projekta noslēguma, tas ir, 30.06.2020.

Vadības komiteja 06.07.2020. notikušajā sanāksmē projekta vadītāja iesniegto projekta noslēguma ziņojumu ir saskaņojusi. Iepazīstoties ar projekta noslēguma ziņojuma saturu, Valsts kontrole atkārtoti konstatējusi sekojošo:

- noslēguma ziņojumā norādītais projekta mērķis – *grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas normatīvā regulējuma atbilstība SPSGS*, neraksturo vēlamo stāvokli, ko ir iecerēts panākt ar atbilstības SPSGS palielināšanos no 64% līdz 85%;
- norādītie sasniegtie rezultāti ir klasificējami kā atsevišķas paveiktas darbības (skatīt **Error! Not a valid bookmark self-reference.**.tabulu) un nav uzskatāmi par rezultātiem, jo tie neatbild uz jautājumu, kāds ieguvums vai kāda ietekme ir panākta:

14.tabula

Projekta rezultāti

Plānotie rezultāti	Sasniegtie rezultāti
Grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas normatīvais regulējums atbilst SPSGS prasībām par 85%	Grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas normatīvais regulējums atbilst SPSGS prasībām par 88.6%
Izstrādāt grāmatvedības uzskaites Vadlīnijas	Izstrādātas grāmatvedības uzskaites Vadlīnijas
Organizēt mācības vadošajiem finanšu speciālistiem nozarēs un pašvaldībās	Organizētas mācības vadošajiem finanšu speciālistiem nozarēs un pašvaldībās
x	Izstrādāta diskonta likmju noteikšanas metodika un noteiktas vienotas diskonta likmes
x	Darījumu vērtības diskontēšanas kalkulatoru izstrāde
x	Centralizēta būtiskuma noteikšana

- resursu pārskats vadībai neatklāj informāciju par piecu gadu periodā izlietotajiem resursiem.

Valsts kases projekta komandas sanāksmē 16.01.2020. ir apstiprināts projekta mērķa sasniedzamā rezultāta izpildes noteikšanas dokuments, kurā noteikts, ka atbilstības procenta noteikšanai par pamatu ņemti projekta ietvaros veiktajā iepirkumā ietvertie 29 SPSGS, no kuriem pieņemts lēmums neieviest četrus standartus (20. un 22.SPSGS atlikti, bet 8.un 11.SPSGS darījumi Latvijā nav identificēti – vērtējumā nav ietverti). Viena standarta vērtība vērtēšanai ir 3.7% (27 SPSGS = 100%).

15.tabula

Novērtējuma kopsavilkums

Novērtējums	Izpilde 2019	2021	>2021
27 SPSGS (katra standarta vērtība ir 3.7%)	85% - plāns 88.6% - faktiski 100% mīnuss 2% (KS) 3.7% (20.SPSGS) 3.7% (22.SPSGS) 2% (1.5 % VID, 0.5% NIN)	90,1 % 100% - mīnuss 2% (KS) 3.7% (20.SPSGS) 3.7% (22.SPSGS) 0.5% (NIN)	90.6% 100% mīnuss 2% (KS) 3.7% (20.SPSGS) 3.7% (22.SPSGS)

Saīsinājumi:
KS – Radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību pilnā konsolidācija
NIN – Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu uzskaite
VID – Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu un citu maksājumu valsts budžetā ieņēmumu uzskaite

Ar mērķi procentuāli novērtēt sagatavotā normatīvā regulējuma atbilstību SPSGS prasībām, 2018.gada sākumā SIA Ernst&Young Valsts kasei nosūtījis Ernst&Young izstrādāto SPSGS novērtējuma anketas jaunāko 2018.gada versiju[422] un Lielbritānijas Augstākās revīzijas iestādes izstrādāto SPSGS novērtējuma anketu[423], piebilstot, ka anketas sniedz norādījumus, kā un kādus posteņus vērtēt, taču metodoloģija, kā aprēķināt procentuālu atbilstību SPSGS anketās nav uzrādīta, jo tas ir katra vērtētāja spriedums/metodoloģija.

Revīzijas laikā Valsts kase nav iesniegusi citus metodiskos materiālus, kā aprēķini un pieņēmumi pamatoti, vai atsauces par to, kāda citu valstu labā prakse vērtējumam izmantota.

Lai izprastu pamatojumu viena standarta vērtības noteikšanai un pamatojumu tam, ka visiem standartiem šī vērtība ir noteikta vienāda, Valsts kontrole ir iepazinusies ar līguma[424] ietvaros SIA Ernst&Young 2015.gadā veikto padziļināto analīzi par Latvijas normatīvo aktu budžeta un finanšu jomā atbilstību SPSGS prasībām, kurā par katru standartu sniegtas rekomendācijas SPSGS ieviešanai. Izvērtējumi ir strukturēti, norādot SPSGS numuru, punktu, punkta redakciju un informāciju par Latvijas normatīvā akta attiecīgā panta vai punkta atbilstību vai neatbilstību SPSGS prasībām. Šāds izvērtējums sniegts par 29 SPSGS. Padziļināti veiktās analīzes kopsavilkumā SIA Ernst&Young katram SPSGS norādījis, ka atbilstoši labākajai praksei rekomendē ieviest SPSGS normas pilnā apmērā, izņēmumus, ja tādi ir, norādot pie katra standarta detalizētā izvērtējuma. Taču iepriekšminētais nepamato visiem standartiem vienas un vienādas vērtības noteikšanu.

Valsts kase ir noteikusi rezultatīvo rādītāju, taču revīzijā konstatēts sekojošais:

- ikviena standarta vērtība noteikta kā 3,7%, nevērtējot katra SPSGS ietvaros pārņemtās normas (jo ne visas normas ir pārņemtas) un metodiski pamatoti nenosakot pārņemto/nepārņemto normu ietekmi u.tml.;
- vērtējumā 100% kopsummu veido tie standarti, kuri līgumā[425] ar piegādātāju iekļauti padziļinātas analīzes veikšanai par Latvijas normatīvo aktu atbilstību SPSGS prasībām, un piegādātāja rakstveida ziņojumu Valsts kase saņēmusi pirms pieciem gadiem, 02.10.2015.;
- atbilstība SPSGS var pārsniegt pat 100% situācijā, kad, izveidoto algoritmu piemērojot, tiks veikti SPSGS papildinājumi, izdoti jauni SPSGS vai ar jaunu SPSGS aizstāti vairāki iepriekšējie SPSGS vai apvienoti, sadalīti u.tml.

Kopš 2015.gada SPSGS vidē ir notikušas izmaiņas, piemēram, izdoti trīs jauni SPSGS (33., 40., 42.), ar pieciem jauniem SPSGS (34., 35., 36., 37., 38.) aizstātas iepriekšējo trīs SPSGS redakcijas (6., 7., 8.), kā arī divu SPSGS (25., 29.) vietā izdoti jauni SPSGS (39., 41.).

Rezultatīvā rādītāja atbilstības vērtējumā pa periodiem būtu jāņem vērā arī tas, ka periodisku standartu papildinājumu un izmaiņu veikšanai, citu standartu ieviešanai un aprobēšanai nacionālajos tiesību aktos Valsts kase noteikusi šādu principu:

- katru gadu, sākot ar 2020.gadu, izvērtēt SPSGS jaunās prasības un pieņemt lēmumu par nepieciešamību tās ieviest Latvijas normatīvajos aktos;
- normatīvos aktus aktualizēt pēc nepieciešamības, ievērojot tendenci grozījumus veikt ne biežāk kā reizi piecos gados[426].

Projekta vadītāja īstenotā Standartizācijas projekta vadība

Lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases projektu īstenošanu, apstiprinātajā Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā ir noteikts projekta vadības organizatoriskais ietvars un vienoti projektu vadība principi, tai skaitā, resursu (laika, cilvēku, finanšu, tehnoloģisko) vadība. Revīzijā, iepazīstoties ar projekta dokumentāciju, Valsts kontrole nevarēja gūt pārliecību, ka projektā ir veikta visu resursu vadība.

Projekta vadītājam, kurš ir atbildīgs par projekta vadību un atskaitīšanos par projekta īstenošanas rezultātiem Vadības komitejai, Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā[427] ir noteikti pienākumi, tai skaitā, iepirkumu nodrošināšana.

Lai gan Valsts pārvaldes iekārtas likums[428] nosaka, ka valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi, un, ja nepieciešams, pilnveido, cita starpā apsverot ārpakalpojuma izmantošanu, taču jau iepriekšējā revīzijā Valsts kontrole secināja, ka Valsts kases bez dokumentēta izvērtējuma lēmusi nodot ārpakalpojumā projekta visu četru apakšuzdevumu izpildi.

Valsts kontroles, šajā revīzijā turpinot vērtēt iepirkuma īstenošanu, konstatējusi sekojošo:

- JPI ietvaros piešķirtajam ikgadējam budžetam ar līgumā veiktiem grozījumiem ir pielāgoti nodevumu termiņi, lai samaksu par tiem varētu veikt konkrētā gadā piešķirtā finansējuma ietvaros, un pēc darbu izpildes akta parakstīšanas astoņu mēnešu laikā nodevumā veiktas būtiskas korekcijas;
- neskatoties uz to, ka atklātā konkursa nolikumā[429] noteikts, ka piedāvājumā nepieciešamo personālu drīkst piedāvāt ne vairāk kā divās pozīcijās, faktiski iepirkuma īstenošanas laikā viens eksperts ir nodrošinājis gan eksperta – projekta vadītāja, gan eksperta, gan apmācību eksperta pozīcijas;
- piegādātājs iepirkuma īstenošanas laikā ir lūdzis veikt izmaiņas personāla sastāvā, taču uz Valsts kontroles lūgumu iesniegt Valsts kases veiktu atbilstības izvērtējumu par izmaiņās piedāvāto ekspertu atbilstību atklāta konkursa nolikuma[430] prasībām, atbilde no Valsts kases ar izvērtējumu nav saņemta, norādot, ka atbilstības izvērtējums nav dokumentēts. Valsts kase paļāvusies uz SIA Ernst&Young iesniegto apliecinājumu, ka eksperti atbilst prasībām;
- konsultāciju sniegšanas periodā Valsts kases projekta vadītājs līgumā paredzēto konsultāciju stundu skaita patēriņu nav uzskaitījis, paļaujoties, ka SIA Ernst&Young pēc vajadzības nodrošinās visas nepieciešamās konsultācijas.

Ieteikums

Lai nodrošinātu, ka Finanšu ministrija (Valsts kase) savu darbu organizē pēc iespējas efektīvi, Finanšu ministrijai (Valsts kasei), apsverot ārpakalpojuma izmantošanu, pirms lēmuma pieņemšanas sagatavot pamatojumu, kurš balstīts uz pakalpojumam nepieciešamo kompetenču izvērtējumu un izmaksu-ieguvumu analīzi.

Lai gan projekts 01.05.2020. ir noslēdzies, aicinām Valsts kasi izvērtēt ziņojumā norādītās nepilnības un lemt par nepieciešamajiem pasākumiem, lai turpmāk nodrošinātu pasākumu un projektu efektīvu īstenošanu. Ieteikumi par šī projekta vadību Valsts kasei netiek sniegti, tomēr Valsts kases rīcību, īstenojot un vadot citus projektus, Valsts kontrole vērtēs nākamajās revīzijās.

4.3. Nodokļu maksātāju atbalsta pasākumi

Valsts atbalsta pasākums, kura rezultātā bija plānots samazināt kopējo parāda apjomu nodokļu maksātājiem, dodot iespēju divos gados samaksāt kavētos nodokļu maksājumus, šādi palielinot budžeta ieņēmumus par 33,0 milj. *euro* gadā, kopumā norisinājies veiksmīgi un sasniedza labu rezultātu. 64% no atbalsta pasākumā akceptētajiem dalībniekiem sekmīgi nokārtoja saistības un budžetā iemaksāja 53,9 milj. *euro*. Kopā atbalsta pasākuma laikā VID dzēsa ar šī pasākuma pamatparādu saistīto nokavējuma naudu un soda naudu kopsummā 13,1 milj. *euro*. Atsevišķos gadījumos VID novēloti pieņēma lēmumus par nokavējuma naudas dzēšanu, neievērojot normatīvajā aktā[431] noteikto termiņu.

Arī 2019.gadā, līdzīgi kā 2018.gadā, atbalsta pasākuma dalībnieku daļa (kopumā visa pasākuma ietvaros 4083 dalībnieki jeb 32% no atbalsta pasākuma dalībniekiem) nepildīja uzņemtās saistības - neveica noteiktos maksājumus un VID bija pienākums[432] atcelt lēmumus par konkrēto nodokļu maksātāju dalību atbalsta pasākumā par kopējo summu 61,1 milj. *euro* (tai skaitā 2019.gadā – 13,0 milj. *euro*). Minētais ietekmēja arī budžeta ieņēmumu apjomu - 2019.gadā atbalsta pasākuma ietvaros budžetā tika saņemti 15,0 milj. *euro* jeb 45,5% no gadam plānotajiem 33,0 milj. *euro*.

Līdzīgi kā iepriekšējā gadā, arī šajā revīzijā, konstatēts, ka atsevišķos gadījumos VID atcēla lēmumus par atbalsta pasākuma piemērošanu novēloti – gadījumā, kad nodokļu maksātājs kavēja vairāk par diviem nodokļu parāda maksājumiem pēc kārtas, tas ir, tika kavēti 8 līdz 13 maksājumi (vai kavēti kārtējie nodokļu maksājumi)[433]. Šādās situācijās parāda slogs samilzt un nodokļu maksātājam faktiski kļūst nenomaksājams. Tāpēc VID savlaicīga, aktīva rīcība, sadarbība ar nodokļu maksātāju un viņa motivēšana ir būtisks priekšnoteikums, lai nodokļu maksātājs samaksātu nodokļu parādu.

Valsts kontrole vērš Finanšu ministrijas uzmanību tam, ka šādi atbalsta pasākumi nodokļu maksātāju nodokļu parāda sloga mazināšanai un valsts budžeta ieņēmumu papildināšanai ir būtiski kopējās ekonomikas situācijas valstī uzlabošanai, līdz ar to Finanšu ministrijai būtu jāvērtē šādu aktivitāšu ieguvumi un pilnveidojamās jomas. Turklāt revīzijā arī secinājām, ka nodokļu parādu sloga mazināšanas pasākumu veiksmīgai īstenošanai ir svarīgi, ka šādus

atbalsta pasākumus uzrauga kā atsevišķus projektus kopējā nodokļu parādu administrēšanas ietvarā, veidojot ciešāku kontaktu ar parādnieku un savlaicīgi motivējot pildīt sadalīto un atlikto maksājumu saistības, kas, kā rāda revīzijā gūtie pierādījumi, vairumā gadījumu rezultējās ar parādsaistību nomaksu.

Lai sniegtu atbalstu nodokļu maksātājiem, atvieglotu viņiem radušos nodokļu parādu slogu un palielinātu valsts budžeta ieņēmumus (triju gadu laikā par 99,0 milj. *euro* jeb 33,0 milj. *euro* gadā) (turpmāk – pasākuma mērķis) 2017.gadā valdība nolēma īstenot vienu reizi veicamu pasākumu – nodokļu amnestiju, paredzot nokavējuma naudas un sodas naudas dzēšanu, ja nodokļu maksātājs ne ilgāk kā divu gadu laikā, tas ir, ne vēlāk kā līdz 31.12.2019., samaksā nodokļu pamatparādu[434] (skatīt 24.attēlu).

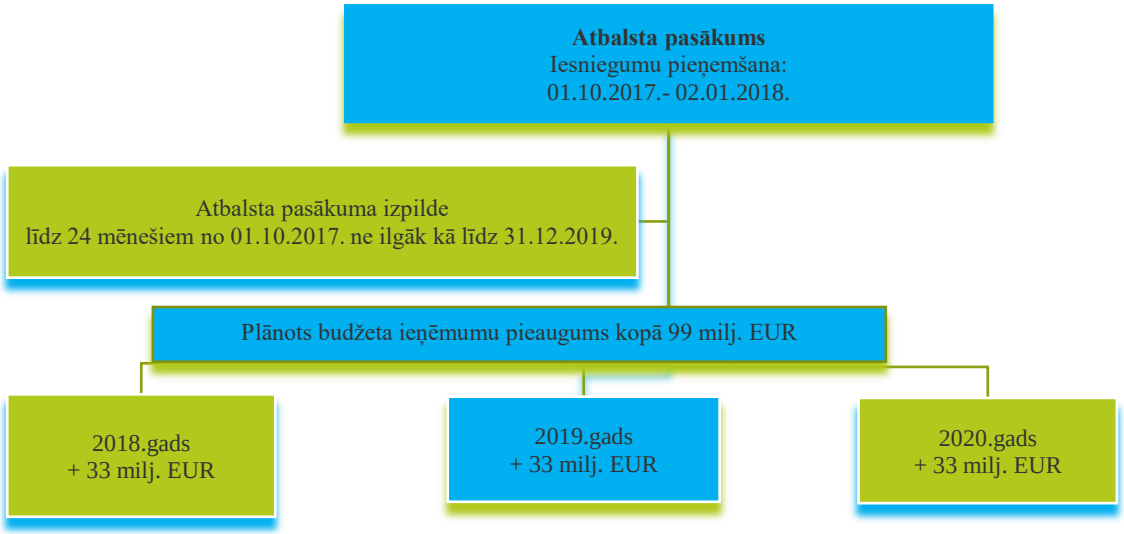

24.attēls. Atbalsta pasākuma rezultātā plānotais[435]

Šī pasākuma ietvaros, balstoties uz nodokļu maksātāju iesniegumiem par pieteikšanos atbalstam, VID bija jāpieņem[436] lēmumi piemērot atbalstu vai arī atteikt to. Piemērojot atbalstu, attiecīgā nodokļu pamatparāda samaksa sadalāma vienādās daļās un veicama reizi mēnesī (ne ilgāk kā 24 mēnešus atkarībā no pamatparāda summas)[437]. VID pienākums bija kontrolēt atbalsta pamatparāda samaksas termiņus, kā arī kārtējos maksājumus visā atbalsta pasākuma laikā, un gadījumā, ja nodokļu maksātājs neveic pēc kārtas divus maksājumus VID lēmumā par atbalsta piemērošanu noteiktajos termiņos un apmērā (vai neveic kārtējos nodokļu maksājumus), VID bija jāatceļ lēmums par atbalsta piemērošanu[438]. Savukārt, ja nodokļu maksātājs samaksā atbalsta pamatparādu, VID 21 dienas laikā no dienas, kad atbalsta pamatparāds samaksāts pilnā apmērā, jāpieņem lēmums par nokavējuma naudas dzēšanu attiecībā uz atbalsta pamatparādu (un soda naudas dzēšanu, ja tāda bija aprēķināta)[439] (skatīt 8.pielikumu).

Revīzijā par 2018.gadu konstatēts[440], ka no 12 800 VID pieņemtajiem lēmumiem par atbalsta pasākuma piemērošanu par kopējo nodokļu parādu summu 127,2 milj. *euro*[441] līdz 2018.gada beigām budžetā tika iemaksāti 39,7 milj *euro*. Attiecīgi VID pieņēma 4973 lēmumus (jeb 38,9% no atbalsta pasākumā

akceptētajiem) dzēst nokavējuma naudu un soda naudu kopsummā 4,1milj. *euro*. 1478 nodokļu maksātājiem lēmumi par atbalsta pasākuma piemērošanu kopsummā par 44,6 milj. *euro* tika atcelti, jo nodokļu maksātāji nepildīja savas saistības. 1855 gadījumos nodokļu maksātājiem nodokļu parāda vairs nebija[442] vai arī nodokļu maksātāji tika likvidēti. 2019.gadā 4491 gadījumā (jeb 35,1% no atbalsta pasākumā akceptētajiem) nodokļu maksātāji turpināja savu dalību atbalsta pasākumā (AP).

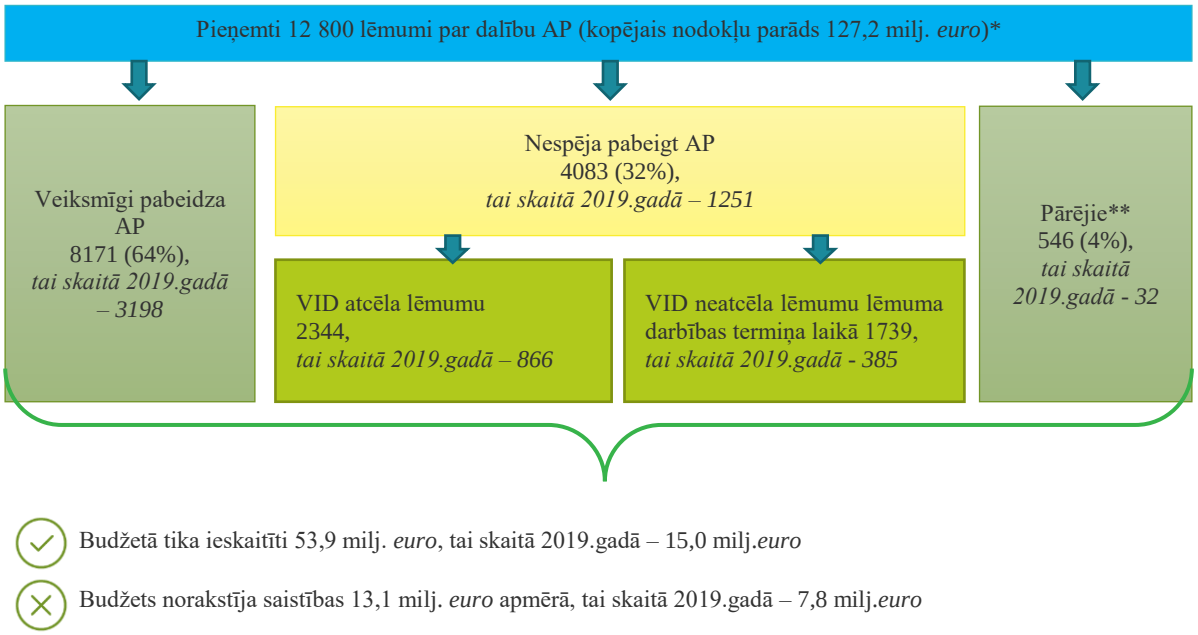

25.attēls. Atbalsta pasākuma (AP) izpildes statistika[443]

*VID informācijas sistēmu specifikas rezultātā nodokļa parāds nav konstants. Tiklīdz nodokļu maksātājs precizē deklarācijas par iepriekšējiem periodiem, nodokļa nomaksas stāvoklis automātiski tiek koriģēts atbilstoši jaunajam nodokļa aprēķinam labotajā deklarācijā. Piemēram, ja vakar nodokļu maksātājam bija nodokļu parāds, bet šodien nodokļu maksātājs iesniedza precizētu nodokļa deklarāciju, kuras rezultātā nodokļa maksātājam parāda vietā veidojas nodokļu pārmaksa, automātiski VID informācijas sistēmā dati atjaunojas un tiek atainota aktuālā situācija – nodokļu pārmaksa.
**Nodokļu maksātājam vairs nebija nodokļu parādu, jo tika precizēta nodokļu deklarācija, nodokļu pārmaksa novirzīta parāda segšanai vai nodokļu maksātājs tika likvidēts.

Atbalsta pasākumam noslēdzoties, no 4491 dalībnieka, kas 2019.gadā turpināja tajā dalību, 1251 nodokļu maksātājs tomēr nespēja izpildīt uzņemtās saistības, un tas ietekmēja pasākuma ietvaros 2019.gadā iegūto ieņēmumu apjomu – tika iekasēti 15,0 milj. *euro* jeb 45,5% no 2019.gadā plānotajiem 33,0 milj. *euro*.

Valsts kontrole revīzijā par 2018.gadu konstatēja[444], ka atsevišķos gadījumos VID neievēroja normatīvajā aktā[445] noteikto termiņu, jo novēloti pieņēma (1) lēmumus par nokavējuma un soda naudas dzēšanu un (2) lēmumus par atbalsta atcelšanu gadījumos, kad nodokļu maksātājs kavēja vairāk par diviem nodokļu parāda maksājumiem pēc kārtas (vienā gadījumā pat 13) vai kārtējos nodokļu maksājumus. (*VID informēja, ka šādi VID bija rīkojies, lai, sadarbojoties ar klientu, ievērotu principu „Konsultē vispirms”)*. Valsts kontrole vērsa Finanšu ministrijas un VID uzmanību tam, ka attiecīgā principa piemērošana neatbrīvo VID no pienākuma ievērot normatīvajos aktos[446] noteiktās prasības, tai skaitā procedūru izpildes termiņus arī tajos gadījumos, kad VID piemēro nodokļu maksātājam dažāda veida motivēšanas instrumentus, lai panāktu uzņemto saistību izpildi[447]. Revīzijas rezultātā Finanšu

ministrija uzdeva VID izvērtēt nepieciešamību pilnveidot VID iekšējos tiesību aktus par principa „Konsultē vispirms" piemērošanu. Vienlaicīgi revīzijas ziņojumā par 2018.gadu tika norādīts, ka revīzijā konstatētais norāda uz apdraudējumu valsts budžetā gūt attiecīgos ieņēmumus plānotajā apjomā, tāpēc Finanšu ministrija tika aicināta pievērst pastiprinātu uzmanību tam, lai tiktu nodrošināta pasākuma mērķa maksimāla sasniegšana.

Revīzijā par 2019.gada Saimnieciskā gada pārskatu Valsts kontrole turpināja iepriekšējā gadā uzsāktās pārbaudes, lai pārliecinātos, ka VID, administrējot atbalsta pasākumu, rīkojies atbilstoši normatīvajos aktos[448] noteiktajam, un revīzijā statistiskās izlases veidā tika izvēlēti 32 gadījumi, kuros nodokļu maksātāji uz 01.01.2019. turpināja dalību atbalsta pasākumā (skatīt 26.attēlu).

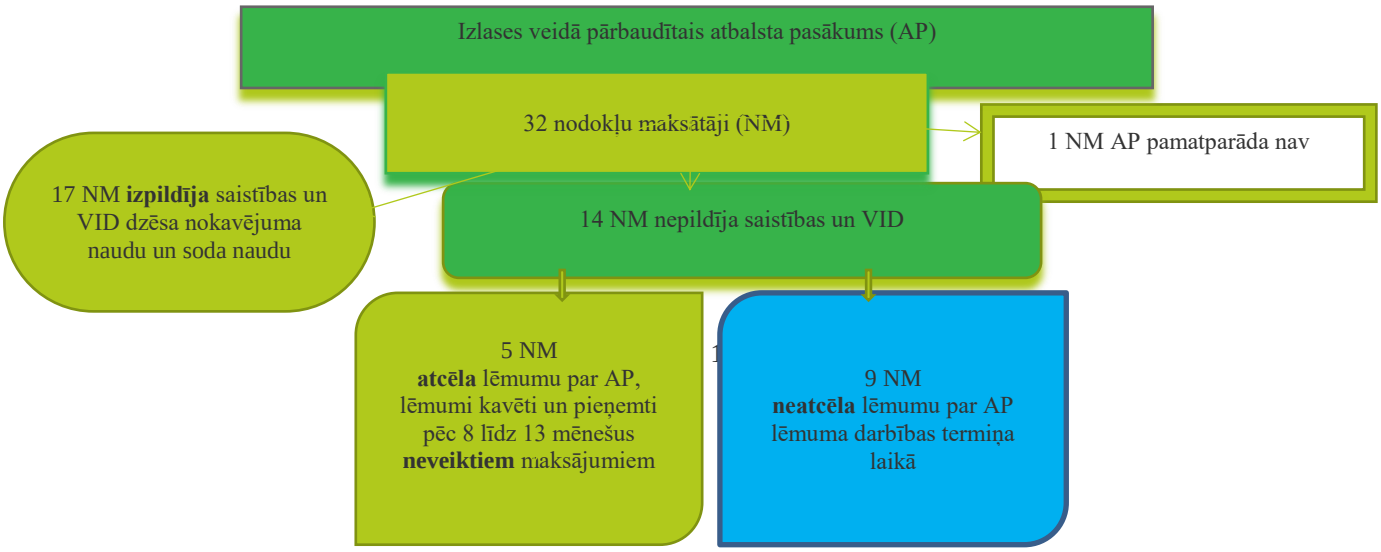

26.attēls. Revīzijā, pārbaudot izlases veida gadījumus, konstatētais

Arī šajā revīzijā tika konstatēts, ka VID neievēroja normatīvo aktu[449] prasības, nenodrošinot atbalsta pasākuma ietvaros nodokļu maksātāju uzņemto papildu saistību izpildes savlaicīgu uzraudzību. Tā rezultātā netika savlaicīgi atcelti VID lēmumi par nodokļa maksātāja iekļaušanu atbalsta pasākumā gadījumos, ja nodokļu maksātājs nepilda lēmumā saskaņotās darbības.

Lēmumu par atbalsta pasākumu izpildi kontrole faktiski tika veikta novēloti, kas, iespējams, daļā gadījumu negatīvi ietekmēja atbalsta pasākuma rezultātu (tas ir, valsts budžeta ieņēmumi netika gūti plānotajā apjomā, kā arī plānotajā apjomā netika atvieglots nodokļu maksātājiem radušais nodokļu parādu slogs).

Revīzijā konstatēts, ka gadījumos, kad VID ātri reaģēja uz nodokļu maksātāja saistību neizpildi, sazinoties par neveiktu kārtējo maksājumu, nodokļu maksātājs izpildīja uzņemtās saistības un veica nepieciešamās iemaksas valsts budžetā. Savukārt, ieilgstot problēmai – ja VID nebija konstatējis vairākus nenomaksas gadījumus un nebija kontaktējies ar nodokļu maksātāju, maksājuma summa pieauga un nodokļu maksātāja finanšu situācijā nebija samaksājama.

Veicot izlases veida pārbaudes, konstatēts, ka 14 gadījumos nodokļu maksātāji ilgstoši nav pildījuši AP saistības, bet VID tikai 10 gadījumos brīdinājis nodokļu maksātāju par parāda nomaksas nepieciešamību. Turklāt brīdinājumi veikti, kad nodokļu maksātājs nebija veicis jau sešus līdz 13

ikmēneša atbalsta pasākuma pamatparāda maksājumus pēc kārtas. Līdz ar to termiņā nesamaksātā nodokļu maksājumu summa uz brīdinājuma nosūtīšanas nodokļu maksātājam brīdi bija pieaugusi sešas līdz 13 reizes, radot nodokļu maksātājam finansiālas grūtības veikt izveidojušos nodokļu parādu samaksu (uzkrājušos un/vai arī nokavētos kārtējo nodokļu maksājumus). Tā kā attiecīgie maksājumi nebija veikti, VID piecos gadījumos atcēla lēmumus par atbalsta pasākuma piemērošanu, norādot, ka nodokļu maksātāji nebija veikuši astoņus līdz 13 maksājumus pēc kārtas. Savukārt pārējos deviņos gadījumos VID neatcēla lēmumus par atbalsta pasākuma piemērošanu, jo, atbalsta pasākumam beidzoties, arī lēmums bija zaudējis spēku. Šāda VID novēlota rīcība ne tikai neatbilst normatīvajos aktos[450] noteiktajam, bet arī neiekļaujas VID misijas, vīzijas[451] un stratēģijas[452] nosacījumos, kuros VID sevi norāda kā klientiem atvērtu, saprotamu, mūsdienīgu, efektīvu, taisnīgu un respektējamu valsts pārvaldes iestādi, kas savā ikdienas darbā ievēro „Konsultē vispirms" principu, ko esam akcentējuši arī savā iepriekšējā revīzijā[453].

Tāpat revīzijā konstatēts, ka VID uzskaitē bija 1741 lēmums par dalību AP, kuriem revīzijas pārbaudes brīdī bija beidzies samaksas termiņš, bet nodokļu maksātāji to nebija nomaksājuši, tomēr VID nebija atcēlis lēmumus par atbalsta pasākuma piemērošanu, pamatojot to ar lēmuma spēkā neesamību[454]. Tā kā lielākajā daļā gadījumu nodokļu parādu summa ir mazāka par 2 000 *euro*, VID neveica piedziņas darbības, jo VID darbinieki, kuri veica nodokļu maksātāju atbalsta pasākumā uzņemto saistību izpildes kontroli, pildīja arī citus uzdevumus, kas saistīti ar nodokļu maksātāju nodokļu parādu administrēšanu atbilstoši VID prioritātēm šajā jomā. Nodokļu parādu administrēšanā atbalsta pasākums netika noteikts kā atsevišķs projekts, tāpēc tam netika pievērsta pietiekama vērība, jo prioritāri lielāka uzmanība tiek pievērsta lielākiem nodokļu parādiem un nodokļu parādiem ar lielāko pieaugumu.

Revīzijā konstatēts, ka tikai tad, kad nodokļu maksātāja kopējie nodokļu parādi pieauga, VID atbildīgie darbinieki vērsa pastiprinātu uzmanību attiecīgā nodokļu maksātāja parādu esamībai, mazāk uzmanības vēršot maza apjoma parādiem, tā rezultātā savlaicīgi netika atklāts, ka nodokļu maksātājs (ar nelielu parādu apjomu) nav samaksājis kārtējo vai vairākus maksājumus pēc kārtas. Par minēto problēmu Valsts kontrole norādīja arī iepriekšējā gada revīzijā[455], uzsverot, ka ir jānodrošina savlaicīga saistību izpildes kontrole un maksājumu disciplīna atbalsta pasākuma ietvaros, it īpaši, apstākļos, ka VID NIS speciāli šim nolūkam ir izveidots pārskats „Pārskats par atbalsta pasākuma gaitu"[456].

Ieteikums

Finanšu ministrijai izvērtēt nodokļu maksātāju atbalsta pasākuma rezultātu:

- lai pārliecinātos, kā atbalsta pasākums sasniedzis Finanšu ministrijas plānotos finanšu ieguvumus, tai skaitā valsts budžeta ieņēmumus 2020.gadā un nodokļu maksātāju ekonomisko spēju pieaugumu;
- lai gūtās atziņas izmantotu nodokļu maksātāju turpmāko atbalsta pasākumu plānošanas un īstenošanas pilnveidei.

4.4. Muitas videonovērošanas sistēma

VID, ieviešot videonovērošanas sistēmu, kopumā sasniedza plānotos mērķus – tiek nodrošināta muitas kontroles punktu (turpmāk – MKP) notiekošā fiksēšana un šo datu saglabāšana. Attiecīgā informācija tiek izmantota, lai atklātu pārkāpumus, tai skaitā muitas amatpersonu darbībā, šādi tiek veicināta arī iekšējā kontrole, attiecīgi mazinot muitas amatpersonu korupcijas riskus MKP. Videonovērošanas sistēmas ieviešana veicināja arī citu mērķu sasniegšanu, kur sistēmas ieviešana nebija galvenais rādītājs mērķa sasniegšanai, piemēram, pārkāpumu atklāšanu, nodokļu maksātāju krāpšanu ar automašīnas reģistrācijas numuriem, lai izvairītos no muitas padziļinātajām kontrolēm transportlīdzeklim, atklāšanu, kukuļdošanas mēģinājumu atklāšanu u.c.

2014.gadā VID uzsāka jaunās politikas iniciatīvas "Radikāla rīcība ēnu ekonomikas apkarošanai nodokļu administrēšanas un muitas lietu jomā"[457] īstenošanu, kuras ietvaros bija paredzēts ieviest arī MKP videonovērošanas sistēmu.

VID īstenoto jauno politikas iniciatīvu "Radikāla rīcība ēnu ekonomikas apkarošanai nodokļu administrēšanas un muitas lietu jomā" Valsts kontrole ir vairākkārt vērtējusi finanšu revīziju ietvaros gan 2015., gan 2016., gan 2017.gada pārskata revīzijās, sniedzot viedokli, ka kopumā VID ir nodrošinājis pasākumu īstenošanu atbilstoši plānotajam[458].

Šajā revīzijā vērtējam, vai jaunās politikas iniciatīvas ietvaros VID piešķirtie valsts budžeta līdzekļi videonovērošanas sistēmai ir izlietoti, ievērojot tiesību aktus un sasniedzot plānotos mērķus.

Laikā no 2010.gada beigām līdz 2012.gadam VID izvērtēja[459] robežmuitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmas un to darbību, secinot, ka esošajās videonovērošanas sistēmās uzkrātie dati tiek izmantoti gan iekšējās kontroles nodrošināšanai, gan arī pret muitas amatpersonām uzsākto disciplināro lietu izskatīšanas gadījumos. Vienlaicīgi videonovērošanas sistēmās tika identificēti vairāki būtiski trūkumi, kas apgrūtina šo sistēmu efektīvu izmantošanu:

- videonovērošanas sistēmas bija fiziski un morāli novecojušas (atsevišķos MKP videonovērošanas sistēma uzstādīta vēl līdz 2003.gadam, tikai Grebņevas MKP videonovērošanas sistēma uzstādīta pēc rekonstrukcijas 2011.gadā);
- tajās pieejamie videoieraksti tika uzglabāti tikai par pēdējiem diviem mēnešiem, kas ne vienmēr ir pietiekami ilgs periods;
- videoieraksti bija pieejami bez skaņas, līdz ar to nebija iespējams identificēt komersanta pārstāvja un muitas amatpersonas sarunas saturu;
- videokameras ne vienmēr savlaicīgi uzsāka videoierakstu, lai gan tās darbības rādiusā notika kustība, kā rezultātā nebija iespējams sekot līdzi MKP notiekošajam.

VID konstatēja, ka trūkumus ir iespējams novērst, tikai ieviešot jaunu videonovērošanas sistēmu. 2014.gadā par 18 300 *euro* (bez PVN) VID slēgtā konkursā iepirka pakalpojumu[460], kura ietvaros tika izstrādātas tehniskās specifikācijas videonovērošanas sistēmas ieviešanai MKP. 2015.gada jūlijā tika izsludināts slēgts konkurss par videonovērošanas sistēmas ieviešanu, 2016.gada oktobrī VID paziņoja par iepirkumu konkursa rezultātiem, bet līgums par sistēmas ieviešanu noslēgts tikai 2017.gada janvārī[461].

Iepirkumu konkurss ieilga, jo, lai salāgotu VID prasības ar finansiālajām iespējām, bija nepieciešams atsevišķas prasības izņemt, bet vienu prasību pievienot:

- tika pieņemts lēmums neaprīkot ar videonovērošanas sistēmu Jelgavas MKP un Valmieras MKP. Attiecīgajos MKP riski tika novērtēti kā zemi, jo šie MKP ir piesaistīti Rīgas MKP un tajos ir maza kravu plūsma;
- tā kā būtisku sistēmas ieviešanas sadārdzinājumu veidoja paredzētā videoierakstu ilgstošā glabāšana, tika pieņemts lēmums samazināt videoierakstu glabāšanas termiņu no diviem gadiem līdz diviem mēnešiem, kā tas jau tika īstenots robežkontroles punktos ar veco videonovērošanas sistēmu;
- tika pievienota jauna prasība – uzglabāt videoierakstus ne tikai MKP serveros, bet arī VID centrālajā ēkā, lai mazinātu IT drošības riskus, kas tika identificēti 2015.gada IT drošības auditā.

Noslēdzot līgumu[462], tika noteikta videonovērošanas sistēmas ieviešanas kopējā summa 2 821 540 *euro* (bez PVN), taču faktiski tā izmaksāja 2 746 284 *euro*, iekļaujoties plānotā finansējuma ietvaros.

Visos MKP (izņemot Jelgavas MKP un Valmieras MKP) videonovērošanas sistēma tika ieviesta 2019.gada jūlijā. Līdz ar to revīzijā tika vērtēts – vai VID ar videonovērošanas sistēmas ieviešanu sasniedza izvirzītos mērķus[463]:

- konstatēt un novērst lielas vērtības muitas tehnisko līdzekļu bojājumu iespējamību, fiksējot vainīgās personas;
- nodrošināt nepiederošu personu kontrolētu iekļūšanu VID telpās, VID ierēdņu un darbinieku fizisko drošību un VID īpašuma, tai skaitā informācijas resursu un muitas tehnisko līdzekļu aizsardzību, drošību un saglabāšanu;
- novērst un/vai atklāt VID ierēdņu un darbinieku darbībā valsts amatpersonu krimināli sodāmu dienesta pilnvaru pārsniegšanu, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, bezdarbību – pienākumu nepildīšanu, kā arī kukuļņemšanu un kukuļdošanu;
- nodrošināt sabiedrības interešu aizsardzību, noziedzības apkarošanu un profilaksi muitas lietu jomā;
- novērst, atklāt noziedzīgus nodarījumus valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu jomā (t.sk. kontrabandas lietās) un nodrošināt izmeklēšanu, kā arī nodrošināt likumā noteikto operatīvo darbību veikšanu.

Revīzijas laikā, ar VID saskaņojot kritērijus videonovērošanas sistēmas mērķu sasniegšanas izvērtēšanai, VID norādīja[464], ka atsevišķu mērķu sasniegšana nav tieši atkarīga no videonovērošanas sistēmas, bet gan tā tikai palīdz vai veicina mērķu sasniegšanu. Līdz ar to, VID ieskatā, ir iespējams objektīvi novērtēt tikai atsevišķu mērķu sasniegšanu. Tomēr revīzijā VID sniedza viedokli[465], ka sistēmas ieviešana sasniedza mērķus, jo:

- palīdzēja atklāt atsevišķus gadījumus, kuros muitas amatpersonas nekvalitatīvi veica savus dienesta pienākumus;
- sistēmas dati bija pietiekams pierādījums, lai atsevišķos gadījumos ierosinātu krimināllietas pret muitas amatpersonām;
- ar sistēmas palīdzību tika identificēta krāpšana, ko veica komersants. Balstoties uz videonovērošanas sistēmā fiksēto, muitas amatpersonas identificēja, ka kravas mašīnai mainītas valsts reģistrācijas numura zīmes. Kravas mašīnai, kurā bija slēpta krava bez pavaddokumentiem, tika nomainītas valsts reģistrācijas numura zīmes pret citas kravas mašīnas, kurā nebija slēptas kravas, valsts reģistrācijas numura zīmēm, kā rezultātā kravas skenēšana veikta kravas mašīnai bez slēptas kravas. Atklājot krāpšanu, muitas amatpersonas veica kravas skenēšanu arī otram kravas automobilim un atklāja slēpto kravu.

Lai pārliecinātos, vai ar videonovērošanas sistēmas ieviešanu tika sasniegti plānotie mērķi gadījumos, kad tās darbības tieši ietekmē sasniedzamo rezultātu, revīzijā tika vērtēts (skatīt 1.pielikumu), vai:

- videonovērošanas sistēmas ieviešana palīdzēja nekavējoties identificēt muitas tehniskā nodrošinājuma bojājumu un identificēt vainīgo personu, no kuras tiek piedzīti tehniskā nodrošinājuma remonta izdevumi;
- ieviešot videonovērošanas sistēmu MKP samazinājās korupcijas riski;
- muitas amatpersonu disciplinārlietu izskatīšanas laikā tiek izmantoti videonovērošanas sistēmas dati.

Revīzijā tika konstatēts, ka no 2019.gada jūlija līdz 2019.gada decembrim VID ir identificēti 15 tehniskā nodrošinājuma bojājumi, kas atklāti tehniskā aprīkojuma bojājuma dienā. Tomēr VID norādīja[466], ka visi šie bojājumi nav saistīti ar muitas amatpersonas vai komersanta pārstāvja rīcību, līdz ar to nebija nepieciešams identificēt vainīgo personu un piedzīt tehniskā aprīkojuma remonta izdevumus.

Revīzijā konstatēts, ka pret MKP amatpersonām no 2019.gada jūlija līdz 2019.gada decembrim tika ierosinātas astoņas disciplinārlietas un visos gadījumos disciplinārlietas izskatīšanas gaitā tika izvērtēta arī videonovērošanas sistēmā reģistrētā informācija.

Kopumā VID muitas jomā ir identificēti 18 augstas vērtības riski[467], no kuriem videonovērošanas sistēma vērsta uz četru risku mazināšanu. Pārējos riskus nav iespējams mazināt ar sistēmas ieviešanu, piemēram, videonovērošanas sistēmai nav ietekmes uz tādiem riskiem kā risks, ka ievedamajām precēm ir noteikta nesamērīgi zema cena vai ka faktiski tiek ievestas zagtas preces. Šādu risku mazināšanai ir ieviesti cita veida pasākumi. Revīzijā tika identificēts, ka visu četru augstas vērtības risku, kurus ietekmē videonovērošanas sistēma, atlikušais risks 2019.gadā samazināts līdz vidējam līmenim.

Lai gan Videonovērošanas sistēma kopumā ir mazinājusi identificētos riskus, tomēr ar videonovērošanas sistēmu nav iespējams pilnībā novērst korupcijas riskus. Lai vēl vairāk mazinātu korupcijas riskus muitas jomā, VID 2020.gadā ieviesa videonovērošanas kameras arī muitas amatpersonu formas tērpos[468], tādējādi turpinot darbu pie korupcijas risku mazināšanas.

4.5. Pašvaldību rīcība, ieviešot jaunā tiesību akta[469] prasības grāmatvedības uzskaitē

Tā kā ir veiktas būtiskas izmaiņas grāmatvedības uzskaiti un gada pārskata sagatavošanu reglamentējošos normatīvajos aktos, ļoti liela nozīme ir savlaicīgi sagatavot un aktualizēt pašvaldību iekšējos tiesību aktus, kuros tiek noteikta normatīvo aktu prasību piemērošanas kārtība atbilstoši konkrētās iestādes specifikai. Ņemot vērā iekšējās kontroles vides un tās regulējuma būtisko ietekmi uz grāmatvedības uzskaites un gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti, sadarbībā ar zvērinātiem revidentiem vērtējām pašvaldību rīcību, ieviešot jauno normatīvo aktu prasības iekšējos tiesību aktos un grāmatvedības uzskaitē.

Lai arī jaunā grāmatvedības uzskaiti reglamentējošā normatīvā akta projekta "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā bija norādīts, ka grāmatvedības uzskaites izmaiņu ieviešana neietekmēs pašvaldību budžetus, revīzijā ir konstatēts, ka pašvaldībām tika radīti papildu izdevumi vismaz 279 218 *euro* apmērā.

Revīzijā pašvaldībās ir konstatēti trūkumi grāmatvedības uzskaites izmaiņu ieviešanas procesa plānošanā un tā uzraudzībā, kā rezultātā lielākoties grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšana un pašvaldību aktīvu un pasīvu izvērtēšana un to pārgrāmatošana atbilstoši tiesību akta[470] prasībām veikta novēloti. Lai gan jau no 01.01.2019. grāmatvedības uzskaite bija jāsāk kārtot atbilstoši jaunā normatīvā regulējuma prasībām, pašvaldības iekšējo tiesību aktu aktualizēšanu un pašvaldību aktīvu un pasīvu izvērtēšanu un to pārgrāmatošanu veica tikai 2019.gada laikā, atsevišķas pašvaldības – tikai 2020.gada sākumā. Kā viens no kavēšanās iemesliem tika norādīts pārāk īss normatīvā akta izmaiņu ieviešanas periods. Kavēšanās skaidrojama arī ar to, ka jaunā normatīvā akta skaidrojošajos informatīvajos materiālos nebija viennozīmīgi interpretējami norādījumi praktiskajām darbībām normatīvā akta prasību ieviešanai. Tas varētu būt arī viens no iemesliem modificēto atzinumu un atzinumu ar apstākļu akcentējumiem skaita pieaugumam par pašvaldību 2019.gada pārskatiem.

Turklāt 30 pašvaldībās[471], pretēji normatīvajā aktā[472] noteiktajam, grāmatvedības uzskaites kārtības (politikas) apstiprinājuši pašvaldību atbildīgie darbinieki[473] bez domes pilnvarojuma.

Atbilstības jautājuma *Vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu, pašvaldības 31.12.2018. aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu atbilstoši tiesību aktu prasībām no 01.01.2019. līdz 31.12.2019.?* mērķis bija pārbaudīt, vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites atbilstību normatīvā akta prasībām uz 01.01.2019.

Ņemot vērā iekšējās kontroles vides un tās regulējuma būtisko ietekmi uz grāmatvedības uzskaites un gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti, atbilstības jautājumu bija plānots izvērtēt sadarbībā ar 119

pašvaldību pieaicinātiem zvērinātiem revidentiem. Valsts kontrole izstrādāja atbilstības jautājuma vērtēšanas metodiku ar detalizētiem kritērijiem un to vērtību skalu, kā arī, konsultējoties ar Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas pārstāvjiem, apstiprināja vienotu ietvaru revidenta ziņojumam un atzinumam par atbilstības jautājumu.

Informācija par zvērinātu revidentu 2019.gadā sniegtajiem iebildumiem un apstākļu akcentējumu apkopota 15.pielikumā.

Zvērinātu revidentu atzinumi par atbilstības jautājumu netika iesniegti par 13 pašvaldībām[474], tāpēc revīzijas procedūras iepriekš minētajās pašvaldībās veica Valsts kontroles revidenti. Vēl trijās pašvaldībās[475] Valsts kontroles revidenti veica papildus revīzijas procedūras, jo zvērināts revidents, sniedzot atzinumu, izvērtēja tikai jautājumus, kas ietekmēja atzinuma veidu, bet neiesniedza informāciju par pašvaldību izdevumiem saistībā ar jaunās grāmatvedības uzskaites kārtības ieviešanu.

Zvērinātie revidenti atzinumus par atbilstības jautājumu sniedza 106 pašvaldībām, tajā skaitā deviņus modificētus atzinumus[476] un 97 atzinumus bez iebildēm[477] (skatīt 27.attēlu).

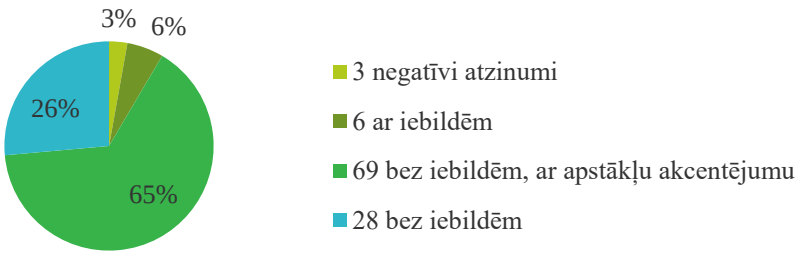

27.attēls. Zvērinātu revidentu atzinumi par atbilstības jautājumu

Lai gan normatīvais akts, kas stājās spēkā 01.01.2019., bija pieņemts 13.02.2018., tomēr grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšana un pašvaldību aktīvu un pasīvu izvērtēšana pašvaldībās tika uzsākta un veikta novēloti, jo pašvaldības to ir veikušas tikai 2019.gadā, turklāt atsevišķas pašvaldības pat 2020.gada sākumā. Kā viens no kavēšanās iemesliem dokumentu aktualizēšanai un pašvaldību aktīvu un pasīvu izvērtēšanai saskaņā ar zvērināto revidentu sniegto informāciju bija pārāk īss normatīvā akta izmaiņu ieviešanas periods. Vienlaicīgi tika minēts, ka jaunā normatīvā akta skaidrojošajos informatīvajos materiālos nebija viennozīmīgi interpretējami norādījumi praktiskajām darbībām normatīvā akta prasību ieviešanai, piemēram, par mežaudžu jeb bioloģisko aktīvu, kurus paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā, izvērtēšanu un pārklasificēšanu.

Visbiežāk minētos kavēšanās iemeslus dokumentu aktualizēšanai un pašvaldību aktīvu un pasīvu izvērtēšanai skatīt 28.attēlā.

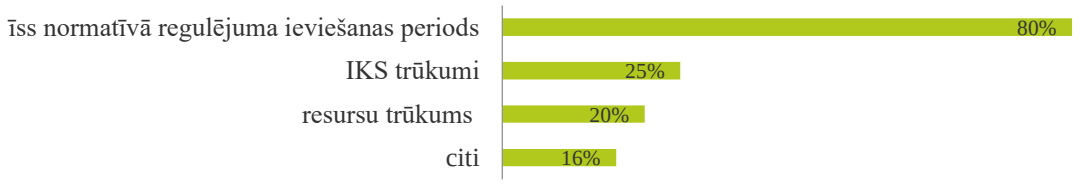

28.attēls. Iemesli, kas ietekmēja grāmatvedības uzskaites atbilstību jaunajam normatīvajam regulējumam

Arī zvērinātu revidentu sniegto modificēto un ar apstākļu akcentējumiem sniegto atzinumu par pašvaldību 2019.gada pārskatiem skaits salīdzinot ar iepriekšējo gadu pieauga. Par pašvaldību 2018.gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši 108 atzinumus bez iebildēm un 11 atzinumus ar iebildēm. Savukārt par pašvaldību 2019.gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši 105 atzinumus bez iebildēm un 14 atzinumus ar iebildēm.

Lai gan pārskata gadā lielākoties pašvaldības ir nodrošinājušas grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu, pašvaldību aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu saskaņā ar normatīvā akta[478] prasībām, veicot zvērinātu revidentu un pašvaldību iesniegtās informācijas apkopojumu visās pašvaldībās, tika konstatēta virkne neatbilstību ar grāmatvedības uzskaiti saistīto procesu izmaiņu vadībā un normatīvā akta[479] prasību ieviešanā.

16.tabula

Konstatētās neatbilstības pašvaldību rīcībā, ieviešot jauno grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar normatīvā akta[480] prasībām

Konstatētās neatbilstības	Pašvaldību skaits pārskata gada	
	sākumā	beigās
2018.gadā nav izstrādāts rīcību plāns par veicamajām darbībām, lai nodrošinātu normatīvā akta ieviešanu no 01.01.2019. visās konsolidācijā iekļautajās iestādēs, tajā skaitā aģentūrās	58[481]	
2018.gadā nav nodrošinātas apmācības visiem darbiniekiem, kuru darbu pārskata perioda sākumā ietekmē jauno normatīvo aktu prasību ieviešana	28[482]	
nav nodrošināta normatīvā akta prasību ieviešanas gaitas uzraudzība un kontrole	21[483]	
nav apstiprināta jauna grāmatvedības uzskaites kārtība (līdz 01.01.2019. pārskata gada sākumam un līdz 31.12.2019. pārskata gada beigām)	111[484]	10[485]
nav nodrošināta vai ir tikai daļēji nodrošināta aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtēšana uz 2018.gada 31.decembri un 2019.gada 1.janvārī iegrāmatošana saskaņā ar tiesību akta prasībām	58[486]	13[487]
nav nodrošināta vai ir tikai daļēji nodrošināta bioloģisko aktīvu izvērtēšana un bioloģisko aktīvu, kurus paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā (ja pašvaldībai tādi ir), sākotnējās vērtības un uzkrātās vērtības samazinājuma izslēgšana un atlikušās vērtības pārklasificēšana kontu grupā "1600 Bioloģiskie aktīvi"	33[488]	3[489]
nav dokumentēts bioloģisko aktīvu izvērtēšanas process		5[490]

Lai gan pārskata gada sākumā 111 pašvaldības jeb 93% nebija apstiprinājušas jauno grāmatvedības uzskaites kārtību un 58 pašvaldības jeb 49% nebija veikušas vai tikai daļēji bija veikušas aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtēšanu un pārklasificēšanu, tomēr revīzijas laikā lielākā daļa neatbilstību tika novērstas. Pārskata gada beigās tikai 10 pašvaldības jeb 8% nav apstiprinājušas jauno grāmatvedības uzskaites kārtību un 13 pašvaldības jeb 11% nav veikušas vai tikai daļēji ir veikušas aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtēšanu un pārklasificēšanu.

Apkopojot zvērinātu revidentu un pašvaldību sniegto informāciju par 119 pašvaldībām, konstatēts, ka lai gan normatīvajā aktā projekta anotācijā[491] ir norādīts, ka grāmatvedības uzskaites izmaiņu ieviešanai

nav ietekmes uz pašvaldību budžetiem, grāmatvedības uzskaites izmaiņu ieviešana ietekmēja pašvaldību budžetus, jo radīja pašvaldībām papildu izdevumus vismaz 279 218 *euro* apmērā[492] (skatīt 29.attēlu).

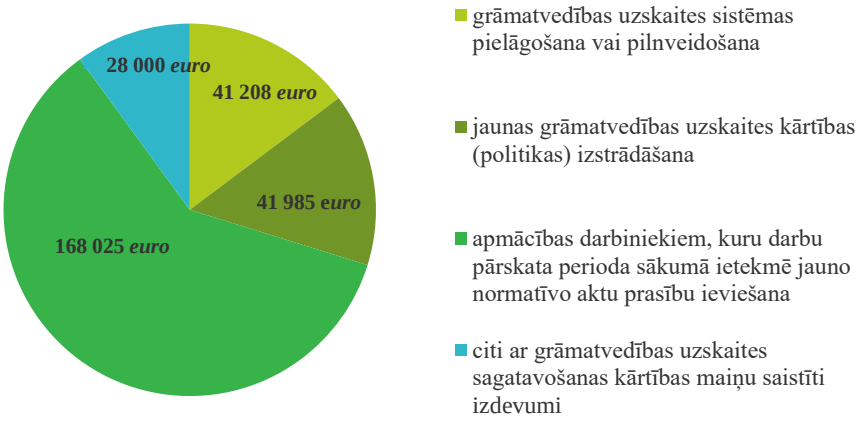

29.attēls. Izdevumu apkopojums par grāmatvedības uzskaites izmaiņu ieviešanu 119 pašvaldībās

Izvērtējot zvērinātu revidentu un pašvaldību sniegto informāciju, konstatēts, ka 30 pašvaldībās[493], pretēji normatīvajā aktā[494] noteiktajam, grāmatvedības uzskaites kārtības (politikas) apstiprinājuši pašvaldību atbildīgie darbinieki[495] bez domes pilnvarojuma. Savukārt trīs no iepriekš minētajām pašvaldībām[496], ņemot vērā zvērinātu revidentu aizrādījumus, 2020.gadā grāmatvedības uzskaites kārtības apstiprinājušas ar domes lēmumiem.

5. daļa. – Iepriekšējā revīzijā sniegtā ieteikuma par nodokļu parādu iekasēšanas veicināšanu ieviešanas progress

Nodokļu parādu apjoma izmaiņas 2019.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu un nodokļu parādu piedziņas progress

Revīzijā secināts, ka kopējais nodokļu parādu apjoms uz 01.01.2020. ir sasniedzis zemāko līmeni pēdējo gadu laikā – 865,0 milj. *euro* (01.01.2019. – 1044,2 milj. *euro*) un, salīdzinot ar 2018. gadu, tas ir samazinājies par 17%. Turklāt kopējā nodokļu parāda apjoma samazināšanās notikusi straujāk nekā iepriekšējos gados, ko ietekmēja jauno nodokļu parādu veidošanās tempa samazinājums (jauno nodokļu parādu apjoms 2019.gadā ir par 30% mazāks nekā pirms gada), kā arī veiksmīgāki parādu piedziņas rezultāti un labprātīga parāda nomaksa. Nodokļu parādu samazināšanās tendences ir vērtējamas pozitīvi un ir svarīgi noturēt un stimulēt šo tendenci. Taču, lai rastu efektīvākos stimulus dažādām nodokļu maksātāju grupām, ir nepieciešama nodokļu parādu rašanās cēloņu analīze.

Vēlamies uzsvērt, ka visaptveroša un pilnvērtīga jauno nodokļu parādu rašanās cēloņu analīze, ņemot vērā nodokļu maksātāja profilu, darbības jomu un apjomus, u.c. apsvērumus, ir īpaši nepieciešama laikā, kad tiek plānotas nodokļu politikas izmaiņas[497] valstī. Veidojot nodokļu politiku, ir svarīgi nodrošināt izpratni par iespējamām problēmām nodokļu ieņēmumu iekasēšanā un risinājumiem, kas pieņemami gan valstij, gan nodokļu maksātājiem, lai pēc iespējas samazinātu jaunu nodokļu parādu veidošanos un palīdzētu nodokļu maksātājiem pārvarēt nodokļu nomaksas grūtības.

VID administrēto nodokļu parādu summas klasificē atbilstoši nodokļu parādu iedalījumam kā aktuālos parādus, apturētos parādus un termiņa pagarinājumus (skatīt 30.attēlu)[498].

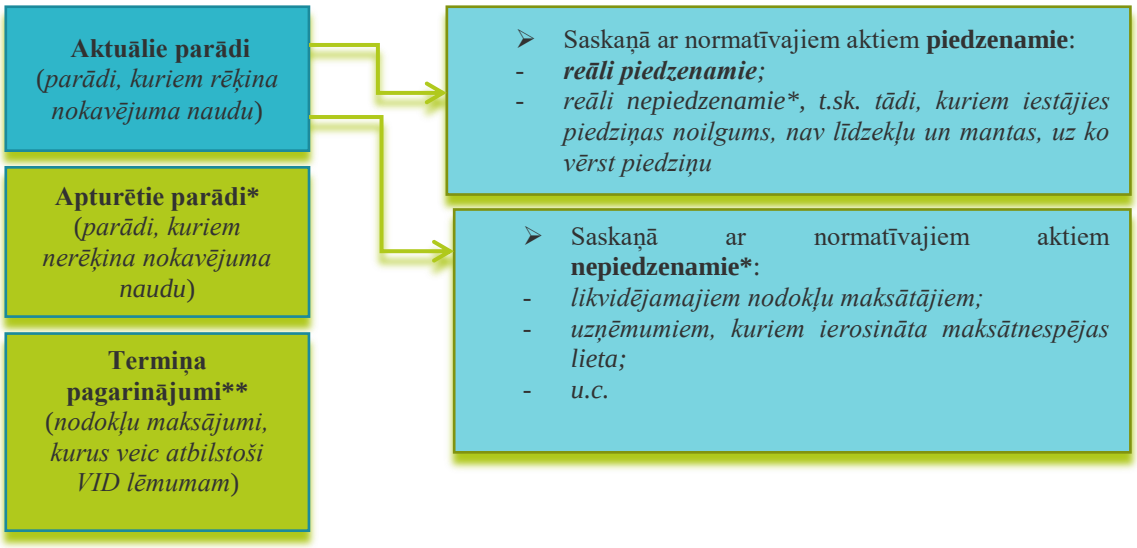

*Bezcerīgie parādi
** Parādi, kurus nodokļu maksātāji apņēmušies samaksāt attiecīgā laika posmā

30.attēls. Nodokļu parādu iedalījums

Uz 01.01.2020. kopējā nodokļu parādu summa bija 865 036 670 *euro*, kas ir par 17% jeb 179 182 000 *euro* mazāk nekā uz 01.01.2019.[499]. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2019.gadā lielāko daļu (75,5%[500]) no kopējiem nodokļu parādiem veido faktiski nepiedzenamie jeb bezcerīgie nodokļu parādi – 653 123 400 *euro*, kas, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir būtiski samazinājušies (par 130 923 490 *euro* jeb 16,7%). Arī bezcerīgo nodokļu parādu īpatsvaram kopējā nodokļu parādā pēdējo gadu laikā ir tendence samazināties, taču 2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu tas ir nedaudz pieaudzis – par 0,4 procentpunktiem (skatīt 31.attēlu).

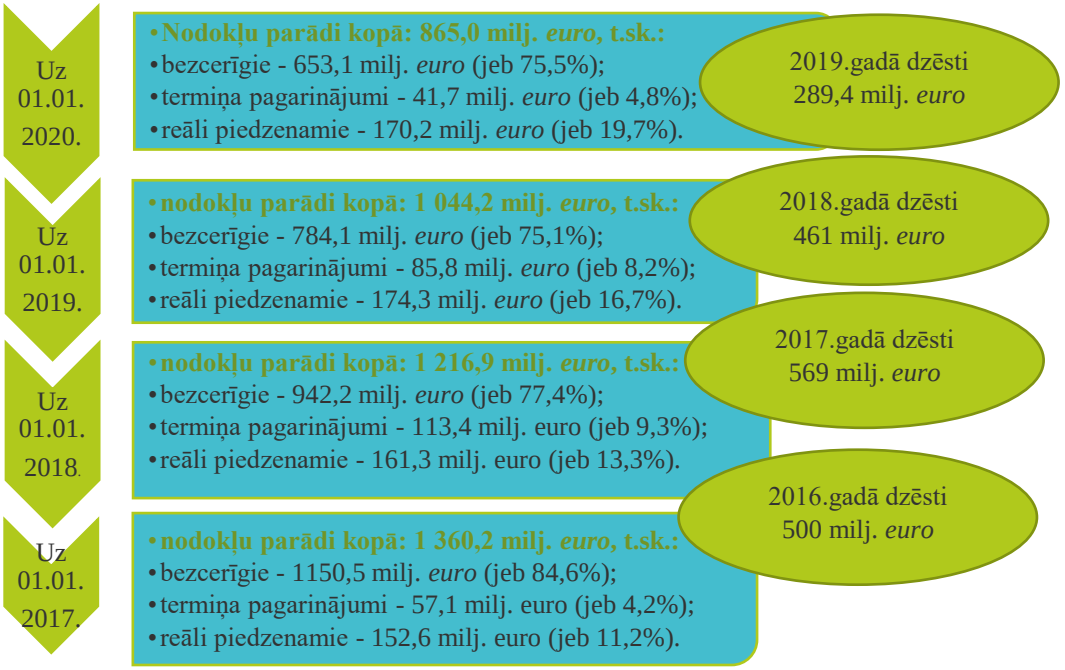

31.attēls. Nodokļu parādu struktūra un dzēstie nodokļu parādi četros gados (milj. *euro*)[501]

Kā redzams 32.attēlā, reāli piedzenamo nodokļu parādu īpatsvars kopējā nodokļu parādu struktūrā ik gadu ir palielinājies, šī tendence turpinājās arī 2019.gadā un vērtējama pozitīvi, jo norāda uz lielāku reāli iekasējamo nodokļu parādu apjomu no kopējā parāda.

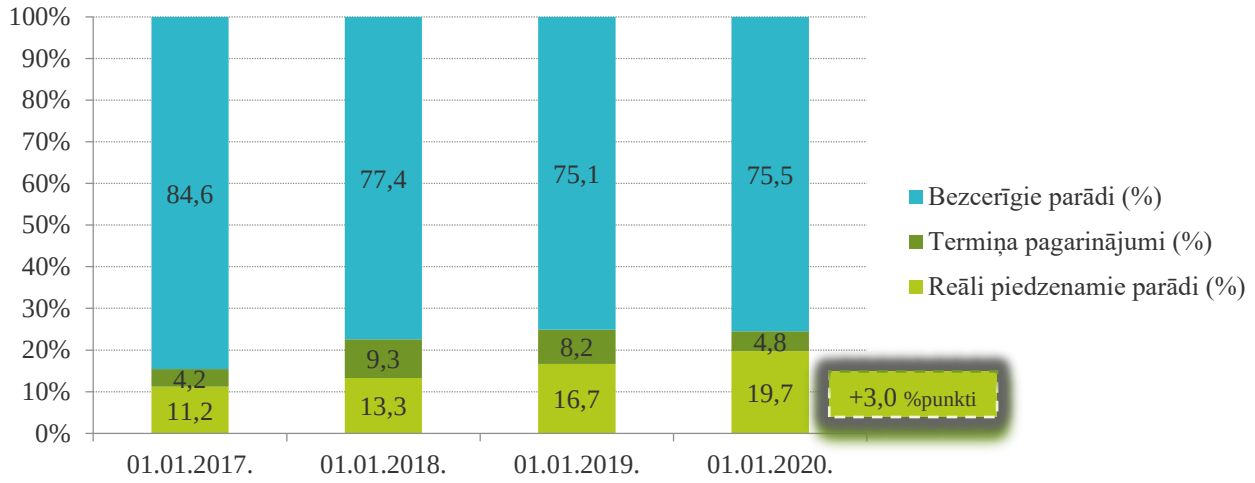

32.attēls. Nodokļu parādu īpatsvara izmaiņas (% un procentpunktos) kopējā nodokļu parādu struktūrā

Revīzijā konstatēts, ka parādu piedziņas un parādu dzēšanas rezultātā 2019.gadā nodokļu parādi samazinājās par 772 526 800 *euro*[502]. VID darbību rezultātā 2019.gada laikā tika piedzīti 483 150 600 *euro* (tas ir par 13% mazāk nekā 2018.gadā[503]) un no tiem lielākā daļa – 400 322 800 *euro* (jeb 83%) bija nodokļu maksātāju labprātīgi veiktās iemaksas nodokļu parādu segšanai[504]. Vērtējot piedziņas rezultātā iekasēto summu pret kopējo nodokļu parāda apjomu uz 01.01.2020., var konstatēt, ka piedziņas rezultāti 2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu kopumā ir uzlabojušies. Savukārt 2019.gada laikā VID dzēsa nodokļu parādu 289 376 200 *euro* apjomā, kas ir par 37% mazāk nekā 2018.gadā[505], tas ir skaidrojams ar uzskaites sakārtošanu atbilstoši Valsts kontroles revīzijās[506] kopš 2009.gada sniegtajiem ieteikumiem par nodokļu parādu dzēšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem[507] līdz katra taksācijas gada beigām.

Valsts kontrole, līdzīgi kā iepriekšējā gada revīzijā[508], veica aplēsi (skatīt 33.attēlu) un konstatēja, ka 2019.gada laikā izveidojušies jauni nodokļu parādi 593 344 800 *euro* un tas ir par 249 144 570 *euro* jeb 30% mazāk nekā 2018.gadā, kad nodokļu parādi pieauga vidēji par 842 489 370 *euro* gadā. Tas pēdējos gados ir labākais rezultāts un pozitīvs virziens, par kura turpmāku attīstīšanu un stimulēšanu Finanšu ministrijai būtu jādomā. Taču, lai rastu efektīvākos stimulus dažādām nodokļu maksātāju grupām, ir nepieciešama nodokļu parādu rašanās cēloņu analīze.

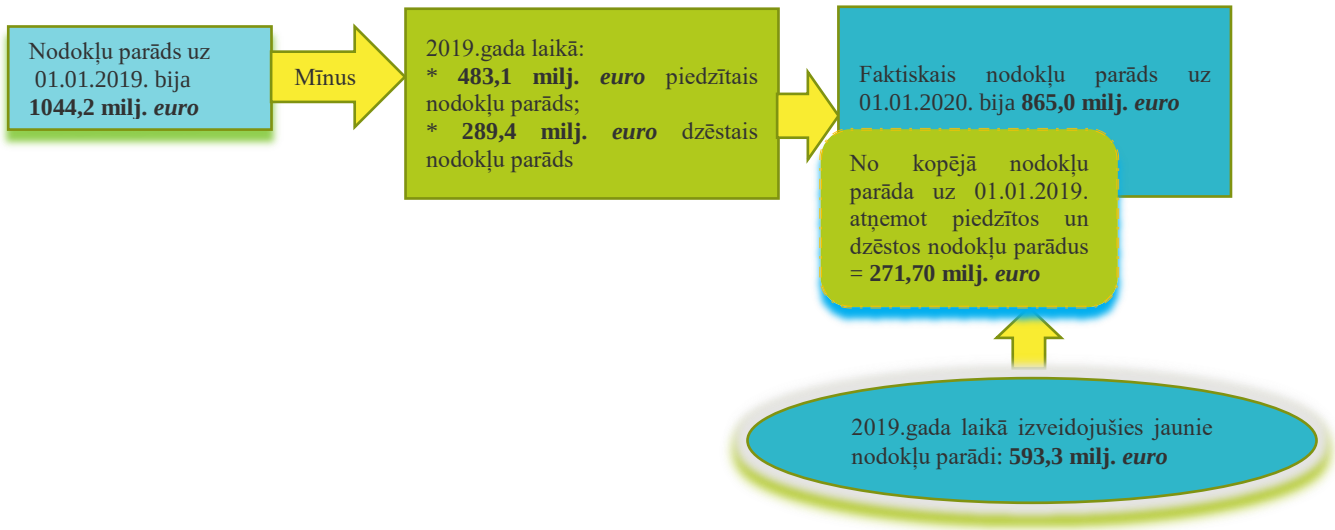

33.attēls. Nodokļu parādu izveidošanās 2019.gada laikā (milj. *euro*)

Arī jaunizveidojušos nodokļu parādu īpatsvars pret kopējo nodokļu parādu apjomu 2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu samazinājies par 12 procentpunktiem. Tas liecina, ka kopumā 2019.gada laikā situācija bija uzlabojusies un jaunie nodokļu parādi veidojās mazākā apjomā nekā iepriekšējos gados (skatīt 34.attēlu).

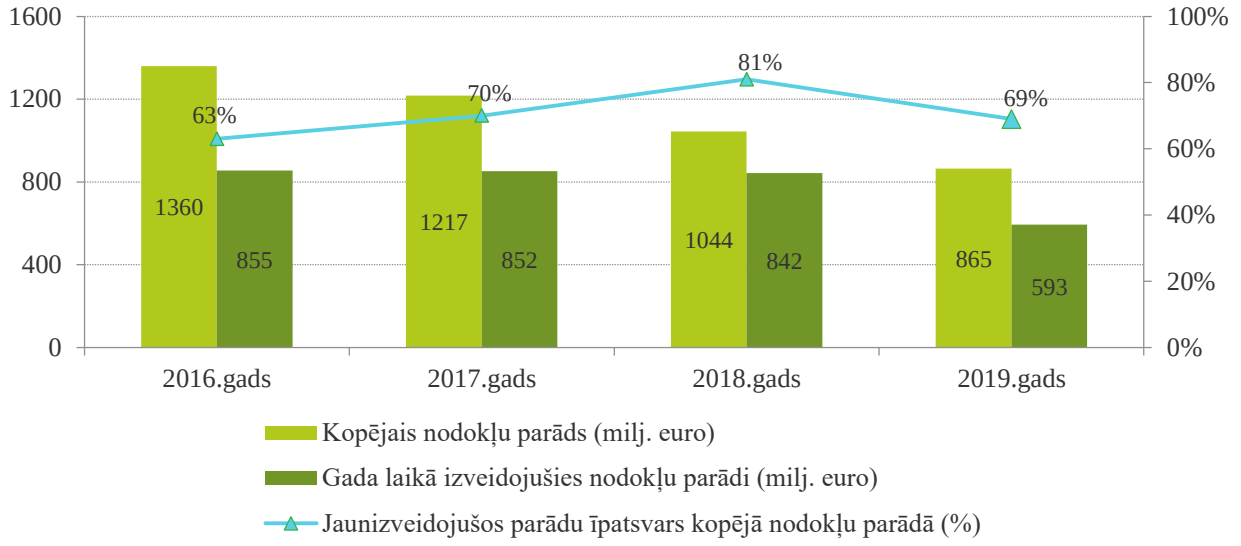

34.attēls. Kopējā nodokļu parāda un jauno nodokļu parādu dinamika pēdējo četru gadu laikā (milj. *euro*)

2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu gandrīz uz pusi (par 49%) samazinājusies nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu kopējā summa, tas ir, no 85 828 050 *euro* uz 01.01.2019. līdz 41 736 150 *euro* uz 01.01.2020., jo 2019.gada beigās noslēdzās nodokļu maksātājiem valsts sniegtais atbalsta pasākums[509]. Tas pēc būtības bija nodokļu samaksas termiņa pagarinājums, jo atbalsta pasākuma dalībniekiem bija jāveic regulāri ikmēneša maksājumi visā pasākuma laikā, kā rezultātā VID dzēsa ar atbalsta pasākuma pamatparādu saistīto nokavējuma naudu un soda naudu, ja tāda bija aprēķināta. Tomēr 2020.gada četros mēnešos nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu kopējā summa ir pieaugusi par 31% un uz 01.05.2020. tā kopsummā ir 132 705 830 *euro* (uz 01.01.2020. – 41 736 150 *euro*)[510], jo nodokļu

maksātājiem, kurus skārusi krīze saistībā ar Covid-19 izplatību, ir tiesības pieteikties nodokļu samaksas termiņa pagarinājumam uz laiku līdz trim gadiem vai lūgt piešķirt VID nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu tiem nokavētajiem nodokļu maksājumiem, kuru samaksas termiņš jau ir pagarināts, ja termiņa kavējums radies Covid-19 izplatības dēļ[511].

Valsts kontrole jau kopš 2012.gada uzsver, ka ir nepieciešama visaptveroša un pilnvērtīga nodokļu parādu rašanās cēloņu analīze[512], jo tikai tad būtu iespējams izstrādāt stratēģiju jaunu nodokļu parādu būtiskai mazināšanai. Minētā analīze būtu veicama kvalitatīvi, pēc būtības iedziļinoties un izprotot iemeslus nespējai norēķināties par nodokļu saistībām, tajā skaitā ņemot vērā nodokļu maksātāja profilu, darbības sfēru, apjomu un darbības ilgumu u.c. apsvērumus, lai nākotnē jau sākotnēji pēc iespējas samazinātu (novērstu) jaunu nodokļu parādu rašanos[513].

Valsts kontrole 15.09.2018. slēdza Finanšu ministrijai sniegto ieteikumu – vērtēt cēloņus zemajam nodokļu parādu iekasēšanas līmenim un rast risinājumu situācijas uzlabošanai[514] – kā neieviestu. Finanšu ministrija bija secinājusi, ka nodokļu parādi nav veidojušies no sarežģīto normatīvo aktu neizpratnes vai nepamatotas atvieglojumu piemērošanas, kā arī uzskatīja, ka darbs ar nodokļu iekasēšanas uzlabošanu fizisko personu nodokļu parādiem ir pietiekams. Finanšu ministrija uzskatīja, ka galvenais nodokļu parāda veidošanās iemesls ir nodokļu maksātāju nevēlēšanās maksāt nodokļus, krāpšana un nodokļu maksātāju ierobežotās finanses, tāpēc viss nepieciešamais darbs nodokļu parādu samazināšanas priekšnoteikumu radīšanai ir veikts[515].

Valsts kontrole uzskata par nepietiekošiem Finanšu ministrijas veiktos pasākumus, norādot, ka nodokļu parāda zemajai iekasēšanai varētu būt arī tādi iemesli kā pārlieku augsti nodokļi vai negodīga (nepārdomāta) nodokļu politika, kas neveicina sabiedrības vēlmi godprātīgi veikt nodokļu maksājumus[516]. Šajā revīzijā, līdzīgi kā revīzijā par 2018.gadu, konstatējām, ka no piedzītajiem parādiem 2019.gadā 83% tika nomaksāti labprātīgi, lai arī ne visi nodokļu maksātāji spēja izpildīt atbalsta pasākumā uzņemtās parādu nomaksas saistības.

Valsts kontrole turpinās sekot līdzi nodokļu parādu dinamikai un periodiski vērtēs, vai Finanšu ministrijas veiktās aktivitātes nodokļu samaksas uzlabošanai bijušas sekmīgas.

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis bija pārbaudīt:

- vai Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par konsolidētā kopbudžeta izpildi 2019.gadā, par valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci 2019.gada 31.decembrī un par valsts konsolidēto parādu 2019.gada 31.decembrī un vai Saimnieciskā gada pārskats ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām;
- atbilstības jautājumus:
  - vai piešķirtais finansējums Latvijas simtgades svinībām tiek izmantots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim;
  - vai Valsts kases projektam "*Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana"* izlietotais finansējums nodrošina projektam izvirzītā mērķa sasniegšanu noteiktajā termiņā un ir ievēroti attiecināmie tiesību akti;
  - vai VID rīcība, ieviešot muitas kontroles punktu Videonovērošanas sistēmu, visos būtiskajos aspektos atbilst noteiktajam mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem, ievērojot tiesību aktus[517];
  - vai valsts atbalsta pasākums, nodokļu maksātājiem dzēšot nokavējuma naudas un soda naudas parāda nomaksas gadījumā, tiek īstenots, ievērojot tiesību aktus, kas uz to attiecas, un sasniedz valsts nodokļu politikas pamatnostādnēs izvirzīto mērķi – nodokļu amnestijas[518] jeb atbalsta pasākuma rezultātā samazinās kopējais nodokļu maksātāju parāda apjoms, atvieglojot nodokļu maksātājiem nodokļu parāda slogu, un palielinās budžeta ieņēmumi, iegūstot 33,0 milj. euro gadā (jeb 99,0 milj. *euro* triju gadu laikā)[519];
  - vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu, pašvaldības 31.12.2018. aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu atbilstoši tiesību aktu prasībām no 01.01.2019. līdz 31.12.2019.;
- Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu:
  - kāds ir progress, ieviešot uzkrāšanas principu nodokļu un nodevu uzskaitē;
  - kāds ir progress, uzlabojot valsts nodevu uzskaites sistēmas un valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošanas procesa kvalitāti;
  - vai VID ir veicinājis nodokļu parādu iekasēšanu.

Revidējamās vienības un revidentu atbildība

Finanšu ministrijas vadība ir atbildīga:

- par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu atbilstoši MK 2020.gada 30.jūnija noteikumiem Nr.430 "Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība" un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības politiku;
- par nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas Republikas teritorijā, kā arī par muitas politikas īstenošanu atbilstoši nodokļu normatīvajos aktos noteiktajam. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest

un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina krāpšanas un kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību novēršanu;
- par to, lai nodrošinātu, ka noteiktiem mērķiem piešķirtais finansējums ir izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus.

Valsts kontrole ir atbildīga par revīzijas vadību, pārraudzību, veikšanu, ziņojuma sagatavošanu un Valsts kontroles atzinuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem. Revīzija veikta saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem. Saskaņā ar šiem standartiem revīzijas grupa ievēro ētikas prasības un revīziju:

- par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu plāno un veic, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka Saimnieciskā gada pārskatā nav būtisku kļūdu un neatbilstību;
- par atbilstības jautājumiem plāno un veic, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka noteiktiem mērķiem piešķirtais finansējums ir izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus.

Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji

Finanšu revīzija "Par Latvijas Republikas 2019.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 1.punktu un Revīzijas un metodoloģijas departamenta 2019.gada 5.augusta revīzijas grafiku Nr.2.4.1-32/2019.

Revīzijas gaitā Valsts kontrole veica pārbaudes procedūras par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un par noteiktiem mērķiem piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību piešķiršanas mērķim, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus. Revīzijā, piemērojot profesionālus spriedumus un saglabājot profesionālo skepsi, revīzijas grupa:

- identificēja un novērtēja risku, ka finanšu pārskatos varētu būt būtiskas krāpšanas vai kļūdu izraisītas neatbilstības, izstrādāja un veica revīzijas procedūras, kuru mērķis ir mazināt šos riskus, kā arī ieguva revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un atbilstošu pamatojumu Valsts kontroles atzinumam;
- ieguva izpratni par revīzijai būtiskām revidējamās vienības iekšējām kontrolēm, lai izstrādātu un piemērotu pastāvošiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti;
- izvērtēja pielietoto grāmatvedības uzskaites politiku atbilstību un grāmatvedības aplēšu un ar tām saistīto vadības uzrādīto skaidrojumu pamatotību;
- izvērtēja vispārējo finanšu pārskatu struktūru un saturu, ieskaitot atklāto informāciju un skaidrojumus pielikumā, tostarp veica pārskata sakarību un pārskata datu atbilstības grāmatvedības uzskaites datiem pārbaudi, novērtēja vadības piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību un vērtēja, vai finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par pārskatā atklātiem darījumiem un notikumiem;
- iepazinās ar vadības ziņojumu un izvērtēja, vai tajā iekļautā informācija nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta;

- ieguva pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par Saimnieciskā gada pārskatu veidojošo pārskatu un to pielikumu konsolidāciju ar mērķi sniegt atzinumu par Saimnieciskā gada pārskatu;
- ieguva pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par revīzijā vērtētajiem atbilstības jautājumiem ar mērķi sniegt atzinumus par pārbaudāmā jautājuma atbilstību revīzijā izvirzītajiem kritērijiem;
- pārbaudīja iepriekšējās Valsts kontroles revīzijās par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību sniegto ieteikumu ieviešanas progresu.

Revīzijā atzinuma par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību sniegšanai nepieciešamā pārliecība ir iegūta:

- no revīzijas grupas veiktajām revīzijas procedūrām par Saimnieciskā gada pārskata konsolidāciju, par valsts budžeta finanšu uzskaites pārskatu sagatavošanas pareizību, par ieņēmumu administrēšanas sistēmu un par 2019.gadā iekasēto valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu klasificēšanu un uzskaiti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un noteiktajā apjomā, par pašvaldību 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību un par konsolidētās pašvaldību pārskatu informācijas sagatavošanas procesu;
- no Valsts kontroles finanšu revīziju par ministriju un centrālo finanšu valsts budžeta iestāžu 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību rezultātiem;
- izmantojot zvērinātu revidentu darbu atbilstoši 600.starptautiskā revīzijas standarta (SRS) "Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskata revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)" prasībām;
- izmantojot iekšējā audita darbu atbilstoši 610.starptautiskā revīzijas standarta "Iekšējo revidentu darba izmantošana"[520] prasībām.

Revīzijas procedūras par Saimnieciskā gada pārskata konsolidācijas procesu un par Valsts kases sagatavotā valsts budžeta finanšu uzskaites pārskata sagatavošanas pareizību

Lai pārliecinātos, ka Saimnieciskā gada pārskata konsolidācijas process ir veikts, balstoties uz pilnīgiem datiem, tika veiktas 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata konsolidācijas procesa pārbaudes.

Lai pārliecinātos par valsts budžeta finanšu uzskaites pārskatu sagatavošanas pareizību, revīzijas apjomā tika iekļauti būtiskie valsts finanšu uzskaites posteņi:

- aktīva posteņi: ilgtermiņa aizdevumu un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa, pārējie ilgtermiņa aktīvi, debitori, īstermiņa finanšu ieguldījumi, īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros, uzkrātie ieņēmumi, naudas līdzekļi;
- pasīva posteņi: ilgtermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumi īstermiņa daļa, saņemtie ilgtermiņa un īstermiņa noguldījumi, emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri (ilgtermiņa un īstermiņa daļa), uzkrātās saistības (ilgtermiņa un īstermiņa), ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumu un saņemtie avansi, budžeta izpildes rezultāti, īstermiņa saistības par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), saistības par fondu sadali, pārējās īstermiņa saistības;
- zembilances posteņi: saņemamie līgumsodi un naudas sodi, izsniegtie galvojumi, citas zembilances saistības.

Finanšu revīziju par ministriju un centrālo finanšu valsts budžeta iestāžu 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību rezultāti

Šis ir jau piektais gads, kad Valsts kontrole finanšu revīzijās sniedz divu veidu atzinumus – gan par gada pārskata sagatavošanas pareizību, gan arī par atbilstības jautājumiem. Lai gan Valsts kontroles izvēlētie un revīzijās vērtētie atbilstības jautājumi ir atšķirīgi, tomēr, tos visus vērtējot, Valsts kontrole primāri

raugās uz finansējuma izlietojumu – tā atbilstību piešķiršanas mērķim, tiesību aktiem, kā arī to, vai, izlietojot šo finansējumu, ir sasniegti plānotie rezultāti.

Par gada pārskatu

Kopumā finanšu revīziju ietvaros tika sniegti **26 atzinumi par 2019.gada pārskatu** – 24 atzinumi bez iebildēm un divi atzinumi ar iebildēm[521]:

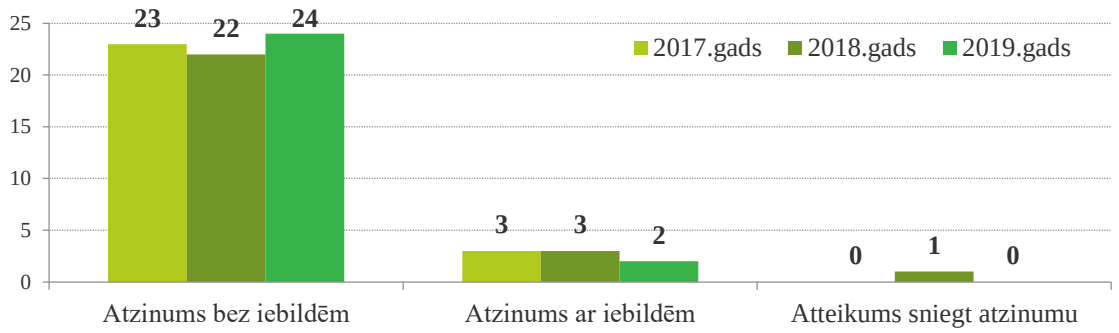

35.attēls. Sniegto atzinumu par gada pārskatu sagatavošanas pareizību veidu izmaiņas 2017.–2019.gadā

Par atbilstības jautājumiem

Veicot 2019.gada finanšu revīzijas un pamatojoties uz risku izvērtējumu, Valsts kontrole **pārbaudīja kopumā 34 atbilstības jautājumus 17 resoros**[522], **par kuriem kopumā tika sniegti 43 atzinumi**.

2019.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā tika noteikts arī **viens horizontāls atbilstības jautājums** – vai piešķirtais finansējums Latvijas valsts simtgades svinībām tiek izmantots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā – jautājums vērtēts **deviņos resoros**[523], kur šādi izdevumi bija, katram resoram par šo jautājumu sniedzot atzinumu. Šī horizontālā atbilstības jautājuma izvērtēšanas rezultāti apkopoti attiecīgajā šī ziņojuma sadaļā.

Divos resoros – Satiksmes ministrijā un Zemkopības ministrijā – tika vērtēts **jautājums par** finansējuma no **ES Solidaritātes fonda līdzekļiem**, kas piešķirts 2017.gada augusta – oktobra lietavās cietušās infrastruktūras atjaunošanai, izlietojumu.

No 43 sniegtajiem atzinumiem **17 atzinumi** (jeb 39%) bija **modificēti**.

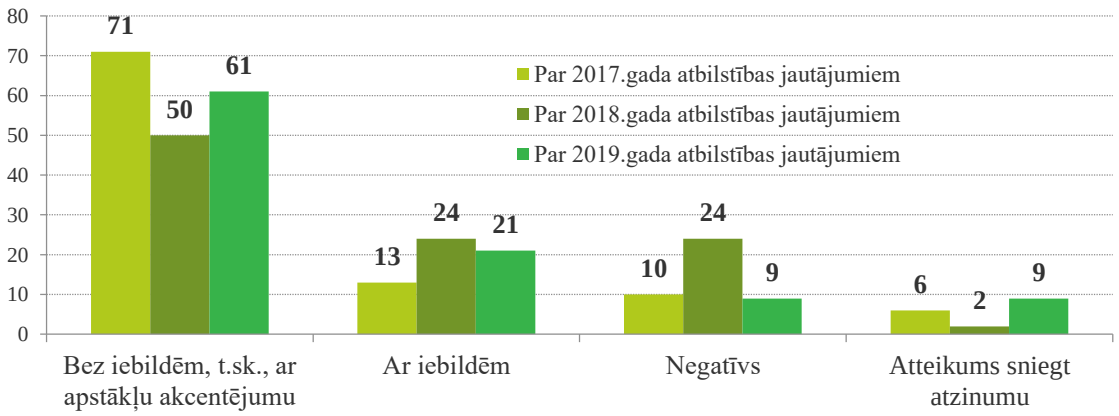

36.attēls. Atbilstības jautājumu atzinumu veidu īpatsvara izmaiņas (%) pa gadiem 2017.–2019.gadā

Ar finanšu revīziju ziņojumiem un atzinumiem par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2019.gada pārskatiem var iepazīties Valsts kontroles tīmekļa vietnē.

Revīzijas procedūras par valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumiem

Lai gūtu pietiekamu pārliecību, ka Saimnieciskā gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu un ka 2019. gadā valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi ir uzrādīti atbilstoši, revīzijas apjomā ir iekļauti visi pēc vērtības būtiskie nodokļu un nenodokļu valsts budžeta ieņēmumu posteņi, kas tiek uzrādīti Pārskatā par konsolidētā kopbudžeta izpildi:

- sociālās apdrošināšanas iemaksas;
- pievienotās vērtības nodoklis;
- iedzīvotāju ienākuma nodoklis;
- akcīzes nodoklis;
- transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis;
- muitas nodoklis;
- ieņēmumi no dividendēm (ieņēmumi no valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanas;
- ārvalstu finanšu palīdzība (pārliecība iegūta, pārbaudot valsts budžeta finanšu uzskaites pārskatu sagatavošanas pareizību – vai Valsts kasē saņemtie ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi ir atbilstoši atzīti, novērtēti un klasificēti);
- nekustamā īpašuma nodoklis (pārliecība iegūta, veicot revīzijas procedūras par pašvaldību budžetiem, tajā skaitā, sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem);
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem (pārliecība iegūta finanšu revīziju par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu gada pārskatu sagatavošanas pareizību ietvaros, pārbaudot, vai ministriju un citu centrālo valsts iestāžu gada pārskatos tie ir uzrādīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām).

Revīzijas apjomā ir iekļauti ieņēmumu posteņi, kas pēc vērtības nav būtiski, bet to pārbaudes notiek atbilstoši rotācijas grafikam, lai piecu gadu laikā aptvertu lielāko nebūtisko ieņēmumu posteņu daļu. Valsts nodevas un kancelejas nodevas, kuras administrē ministrijas un centrālās valsts iestādes, kopā veido valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumus 150 062 tūkst. *euro*, tomēr katra atsevišķi nepārsniedz revīzijai noteikto būtiskumu. Tāpēc atbilstoši rotāciju grafikam šogad tika pārbaudītas divas valsts nodevas: finanšu stabilitātes nodeva un valsts nodeva par reģistrācijas darbībām būvkomersantu reģistrā.

Revīzijas apjomā iekļautas pārbaudes par Pārskata par konsolidētā kopbudžeta izpildi skaidrojumos sniegto informāciju par Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu parādu un uzkrāto nodokļu pārmaksu summām.

Zvērinātu revidentu darba izmantošana

Saimnieciskā gada pārskata par 2019.gadu ietvaros Valsts kontrole izmantoja zvērinātu revidentu darbu atbilstoši 600.starptautiskā revīzijas standarta (SRS) "Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskata revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)" prasībām, veicot šādu konsolidēto gada pārskatu un gada pārskatu finanšu revīzijas:

- 119 pašvaldību 2019.gada pārskatu revīzijas, sadarbojoties ar revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību uzaicinātiem zvērinātiem revidentiem, kā arī veicot papildu detalizētās pārbaudes un analītiskās pārbaudes procedūras;

- to ministriju pakļautībā esošajās iestādēs, par kuru 2019.gada pārskatiem atzinumus sniedz zvērināti revidenti[524], kā arī veicot papildu detalizētās pārbaudes un analītiskās pārbaudes procedūras.

Zvērinātu revidentu darba izmantošana pašvaldībās

Valsts kontrole 2019.gadā vēstulēs informēja LZRA par pašvaldību gada pārskatu daļai būtiskām darījumu grupām, par jautājumiem, kas Valsts kontrolei kā vadošajam revidentam ir nozīmīgi finanšu revīzijā par pašvaldību 2019. gada pārskatiem, un aicināja visu pašvaldību pieaicinātos zvērinātus revidentus revīzijas laikā gūt pārliecību par Saimnieciskā gada pārskatam būtisko bilances darījumu grupu pilnīgumu, eksistenci, novērtējumu, īpašumtiesībām un informācijas atklāšanu un ieņēmumu un izdevumu pārskata būtisko darījumu grupu pilnīgumu, notikšanas faktu, lieluma atbilstību, likumību un informācijas atklāšanu.

Valsts kontrole kā grupas revidents uzdeva visu pašvaldību zvērinātiem revidentiem, veicot finanšu revīziju par pašvaldību 2019.gada pārskatiem, sniegt atzinumu par atbilstības jautājumu *Vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu, pašvaldības 31.12.2018. aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu atbilstoši tiesību aktu prasībām uz 01.01.2019.?*. Valsts kontrole izstrādāja atbilstības jautājuma vērtēšanas metodiku ar detalizētiem kritērijiem un to vērtību skalu, kā arī, konsultējoties ar Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas pārstāvjiem, apstiprināja vienotu ietvaru revidenta ziņojumam un atzinumam par atbilstības jautājumu. Neskatoties uz Valsts kontroles veiktajām darbībām nolūkā rast risinājumu atšķirīgam viedoklim starp pašvaldībām un pašvaldību uzaicinātajiem zvērinātiem revidentiem par atbilstības jautājuma izvērtēšanu finanšu revīzijas ietvaros, zvērinātu revidentu atzinumi par atbilstības jautājumu netika iesniegti par 13 pašvaldībām[525].

Par pašvaldību 2019.gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši:

- 105 atzinumus bez iebildēm, tajā skaitā 27 pašvaldībām ir norādīti apstākļu akcentējumi un/vai citi apstākļi;
- 14 atzinumus ar iebildēm, tajā skaitā sešām pašvaldībām papildus ir norādīti apstākļu akcentējumi vai citi apstākļi.

Informācija par zvērinātu revidentu sniegtajiem iebildumiem un apstākļu akcentējumiem apkopota 15.pielikumā.

Revīzijā, pārbaudot pašvaldību 2019.gada pārskatu datus, Valsts kontrole ir grupas atbildīgais partneris, un Valsts kontroles revidenti novērtēja arī pašvaldības uzaicinātā zvērināta revidenta kā komponenta revidenta atbilstību ētikas prasībām un neatkarībai, kā arī noteica, vai zvērināta revidenta izvēlētā revīzijas pieeja dod iespēju paļauties uz viņa darbu.

Papildus zvērinātu revidentu darbam, revīzijas grupa 119 pašvaldībās ir izvērtējusi bilances postenī *"4000 Uzkrājumi"* uzrādītos uzkrājumus, pārbaudot uzkrājumu aprēķināšanas pilnīgumu pēcnodarbinātības labumiem (pabalsti bijušajiem domes priekšsēdētājiem un/vai priekšsēdētāja vietniekiem, izdienas pensijām) un tiesvedībām.

Lai gūtu pārliecību par Saimnieciskā gada pārskatā iekļauto pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, saskaņā ar pašvaldību rotācijas grafiku finanšu revīzijā par pašvaldību 2019.gada pārskatiem izlasē ir iekļautas 29 pašvaldības[526] (skatīt 37.attēlu).

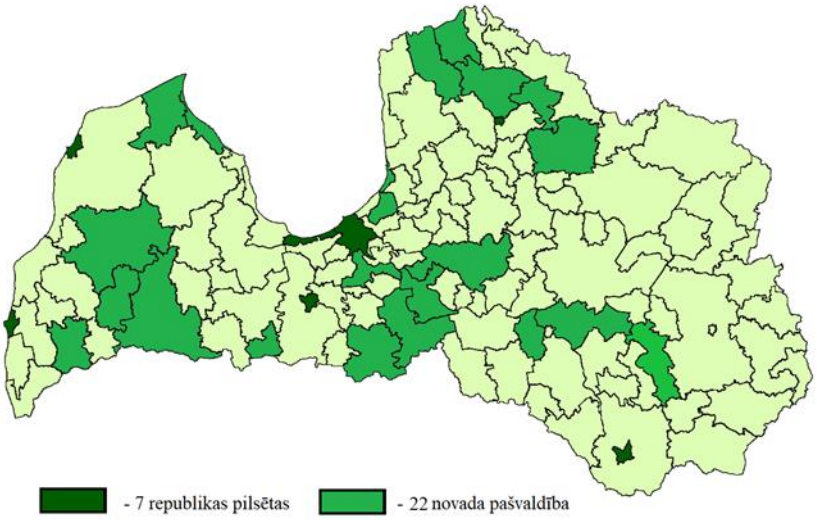

37.attēls. Valsts kontroles finanšu revīzijas par pašvaldību 2019.gada pārskatiem izlasē iekļautās 29 pašvaldības

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances aktīvu kopsumma 31.12.2019. bija 6 530 milj. *euro* jeb 67% no visu pašvaldību kopējiem aktīviem un izdevumu kopsumma bija 1 941 milj. *euro* jeb 60% no visu pašvaldību kopējiem izdevumiem naudas plūsmas pārskatā.

Revīzijas laikā, sadarbojoties ar zvērinātiem revidentiem un veicot papildu revīzijas procedūras izlasē iekļautajās pašvaldībās, tika gūta pārliecība par pašvaldību 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību, un būtiskākie konstatējumi ir iekļauti šajā revīzijas ziņojumā. Valsts kontroles revidenti revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību 2019.gada pārskata neatbilstību novērtēšanai izmantoja zvērināta revidenta noteikto būtiskumu.

Revīzijas pierādījumu un noslēguma posmā valsts revidenti 29 izlasē iekļautajās pašvaldībās papildus veica revīzijas procedūras bilances posteņos "1210 Zeme un būves" (tika vērtēta Ūdenssaimniecības projektu ietvaros izveidoto inženierbūvju uzskaite, transporta būvju uzskaite, zemes vienību uzskaite zem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem un jūras piekrastes josla, kā arī zemes vienību ar statusu "Rezerves zemes fonds" un "Zeme zemes reformas pabeigšanai" uzskaite), "1250 Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi", "1260 Bioloģiskie un pazemes aktīvi", "1510 Ieguldījuma īpašumi", "1550 Turējumā nodotie ieguldījuma īpašumi", bilances postenī "2300 Īstermiņa prasības" (ir izvērtēta debitoru pāradu uzraudzība pašvaldībās) un pārbaudīta savstarpējo darījumu izslēgšana konsolidētā gada pārskata sagatavošanas laikā.

Bauskas un Saulkrastu novada pašvaldībā Valsts kontrole izmantoja pašvaldības uzaicinātā zvērināta revidenta darbu tikai daļēji, tāpēc veica revīzijas procedūras tabulā norādītajos posteņos.

17.tabula

Bauskas un Saulkrastu novada pašvaldību 2019.gada finanšu pārskata posteņi, kur pārliecības iegūšanai revīzijas procedūras veica Valsts kontrole

Posteņa nosaukums	Bauskas nov. posteņa vērtība 31.12.2019.	Saulkrastu nov. posteņa vērtība 31.12.2019.
Bilance	**73 046 783**	**26 129 265**
1210 Zeme un būves	68 599 663	20 646 889
1250 Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi	1 607 341	2 501 325

Posteņa nosaukums	Bauskas nov. posteņa vērtība 31.12.2019.	Saulkrastu nov. posteņa vērtība 31.12.2019.
1260 Bioloģiskie un pazemes aktīvi	39 681	294 799
1510 Ieguldījuma īpašumi	2 800 098	2 686 252

Revīzijā Valsts kasē izlases veidā tika pārbaudīta pārskatā "Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance" un pielikumā "Konsolidētais pārskats par darbības finansiālajiem rezultātiem" iekļauto pašvaldību pārskatu informācija un tās konsolidēšana. Kā arī pārskata par konsolidētā kopbudžeta izpildi pielikumā "Konsolidētais pašvaldību budžeta izpildes pārskats" iekļautā informācija.

Zvērinātu revidentu darba izmantošana finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskatiem

Zvērinātu revidentu darbs ir izmantots piecās finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2019.gada pārskatu sagatavošanas pareizību (skatīt 18.tabulu). Visos gadījumos zvērināti revidenti snieguši atzinumus bez iebildēm. Vienai Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzības institūcijai[527] atzinumā par gada pārskata pareizību zvērināts revidents ir iekļāvis apstākļu akcentējumu.

18.tabula

Zvērinātu revidentu darba izmantošana finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskatiem

Revidējamā vienība, kurā izmantots zvērināta revidenta darbs	Bilances kopsumma uz 31.12.2019. pārskatiem, par ko atzinumu sniedza zvērināts revidents, *euro*	Īpatsvars no revidējamās vienības konsolidētā pārskata bilances kopsummas, %
Izglītības un zinātnes ministrija[528]	517 855 069	56%
Kultūras ministrija[529]	14 390 559	2%
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	1 490 945	100%
Veselības ministrija[530]	102 164 026	33 %
Zemkopības ministrija[531]	488 467 411	21 %

Finanšu revīzijā "Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2019.gada pārskatu" Valsts kontrole vienā institūcijā[532] nevarēja izmantot zvērināta revidenta darbu, tāpēc veica revīzijas procedūras tabulā norādītajos posteņos.

19.tabula

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas 2019.gada finanšu pārskata posteņi, kur pārliecības iegūšanai revīzijas procedūras veica Valsts kontrole

Posteņa nosaukums	Posteņu vērtība 31.12.2019.
Bilance	
1000 Ilgtermiņa ieguldījumi	4 461 874
2000 Apgrozāmie līdzekļi	1 386 271
5000 Saistības	2 557 274
Pārskats par darbības finansiālajiem rezultātiem	
Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	2 244 049
Atalgojums	2 188 264
Pakalpojumi	500 363
Krājumi, materiāli, energoresursi, preces un inventārs, periodika	127 861
Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti, kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	223 311
Budžeta izpildes pārskats	
Pamatkapitāla veidošana	1 387 800

Posteņa nosaukums	Posteņu vērtība 31.12.2019.
Gada pārskata sakarību pārbaude	

Iekšējā audita darba izmantošana

Pamatojoties uz starptautisko revīzijas standartu Nr.610 "Iekšējo revidentu darba izmantošana", Valsts kontrole sadarbojās ar iekšējā audita struktūrvienībām (turpmāk – iekšējais auditors) un revīzijas vajadzībām izmantoja iekšējo auditoru darbu divos veidos:

- iekšējā auditora jau paveikto darbu auditu ietvaros;
- iekšējā auditora darbu tiešās palīdzības veidā – vienojoties par konkrēta uzdevuma veikšanu Valsts kontroles tiešā pārraudzībā.

Iekšējā auditora jau paveiktā darba izmantošana

Valsts kontrole revīzijas vajadzībām izmantoja šādu iekšējo auditoru paveikto darbu:

- Tieslietu ministrijas Iekšējā audita departamenta veikto lietderības auditu "Vai ir iespējams samazināt Valsts zemes dienesta sniegto pakalpojumu un īstenoto funkciju izmaksas ar mērķi stimulēt uzņēmējdarbību un aktivitāti nekustamo īpašumu tirgū" sadaļā par finanšu vadību un finanšu pārskatiem, kurā iekšējais audits novērtējis maksas pakalpojumu cenrādi un Valsts zemes dienesta ieņēmumu apjomu no maksas pakalpojumiem;

- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības Audita departamenta veikto auditu "Kompensācijas piešķiršana par zaudējumiem, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem izmaksu administrēšanu" attiecībā uz Dabas aizsardzības pārvaldes pārskata daļas "Sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas" likumības apgalvojumu.

Iekšējā auditora darba izmantošana tiešās palīdzības veidā

Iekšējo auditoru darbs tiešās palīdzības veidā 2019.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros tika izmantots publisko līdzekļu izdevumu vērtēšanā par pētījumiem. Iekšējo auditoru darbs tiešās palīdzības veidā nozīmē, ka daļu no nepieciešamās revīzijas pārliecības par izlasē iekļauto institūciju iepirkto pētījumu finansējuma izlietojuma atbilstību tiesību aktiem[533] Valsts kontrole ieguva, vienojoties ar iekšējiem auditoriem par konkrēta uzdevuma veikšanu Valsts kontroles tiešā pārraudzībā un izmantojot iekšējo auditoru veikto darbu. Dalība pārbaužu veikšanā bija brīvprātīga.

Lai atbilstoši starptautisko revīzijas standartu[534] prasībām varētu sadarboties ar institūcijas iekšējo auditoru tiešās palīdzības veidā, Valsts kontrole noslēdza vienošanos ar iesaistītās institūcijas vadību un iekšējo auditoru par institūcijas neiejaukšanos iekšējā auditora darbā, kuru tas veic Valsts kontroles uzdevumā, un iekšējā auditora apņemšanos ievērot konfidencialitāti un ziņot par jebkādiem objektivitātes apdraudējumiem.

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole tiešās palīdzības formā sadarbojās ar deviņu ministriju[535] centrālo aparātu, Valsts kancelejas, Valsts ieņēmumu dienesta un 13 pašvaldību[536] iekšējā audita struktūrvienībām. Iekšējie auditori izvērtēja institūciju iekšējās kontroles vidi un ieguva datus par to pasūtītiem pētījumiem.

Revīzijas apjomā tika iekļauti pētījumi, kuri tika finansēti no valsts un pašvaldību budžetiem, t.sk. ES fondu finansējums, un kuri laika periodā no 2017. līdz 2019.gadam ir:

- uzsākti (arī gadījumi, kad līgums noslēgts pirms 2017.gada, tomēr tā izpilde uzsākta vai turpināta norādītā laika periodā);
- uzsākti un pabeigti;
- pabeigti (gadījumi, kad līgums noslēgts pirms 2017.gada, tomēr tā noslēgums ir līdz 31.12.2019.).

Revīzijā netika vērtēti:

- dati par valsts pētījumu programmu projektiem;
- pētījumi, kurus veica publiskā personas pašu spēkiem;
- pētījumi, ko pasūta valsts augstskolas un valsts zinātniskie institūti;
- pētījumi, kas ir valsts noslēpums[537] vai kam ir noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statuss, kā arī statusu piešķiršanas pamatotība;
- pētījumu kvalitāte un tā izmantošana atbilstoši izvirzītam mērķim;
- nav vērtēta pētījumu un publikāciju datubāzes izmantošanas intensitāte un funkcionalitāte.

Iekšējie auditori veica revīzijā nepieciešamās un saskaņotās procedūras, lai iegūtu pierādījumus pārliecības sniegšanai. Valsts kontrole ieguva izpratni par revidējamo jomu, veica risku novērtējumu, izstrādāja revīzijas pieeju, veica metodoloģisko darbu izpildes vadību un apkopoja ministriju iekšējo auditoru paveiktā darba rezultātu un atklāja to ziņojumā.

Vienlaikus iekšējie auditori sagatavoja ziņojumus attiecīgajai ministrijai (pašvaldībai) par audita rezultātiem, atklājot tajā secinājumus un sniedzot rekomendācijas trūkumu novēršanai. Par nepilnībām pētījumu finansējuma administrēšanā iekšējie auditori sagatavoja 18 ziņojumus un atklāto neatbilstību novēršanai sniedza 73 ieteikumus, kā arī neformāli informēja vadību par konstatētām neatbilstībām.

Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)

Kopš ir stājies spēkā 701.starptautiskais revīzijas standarts (turpmāk – SRS) "Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā" un attiecīgi Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) izstrādātais Augstāko revīzijas iestāžu Starptautiskais standarts (ISSAI) 1701 "701.SRS Praktiskās piemērošanas vadlīnijas", publiskā sektora revidentiem ir jāizvērtē nepieciešamība iekļaut galvenos revīzijas jautājumus revīzijas atzinumā par finanšu pārskatiem. Iepriekš minētie standarti paredz, ka, lai uzlabotu revīzijas atzinuma informatīvo vērtību un nodrošinātu lielāku caurskatāmību saistībā ar veikto revīziju, revidents revīzijas gaitā var identificēt t.s. galvenos revīzijas jautājumus un ziņot par šiem jautājumiem, raksturojot tos revīzijas atzinumā. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums. (Jautājumi, kuru ietekmē tiek modificēts atzinums, netiek aprakstīti atzinuma "Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)" sadaļā, bet gan atzinuma pamatojuma rindkopā.)

Minēto standartu izpratnē galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ir ziņots revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pastiprināti pievērsis uzmanību.

Atzinumā sniegtā informācija par galvenajiem revīzijas jautājumiem kalpo kā papildinformācija potenciālajiem finanšu pārskatu lietotājiem un palīdz gūt izpratni gan par jautājumiem, kurus revidents saskaņā ar profesionālo spriedumu ir atzinis par nozīmīgākajiem jautājumiem, gan par revidējamo

vienību un jomām, kurās revidējamās vienības vadība ir izdarījusi nozīmīgus spriedumus revidēto finanšu pārskatu sagatavošanas procesā. Tāpat šī informācija var kalpot potenciālajiem lietotājiem kā pamatojums turpmākai saziņai ar revidējamās vienības vadību par konkrētiem pārvaldības aspektiem, revidētajiem finanšu pārskatiem vai veikto revīziju.

Ziņojuma sadaļā "Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI)" tiek raksturots katrs identificētais galvenais revīzijas jautājums, kā arī tiek norādīts, kāpēc attiecīgais jautājums ir uzskatāms par galveno revīzijas jautājumu un kā attiecīgais jautājums ir izvērsts jeb atrisināts revīzijas gaitā.

Revīzijas jautājums atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI), kas pēc revidentu profesionālā sprieduma bija visnozīmīgākais, veicot Saimnieciskā gada pārskata finanšu revīziju par 2019.gadu, ir **valsts saistību - uzkrājumu pēcnodarbinātības labumiem uzrādīšana Saimnieciskā gada pārskatā**.

Detalizētu informāciju skatīt revīzijas ziņojuma sadaļā Ziņošana par revīzijas jautājumu atbilstoši augstāko revīzijas iestāžu starptautiskajam standartam (ISSAI).

Revīzija nodrošināja pietiekamu pamatu revīzijas ziņojuma sagatavošanai.

Revīzijas apjoma ierobežojumi

Revīzijas apjoma ierobežojumi ***uz 01.01.2019.***

Valsts kontrole revīzijā "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" sniedza atzinumu ar iebildēm, nosakot šādus apjoma ierobežojumus pārskata gada beigās, par kuriem arī tiek noteikts apjoma ierobežojums attiecībā uz konsolidēto pārskatu sākuma atlikumiem 01.01.2019. Detalizētu informāciju par revīzijas apjoma ierobežojumiem uz 01.01.2019. skatīt revīzijas ziņojuma „Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" sadaļā „Revīzijas apjoma ierobežojumi" Revīzijas ziņojums par 2018.gada Saimnieciskā gada pārskatu.

Revīzijas apjoma ierobežojumi ***uz 31.12.2019.***

Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt, vai būtu nepieciešams veikt korekcijas attiecībā uz Saimnieciskā gada pārskata konsolidētās grāmatvedības bilances postenī *Ilgtermiņa ieguldījumi* iekļauto ilgtermiņa ieguldījumu vērtību 1 208 134 365 *euro*, tajā skaitā :

- valsts konsolidētās grāmatvedības bilances posteņos uzrādītajai zemei un būvēm 1 185 134 749 *euro* vērtībā, turējumā nodotajiem īpašumiem 9 518 660 *euro* un ieguldījuma īpašumiem 6 262 406 *euro* vērtībā:
  - Rīgas pilsētas pašvaldības 2019.gada pārskata bilances postenī "Zeme un būves", bilances postenī "Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi" un bilances postenī "Ieguldījuma īpašumi" uzrādītajiem nekustamajiem īpašumiem 1 019 418 956 *euro* vērtībā 31.12.2019., t.sk. transporta būves 905 111 099 *euro* vērtībā, zemei zem būvēm 3 764 794 *euro* vērtībā, pārējai zemei 82 041 365 *euro* vērtībā, ieguldījumu īpašumiem 2 335 603 *euro* vērtībā, inženierbūvēm 16 647 435 *euro* vērtībā, bilances postenī "Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi" 2019.gada pārskatā uzrādītajiem nekustamajiem īpašumiem 9 518 660 *euro* vērtībā, jo vēl joprojām nav

novērstas Saimnieciskā gada pārskatā par 2015.gadu konstatētās neatbilstības transporta būvju uzskaitē, pašvaldība arī pārskata periodā nav veikusi inventarizāciju pilnā apjomā. Šīs zeme, ēkas un būves tiek pakāpeniski reģistrētas Zemesgrāmatā, un procesa rezultātā tiek veiktas korekcijas attiecībā uz uzskaitē esošo īpašumu bilances vērtību un zemes gabalu platību;

- Jūrmalas pilsēta pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. uzrādītajām transporta būvēm 47 253 055 *euro* bilances vērtībā, jo pašvaldība veica ielu, tiltu un satiksmes pārvadu salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistru, kurā tika konstatēts, ka dati kopumā atšķiras par 792 341 m^2;
- Daugavpils novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. uzrādītajām inženierbūvēm 31.12.2019. 3 302 186 *euro* bilances vērtībā, jo projektos "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000" iegādātajiem pamatlīdzekļiem noteiktas nolietojuma normas, kas atšķiras no MK noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktajām nolietojuma normām;
- Krustpils novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. uzrādītajām ēkām ar bilances vērtību 5 103 032 *euro*, jo pašvaldība inženierbūvēm 3 876 169 *euro* bilances vērtībā 31.12.2019. nav pabeigusi VZD Kadastra informācijas sistēmā uzrādīto datu salīdzināšanu ar grāmatvedības uzskaites datiem, ūdenssaimniecības projektu ietvaros izveidotajām inženierbūvēm noteiktas nolietojuma normas, kas atšķiras no MK noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktajām nolietojuma normām;
- Liepājas pilsētas pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. uzrādītajām ēkām un zemēm ar bilances vērtību 22 728 874 euro, jo pašvaldība nav pabeigusi neprivatizēto pašvaldības dzīvokļu piekrītošo domājamo daļu un domājamo daļu no dzīvojamajām mājām piekrītošajiem zemesgabaliem 2 756 486 euro vērtībā iekļaušanu bilancē. Pašvaldība, pamatojoties uz iepriekš saskaņoto darba plānu un piešķirtā budžeta ietvaros, veic pakāpenisku pašvaldībai piederošo dzīvokļa īpašumu reģistrēšanu Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un Zemesgrāmatā aktuālajā kadastrālajā vērtībā, kas ir augstāka nekā zembilancē norādītā vērtība, un aktualizē datus pašvaldības bilancē, vienlaikus izslēdzot izveidotajiem dzīvokļu īpašumiem piekrītošās domājamās daļas no zembilances;
- Ozolnieku novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām dzīvojamajām un nedzīvojamajām ēkām, inženierbūvēm ar bilances vērtību 14 283 957 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas;
- Riebiņu novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām dzīvojamajām un nedzīvojamajām ēkām, inženierbūvēm ar bilances vērtību 12 630 532 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas, kā arī pašvaldība nav veikusi inventarizāciju un grāmatvedības datu par transporta būvēm, kas uzskaitītas bilances postenī "Zeme un būves", salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" datiem;
- Baldones novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" un "Ieguldījuma īpašumi" sastāvā 31.12.2019. iekļautajiem zemes un būvju īpašumiem ar bilances vērtību 10 294 307 *euro* gada inventarizācijā pašvaldība ir veikusi zemju izvērtējumu pēc to lietošanas mērķa, pārklasificējot daļu īpašumu uz ieguldījuma īpašumiem, bet izvērtējums ir veikts, nenorādot pamatojumu, kādēļ inventarizācijas komisija ir norādījusi attiecīgo zemes lietošanas mērķi, savukārt ēkām un būvēm izvērtējums pēc lietošanas mērķa nav veikts;

- Balvu novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām inženierbūvēm ar bilances vērtību 509 876 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas;
- Nīcas novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances postenī "Zeme un būves" uzrādītājiem ilgtermiņa ieguldījumiem ar bilances vērtību 10 380 844 *euro*, jo pašvaldība nav veikusi nekustamo īpašumu izvērtējumu atbilstoši to ekonomiskajai būtībai uz 01.01.2019. un arī 31.12.2019. un ir veikusi ieguldījumu īpašumu pārklasifikāciju tikai zemēm 586 898 *euro* apmērā. Pašvaldība pārskata gadā nav veikusi pēc būtības arī nekustamo īpašumu salīdzināšanu ar visa veida ārējiem publiskajiem reģistriem, jo revidentam nav iesniegti salīdzināšanas pārskati, jeb inventarizācijas rezultāti par šo posteni;
- Ventspils novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. uzrādītajiem nekustamajiem īpašumiem un transporta būvēm 24 475 865 *euro* bilances vērtībā un bilances postenī "Ieguldījumu īpašumi" ar bilances vērtību 3 157 197 *euro* inventarizācija nav veikta pēc būtības un nekustamo īpašumu izvērtēšana pēc lietošanas mērķa nav veikta ne gada sākumā, ne gada beigās;
- Talsu novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām transporta būvēm ar bilances vērtību 15 141 803 *euro* inventarizācija nav veikta pilnā apjomā, jo nav noskaidrotas būtiskās starpības iemesli un veiktas korekcijas grāmatvedības reģistros;
- Kārsavas novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām inženierbūvēm ar bilances vērtību 443 043 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas;
- Priekuļu novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām inženierbūvēm ar bilances vērtību 1 109 447 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas;
- Saldus novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām inženierbūvēm ar bilances vērtību 1 100 403 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas;
- Saulkrastu novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajiem zemes īpašumiem ar bilances vērtību 5 428 771 *euro* nav veikta inventarizācija pilnā apjomā;
- Priekules novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances posteņa "Zeme un būves" sastāvā 31.12.2019. iekļautajām inženierbūvēm ar bilances vērtību 277 498 *euro* atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas;

❖ bilances postenī 31.12.2019. uzrādītajiem bioloģiskiem un pazemes aktīviem 7 218 550 *euro* vērtībā, t.sk.:

- Riebiņu novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances postenī "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" uzrādītiem pazemes aktīviem 6 407 750 *euro* apmērā nav veikta inventarizācija un salīdzināšanās ar VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs";
- Ķeguma novada pašvaldības 2019.gada pārskatā bilances postenī "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" 2019.gada pārskatā uzrādīto pazemes aktīvu 284 440 *euro* vērtību 31.12.2019., jo pašvaldības īpašumā ir zemes gabals Zizānu karjers, Birzgales pagastā ar kadastra apz. 7444 011 0048 11.96 ha platībā 7914 *euro* vērtībā, uz kura atrodas smilts-grants karjers. 2008.gadā bez atbilstoša vērtējuma pašvaldības pazemes aktīvu sastāvā ir ņemts uzskaitē karjera smilts – grants krājums 397 m³ apmērā;
- Ventspils novada pašvaldības 2019.gada pārskata bilances postenī "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" 31.12.2019. uzrādītajiem pazemes aktīviem ar bilances vērtību 526 360 *euro* inventarizācija un to lietošanas mērķa izvērtējums nav veikts vispār.

Tāpat mēs nevarējām gūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par bilances postenī Zeme un būves" neuzrādītājām zemes vienībām ar statusu "*Rezerves zemes fonds*" un "*Zeme zemes reformas pabeigšanai*" ar kopējo kadastrālo vērtību 7 289 876 *euro* un kopējo platību 2203,5 ha, jo uz tām pretendē ministrijas vai citas valsts iestādes un nav noskaidrota zemes vienību piederība vai arī nav pabeigts zemes vienību piederības izvērtēšanas process, un tāpēc tās nav uzņemtas pašvaldību bilancē.

Valsts kontrole revīzijā neguva pārliecību, ka Valsts kases noteiktā atvasināto finanšu instrumentu vērtība – 163 milj. *euro*, kas samazina valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē uzrādīto saistību vērtību, – ir precīza un ticama, jo Valsts kase nepiemēro standarta metodi atvasināto finanšu instrumentu vērtības noteikšanai. Tāpat Valsts kase neveic atvasināto finanšu instrumentu efektivitātes novērtējumu saskaņā ar starptautiski pieņemtajām metodēm, tāpēc netika arī gūta pārliecība, ka Saimnieciskā gada pārskatā ir atzīti visi ar atvasināto finanšu instrumentu izmantošanu saistītie ieņēmumi un izdevumi. Iepriekš minētie trūkumi ietekmē vairākus pārskata posteņus: gan bilances aktīvu (12 857 tūkst. *euro*) un pasīvu (samazinot saistības par 150 209 tūkst. *euro* un uzrādot uzkrātās saistības 98 960 tūkst. *euro*), gan zembilances aktīvu (214 tūkst. *euro*) un pasīvu (1 367 tūkst. *euro*), gan ieņēmumus (5 717 tūkst. *euro*), gan arī izdevumus (21 409 tūkst. *euro*).

Valsts kontrole neguva pārliecību, ka Saimnieciskā gada pārskatā ir uzrādītas visas Latvijas iespējamās saistības kas izriet no dalības starptautiskajās organizācijās pēcnodarbinātības labumu segšanas pienākuma. Tā kā starptautisko organizāciju atbalsta institūciju, kuras nodrošina pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu, saistības tiek segtas tieši no šo institūciju budžetiem, kuri, savukārt, lielākoties tiek veidoti no dalībvalstu ikgadējām iemaksām, starptautisko organizāciju saistību par pēcnodarbinātības labumiem Latvijas daļas īpatsvars būtu jāuzrāda Saimnieciskā gada pārskatā kā iespējamās saistības.

Valsts kontroliere E.Krūmiņa

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini un skaidrojumi

Termins	Skaidrojums
AFI	Atvasinātie finanšu instrumenti
APAS	Administratīvo pārkāpumu atbalsta informācijas sistēmu
AS	Akciju sabiedrība
Atlīdzības likums	Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums
CCIRS	Valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
CVI	Centrālās valsts iestādes
EDS	VID elektroniskās deklarēšanas sistēma
EUROSTAT	Eiropas Savienības Statistikas birojs
EKK	Ekonomiskās klasifikācijas kods
ePārskatu sistēma	Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
FORWARD	Nākotnes valūtas pirkšanas/ pārdošanas darījums (Forward)
IKS	Iekšējās kontroles sistēma
IP	Ierobežotas pieejamības
IRS	Procentu likmju mijmaiņas darījums
JPI	Jaunā politikas iniciatīva
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
LR	Latvijas Republika
LZRA	Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija
MAIS	Maksājumu administrēšanas informācijas sistēma
MK	Ministru kabinets
MKP	Muitas kontroles punkts
MUN	Mikrouzņēmumu nodoklis
NEPLP	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome
NIS	VID Nodokļu informācijas sistēma
NĪN	Nekustamā īpašuma nodoklis
NMPP	Nodokļu un muitas policijas pārvalde
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OIS	Bezriska diennakts indeksa mijmaiņas diskonts
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija

Termins	Skaidrojums
Saimnieciskā gada pārskats	Latvijas Republikas gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem
SGP	Saimnieciskā gada pārskats
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIF	Sabiedrības integrācijas fonds
Simtgade	Latvijas valsts simtgade
SPSGS	Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti
SRS	Starptautiskais revīzijas standarts
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VIS	Valsts informācijas sistēma
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

1.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – muitas videonovērošanas sistēma

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums?
Galvenais pārbaudāmais jautājums – Vai Valsts ieņēmumu dienestam Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmai piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus?		
Vai Valsts ieņēmumu dienestam Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmai ***piešķirtie*** *valsts budžeta* ***līdzekļi ir izlietoti****, ievērojot attiecināmos* ***tiesību aktus*** *un sasniedzot* ***plānotos rezultātus?***	1. Iepirkumi tiek veikti atbilstoši Publisko iepirkumu likumam. 2. Izlietotie līdzekļi nepārsniedz finansējuma apjomu. 3. Līdzekļi izlietoti noteiktā termiņā un noteiktajiem pasākumiem. 4. Videonovērošanas sistēma spēj identificēt muitas tehniskā nodrošinājuma bojājumu konkrētās dienas ietvaros. 5. Visiem tehniskā nodrošinājuma bojājumiem tiek identificēta vainīgā persona un no tās tiek piedzīti remonta izdevumi. 6. Ieviešot Videonovērošanas sistēmu, līdz vidējam līmenim samazinās korupcijas un iekšējie riski, kas līdz 2019.gadam Muitas pārvaldē tika novērtēti kā augsta līmeņa riski un kurus var mazināt ar Videonovērošanas sistēmas ieviešanu. 7. Muitas kontroles punktu amatpersonu disciplinārlietās apstākļu izvērtēšanai visos gadījumos tiek izmantoti Videonovērošanas sistēmas dati.	**kritērijs sasniegts** – 1. Iepirkumi tiek veikti atbilstoši Publisko iepirkumu likumam. **kritērijs sasniegts** – 2. Izlietotie līdzekļi nepārsniedz finansējuma apjomu. **kritērijs sasniegts** – 3. Līdzekļi izlietoti noteiktā termiņā un noteiktajiem pasākumiem. **kritērijs sasniegts** – 4. Videonovērošanas sistēma spēj identificēt muitas tehniskā nodrošinājuma bojājumu konkrētās dienas ietvaros. **kritērijs sasniegts** – 5. Visiem tehniskā nodrošinājuma bojājumiem nebija jāidentificē vainīgā persona, jo bojājumi nav saistīti ar muitas amatpersonas vai komersanta pārstāvja rīcību. **kritērijs sasniegts** – 6. Ieviešot Videonovērošanas sistēmu, līdz vidējam līmenim samazinās korupcijas un iekšējie riski, kas līdz 2019.gadam Muitas pārvaldē tika novērtēti kā augsta līmeņa riski un kurus var mazināt ar Videonovērošanas sistēmas ieviešanu. **kritērijs sasniegts** – 7. Muitas kontroles punktu amatpersonu disciplinārlietās apstākļu izvērtēšanai visos gadījumos tiek izmantoti Videonovērošanas sistēmas dati.

2.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji - Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums?
Pārskata gadā plānotie ieņēmumi ir 33 milj. *euro (*kopā trijos gados 99 *euro)*		
Galvenais pārbaudāmais jautājums – Vai valsts atbalsta pasākums, nodokļu maksātājiem dzēšot nokavējuma naudas un soda naudas parāda nomaksas gadījumā, tiek īstenots, ievērojot tiesību aktus, kas uz to attiecas, un sasniedz valsts nodokļu politikas pamatnostādnēs izvirzīto mērķi – nodokļu amnestijas[538] jeb atbalsta pasākuma rezultātā samazinās kopējais nodokļu maksātāju parāda apjoms, atvieglojot nodokļu maksātājiem nodokļu parāda slogu, un palielinās budžeta ieņēmumi, iegūstot 33,0 milj. *euro* gadā (jeb 99,0 milj. *euro* triju gadu laikā)[539]?		
Vai valsts atbalsta pasākums, nodokļu maksātājiem dzēšot nokavējuma naudas un soda naudas parāda nomaksas gadījumā, tiek īstenots, ievērojot tiesību aktus, kas uz to attiecas, un sasniedzot izvirzītos mērķus – tiek atvieglots nodokļu maksātāju nodokļu parāda slogs, palielināti budžeta ieņēmumi un samazināts kopējais nodokļu maksātāju nodokļu parāda apjoms?	▪ I. VID ir organizējis atbalsta pasākumu atbilstoši tiesību aktos noteiktajām prasībām: 1) VID izstrādātais iekšējais regulējums atbilst likumam; 2) atbalsta pasākumam apstiprinātie nodokļu maksātāji atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem; 3) lēmums par nodokļu maksātāja dalības atbalsta pasākumos atcelšanu pieņemts atbilstoši likumā izvirzītajiem nosacījumiem; 4) lēmums par nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanu pieņemts, ievērojot likumā noteiktos nosacījumus. ▪ II. Atbalsta pasākums sasniedzis izvirzītos mērķus: 1) ik gadu budžetā iemaksāti 33 milj. *euro*, kopumā pozitīvā ietekme uz budžetu trijos gados 99 milj. *euro*; 2) ir noteikta AP mērķauditorijas un tās aktivitāte (tā kā FM nav konkrētu rādītāju, tad AP dalībnieku skaits no potenciāli iespējamajiem ir ne mazāks kā NAP); 3) ir noteikts AP plānotais nodokļu parāda apjoms, kas tiks pieteikts pasākumam (tā kā FM nav noteikusi rādītāju, tad nodokļu parādu apjoms, kas pieteikts AP, ir ne mazāks kā NAP); 4) ir noteikts pieļaujamais atcelto lēmumu par piedalīšanos atbalsta pasākumā īpatsvars, pie kura FM uzskatīs, ka AP mērķis ir sasniegts (tā kā FM nav noteikusi rādītāju, tad visā AP īstenošanas laikā atcelto lēmumu skaita īpatsvars (%) ir ne lielāks kā NAP).	**Atbilde uz apakšjautājumiem:** I. VID daļēji ir organizējis atbalsta pasākumu atbilstoši tiesību aktos noteiktajām prasībām, jo: kritērijs sasniegts – 1) VID izstrādātais iekšējais regulējums atbilst likumam; kritērijs sasniegts – 2) atbalsta pasākumam apstiprinātie nodokļu maksātāji atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem; kritērijs sasniegts daļēji – 3) lēmums par nodokļu maksātāja dalības atbalsta pasākumos atcelšanu ir pieņemts, bet atsevišķos gadījumos nav pieņemts lēmuma darbības termiņa laikā un tas zaudējis spēku; kritērijs sasniegts – 4) lēmums par nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanu ir pieņemts ievērojot likumā noteiktos nosacījumus. II. Atbalsta pasākums sasniedzis izvirzītos mērķus, jo: kritērijs sasniegts daļēji – 1) 2019.gadā budžetā no atbalsta pasākuma iemaksāti 15.0 milj. *euro*, t.i., 45,5% no plānotajiem 33 milj. *euro*, savukārt, kopumā atbalsta pasākumā iemaksāti 53,9 milj. *euro* (jeb 81,6%). Tas rada bažas, ka kopumā pozitīvā ietekme uz budžetu trijos gados (99 milj. *euro*) netiks sasniegta; kritērijs sasniegts – 2) AP dalībnieku skaits no potenciāli iespējamajiem ir ne mazāks kā NAP; kritērijs sasniegts – 3) nodokļu parādu apjoms valsts budžetā, kas pieteikts AP, nav mazāks kā NAP; kritērijs sasniegts – 4) 2018. un 2019.gadā kopā atcelto (un bez izpildes) AP lēmumu skaita īpatsvars (%) ir mazāks nekā NAP.

3.pielikums Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – Simtgades izdevumi

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums?
Finansējums Latvijas valsts simtgades svinību nodrošināšanai: Pārskata gadā plānotais finansējums 9 671 559 *euro*. Pārskata gadā faktiski izlietotais finansējums 7 718 271 *euro*. Kopējais plānotais finansējums 2017.–2021.gadam 59 075 947 *euro*.		
Galvenais pārbaudāmais jautājums – vai piešķirtais finansējums Latvijas simtgades svinību nodrošināšanai ir izlietots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim, tiesību aktiem un plānošanas dokumentiem, kas uz to attiecas?		
Vai resoru finansējums izlietots atbilstoši tam paredzētajam mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā?	**Atbilde uz apakšjautājumu:** Astoņos resoros Simtgades svinībām resoru izlietotais finansējums ir izlietots atbilstoši tam paredzētajam mērķim un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Vienā resorā par finansējuma izlietojumu 27 200 *euro* apmērā revīzijas laikā nebija pieejama informācija.	
	▪ Simtgades Nacionālā plāna pasākumi veikti atbilstoši Kultūras ministrijas informatīvā ziņojuma "Par Latvijas valsts simtgades svinību pasākumu plānu 2017.–2021.gadam" 3.pielikumam "Budžeta kopsavilkums Latvijas valsts simtgades pasākumu plānā 2017.–2021.gadam iekļautajiem pasākumiem"[540]: - veikti visi pasākumi; - pasākumi veikti plānotajā laikā; - plānotais finansējums izlietots atbilstoši paredzētajam mērķim; - ja pasākums nav veikts vai ir veikts daļēji, tam ir pamatojums un par to ir informēta Kultūras ministrija.	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 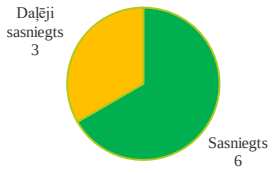 *Šeit un turpmāk:* *Zaļš – sasniegts kritērijs; dzeltens – daļēji sasniegts kritērijs; sarkans – nav sasniegts kritērijs; pelēks – nav vērtēts*
	▪ Valsts papildus piešķirtais finansējums izlietots atbilstoši mērķim, apmēram un kārtībai, kas noteikti Ministru kabineta 2016.gada 13.decembra rīkojumā Nr.769 "Par Latvijas valsts simtgades pasākumu plāna 2017.–2021.gadam īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu" [541].	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 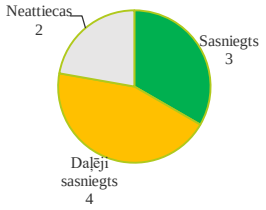
	▪ Finansējuma izlietojumā ir ievērots likums "Par valsts budžetu 2019.gadam" un citi budžeta vadību regulējošie tiesību akti[542].	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 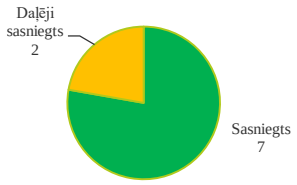
	▪ Grāmatvedības kārtošanā tiek ievērots likuma "Par grāmatvedību" 2.pants un citi grāmatvedības uzskaiti regulējošie tiesību akti, un resors ir uzsācis kvalitatīvi pildīt Simtgades Rīcības komitejas 2018.gada 8.jūnijā sēdē Kultūras ministrijas izteikto lūgumu nodrošināt informācijas uzkrāšanu un apkopošanu par plānoto un izlietoto valsts budžeta finansējumu Latvijas valsts simtgades pasākumiem - tāmēs un grāmatvedības sniegtā informācija par Simtgades pasākumiem ir	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās**

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums?
	patiesa, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga un no grāmatvedības var gūt patiesu un skaidru priekšstatu par naudas plūsmu noteiktā laikposmā, kā arī konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei;	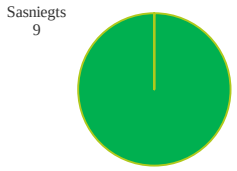
	▪ Ir izstrādātas iekšējās kontroles procedūras, kā resors pārliecinās par finansējuma izlietojumu, ja faktiskais pasākuma izpildītājs ir kapitālsabiedrība, kuras kapitāldaļu turētājs ir konkrētais resors.	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 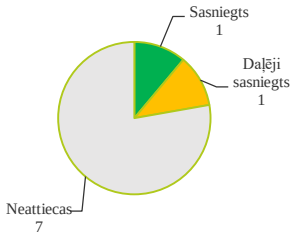
	▪ Resoru iekšējie tiesību akti[543] un dokumenti (t.sk., bet ne tikai, atskaites, pārskati), atbilst augstākstāvošiem tiesību aktiem un Simtgades pasākumu organizēšanā un finansējuma izlietošanā ir ievēroti visi attiecināmie iekšējie tiesību akti un labā prakse.	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 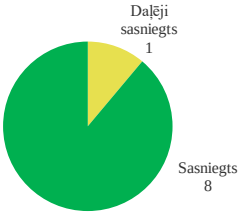
Vai nav pārsniegts Simtgadei indikatīvi paredzētais finansējums no resoru esošā budžeta līdzekļiem?	**Atbilde uz apakšjautājumu:** Simtgadei indikatīvi paredzētais finansējums no resoru esošā budžeta līdzekļiem nav pārsniegts trīs resoros, divos resoros pārsniegums ir nebūtisks un četros ir pārsniegts indikatīvi paredzētais finansējums.	
	▪ Simtgades Nacionālā plāna pasākumu faktiskās izmaksas no resoru esošā budžeta līdzekļiem ir veiktas atbilstoši Kultūras ministrijas informatīvā ziņojuma „“Par Latvijas valsts simtgades svinību pasākumu plānu 2017.–2021.gadam” 3.pielikumā “Budžeta kopsavilkums Latvijas valsts simtgades pasākumu plānā 2017.–2021.gadam iekļautajiem pasākumiem”[544] indikatīvi plānotajam apmēram vai ir mazākas.	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 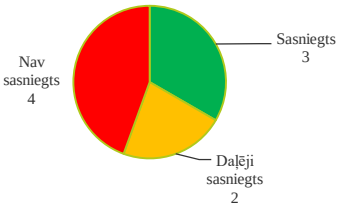
	▪ Pirms veikti pasākumi, kas nav plānoti Simtgades Nacionālajā pasākumu plānā, resors ir veicis izvērtējumu, kādēļ konkrētais pasākums ir atzīstams par Simtgades pasākumu un kāda būs finanšu ietekme uz budžetu.	**Kritērija novērtējums 9 finanšu revīzijās** 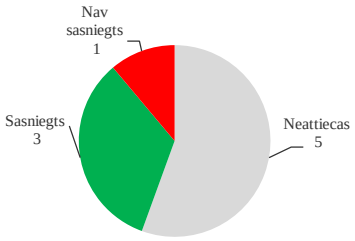
Vai nav piešķirts iepriekš neplānots finansējums no budžeta apakšprogrammas	**Atbilde uz jautājumu:** Nevienā no deviņiem resoriem nav piešķirts neplānots finansējums no budžeta apakšprogrammas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, kā arī nav piešķirts finansējums veicot apropriāciju pārdali no cita budžeta resora.	

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums?
"Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", vai finansējums piešķirts, veicot apropriāciju pārdali no cita budžeta resora (ne situācijās, kad apropriāciju pārdale ir veikta viena resora ietvarā)?	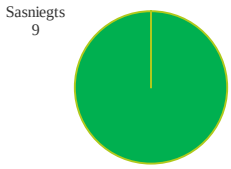	
Vai netiek izmaksātas nepamatotas piemaksas par darbu?	**Atbilde uz jautājumu:** Nevienā no deviņiem resoriem netika konstatētas nepamatoti izmaksātas piemaksas. 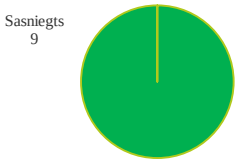	
Vai Kultūras ministrija ir veikusi darbības, lai ieviestu Izvērtējuma ziņojumā iekļautās rekomendācijas?	Kultūras ministrija atbilstoši Izvērtējuma ziņojumā ietvertajām rekomendācijām ir veikusi darbības, lai izstrādātu: 1) pārskatu aizpildīšanai, lai pārskatos iesniegtā informācija būtu savstarpēji salīdzināma un izmantojama Programmas gala novērtējumā 2022.gadā; 2) atskaites formu, ar kuras palīdzību uzskaitīt pašfinansējumu.	**Kritērijs nav sasniegts**

4.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – Pašvaldību rīcības atbilstība tiesību aktu[545] prasībām

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums
Galvenais pārbaudāmais jautājums – vai pašvaldības rīcība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentu aktualizēšanu un pašvaldības aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu atbilstoši tiesību aktu prasībām?		
Vai pašvaldība ir veikusi sagatavošanas pasākumus sekmīgai pārejai uz jauno grāmatvedības uzskaiti?	Vai 2018.gadā vadība ir izdevusi tiesību aktu (rīcības plānu), kurā ir noteiktas veicamās aktivitātes, atbildīgie par aktivitātes veikšanu un/vai kontroli un noteikti izpildes termiņi, lai nodrošinātu normatīvā akta ieviešanu no 01.01.2019.?	**Atbilde uz apakšjautājumu:** **Kritērijs nav sasniegts** – 2018.gadā no 119 pašvaldībām tikai 61 pašvaldībā (51,3 %) ir izdoti tiesību akti par veicamajām aktivitātēm, lai nodrošinātu normatīvā akta ieviešanu no 01.01.2019. visās konsolidācijā iekļautajās iestādēs. 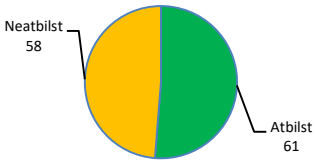
	Vai 2018.gadā ir apmācīti visi grāmatvedības darbinieki, kuru darbu pārskata perioda sākumā ietekmē jauno normatīvo aktu (turpmāk tekstā – Normatīvais akts) prasību ieviešana?	**Kritērijs ir sasniegts daļēji** – 2018.gadā 91 pašvaldībās (76,5 %) ir apmācīti visi grāmatvedības darbinieki, kuru darbu pārskata perioda sākumā ietekmē jauno Normatīvo aktu prasību ieviešana. 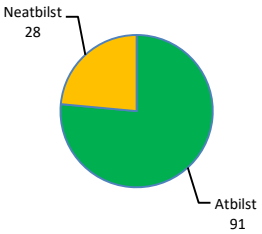
	Vai pašvaldības dome līdz 01.01.2019. ir apstiprinājusi vai deleģējusi tiesības domes priekšsēdētājam apstiprināt jaunu grāmatvedības uzskaites kārtību (politiku) vai ir veikusi grozījumus spēkā esošajā, nodrošinot atbilstību Normatīvo akta prasībām no 01.01.2019.?	**Kritērijs nav sasniegts** – līdz 01.01.2019. jaunie grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumenti izstrādāti un apstiprināti tikai astoņās pašvaldībās (6,7%) 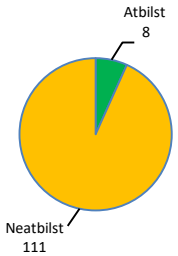

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums
	Vai tiesību akta prasību ieviešanas gaita pašvaldībā tiek uzraudzīta, ir regulāri sniegta informācija par nepieciešamo izmaiņu ieviešanas gaitu un nepieciešamības gadījumā tiek nodrošinātas korekcijas ieviešanas gaitā?	**Kritērijs ir sasniegts daļēji** – 98 pašvaldībās (82,4%) tiesību akta prasību ieviešanas gaita ir uzraudzīta 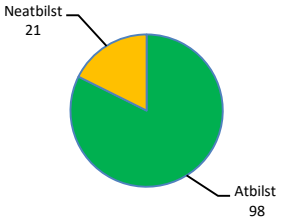
Vai pašvaldība ir nodrošinājusi aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu 01.01.2019.?	Vai pašvaldība ir nodrošinājusi aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtējumu uz 2018.gada 31.decembri un 2019.gada 1.janvārī iegrāmatošanu saskaņā ar normatīva akta prasībām.	**Atbilde uz apakšjautājumu:** **Kritērijs nav sasniegts** – pārskata gada sākumā tikai 61 pašvaldības (51,3%) ir nodrošinājušas aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtējumu uz 2018.gada 31.decembri un iegrāmatošanu 2019.gada 1.janvārī 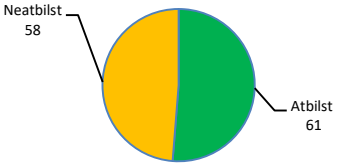
	Vai pašvaldība ir nodrošinājusi bioloģisko aktīvu sākotnējo vērtību un uzkrāto vērtības samazinājumu, kurus paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā, 2019.gada 1.janvārī izslēgšanu un atlikušo vērtību pārklasificēšanu kontu grupā "1600 Bioloģiskie aktīvi"?	**Kritērijs ir sasniegts daļēji** – bioloģisko aktīvu izvērtēšanu un pārklasifikāciju nodrošinājušas 86 pašvaldības (72,3%) 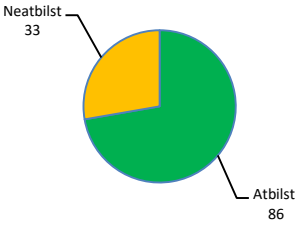

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums
Vai pašvaldība ir nodrošinājusi grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumenta apstiprināšanu, pašvaldības aktīvu un pasīvu izvērtējumu un to pārgrāmatošanu 31.12.2019.?	Vai pašvaldības dome līdz 31.12.2019. ir apstiprinājusi vai deleģējusi tiesības domes priekšsēdētājam apstiprināt jaunu grāmatvedības uzskaites kārtību (politiku) vai ir veikusi grozījumus spēkā esošajā, nodrošinot atbilstību tiesību akta prasībām?	**Atbilde uz apakšjautājumu:** **Kritērijs ir sasniegts** – līdz 31.12.2019. 109 pašvaldības (91,6%) ir izstrādājušas un apstiprinājušas grāmatvedības uzskaites organizācijas dokumentus 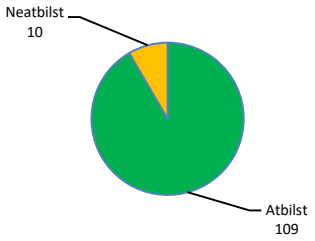
	Vai pašvaldība 2019.gada laikā ir nodrošinājusi aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtējumu uz 2018.gada 31.decembri un 2019.gada 1.janvārī iegrāmatošanu saskaņā ar tiesību aktu prasībām? Vai ir sagatavoti šo izvērtējumu pamatojošie dokumenti un vai izvērtējums izdarīts un iegrāmatošana ir veikta atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem un šo noteikumu 4.pielikumā noteikto kontu atbilstības tabulai?	**Kritērijs ir sasniegts** – 2019.gada laikā 106 pašvaldības (89,1%) ir nodrošinājušas aktīvu un pasīvu atlikumu izvērtējumu un to iegrāmatošanu saskaņā ar tiesību aktu prasībām 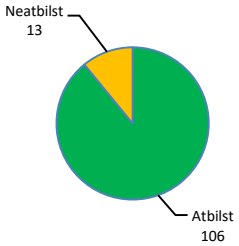
	Vai pašvaldība 2019.gada laikā ir nodrošinājusi bioloģisko aktīvu sākotnējo vērtību un uzkrāto vērtības samazinājumu, kurus paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā, 2019.gada 1.janvārī izslēgšanu un atlikušo vērtību pārklasificēšanu kontu grupā "1600 Bioloģiskie aktīvi"?	**Kritērijs ir sasniegts** – 2019.gada laikā 116 pašvaldības (97,5%) ir nodrošinājušas bioloģisko aktīvu izvērtēšanu un pārklasifikāciju 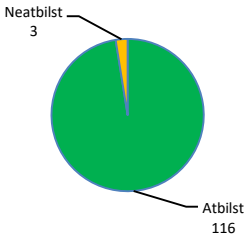

5.pielikums. Atbilstības jautājums un tā vērtēšanas kritēriji – Standartizācijas projekts

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums
Finansējums Standartizācijai: Standartizācijas projekta norises periodā no 2015.gada līdz 2020.gada maijam projektā izlietots valsts budžeta finansējums vismaz 1 034 341 *euro*[546].		
Galvenais pārbaudāmais jautājums – vai, īstenojot Valsts kases projektu "Finanšu uzskaites procesu standartizācija valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana", izlietotais finansējums nodrošina projekta mērķa sasniegšanu noteiktajā termiņā un ir ievēroti attiecināmie tiesību akti?		
Vai projekta vadītājs ar projekta vadības grupu veic projekta īstenošanu – izpilda aktivitātes un sasniedz noteiktos projekta posmu rezultātus?	▪ Projekta aktivitātes ir izpildītas un ir sasniegti noteiktie projekta posmu rezultāti.	⊗ **Valsts kontrole par šī kritērija izpildi nesniedz vērtējumu,** jo revīzijā iegūtie pierādījumi nesniedz Valsts kontrolei pārliecību, ka projekta aktivitātes ir izpildītas kvalitatīvi un noteiktie projekta posmu rezultāti ir sasniegti. Projekta ietvaros apmācības nav plānotas tā, lai nodrošinātu pārmaiņu rezultātā panākto izmaiņu nodošanu visam iesaistīto personu lokam (tuvu 1 300 lietotāji), jo projekta vadītājs apmācības ir plānojis tikai nozaru un pašvaldību vadošajiem finanšu darbiniekiem, neaptverot plašāku jaunā regulējuma ieviešanas nodrošināšanā iesaistīto personu loku. Tā kā projekta vadītājs nav nodrošinājis konsultāciju norisi atbilstoši SIA Ernst&Young sagatavotajam atklāta konkursa piedāvājumam un nav nodrošinājis līguma ietvaros saņemto konsultāciju uzskaiti, Valsts kontrole nevar gūt pārliecību par konsultācijām paredzēto 1 920 stundu skaita izlietojumu. Valsts kases projekta progresa sanāksmju protokolos vien ir fragmentāri minēts, ka piegādātājs sniedzis konsultācijas, un projekta dokumentācijā atrodami daži atbilžu e-pasti no piegādātāja, līdz ar to nav iespējams secināt, vai Valsts kase ir pilnvērtīgi izmantojusi piedāvāto iespēju saņemt konsultatīvo atbalstu. Lai gan Ministru kabineta noteikumi, kuros SPSGS prasības ir integrētas, ir izdoti, tomēr ir radītas negatīvas sekas – Valsts kontrole ir modificējusi atzinumus, Valsts kase ir noslēgusi vienošanos par 11 858 *euro* apmērā atkārtotai situācijas risināšana, kā arī apvienojot projekta ietvaros izdotus divus normatīvos aktus, atkārtoti tiks ieguldīti gan Valsts kases, gan citu procesā iesaistīto pušu resursi. Projekta noslēgumā Valsts kase ir veikusi vērtējumu un noteikusi, ka atbilstība SPSGS palielināta līdz 88,6%. Valsts kontroles ieskatā iegūtais rezultāts nav ticams un pamatots, jo izstrādātais vērtējuma algoritms ir vienkāršots, katram standartam nosakot vērtību 3,7%, bet nevērtējot katra standarta ietvaros pārņemto normu ietekmi. Vērtējuma algoritms ir ilgtermiņā neizmantojams, ņemot vērā to, ka SPSGS notiek izmaiņas. Izveidoto algoritmu piemērojot uz tie standartiem, kuri ir spēkā šogad, atbilstība SPSGS var pārsniegt pat 100%.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums
Vai finanšu līdzekļi ir izlietoti tiesiski, plānotajā apjomā un paredzētajam mērķim?	▪ Ir ievēroti tiesību akti (gan iekšējie, gan ārējie), kas attiecas tostarp arī uz JPI īstenošanu, nodrošinot to, ka mērķis tiks sasniegts ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu.	Lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases projektu īstenošanu, apstiprinātajā Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā ir noteikts projekta vadības organizatoriskais ietvars un vienoti projektu vadības principi, tai skaitā, resursu (laika, cilvēku, finanšu, tehnoloģisko) vadība. ⊗ **Valsts kontrole par šī kritērija izpildi nesniedz vērtējumu,** jo projekta vadītājs Standartizācijas projekta norises laikā ir uzskaitījis tikai ārpakalpojuma izmaksas, tā nenodrošinot iespēju gūt pārliecību, vai par projektā ieguldītajiem resursiem ir sasniegts vislabākais rezultāts. Apmācībās pieaicinot Standartizācijas projekta komandas dalībniekus, kuri ikdienā sadarbojās ar piegādātāju vadlīniju un rokasgrāmatu sagatavošanā, izstrādāja Ministru kabineta noteikumus, piedalījās projekta progresa sanāksmēs un lēmumu pieņemšanā, ir radīts valsts budžeta līdzekļu nelietderīgs izlietojums vismaz 2 508 *euro* (ar PVN) apmērā. Izsekojamu pierādījumu trūkuma dēļ Valsts kontrole nevar gūt pārliecību par pietiekami veiktu cilvēkresursu uzraudzību projektā. Tāpēc pastāv risks, ka samaksa par papildu amata aprakstā noteikto pienākumu pildīšanu projekta vadības grupai piecu gadu periodā vismaz 85 061 *euro* (tai skaitā darba devēja VSAOI) apmērā nav sekmējusi projektam izvirzītā mērķa sasniegšanu. Jau iepriekšējā revīzijā Valsts kontrole secināja, ka bez dokumentēta izvērtējuma Valsts kase lēmusi nodot ārpakalpojumā projekta visu četru apakšuzdevumu izpildi. Tāpēc, iespējams, ir radīta atkarība nākotnē no ārpakalpojuma ietvaros sniegtajiem pakalpojumiem attiecībā uz periodisku standartu papildinājumu un izmaiņu, citu standartu ieviešanas un aprobēšanas nacionālajos tiesību aktos izvērtējuma veikšanu un lietotāju apmācību. Papildus tam, arī atklāta konkursa nolikuma tehniskajā specifikācijā izvirzītās prasības ir, iespējams, nepārdomātas un pastāv risks, ka iepirkums ir sadārdzināts.
Vai projekta īstenošana Valsts kasē tiek uzraudzīta?	▪ Vadības komiteja uzrauga projekta īstenošanas gaitu, izskatot iesniegtos Progresa pārskatus un apstiprinot izmaiņas projekta plānā. ▪ Projekta uzraugs seko, lai plānotie ieguvumi tiek sasniegti un rezultāti atbilst Valsts kases vajadzībām.	⊗ **Valsts kontrole par kritēriju izpildi uzraudzības jomā nesniedz vērtējumu,** jo revīzijā iegūtie pierādījumi liecina, ka projekta uzraudzība nav veikta atbildīgi. Valsts kases projektu vadības rokasgrāmatā noteikts, ka ar projekta rezultātu ir saprotams projekta īstenošanas rezultātā radīts produkts vai pakalpojums, savukārt projekta ieguvumam būtu jāparāda šīs rezultāta izmantošanas ietekme. Taču vērtējums par to, kas panākts ar lielākas atbilstības iegūšanu, nav sagatavots, lai gan Standartizācijas projekta ietvaros ir izlietoti valsts budžeta līdzekļi vismaz 1 034 341 *euro* apmērā. Standartizācijas projektam noteiktais mērķis ir

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Atbilde uz apakšjautājumu un kritēriju vērtējums
		definēts pārāk šauri un neraksturo vēlamo stāvokli, ko ir iecerēts panākt ar atbilstības SPSGS palielināšanos, un projekta īstenošanas laikā nav apzināti visi izlietotie resursi, liedzot izteikt secinājumu par efektivitāti.
Vai projekta vadītājs īsteno uz mērķa sasniegšanu orientētu projekta vadību?	▪ Projekta vadītājs nodrošina efektīvu projektu vadību – pēc iespējas īsākā laikā, ar pēc iespējas mazākām izmaksām iegūt pēc iespējas labākas kvalitātes produktu.	⊗ **Valsts kontrole par šī kritērija izpildi nesniedz vērtējumu,** jo revīzijā iegūtie pierādījumi Valsts kontrolei nesniedz atbildi, vai projekta vadītājs īsteno efektīvu projekta vadību – pēc iespējas īsākā laikā, ar pēc iespējas mazākām izmaksām iegūt pēc iespējas labākas kvalitātes produktu. Lai gan projektā iekļautās aktivitātes ir veiktas, tomēr projekta vadība nav veikta atbildīgi, projekta norisē ir konstatēti trūkumi, kā arī projekta īstenošanas laikā, piecu gadu periodā, ir uzskaitītas tikai ārpakalpojuma izmaksas. Standartizācijas projekta ietvaros veicamo uzdevumu izpildei iepirkumā noteiktais prasību un kvalitātes ietvars iepirkuma īstenošanas laikā nav ticis atbildīgi uzraudzīts, jo ir pieļautas atkāpes no atklātā konkursa nolikumā iekļautajām prasībām. Valsts kase ir noteikusi principus periodisku standartu papildinājumu un izmaiņu veikšanai, citu standartu ieviešanai un aprobēšanu nacionālajos tiesību aktos, taču plāns šīm darbībām, ar konkrētām aktivitātēm, termiņiem, izpildītājiem nav sagatavots. Nav plāns arī tam, kas un ar kādu regularitāti nodrošinās, ka apjomīgam iesaistīto personu lokam tiks uzturēta optimāla zināšanu un prasmju kompetence u.tml.

6.pielikums. Uzkrāšanas principa ieviešanas posmi

Posms	Valsts budžeta ieņēmumu veids	Pieņemts lēmums ieviest/neieviest uzkrāšanas principu	Ieviešanas termiņš
I posms	VID administrētie valsts budžeta ieņēmumi	18.09.2015. pieņemts lēmums ieviest uzkrāšanas principu un īstenot VID administrēto valsts budžeta ieņēmumu kontu skaita samazināšanu	01.01.2021.
II posms	Pašvaldību budžeta ieņēmumi, t.sk. pašvaldību nodevas. Nekustamā īpašuma nodoklis (turpmāk – NĪN)	Lēmums par pašvaldības budžeta ieņēmumiem nav pieņemts. 17.03.2016. pieņemts starplēmums uzkrāšanas principa ieviešanu atlikt līdz 2021.gadam.	Nav noteikts par pašvaldības budžeta ieņēmumiem NĪN uzskaite 01.01.2021.
III posms	Valsts nodevu ieņēmumi	Lēmums nav pieņemts. Lēmums pieņemams līdz 01.01.2021.	Nav noteikts
IV posms	Naudas sodu ieņēmumi	Lēmums nav pieņemts. Lēmums pieņemams līdz 30.06.2021.	Nav noteikts
V posms	Valsts budžeta nenodokļu (izņemot nodevas un naudas sodus) ieņēmumi	27.11.2019. pieņemts starplēmums – īstenot izmaiņas attiecībā uz valsts budžeta nenodokļu ieņēmumu ieskaitīšanu budžetā	Nav noteikts

7.pielikums. Pārskatā[547] uzrādīto ministriju un centrālo valsts iestāžu administrēto valsts nodevu skaits

Ministrija Centrālā valsts iestāde	Valsts nodevu veidu skaits pavisam	Uzrādīts Pārskatā		Cik valsts nodevu veidi uzrādīti pārskatā (%)
		Jā	Nē	
Aizsardzības ministrija	5	2	3	40
Ārlietu ministrija	57	51	6	89
Ekonomikas ministrija	37	18	19	49
Finanšu ministrija	46	35	11	76
Iekšlietu ministrija	164	56	108	34
Izglītības un zinātnes ministrija	5	2	3	40
Kultūras ministrija	25	3	22	12
Labklājības ministrija	2	2	0	100
Satiksmes ministrija	74	45	29	61
Tieslietu ministrija	168	11	157	7
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	45	21	24	47
Veselības ministrija	4	4	0	100
Zemkopības ministrija	81	60	21	74
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	13	6	7	46
Latvijas Banka	2	2	0	100
Finanšu un kapitāla tirgus komisija	1	1	0	100

8.pielikums. Kādi bija nodokļu maksātāju atbalsta pasākumu nosacījumi[548]?

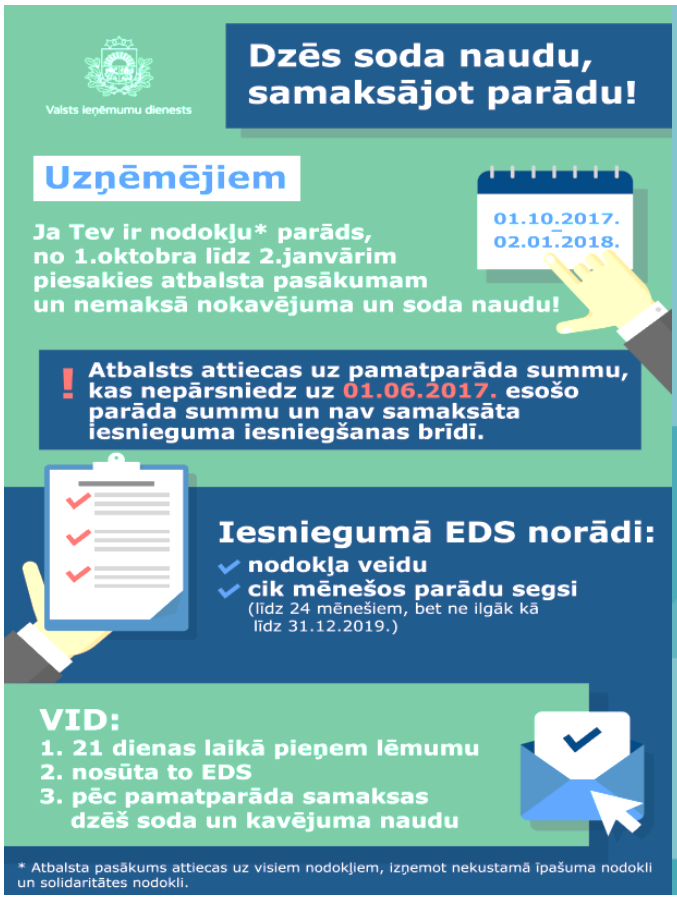

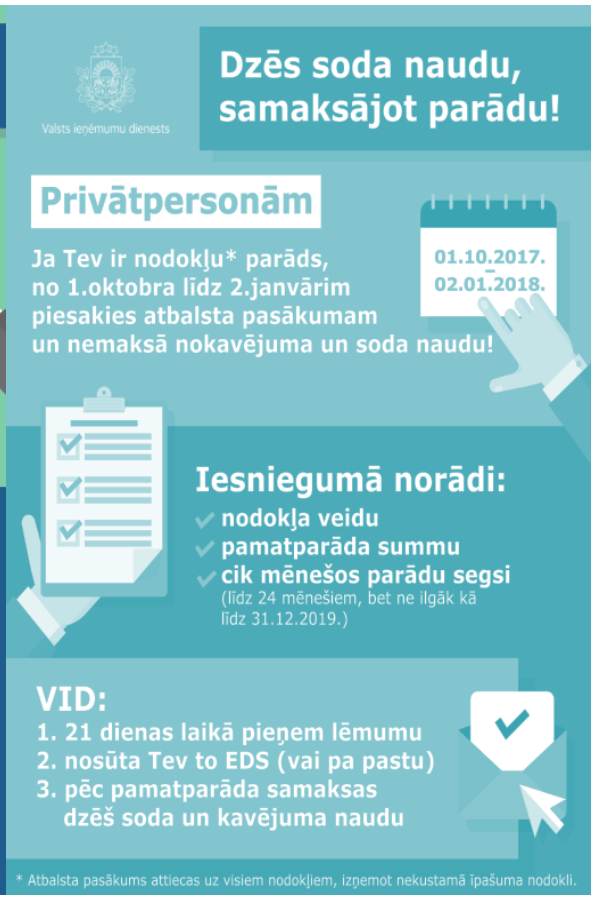

9.pielikums. Standartizācijas projektā iekļautās aktivitātes un to grozījumi

05.06.2015. Projekta plāna 1.pielikums "Projekta laika grafiks"	08.03.2019. iesniegtie Projekta plāna 1.pielikuma "Projekta laika grafiks" grozījumi	15.11.2019. iesniegtie Projekta plāna 1.pielikuma "Projekta laika grafiks" grozījumi
Latvijas grāmatvedības vadlīniju izstrāde un mācību organizēšana: 1. iepirkuma organizēšana; 2. I posms "Analīze par atbilstību SPSGS un priekšlikumi SPSGS ieviešanai"; 3. II posms "Vadlīniju izstrāde"; 4. Ministru kabineta noteikumu projektu izstrāde; 5. III posms "Apmācības"; 6. IV posms "Rokasgrāmatu izstrāde"; 7. V posms "Konsultācijas".	Latvijas grāmatvedības vadlīniju izstrāde un mācību organizēšana: 1. iepirkuma organizēšana; 2. I posms "Izvērtējums, priekšlikumi"; 3. II posms "Vadlīniju izstrāde"; 4. Ministru kabineta noteikumu projektu izstrāde; 5. IV posms "Rokasgrāmatu izstrāde"; 6. III posms "Apmācības"; 7. V posms "Konsultācijas"; Vadlīniju par gada pārskatu sagatavošanu izstrāde Rokasgrāmatas e-versija Diskontēšana: 1. Diskonta likmju noteikšanas metodika; 2. Diskonta likmju noteikšana 2019.gadam; 3. Diskontēšanas algoritma sagatavošana; 4. Diskontēšanas kalkulatora izstrāde Būtiskuma algoritma sagatavošana, izstrāde un noteikšana 2019.gadam Izmaiņas Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaitē un pārskatu sagatavošanā: 1. Kontu plāna sinhronizācija ar Ministru kabineta noteikumos Nr.87 noteikto; 2. Grozījumu izstrāde Valsts kases valsts budžeta un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršanas un slēgšanas Valsts kasē metodiskos norādījumos; 3. Grozījumu izstrāde Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības	Latvijas grāmatvedības vadlīniju izstrāde un mācību organizēšana: 1. iepirkuma organizēšana; 2. I posms "Izvērtējums, priekšlikumi"; 3. II posms "Vadlīniju izstrāde"; 4. Ministru kabineta noteikumu projektu izstrāde; 5. IV posms "Rokasgrāmatu izstrāde"; 6. III posms "Apmācības"; 7. V posms "Konsultācijas"; Ministru kabineta noteikumu par saimnieciskā gada pārskata sagatavošana Vadlīniju par gada pārskatu sagatavošanu izstrāde Rokasgrāmatas e-versija Diskontēšana: 1. Diskonta likmju noteikšanas metodika; 2. Diskonta likmju noteikšana 2019.gadam; 3. Diskontēšanas algoritma sagatavošana; 4. Diskontēšanas kalkulatora izstrāde Būtiskuma algoritma sagatavošana, izstrāde un noteikšana 2019.gadam

05.06.2015. Projekta plāna 1.pielikums "Projekta laika grafiks"	08.03.2019. iesniegtie Projekta plāna 1.pielikuma "Projekta laika grafiks" grozījumi	15.11.2019. iesniegtie Projekta plāna 1.pielikuma "Projekta laika grafiks" grozījumi
	politikā; 4. Izmaiņu Valsts kases finanšu uzskaites sistēmā ieviešanas process; 5. Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites detalizētā kontu plāna izmaiņas attiecībā uz Valsts kases klientu – budžeta iestāžu, t.sk. VID – administrēto ieņēmumu kontu atlikumu kā saistību pret trešajām personām atzīšanu; 6. Ikgadējā pārskata sagatavošana ePārskatos. ePārskatu izmaiņu vadība saistībā ar Ministru kabineta noteikumiem par gada pārskatu sagatavošanu ePārskatu izmaiņu vadība – konsolidācija, VID, VK Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu piemērošanas pašnovērtējuma anketas izstrāde un ieviešana PVN grāmatojumu shēmas un konsolidācijas vadlīniju izstrāde starp budžeta iestādēm (maksātāji, nemaksātāji) un VID.	

10.pielikums. Standartizācija projekta apmācību ekspertu izmaiņas

	Iepirkuma piedāvājumā pieteiktie apmācību eksperti	Pirms apmācību uzsākšanas Valsts kases akceptētās piegādātāja izmaiņas	Ekspertu dalība apmācībās
Kvalifikācijas vērtēšanai izvirzītie eksperti			
Apmācību eksperts 1	√		☑
Apmācību eksperts 2	√		☑
Apmācību eksperts 3	√		☒
Apmācību eksperts 4	√		☑ (10.mācību grupa)
Apmācību eksperts 5		+	☒
Apmācību eksperts 6		+	☑ (2.mācību grupa)
	Pārējie eksperti		
Papildu apmācību eksperts 1	√	—	☒
Papildu apmācību eksperts 2	√		☒
Papildu apmācību eksperts 3	√	—	☒
Papildu apmācību eksperts 4	√	—	☒
Papildu apmācību eksperts 5		+	☑
Papildu apmācību eksperts 6		+	☑
Papildu apmācību eksperts 7		+	☑
Papildu apmācību eksperts 8		+	☑ (5., 6..mācību grupa)
Papildu apmācību eksperts 9		+	☑ (5., 6..mācību grupa)
Papildu apmācību eksperts 10		+	☑
Kopā	8	+8/—3	10 piedalījās, tai skaitā četri daļēji, un trīs nepiedalījās

√ piedāvātie eksperti atklātā konkursa piedāvājumā
+ pievienotie eksperti pirms apmācību uzsākšanas
— atsauktie eksperti pirms apmācību uzsākšanas
☑ piedalījās apmācību vadīšanā
☒ nepiedalījās apmācību vadīšanā

* Valsts kontrole informāciju apkopojusi no Pārskata par mācību norisi, kurā mācību dalībniekiem novērtējums par lektoriem lūgts tikai sākot ar 5.mācību grupu.

11.pielikums. Standartizācijas projekta apmācību ekspertu noslodze

Diena	Apmācību tēma	Apmācību eksperts
Pirmdiena (1.diena)	Ievads	Apmācību eksperts 1
	Pamatlīdzekļi	Papildus apmācību eksperts
Otrdiena (2.diena)	Nemateriālo ieguldījumu uzskaite	Papildus apmācību eksperts
	Ieguldījumu īpašumu uzskaite	Papildus apmācību eksperts
	Bioloģisko aktīvu uzskaite	Papildus apmācību eksperts
Trešdiena (3.diena)	Krājumu uzskaite	Papildus apmācību eksperts
	Prasību uzskaite, tai skaitā nākamo periodu izdevumu un avansu uzskaite	Apmācību eksperts 2
	Naudas līdzekļu uzskaites process	Papildus apmācību eksperts
Ceturtdiena (4.diena)	Uzkrājumu, iespējamo saistību un iespējamo aktīvu uzskaite	Apmācību eksperts 2
	Saistību uzskaite, tai skaitā nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	Papildus apmācību eksperts
	Saistību par darbinieku labumiem uzskaite	Papildus apmācību eksperts
Piektdiena (5.diena)	Līdzdalības radniecīgās un asociētās kapitālsabiedrībās uzskaite	Apmācību eksperts 1
	Nomas uzskaite	Papildus apmācību eksperts
Pirmdiena (6.diena)	Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un pārvedumi)	Apmācību eksperts 2
	Ieņēmumi no apmaiņas darījumiem	Papildus apmācību eksperts
	Izdevumu uzskaite	Papildus apmācību eksperts
Otrdiena (7.diena)	Privātās un publiskās partnerības līgumu uzskaite	Papildus apmācību eksperts
	Grāmatvedības uzskaites kārtība, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas	Papildus apmācību eksperts
Trešdiena (8.diena)	Finanšu instrumenti	Papildus apmācību eksperts
	Darījumu ārvalstu valūtā uzskaite	Papildus apmācību eksperts
Ceturtdiena (9.diena)	Pārskata perioda slēgšana un finanšu pārskatu sagatavošana (tajā skaitā konsolidētie un atsevišķie pārskati)	Apmācību eksperts 1
	Notikumi pēc bilances datuma	Papildus apmācību eksperts
Piektdiena (10.diena)	Dokumentu un reģistru glabāšanas kārtība	Papildus apmācību eksperts
	TESTS un Wrap up	Papildus apmācību eksperts

12.pielikums. Standartizācijas projekta komandai piešķirto izmaksu procentuālais lielums un periodi

Standartizācijas projekta uzraugs

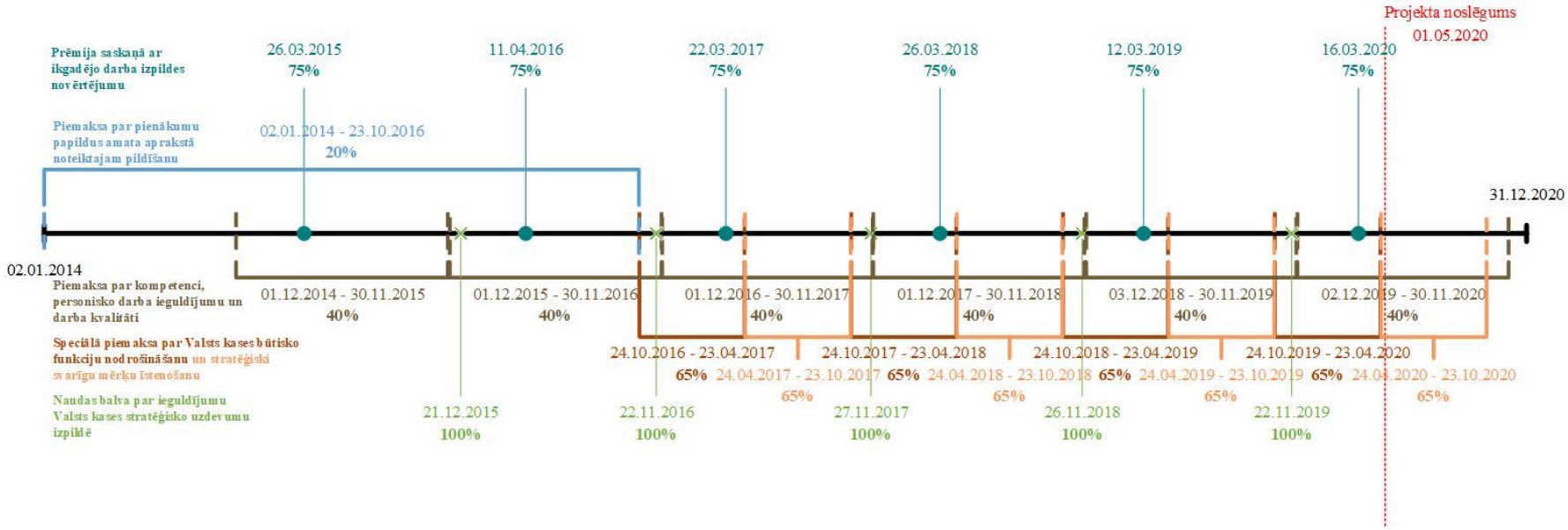

Standartizācijas projekta vadītājs

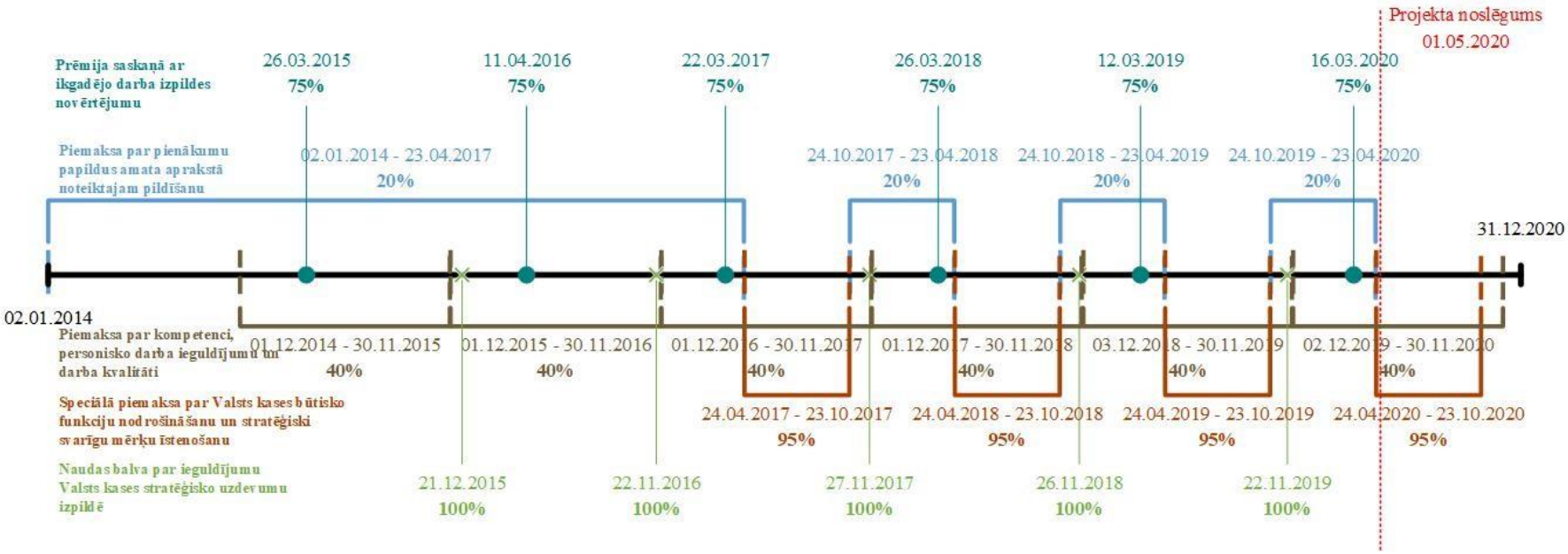

Standartizācijas projekta vadības grupas dalībnieks 1

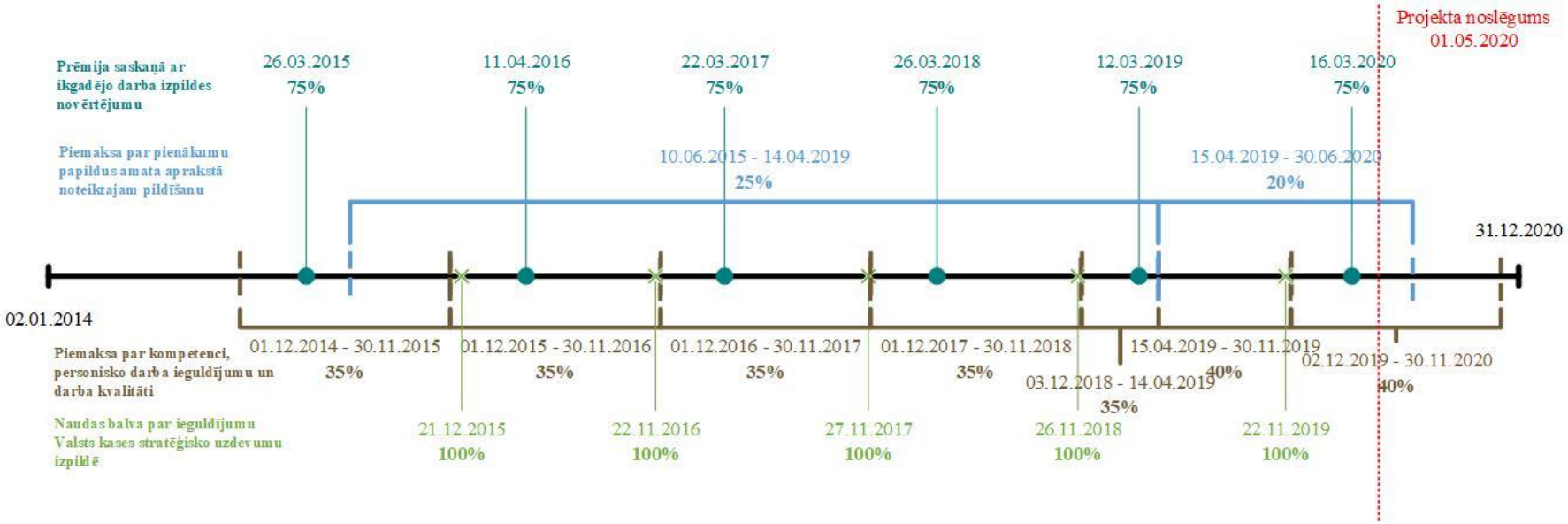

Standartizācijas projekta vadības grupas dalībnieks 2

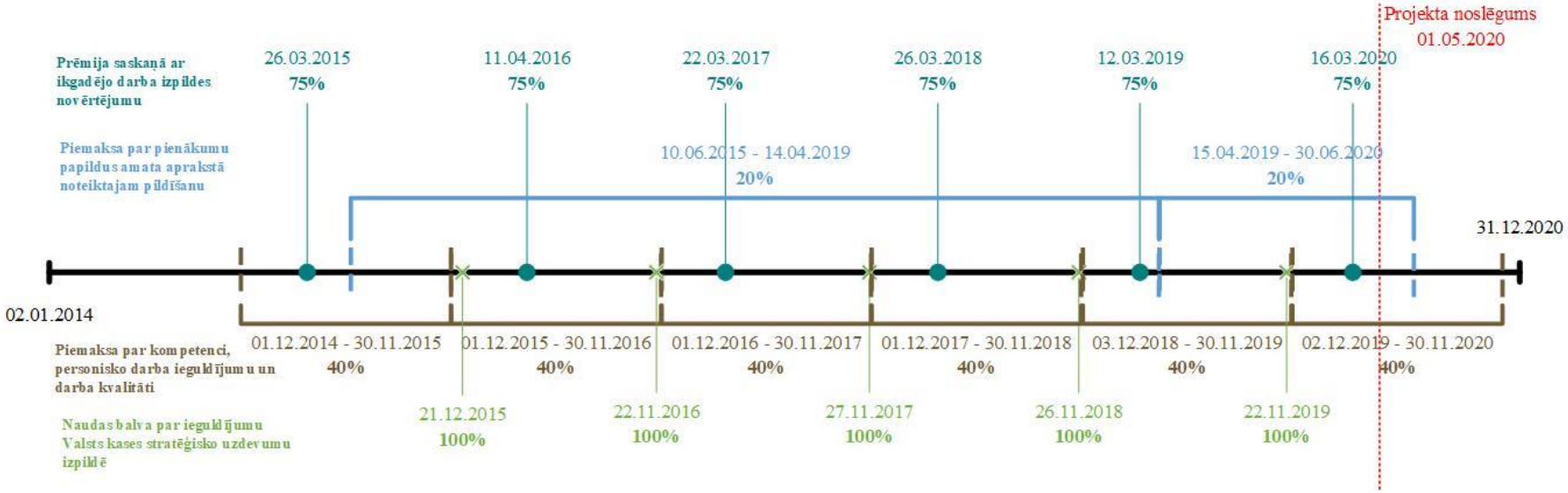

Standartizācijas projekta vadības grupas dalībnieks 3

Standartizācijas projekta vadības grupas dalībnieks 4

13.pielikums. Zemes un būvju uzskaitē konstatētās neatbilstības Saimnieciskā gada pārskata revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās pārskata gada sākumā un beigās

Konstatētā neatbilstība	Pārskata gada sākumā	Pārskata gada beigās
	Kontu grupa "1210 Zeme un būves"	
Nepamatoti palielināta / samazināta zemes, ēku un būvju vērtība	Četras pašvaldības[549] zemes īpašumu vērtību grāmatvedības uzskaitē nav samazinājušas par atsavināto zemes īpašumu domājamo daļu vērtību. Saldus novada pašvaldība zemes īpašumu vērtību grāmatvedības uzskaitē nav savlaicīgi samazinājusi par atsavināto zemes īpašumu domājamo daļu vērtību. Saulkrastu novada pašvaldība zemes īpašumus uzskaitījusi lielākā apmērā, nepamatoti palielinot zemes īpašumu vērtību vismaz par 3 496 515 *euro*[550]. Kuldīgas novada pašvaldība zemes īpašumu uzskaitījusi mazākā apmērā[551].	Bauskas novada pašvaldība divu zemes īpašumu[552] vērtību grāmatvedības uzskaitē nav samazinājusi par atsavināto zemes īpašumu domājamo daļu vērtību 3 751 *euro* apmērā. Bauskas novada pašvaldībā 15 zemes vienībām[553], kam bez VZD datos uzrādītajām dzīvokļu īpašumos nesadalītajām domājamām daļām ir reģistrēti arī dzīvokļu īpašumi VZD dzīvokļu īpašuma sarakstā, grāmatvedības uzskaitē nav uzrādīta zemes domājamo daļu vērtība vismaz 4 460 *euro* apmērā. Saulkrastu novada pašvaldības grāmatvedības uzskaitē dzīvokļu īpašumi daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājās ir uzrādīti lielākā vērtībā, jo dzīvokļu īpašums[554] vienā pamatlīdzekļu uzskaites kartītē[555] ir uzrādīts kopējā dzīvokļu īpašuma kadastrālajā vērtībā, citā kartītē[556] ir atsevišķi uzrādīts pie dzīvokļu īpašuma piederošo būvju domājamo daļu vērtības[557], kas ietilpst kopējā dzīvokļu īpašuma vērtībā.
Nepareizi pārvērtēti zemes īpašumi	Divās pašvaldībās[558] zemes īpašumu vērtība neatbilst 2010. gada kadastrālajām vērtībām.	Bauskas novada pašvaldībā zemes īpašumu vērtība vismaz 23 zemes vienībām neatbilst 2010. gada kadastrālajām vērtībām, kā rezultātā grāmatvedības uzskaitē daudzdzīvokļu mājām piekrītošās zemes domājamās daļas vismaz 15 zemes vienībām[559] ir uzrādītas par 5 618 *euro* mazākā vērtībā un vismaz 8 zemes vienībām[560] par 396 *euro* lielākā vērtībā.
Nepamatoti aktualizēta zemes vērtība		Bauskas novada pašvaldībā sakarā ar dzīvokļa īpašuma atsavināšanu zemes nesadalītajām domājamām daļām[561] ir aktualizēta vērtība atbilstoši kadastrālajai vērtībai, lai gan zemes vienības kopējā platība nav mainījusies. Saulkrastu novada pašvaldība grāmatvedības uzskaitē 2019.gada decembrī aktualizējusi zemes īpašumu vērtību[562] atbilstoši zemes domājamo daļu kadastrālajai vērtībai VZD datiem uz 31.12.2019.[563], kā rezultātā zemes vienību vērtība neatbilst 2010. gada kadastrālajai vērtībai.
Trūkumi iekšējās kontroles sistēmā		Saulkrastu novada pašvaldība grāmatvedības uzskaitē uzņēmusi rezerves zemes fonda 41 zemes vienību ar kopējo vērtību 46 832 *euro*, lai gan domes lēmumā[564] norādīta to kopējā vērtība 209 026 *euro*. Saulkrastu novada pašvaldība grāmatvedības uzskaitē zembilancē uzņēmusi rezerves zemes fonda 58 zemes vienības ar kopējo vērtību 52 144 *euro*, lai gan domes lēmumā[565] norādīta to kopējā vērtība 53 420 *euro*.

Konstatētā neatbilstība	Pārskata gada sākumā	Pārskata gada beigās
Neatbilstības zemes vienību zem publiskajiem ūdeņiem un zemes vienību zemes reformas pabeigšanai uzskaitē	Saulkrastu novada pašvaldība nepamatoti uzņēmusi aktīvu sastāvā piecas zemes vienības[566] zem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, ar kopējo kadastrālo vērtību 48 874 *euro*. Saulkrastu novada pašvaldība trīs zemes vienības[567] ar kopējo kadastrālo vērtību 1 984 444 *euro* un īpašumtiesību statusu "Tiesiskais valdītājs" pretēji normatīvajā aktā noteiktajam ir uzrādījusi zembilancē.	Divas pašvaldības[568] nepamatoti uzņēmušas bilancē zemes vienības zem publiskajiem ūdeņiem ar kopējo kadastrālo vērtību vismaz 55 891 *euro*. Divas pašvaldības[569] nav iesniegušas VZD ar VARAM saskaņotos dokumentus par zemes vienību zem publiskajiem ūdeņiem piederību, kā rezultātā nav veikta ierakstu precizēšana VZD datos. Ķeguma novada pašvaldība tiesiskajā valdījumā esošo zemi zem publiskajiem ūdeņiem 275 *euro* vērtībā pretēji normatīvajā aktā noteiktajam ir uzrādījusi zembilancē[570]. Divas pašvaldības[571] vēl nav veikušas nepieciešamās darbības, lai uzņemtu uzskaitē pašvaldībai piekrītošās zemes vienības zemes reformas pabeigšanai.
Kļūdas pamatlīdzekļu klasifikācijā		Saulkrastu novada pašvaldība nav atbilstoši klasificējusi pamatlīdzekļus: ▪ kontā "1213 Transporta būves" uzrādījusi inženierbūves; ▪ kontā "1511 Ieguldījuma īpašumi" ir uzrādījusi pie dzīvokļu īpašuma piederošās būves[572] .
Nav nodrošināta pamatlīdzekļu analītiskā uzskaite		Trīs pašvaldības[573] grāmatvedības reģistros nav nodrošinājušas inženierbūvju ar uzskaites vērtību 4 092 767 *euro* analītisko uzskaiti.
Neatbilstošu pamatlīdzekļu nolietojuma normu piemērošana		Trijās pašvaldībās[574] inženierbūvēm ar uzskaites vērtību 4 092 767 *euro* nav iespējams gūt pārliecību par aprēķinātā nolietojuma atbilstību. Saldus novada pašvaldība[575] grāmatvedības uzskaitē inženierbūvēm ar bilances vērtību 1 100 403 *euro* ir piemērojusi neatbilstošu pamatlīdzekļu nolietojuma normu.
Nav veikta pilnā apjomā datu salīdzināšana ar valsts reģistru datiem	Četras pašvaldības[576] inventarizāciju ēkām un zemei nav veikušas pēc būtības vai veikušas tikai daļēji, jo nav salīdzinātas nekustamā īpašuma daudzuma vienības VZD un grāmatvedības uzskaites datos. Trīs pašvaldības[577] transporta būvju inventarizāciju nav veikušas pēc būtības, t.i., nav veikušas grāmatvedības datu par transporta būvju segumiem un garumiem salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" iesniegto aktualizēto informāciju. Ķekavas novada pašvaldība nav veikusi grāmatvedības uzskaites datu par pazemes aktīviem salīdzināšanu ar VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datiem. Dundagas novada pašvaldība nav veikusi grāmatvedības uzskaites datu par mežaudzēm salīdzināšanu ar VMD datiem. Piecas pašvaldības[578] nav sagatavojušas kopsavilkumus par inventarizācijas laikā konstatētajām starpībām, kā arī vadība nav sniegusi norādījumus par tālāko rīcību ar tām. Četras pašvaldības[579] nav informējušas VZD (vai informējušas tikai par atsevišķiem īpašumiem)	Jūrmalas pilsētas pašvaldība nav noskaidrojusi salīdzināšanas procesā konstatēto atšķirību iemeslus, kā rezultātā nav veikusi uzskaites datu precizēšanu uzskaitē esošajām transporta būvēm 47 253 055 *euro* vērtībā, kaut gan veicot salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistru, tika konstatēts, ka dati kopumā atšķiras par 792 341 m^2. Krustpils novada pašvaldība postenī "Zeme un būves" uzskaitītajām ēkām nav veikusi inventarizāciju pēc būtības un nav pabeigusi salīdzināšanu ar VZD datiem. Krustpils novada pašvaldības inventarizācijas komisija nav pilnībā noskaidrojusi salīdzināšanas procesā konstatēto starpību iemeslus. Riebiņu novada pašvaldība nav veikusi transporta būvju un pazemes aktīvu salīdzināšanu ar valsts reģistru[580] datiem. Rīgas pilsētas pašvaldība pamatlīdzekļu inventarizāciju nav veikusi pilnā apjomā, līdz ar to nav iespējams gūt pietiekošus pierādījumus par pašvaldības transporta būvēm un inženierbūvēm bilancēs vērtībā 921 758 534 *euro*. Saulkrastu novada pašvaldība inventarizāciju ēkām un zemei nav veikusi pēc būtības, jo nav salīdzinājusi

Konstatētā neatbilstība	Pārskata gada sākumā	Pārskata gada beigās
	par konstatētajām starpībām grāmatvedības uzskaites un VZD datos.	nekustamā īpašuma daudzuma vienības VZD un pašvaldības grāmatvedības uzskaites datos[581], tajā skaitā nav salīdzinājusi zemes domājamās daļas, kas piekrīt dzīvokļiem daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājās. Saulkrastu novada pašvaldība[582] transporta būvju salīdzināšanas sarakstā nav norādījusi VAS "Latvijas Valsts ceļi" datus un grāmatvedības datus par ceļu segumiem, kā arī daļēji par ielu un ceļu garumiem. Saulkrastu novada pašvaldība[583] nekustamo īpašumu salīdzināšanas sarakstos nav norādījusi: ▪ konstatēto salīdzināšanas rezultātu, lai gan inventarizācijas kopsavilkumā ir apkopotas konstatētās starpības un sniegti turpmākie norādījumi[584]; ▪ pamatlīdzekļu uzskaites vērtību saskaņā ar grāmatvedības uzskaites datiem; ▪ pamatlīdzekļu bilances kontu atbilstoši grāmatvedības uzskaites datiem. Talsu novada pašvaldība grāmatvedības uzskaitē nav veikta transporta būvju uzskaitē konstatēto starpību izvērtēšana.

14.pielikums. Apkopojums par pašvaldībās nākotnes saistībām izveidotajiem uzkrājumiem pēcnodarbinātības labumiem (pabalstiem bijušajiem priekšsēdētājiem vai priekšsēdētāju vietniekiem)

Pašvaldība	Personu skaits	2019. gadā izmaksāts, *euro*	2019.gadā izmaksāts, personu skaits	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., personu skaits	Pārrēķinātais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Kopējais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019. ar pārrēķinu, *euro*	Iedzīvotāju skaits	Izmaksāts 2019.gadā uz 1 iedzīvotāju, *euro*	Uzkrājumi uz 1 iedzīvotāju, *euro*
Aglonas novads	1	8 449,69	1	39 214,92	1	0,00	39 214,92	3376	2,50	11,62
Aizkraukles novads	1	10 320,00	1	56 389,08	1	0,00	56 389,08	8539	1,21	6,60
Aizputes novads	2	5 793,37	2	0,00	0	0,00	0,00	8565	0,68	0,00
Aknīstes novads	1	6 318,78	1	78 185,63	1	0,00	78 185,63	2571	2,46	30,41
Alojas novads	3	14 649,69	3	101 877,18	3	0,00	101 877,18	4823	3,04	21,12
Alsungas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	1370	0,00	0,00
Alūksnes novads	7	28 356,09	6	341 663,01	7	0,00	341 663,01	15645	1,81	21,84
Amatas novads	3	30 960,00	3	117 146,47	3	0,00	117 146,47	5404	5,73	21,68
Apes novads	4	13 363,83	4	187 325,62	4	0,00	187 325,62	3490	3,83	53,67
Auces novads	1	10 320,00	1	0,00	0	0,00	0,00	6815	1,51	0,00
Ādažu novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	12171	0,00	0,00
Babītes novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	12014	0,00	0,00
Baldones novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	5690	0,00	0,00
Baltinavas novads	2	6 202,07	2	29 239,16	1	0,00	29 239,16	1038	5,98	28,17
Balvu novads	7	45 416,02	7	360 154,54	7	0,00	360 154,54	12672	3,58	28,42
Bauskas novads	3	7 554,75	3	63 940,32	3	0,00	63 940,32	23838	0,32	2,68
Beverīnas novads	1	8 921,76	1	166 755,86	1	0,00	166 755,86	3108	2,87	53,65

Pašvaldība	Personu skaits	2019. gadā izmaksāts, *euro*	2019.gadā izmaksāts, personu skaits	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., personu skaits	Pārrēķinātais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Kopējais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019. ar pārrēķinu, *euro*	Iedzīvotāju skaits	Izmaksāts 2019.gadā uz 1 iedzīvotāju, *euro*	Uzkrājumi uz 1 iedzīvotāju, *euro*
Brocēnu novads	3	13 883,34	3	165 697,75	3	0,00	165 697,75	6275	2,21	26,41
Burtnieku novads	1	7 822,35	1	179 524,10	1	0,00	179 524,10	7595	1,03	23,64
Carnikavas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	9581	0,00	0,00
Cesvaines novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	2444	0,00	0,00
Cēsu novads	1	4 777,17	1	75 057,73	1	0,00	75 057,73	18198	0,26	4,12
Ciblas novads	2	8 272,83	2	121 482,36	2	0,00	121 482,36	2589	3,20	46,92
Dagdas novads	7	29 585,68	7	316 420,84	7	0,00	316 420,84	7124	4,15	44,42
Daugavpils	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	91407	0,00	0,00
Daugavpils novads	2	10 805,16	2	83 172,07	2	0,00	83 172,07	21977	0,49	3,78
Dobeles novads	3	30 960,00	3	135 255,16	3	0,00	135 255,16	20808	1,49	6,50
Dundagas novads	2	10 995,21	2	110 196,00	2	0,00	110 196,00	3864	2,85	28,52
Durbes novads	1	4 632,90	1	53 555,00	1	0,00	53 555,00	2813	1,65	19,04
Engures novads	1	5 175,78	1	40 029,56	1	0,00	40 029,56	7406	0,70	5,41
Ērgļu novads	1	3 571,68	1	37 271,23	1	0,00	37 271,23	2875	1,24	12,96
Garkalnes novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	9582	0,00	0,00
Grobiņas novads	4	18 513,96	2	167 391,41	4	0,00	167 691,41	9005	2,06	18,59
Gulbenes novads	6	30 779,46	6	270 714,26	6	0,00	270 714,26	21158	1,45	12,79
Iecavas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	8984	0,00	0,00
Ikšķiles novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	10275	0,00	0,00
Ilūkstes novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	7048	0,00	0,00
Inčukalna novads	1	2 302,77	1	15 675,77	1	0,00	15 675,77	8198	0,28	1,91
Jaunjelgavas novads	1	5 348,20	1	40 648,42	1	0,00	40 648,42	5519	0,97	7,37

Pašvaldība	Personu skaits	2019. gadā izmaksāts, *euro*	2019.gadā izmaksāts, personu skaits	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., personu skaits	Pārrēķinātais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Kopējais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019. ar pārrēķinu, *euro*	Iedzīvotāju skaits	Izmaksāts 2019.gadā uz 1 iedzīvotāju, *euro*	Uzkrājumi uz 1 iedzīvotāju, *euro*
Jaunpiebalgas novads	1	1 965,23	1	46 608,41	1	0,00	46 608,41	2171	0,91	21,47
Jaunpils novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	2313	0,00	0,00
Jelgava	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	60798	0,00	0,00
Jelgavas novads	2	6 241,38	2	42 393,64	2	0,00	42 393,64	23356	0,27	1,82
Jēkabpils	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	23336	0,00	0,00
Jēkabpils novads	5	29 055,72	5	221 100,30	5	0,00	221 100,30	4451	6,53	49,67
Jūrmala	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	57503	0,00	0,00
Kandavas novads	2	10 797,42	2	82 150,51	2	0,00	82 150,51	8146	1,33	10,08
Kārsavas novads	2	7 751,94	2	78 711,64	2	0,00	78 711,64	5553	1,40	14,17
Kocēnu novads	2	5 519,49	2	52 252,56	2	0,00	52 252,56	6152	0,90	8,49
Kokneses novads	1	10 320,00	1	72 535,27	1	0,00	72 535,27	5299	1,95	13,69
Krāslavas novads	4	22 120,00	4	299 686,00	3	0,00	299 686,00	15491	1,43	19,35
Krimuldas novads	1	12 384,00	1	113 293,36	1	0,00	113 293,36	5113	2,42	22,16
Krustpils novads	4	18 493,26	3	154 589,68	4	0,00	154 589,68	5870	3,15	26,34
Kuldīgas novads	4	25 373,06	4	198 260,44	4	0,00	198 260,44	23463	1,08	8,45
Ķeguma novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	5657	0,00	0,00
Ķekavas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	25240	0,00	0,00
Lielvārdes novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	10265	0,00	0,00
Liepāja	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	76269	0,00	0,00
Limbažu novads	2	8 745,60	2	70 385,03	2	0,00	70 385,03	17645	0,50	3,99
Līgatnes novads	2	878,57	2	96 465,05	2	0,00	96 465,05	3486	0,25	27,67
Līvānu novads	2	2 742,77	2	30 932,74	2	0,00	30 932,74	11762	0,23	2,63

Pašvaldība	Personu skaits	2019. gadā izmaksāts, *euro*	2019.gadā izmaksāts, personu skaits	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., personu skaits	Pārrēķinātais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Kopējais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019. ar pārrēķinu, *euro*	Iedzīvotāju skaits	Izmaksāts 2019.gadā uz 1 iedzīvotāju, *euro*	Uzkrājumi uz 1 iedzīvotāju, *euro*
Lubānas novads	1	3 358,68	1	0,00	0	0,00	0,00	2314	1,45	0,00
Ludzas novads	4	20 967,84	4	249 727,42	4	0,00	249 727,42	12792	1,64	19,52
Madonas novads	10	47 684,13	10	559 328,62	10	0,00	559 328,62	23585	2,02	23,72
Mazsalacas novads	1	5 387,93	1	38 569,16	1	0,00	38 569,16	3137	1,72	12,29
Mālpils novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	3525	0,00	0,00
Mārupes novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	23349	0,00	0,00
Mērsraga novads	1	4 452,87	1	3 300,00	1	0,00	3 300,00	1536	2,90	2,15
Naukšēnu novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	1802	0,00	0,00
Neretas novads	2	540,11	2	75 240,57	2	0,00	75 240,57	3455	0,16	21,78
Nīcas novads	1	5 673,00	1	43 898,98	1	0,00	43 898,98	3257	1,74	13,48
Ogres novads	4	23 483,46	4	81 186,81	4	0,00	81 186,81	35305	0,67	2,30
Olaines novads	1	6 192,00	1	0,00	0	0,00	0,00	20614	0,30	0,00
Ozolnieku novads	1	2 889,39	1	20 048,16	1	0,00	20 048,16	10695	0,27	1,87
Pārgaujas novads	2	18 124,65	2	313 825,00	2	0,00	313 825,00	3857	4,70	81,37
Pāvilostas novads	2	5 387,12	1	37 136,86	1	0,00	37 136,86	2748	1,96	13,51
Pļaviņu novads	2	17 135,78	2	98 252,50	2	0,00	98 252,50	5134	3,34	19,14
Preiļu novads	1	3 952,47	1	41 276,68	1	0,00	41 276,68	9654	0,41	4,28
Priekules novads	3	20 011,98	3	110 774,86	2	0,00	110 774,86	5353	3,74	20,69
Priekuļu novads	2	11 043,21	2	206 344,91	2	0,00	206 344,91	8270	1,34	24,95
Raunas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	3186	0,00	0,00
Rēzekne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	30088	0,00	0,00
Rēzeknes novads	7	38 293,47	7	274 115,26	7	0,00	274 115,26	26173	1,46	10,47

Pašvaldība	Personu skaits	2019. gadā izmaksāts, *euro*	2019.gadā izmaksāts, personu skaits	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., personu skaits	Pārrēķinātais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Kopējais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019. ar pārrēķinu, *euro*	Iedzīvotāju skaits	Izmaksāts 2019.gadā uz 1 iedzīvotāju, *euro*	Uzkrājumi uz 1 iedzīvotāju, *euro*
Riebiņu novads	2	7 119,81	2	111 911,05	2	0,00	111 911,05	4902	1,45	22,83
Rīga	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	693046	0,00	0,00
Rojas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	3670	0,00	0,00
Ropažu novads	1	9 787,36	1	0,00	0	0,00	0,00	7442	1,32	0,00
Rucavas novads	2	10 320,00	1	79 409,70	2	0,00	79 409,70	1590	6,49	49,94
Rugāju novads	2	21 561,84	2	406 950,67	2	0,00	406 950,67	2141	10,07	190,08
Rundāles novads	1	4 444,56	1	50 603,98	1	0,00	50 603,98	3638	1,22	13,91
Rūjienas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	5018	0,00	0,00
Salacgrīvas novads	3	9 909,38	3	75 899,21	2	0,00	75 899,21	7707	1,29	9,85
Salas novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	3532	0,00	0,00
Salaspils novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	24004	0,00	0,00
Saldus novads	7	32 568,12	7	388 431,32	7	0,00	388 431,32	23728	1,37	16,37
Saulkrastu novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	7411	0,00	0,00
Sējas novads	1	2 857,12	1	0,00	0	0,00	0,00	2335	1,22	0,00
Siguldas novads	2	17 141,97	2	67 054,77	2	0,00	67 054,77	19037	0,90	3,52
Skrīveru novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	3500	0,00	0,00
Skrundas novads	1	5 000,73	1	32 977,74	1	0,00	32 977,74	4875	1,03	6,76
Smiltenes novads	3	24 080,00	3	260 393,07	3	0,00	260 393,07	12675	1,90	20,54
Stopiņu novads	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	12164	0,00	0,00
Strenču novads	2	5 510,01	2	53 639,00	2	0,00	53 639,00	3205	1,72	16,74
Talsu novads	12	67 894,11	12	915 427,65	12	0,00	915 427,65	29936	2,27	30,58
Tērvetes novads	1	4 783,48	1	34 257,61	1	0,00	34 257,61	3363	1,42	10,19

Pašvaldība	Personu skaits	2019. gadā izmaksāts, *euro*	2019.gadā izmaksāts, personu skaits	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., personu skaits	Pārrēķinātais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019., *euro*	Kopējais uzkrājumu apmērs uz 31.12.2019. ar pārrēķinu, *euro*	Iedzīvotāju skaits	Izmaksāts 2019.gadā uz 1 iedzīvotāju, *euro*	Uzkrājumi uz 1 iedzīvotāju, *euro*
Tukuma novads	5	26 248,77	4	532 434,07	4	0,00	532 434,07	29943	0,88	17,78
Vaiņodes novads	1	5 015,40	1	0,00	0	0,00	0,00	2412	2,08	0,00
Valkas novads	3	37 515,60	3	262 673,42	3	0,00	262 673,42	8681	4,32	30,26
Valmiera	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	24865	0,00	0,00
Varakļānu novads	2	19 608,00	2	72 774,15	2	0,00	72 774,15	3173	6,18	22,94
Vārkavas novads	1	6 129,00	1	84 987,58	1	0,00	84 987,58	1891	3,24	44,94
Vecpiebalgas novads	5	24 912,92	5	15 545,99	5	194 386,07	194 386,07	3817	6,53	50,93
Vecumnieku novads	1	10 320,03	1	82 846,32	1	0,00	82 846,32	8273	1,25	10,01
Ventspils	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	37538	0,00	0,00
Ventspils novads	5	35 800,60	5	385 597,92	5	0,00	385 597,92	11634	3,08	33,14
Viesītes novads	1	4 668,15	1	34 870,19	1	0,00	34 870,19	3757	1,24	9,28
Viļakas novads	10	71 254,77	10	80 919,68	10	1 378 124,14	1 378 124,14	4843	14,71	284,56
Viļānu novads	3	14 704,56	3	24 169,94	2	0,00	24 169,94	5761	2,55	4,20
Zilupes novads	1	4 598,76	1	60 419,62	1	0,00	60 419,62	2834	1,62	21,32
Kopā	229	1 264 774	222	11 180 569	214	1 572 510	12 656 614	2 083 363		

15.pielikums. Zvērinātu revidentu atzinumi ar iebildēm vai apstākļu akcentējumu par pašvaldību 2019.gada pārskatiem

Pašvaldība	**Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi**	**Bilances aktīvi, *euro***						**Bilances pasīvi, *euro***					
		kopā ilgtermiņa ieguldījumi	1210 Zeme un būves		1250 Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi	1260 Bioloģiskie un pazemes aktīvi	1500 Ieguldījuma īpašumi	Finansiālais rezultāts / iepriekšējo periodu kļūdu korekcija, *euro*	Uzkrājumi, *euro*	Saistības, *euro*	Zembilance, *euro*	**Par Covid-19 ietekmi**	**Pašvaldības aģentūru skaits, kuram nav sagatavoti gada pārskati**	**Sākuma atlikumi**
			kopā	t.sk. 1218 Inženierbūves										
Daugavpils novads	**Iebildes pamatojums**													
	Pašvaldības bilancē 2019. gada 31. decembrī kreditoru sastāvā nav uzrādītas **saistības EUR 487 668** apmērā, kas radušās sakarā ar 2013. gadā saņemtajiem Centrālās finanšu un līgumu aģentūras un Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumiem, ka Daugavpils novada pašvaldības iestādēm – Daugavpils novada domei, Demenes pagasta pārvaldei un Līksnas pagasta pārvaldei – ir jāatmaksā Eiropas Savienības fondiem saņemtais līdzfinansējums par neatbilstoši veiktiem izdevumiem, jo iepirkumu rezultātā projektu realizācijas tiesības ieguva sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Gādība", viltojot nodokļu izziņas. Mūsu atzinums par 2018. gada konsolidēto finanšu pārskatu iekļāva iebildi šajā sakarā.													
	Apstākļu akcentējums													
	1. Vēršam uzmanību uz informāciju vadības ziņojumā, ka pret Pašvaldību turpinās tiesas process par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru uzliktu par pienākumu Daugavpils novada domei veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu par inženierbūvēm 2013., 2014., 2015. gadā un atmaksāt nekustamā īpašuma nodokli **EUR 112 726** apmērā. Tiesvedība apturēta, jo paralēli ir iesniegta prasība pret Valsts zemes dienestu par inženierbūvju kadastrālās vērtības aprēķina 2012., 2013., 2014. un 2015. gadā noteikšanas pareizību. Šo apstākļu iznākumu pašlaik nav iespējams noteikt, un līdz ar to finanšu pārskatā **nav izveidoti uzkrājumi**, kuru nepieciešamība, iespējams, varētu izrietēt no šo apstākļu ietekmes. 2. Vēršam uzmanību uz Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Nolietojums" uzrādīto un Veidlapā 1.2.CITA uzrādīto informāciju, ka Daugavpils novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina reizi pārskata gadā atbilstoši MK noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2. pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Izņēmums: lai izpildītu Centrālās finanšu un līgumu aģentūras norādījumu, ka saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Ūdenssaimniecības būvju būvniecības projektu vērtēšanas komisijas izsniegto tehniski ekonomiskā pamatojuma akceptu, rekonstruētajiem ūdenssaimniecības sistēmas elementiem, t.sk.: ūdens un kanalizācijas vadi, rezervuāri un tilpnes, ēkas un būves derīgās lietošanas laiks paredzēts 50 gadi. Līdz ar to projektos "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000" iegādātajiem pamatlīdzekļiem noteiktas nolietojuma normas, kas atšķiras no MK noteikumos Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktajām nolietojuma normām. Šo pamatlīdzekļu sākotnējā vērtība EUR 3 869 422.													
		3 302 186	3 302 186	3 302 186					-112 726	-487 668				
Krāslavas	**Iebildes pamatojums**													

novads	Pārskata gadā pašvaldības grāmatvedības uzskaitē veiktas korekcijas, lai izlabotu iepriekšējo periodu kļūdas pamatlīdzekļu un krājumu uzskaitē, debitoru un kreditoru parādu apjomā, kas atstāj ietekmi arī uz iepriekšējo gadu pamatbudžeta izpildes rezultātu. Izdarīto iepriekšējā perioda kļūdu labojuma rezultātā ir palielinājies iepriekšējo gadu pamatbudžeta neto izpildes rezultāts par 420 690 EUR (četri simti divdesmit tūkstoši seši simti deviņdesmit eiro). Saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 2018.gada 19.jūnija noteikumiem Nr. 344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība", iepriekšējos periodos veiktās korekcijas detalizēti atspoguļotas finanšu pārskata posteņu strukturizētā skaidrojuma V12.piezīmes "Gada sākuma salīdzināmā informācija" sadaļā Nr.V12 INFO "Informācija par iepriekšējos periodos konstatēto kļūdu labojumiem un salīdzināmās informācijas norādīšanu par pārskata periodā veikto posteņu norādīšanas un klasifikācijas maiņu". Mūsuprāt, šīs korekcijas ir atbilstošas un tās ir piemērotas korekti. Pašvaldības konsolidētajā finanšu pārskatā par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī revīziju veica citi revidenti, kas 2019.gada 29.aprīlī sniedza atzinumu bez iebildumiem. Ņemot vērā mūsu izdarīto iepriekšējo periodu kļūdu labojuma būtisko apmēru un to, ka mūsu darba apjoms neietvēra revīzijas, pārbaudes vai jebkādu procedūru veikšanu attiecībā uz Pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, izņemot tās, kuras tika veiktas attiecībā uz minētajām korekcijām, mēs neizsakām atzinumu vai cita veida pārliecību par finanšu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, kopumā. Līdz ar to mēs neaizsakām atzinumu par 2019.gada 31.decembrī finanšu pārskatā uzrādītajiem 2018.gada 31.decembra salīdzinošajiem rādītājiem. Mēs uzskatām, ka mūsu iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam ar iebildi par 2018.gada salīdzinošajiem rādītājiem. Būtiska nenoteiktība, sakarā ar Krāslavas novada pašvaldības aģentūra "Krāslavas slimokase" darbības turpināšanu Krāslavas novada pašvaldības aģentūra "Krāslavas slimokase" sniedz veselības apdrošināšanas pakalpojumus. Saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma nosacījumiem apdrošināšanas pakalpojumi ir licencējams darbības veids. Likums paredz, ka Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izsniegto licenci var iegūt akciju sabiedrības vai Eiropas komercsabiedrības, vai savstarpējās apdrošināšanas kooperatīvās sabiedrības, kuras ierakstītas Uzņēmumu reģistra žurnālā kā kooperatīvās sabiedrības, kas izveido galveno biroju Latvijas Republikā. Krāslavas novada pašvaldības aģentūra "Krāslavas slimokase" izveidota pamatojoties uz Publisko aģentūru likuma pamata, un ir pašvaldības budžeta iestāde, kas drīkst veikt no pašvaldības funkcijām izrietošus pārvaldes uzdevumus, sniedzot pakalpojumus un īstenojot pašvaldību un starptautiskus projektus un programmas, saskaņā ar pašvaldības domes apstiprinātu nolikumu. Pašvaldības budžeta iestādes nevar būt Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma subjekti un nevar iegūt licenci veselības apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai. Krāslavas novada pašvaldības aģentūra "Krāslavas slimokase" nodarbojas ar neatļautu darbības veidu. Šie apstākļi liecina, ka pastāv būtiska nenoteiktība, kas rada šaubas par Krāslavas novada pašvaldības aģentūra "Krāslavas slimokase" spēju turpināt darbību. Mēs neizsakām turpmākas iebildes attiecībā uz šiem apstākļiem.
	Citi apstākļi
	Vēršam uzmanību uz faktu, ka atbilstošā iepriekšējā perioda salīdzinošā informācija ir uzrādīta pašvaldības konsolidētajā finanšu pārskatā par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, par kuru revīziju veica citi revidenti, kas 2019.gada 29.aprīlī sniedza atzinumu bez iebildumiem.
	0 420 690
	Iebildes pamatojums
Krustpils novads	1. Pašvaldības pārskatā par finansiālo stāvokli 2019.gada 31.decembrī postenī "Zeme un būves", inženierbūvēm atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas pretēji Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Pamatlīdzekļu un ieguldījuma īpašumu nolietojums" noteiktajam, ka Krustpils novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina atbilstoši MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2. pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Mums nebija pieejama informācija par inženierbūvju sastāvā uzskaitīto ūdenssaimniecības objektu sastāvu, lai pārliecinātos par uzkrātā nolietojuma pareizību, tāpēc mēs nevarējām gūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus attiecībā uz inženierbūvju uzkrātā nolietojuma vērtību 2019.gada 31.decembrī. Attiecīgi mēs nevarējām noteikt, vai ir nepieciešami jebkādi labojumi inženierbūvju vērtībai 2019.gada 31.decembrī un 2018.gada 31.decembrī. 2. Pašvaldība nav veikusi inventarizāciju 2018.gada 31.decembrī postenī "Zeme un būves" uzskaitītajām zemēm, ēkām un būvēm. Pašvaldība nav veikusi inventarizāciju arī 2019.gada 31.decembrī postenī "Zeme un būves" uzskaitītajām ēkām pēc būtības un nav pabeigusi grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu ar VZD Kadastra informācijas sistēmā uzrādītajiem datiem, līdz ar to konstatētās atšķirības starp grāmatvedības uzskaites datiem un VZD datiem nav atbilstoši paskaidrotas. Vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz ēku uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2019.gada 31.decembrī. Attiecīgi mēs nevarējām noteikt, vai ir nepieciešami jebkādi labojumi ēku uzskaites vērtībai 2019.gada 31.decembrī un 2018.gada 31.decembrī.

	Citi apstākļi				
	Sabiedrības finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 2018.gada 31.decembrī, revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu bez iebildēm par šo finanšu pārskatu 2019.gada 29.aprīlī.				
	8 979 201	8 979 201	3 876 169		14 407 590
Liepāja	Iebildes pamatojums				
	Kā norādīts pašvaldības konsolidētajā pārskatā par pašvaldības finansiālo stāvokli 2019. gada 31. decembrī, veidlapas "Bilance" zembilances piezīmē "Iespējamie aktīvi" iekļautas neprivatizēto pašvaldības dzīvokļu piekrītošās domājamās daļas un domājamās daļas no dzīvojamajām mājām piekrītošajiem zemes gabaliem 2 756 486 *euro* vērtībā. Minētajiem īpašumiem Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nav izveidoti dzīvokļu īpašumi, bet tie Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā sistēmā ir uzskaitīti Liepājas pilsētas pašvaldībai piederošo būvju nesadalītajās domājamās daļās. Pašvaldība, saskaņā ar iepriekš saskaņoto darba plānu un piešķirtā budžeta ietvaros, veic pakāpenisku pašvaldībai piederošo dzīvokļa īpašumu reģistrēšanu Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un Zemesgrāmatā aktuālajā kadastrālajā vērtībā, kas ir augstāka nekā zembilancē norādītā vērtība, un aktualizē datus pašvaldības bilancē, vienlaikus izslēdzot izveidotajiem dzīvokļu īpašumiem piekrītošās domājamās daļas no zembilances. Tas ir pretrunā ar MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 13. punkta prasībām, kas nosaka, ka budžeta iestāde uzskaita visus to īpašumā, valdījumā un turējumā esošos un piekrītošos ilgtermiņa ieguldījumus. Līdzīgi apstākļi bija spēkā arī 2018. gada 31.decembrī, un sniegtajā atzinumā saistībā ar šo jautājumu tika iekļauta attiecīga iebilde.				
	Citi apstākļi				
	Pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 2018. gada 31. decembrī, revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu 2019.gada 30.aprīlī ar iebildēm.				
	22 728 874	22 728 874		2 756 486	
	Iebildes pamatojums				
Ozolnieku novads	1. Kā norādīts veidlapā 1.2.CITA pārskatā par finansiālo stāvokli 2019. gada 31. decembrī zembilances postenī "Iespējamie aktīvi" daudzuma vienībās ir uzskaitīta rezerves zemes fondā ieskaitītā zeme, bet nav uzrādīta postenī "Zeme un būves" EUR 53 117 vērtībā, pretēji MK noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 13. punktā noteiktajam, ka budžeta iestāde uzskaita visus tās īpašumā, valdījumā un turējumā esošos un piekrītošos ilgtermiņa ieguldījumus. Zemes pārvaldības likuma 17. panta sestā daļa nosaka, ka rezerves zemes fondā ieskaitītie zemes gabali piekrīt vietējai pašvaldībai tās administratīvajā teritorijā. Lēmumu par šo zemes gabalu ierakstīšanu zemesgrāmatās pieņem pašvaldība. 2. Pašvaldības pārskatā par finansiālo stāvokli 2019.gada 31.decembrī postenī "Zeme un būves" iekļautajām dzīvojamajām un nedzīvojamajām ēkām, inženierbūvēm atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas pretēji Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Nolietojums" noteiktajam, ka Ozolnieku novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina atbilstoši MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Mums nebija pieejama informācija, lai pārliecinātos par uzkrātā nolietojuma pareizību, tāpēc mēs nevarējām gūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus attiecībā uz dzīvojamo un nedzīvojamo ēku, inženierbūvju uzkrātā nolietojuma vērtību 2019.gada 31.decembrī. Attiecīgi mēs nevarējām noteikt, vai ir nepieciešami jebkādi labojumi zemes un būvju vērtībai 2019. gada 31. decembrī un iepriekšējos pārskata periodos. 3. Pašvaldība nav veikusi inventarizāciju un grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" 2019.gada 31.decembrī postenī "Zeme un būves" uzskaitītajiem tiltiem, līdz ar to tika konstatēta atšķirība starp grāmatvedības uzskaites datiem un pašvaldības ceļu un ielu reģistru. Vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz tiltu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2019.gada 31.decembrī. Attiecīgi mēs nevarējām noteikt, vai ir nepieciešami jebkādi labojumi tiltu uzskaites vērtībai 2019.gada 31.decembrī.				
	Citi apstākļi				
	Sabiedrības finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 2018. gada 31. decembrī, revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu bez iebildēm par šo finanšu pārskatu 2019.gada 30.aprīlī.				
	14 230 840	14 230 840			

	Iebildes pamatojums				
Riebiņu novads	1. Pašvaldības pārskatā par finansiālo stāvokli 2019.gada 31.decembrī postenī "Zeme un būves" iekļautajām dzīvojamajām un nedzīvojamajām ēkām, inženierbūvēm atsevišķos gadījumos tiek piemērotas neatbilstošas nolietojuma normas pretēji Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Nolietojums" noteiktajam, ka Riebiņu novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina atbilstoši MK noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Mums nebija pieejama informācija, lai pārliecinātos par uzkrātā nolietojuma pareizību, tāpēc mēs nevarējām gūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus attiecībā uz dzīvojamo un nedzīvojamo ēku, inženierbūvju uzkrātā nolietojuma vērtību 2019.gada 31.decembrī. Attiecīgi mēs nevarējām noteikt, vai ir nepieciešami jebkādi labojumi zemes un būvju vērtībai 2019.gada 31. ecembrī un 2018.gada 31.decembrī. 2. Pašvaldība nav veikusi inventarizāciju un grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" 2019.gada 31.decembrī par transporta būvēm 4 443 527 *euro* apmērā, kas uzskaitītas bilances postenī "Zeme un būves", nav veikta inventarizācija un grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu ar VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" par pazemes aktīviem 6 407 750 *euro* apmērā, kas uzskaitīti bilances postenī "Bioloģiskie un pazemes aktīvi". LR Ministru kabineta noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 491.punktā noteikts, ka veicot inventarizāciju, salīdzina datus par to īpašumā vai valdījumā esošiem nekustamā īpašuma objektiem ar attiecīgu valsts reģistru aktualizētiem datiem. Vadība nav noteikusi veicamo korekciju apjomu bilancē uzskaitītām transporta būvēm un pazemes aktīviem. Pamatojoties uz iepriekš minēto, mums nebija iespējams noteikt kādas vērtību un daudzumu korekcijas būtu jāveic bilances posteņos "Zeme un būves" un "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" pēc stāvokļa uz 2019.gada 31.decembri un uz 2018.gada 31.decembri.				
	Citi apstākļi				
	Sabiedrības finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 2018.gada 31.decembrī, revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu bez iebildēm par šo finanšu pārskatu 2019.gada 30.aprīlī.				
	19 038 282	12 630 532	1 830 390	6 407 750	16 349 357
	Iebildes pamatojums				
Baldones novads	Veicot zemes īpašumu gada inventarizāciju, pašvaldība ir veikusi zemju izvērtējumu pēc to lietošanas mērķa, pārklasificējot daļu īpašumu uz ieguldījuma īpašumiem, bet izvērtējums ir veikts, nenorādot pamatojumu, kādēļ inventarizācijas komisija ir norādījusi attiecīgo zemes lietošanas mērķi, savukārt ēkām un būvēm izvērtējums pēc lietošanas mērķa nav veikts. Pašvaldības zemju vērtība uz 2019.gada 31.decembri bija 2 583 816 *euro,* bet uz 2018.gada 31.decembri 2 597 327 *euro*, bet ēku un būvju vērtība uz 2019.gada 31.decembri bija 7 710 491 *euro,* bet uz 2018.gada 31.decembri 6 848 326 *euro*. Pamatojoties uz iepriekš minēto, mēs nevaram noteikt minēto posteņu savstarpējiem atlikumiem pārklasifikācijas un novērtējuma ietekmi pašvaldības zemēm, ēkām un būvēm un ieguldījuma īpašumiem uz pārskata gada sākumu un beigām.				
	10 294 307	9 524 701	769 606		9 445 653
	Iebildes pamatojums				
Balvu novads	1. Pašvaldības konsolidētajā pārskatā par finansiālo stāvokli 2019.gada 31.decembrī ir iekļauti konta 1218 pamatlīdzekļi, kuriem atsevišķos gadījumos ir piemērotas MK noteikumiem Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" neatbilstošas nolietojuma normas, kā rezultātā ir nepareizi uzrādīts uzkrātais nolietojums, kas pēc mūsu aplēsēm veido aptuveni 299 918 *euro*. Ja tiktu pielietotas atbilstošas nolietojuma normas, tad pamatlīdzekļu atlikums un pašu kapitāls būtu par 299 918 *euro* lielāks. 2. Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Nolietojums" un veidlapā 1.2.CITA uzrādīta informācija, ka Balvu novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina reizi pārskata gadā atbilstoši MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Izņēmums ERAF projektu rezultātā izveidotie pamatlīdzekļi (inženierbūves), kuriem noteikts lietderīgais lietošanas laiks 50 gadi jeb 2%. Tā rezultātā ir aprēķināts mazāks nolietojums, kas pēc mūsu aplēsēm veido aptuveni 169 221 *euro*. Projektos iegādātajiem pamatlīdzekļiem noteiktas nolietojuma normas, pretēji MK noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikumā noteiktajām prasībām. 3. Kā norādīts pašvaldības konsolidētajā pārskatā par finansiālo stāvokli 2019.gada 31.decembrī zembilances piezīmē "Iespējamie aktīvi" iekļauta rezerves zemes fondā ieskaitītā zeme 188 480 *euro* vērtībā, tā nav uzrādīta bilances postenī "Zeme un būves", pretēji MK Noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 13.punktā noteiktajam, ka budžeta iestāde				

	uzskaita visus to īpašumā, valdījumā un turējumā esošos un piekrītošos ilgtermiņa ieguldījumus. Zemes pārvaldības likuma 17.panta sestā daļa nosaka, ka rezerves zemes fondā ieskaitītie zemes gabali piekrīt vietējai pašvaldībai tās administratīvajā teritorijā. Lēmumu par šo zemes gabalu ierakstīšanu zemesgrāmatās pieņem pašvaldība.				
	509 876	509 876	509 876	188 480	
	Iebildes pamatojums				
Engures novads	2018.gadā Engures novada pašvaldības sociālās aprūpes centra "RAUDA" grāmatvedības uzskaites reģistri nesniedza pietiekamus pierādījumus par krājumu, debitoru parādu uzskaites datu pareizību, jo grāmatvedības uzskaite netika kārtota savlaicīgi, saprotami, pilnīgi, nevarēja konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei. Mēs 2018.gadā neguvām pārliecību par to, ka grāmatvedības uzskaitē visi uzrādītie darījumi ir atspoguļoti pareizi un izdarīti, pamatojoties uz ārējiem vai iekšējiem attaisnojuma dokumentiem, ko vadība vai augstākstāvošā institūcija būtu izdevusi vai apstiprinājusi. Tas atstāja ietekmi uz 2018.gada krājumu, debitoru parādu atlikumu uzrādīšanu bilancē, iestādes darbības finansiālajiem rezultātiem. Minēto apstākļu dēļ mēs 2018.gadā nespējam gūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus, lai akceptētu Engures novada pansionāta "Rauda": - bilancē uzrādītos krājumus 79981 *euro*, debitoru parādus 178936 *euro*; - 2018.gada darbības finansiālos rezultātus – zaudējumus 197 607 *euro* apmērā; - pašu kapitālu 1 383 378 *euro* apmērā; - 2018.gada naudas plūsmu. Engures novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs "RAUDA" iekļauts konsolidētajā Engures novada pašvaldības finanšu pārskatā, kas sagatavots uz 2018.gada 31.decembri, kura : - konsolidētie bilances aktīvi ir 31 057 202 *euro* un konsolidētie pasīvi ir 31 057 202 *euro*; - 2018.gada konsolidētie darbības finansiālie rezultāti ir 2 172 125 *euro* apmērā; - konsolidētais pašu kapitāls 26 314 301 *euro*; - konsolidētās 2018.gada naudas plūsmas ieņēmumi 12 013 142 *euro* un izdevumi 12 122 526 *euro*. Mēs neizsakām atzinumu par Engures novada pašvaldības sociālās aprūpes centra "RAUDA" iepriekš norādītajiem salīdzinošajiem rādītājiem, kas sagatavoti uz 2018.gada 31.decembri un iekļauti konsolidētajā Engures novada pašvaldības finanšu pārskatā, kas sagatavots uz 2018.gada 31.decembri.				
	0			1 642 295	
	Iebildes pamatojums				
Inčukalna novads	Saskaņā ar LR MK 13.02.2018 noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 442.punktu noteikts, ka budžeta iestādes izvērtē aktīvu un pasīvu atlikumus 2018.gada 31.decembrī un 2019.gada 1.janvārī iegrāmato saskaņā ar šo noteikumu 4. pielikumā noteikto kontu atbilstības tabulu. Pašvaldība nav ievērojusi normatīvā akta prasības un nav veikusi ilgtermiņa ieguldījumu – nekustamo īpašumu izvērtējumu uz 2019.gada 1.janvāri atbilstoši to ekonomiskai būtībai un nav veikusi ieguldījumu īpašumu pārklasifikāciju. Mums nebija iespējams iegūt pietiekamus pierādījumus minētā posteņa pārskata perioda sākuma atlikumiem, kas saskaņā ar pašvaldības veikto novērtējumu un pārklasifikāciju pārskata perioda beigās ir 2 036 506 *euro*, līdz ar to mēs nevaram noteikt pārklasifikācijas un novērtējuma ietekmi pašvaldības ieguldījuma īpašumiem uz pārskata gada sākuma atlikumiem.				
	0			11 438 489	
	Iebildes pamatojums				

Ķeguma novads	Pašvaldības īpašumā ir zemes gabals Zizānu karjers, Birzgales pagastā ar kadastra apz. 7444 011 0048 11.96 ha platībā 7914 *euro* vērtībā uz kura atrodas smilts – grants karjers. 2008.gadā bez atbilstoša vērtējuma pašvaldības pazemes aktīvu sastāvā ir ņemts uzskaitē karjera smilts-grants krājums 397 m³ apmērā par summu 198 500 lati (284 440 *euro*). 2002.gadā ir noslēgts līgums ar SIA Garkalni VV un zemesgrāmatā nostiprināta nomas tiesība par šo karjeru ar iznomāšanas mērķi – uzņēmējdarbības veikšana smilts – grants ieguvē. Kopš 2008.gada minētā pazemes aktīva izstrādāšana un vērtības samazinājums pašvaldības bilancē nav atzīts. 2015.gadā pašvaldība saņēmusi minētā nekustamā īpašuma novērtējumu 12 400 *euro* tirgus vērtībā. Novērtējums veikts, pielīdzinot tos citiem izstrādātiem karjeriem, bet smilts – grants krājuma faktiskais atlikums nav novērtēts. Nekustamā īpašuma un pazemes aktīva vērtības samazinājums 2019.gada finanšu pārskatos nav atzīts. Pašvaldības vadība nav veikusi aplēsi par iespējamo nekustamā īpašuma un pazemes aktīvu vērtības samazinājumu, bet, mūsuprāt, iespējamais vērtības samazinājums būtiski ietekmētu pašvaldības finanšu pārskatus.				
	284 440		284 440		
	Iebildes pamatojums				
Nīcas novads	Saskaņā ar LR MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 442.punktu noteikts, ka budžeta iestādes izvērtē aktīvu un pasīvu atlikumus 2018.gada 31.decembrī un 2019.gada 1.janvārī iegrāmato saskaņā ar šo noteikumu 4.pielikumā noteikto kontu atbilstības tabulu. Pašvaldība nav ievērojusi normatīvā akta prasības un nav veikusi ilgtermiņa ieguldījumu – nekustamo īpašumu izvērtējumu uz 2019.gada 1.janvāri un arī 2019.gada 31.decembri atbilstoši to ekonomiskai būtībai un ir veikusi ieguldījumu īpašumu pārklasifikāciju tikai zemēm 586 898 *euro* apmērā. Pašvaldība pārskata gadā nav veikusi arī nekustamo īpašumu salīdzināšanu ar visa veida ārējiem publiskajiem reģistriem pēc būtības, jo mums nav iesniegti salīdzināšanās pārskati, jeb inventarizācijas rezultāti par šo posteni. Pašvaldības nekustamie īpašumi uz 2019.gada 31. decembri sastādīja 10 380 844 *euro* apmērā, bet uz 2018.gada 31. decembri 9 352 908 *euro* apmērā. Pamatojoties uz iepriekš minēto, mums nebija iespējams iegūt pietiekamus pierādījumus minēto posteņu pārskata perioda sākuma un beigu atlikumiem, līdz ar to mēs nevaram noteikt pārklasifikācijas un novērtējuma ietekmi pašvaldības uzskaites postenim “Zeme un būves” un “Ieguldījuma īpašumi” uz pārskata gada sākuma un beigu atlikumiem.				
	10 380 844	10 380 844			
	Iebildes pamatojums				
Rīga	Uzskaitīto īpašumu pilnīgums, tiesības un uzskaites vērtības precizitāte Kā norādīts 1.2. piezīmē, pamatojoties uz Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem un tajā noteiktajām vērtībām, pašvaldība atbilstoši normatīvo aktu prasībām 2019. gada 31. decembrī pilnā apmērā ir iekļāvusi bilancē tai piekrītošo, bet Zemesgrāmatā nereģistrēto zemi 97.7 miljonu *euro* vērtībā (31.12.2018. – 105,3 miljoni *euro*). Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā iekļautā informācija par piekrītošajām zemēm tiek nepārtraukti precizēta. Šāda zeme tiek pakāpeniski reģistrētas Zemesgrāmatā, un šī procesa laikā tiek precizētas arī īpašuma tiesības īpašumiem, kuru īpašnieki nav skaidri definēti. Šo procesu rezultātā tiek veiktas korekcijas attiecībā uz uzskaitē esošo īpašumu bilances vērtību un zemes gabalu platību. Tādējādi ir sagaidāms, ka pašvaldības bilancē uzrādītā nekustamo īpašumu uzskaites vērtība turpmākajos periodos tiks koriģēta, uzņemot vai izslēdzot piekrītošos zemes gabalus, vai koriģējot piekrītošo zemes gabalu uzskaites vērtību un platību. Lai arī pašvaldība aktīvi turpina darbu pie piekritīgo zemju reģistrēšanas Zemesgrāmatā, tas ir ilglaicīgs process, kā rezultātā nav iespējams noteikt nepieciešamo korekciju apjomu nekustamo īpašumu vērtībai uz 2019.gada 31.decembri un 2018.gada 31.decembri. Līdz ar to, mums nebija iespējams gūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par pašvaldības uzskaitē esošo nekustamo īpašumu pilnīgumu un īpašumu, kas uzskaitīti pašvaldības bilancē, taču vēl nav reģistrēti Zemesgrāmatā, uzskaites vērtību precizitāti un tiesībām 2019.gada 31.decembrī un 2018.gada 31.decembrī.				
	97 660 422	85 806 159	9 518 660	2 335 603	105 262 896
	Iebildes pamatojums				

Ventspils novads	Konsolidētajā veidlapā Nr.1 „Bilance“ 2019.gada 31.decembrī ir uzrādītas transporta būves (ielas, ceļi, tilti) 8,32 milj. *euro* vērtībā, bet pēc stāvokļa uz 2018.gada 31.decembri 8,90 milj. *euro* apmērā. Nav veikta ielu garumu un segumu salīdzināšana ar VAS “Latvijas Valsts ceļi” datiem, pastāvot atšķirībām ceļu datos inventarizācijas rezultātā, tās nav novērstas pārskata gadā. Pašvaldības inventarizācijas komisija nekustāmos īpašumus (zemi) ir vērtējusi pēc zemes vienības lietošanas mērķa Valsts zemes dienesta sistēmā, nevis pēc tā, kādam mērķim reāli pašvaldība ir nolēmusi izmantot konkrēto aktīvu. Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku un zemju vērtība uz 2019.gada 31.decembri bija 15,58 milj. *euro*, bet uz 2018.gada 31.decembri 11,41 milj. *euro*. Pazemes aktīvu inventarizācija un to lietošanas mērķa izvērtējums nav veikts vispār. Pazemes aktīvu vērtība uz 2019.gada 31.decembri bija 0,52 milj. *euro*, bet uz 2018.gada 31.decembri 0,52 milj. *euro*. Līdz ar to secinām, ka nekustamo īpašumu izvērtēšana pēc lietošanas mērķa pēc būtības nav veikta ne uz gada sākumu, ne uz gada beigām un mēs neesam guvuši pārliecību, ka posteņa “ieguldījuma īpašumi” uzrādītā vērtība uz 2019.gada 31.decembri 3,1 milj. *euro* apmērā un uz 2018.gada 31.decembri. 3,6 milj. *euro* apmērā ir uzrādīta atbilstoši. Pamatojoties uz iepriekš minēto, mums nebija iespējams noteikt kādas vērtību un daudzumu korekcijas būtu jāveic un vai būtu jāveic pašvaldības ilgtermiņa ieguldījuma postenī “Zeme, ēkas un būves”, sadaļā “Transporta būves”, “Pazemes aktīvi”, “Dzīvojamo un nedzīvojamo ēkas un zemes” un “Ieguldījuma īpašumi” pēc stāvokļa uz 2019.gada 31.decembri un uz 2018.gada 31.decembri.					
	28 159 422	24 475 865	526 360	3 157 197		24 222 079
	Apstākļu akcentējums					
Daugavpils	1. Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata pielikuma piezīmē 5.0.CITA „Cita informācija pārskatu lietotājiem” minēto informāciju, ka 2017.gada 12.septembrī Ministru kabineta sēdes protokolā Nr.45, ņemot vērā informatīvajā ziņojumā sniegto informāciju, pieņem lēmumu, ka neatbilstoši veiktie izdevumi Daugavpils pilsētas domes Eiropas Savienības fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda 3.6.1.1.aktivitātes „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” īstenoto projektu ietvaros netiek atgūti līdz brīdim, kad stāsies spēkā tiesas spriedums kriminālietā Nr.16870000912. Vadības ziņojuma 9.lapā skaidrots, ka tiesvedība vēl nav pabeigta. Daugavpils pilsētas dome turpina darbu pie Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumiem par piemērotām finanšu korekcijām 17 820 *euro* apmērā un Valsts reģionālās attīstības aģentūras lēmumiem par piemērotām finanšu korekcijām 1 376 254 *euro* apmērā, kurus uzskata par nepamatotiem un atceļamiem, jo realizēto projektu izdevumi atbilsts projektu mērķiem, ir lietderīgi un mērķtiecīgi izlietoti. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli. 2. Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata pielikuma piezīmēs V10.COVID. “Nekoriģējošie notikumi pēc bilances datuma - par COVID-19 ietekmi” un V10.COVID.NA “Tiesību akti, kas saistīti ar COVID-19 ietekmi uz valsts vai pašvaldību budžeta izdevumiem”, ka arī Vadības ziņojuma 9. un 10. lapā minēto informāciju par COVID-19 krīzes ietekmi un pašvaldības darbību. Mūsu atzinums nav modificēts attiecībā uz šo apstākli.					
	Citi apstākļi					
	Daugavpils pilsētas pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2018. gada 31.decembrī, revīziju veica cits revidents, kas par šiem pārskatiem 2019. gada 25. aprīlī sniedzis nemodificētu atzinumu ar apstākļu akcentējumu.					
	0			-1 394 074	1	
	Apstākļu akcentējums					
Talsu novads	Pievēršam uzmanību vadības ziņojumā, kas sniegts pievienotajā gada pārskatā, sadaļā “V. Informācija par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem, ar kuriem saskaras Talsu novada pašvaldība” ietvertai informācijai. Veicot ikgadējo inventarizāciju tika konstatētas neatbilstības Pašvaldības ielu un ceļu uzskaites datos, salīdzinot tos ar VAS “Latvijas Valsts ceļi” reģistra informācijas sistēmas datiem. Pašvaldības Inventarizācijas komisija konstatēja, ka vēl joprojām nepieciešama pašvaldības grāmatvedības uzskaitē esošo ceļu saskaņošana/aktualizācija/vienādošana ar VAS “Latvijas Valsts ceļi” reģistra datiem. Šobrīd veicamo finanšu korekciju rezultātus nav iespējams aplēst, un līdz ar to finanšu pārskatā nav veiktas korekcijas, kuru nepieciešamība, iespējams, varētu izrietēt no šo apstākļu ietekmes. Mēs neizsakām iebildi attiecībā uz šo apstākli.					
	Citi apstākļi					
	Finanšu pārskatus par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, revidēja citi revidenti, kuri 2019.gada 25.aprīlī izteica modificētu atzinumu.					
	0					

	Apstākļu akcentējums
Aglonas novads	1.Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata V12.INFO pielikumu, kurā uzrādītas pārskata periodā koriģētās būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas un to ietekme uz iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātu. Mūsu atzinums nav ar iebildi šī jautājuma sakarā. 2.Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata Grāmatvedības uzskaites principu apraksta 6.punkta sadaļu "Bioloģiskie aktīvi", kurā ir norādīts, ka pašvaldības grāmatvedības uzskaitē ir pazemes aktīvu atradnes, kuras uzskaitītas ir tikai daudzuma vienībās. Bilances vērtība minētiem aktīviem, kura var būt arī būtiska, uz pārskata gada bilances datumu vēl nav noteikta un nav uzrādīta attiecīgajā bilances postenī.
	0 210 609
	Apstākļu akcentējums
Jaunpiebalgas novads	Pievēršam uzmanību finanšu pārskata pielikuma I. Bilances posteņu skaidrojums V10.piezīmei "Notikumi pēc bilances datuma" – par COVID-19 ietekmi (pārskata publiskošanas datumā), kur sniegta informācija par COVID-19 izraisītās krīzes iespējamo ietekmi uz pašvaldības turpmāko darbību. Šo apstākļu iznākumu pašlaik nav iespējams noteikt, bet pašvaldības vadība uzskata, ka ietekme nebūs būtiska un pašvaldība turpinās darbību. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli.
	0 1
	Apstākļu akcentējums
Kārsavas novads	Vēršam uzmanību uz Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Nolietojums" uzrādīto un Veidlapā 1.2.CITA uzrādīto informāciju, ka Kārsavas novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina reizi mēnesī atbilstoši MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Izņēmums: pašvaldība 2014.gadā ir realizējusi ERAF projektus "Ūdenssaimniecības attīstība Kārsavas novada Salnavas ciemā" un "Ūdenssaimniecības attīstība Kārsavas novada Mērdzenes ciemā". Ūdensvadu un kanalizāciju tīkliem tika noteikts lietderīgas lietošanas laiks 50 gadi, kas neatbilst MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktām normām. Projekta uzraudzība beidzas 2020.gada 31.maijā. Pēc uzraudzības perioda beigām tiks pārskatīts lietderīgās lietošanas laiks atbilstoši MK noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktajam. Šo pamatlīdzekļu sākotnējā vērtība 492 749 *euro*. Mūsu atzinums nav modificēts attiecībā uz šo apstākli.
	443 043 443 043 443 043
	Apstākļu akcentējums

Lielvārdes novads	Mēs vēršam uzmanību uz Vadības ziņojumā aprakstīto par to, ka domes deputāts Jānis Āboliņš, būdams domes priekšsēdētājs, 2015.gada 24.novembrī bez atbilstoša pilnvarojuma un pretēji tiesību normās noteiktajai speciālajai kārtībai, kādā pašvaldības var uzņemties aizņēmumus un citas finansiālās saistības, parakstīja un iesniedza Valsts kasē dokumentu „Promissory Note" ("Parādzīme") par finanšu saistību (aizņēmums) 200 miljoni *euro* apmērā, ar atmaksas termiņu 2016.gada decembra 396.diena, uzņemšanos pašvaldības vārdā. Dome nebija pilnvarojusi bijušo domes priekšsēdētāju Jāni Āboliņu vai citas personas veikt jebkādas darbības saistībā ar minētā aizņēmuma ņemšanu, tai skaitā no uzņēmuma Riverside HK Ltd., Eiropas biroja. Likums "Par pašvaldībām" un Lielvārdes novada pašvaldības 2015.gada 25.marta saistošie noteikumi Nr.3 "Lielvārdes novada pašvaldības nolikums" neparedz domes priekšsēdētājam īpašu pilnvarojumu- uzņemties saistības pašvaldības vārdā. Pieņemt lēmumu par finansiālu saistību uzņemšanos ir tiesīga tikai dome. Dome nav pieņēmusi lēmumu par šādu saistību uzņemšanos. Parakstot „Promissory Note" ("Parādzīme")par finanšu saistību (aizņēmums) EUR 200 miljoni apmērā uzņemšanos pašvaldības vārdā, nav ievērots likuma "Par pašvaldībām" un "Lielvārdes novada pašvaldības nolikuma" prasības par attiecīgo lēmumu pieņemšanu, līdz ar to Jāņa Āboltiņa parakstītie dokumenti nav saistoši pašvaldībai. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldību budžetiem" 22.panta pirmo daļu, pašvaldība, var ņemt īstermiņa vai ilgtermiņa aizņēmumus un uzņemties ilgtermiņa saistības tikai pamatojoties uz domes lēmumu. Pašvaldības domes lēmumā, ar kuru pašvaldība uzņemas ilgtermiņa saistības, jāparedz arī šādu saistību izpildes finansējuma avoti. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldību budžetiem" 22.1 panta pirmo daļu pašvaldības var ņemt aizņēmumus noslēdzot aizņēmuma līgumu ar Valsts kasi. Likuma "Par pašvaldību budžetiem" 22.1 panta otrā daļa paredz, ka finanšu ministrs, var apstiprināt citu aizdevēju, ja cita aizdevēja aizdevuma nosacījumi ir izdevīgāki nekā no valsts budžeta izsniedzamo aizdevumu nosacījumi. Saskaņā ar 2008.gada 25.marta LR MK noteikumu Nr.196 "Noteikumi par pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem" 6.punkta nosacījumiem, kas bija spēkā līdz 2019.gada 13.decembrim, pašvaldība bija tiesīga ņemt aizņēmumu vai sniegt galvojumu, tikai tajā gadījumā, ja pašvaldības domes lēmums ņemt aizņēmumu vai sniegt galvojumu ir atbalstīts ar pašvaldību aizņēmumu un galvojumu kontroles un pārraudzības padomes lēmumu. Pašvaldība 2016.gada 16.jūnijā saņēma no domes deputāta Jāņa Āboliņa notariāli apliecinātu Apliecinājumu par to, ka pašvaldība saistībā ar viņa parakstītajiem dokumentiem, tai skaitā 2015.gada 24.novembrī parakstīto dokumentu „Promissory Note" ("Parādzīme") nav uzņēmusies nekāda veida saistības. Tāpat viņš apliecina, ka pašvaldībai nav radušās un nākotnē nevar rasties saistības, kas izriet no minētajiem dokumentiem vai citām ar šo lietu saistītām darbībām. Tiesa ir ierosinājusi civillietu pēc Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta 2017.gada 16.martā iesniegtā prasības pieteikuma Lielvārdes novada pašvaldības interesēs pret Jāni Āboliņu un Riverside HK Ltd., Eiropas biroju par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža. 2018. gada 8. novembrī Zemgales rajona tiesa izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu un nosprieda Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasību pret Jāni Āboliņu un Riverside HK Ltd., Eiropas biroju par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, apmierināt pilnībā: - Atzīt par spēkā neesošu no parakstīšanas brīža toreizējā Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja Jāņa Āboliņa Lielvārdes novada domes vārdā 2015. gada 24. novembrī parakstīto darījumu ar Riverside HK Ltd., Eiropas biroju par 200 000 000,00 *euro* aizdevumu, kas izriet no dokumenta "Promissory Note" (tulkojumā parādzīme). - Piedzīt no Jāņa Āboliņa, personas kods 010576-11000, valsts ienākumos valsts nodevu 602 223,19 *euro* (seši simti divi tūkstoši divi simti divdesmit trīs *euro*, 19 centi) un valsts ienākumos par lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 34,65 *euro* (trīsdesmit četri *euro*, 65 centi) - Piedzīt no Riverside HK Ltd., Eiropas biroja valsts ienākumos valsts nodevu 602 223,19 *euro* (seši simti divi tūkstoši divi simti divdesmit trīs *euro*, 19 centi) un valsts ienākumos par lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 34,65 *euro* (trīsdesmit četri *euro*, 65 centi). 2018.gada 13.decembrī Zemgales rajona tiesa ir nolēmusi pieņemt Jāņa Āboltiņa apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2018.gada 8.novembra spriedumu, kurā viņš lūdz: 1. noraidīt Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasību atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža aizdevuma līgumu starp Lielvārdes novada pašvaldību un uzņēmumu Riverside HK Ltd., kurš izriet no Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja Jāņa Āboltiņa parakstītā, ar 2015.gada 24.novembri datētā dokumenta angļu valodā "Promissory Note" (pārādzīmes) un pašu parādzīmi. Lietas izskatīšana 2019.gadā netika pabeigta. Finanšu pārskatā nav izveidoti uzkrājumi, kuru nepieciešamība, iespējams, varētu izrietēt no iepriekš norādīto apstākļu ietekmes. Mūsu atzinums nav modificēts attiecībā uz šo apstākli.	
		200 000 000
	Apstākļu akcentējums	

Ogres novads	Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata pielikuma piezīmē Nr.1.2.CITA "Cita informācija pārskatu lietotājiem" minēto informāciju, ka inventarizācijas laikā tika salīdzināti pašvaldības grāmatvedības uzskaitē esošie ielu un tiltu (974893.5 m^2) dati ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" datiem (903203.4 m^2). Inventarizācijas komisija konstatēja novirzi 71690.1 m^2 apmērā ielu un tiltu platībās Ogres pilsētas teritorijā. Novirze saistīta ar to, ka vienā un tajā pašā kontā "1213 Transporta būves" tiek uzskaitītas arī būves, kuras nav paredzētas reģistrācijai VAS "Latvijas Valsts ceļi " reģistrā – gājēju celiņi, laukumi u.tml. Turpmāk pašvaldības vadība plāno šo objektu uzskaiti analītiski nodalīt no ceļu un ielu uzskaites. Ielu reģistra un kartogrāfiskās pārvaldīšanas sistēmas e-celi.lv datu aktualizācija Ogres pilsētā tika veikta 2018.gada 3.decembrī, un atbilstošas izmaiņas Ogres novada pašvaldības grāmatvedības uzskaitē veiktas 2019.gadā. Savukārt, Ogresgala pagasta VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistra izmaiņas, kā arī datu aktualizācija Ogresgala pagasta ielu reģistra un kartogrāfiskās pārvaldīšanas sistēmā e-celi.lv veiktas 2020.gada 3.februārī, un datu aktualizācija grāmatvedības datos tiks veikta 2020.gadā. Pašvaldības vadība uzskata, ka iespējamās korekcijas būtiski neietekmēs pašvaldības 2019.gada finanšu rezultātu. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli.		
	0		
	Apstākļu akcentējums		
Priekuļu novads	Vēršam uzmanību uz Grāmatvedības uzskaites principu apraksta sadaļā "Nolietojums" uzrādīto un Veidlapā 1.2.CITA uzrādīto informāciju, ka Priekuļu novada pašvaldība Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina reizi mēnesī atbilstoši MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikumā noteiktajām nolietojuma normām. Izņēmums: pašvaldība ir realizējusi Kohēzijas fonda projektu Nr. 3DP/3.5.1.1.0/10/IPIA/VIDM/008 "Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Priekuļos" II. kārta". Ūdensvadu un kanalizāciju tīkliem tika noteikts lietderīgas lietošanas laiks 50 gadi, kas neatbilst MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktām normām. Projekta uzraudzība beidzas 2019.gada 31.decembrī. Pēc uzraudzības perioda beigām tiks pārskatīts lietderīgās lietošanas laiks atbilstoši MK noteikumos Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktajam. Šo pamatlīdzekļu sākotnējā vērtība ir 1 261 377 *euro*. Mūsu atzinums nav modificēts attiecībā uz šo apstākli.		
	1 109 447	1 109 447	1 109 447
	Apstākļu akcentējums		
Saldus novads	Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata pielikuma piezīmē 1.2.CITA "Cita informācija pārskatu lietotājiem" minēto informāciju, ka 2019.gada pārskata ietvaros veiktas transporta būvju inventarizācijas rezultātā inventarizācijas komisija konstatēja novirzes starp pašvaldības grāmatvedības uzskaitē esošiem datiem un VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistru datiem. 2020.gadā tiks veikta padziļināta inventarizācijas rezultātu izvērtēšana, kā arī tiks pieprasīta papildus informācija, lai precizētu transporta būvju parametrus Saldus, Jaunlutriņu un Šķēdes pagasta pamatlīdzekļu uzskaitē vai, nepieciešamības gadījumā, aktualizētu VAS "Latvijas Valsts ceļi" reģistru datus. Iespējamā korekcija būtiski neietekmēs 2019.gada finansiālo rezultātu. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli.		
	0		
	Apstākļu akcentējums		
Saulkrastu novads	1.Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata pielikuma piezīmēs 1.2.BDAR „Būtiskie darījumi vai notikumi pārskata periodā, kas ietekmēja izmaiņas, un darījums, kas ir vienāds ar 1000000 *euro* absolūtajā vērtībā vai lielāks" un V12.INFO „Informācija par iepriekšējos periodos konstatēto kļūdu labojumu un salīdzināmās informācijas norādīšana par pārskata periodā veikto posteņu norādīšanas un klasifikācijas maiņu", minēto informāciju, ka, 2019.gada pārskata ietvaros veiktas inventarizācijas rezultātā pašvaldība veica korekciju 3 296 327,28 *euro* apmērā kontam 1217 „Pārējā zeme", jo 2010.gadā nekustamais īpašums „Ostas zeme" tika nepareizi pārvērtēts pēc kadastrālās vērtības uz 2010.gada 1.novembri atbilstoši 2009.gada 15 decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti". Rezultātā samazinājās pašvaldības bilances kontu 1210 „Zemes un būves" un 3510 „Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts" vērtība par 3 296 327 *euro,* ko pašvaldības vadība skaidro Vadības ziņojuma 3.lapā. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli		
	0		-3 296 327

	2. Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata pielikuma piezīmē 1.2.CITA "Cita informācija pārskatu lietotājiem", kā arī Vadības ziņojuma 4.lapā minēto informāciju, ka kontā 1213 "Transporta būves" ir uzskaitītas meliorācijas sistēmas kopā ar 127 caurtekām 7170 m garumā un 0 euro vērtībā. 2020.gadā. pašvaldība veiks padziļinātu inženierbūvju un transporta būvju inventarizāciju, kuras rezultātā tiks nodrošināta detalizēta Saulkrastu novada meliorācijas sistēmu uzskaite grāmatvedībā, kā arī pašvaldība veiks uzskaitē esošo un potenciālo meliorācijas sistēmu novērtēšanu atbilstoši savām finansiālajām iespējām. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli.
	Apstākļu akcentējums
Stopiņu novads	Vēršam uzmanību uz zembilances postenī "Citi zembilances aktīvi" uzrādītiem aktīviem, kurā ietverti pašvaldībai piederošie 13 ceļi, 34 ielas, 3 zemes nekustamie īpašumi, 22 mežaudzes. Bilances vērtība minētajiem aktīviem, kura var būt arī būtiska, uz pārskata gada bilances datumu vēl nav noteikta un nav uzrādīta attiecīgajos bilances posteņos. Mēs neizsakām turpmākās iebildes attiecībā uz šo apstākļi.
	0 0 0
	Apstākļu akcentējums
Strenču novads	Pašvaldība ir veikusi būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas korekciju pārskata periodā atbilstoši piemērojamo MK noteikumu Nr.87 un Nr.344 prasībām. Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata veidlapu V12.INFO, kurā uzrādītas pārskata periodā koriģētās būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas un to ietekme uz iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātu. Mūsu atzinums nav ar iebildi šī jautājuma sakarā.
	0 -570 438
	Apstākļu akcentējums
Valkas novads	Pašvaldība ir veikusi būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas korekciju pārskata periodā, atbilstoši piemērojamo MK noteikumu Nr.87 un Nr.344 prasībām. Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata veidlapu V12.INFO, kurā uzrādītas pārskata periodā koriģētās būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas un to ietekme uz iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātu. Mūsu atzinums nav ar iebildi šī jautājuma sakarā.
	0 -1 557 917
	Apstākļu akcentējums
Varakļānu novads	Pašvaldība ir veikusi būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas korekciju pārskata periodā, atbilstoši piemērojamo MK noteikumu Nr.87 un Nr.344 prasībām Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata veidlapu V12.INFO, kurā uzrādītas pārskata periodā koriģētās būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas un to ietekme uz iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātu. Mūsu atzinums nav ar iebildi šī jautājuma sakarā.
	0 -203 543
	Apstākļu akcentējums
Vecpiebalgas novads	Pievēršam uzmanību finanšu pārskata pielikuma I. Bilances posteņu skaidrojums V10.piezīmei "Notikumi pēc bilances datuma" – par COVID-19 ietekmi (pārskata publiskošanas datumā), kur sniegta informācija par COVID-19 izraisītās krīzes iespējamo ietekmi uz pašvaldības turpmāko darbību. Šo apstākļu iznākumu pašlaik nav iespējams noteikt, bet pašvaldības vadība uzskata, ka ietekme nebūs būtiska un pašvaldības turpinās darbību. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli.
	0 1
	Citi apstākļi

Aizputes novads	Nekoriģējošie notikumi pēc bilances datuma. Pēc finanšu gada beigām, 2020.gada martā, Latvijas Republikā un daudzās citās valstīs ir stājušies spēkā ar COVID-19 izplatību saistīti ierobežojumi. Pašvaldība ir izvērtējusi ierobežojumu ietekmi. Par pašvaldības darbību un stabilitāti nākotnē bažas rada 2021.gada valsts budžeta izstrādes process un neskaidri iezīmētās prioritātes un iespējamās nodokļu politikas izmaiņas, ņemot vērā situāciju pasaulē, Eiropā un Latvijā ar Covid-19 pandēmijas radītajām sekām. Pašvaldības budžetā paredzama ieņēmumu samazināšanās un vienlaicīgi sociālo izdevumu palielināšanās jau šajā gadā un arī 2021.gadā. Tomēr šie secinājumi balstās uz informāciju, kas ir pieejama šī finanšu pārskata parakstīšanas brīdī, un turpmāko notikumu ietekme uz pašvaldības darbību nākotnē var atšķirties no vadības izvērtējuma.	
	0	1
	Citi apstākļi	
Jelgavas novads	Nekoriģējošie notikumi pēc bilances datuma. Pēc finanšu gada beigām, 2020.gada martā, Latvijas Republikā un daudzās citās valstīs ir stājušies spēkā ar COVID-19 izplatību saistīti ierobežojumi. pašvaldība ir izvērtējusi ierobežojumu ietekmi. Par pašvaldības darbību un stabilitāti nākotnē bažas rada 2021.gada valsts budžeta izstrādes process un neskaidri iezīmētās prioritātes un iespējamās nodokļu politikas izmaiņas, ņemot vērā situāciju pasaulē, Eiropā un Latvijā ar Covid-19 pandēmijas radītajām sekām. Pašvaldības budžetā paredzama ieņēmumu samazināšanās un vienlaicīgi sociālo izdevumu palielināšanās jau šajā gadā un arī 2021. gadā. Tomēr šie secinājumi balstās uz informāciju, kas ir pieejama šī finanšu pārskata parakstīšanas brīdī un turpmāko notikumu ietekme uz pašvaldības darbību nākotnē var atšķirties no vadības izvērtējuma.	
	0	1
	Citi apstākļi	
Vecumnieku novads	Nekoriģējošie notikumi pēc bilances datuma. Pēc finanšu gada beigām, 2020.gada martā, Latvijas Republikā un daudzās citās valstīs ir stājušies spēkā ar COVID-19 izplatību saistīti ierobežojumi. Pašvaldība ir izvērtējusi ierobežojumu ietekmi. Par pašvaldības darbību un stabilitāti nākotnē bažas rada 2021.gada valsts budžeta izstrādes process un neskaidri iezīmētās prioritātes un iespējamās nodokļu politikas izmaiņas, ņemot vērā situāciju pasaulē, Eiropā un Latvijā ar Covid-19 pandēmijas radītajām sekām. Pašvaldības budžetā paredzama ieņēmumu samazināšanās un vienlaicīgi sociālo izdevumu palielināšanās jau šajā gadā un arī 2021. gadā. Tomēr šie secinājumi balstās uz informāciju, kas ir pieejama šī finanšu pārskata parakstīšanas brīdī un turpmāko notikumu ietekme uz pašvaldības darbību nākotnē var atšķirties no vadības izvērtējuma.	
	0	1
	Citi apstākļi	
Alūksnes novads	Vēršam uzmanību, ka pašvaldībai ir reģistrētas pašvaldības aģentūras "Spodra" un "Alja", kuru 2019.gada finanšu pārskati ir iekļauti pašvaldības 2019.gada finanšu pārskatā. Publisko aģentūru likuma 27.pants nosaka, ka pašvaldības aģentūra nodrošina gada publiskā pārskata sagatavošanu un publicēšanu un pašvaldības aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu. Pašvaldības aģentūras "Spodra" un "Alja" nav sagatavojušas atsevišķus gada finanšu pārskatus.	
	0	2
	Citi apstākļi	
Gulbenes novads	Vēršam uzmanību, ka pašvaldībai ir reģistrēta pašvaldības aģentūra "Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs", kuras 2019.gada finanšu pārskats ir iekļauts pašvaldības 2019.gada finanšu pārskatā. Publisko aģentūru likuma 27. pants nosaka, ka pašvaldības aģentūra nodrošina gada publiskā pārskata sagatavošanu un publicēšanu un pašvaldības aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu. Pašvaldības aģentūra "Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs" nav sagatavojusi atsevišķu gada publisko pārskatu.	
	0	1
	Citi apstākļi	

Limbažu novads	Vēršam uzmanību, ka pašvaldībai ir reģistrētas pašvaldības aģentūras "Alda" un "Lauta", kuru 2019.gada finanšu pārskati ir iekļauti pašvaldības 2019.gada finanšu pārskatā. Publisko aģentūru likuma 27.pants nosaka, ka pašvaldības aģentūra nodrošina gada publiskā pārskata sagatavošanu un publicēšanu un pašvaldības aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu. Pašvaldības aģentūras "Alda" un "Lauta" nav sagatavojušas atsevišķus gada publiskos pārskatus.												
	0											2	
	Citi apstākļi												
Siguldas novads	Vēršam uzmanību, ka pašvaldībai ir reģistrēta pašvaldības aģentūra "Siguldas Attīstības aģentūra", kuras 2019.gada finanšu pārskats ir iekļauts pašvaldības 2019.gada finanšu pārskatā. Publisko aģentūru likuma 27.pants nosaka, ka pašvaldības aģentūra nodrošina gada publiskā pārskata sagatavošanu un publicēšanu un pašvaldības aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu. Pašvaldības aģentūra "Siguldas Attīstības aģentūra" nav sagatavojusi atsevišķu gada publisko pārskatu.												
	0											1	
	Citi apstākļi												
Olaines novads	Vēršam uzmanību, ka pašvaldībai ir reģistrēta pašvaldības aģentūra ,,Olaines Sociālais dienests", kuras 2019.gada finanšu pārskats ir iekļauts pašvaldības 2019.gada konsolidētajā finanšu pārskatā. Publisko aģentūru likuma 27.pants nosaka, ka pšvaldības aģentūra nodrošina gada publiskā pārskata sagatavošanu un publicēšanu un pašvaldības aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu. Pašvaldības aģentūra ,,Olaines Sociālais dienests" ir sagatavojusi atsevišķu gada publisko pārskatu, bet nav to iesniegusi zvērinātam revidentam revīzijai un attiecīgi zvērināta revidenta ziņojums par to nav sniegts.												
	0											0	
	Citi apstākļi												
Dundagas novads	Finanšu pārskatus par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, revidēja citi revidenti, kuri 2019.gada 18.aprīlī izteica nemodificētu atzinumu.												
	0												
	Citi apstākļi												
Ikšķiles novads	Finanšu pārskatus par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, revidēja citi revidenti, kuri 2019.gada 25.aprīlī izteica nemodificētu atzinumu.												
	0												
	Citi apstākļi												
Līgatnes novads	Finanšu pārskata par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, revīziju veica citi revidenti, kuri 2019.gada 10.maijā sniedza atzinumu ar iebildi par šo finanšu pārskatu.												
	0												
	Citi apstākļi												
Tukuma novads	Tukuma novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2018.gada 31.decembrī, revīziju veica cits revidents, kas par šiem pārskatiem 2019.gada 24.aprīlī sniedzis nemodificētu atzinumu.												
	0												
	217 121 184	**194 121 568**	**11 071 111**	**9 518 660**	**7 218 550**	**6 262 406**	**-4 996 926**	**199 887 274**	**-1 881 742**	**2 944 966**	**6**	**6**	**182 768 359**

16.pielikums. Informācija par pēcnodarbinātības labumiem atlīdzināšanas institūcijām

Nr.p.k.	Pēcnodarbinātības labumus atlīdzinošā iestāde	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Fondā veicamo iemaksu apmērs	Finanšu pārskatu sagatavošanas atbilstība IPSAS	Vai var radīt ietekmi uz SGP	Vai starptautiskās organizācijas finanšu pārskatā atspoguļoti uzkrājumi saistību segšanai
1.	ANO vienotais personāla pensiju fonds https://www.unjspf.org/	Apvienoto Nāciju Organizācija, Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija, Pasaules Veselības organizācija, Apvienoto Nāciju Organizācijas, Pārtikas un lauksaimniecības organizācija, Starptautiskā Krimināltiesa, Pasaules Tirdzniecības organizācija, Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra, Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācija, Ieroču tirdzniecības līguma organizācija, Starptautiskā holokausta piemiņas alianse, Reģionālās sadarbības organizācija, Kodolizmēģinājumu aizlieguma organizācija, ANO Augstā bēgļu lietu komisāra birojs, ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs, Starptautiskā migrācijas organizācija, ICAO Publisko atslēgu direktorija, Starptautiskais kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centrs ICCROM, Starptautiskā Darba organizācija, Starptautiskā telekomunikāciju organizācija (ITU), Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija (ICAO), Starptautiskā jūras organizācija (IMO), Starptautiskā hidrogrāfijas organizācija (IHO), Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija (EPPO), Starptautiskais epizootijas birojs (OIE), Starptautiskā Jūras pētniecības padome (ICES), Starptautiskais jūras tiesību tribunāls (ITLOS), ANO Ekonomikas komisija, Vispasaules meteoroloģijas organizācija (WMO), Starptautiskā Kafijas organizācija, Starptautiskā Kakao organizācija, Starptautiskā Cukura organizācija, Starptautiskā Graudu padome, Starptautiskā Olīveļļas organizācija, Starptautiskā Tropiskās koksnes organizācija, Starptautiskā jūras dibena institūcija.	Fondā veicamo iemaksu apmēru nosaka ANO vienotā personāla pensiju fonda pensiju regulējuma noteikumi https://www.unjspf.org/regulations-and-rules-of-the-unjspf/ Fiksētu maksu par nodarbināto veic dalīborganizācija atkarībā no kad uzsāktas darba tiesiskā attiecības (no 14-15,8%), kā arī pats nodarbinātais (no 7 - 7,9%)	✓	✓	Fonda kopējais dalībnieku skaits 2018.gadā – 128 594. https://www.unjspf.org/wp-content/uploads/2019/09/Brochure-update19.pdf Kā norādīts pētījumā par aktīvu un pasīvu pārvaldību - visu ar plānu apmaksājamo nākotnes pabalstu pašreizējā vērtība ir 146 mljrd. dolāru. https://www.unjspf.org/wp-content/uploads/2020/02/UNJSPF_ALMreport.pdf
2.	Starptautiskais koordinēto organizāciju atalgojumu un pensiju dienests **https://www.sirp-**	Hāgas Starptautisko privāttiesību konference, Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācija (EUMETSAT), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, Ziemeļatlantijas līguma organizācija	Atbilstoši noteikumiem iemaksai fondā ietur 7% no dalībnieka mēnešalgas, savukārt 14% sedz	✓	✓	Fonda kopējais oficiālajā tīmekļa vietnē norādītais dalībnieku skaits ir vairāk nekā 20 000.

Nr.p.k.	Pēcnodarbinātības labumus atlīdzinošā iestāde	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Fondā veicamo iemaksu apmērs	Finanšu pārskatu sagatavošanas atbilstība IPSAS	Vai var radīt ietekmi uz SGP	Vai starptautiskās organizācijas finanšu pārskatā atspoguļoti uzkrājumi saistību segšanai
	isrp.org/index.php?lang=en	(NATO), Eiropas Padome, Eiropas Drošības un sadarbības organizācija, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka, Eiropas Padomes Attīstības banka, Eiropas vidēja termiņa laika prognožu centrs (ECMWF), Eiropas investīciju banka, Pasaules Muitas organizācija, Starptautiskais Valūtas fonds, Pasaules Banka, Ziemeļu Investīciju banka, Eiropas Kodolpētījumu organizācija, Starptautiskā Kriminālpoliciju organizācija, Eiropas Kosmosa aģentūra	organizācija.			https://www.sirp-isrp.org/index.php?lang=en&Itemid=954 Finanšu pārskats oficiālajā tīmekļa vietnē publiski nav pieejams. https://www.sirp-isrp.org/index.php?option=com_content&view=article&id=583&Itemid=842&lang=en
3.	Eiropola pensiju fonds	ES tiesībaizsardzības iestāde (Eiropols)	No darbinieka tiek ieturēta viena trešā daļa no aprēķinātās iemaksu likmes pēcnodarbinātības labumu nodrošināšanai, ar nosacījumu, ka tā nedrīkst pārsniegt 2% no nodarbinātā pamatalgas. Pārējo daļu sedz Eiropols.	✓	✓	2019.gada finanšu pārskatā par 2018.gadu norādīts – 3,2 milj. https://www.europol.europa.eu/about-europol/finance-budget
4.	Izveidots pašas organizācijas fonds	Dzelzceļu sadarbības organizācija (OSŽD)	Darbinieks var pievienoties Šveices pensiju fondam, ja tas nav pievienojies savas valsts pensiju fondam. Organizācija sedz 50% no iemaksas, bet ne vairāk kā 5% no nodarbinātā atalgojuma apmēra.	✓	✓	Fonda dalībnieku skaits – 60. 2019.gada gada pārskatā par 2018.gadu konkrēts apmērs nav norādīts. http://otif.org/en/?page_id=222
5.	Somijas valdības pensiju fonds	Helsinku Konvencijas sekretariāts (HELCOM)	Ja darbinieks nav pievienojies pensiju shēmai, viņš var brīvprātīgi pievienoties Somijas valdības pensiju fondam, veicot iemaksas no sava atalgojuma.	✓	✓	https://helcom.fi/about-us/internal-rules/internal-rules/
6.	Pēcnodarbinātībs labumus atlīdzina no Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP līdzekļiem.	Eiropas Digitālā bibliotēka Europeana	Organizācija nodarbinātais veic iemaksas atbilstoši pensiju plānam.	✓	✓	https://pro.europeana.eu/post/10-highlights-from-2018-in-europeana-annual-report

17.pielikums. Latvijas dalība starptautiskajās organizācijās

Nr.p.k.	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Vai tiek atlīdzināti pēcnodarbinātības labumi	Pēcnodarbinātības labumus atlīdzinošā iestāde	Kādus pēcnodarbinātības labumus atlīdzina
1.	Apvienoto Nāciju Organizācija https://www.un.org.	✓	ANO vienotais personāla pensiju fonds	Fondu pēcnodarbinātības labumu izmaksai nodibinājusi ANO Ģenerālā asambleja, lai nodrošinātu ANO personāla un šim fondam pievienojušos starptautisko organizāciju: - personāla pensijas; - pabalstu nāves gadījumā; - citu pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu.
2.	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija https://en.unesco.org.			
3.	Pasaules Veselības organizācija https://www.who.int			
4.	Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija http://www.fao.org/forestry/ne			
5.	Starptautiskā Krimināltiesa https://www.icc-cpi.int			
6.	Pasaules Tirdzniecības organizācija https://www.wto.org.			
7.	Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra https://www.iaea.org.			
8.	Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācija https://www.opcw.org			
9.	Ieroču tirdzniecības līguma organizācija https://thearmstradetreaty.org			
10.	Starptautiskā holokausta piemiņas alianse https://www.holocaustremembrance.com			
11.	Reģionālās sadarbības organizācija https://www.rcc.int			
12.	Kodolizmēģinājumu aizlieguma organizācija https://www.ctbto.org			
13.	ANO Augstā bēgļu lietu komisāra birojs https://www.unhcr.org			
14.	ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs https://www.unodc.org/			
15.	Starptautiskā migrācijas organizācija https://www.iom.lv			
16.	ICAO Publisko atslēgu direktorija https://www.icao.int			
17.	Starptautiskais kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centrs (ICCROM) https://www.iccrom.org			
18.	Starptautiskā Darba organizācija https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm			
19.	Starptautiskā telekomunikāciju organizācija (ITU) https://www.itu.int/ne			
20.	Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija (ICAO) https://www.icao.int/Pages/default.aspx			
21.	Starptautiskā jūras organizācija (IMO) http://www.imo.org			
22.	Starptautiskā hidrogrāfijas organizācija (IHO) https://iho.int			
23.	Starptautiskais jūras tiesību tribunāls (ITLOS) https://www.itlos.org/the-tribunal			
24.	Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomikas komisija https://www.unece.org			
25.	Vispasaules meteoroloģijas organizācija (WMO)			

Nr.p.k.	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Vai tiek atlīdzināti pēcnodarbi-nātības labumi	Pēcnodarbi-nātības labumus atlīdzinošā iestāde	Kādus pēcnodarbinātības labumus atlīdzina
	http://www.wmo.int			
26.	Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija (EPPO) https://www.eppo.int/			
27.	Starptautiskais epizootijas birojs (OIE) https://www.oie.int/			
28.	Starptautiskā Jūras pētniecības padome (ICES) https://www.ices.dk			
29.	Starptautiskā Kafijas organizācija http://www.ico.org			
30.	Starptautiskā Kakao organizācija https://www.icco.org			
31.	Starptautiskā Cukura organizācija https://www.isosugar.org			
32.	Starptautiskā Graudu padome https://www.igc.int/en/default.aspx			
33.	Starptautiskā Olīveļļas organizācija https://www.internationaloliveoil.org			
34.	Starptautiskā Tropiskās koksnes organizācija https://www.itto.int			
35.	Starptautiskā jūras dibena institūcija (ISA) https://www.isa.org.jm			
36.	Hāgas Starptautisko privāttiesību konference https://www.hcch.net/en/home	✓	Starptautiskais koordinēto organizāciju atalgojumu un pensiju dienests	Dienests izveidots 2012.gadā, lai nodrošinātu šim fondam pievienojušos starptautisko organizāciju: - personāla pensijas; - pabalstu nāves gadījumā; - citu pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu.
37.	Ziemeļatlantijas līguma organizācija (NATO) https://www.nato.int/nato-welcome/index_lv			
38.	Eiropas Padome https://www.coe.int			
39.	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija https://www.osce.org.			
40.	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija http://www.oecd.org/			
42.	Pasaules Banka https://www.worldbank.org			
43.	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka https://www.ebrd.com/home			
44.	Eiropas Investīciju banka https://www.eib.org/en/			
45.	Starptautiskais Valūtas fonds https://www.imf.org/external/index.htm			
46.	Ziemeļu Investīcijas banka https://www.nib.int/nib_in_brief/ziemelu_investiciju_banka			
47.	Eiropas Padomes Attīstības banka https://coebank.org/en/			
48.	Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācija (EUMETSAT) https://www.eumetsat.int			
49.	Pasaules Muitas organizācija http://www.wcoomd.org			
50.	Eiropas vidēja termiņa laika prognožu centrs (ECMWF) https://www.ecmwf.int			
51.	Eiropas Kodolpētījumu organizācija www.cern.ch			
52.	Starptautiskā Kriminālpoliciju organizācija https://www.interpol.int/			

Nr.p.k.	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Vai tiek atlīdzināti pēcnodarbi-nātības labumi	Pēcnodarbi-nātības labumus atlīdzinošā iestāde	Kādus pēcnodarbinātības labumus atlīdzina
53.	Eiropas Kosmosa aģentūra https://www.esa.int			
54.	Starptautiskā Frankofonijas organizācija https://www.francophonie.org	-	Informācija nav pieejama	-
55.	Baltijas jūras valstu padome https://www.cbss.org.	-	Informācija nav atrodama	-
56.	Āzijas un Eiropas fonds http://asef.org	-	Informācija nav pieejama	-
57.	Koalīcija par interneta brīvību https://freedomonlinecoalition.com	-	Informācija nav atrodama	-
58	Vienlīdzīgas nākotnes partnerība https://www.equal-futures.org	-	Informācija nav atrodama	-
59.	Vasenāras vienošanās https://www.wassenaar.org	-	Informācija nav atrodama	-
60.	ES Drošības izpētes institūts https://www.iss.europa.eu	-	Informācija nav atrodama	-
61.	Eiropas Reģionālās attīstības fonds https://ec.europa.eu/regional_policy/lv/funding/erdf/	-	Informācija nav atrodama	-
62.	Annas Lindes fonds https://www.annalindhfoundation.org	-	Informācija nav atrodama	-
63.	Eiropas Izcilības centrs https://www.hybridcoe.fi	-	Informācija nav atrodama	-
64.	Eiropas Probācijas konfederācija https://www.cep-probation.org	-	Informācija nav atrodama	-
65.	Eiropas forums taisnīguma atjaunošanai https://www.euforumrj.org	-	Informācija nav atrodama	-
66.	Eiropas tiesu ekspertīžu iestāžu asociācija www.enfsi.eu	-	Informācija nav atrodama	-
67.	Eiropas produktu drošības forums http://www.prosafe.org	-	Informācija nav atrodama	-
68.	Starptautiskā patērētāju aizsardzības organizācija www.icpen.org	-	Informācija nav atrodama	-
69.	ES tiesībaizsardzības iestāde (Eiropols) https://www.europol.europa.eu	✓	Izveidots pašas organizācijas fonds	Fonds atlīdzina šādus pēcnodarbinātības labumus: - izdienas pensija; - invaliditātes pensija; - pagaidu vai apgādnieka zaudējuma pensija.
70.	Eiropas ceļu policijas tīkls (TISPOL) https://www.tispol.org	-	Informācija nav atrodama	-
71.	Autotransporta tiesībaizsardzības organizāciju konfederācija http://www.corte.be	-	Informācija nav atrodama	-

Nr.p.k.	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Vai tiek atlīdzināti pēcnodarbi-nātības labumi	Pēcnodarbi-nātības labumus atlīdzinošā iestāde	Kādus pēcnodarbinātības labumus atlīdzina
72.	Starptautiskā ugunsgrēku novēršanas un dzēšanas tehniskā komiteja http://www.ctif.org	-	Informācija nav atrodama	-
73.	Eiropas Ugunsdzēsības dienestu koledžu asociācija (EFSCA) https://www.efsca.org	-	Informācija nav atrodama	-
74.	Starptautiskā ugunsdzēsēju un glābēju sporta federācija https://interfiresport.com	-	Informācija nav atrodama	-
75.	Eiropas Savienības Jauniešu simfoniskais orķestris https://www.euyo.eu.	-	Informācija nav atrodama	-
76.	Ziemeļu dimensijas Kultūras partnerība https://www.ndpculture.org/ndpc/vision-and-mission	-	Informācija nav atrodama	-
77.	Eiropas Digitālā bibliotēka *Europeana* https://www.europeana.eu/portal/lv	✓	Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP līdzekļiem.	Fonds atlīdzina: - personāla pensijas; - pabalstu nāves gadījumā; - citu pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu.
78.	Starptautiskā bibliotēku asociācija un institūciju federācija (IFLA) https://www.ifla.org	-	Informācija nav atrodama	-
79.	Eiropas Nacionālo bibliotēku direktoru konference (CENL) https://www.cenl.org/about-cenl	-	Informācija nav atrodama	-
80.	Mūzikas bibliotēku starptautiskā asociācija https://www.iaml.info	-	Informācija nav atrodama	-
81.	Starptautiskais seriālo izdevumu standartnumurs, aģentūra https://www.issn.org	-	Informācija nav atrodama	-
82.	Eiropas Zinātnisko bibliotēku asociācija https://libereurope.eu	-	Informācija nav atrodama	-
83.	Bibliotēku, informācijas un dokumentēšanas asociāciju Eiropas birojs http://www.eblida.org	-	Informācija nav atrodama	-
84.	Baltijas jūras reģiona bibliotēku apvienība „Bibliotheca Baltica"/ BB/ apvienība „Bibliotēka Baltika" https://baltica.lnb.lv	-	Informācija nav atrodama	-
85.	Starptautiskais mūzikas standartnumurs, aģentūra https://www.ismn-international.org	-	Informācija nav atrodama	-
86.	Starptautiskais grāmatas standartnumurs, aģentūra https://www.isbn-international.org	-	Informācija nav atrodama	-
87.	Eiropas Zinātnisko bibliotēku konsorcijs https://www.cerl.org	-	Informācija nav atrodama	-
88.	Baltijas Audiovizuālo arhīvu padome http://www.baacouncil.org	-	Informācija nav atrodama	-
89.	Starptautiskā Ex Libris Group produktu lietotāju organizācija https://www.exlibrisgroup.com	-	Informācija nav atrodama	-
90.	Starptautiskā skaņas un audiovizuālo arhīvu asociācija https://www.iasa-web.org	-	Informācija nav atrodama	-
91.	Eiropas grāmatniecības muzeju asociācija https://www.aepm.eu	-	Informācija	-

Nr.p.k.	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Vai tiek atlīdzināti pēcnodarbi-nātības labumi	Pēcnodarbi-nātības labumus atlīdzinošā iestāde	Kādus pēcnodarbinātības labumus atlīdzina
			nav atrodama	
92.	Baltijas studiju veicināšanas asociācija (Association for the Advancement of Baltic Studies),INC //AABS// Executive http://aabs-balticstudies.org	-	Informācija nav atrodama	-
93.	Internacionālās informācijas saglabāšanas konsorcijs (IIPC) http://netpreserve.org	-	Informācija nav atrodama	-
94.	Starptautiskais holandiešu un flāmu 15. – 19.gs. mākslas kuratoru tīkls /CODART/ https://www.codart.nl	-	Informācija nav atrodama	-
95.	EURIMAGES (Eiropas Padomes kopražojumu atbalsta fonds) https://www.coe.int/en/web/eurimages	-	Informācija nav atrodama	-
96.	Eiropas Audiovizuālā observatorija https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire	-	Informācija nav atrodama	-
97.	Eiropas dokumentālo filmu tīkls http://edn.network	-	Informācija nav atrodama	-
98.	Eiropas rehabilitācijas platforma https://www.epr.eu	-	Informācija nav atrodama	-
99.	Eiropas pasta un telekomunikāciju administrāciju konference (CEPT) https://www.cept.org	-	Informācija nav atrodama	-
100.	Sakaru reģionālā padome (RCC) http://en.rcc.org.ru	-	Informācija nav atrodama	-
101.	Dzelzceļu sadarbības organizācija (OSŽD) http://otif.org/ne	✓	Izveidots pašas organizācijas fonds	-
102.	Parīzes saprašanās memorands par ostas valsts kontroli (PMOU) https://www.parismou.org	-	Informācija nav atrodama	-
103.	Ziemeļu dimensijas Transporta un loģistikas partnerības sekretariāts (NDPTL) http://www.ndep.org	-	Informācija nav atrodama	-
104.	Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerība https://www.ndphs.org	-	Informācija nav atrodama	-
105.	Helsinku Konvencijas sekretariāts (HELCOM) https://helcom.fi	✓	Ja darbinieks nav pievienojies kādai pensiju shēmai, viņš var brīvprātīgi pievienoties Somijas valdības pensiju fondam, veicot iemaksas no sava atalgojuma.	Tiek atlīdzinātas: personāla pensijas; - pabalsts nāves gadījumā; - citu pēcnodarbinātības pabalstu izmaksa. - https://helcom.fi/wp-content/uploads/2019/10/Financial-Rules-2012.pdf
106.	ES vides institūciju asociācija (IMPEL) www.impel.eu	-	Informācija nav atrodama	-
107.	Graudu zinātnes un tehnikas organizācija (ICC) https://www.icc.or.at	-	Informācija nav atrodama	-

Nr.p.k.	Starptautiskās organizācijas nosaukums	Vai tiek atlīdzināti pēcnodarbi-nātības labumi	Pēcnodarbi-nātības labumus atlīdzinošā iestāde	Kādus pēcnodarbinātības labumus atlīdzina
108.	Sēklu kontroles asociācija (ISTA) https://www.seedtest.org/en/home.html	-	Informācija nav atrodama	-
109.	Starptautiskā organizācija zivsaimniecības attīstībai Austrumu un centrālajā Eiropā (EUROFISH) https://www.eurofish.dk	-	Informācija nav atrodama	-
110.	Eiropas šķirnes dzīvnieku audzētāju asociācija (EAAP) http://www.eaap.org	-	Informācija nav atrodama	-
111.	Starptautiskais augu ģenētisko resursu institūts (IPGRI) https://www.ifpri.org/publisher-source/international-plant-genetic-resources-institute-ipgri	-	Informācija nav atrodama	-
112.	Starptautiskā jaunu augu šķirņu aizsardzības apvienība (UPOV) https://www.upov.int	-	Informācija nav atrodama	-
113.	Starptautiskā dārzkopības asociācija (ISHS) https://www.ishs.org	-	Informācija nav atrodama	-
114.	Baltijas jūras reģionālā konsultatīvā padome (BS RAC http://www.bsac.dk	-	Informācija nav atrodama	-
115.	Eiropas Reģionālais dzīvnieku ģenētisko resursu koordinācijas centrs (ERFP) https://www.animalgeneticresources.net	-	Informācija nav atrodama	-
116.	Pastāvīgā strukturētā sadarbība (PESCO) https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/34226/Permanent%20Structured%20Cooperation%20(PESCO)%20-%20Factsheet	-	Informācija nav atrodama	-
117.	Eiropas Aizsardzības fonds https://www.consilium.europa.eu/lv/meetings/fac/2018/11/19/	-	Informācija nav atrodama	-
118.	Eiropas Nacionālo cilvēktiesību institūciju tīkls (ENNHRI) http://ennhri.org.	-	Informācija nav atrodama	-
119.	Starptautiskā Reglamentētās metroloģijas organizācija (OIML) https://www.oiml.org/en	-	Informācija nav atrodama	-
120.	Eiropas metroloģijas organizācija (WELMEC) https://www.welmec.org/	-	Informācija nav atrodama	-

18.pielikums. Apkopotie dati par pētījumiem[585]

Institūcija	Pētījumu skaits	t.sk. ar statusu „Pabeigtie”	PKC datubāzē publicēto pētījumu skaits	Līgumu summa, *euro*	Faktiskā naudas plūsma, *euro*
Aizsardzības ministrija	0	0	0	0	0
Ārlietu ministrija	0	0	7	0	0
Finanšu ministrija	26	23	24	823 825	677 385
Valsts ieņēmumu dienests	8	8	5	247 899	66 304
Izglītības un zinātnes ministrija	20	15	12	2 116 735	1 889 606
Kultūras ministrija	22	22	26	237 568	237 568
Satiksmes ministrija	1	1	1	72 431	72 431
Tieslietu ministrija	2	2	1	16 057	16 057
Veselības ministrija	6	1	1	1 063 665	680 001
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	38	35	31	701 224	581 335
Zemkopības ministrija	2	2	2	44 020	44 020
Ekonomikas ministrija	10	10	10	248 924	236 836
Labklājības ministrija	21	18	18	983 408	679 861
Iekšlietu ministrija	3	2	0	76 977	50 367
Valsts kanceleja	7	7	7	86 245	81 405
Jūrmala pilsētas pašvaldība	5	4	4	49 839	47 722
Rēzeknes novada pašvaldība	11	9	0	66 724	53 924
Valmieras pilsētas pašvaldība	3	3	0	60 154	60 154
Cēsu novada pašvaldība	2	2	0	19 700	19 700
Iecavas novada pašvaldība	1	1	0	2 075	2 075
Limbažu novada pašvaldība	1	1	1	6 850	6 850
Saldus novada pašvaldība	8	8	8	30 573	29 179
Brocēnu novada pašvaldība	1	1	1	250	250
Siguldas novada pašvaldība	0	0	0	0	0
Lielvārdes novada pašvaldība	0	0	0	0	0
Liepājas pilsētas pašvaldība	10	8	4	75 499	54 277
Jelgavas pilsētas pašvaldība	9	7	0	87 517	83 620
Daugavpils novada pašvaldība	0	0	0	0	0
Kopā	217	190	163	7 118 156	5 670 927

19.pielikums. Revīzijas laikā identificētie pētījumi[586], kuri nav publicēti Pētījumu un publikāciju datubāzē[587]

Nosaukums	Līguma summa, *euro*	Vai publicēts citā vietnē	Vietne	
Valsts ieņēmumu dienests				
Valsts ieņēmumu dienesta darbinieku apmierinātība ar darbu 2017.gads	4 610[588]	nē		
Attieksme pret Valsts ieņēmumu dienestu: priekšstati un informētība (Omnibuss aptauja), 2017.gads	1 525			-
Valsts ieņēmumu dienesta darbinieku apmierinātība ar darbu 2019.gads	7 833			
Iedzīvotāju uzskati par VID organizēto Čeku loteriju 2019.gads	944			
Kopā:	**14 912**			
Izglītības un zinātnes ministrija				
Latvijas dalības izvērtējums programmas Apvārsnis 2020 vidusposmā (2014. – 2017. gads)	20 207	jā	Publiskās personas mājaslapa	http://viaa.gov.lv/library/files/original/Apvarsnis_2020_vidusposma_izvertejums.pdf
Ziņojums par Erasmus+ programmas īstenošanu un ietekmi Latvijā no 2014. līdz 2016.gadam (angļu valodā)	7 561			https://www.izm.gov.lv/images/Erasmus/LV_NATIONAL-REPORT_E.pdf
Pētījums par augstākās izglītības pārvaldību	329 357			https://izm.gov.lv/lv/izglitiba/augstaka-izglitiba/augstakas-izglitibas-finansesanas-modelis/pasaules-bankas-petijums-par-augstakas-izglitibas-parvaldibu
Kopā:	**357 126**			
Kultūras ministrija				
Padziļinātas juridiskās ekspertīzes veikšana par digitālā nodokļa ieviešanas iespējām Latvijā un atzinuma sagatavošana ar priekšlikumiem par digitālā nodokļa ieviešanas iespējām, ņemot vērā pieaugošo ārvalstu digitālo mediju dalību Latvijas mediju tirgū	12 099	jā	Publiskās personas mājaslapā	https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/mediju_politika/petijumi/digitalais%20nodoklis/2019-12-18%20Atzinums.pdf
Kopā	**12 099**			
Tieslietu ministrija				
Sabiedriskās domas aptaujas veikšana	1 718	nē		-
Kopā	**1 718**			
Vides un reģionālās attīstības ministrija				
Latvijas atkritumu apsaimniekošanas institucionālā modeļa izpēte	10 890	jā	Publiskās personas mājaslapa	https://drive.google.com/file/d/15PfRctymp0PQ-6OeIIqiDbh4XmoMItpQ/view
Dabas resursu nodokļa likmju piemērošanas efektivitātes izvērtēšana	20 268			https://drive.google.com/file/d/1ZGrQPYuySFChRoivkrhMHllO8s2

Nosaukums	Līguma summa, *euro*	Vai publicēts citā vietnē	Vietne
			_sQqx/view
Pazemes riska ūdensobjektu izdalīšana, raksturojums un stāvokļa novērtējums nākamo upju baseinu apsaimniekošanas plānošanu sagatavošanai	24 835		https://www.varam.gov.lv/lv/pazemes-riska-udensobjektu-izdalisana-raksturojums-un-stavokla-novertejums-nakamo-upju-baseinu-apsaimniekosanas-planosanu-sagatavosanai
Pārtikas atkritumu mērīšana			https://www.varam.gov.lv/lv/partikas-atkritumu-merisana
Kopā	8 990 **64 983**		
Iekšlietu ministrija			
Pieteikumu apstrādes sistēmas izvērtējums un attīstības koncepcijas izstrāde	48 400	nē	-
Socioloģiskais pētījums organizējot Latvijas iedzīvotāju aptauju par iedzīvotāju informētību par ārkārtas telefona numuru, par pieredzi, zvanot uz ārkārtas telefona numuru, un par attieksmi pret vienota pakalpojuma 112 izveidi	1 967		
Kopā	**50 367**		
Rēzeknes novada pašvaldība			
Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšana un Vides pārskata izstrāde Rēzeknes pilsētas teritorijas plānojumam 2018. – 2030.gadam	6 340	nē	-
Rēzeknes pilsētas zīmola platformas un zīmola izstrāde.	7 290		
Izmaksu, ieguvumu analīzes veikšana SAM 3.3.1.Pieteikumam „Atbalsts komercdarbības attīstībai, atjaunojot industriālajām vajadzībām nepieciešamo publisko infrastruktūru II kārta. Komunālās ielas atjaunošana”	8 470		
Degradēto teritoriju atjaunošana, izveidojot biznesa centru un ražošanai paredzēto publisko infrastruktūru	3 025		
Uzņēmējdarbības veicinošās infrastruktūras izveide rūpniecisko teritoriju atjaunošanai Rēzeknes pilsētas ziemeļu rajona RSEZ teritorijā	4 719		
Izmaksu /ieguvumu analīzi (TEP) un projekta iesnieguma izstrāde.	5 082		
Izmaksu, ieguvumu analīze Rēzeknes pilsētas domes projektam.	4 235		
Atbalsta komercdarbības attīstībai, izveidojot Kovšu ezera parka darbībai, nepieciešamo publisko	10 527		

Nosaukums	Līguma summa, *euro*	Vai publicēts citā vietnē	Vietne	
infrastruktūru – apļveida krustojuma izbūve Brīvības un Viļānu ielas krustojumā, Brīvības un Ezeru ielu posmu atjaunošana, Kovšu ezera parka būvniecība" un „Publiskās infrastruktūras izveide viesnīcas uzņēmējdarbības attīstībai - viesnīcas izbūve” Atbalsts komercdarbības attīstībai, atjaunojot industriālajām vajadzībām nepieciešamo publisko infrastruktūru	4 235			
Kopā	**53 924**			
Valmieras pilsētas pašvaldība				
Valmieras pilsētas transporta infrastruktūras attīstības koncepcija	46 270	daļēji	Publiskās personas mājaslapa	https://www.valmiera.lv/lv/attistiba/teritorijas_planosan/tematiskie_planojumi/
Valmieras industriālā parka darbības koncepcija	11 374			
Projekta „Valmieras pilsētas Rietumu industriālās maģistrāles attīstība – Leona Paegles ielas savienojums ar TEN –T tīklu” izmaksu un ieguvumu analīzi	2 510			-
Kopā	**60 154**			-
Cēsu novada pašvaldība				
Izpildītājs apņemas veikt pašvaldības apmeklētāju centra lietotāju, to patērēto pakalpojumu un vēlmju izpēti, kā arī izstrādāt Cēsu novada pašvaldības klientu apkalpošanas optimizācijas un e – pakalpojumu attīstības priekšlikumus	9 900	nē		-
Analīze – pētījums par Kosmosa izziņas centra iespējamās realizācijas ietekmi uz Cīrulīšu apkaimes, Cēsīs pilsēttelpu un ainavu (konkrēti uzdevumi saskaņā ar izdevuma tāmi, t.sk. socioloģiskā aptauja apkaimes iedzīvotājiem, esošās telpiskās situācijas un publiskās telpas Cēsīs un Cīrulīšu apkaimē analīze utt.)	9 800			
Kopā	**19 700**			
Iecavas novada pašvaldība				
Par administratīvi teritoriālās reformas ietekmes izvērtējuma uz Iecavas novada attīstību veikšanu	2 075	jā	Publiskās personas mājalapa	https://www.iecava.lv/files/pasvaldiba/petijumi/Iecava_ATR_Nosleguma_zinojums_05Dec019.pdf
Kopā	**2 075**			
Liepājas pilsētas pašvaldība				
Par Liepājas pilsētas Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plāna monitoringu, analīzi un ziņojuma sagatavošanu par 2017., 2018.gadu	1 859	nē		-
Liepājas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju un uzņēmēju informēšanas un iesaistes risinājuma izpēte un koncepcijas sagatavošana	10 890			
Par Liepājas pilsētas				

Nosaukums	Līguma summa, *euro*	Vai publicēts citā vietnē	Vietne
Ilgtspējīgas enerģijas attīstības plāna monitoringu, analīzi un ziņojuma sagatavošanu par 2015. un 2016.gadu	1 859		
Par Liepājas pašvaldības iestāžu un administrācijas vizuālās identitātes izpēti, priekšlikumu sniegšana par Liepājas pilsētas vizuālās identitātes izveidošanu un ieviešanu	4 822		
Kopā	**19 429**		
Jelgavas pilsētas pašvaldība			
Jelgavas pilsētas sabiedrības līdzdalības izvērtējums publiskās apspriešanas procesos	9 632	nē	-
Lietus ūdens sistēmas izpēte un priekšlikumi integrētās lietus ūdens pārvaldības ieviešanai	21 695		
Jelgavas pilsētas iedzīvotāju kartes pieejamo pakalpojumu pilnveidošana Jelgavā, Interreg V-A Latvijas – Lietuvas programmas 2014. – 2020.gadam līdzfinansētajā projektā „e-Card" Nr.LLI-152 ietvaros	9 922		
Jelgavas pilsētas izglītības attīstības stratēģijas 2019. – 2025.gadam izstrāde	26 136		
Jelgavas pilsētas sabiedrības viedokļa izvērtējums	7 139		
Veikt Jelgavas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021. – 2035.gadam, attīstības programmas 2021. – 2027.gadam un jaunā teritorijas plānojuma esošās situācijas raksturojuma izstrādi	733		
Jelgavas pilsētas sabiedrības viedokļa izvērtējuma veikšana	7 502		
Kopā	**82 759**		
Pavisam kopā:	**719 816**		

Atsauces

[1] Valsts kases projekts "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju un ārējo normatīvo aktu izstrāde, mācību organizēšana un normatīvo aktu prasību ieviešana atbilstoši Valsts kases kompetencei".
[2] Summa aprēķināta, summējot izmaksas par ārpakalpojumiem 931 571 *euro* (ar PVN) un personālam veiktās izmaksas par virsstundu darbu 17 709 *euro*, un piemaksu par papildu darbu 85 061 *euro*.
[3] Izglītības un zinātnes ministrijai sniegtais atzinums ar iebildi sniegts apjoma ierobežojumu dēļ, jo par piešķirto finansējumu 27 200 *euro* apmērā aktivitātes "100 stāsti par jauniem cilvēkiem Latvijā "TUESI.LV"" īstenošanai saskaņā ar noslēgto līgumu biedrībai "NEXT" līdz 01.04.2020. bija jāiesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai gala pārskats un pieņemšanas – nodošanas akts par paveikto. Tomēr revīzijas laikā biedrība "NEXT" nav iesniegusi iepriekš minēto informāciju Izglītības un zinātnes ministrijai. Līdz ar to revidenti nesniedz vērtējumu par finansējuma 27 200 *euro* apmērā izlietojumu atbilstoši mērķim.
[4] Ekonomikas ministrijai, Kultūras ministrijai un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.
[5] Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes sēdē 10.06.2016. apstiprinātais "Valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016. – 2020.gadam".
[6] Likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 1.pants.
[7] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-14/2019 "Par Finanšu ministrijas 2019.gada pārskata sagatavošanas pareizību" 2.1.sadaļa, Valsts kontroles 13.09.2019. revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-23/2018 par Latvijas Republikas 2018.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 2.3.2.3.1.sadaļa, Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-35/2017 par Latvijas Republikas 2017.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 3.3.daļa, Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-26/2017 "Par Finanšu ministrijas 2017.gada pārskata sagatavošanas pareizību" 2.1.sadaļa, Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-38/2016 "Par Latvijas Republikas 2016.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 3.9.daļa.
[8] VID 08.11.2020. elektroniski sniegtā informācija, VID 12.12.2020. elektroniski sniegtā informācija, VID un Valsts kontroles darbinieku 16.10.2019., 16.12.2019. tikšanās, VID 12.03.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[9] MK 24.05.2017. rīkojuma Nr.245 „Par Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018. – 2021. gadam" pielikuma „Esošās situācijas apraksts" 10.4.apakšnodaļas „Kompensējošie pasākumi" 10.11.tabulas 9.punkts.
[10] Nodokļu amnestija – nokavējuma naudas un sodas naudas dzēšana nodokļu pamatparāda nomaksas gadījumā.
[11] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums un šī likuma likumprojekta anotācija, un MK 24.05.2017.gada rīkojuma Nr.245 „Par Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018. – 2021. gadam" pielikuma „Esošās situācijas apraksts" 10.4.apakšnodaļas „Kompensējošie pasākumi" 10.11.tabulas 9.punkts.
[12] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums un VID 26.09.2017. iekšējie noteikumi Nr.54 „Nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta pasākuma administrēšanas kārtība".
[13] Vērtējot atbilstības jautājumu saskaņā ar piemērotajiem revīzijas kritērijiem (skatīt 2.pielikumu).
[14] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[15] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[16] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[17] Aizputes, Alojas, Amatas, Auces, Ādažu, Balvu, Cesvaine, Dagdas, Daugavpils, Jelgavas, Kārsavas, Kocēnu, Krimuldas, Ķekavas, Limbažu, Līgatnes, Lubānas, Mārupes, Nīcas, Preiļu, Riebiņu, Saldus, Siguldas, Skrundas, Tērvetes, Tukuma, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes, Viļakas novada pašvaldība.
[18] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 76.panta pirmā daļa.
[19] Domes priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, izpilddirektors vai galvenais grāmatvedis.
[20] Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums.
[21] Situācijas izpēte – iespējami īsā laikā veikta faktu apkopošana par sabiedrībai aktuāliem jautājumiem, neizdarot secinājumus un nesniedzot ieteikumus.
[22] MK 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[23] MK 21.10.2013. noteikumi Nr. 585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju".
[24] Alojas, Bauskas, Dundagas, Krustpils, Kuldīgas, Ķeguma, Ķekavas, Mazsalacas, Ogres, Priekules, Saldus, Smiltenes, Strenču novada, Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Rīgas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
[25] Valsts zemes dienests, Kadastra dati pārskata gada inventarizācijai. Pieejams: https://vzd.gov.lv/lv/pakalpojumi/pasvaldibam-un-valsts-iestadem/pasvaldibam-1/KDPGI/ (resurss skatīts 14.07.2020.).
[26] MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 13.punkts.
[27] Zemes pārvaldības likuma 17.panta pirmā daļa.
[28] Alojas, Ādažu, Bauskas, Burtnieku, Dundagas, Krustpils, Kuldīgas, Ķeguma, Ķekavas, Mazsalacas, Ogres, Priekules, Riebiņu, Rojas, Salas, Saldus, Saulkrastu, Skrundas, Smiltenes, Strenču, Tērvetes un Vecumnieku novada un Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas, Valmieras un Ventspils pilsētas pašvaldība.
[29] Alojas, Bauskas, Dundagas, Krustpils, Kuldīgas, Ķeguma, Ķekavas, Mazsalacas, Ogres, Priekules, Saldus, Smiltenes, Strenču novada, Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Rīgas un Ventspils pilsētas pašvaldība.
[30] Komisijas 03.03.2014. Deleģētās Regulas (ES) Nr.480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, I pielikums.
[31] Vides aizsardzības un reģionālā ministrija, Ūdenssaimniecības būvju būvniecības projektu vērtēšanas komisijas izsniegtais tehniskais ekonomiskā pamatojuma akcepts.
[32] Balvu, Daugavpils, Kārsavas, Krustpils, Kuldīgas, Riebiņu, Priekules, Priekuļu, Saldus un Strenču novada pašvaldība.
[33] Priekules novada pašvaldība.
[34] Balvu, Daugavpils, Kārsavas, Krustpils, Kuldīgas, Riebiņu, Priekuļu, Saldus un Strenču novada pašvaldība.
[35] MK 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[36] VARAM, Ūdenssaimniecības būvju būvniecības projektu vērtēšanas komisijas izsniegtais tehniskais ekonomiskā pamatojuma akcepts.
[37] MK 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[38] Komisijas 03.03.2014. Deleģētās Regulas (ES) Nr.480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu

lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, I pielikums.

[39] MK 13.02.2018.noteikumi Nr. 87 ,,Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 2.pielikums, 1.3.3. apakšgrupa.

[40] MK 09.03.2001. noteikumi Nr.96 ,,Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem" (zaudējis spēku 31.12.2001.), MK 21.06.2005. noteikumi Nr.440 "Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem" (zaudējis spēku 01.01.2012.) un MK 15.12.2009. noteikumi Nr.1486 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti" (zaudējis spēku 01.01.2019.).

[41] MK 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".

[42] Valsts kases 12.02.2018. apstiprinātā ,,Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģija" Nr.17.

[43] Valsts kases ,,Valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika" Nr.127, Valsts kases procedūras apraksts PR.FRVD.Nr.4 "Atvasināto finanšu instrumentu vērtības un efektivitātes noteikšana".

[44] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 ,,Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 456.punkts.

[45] Lielvārdes novada pašvaldības 24.04.2018. vadības ziņojums Nr.LNP5-2/18/387.

[46] Neatkarīgu revidentu ziņojums 24.04.2020. Lielvārdes novada pašvaldībai Nr.1.1./2020.

[47] Rīgas pilsētas pašvaldības 29.05.2020. Finanšu instrumentu risku pārvaldīšanas apraksts Nr.2020-4/F.1500-19/101.

[48] Finanšu ministrijas 14.01.2015. "Valsts budžeta maksājumu kontu skaita samazināšanas un uzkrājuma principa ieviešanas valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu uzskaitē plāns" (sākotnējais nosaukums "Uzkrājuma principa valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plāns").

[49] MK 17.12.2019. noteikumi Nr.652 ,,Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu", MK 04.02.2020. noteikumi Nr.67 ,,Noteikumi par izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu veidlapu paraugiem un to aizpildīšanas kārtību", Finanšu ministrijas 10.03.2020. iekšējie noteikumi Nr.1.1-5/12/9 ,,Informācijas nodrošināšanas un apmaiņas kārtība starp Valsts kasi un Valsts ieņēmumu dienestu valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanas un uzskaites procesā", MK 16.07.2019. noteikumi Nr.356 ,,Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 15. janvāra noteikumos Nr.40 ,,Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām", MK 10.12.2019. noteikumi Nr.596 "Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 16.decembra noteikumos Nr.785 ,,Kārtība, kādā iedzīvotāju ienākuma nodokli, ar nodokli saistīto nokavējuma naudu un soda naudu ieskaita budžetā", MK 17.03.2020. noteikumi Nr.138 "Grozījums Ministru kabineta 2018.gada 16.janvāra noteikumos Nr.28 "Kārtība, kādā piemērojama patentmaksa fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktajā profesijā, un patentmaksas apmērs".

[50] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas Darba grupas 06.05.2020. sēdes protokols Nr.27, 5.jautājums.

[51] Finanšu ministrijas uzkrāšanas principa galējais ieviešanas termiņš ir 30.12.2022.

[52] Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta Nr.23 "Ieņēmumi no darījumiem bez apmaiņas (nodokļi un transferti)". Pieejams: Starptautiskās grāmatvedības asociācijas mājaslapā pieejamā informācija par izstrādātajiem standartiem https://www.ipsasb.org/publications/2019-handbook-international-public-sector-accounting-pronouncements. (resurss skatīts 08.07.2020.).

[53] S.Bellanca, L.Cultrera, G.Vermeylen Analysis of Public Accounting Systems in the European Union, pieejams: http://www.sciedu.ca/journal/index.php/rwe/article/view/7834/4664 25. lpp., The International Federation of Accountants (IFAC), "International public sector financial accountability index 2018", https://www.ifac.org/system/files/IFAC-CIPFA-Public-Sector-Index-2018-Status.pdf (resurss skatīts 03.07.2020.).

[54] Valsts kontroles 14.09.2006. ziņojuma Nr.5.1-2-70R/2005 ,,Par 2005.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļā" no 40. līdz 43.punktam, 14.09.2006. ziņojuma Nr.5.1-2-11/2006 "Par Latvijas Republikas 2005.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" no 33. līdz 36.punktam, 03.09.2007. ziņojuma Nr.5.1-2-65/2006 "Par 2006.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu" no 165 līdz 168.punktam, 12.09.2007. ziņojuma Nr.5.1-2-57/2006 "Par Latvijas Republikas 2006.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" no 100. līdz 103.punktam, 14.09.2011. ziņojuma Nr.5.1-2-23-1/2010 "Par Latvijas Republikas 2010.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 49., 50.punkts, 14.09.2012. ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 "Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 35.punkts un 15.09.2015. ziņojuma Nr.2.4-1-39/2014 "Par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" II sadaļas 40., 43., 44. punkts.

[55] Finanšu ministrijas 02.04.2015. vēstule Nr.15-2-03.2/1901., sākotnējais Plāna nosaukums "Uzkrājuma principa valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plāns", no 12.05.2017. nosaukums mainīts.

[56] Valsts kontroles revīzijā Nr.2.4.1-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" skatīja uzkrāšanas principa ieviešanas progresu līdz 30.06.2019.

[57] Finanšu ministrijas 25.10.2019. un 03.06.2020. e-pasta vēstules Valsts kontrolei Nr.1.2-8/15-2/70.

[58] MK 16.07.2019. noteikumi Nr.356 "Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumos Nr.40 "Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām"", MK 10.12.2019. noteikumi Nr.596 "Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 16.decembra noteikumos Nr.785 "Kārtība, kādā iedzīvotāju ienākuma nodokli, ar nodokli saistīto nokavējuma naudu un soda naudu ieskaita budžetā"", MK 17.03.2020. noteikumi Nr.138 "Grozījums Ministru kabineta 2018.gada 16.janvāra noteikumos Nr.28 "Kārtība, kādā piemērojama patentmaksa fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktajā profesijā, un patentmaksas apmērs"".

[59] MK 17.12.2019. noteikumi Nr.652 "Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu", MK 04.02.2020. noteikumi Nr.67 "Noteikumi par izložu un azartspēļu nodokļa pārskatu veidlapu paraugiem un to aizpildīšanas kārtību", Finanšu ministrijas 10.03.2020. iekšējie noteikumi Nr.1.1-5/12/9 "Informācijas nodrošināšanas un apmaiņas kārtība starp Valsts kasi un Valsts ieņēmumu dienestu valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanas un uzskaites procesā".

[60] 6.pielikums "Uzkrāšanas principa ieviešanas posmi".

[61] Valsts reģionālās attīstības aģentūras un SIA Agile & CO 07.08.2019. noslēgtā vispārīgā vienošanās Nr.VRAA/2017/09/AK/CI-110PKP_1 par darba uzdevumu – sniegt atbalstu projekta "Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija" vadības un kvalitātes uzraudzības aktivitāšu nodrošināšanai.

[62] VID un AS Emergn (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 17.10.2019. parakstītais līgums Nr. FM VID 2016/153/ERAF vienošanās protokols Nr.4.04 - Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 2. apakšprojekta 5. kārtas realizāciju.

[63] MK 10.03.2020. rīkojuma Nr.99 "Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 2.augusta rīkojumā Nr.432 "Par informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu ieviešanu publiskās pārvaldes informācijas sistēmu jomā. Mērķarhitektūra v2.0"".

[64] VID ģenerāldirektores 19.12.2019. rīkojums Nr.552 "Par VID administrēto nodokļu, nodevu un citu maksājumu valsts budžeta ieņēmumu uzskaites rokasgrāmatu".

[65] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 24.11.2017. noslēgtais līgums Nr.FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana".

[66] VID 14.05.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.

[67] Valsts ieņēmumu dienesta un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 18.09.2018. noslēgtā vienošanās par grozījumiem 24.11.2017. līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" 0.2.2. pielikumā.
[68] Valsts kontroles 13.09.2018. revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" valsts budžeta ieņēmuma daļu sadaļa "Uzkrāšanas principa ieviešana nodokļu un nodevu uzskaitē", 83.lpp.
[69] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 24.11.2017. noslēgtā līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" ietvaros izstrādātais Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas ieviešanas laika plāns, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti 18.09.2018., 19.12.2019. un 19.03.2020.
[70] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 02.05.2019. noslēgtais vienošanās protokols Nr.4.03.0 "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 1.apakšprojekta 4.kārtas realizācija", 02.09.2019. vienošanās protokols Nr.4.03.1 "Par grozījumiem līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF pielikumā Nr.4.03.0 "Vienošanās protokols "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 1.apakšprojekta 4.kārtas realizācija"", 06.12.2019. vienošanās protokols Nr.4.03.2 "Par grozījumiem līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF pielikumā Nr.4.03.0 "Vienošanās protokols "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 1.apakšprojekta 4.kārtas realizācija"" un 19.12.2019. vienošanās protokols Nr.4.03.3 "Par grozījumiem līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF pielikumā Nr.4.03.0 "Vienošanās protokols "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 1.apakšprojekta 4.kārtas realizācija"".
[71] Dati uz 09.07.2020.
[72] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 24.11.2017. noslēgtā līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" ietvaros izstrādātais MAIS ieviešanas laika plāns, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti 18.09.2018., 19.12.2019. un 19.03.2020.
[73] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 19.03.2020. noslēgtais vienošanās protokols Nr.4.06.0 "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 2.apakšprojekta 5.1 kārtas realizācija", vienošanās protokols Nr.4.07.0 "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 2.apakšprojekta 5.2 kārtas realizācija" un vienošanās protokols Nr.4.08.0 "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) 2.apakšprojekta 5.3 kārtas realizācija".
[74] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 24.11.2017. noslēgtā līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" ietvaros izstrādātais Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas ieviešanas laika plāns, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti 18.09.2018., 19.12.2019. un 19.03.2020.
[75] VID 14.05.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei un 08.07.2020. attālinātās tikšanās laikā VID sniegtā informācija.
[76] VID un AS "Emergn" (iepriekš AS "EXIGEN SERVICES LATVIA") 24.11.2017. noslēgtā līguma Nr.FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" ietvaros izstrādātais Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas ieviešanas laika plāns, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti 18.09.2018., 19.12.2019. un 19.03.2020.
[77] Valsts kontroles 13.09.2019. revīzijas ziņojums Nr.2.4.1-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem".
[78] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[79] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas 25.09.2019. lēmums.
[80] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[81] MK 12.03.2020. rīkojums Nr.103 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu".
[82] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas sēdes 15.09.2015. protokols Nr.4, 3.punkts.
[83] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas sēdes 08.06.2020. protokols Nr.22, 3.jautājums.
[84] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas sēdes 04.06.2019. protokols Nr.18, 2.punkts.
[85] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas sēdes 04.06.2019. protokols Nr.18, 2.punkts.
[86] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[87] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[88] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas sēdes 27.11.2019. protokols Nr.20, 5.punkts.
[89] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas vadības komitejas sēdes 06.05.2020. protokols Nr.27, 5.jautājums.
[90] Finanšu ministrijas Uzkrājuma principa ieviešanas darba grupas 21.01.2020. ziņojums Nr.4.2-2/1-9-2, 2.3.punkts.
[91] Finanšu ministrijas 19.03.2020. e-pasta vēstule Nr.4.1-2/1-9-7 Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Administratīvo pārkāpumu uzskaites nodaļai.
[92] Finanšu ministrijas 03.06.2020. e-pasta vēstule Nr.1.2-8/15-2/70 Valsts kontrolei.
[93] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[94] Valsts nodevu uzskaitījums. pieejams: https://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/nodoklu_politika/nodoklu_un_nodevu_sistema_latvija/valsts_nodevu_uzskaitijums/ (resurss skatīts 23.03.2020.) un Konti nodokļu un nodevu samaksai, pieejams: https://www.kase.gov.lv/pakalpojumi/konti/konti-nodoklu-un-nodevu-samaksai (resurss skatīts 23.03.2020.).
[95] Konti nodokļu un nodevu samaksai, pieejams, https://www.kase.gov.lv/pakalpojumi/konti/konti-nodoklu-un-nodevu-samaksai (resurss skatīts 23.03.2020.), Tiesu sistēma, pieejams, https://www.tiesas.lv/tiesu-sistema (resurss skatīts 13.05.2020.), Zemesgrāmatu nodaļas, pieejams, https://www.zemesgramata.lv/saturs/lv/39-6-6 (resurss skatīts 13.05.2020.), Latvijas pārstāvniecības pasaulē, pieejams, http://www.mfa.gov.lv/vestniecibas-un-parstavniecibas# (resurss skatīts 13.05.2020.), Zvērināti tiesu izpildītāji, pieejas, http://www.lzti.lv/zverinati-tiesu-izpilditaji/ (resurss skatīts 13.05.2020.), Zvērināti notāri, pieejams, https://www.latvijasnotars.lv/notaries_map (resurss skatīts 13.05.2020.).
[96] Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 13.panta pirmā daļa.
[97] Latvijas Republikas 2018.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 8.pielikums.
[98] Latvijas Republikas 2019.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 3.1.2.pielikums "Likuma par valsts budžetu 2. pielikuma "Valsts budžeta ieņēmumi" izpilde", 39.lpp.
[99] Valsts kontroles 15.09.2014. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 "Par 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem ieņēmumu daļu" 58.punkts.
[100] Valsts kontroles 13.09.2019. revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 2.3.3.1.daļa.
[101] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[102] Valsts kontroles 13.09.2019. revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 2.3.3.1.daļa.
[103] Finanšu ministrijas 14.01.2020. vēstule Nr.1.2-9/15-2/196 "Par Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu".

[104] MK 17.12.2019. noteikumi Nr.652 "Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu".
[105] Finanšu ministrijas 14.01.2020. vēstule Nr.1.2-9/15-2/196 "Par Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu".
[106] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[107] Valsts kases konti nodokļu un nodevu samaksai, pieejams: https://www.vid.gov.lv/lv/konti-nodoklu-un-nodevu-samaksai (resurss skatīts 22.04.2020.).
[108] Valsts kases 24.03.2020. e-pasta vēstule, saskaņā ar kuru nodevas kontā Nr.LV82TREL1060000939900 2019.gadā ieskaitīts 45,91 *euro*, no konta atskaitīts 35,91 *euro*, apgrozījums 10 *euro*.
[109] Vekseļu likuma ceturtā nodaļa un MK 21.06.2010. noteikumi Nr.558 "Noteikumi par valsts nodevu par operācijām ar vekseļiem".
[110] Valsts kases 24.03.2020. e-pasta vēstule Valsts kontrolei.
[111] Valsts nodevu uzskaitījums, pieejams: https://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/nodoklu_politika/nodoklu_un_nodevu_sistema_latvija/valsts_nodevu_uzskaitijums/ (resurss skatīts 23.03.2020.)
[112] Finanšu ministrijas 05.06.2020. vēstule Valsts kasei Nr.4.1-37/28//3079 "Par valsts nodevu pārskatu".
[113] Autopārvadājumu likuma trešā nodaļa un MK 06.03.2018. noteikumi Nr.146 "Noteikumi par valsts nodevu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu komercpārvadājumiem ar autotransportu".
[114] Nodeva par mantojumiem un dāvinājumiem, Ieņēmumu klasifikācijas kods ir 9.1.2.1., no 01.01.2012. no Civilprocesa likuma izslēgts 34.panta otrās daļas 1. un 2.punkts (ar 31.10.2002 likumu).
[115] Valsts kases 24.03.2020. e-pasta vēstule Valsts kontrolei.
[116] Konti nodokļu un nodevu samaksai, pieejams: https://www.vid.gov.lv/lv/konti-nodoklu-un-nodevu-samaksai-0 (resurss skatīts 22.04.2020.).
[117] MK 27.12.2005. noteikumi Nr.1032 "Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju", pielikums "Budžetu ieņēmumu klasifikācija".
[118] Valsts kases 25.05.2020. e-pasta vēstule Valsts kontrolei.
[119] 2012.gadā iemaksas veikuši 125 zvērināti notāri, no 2013. – 2018. gadam vidēji no 6 līdz 11 zvērināti notāri un 2019.gadā 4 zvērināti notāri.
[120] MK 29.04.2003. noteikumu Nr.239 "Finanšu ministrijas nolikums" 5.1.punkts.
[121] MK 16.08.2017. noteikumu Nr.474 "Tieslietu ministrijas nolikums" 1. un 5.15.punkts un MK 29.04.2003. noteikumu Nr.243 "Tieslietu ministrijas nolikums" 1. un 5.2.1.5.punkts.
[122] Valsts kontroles 13.09.2019. revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 2.3.3.1.daļa.
[123] Finanšu ministrijas 14.01.2020. vēstule Nr.1.2-9/15-2/196 "Par Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu".
[124] Valsts sekretāru sanāksmē 13.08.2020. izsludinātais (protokols Nr. 32, 7.§) noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr.1032 „Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju"" (VSS-677).
[125] MK 07.08.2018. noteikumu Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi" 16. punkts.
[126] Valsts nodevu uzskaitījums, pieejams: https://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/nodoklu_politika/nodoklu_un_nodevu_sistema_latvija/valsts_nodevu_uzskaitijums/ (resurss skatīts 23.03.2020.)
[127] Valsts kase, Valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošanas vadlīnijas, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/vadlinijas (resurss skatīts 09.04.2020.).
[128] MK 07.08.2018. noteikumu Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi" 12., 13. un 14.punkts.
[129] MK 07.08.2018. noteikumu Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi" 15.punkts.
[130] MK 07.08.2018. noteikumu Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi" 12.punkts.
[131] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[132] Valsts kase, Valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošanas vadlīnijas, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/vadlinijas (resurss skatīts 09.04.2020.).
[133] MK 07.08.2018. noteikumu Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi" 8.3.punkts.
[134] Valsts kase, Valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošanas vadlīnijas, Aizpildīšanas apraksts, 5.aile, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/vadlinijas (resurss skatīts 09.04.2020.).
[135] Valsts kase, Valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošanas vadlīnijas, Aizpildīšanas apraksts, 5.aile, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/vadlinijas (resurss skatīts 09.04.2020.).
[136] Uzņēmējdarbības riska valsts nodeva.
[137] Valsts kase, Valsts nodevu uzskaites pārskata sagatavošanas vadlīnijas, Aizpildīšanas apraksts, 5.aile, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/vadlinijas (resurss skatīts 09.04.2020.).
[138] MK 17.12.2019. noteikumu Nr.652 "Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu" 20.1.3.punkts.
[139] Valsts kases 19.05.2020. e-pasta vēstule „Par informācijas sniegšanu".
[140] Valsts kases 11.05.2020. e-pasta vēstule „Par informācijas sniegšanu".
[141] Valsts kases 11.05.2020. e-pasta vēstule „Par informācijas sniegšanu".
[142] Finanšu ministrijas 05.06.2020. vēstule Valsts kasei Nr.4.1-37/28//3079 „Par valsts nodevu pārskatu".
[143] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 „Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[144] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 „Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[145] Finanšu ministrijas 05.06.2020. vēstule Valsts kasei Nr.4.1-37/28//3079 "Par valsts nodevu pārskatu".
[146] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 „Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[147] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 „Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[148] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 „Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[149] MK 30.06.2020. noteikumi Nr.430 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība".
[150] Finanšu ministrijas 27.07.2018. MK noteikumu projekta „Valsts nodevu uzskaites noteikumi" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācija) 18.lpp.
[151] MK 29.05.2012. noteikumi Nr.375 „Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība".
[152] Valsts kases 22.05.2020. e –pasta vēstule Valsts kontrolei.
[153] Latvijas Republikas 2019.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem 2.sējuma 3.1. pielikuma "Konsolidētais valsts budžeta izpildes pārskats", skaidrojums par konsolidēto valsts budžeta izpildi, 23.lpp.
[154] MK 22.04.2014. protokola Nr.24, 32.§ "Informatīvais ziņojums "Par valsts nodevu administrēšanas procesa un ieņēmumu uzskaites sistēmas pilnveidošanu".
[155] Vekseļu likuma ceturtā nodaļa, MK 21.06.2010. noteikumi Nr.558 "Noteikumi par valsts nodevu par operācijām ar vekseļiem", Arhīvu likuma 21.pants un MK 18.12.2012. noteikumi Nr.887 "Noteikumi par valsts nodevu par Latvijas Nacionālā arhīva sociāli tiesiskās izziņas sagatavošanu un izsniegšanu".

[156] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[157] MK 07.08.2018. noteikumi Nr.453 "Valsts nodevu uzskaites noteikumi".
[158] Komerclikuma 23.pants, likuma "Par nodokļiem un nodevām" 14.panta pirmās daļas 1.punkts, sestā, septītā, astotā, astotā prim un devītā daļa, 15.[1]pants.
[159] MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 7., 27.punkts.
[160] Būvniecības likuma 22.panta pirmā daļa.
[161] MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 7., 27.punkts.
[162] MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 27.3.apakšpunkts un 27.[3]punkts.
[163] Latvijas Republikas 2019.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, 2.sējuma 3.1.2.pielikums "Likuma par valsts budžetu 2.pielikuma "Valsts budžeta ieņēmumi" izpilde", 41.lpp.
[164] Būvniecības likums, MK 25.02.2014. noteikumi Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi".
[165] Būvniecības likums, MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 27.[3]punkts.
[166] Komerclikuma 23.pants; MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 7., 27.[2]punkts.
[167] VID 27.04.2020. vēstule Valsts kontrolei Nr.8.14-15/66487 "Par atbildes sniegšanu".
[168] Komerclikuma 23.pants, likuma "Par nodokļiem un nodevām" 14.panta pirmās daļas 1.punkts, sestā, septītā, astotā, astotā prim un devītā daļa, 15.[1]pants.
[169] Būvniecības valsts kontroles biroja 03.04.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[170] MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 27.punkts.
[171] Būvniecības valsts kontroles biroja 05.06.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[172] Būvniecības valsts kontroles biroja 07.09.2020. elektroniski sniegtā informācija. Valsts kontrolei.
[173] MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 7., 8., 27. un 27.[3]punkts.
[174] Būvniecības valsts kontroles biroja 03.04.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[175] Būvniecības valsts kontroles biroja 05.06.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[176] Būvniecības likums, MK 25.02.2014. noteikumu Nr.116 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi" 27.[3]punkts.
[177] Būvniecības valsts kontroles biroja 17.06.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[178] Ekonomikas ministrijas 10.07.2019. vēstule Būvniecības valsts kontroles birojam Nr.3.3-6/2019/3889 "Par skaidrojumu sniegšanu".
[179] Būvniecības valsts kontroles biroja un Valsts kontroles darbinieku tikšanās 11.12.2019.
[180] Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1893/2006 (2006. gada 20. decembris), ar ko izveido NACE 2.red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr.3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām.
[181] MK 11.08.2020. sēdē (protokols Nr.47., 83.§) izskatītais informatīvais ziņojums "Par Ministru kabineta 2019.gada 15.janvāra sēdes protokollēmuma (prot. Nr.2 62.§) "Informatīvais ziņojums "Par Valsts ieņēmumu dienesta un Valsts darba inspekcijas pārbaudēs saistībā ar elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas ieviešanu būvniecībā konstatēto"" 3.punktā dotā uzdevuma izpildi".
[182] Ekonomikas ministrijas 08.09.2020.vēstule Nr.3.3-6/2020/5391N.
[183] Valsts kontroles 15.09.2014. revīzijas Nr.5.1-2-32/2013 ziņojums „Par Latvijas Republikas 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem".
[184] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" anotācija.
[185] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[186] Zinātniskās darbības likuma 34.,35., 36. un 37.pants.
[187] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[188] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[189] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" anotācija.
[190] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" anotācija.
[191] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 12.punkts.
[192] Izņemot gadījumus, kurus nosaka MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[193] Pieejama: http://petijumi.mk.gov.lv/
[194] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 10.punkts.
[195] Informācija tiek apkopota kopš 2000.gada, pieejams: http://tap.mk.gov.lv/vk/dati/.
[196] Informācija pieejama: https://www.mk.gov.lv/lv/content/datu-bazes (skatīts 31.07.2020).
[197] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 11.punkts.
[198] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 14.punkts.
[199] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 27.punkts.
[200] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 29. un 30.punkts.
[201] MK 05.05.2010. noteikumi Nr.413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem".
[202] MK 05.05.2010. noteikumiuNr.413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem" 6.3. un 9.3.punkts.
[203] Valsts pārvaldes pasūtītie pētījumi: pašreizējo problēmu karte, domnīca Providus, 2018.gads, pieejams: http://providus.lv/article/valsts-parvaldes-pasutitie-petijumi-problemu-un-risinajumu-karte (skatīts 29.05.2020).
[204] Valsts pārvaldes pasūtītie pētījumi: pašreizējo problēmu karte, domnīca Providus, 2018.gads Pieejams: http://providus.lv/article/valsts-parvaldes-pasutitie-petijumi-problemu-un-risinajumu-karte (skatīts 29.05.2020).
[205] Valsts pārvaldes pasūtītie pētījumi: pašreizējo problēmu karte, domnīca Providus, 2018.gads, pieejams: http://providus.lv/article/valsts-parvaldes-pasutitie-petijumi-problemu-un-risinajumu-karte (skatīts 29.05.2020).
[206] Aizsardzības ministrija, Ārlietu ministrija, Finanšu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Satiksmes ministrija, Tieslietu ministrija, Veselības ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Zemkopības ministrija, Ekonomikas ministrija, Labklājības ministrija, Iekšlietu ministrija, Valsts kanceleja, Valsts ieņēmumu dienests, Jūrmalas pilsētas pašvaldība, Rēzeknes novada pašvaldība, Valmieras pilsētas pašvaldība, Cēsu novada pašvaldība, Iecavas novada pašvaldība, Limbažu novada pašvaldība, Saldus novada pašvaldība, Brocēnu novada pašvaldība, Siguldas novada pašvaldība, Lielvārdes novada pašvaldība, Liepājas pilsētas pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Daugavpils novada pašvaldība.
[207] Zinātniskās darbības likums, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums, MK 03.01.2013. noteikumi Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[208] 17.07.2020. elektroniski iesniegtā informācija par Valsts kontroles sagatavotiem jautājumiem.
[209] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[210] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".

[211] Saskaņā ar likumu „Par valsts noslēpumu".
[212] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[213] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[214] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[215]Pieejams: www.esfondi.lv.
[216]Pieejams: www.diaspora.lu.lv.
[217] Piemēram, VARAM mājaslapā ir publicēts pētījums "Novērtējums par sadzīves, bīstamo un ražošanas atkritumu sastāvu atkritumu apsaimniekošanas reģionos, atsevišķu atkritumu veidu apsaimniekošanu un atkritumu poligonos apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanas iespējām"[217], kurš ir pieejams arī PKC datubāzē[217], tomēr mājaslapā šāda norāde nav ievietota.
[218] Piemēram, Zemkopības ministrijas pasūtītais pētījums "Uz rezultātiem balstītu agrovides pasākumu ieviešanas iespēju novērtējums" ir pieejams PKC datubāzē[218] (informācija ievietota revīzijas laikā), bet citos publiski pieejamos resursos nav pieejam informācija.
[219] Piemēram, Iecavas novada pašvaldība īstenoja pētījumu "Par administratīvi teritoriālās reformas ietekmes izvērtējuma uz Iecavas novada attīstību veikšanu", publiskojot informāciju savā mājaslapā[219], bet informācija nav pieejama PKC datubāzē.
[220] Piemēram, Valsts ieņēmumu dienests publicējis pētījumu, kas veikts, nepiesaistot ārpakalpojumu, revīzijas laikā attiecīgi precizējot datus.
[221] Piemēram, Jelgavas pilsētas dome pasūtītīja pētījumu "Jelgavas pilsētas sabiedrības līdzdalības izvērtējums publiskās apspriešanas procesos" nepubliskojot ar pētījumu saistīto informāciju.
[222] MK 03.01.2013. noteikumi Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[223] Teritorijas attīstības plānošanas likuma 1.panta 5.punkts.
[224] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 2.punkts.
[225] VARAM 17.07.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[226] 08.09.2020. VARAM vēstule Nr. 2.3.1e/1192
[227] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[228] Liepājas pilsētas pašvaldību un Līvānu novada pašvaldību.
[229] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[230] Jelgavas pilsētas pašvaldība.
[231] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 14.punkts.
[232] MK 05.05.2010. noteikumu Nr.413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem" 6.3. un 9.3.punkts.
[233] Ekonomikas ministrijas gada publiskā pārskata 35.lpp, pieejams: https://www.em.gov.lv/lv/Ministrija/publiskais_parskats/ (skatīts 18.08.2020.).
[234] Jelgavas pilsētas pašvaldības 2019.gada publiskais pārskats, pieejams: https://www.jelgava.lv/files/publiskais_parskats_2019.pdf (skatīts 18.08.2020.).
[235] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 14.punkts.
[236] Likuma „Par pašvaldības budžetiem" 15.panta 1.punkts.
[237] PKC 17.07.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[238] Saldus novada pašvaldība.
[239] Likuma „Par grāmatvedību" 7.pants, MK 21.10.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 10.punkts.
[240] Atbilstoši 03.07.2020. Saldus novada pašvaldības vēstules Nr.2.3.1/289 "Par informācijas sniegšanu" pielikumā pievienotām grāmatvedības reģistru izdrukām samaksātā summa 540 *euro.*
[241] Saldus novada pašvaldības 03.07.2020. vēstule Nr.2.3.1/289 "Par informācijas sniegšanu".
[242] 13.04.2017. Līguma Nr.AA/17 par sabiedriskās domas izpētes pakalpojumiem 2.1.2.punkts.
[243] 30.08.2013. Līgums Nr.387 "Juridisko konsultāciju un pārstāvniecības pakalpojumi Saldus novada pašvaldībai.
[244] Saldus novada pašvaldības 03.07.2020. vēstule Nr.2.3.1/289 "Par informācijas sniegšanu".
[245] Atbilstoši Saldus novada pašvaldības iesniegtām darījumu apliecinošo dokumentu apliecinātām kopijām par kopējo summu 15 198,93 *euro.*
[246] Atbilstoši Saldus novada pašvaldības iesniegtām darījumu apliecinošo dokumentu apliecinātām kopijām par kopējo summu 5 847,16 *euro*.
[247] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 11.punkts.
[248] MK 03.01.2013.noteikumi Nr.1 „Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".
[249] PKC 17.07.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[250] Valsts kontroles 20.07. un 24.07.2020. elektroniski nosūtītā informācija PKC.
[251] MK 03.01.2013.noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 27.punkts.
[252] 17.07.2020. VARAM elektroniski sniegtā informācija.
[253] Saskaņā ar MK 03.01.2013. noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" 25.4.punktu aizpildāmā informācija par veikto pētījumu.
[254] https://www.un.org/en/ga/contributions/scale.shtml.
[255] MK 31.05.2016. sēdes protokols Nr.26, 39.§ (TA-1087-IP) 20.punkts.
[256] Izvērtēšana netika attiecināta: 1) uz kārtējiem maksājumiem Eiropas Kopienas budžetā, kas paredzēti Latvijas Republikas kā ES dalībvalsts saistību izpildes nodrošināšanai, piedaloties ES pašu resursu sistēmā atbilstoši attiecīgajam Eiropas Komisijas *acquis communautaire* (Eiropas Komisijas tiesību aktu un pienākumu kopums); 2) uz iemaksām Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (NATO), OECD; 3) neatkarīgo iestāžu veiktajām iemaksām (Saeima, Tiesībsarga birojs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Valsts kontrole, Augstākā tiesa, Satversmes tiesa, RTV), kā arī Aizsardzības ministrijas veiktās iemaksas. Netika analizēta starptautiskā sadarbība kā arī iestāžu izdevumi divpusējai un daudzpusējai sadarbībai, kuru tā īsteno savas kompetences ietvaros, atbilstoši tiesību aktos noteiktajam.
[257] Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums "Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas 2018., 2019. un 2020.gadam rezultātiem un priekšlikumi par šo rezultātu izmantošanu likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam" (Ministru kabineta 22.08.2017.sēdes protokols Nr.40 44§, kā arī 28.08.2017. ārkārtas sēdes protokols Nr.411§).
[258] Ministru kabineta 31.05.2016. sēdes protokols Nr.26, 39.§ (TA-1087-IP) 20.punkts.
[259] Finanšu ministrija saņēma informāciju no 27 institūcijām: Valsts prezidenta kanceleja, Saeima, Valsts kanceleja, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Tiesībsarga birojs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Aizsardzības ministrija, Ārlietu ministrija, Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Zemkopības ministrija, Satiksmes ministrija, Labklājības ministrija, Tieslietu ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Kultūras ministrija, Valsts kontrole, Pārresoru koordinācijas centrs, Augstākā tiesa, Veselības ministrija, Satversmes tiesa, Patentu valde, Centrālā vēlēšanu komisija, Centrālā zemes komisija, VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs".

[260] Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums "Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas 2018., 2019. un 2020.gadam rezultātiem un priekšlikumi par šo rezultātu izmantošanu likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam" (Ministru kabineta 22.08.2017. sēdes protokols Nr.40 44§, kā arī 28.08.2017. ārkārtas sēdes protokols Nr.411§).
[261] Turpat.
[262] MK 28.08.2017. ārkārtas sēdes protokols Nr.41, 1.§.
[263] Valsts kases pārskats "Konsolidētā kopbudžeta izpilde 2017.gadā (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus)", pieejams: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Saimniecisk%C4%81%20gada%20p%C4%81rskats/2017/Papildinfo/PI_1_250618_kopbudzeta%20konsol.pdf (resurss skatīts 07.12.2018.).
[264] Informācijas avotā norādītie valsts budžeta izdevumu klasifikācijas kodā 7710 "Biedra naudas, dalības maksa un iemaksas starptautiskajās institūcijās" norādītās summas 2017.gadā – 18,7 milj. *euro*, 2018.gadā – 23,9 milj. *euro*, 2019.gadā – 26,1 milj. *euro*.
[265] Ārlietu ministrija, Latvijas kandidatūras, pieejams: https://www.mfa.gov.lv/arpolitika/starptautiskas-organizacijas/latvija-apvienoto-naciju-organizacija/latvijas-kandidaturas (resurss skatīts 30.07.2020.).
[266] Ārlietu ministrija, Latvija Apvienoto Nāciju Organizācijā, pieejams: https://www.mfa.gov.lv/arpolitika/starptautiskas-organizacijas/latvija-apvienoto-naciju-organizacija (resurss skatīts 30.07.2020.).
[267] 1.Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta "Finanšu pārskatu sniegšana" 6.punkts.
[268] 19.Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta "Uzkrājumi, iespējamās saistības vai iespējamie aktīvi" 19.punkts.
[269] 19.Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta "Uzkrājumi, iespējamās saistības vai iespējamie aktīvi" 18.punkts.
[270] 19.Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standarta "Uzkrājumi, iespējamās saistības vai iespējamie aktīvi" 36.punkts.
[271] Valsts prezidenta kanceleja, Saeima, Ministru kabinets, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Tiesībsargs, Sabiedrības integrācijas fonds, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Ārlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Zemkopības ministrija, Labklājības ministrija, Tieslietu ministrija, Satiksmes ministrija, Vides un reģionālās attīstības ministrija, Kultūras ministrija, Pārresoru koordinācijas centrs, Augstākā tiesa, Veselības ministrija, Satversmes tiesa, Prokuratūra, Centrālā vēlēšanu komisija, Centrālā zemes komisija, Radio un Televīzija.
[272] Ārlietu ministrijas 09.09.2020. vēstule Nr.6-2.3.1e/944.
[273] A.Fogels ,,Modernās starptautiskās tiesības", 2009, 221.lpp.
[274] MK 31.05.2016. sēdes protokola Nr.26, 39.§ (TA-1087-IP) 20.punkts.
[275] Izvērtēšana netika attiecināta: 1) uz kārtējiem maksājumiem Eiropas Kopienas budžetā, kas paredzēti Latvijas Republikas kā ES dalībvalsts saistību izpildes nodrošināšanai, piedaloties ES pašu resursu sistēmā atbilstoši attiecīgajam Eiropas Komisijas *acquis communautaire* (Eiropas Komisijas tiesību aktu un pienākumu kopums); 2) uz iemaksām Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (NATO), OECD; 3) neatkarīgo iestāžu veiktajām iemaksām (Saeima, Tiesībsarga birojs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Valsts kontrole, Augstākā tiesa, Satversmes tiesa), kā arī Latvijas radio un televīzijas un Aizsardzības ministrijas veiktajām iemaksām.
[276] Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums "Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas 2018., 2019. un 2020.gadam rezultātiem un priekšlikumi par šo rezultātu izmantošanu likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam" (Ministru kabineta 22.08.2017.sēdes protokols Nr.40 44§, kā arī 28.08.2017. ārkārtas sēdes protokols Nr.41, 1.§)
[277] Izvērtēšana netika attiecināta: 1) uz kārtējiem maksājumiem Eiropas Kopienas budžetā, kas paredzēti Latvijas Republikas kā ES dalībvalsts saistību izpildes nodrošināšanai, piedaloties ES pašu resursu sistēmā atbilstoši attiecīgajam Eiropas Komisijas *acquis communautaire* (Eiropas Komisijas tiesību aktu un pienākumu kopums); 2) uz iemaksām Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (NATO), OECD; 3) neatkarīgo iestāžu veiktajām iemaksām (Saeima, Tiesībsarga birojs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Valsts kontrole, Augstākā tiesa, Satversmes tiesa), kā arī Latvijas radio un televīzijas un Aizsardzības ministrijas veiktajām iemaksām.
[278] MK 29.04.2003. noteikumu Nr.237 „Ārlietu ministrijas nolikums" 4.2., 6.1. un 6.2.apakšpunkts, MK 29.04.2003. noteikumu Nr.237 „Ārlietu ministrijas nolikums" 7.3. apakšpunkts.
[279] MK 29.04.2003. noteikumu Nr.237 „Ārlietu ministrijas nolikums" 1.punkts un 7.3.apakšpunkts, likuma "Par Latvijas Republikas starptautiskajiem līgumiem" 15.pants.
[280] Spēkā esošie starptautiskie līgumi, pieejams: https://likumi.lv/ta/saraksts/starptautiskie-ligumi/fg1/1/offset/0/cs/50/ (resurss skatīts 30.07.2020.).
[281] Ārlietu ministrija, Starptautiskās organizācijas, kuru dalībvalsts ir Latvija, pieejams: https://www.mfa.gov.lv/arpolitika/starptautiskas-organizacijas/starptautiskas-organizacijas-kuru-dalibvalsts-ir-latvija (resurss skatīts 30.07.2020.).
[282] Valsts prezidenta kanceleja, Saeima, Ministru kabinets, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Tiesībsargs, Sabiedrības integrācijas fonds, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Ārlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Zemkopības ministrija, Labklājības ministrija, Tieslietu ministrija, Satiksmes ministrija, Vides un reģionālās attīstības ministrija, Kultūras ministrija, Pārresoru koordinācijas centrs, Augstākā tiesa, Veselības ministrija, Satversmes tiesa, Prokuratūra, Centrālā vēlēšanu komisija, Centrālā zemes komisija, Radio un Televīzija.
[283] Likuma par budžetu un finanšu vadību 14.panta otrā daļa.
[284] Valsts pārvaldes iestādes oficiālās tīmekļa vietnes sadaļā "Darbības joma" iekļauj informāciju par starptautisko sadarbību un Latvijas dalību starptautiskajās organizācijās un šo sadarbību regulējošajiem normatīvajiem aktiem (MK 14.07.2020. noteikumu Nr.445 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā" 20.4.3. un 20.4.5.apakšpunkts).
[285] Finanšu ministrijas 05.07.2019. vēstule Nr.1.2.-8/15-2/3175.
[286] A.Fogels ,,Modernās starptautiskās tiesības", 2009, 27.lpp.
[287] Valsts kase, Saistības pret darbiniekiem par darba samaksu, pieejams; https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/M%C4%81c%C4%ABbu%20materi%C4%81li/Saistibas_pret_darbiniekiem.pdf (resurss skatīts 30.07.2020.).
[288] Finanšu ministrijas 05.07.2019. vēstule Nr.1.2.-8/15-2/3175.
[289] ANO Vienotais personāla pensiju fonds, pieejams: https://www.unjspf.org (resurss skatīts 30.07.2020.).
[290] Starptautiskais koordinēto organizāciju atalgojumu un pensiju dienests, pieejams: https://www.sirp-isrp.org/index.php?lang=en (resurss skatīts 30.07.2020.).
[291] Fonda pielāgotās pensiju sistēmas regulējuma un noteikumu (*Regulations, Rules and Pension Adjustment Systemof the United NationsJoint Staff Pension Fund*) 17. un 26.pants, pieejams: https://www.unjspf.org/regulations-and-rules-of-the-unjspf/ (resurss skatīts 30.07.2020.).
[292] Fonda pielāgotās pensiju sistēmas regulējuma un noteikumu (*Regulations, Rules and Pension Adjustment Systemof the United NationsJoint Staff Pension Fund*) 17. un 25.pants, pieejams: https://www.unjspf.org/regulations-and-rules-of-the-unjspf/ (resurss skatīts 30.07.2020.).
[293] https://www.oecd.org/about/budget/financial-statements.htm (resurss skatīts 30.07.2020.).
[294] Eiropas Policijas birojs –Eiropol – no darbinieka tiek ieturēta viena trešā daļa no aprēķinātās iemaksu likmes pēcnodarbinātības labumu nodrošināšanai, ar nosacījumu, ka tā nedrīkst pārsniegt 2% no nodarbinātā pamatalgas. Pārējo daļu sedz Eiropas Policijas birojs – Eiropol.

Dzelzceļu sadarbības organizācija – darbinieks var pievienoties Šveices pensiju fondam, ja tas nav pievienojies savas valsts pensiju fondam. Organizācija sedz 50% no iemaksas, bet ne vairāk kā 5% no nodarinātā atalgojuma apmēra. Helsinku konvencijas sekretariāts – ja darbinieks nav pievienojies pensiju shēmai, viņš var brīvprātīgi pievienoties Somijas valdības pensiju fondam, veicot iemaksas no sava atalgojuma.

[295] 35 starptautiskajām organizācijām nodrošina pēcnodarbinātības pabalstu izmaksu fonds un 17 starptautiskajām organizācijām – dienests.

[296] Eiropol, Dzelzceļu sadarbības organizācija, Helsinku konvencijas sekretariāts un Eiropas Digitālā bibliotēka *Europeana*.

[297] https://www.vtv.fi/en/publications/financial-liabilities-of-the-government-in-international-organisations/ (resurss skatīts 06.11.2018.)

[298] Valdība finansiālās saistības starptautiskajās organizācijās, pieejams: https://www.vtv.fi/en/publications/financial-liabilities-of-the-government-in-international-organisations/ (resurss skatīts 06.11.2018.).

[299] Likuma par budžetu un finanšu vadību I nodaļas "Likumā lietotie termini" termina "valsts budžeta ilgtermiņa saistības" skaidrojums.

[300] Valsts budžeta ilgtermiņa saistības — valsts funkciju, valstiski nozīmīgu pasākumu, projektu vai starptautiski uzņemto saistību izpildes nodrošināšanai noslēgtie līgumi, to skaitā līgumi par saņemamiem pakalpojumiem, saskaņā ar kuru noteikumiem budžeta finansēta institūcija veic maksājumus saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados (Likuma par budžetu un finanšu vadību 17.panta pirmā daļa).

[301] Ministru kabineta 03.12.2019. rīkojuma Nr.612 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

[302] Atbilstoši MK 17.07.2018.noteikumu Nr.421 "Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas" 41.punktam līdzekļus no programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" piešķir valstiski īpaši nozīmīgiem pasākumiem, valsts pamatbudžeta apropriācijās neparedzētiem izdevumiem katastrofu un dabas stihiju seku novēršanai un to radīto zaudējumu kompensēšanai un citiem neparedzētiem gadījumiem.

[303] https://www.oecd.org/legal/OECD_Financial_Regulations_EN.pdf.

[304] Ministru kabineta 2019.gada 5.novembra rīkojuma Nr.549 "Par apropriācijas pārdali starp Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta apakšprogrammām" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)"

[305] Ministru kabineta 2019.gada 5.novembra rīkojuma Nr.549 "Par apropriācijas pārdali starp Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta apakšprogrammām" 1.1.apakšpunkts.

[306] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs", MK 19.06.2018. noteikumi Nr.344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".

[307] Uzkrājumi ir viens no saistību posteņiem bilancē.

[308] MK noteikumi 13.02.2018. Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".

[309] MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 237. – 264. punkts.

[310] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs", MK 19.06.2018. noteikumi Nr.344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".

[311] Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas sadaļa "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite".

[312] Piemēram: likums "Par izdienas pensijām iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm"; Tiesnešu izdienas pensiju likums; Prokuroru izdienas pensiju likums; Diplomātu izdienas pensiju likums; Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu izdienas pensiju likums; Militārpersonu izdienas pensiju likums; Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā iesaistīto darbinieku izdienas pensiju likums; Satversmes aizsardzības biroja amatpersonu izdienas pensiju likums; Valsts drošības iestāžu amatpersonu izdienas pensiju likums; Valsts un pašvaldību profesionālo orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka mākslinieku izdienas pensiju un baleta mākslinieku pabalsta par radošo darbu likums; likums "Par Valsts prezidenta darbības nodrošināšanu"; Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likums.

[313] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs", MK 19.06.2018. noteikumi Nr.344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".

[314] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".

[315] Valsts kases Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas sadaļa "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite".

[316] Rokasgrāmatas sadaļā "Saistību pret darbiniekiem par darba samaksu uzskaite" saistošo dokumentu sadaļā minēti vairāki likumi, kas nosaka izdienas pensijas, piemēram, likums „Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm" u.c.

[317] Piemēram, likums „Par izdienas pensijām iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm"; Tiesnešu izdienas pensiju likums, Prokuroru izdienas pensiju likums; Diplomātu izdienas pensiju likums; Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu izdienas pensiju likums; Militārpersonu izdienas pensiju likums; Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā iesaistīto darbinieku izdienas pensiju likums; Satversmes aizsardzības biroja amatpersonu izdienas pensiju likums; Valsts drošības iestāžu amatpersonu izdienas pensiju likums; Valsts un pašvaldību profesionālo orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka mākslinieku izdienas pensiju un baleta mākslinieku pabalsta par radošo darbu likums; likums „Par Valsts prezidenta darbības nodrošināšanu"; Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likums.

[318] Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei un uzrādīšanai 2019.gada pārskatā, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/gramatvedibas-uzskaite/skaidrojumi (resurss skatīts 16.03.2020.).

[319] Latvijas Republikas Ministru Padomes 26.03.1992. lēmums Nr.104 apstiprināt nolikumu "Par izdienas pensijām".

[320] LR Saeima, Tiesību uz speciālo pensiju noteikšanas prakse Eiropā, 38. un 44.lpp., 2018.

[321] Valsts kase, Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas, 2018, pieejams: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/Rokasgramata_gr_ved_uzskaite.pdf. (resurss skatīts 15.08.2020.).

[322] Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 39.pants, Nacionālo bruņoto spēku likuma 59.pants.

[323] Valsts kontroles 28.02.2020. vēstule Nr.6-2.3.1e/241 "Par Valsts kases sagatavoto projektu "Vadlīnijas izdienas pensiju grāmatvedības uzskaitei 2019.gada pārskatā"".

[324] MK 03.08.2004. noteikumu Nr.677 "Valsts kases nolikums" 5.7. apakšpunkts.

[325] Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavotais pārskats "Koledžas un bakalaura līmeņa absolventu īss raksturojums", pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/statistika/augst_izgl/Raksts_par_koledzas_un_bakalaura_studiju_absolventiem_29_06_2020_s_as.pdf (skatīts 14.08.2020.).

[326] Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma 15.[1]pants.

[327] Valsts kase, Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas, 2018, pieejams: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/Rokasgramata_gr_ved_uzskaite.pdf (resurss skatīts 10.07.2020.).

[328] Valsts kase, Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmatas, 2018.; Pēcnodarbinātības labumu uzskaite, 273.lp., un 13.6.piemērs – pēcnodarbinātības pabalsta uzskaite, 287. – 289.lp; pieejams: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/Rokasgramata_www_092019.pdf (resurss skatīts 04.03.2020.).

[329] Aglonas, Aizkraukles, Aizputes, Aknīstes, Alojas, Alūksnes, Amatas, Apes, Auces, Baltinavas, Balvu, Bauskas, Beverīnas, Brocēnu, Burtnieku, Cēsu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Dobeles, Dundagas, Durbes, Engures, Ērgļu, Grobiņas, Gulbenes, Inčukalna, Jaunjelgavas, Jaunpiebalgas, Jelgavas, Jēkabpils, Kandavas, Kārsavas, Kocēnu, Kokneses, Krāslavas, Krimuldas, Krustpils, Kuldīgas, Limbažu, Līgatnes, Līvānu, Lubānas, Ludzas, Madonas, Mazsalacas, Mērsraga, Neretas, Nīcas, Ogres, Olaines, Ozolnieku, Pārgaujas, Pāvilostas, Pļaviņu, Preiļu, Priekules, Priekuļu, Rēzeknes, Riebiņu, Ropažu, Rucavas, Rugāju, Rundāles, Salacgrīvas, Saldus, Sējas, Siguldas, Skrundas, Smiltenes, Strenču, Talsu, Tērvetes, Tukuma, Vaiņodes, Valkas, Varakļānu, Vārkavas, Vecpiebalgas, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes, Viļakas, Viļānu un Zilupes novada pašvaldība.

[330] Aglonas, Aizkraukles, Aknīstes, Alojas, Alūksnes, Amatas, Apes, Baltinavas, Balvu, Bauskas, Beverīnas, Brocēnu, Burtnieku, Cēsu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Dobeles, Dundagas, Durbes, Engures, Ērgļu, Grobiņu, Gulbenes, Inčukalna Jaunjelgavas, Jaunpiebalgas, Jelgavas, Jēkabpils, Kandavas, Kārsavas, Kocēnu, Kokneses, Krāslavas, Krimuldas, Krustpils, Kuldīgas, Limbažu, Līgatnes, Līvānu, Ludzas, Madonas, Mazsalacas, Mērsraga, Neretas, Nīcas, Ogres, Ozolnieku, Pārgaujas, Pāvilostas, Pļaviņu, Preiļu, Priekules, Priekuļu, Rēzeknes, Riebiņu, Rucavas, Rugāju, Rundāles, Salacgrīvas, Saldus, Siguldas, Skrundas, Smiltenes, Strenču, Talsu, Tērvetes, Tukuma, Valkas, Varakļānu, Vārkavas, Vecpiebalgas, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes, Viļakas, Viļānu un Zilupes novada pašvaldība.

[331] Tajā skaitā uzkrājumi 167 391 *euro* apmērā, kas nav atbilstoši klasificēti un uzrādīti bilances postenī "Saistības".

[332] Pašvaldību domes vai padomes priekšsēdētāji un/vai algotie priekšsēdētāju vietnieki laika posmā no 04.05.1990. līdz šim brīdim.

[333] Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma 15.[1] panta pirmā daļa.

[334] Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma 15.[1] panta otrā daļa.

[335] Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma 15.[1] panta pirmā daļa.

[336] Auces, Babītes, Balvu, Bauskas, Durbes, Jelgavas, Kocēnu, Krāslavas, Kuldīgas, Limbažu, Rucavas, Rugāju, Rundāles, Salacgrīvas, Saulkrastu un Ventspils novads.

[337] Arhīvu likuma 6.panta astotā daļa un 7.pants.

[338] Jelgavas novada pašvaldības vēstule Nr.JNP/3-18.2/20/202.

[339] MK 06.11.2012. noteikumi Nr.747 "Latvijas Nacionālā arhīva darbības noteikumi".

[340] Alūksnes, Balvu, Dagdas, Gulbenes, Jēkabpils, Madonas, Rēzeknes, Saldus, Talsu, Tukuma, Vecpieblagas, Ventspils un Viļakas novada pašvaldība.

[341] Revīzijas laikā ir konstatētas neatbilstības Viļakas novada pašvaldība uzkrājumu apjomā.

[342] Ieskaitot VSAOI.

[343] Durbes, Krustpils, Priekules, Siguldas, Varakļānu, Vecpiebalgas un Viļakas novada pašvaldība.

[344] Vecpiebalgas un Viļakas novada pašvaldība.

[345] Priekules un Varakļānu novada pašvaldība.

[346] Durbes, Krustpils un Siguldas novada pašvaldība.

[347] MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 247.2.apakšpunkts.

[348] https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/Rokasgramata_www_092019.pdf, (287.lpp.), resurss skatīts 24.07.2020.

[349] MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 256.punkts.

[350] MK 09.09.2008. noteikumu Nr.728 "Noteikumi par kārtību, kādā veicamas un atmaksājamas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts pensijas apdrošināšanai par personu, kura bijusi pašvaldības domes vai padomes priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja vietnieks un saņem pašvaldības pabalstu, iemaksu apmēru un kārtību, kādā reģistrējams minēto personu valsts pensijas kapitāls" 5.punkts.

[351] MK 19.06.2018. noteikumu Nr.344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 3.14.apakšpunkts un 70.punkts.

[352] Valsts kases vadlīnijas "Gada pārskatā uzrādāmā informācija par COVID-19 ietekmi", pieejamas: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/COVID_ietekme_precizets_170420.pdf (resurss skatīts 27.04.2020.).

[353] Valsts kases vadlīnijas "Gada pārskatā uzrādāmā informācija par COVID-19 ietekmi", pieejamas: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/COVID_ietekme_precizets_170420.pdf (resurss skatīts 27.04.2020.).

[354] Valsts kontroles 10.09.2020. revīzijas ziņojums Nr.2.4.1-19/2019 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2019.gada pārskata sagatavošanas pareizību".

[355] Kultūras ministrijas informatīvais ziņojums "Par Latvijas valsts simtgades svinību pasākumu plānu 2017. – 2021. gadam", pieņemts zināšanai Ministru kabinetā 13.12.2016. (prot.Nr.68, 69.§).

[356] No valsts budžeta papildus piešķirot 32,2 milj. *euro*, no resoru esošā budžeta līdzekļiem – 26,9 milj. *euro*.

[357] Pieņemts zināšanai Ministru kabinetā 2016.gada 13.decembrī (prot. Nr.68, 69.§).

[358] Forums "Latvijas valsts simtgade: programmas izvērtējums un 2020.gada notikumi", pieejams: https://lv100.lv/programma/kalendars/lv100-forums/ (resurss skatīts 17.08.2020).

[359] Latvijas valsts simtgades programmas īstenošanas ietekmes izvērtējums par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim, 183. lpp, pieejams, https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/petijumi/LKA%20ZPC_LV100%20ietekmes%20izv%C4%93rt%C4%93jums_2019_Izv%C4%93rt%C4%93jums.pdf (resurss skatīts 15.08.2020).

[360] Turpat.

[361] MK 13.12.2016. rīkojums Nr.769 "Par Latvijas valsts simtgades pasākumu plāna 2017. – 2021.gadam īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējumu sadalījumu", MK 21.08.2018. noteikumi Nr. 529 "Kārtība, kādā aprēķina un piešķir valsts budžeta līdzekļu finansējumu programmas "Latvijas skolas soma" īstenošanai no 2018.gada 1.septembra līdz 2018.gada 31.decembrim".

[362] Kultūras ministrijas 12.12.2016. informatīvais ziņojums "Par Latvijas valsts simtgades pasākumu plānu 2017.–2021.gadam", Ministru kabinetā pieņemts zināšanai 13.12.2016.

[363] Aizsardzības ministrijā, Ārlietu ministrijā, Ekonomikas ministrijā, Finanšu ministrijā, Iekšlietu ministrijā, Izglītības un zinātnes ministrijā, Kultūras ministrijā, Veselības ministrijā un Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē.

[364] Latvijas valsts simtgades programmas īstenošanas ietekmes izvērtējums par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim, pieejams,

https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/petijumi/LKA%20ZPC_LV100%20ietekmes%20izv%C4%93rt%C4%93jums_2019_Izv%C4%93rt%C4%93jums.pdf (resurss skatīts 15.08.2020).

[365] Izglītības un zinātnes ministrijai sniegtais atzinums ar iebildi sniegts apjoma ierobežojumu dēļ, jo par piešķirto finansējumu 27 200 *euro* apmērā aktivitātes "100 stāsti par jauniem cilvēkiem Latvijā "TUESI.LV"" īstenošanai saskaņā ar noslēgto līgumu biedrībai "NEXT" līdz 01.04.2020. bija jāiesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai gala pārskats un pieņemšanas – nodošanas akts par paveikto. Tomēr revīzijas laikā biedrība "NEXT" nav iesniegusi iepriekš minēto informāciju Izglītības un zinātnes ministrijai. Līdz ar to revidenti nesniedz vērtējumu par finansējuma 27 200 *euro* apmērā izlietojumu atbilstoši mērķim.

[366] Ekonomikas ministrijai, Kultūras ministrijai un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

[367] Uz Simtgadi attiecinātas arī infrastruktūras izveides projektu īstenošanas izmaksas, piemēram, koka platformas un pieejas laipu izbūvi vides objektam, reklāmas stenda ierīkošanu, parku labiekārtošanu un veidošanu, skvēra sakārtošanu un strūklakas izveidi, koku stādīšanu.

[368] Kultūras ministrijas 15.02.2019. vēstule Nr.10.1-1/351 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-30/2018".

[369] Forums "Latvijas valsts simtgade: programmas izvērtējums un 2020. gada notikumi", pieejams: https://lv100.lv/programma/kalendars/lv100-forums/ (resurss skatīts 17.08.2020.).

[370] Latvijas valsts simtgades programmas īstenošanas ietekmes izvērtējums par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim, pieejams, https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/petijumi/LKA%20ZPC_LV100%20ietekmes%20izv%C4%93rt%C4%93jums_2019_Izv%C4%93rt%C4%93jums.pdf (resurss skatīts 15.08.2020).

[371] Turpat, 132.lpp.

[372] MK 13.12.2016. rīkojums Nr.769 "Par Latvijas valsts simtgades pasākumu plāna 2017. – 2021. gadam īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadalījumu", pieejams: https://likumi.lv/ta/id/287444 (resurss skatīts 15.08.2020.).

[373] Latvijas valsts simtgades programmas īstenošanas ietekmes izvērtējums par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim, pieejams, https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/petijumi/LKA%20ZPC_LV100%20ietekmes%20izv%C4%93rt%C4%93jums_2019_Izv%C4%93rt%C4%93jums.pdf (resurss skatīts 15.08.2020.).

[374] Turpat.

[375] Valsts kases projekts "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju un ārējo normatīvo aktu izstrāde, mācību organizēšana un normatīvo aktu prasību ieviešana atbilstoši Valsts kases kompetencei".

[376] Ministru kabineta 04.07.2012. ar rīkojumu Nr.311 apstiprinātās koncepcijas "Koncepcija par vienotas valsts iestāžu finanšu un vadības grāmatvedības sistēmas un finanšu analīzes rīka izveidi, nodrošinot finanšu un cilvēkresursu vadību" 56.lp.

[377] Valsts kontroles revīzijas ziņojums Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem".

[378] Projekts atbilst projekta pazīmēm – veiktās aktivitātes veido unikālu procesu kompleksu ar augstu sarežģītības pakāpi, un aktivitātēm kopumā ir noteikts mērķis, kura sasniegšanai tiek veiktas koordinētas un kontrolētas darbības, ar noteiktu budžetu un sākuma un beigu datumu.

[379] Projektu vadības institūta metodoloģija "A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) 5th edition".

[380] Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.pants, Likuma par budžetu un finanšu vadību 46.panta pirmā daļa, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.

[381] Valsts kases 10.07.2014. un 25.01.2016. "Valsts kases projektu vadības rokasgrāmata".

[382] Valsts kases un SIA Ernst&Young Baltic 04.06.2015. noslēgtā līguma Nr.VKI/K/15/281 ietvaros 31.10.2018. saņemtais darbu izpildes akts par 3.nodevuma izpildi.

[383] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.

[384] State Audit Office of Georgia 25.12.2019. Performance Audit Report „The progress with the Implementation of IPSAS for the year 2020".

[385] Valsts kases 05.06.2015. apstiprinātā projekta plāna 1.pielikums.

[386] Valsts kases 08.03.2019. Vadības komitejai iesniegtā projekta progresa pārskata pielikums "Grozījumi Valsts kases 05.06.2015. apstiprinātajā plānā Nr.57".

[387] Valsts kases 15.11.2019. Vadības komitejai iesniegtā projekta progresa pārskata pielikums "Grozījumi Valsts kases 05.06.2015. apstiprinātajā plānā Nr.57".

[388] Valsts kases 19.04.2016. Projekta sanāksmes protokols Nr.138.

[389] Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" un Ministru kabineta 19.06.2018. noteikumi Nr.344 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".

[390] Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmata, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/gramatvedibas-uzskaites-rokasgramatas (resurss skatīts 20.08.2020.).

[391] Valsts kases darba dokuments "Mācību "Normatīvo aktu par grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu budžeta iestādēs prasību piemērošana" norises kārtība".

[392] Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" un Ministru kabineta noteikumu projekts "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".

[393] Grāmatvedības uzskaites rokasgrāmata, pieejams: https://www.kase.gov.lv/metodika/rokasgramatas-un-vadlinijas/gramatvedibas-uzskaites-rokasgramatas (resurss skatīts 20.08.2020.).

[394] Valsts kases 07.07.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.

[395] Valsts kases 08.03.2018. Projekta sanāksmes protokola Nr.288 2.pielikums.

[396] Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Centrālai statistikas pārvaldei, Valsts policijai, Latvijas organiskās sintēzes institūtam, Valsts izglītības satura centram, Latvijas Nacionālajam kultūras centram, Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, Nacionālās mākslas vidusskolai, Lauku atbalsta dienestam, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam un Zāļu valsts aģentūrai.

[397] Dalībnieki no Latvijas investīciju un attīstības aģentūras, no Latvijas universitātes, tāpat augstākā līmeņa atbildīgo finanšu darbinieku vietā apmācības piedalījušies, piemēram, pašvaldības auditors, ministrijas Finanšu kontroles un pārskatu nodaļas referents u.tml.

[398] Saskaņā ar revidentu veikto aplēsi par pamatu ņemot Līguma „par Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskates vadlīniju (standartu) un to piemērošanas rokasgrāmatu izstrādi un apmācību nodrošināšanu" finanšu piedāvājumā norādīto izmaksu summu par apmācību nodrošināšanu, attiecinot viena mācību dalībnieka izmaksas uz Standartizācijas projekta komandu (seši cilvēki).

[399] SIA Ernst&Young Baltic 31.10.2018. „Pārskats par mācību norisi (3.nodevums)".

[400] Valsts kases Vadības komitejai 09.03.2018. iesniegtā projekta risku analīze 2018.gadam.

[401] Valsts kases 07.07.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.

[402] Valsts kases 07.07.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[403] Valsts kases 04.08.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[404] Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa Regulas (ES) 2016/679 (par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).
[405] Valsts kases 15.11.2019. progresa pārskata Nr.20 1.pielikums.
[406] Valsts kases Pārskatu departamenta 09.03.2018. Projekta/Pasākuma „Prioritārā pasākuma "Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana" ietvaros izstrādāto Rokasgrāmatu e-pieejamības nodrošināšana" pamatojums.
[407] SIA Ernst&Young 14.04.2015. Piedāvājums atklātam konkursam "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju (standartu) un to piemērošanas rokasgrāmatu izstrāde un apmācību nodrošināšana", 271.lpp.
[408] Valsts kases un SIA Ernst&Young Baltics 04.06.2015. noslēgtais līgums Nr.VKI/K/15/281.
[409] Valsts kases 24.07.2020. elektroniski sniegtā informācija Valsts kontrolei.
[410] Standartizācijas projekta plānā kā projekta komanda noteikti – projekta uzraugs, projekta vadītājs, četri projekta vadības grupas dalībnieki un pēc nepieciešamības citi Valsts kases speciālisti.
[411] Valsts kases 10.07.2014. un 25.01.2016. "Valsts kases projektu vadības rokasgrāmata".
[412] Valsts kases projekta "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju (standartu) un to piemērošanas rokasgrāmatu izstrāde un apmācību nodrošināšana" 19.04.2016. sanāksmes protokols Nr. 138.
[413] Valsts kases Iekšējā audita departamenta direktores vietnieces 24.07.2019. e-pasta vēstule.
[414] Valsts kases sniegtā informācija 17.01.2020. semināra "Grāmatvedības uzskaite un 2019.gada pārskats" laikā.
[415] Valsts kases un SIA PricewaterhouseCoopers 15.03.2013. noslēgtais līgums Nr.VKI/K/13/89.
[416] SIA PricewaterhousCoopers 20.12.2013. Pavadvēstule par veikto izpētes darbu attiecībā uz atvasināto finanšu instrumentu uzskaiti, uzrādīšanu, kā arī informācijas atklāšanu Valsts konsolidētajā finanšu pārskatā.
[417] Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[418] Valsts kases un SIA PricewaterhousCoopers 06.11.2019. noslēgtā vienošanās par finanšu konsultāciju sniegšanu par procentu likmju mijmaiņas darījumu efektivitātes novērtēšanas piemērotākajām metodēm valsts parāda vadībā un šo darījumu efektivitātes uzskaiti un atspoguļošanu finanšu pārskatos saskaņā ar vispārpieņemtiem finanšu pārskatu principiem.
[419] Likuma par budžetu un finanšu vadību 32.pants.
[420] Finanšu ministrijas 08.06.2020. izziņa par atzinumos sniegtajiem iebildumiem Ministru kabineta noteikumu projektam "Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība", 35.lpp.
[421] State Audit Office of Georgia 25.12.2019. Performance Audit Report „The progress with the Implementation of IPSAS for the year 2020".
[422] SIA Ernst&Young „International Public Sector Accounting Standards Disclosure Checklist", 2018.
[423] National Audit Office „IPSAS Compliance Guide", november 2010.
[424] Valsts kases un SIA Ernst&Young Baltics 04.06.2015. noslēgtais līgums Nr.VKI/K/15/281.
[425] Valsts kases un SIA Ernst&Young Baltics 04.06.2015. noslēgtais līgums Nr.VKI/K/15/281.
[426] Valsts kases 21.11.2019. Vadības komitejas sanāksmes protokols Nr.28.
[427] Valsts kases 10.07.2014. un 25.01.2016. apstiprinātā "Valsts kases projektu vadības rokasgrāmata".
[428] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.
[429] Valsts kases 23.01.2015. apstiprinātais atklāta konkursa nolikums Nr.VK/2015/01 "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju (standartu) un to piemērošanas rokasgrāmatu izstrāde un apmācību nodrošināšana" (ar grozījumiem 13.03.2015.).
[430] Valsts kases 23.01.2015. apstiprinātais atklāta konkursa nolikums Nr.VK/2015/01 "Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites vadlīniju (standartu) un to piemērošanas rokasgrāmatu izstrāde un apmācību nodrošināšana" (ar grozījumiem 13.03.2015.).
[431] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 10.pants.
[432] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 9.panta otrās daļas 1.punkts.
[433] Ja nodokļu maksātājs neveic pēc kārtas divus maksājumus lēmumā par atbalsta piemērošanu noteiktajos termiņos un apmērā vai neveic kārtējos nodokļu maksājumus nodokļu likumos noteiktajos termiņos, vai noteiktajos termiņos neveic nodokļu maksājumus, kuru samaksas termiņš pagarināts likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24.pantā un 26.panta vienpadsmitajā daļā noteiktajā kārtībā, vai neveic citus maksājumus valsts budžetā, kuriem iestājies samaksas termiņš.
[434] MK 24.05.2017. rīkojuma Nr.245 „Par Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018. – 2021. gadam" pielikuma „Esošās situācijas apraksts" 10.4.apakšnodaļas „Kompensējošie pasākumi" 10.11.tabulas 9.punkts un Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums un šī likuma likumprojekta anotācija.
[435] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 6.pants un šī likuma likumprojekta anotācija, Ziņas par nodokļu parādu struktūru uz 01.10.2017., pieejams, https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/paradu_struktura_01_10_2017.pdf (resurss skatīts 01.06.2020.) un revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5.apakšnodaļa "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 60.attēls, 311.lp..
[436] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 5.panta trešā daļa.
[437] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 8.panta otrā daļa.
[438] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 5.panta pirmā daļa un 9.panta otrā daļa.
[439] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 10.pants.
[440] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr. 2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5. apakšnodaļa "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 61.attēls 312.lp.
[441] VID 18.01.2019. e-pasta vēstule un VID 23.07.2019. vēstule Nr.4.3-11/49542, VID 18.06.2020. vēstule Nr.VID.4.1/NNVP/19769.
[442] Nodokļu maksātājam vairs nebija nodokļu parādu, jo tika precizēta nodokļu deklarācija, nodokļu pārmaksa novirzīta parāda segšanai vai nodokļu maksātājs tika likvidēts.
[443] VID 10.01.2020. Nr.4.3-11/1829, 03.02.2020. Nr.4.3-11/7826, 18.02.2020. Nr.b/n, 21.05.2020. vēstule Nr.4.1/NNVP/8547, VID 18.06.2020. vēstule Nr.VID.4.1/NNVP/19769, VID 08.07.2020. vēstule Nr.VID.4.1/NNVP/24805, Valsts kontroles revīzijas ziņojums Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5. apakšnodaļa "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 61.attēls 312.lp.
[444] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5.apakšnodaļas "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 310.lp.
[445] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums.

[446] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 9.panta otrā daļa un VID 26.09.2017. iekšējo noteikumu Nr.54 "Nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta pasākuma administrēšanas kārtība" IV. nodaļa "Lēmuma par atbalsta piemērošanu izpildes kontrole".
[447] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1.-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5.apakšnodaļa "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 313.lp.
[448] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums un VID 26.09.2017. iekšējo noteikumi Nr.54 „Nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta pasākuma administrēšanas kārtība" V. nodaļa "Nokavējuma naudas un soda naudas dzēšana".
[449] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 9.panta otrā daļa un VID 26.09.2017. iekšējo noteikumu Nr.54 "Nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta pasākuma administrēšanas kārtība" IV. nodaļa "Lēmuma par atbalsta piemērošanu izpildes kontrole" .
[450] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 9.panta otrā daļa un VID 26.09.2017. iekšējo noteikumu Nr.54 "Nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta pasākuma administrēšanas kārtība" IV. nodaļa "Lēmuma par atbalsta piemērošanu izpildes kontrole".
[451] VID misija, vīzija, pieejams: https://www.vid.gov.lv/lv/par-vid-0 (resurss skatīts 01.06.2020.).
[452] VID stratēģija, plāns, pārskati, pieejams: https://www.vid.gov.lv/lv/strategija-plans-parskati (resurss skatīts 01.06.2020.).
[453] Revīzijas ziņojuma "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5.apakšnodaļa "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 313.lp.
[454] VID 03.02.2020. vēstule Nr.4.3-11/7826 un VID 10.06.2020. vēstule Nr.VID.4.1/NNVP/16917.
[455] Revīzijas ziņojuma "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 4.5.apakšnodaļa "Nodokļu maksātāju atbalsta pasākums" 314.lp., https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2018gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 01.06.2020.).
[456] VID Nodokļu parādu piedziņas pārvaldes 30.03.2020. e-pasta vēstules.
[457] MK 30.07.2013. sēdes protokols Nr.41 (114.§) "Radikāla rīcība ēnu ekonomikas apkarošanai nodokļu administrēšanas un muitas lietu jomā".
[458] Valsts kontroles revīzijas ziņojums Nr.2.4.1-26/2017 "Par Finanšu ministrijas 2017.gada pārskata sagatavošanas pareizību" 5. – 8.lpp., pieejams: https://lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile//uploads/reviziju-zinojumi/2017/2.4.1-26_2017/RevZin_FM.pdf. (resurss skatīts 01.06.2020.).
[459] VID Muitas pārvaldes 15.03.2012. vēstule Nr.27.8.1/668.
[460] VID 16.12.2014. līgums Nr.FM VID 2014/185 "Ārpakalpojuma piesaiste tehnisko prasību izstrādāšanai Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmu ierīkošanai un esošo sistēmu pilnveidošanai".
[461] VID 06.01.2017. līgums Nr.FM VID 2015/41 "Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmas projektēšana, ierīkošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana".
[462] VID 06.01.2017. līgums Nr.FM VID 2015/41 "Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmas projektēšana, ierīkošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana".
[463] VID 12.03.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[464] VID 12.03.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[465] VID un Valsts kontroles darbinieku 16.12.2019. tikšanās.
[466] VID 12.12.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[467] VID 12.03.2020. elektroniski sniegtā informācija.
[468] TV3 01.07.2020. ziņas, Muitas darbiniekus aprīko ar ķermeņa kamerām, pieejams: https://tv3play.skaties.lv/tv3-zinas-10798080 (resurss skatīts 01.07.2020.).
[469] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[470] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[471] Aizputes, Alojas, Amatas, Auces, Ādažu, Balvu, Cesvaine, Dagdas, Daugavpils, Jelgavas, Kārsavas, Kocēnu, Krimuldas, Ķekavas, Limbažu, Līgatnes, Lubānas, Mārupes, Nīcas, Preiļu, Riebiņu, Saldus, Siguldas, Skrundas, Tērvetes, Tukuma, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes un Viļakas novada pašvaldība.
[472] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 76.panta pirmā daļa.
[473] Priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, izpilddirektors un galvenais grāmatvedis.
[474] Ādažu, Cesvaines, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Līgatnes, Mālpils, Rojas, Rundāles, Sējas, Vecpiebalgas novada un Jūrmalas, Rēzeknes un Ventspils pilsētas pašvaldība.
[475] Aizputes, Jelgavas un Vecumnieku novada pašvaldība.
[476] Trīs negatīvi atzinumi (Baldones, Nīcas un Ventspils novada pašvaldība) un 6 atzinumi ar iebildēm (Babītes, Baltinavas, Inčukalna, Ozolnieku, Skrīveru novada un Rīgas pilsētas pašvaldība).
[477] 69 atzinumi bez iebildēm ar apstākļu akcentējumu (Aglonas, Aizkraukles, Aknīstes, Alojas, Alsungas, Alūksnes, Apes, Balvu, Bauskas, Brocēnu, Burtnieku, Carnikavas, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Dundagas, Durbes, Engures, Ērgļu, Garkalnes, Grobiņas, Gulbenes, Ikšķiles, Ilūkstes, Jaunjelgavas, Jelgavas, Kārsavas, Krāslavas, Krimuldas, Krustpils, Kuldīgas, Ķekavas, Lielvārdes, Limbažu, Līvānu, Lubānas, Ludzas, Madonas, Mazsalacas, Mērsraga, Naukšēnu, Ogres, Olaines, Pāvilostas, Preiļu, Priekules, Priekuļu, Rēzeknes, Riebiņu, Rucavas, Rūjienas, Salacgrīvas, Salas, Salaspils, Saldus, Siguldas, Skrundas, Smiltenes, Strenču, Talsu, Vaiņodes, Valkas, Varakļānu, Vārkavas, Viesītes, Viļānu, Zilupes novada un Jelgavas, Liepājas, pilsētas pašvaldība) un 28 atzinumi bez iebildēm (Aizputes, Amatas, Auces, Beverīnas, Cēsu, Dobeles, Iecavas, Jaunpils, Jēkabpils, Kandavas, Kokneses, Ķeguma, Mārupes, Neretas, Pārgaujas, Pļaviņu, Raunas, Ropažu, Rugāju, Saulkrastu, Stopiņu, Tērvetes, Tukuma, Vecumnieku, Viļakas novada un Daugavpils, Jēkabpils un Valmieras pilsētas pašvaldība).
[478] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[479] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[480] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
[481] Aglonas, Apes, Auces, Ādažu, Babītes, Baldones, Baltinavas, Bauskas, Burtnieku, Carnikavas, Cesvaines, Cēsu, Durbes, Engures, Grobiņas, Iecavas, Inčukalna, Jaunpiebalgas, Jaunpils, Jelgavas, Krāslavas, Kuldīgas, Līvānu, Madonas, Mērsraga, Neretas, Nīcas, Ogres, Olaines, Ozolnieku, Pāvilostas, Pļaviņu, Preiļu, Priekuļu, Rēzeknes, Rucavas, Rundāles, Rūjienas, Salaspils, Saldus, Sējas, Siguldas, Skrīveru, Skrundas, Talsu, Tukuma, Vaiņodes, Valkas, Vārkavas, Vecpiebalgas, Ventspils, Viesītes, Viļānu, Zilupes novada un Daugavpils, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas pilsētas pašvaldība.
[482] Alūksnes, Ādažu, Babītes, Baldones, Balvu, Beverīnas, Burtnieku, Carnikavas, Ciblas, Engures, Inčukalna, Kocēnu, Krāslavas, Krustpils, Kuldīgas, Līvānu, Ludzas, Olaines, Rēzeknes, Riebiņu, Rundāles, Sējas, Vārkavas, Vecpiebalgas, Ventspils novada un Jūrmalas, Rēzeknes un Rīgas pilsētas pašvaldība.

[483] Alsungas, Babītes, Baldones, Baltinavas, Burtnieku, Carnikavas, Engures, Ērgļu, Inčukalna, Jaunjelgavas, Lielvārdes, Līvānu, Neretas, Nīcas, Olaines, Ozolnieku, Salaspils, Vārkavas, Vecumnieku, Ventspils un Viļānu novada pašvaldība.

[484] Aglonas, Aizkraukles, Aizputes, Aknīstes, Alojas, Alsungas, Amatas, Apes, Auces, Ādažu, Babītes, Baldones, Baltinavas, Balvu, Bauskas, Beverīnas, Brocēnu, Burtnieku, Carnikavas, Cesvaines, Cēsu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Dobeles, Dundagas, Durbes, Engures, Ērgļu, Garkalnes, Grobiņas, Gulbenes, Iecava, Ikšķiles, Ilūkstes, Inčukalna, Jaunjelgavas, Jaunpiebalgas, Jaunpils, Jelgavas, Kandavas, Kārsavas, Kokneses, Krāslavas, Krimuldas, Krustpils, Kuldīgas, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Limbažu, Līvānu, Lubānas, Ludzas, Madonas, Mazsalacas, Mālpils, Mārupes, Mērsraga, Naukšēnu, Neretas, Nīcas, Ogres, Olaines, Ozolnieku, Pārgaujas, Pāvilostas, Pļaviņu, Priekules, Priekuļu, Raunas, Rēzeknes, Riebiņu, Rojas, Ropažu, Rucavas, Rugāju, Rundāles, Rūjienas, Salacgrīvas, Salas, Salaspils, Saldus, Saulkrastu, Sējas, Siguldas, Skrīveru, Skrundas, Smiltenes, Stopiņu, Strenču, Tērvetes, Tukuma, Vaiņodes, Valkas, Varakļānu, Vārkavas, Vecpiebalgas, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes, Viļānu, Zilupes novada un Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rēzeknes, Rīgas, Valmieras un Ventspils pilsētas pašvaldība.

[485] Aknīstes, Babītes, Baltinavas, Mālpils, Ogres, Ozolnieku, Rundāles, Skrīveru, Stopiņu novada un Rīgas pilsētas pašvaldība.

[486] Aglonas, Aknīstes, Alojas, Alsungas, Alūksnes, Apes, Ādažu, Babītes, Baldones, Balvu, Brocēnu, Burtnieku, Carnikavas, Cēsu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Engures, Ērgļu, Gulbenes, Inčukalna, Kārsavas, Krāslavas, Krimuldas, Krustpils, Kuldīgas, Lielvārdes, Limbažu, Līvānu, Ludzas, Madonas, Mazsalacas, Naukšēnu, Nīcas, Olaines, Ozolnieku, Preiļu, Priekuļu, Riebiņu, Rundāles, Rūjienas, Salacgrīvas, Salaspils, Saldus, Sējas, Siguldas, Skrundas, Smiltenes, Strenču, Valkas, Varakļānu, Vārkavas, Ventspils, Viesītes, Viļānu, Zilupes novada, Jūrmalas un Rīgas pilsētas pašvaldība.

[487] Alsungas, Baldones, Ciblas, Dagdas, Inčukalna, Kārsavas, Nīcas, Ozolnieku, Preiļu, Skrundas, Ventspils, Zilupes novada un Rīgas pilsētas pašvaldība.

[488] Aglonas, Ādažu, Baldones, Bauskas, Brocēnu, Burtnieku, Carnikavas, Cesvaines, Cēsu, Engures, Ērgļu, Inčukalna, Jaunjelgavas, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krāslavas, Kuldīgas, Ķekavas, Lielvārdes, Līvānu, Mālpils, Nīcas, Ogres, Pāvilostas, Rundāles, Salaspils, Saldus, Sējas, Vārkavas, Ventspils, Viesītes, Viļānu novada un Jūrmalas pilsēta pašvaldība.

[489] Nīcas, Ogres un Ventspils novada pašvaldība.

[490] Cesvaines, Jaunpiebalgas, Mālpils, Sējas novada un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.

[491] MK noteikumu projekta "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

[492] Par jaunas grāmatvedības uzskaites kārtības (politikas) izstrādāšanu 34 pašvaldībās 41 985 *euro* (Aglonas, Aknīstes, Apes, Auces, Balvu, Beverīnas, Carnikavas, Ciblas, Ērgļu, Grobiņas, Gulbenes, Ikšķiles, Ilūkstes, Inčukalna, Jaunpiebalgas, Kandavas, Kuldīgas, Mārupes, Mērsraga, Nīcas, Olaines, Pļaviņu, Preiļu, Salas, Salaspils, Saulkrastu, Siguldas, Skrundas, Stopiņu, Viesītes novada un Jēkabpils, Jūrmalas, Liepājas, Valmieras pilsētas pašvaldība); Par grāmatvedības uzskaites sistēmas pielāgošanu vai pilnveidošanu 21 pašvaldībā 41 208 *euro* (Alsungas, Amatas, Beverīnas, Carnikavas, Dagdas, Ikšķiles, Jelgavas, Krāslavas, Ludzas, Mārupes, Olaines, Pāvilostas, Rundāles, Saldus, Saulkrastu, Skrīveru, Stopiņu, Vaiņodes, Zilupes novada un Rēzeknes, Valmieras pilsētas pašvaldība); Par apmācībām darbiniekiem, kuru darbu pārskata perioda sākumā ietekmē jauno normatīvo aktu prasību ieviešana 115 pašvaldībās 167 456 *euro* (Aglonas, Aizkraukles, Aizputes, Aknīstes, Alojas, Alsungas, Alūksnes, Amatas, Apes, Auces, Ādažu, Babītes, Baldones, Baltinavas, Balvu, Bauskas, Beverīnas, Brocēnu, Burtnieku, Carnikavas, Cesvaines, Cēsu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Dobeles, Dundagas, Durbes, Engures, Ērgļu, Gulbenes, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Inčukalna, Jaunjelgavas, Jaunpiebalgas, Jaunpils, Jelgavas, Jēkabpils, Kandavas, Kārsavas, Kocēnu, Kokneses, Krāslavas, Krimuldas, Krustpils, Kuldīgas, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Limbažu, Līgatnes, Līvānu, Lubānas, Ludzas, Madonas, Mazsalacas, Mālpils, Mārupes, Mērsraga, Naukšēnu, Neretas, Nīcas, Ogres, Olaines, Ozolnieku, Pārgaujas, Pļaviņu, Preiļu, Priekules, Priekuļu, Raunas, Rēzeknes, Riebiņu, Rojas, Ropažu, Rucavas, Rugāju, Rundāles, Rūjienas, Salacgrīvas, Salaspils, Saldus, Saulkrastu, Sējas, Siguldas, Skrīveru, Skrundas, Smiltenes, Stopiņu, Strenču, Talsu, Tērvetes, Tukuma, Vaiņodes, Valkas, Varakļānu, Vārkavas, Vecpiebalgas, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes, Viļakas, Viļānu, Zilupes un Daugavpils, Jelgavas, Jēkabpils, Jūrmala, Liepājas, Rēzeknes, Rīgas, Valmieras un Ventspils pilsētas pašvaldība); Par citiem ar grāmatvedības uzskaites sagatavošanas kārtības maiņu saistītiem izdevumiem 16 pašvaldībās 28 000 *euro* (Aizkraukles, Amatas, Balvu, Daugavpils, Gulbenes, Kandavas, Kokneses, Ludzas, Mazsalacas, Mērsraga, Olaines, Preiļu, Rēzeknes, Valkas novada un Jēkabpils, Valmieras pilsētas pašvaldība).

[493] Aizputes, Alojas, Amatas, Auces, Ādažu, Balvu, Cesvaine, Dagdas, Daugavpils, Jelgavas, Kārsavas, Kocēnu, Krimuldas, Ķekavas, Limbažu, Līgatnes, Lubānas, Mārupes, Nīcas, Preiļu, Riebiņu, Saldus, Siguldas, Skrundas, Tērvetes, Tukuma, Vecumnieku, Ventspils, Viesītes un Viļakas novada pašvaldība.

[494] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 76.panta pirmā daļa.

[495] Domes priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, izpilddirektors vai galvenais grāmatvedis.

[496] Kocēnu, Krimuldas un Tērvetes novada pašvaldība.

[497] Finanšu ministrijas prezentācija 25.02.2020. "Virzieni Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2021. – 2025.gadam izstrādei", pieejams: https://www.lps.lv/uploads/docs_module/1%20NPP%20virzieni_25.02.2020.pdf (resurss skatīts 08.06.2020).; Informatīvais ziņojums "Par nodokļu politikas attīstības virzieniem, valsts sociālās ilgtspējas un ekonomikas konkurētspējas veicināšanai"" izskatīts Ministru kabineta 02.09.2020. sēdē, sēdes protokols nr. 51 45.§.

[498] Finanšu ministrijas 19.06.2000. rīkojums Nr.662 "Nodokļu parādu klasifikācija (nodokļu parādu struktūra)" un Ministru kabineta 29.05.2012. noteikumu Nr.375 "Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība" 25.punkts.

[499] Kopējais nodokļu parāds uz 01.01.2019. bija 1 044 218 700 *euro*, Latvijas Republikas 2018.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, 2.sējuma 6.pielikuma "Valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžetu izpilde 2018.gadā" skaidrojuma "Skaidrojums pārskatam par valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžetu izpildi" 18.lp., Latvijas Republikas 2019.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, 2.sējuma 3.1.pielikuma "Konsolidētais valsts budžeta izpildes pārskats" skaidrojuma "Skaidrojums par konsolidēto valsts budžeta izpildi" 17.lp., VID mājas lapā pieejamā informācija par nodokļu parāda stāvokli uz 01.01.2019. un 01.01.2020.,pieejams, https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/nodoklu-paradu-struktura-0 (resurss skatīts 08.06.2020.).

[500] VID mājas lapā pieejamā informācija par nodokļu parāda stāvokli uz 01.01.2019. un 01.01.2020., pieejams, https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/nodoklu-paradu-struktura-0 (resurss skatīts 08.06.2020.).

[501] VID mājas lapā pieejamā informācija par nodokļu parāda stāvokli uz 01.01.2017., 01.01.2018., 01.01.2019. un 01.01.2020., pieejams, https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/nodoklu-paradu-struktura-0 (resurss skatīts 08.06.2020.); Valsts kontroles 13.09.2019. revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-23/2018 „Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem", 5.3.apakšpunkts "Ieteikuma par nodokļu parādu iekasēšanas veicināšanu ieviešanas progress", 336.lp.; VID darba rezultātu apkopojums par 2019.gadu, salīdzinot ar 2018.gadu un VID lēmumi par nokavēto nodokļu maksājumu dzēšanu, pieejams, https://www.vid.gov.lv/lv/lemumi-par-nokaveto-nodoklu-maksajumu-dzesanu (resurss skatīts 08.06.2020.).

[502] 2019.gadā VID piedziņas darba rezultātā iekasēti 483 150 600 *euro* un dzēsti nodokļu parādi 289 376 200 *euro*, VID darba rezultātu apkopojums par 2019.gadu, salīdzinot ar 2018.gadu.

[503] 2018.gadā VID piedziņas darba rezultātā iekasēti 554 408 800 *euro*, VID darba rezultātu apkopojums par 2019.gadu, salīdzinot ar 2018.gadu.

[504] VID darba rezultātu apkopojums par 2019.gadu, salīdzinot ar 2018.gadu.
[505] 2018.gadā VID dzēsa 460 829 500 *euro*, VID darba rezultātu apkopojums par 2019.gadu, salīdzinot ar 2018.gadu.
[506] Valsts kontroles 11.08.2009. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-47-1-2008 "Par Latvijas Republikas 2008.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmuma daļu" 323.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2008gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-budzeta-ienemumu-dalu (resurss skatīts 17.06.2020); Valsts kontroles 15.09.2010. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-29-4-2009 "Par Latvijas Republikas 2009.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmuma daļu" 559.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2009gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-budzeta-ienemumu-dalu, (resurss skatīts 17.06.2020); Valsts kontroles 14.09.2011. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-23-1-2010 "Par Latvijas Republikas 2010.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmuma daļu" 315.punkts, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2010gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-ienemumu-dalu (resurss skatīts 17.06.2020.); Valsts kontroles 14.09.2012. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 "Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmuma daļu" 140.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2011gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-ienemumu-dalu (resurss skatīts 17.06.2020.); Valsts kontroles 13.09.2013. revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-33-2/2012 "Par Latvijas Republikas 2012.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 134.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2012gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-budzeta-ienemumu-dalu (resurss skatīts 16.06.2020.); Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 "Par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 287.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2013gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-budzeta-ienemumu-dalu (resurss skatīts 16.06.2020.) un Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-38-2/2016 "Par Latvijas Republikas 2016.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 133.lp, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2016gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 16.06.2020.).
[507] Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 25.pants; VID 07.06.2013. noteikumi Nr.32 "Valsts budžetā pilnīgi vai daļēji ieskaitāmo nodokļu parādu, kā arī ar tiem saistītās nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanas kārtība" un VID 29.03.2018. iekšējie noteikumi Nr.26 "Valsts budžetā pilnīgi vai daļēji ieskaitāmo nodokļu parādu, kā arī nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanas kārtība".
[508] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" 5.3.apakšpunkta "Ieteikuma par nodokļu parādu iekasēšanas veicināšanu ieviešanas progress" 68. un 69.attēls 340.lp.
[509] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likuma 6.panta sestā daļa.
[510] VID mājaslapā pieejamā informācija par nodokļu parāda stāvokli uz 01.01.2020. un 01.05.2020., pieejams, https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/nodoklu-paradu-struktura-0 (resurss skatīts 08.06.2020.).
[511] Likuma "Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību" 3.pants un Covid-19, pieejams, https://www.vid.gov.lv/lv/covid-19 (resurss skatīts 08.06.2020.).
[512] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 "Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 63.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2011gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-ienemumu-dalu (resurss skatīts 08.06.2020.) un Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 "Par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 261.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2013gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-budzeta-ienemumu-dalu (resurss skatīts 08.06.2020.).
[513] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" 5.3.apakšpunkts, pieejams: https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2018gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 10.09.2020.), Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-35/2017 "Par Latvijas Republikas 2017.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" 5.3.apakšpunkts, pieejams: https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2017gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 10.09.2020.) un Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-38/2016 "Par Latvijas Republikas 2016.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" 3.4.apakšpunkts, pieejams: https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2016gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 10.09.2020.).
[514] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-2/2011 "Par Latvijas Republikas 2011.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 63.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2011gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-ienemumu-dalu (resurss skatīts 08.06.2020.) un Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.5.1-2-32-1/2013 "Par Latvijas Republikas 2013.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu" 261.punkts, pieejams, https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2013gada-parskata-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem-valsts-budzeta-ienemumu-dalu (resurss skatīts 08.06.2020.).
[515] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-35/2017 "Par Latvijas Republikas 2017.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" 5.3.apakšpunkts, pieejams: https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2017gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 08.06.2020.).
[516] Valsts kontroles revīzijas ziņojuma Nr.2.4.1-23/2018 "Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" 5.3.apakšpunkts, pieejams: https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2018gada-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem (resurss skatīts 10.09.2020.).
[517] Publisko iepirkumu likums, Ministru kabineta 30.07.2013. sēdes protokola Nr.41 114.§, Ministru kabineta 08.08.2013. sēdes protokola Nr.43 11.§.
[518] Nodokļu amnestija - nokavējuma naudas un sodas naudas dzēšana nodokļu pamatparāda nomaksas gadījumā.
[519] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums un šī likuma likumprojekta anotācija, un MK 24.05.2017.gada rīkojuma Nr.245 „Par Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018. – 2021. gadam" pielikuma „Esošās situācijas apraksts" 10.4.apakšnodaļas „Kompensējošie pasākumi" 10.11.tabulas 9.punkts.
[520] Starptautiskais revīzijas standarts Nr.610 „Iekšējo revidentu darba izmantošana", 2013.gads.
[521] Iekšlietu ministrijai un Finanšu ministrijai.
[522] Atbilstības jautājumi netika pārbaudīti Augstākajā tiesā, Centrālajā zemes komisijā, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, Ministru kabinetā, Pārresoru koordinācijas centrā, Sabiedrības integrācijas fondā, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, Satversmes tiesā un Tiesībsarga birojā.

[523] Aizsardzības ministrijā, Ārlietu ministrijā, Ekonomikas ministrijā, Finanšu ministrijā, Iekšlietu ministrijā, Izglītības un zinātnes ministrijā, Kultūras ministrijā, Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē un Veselības ministrijā.

[524] Izglītības un zinātnes ministrijas (10 augstākās izglītības institūcijās – Latvijas Universitātē, Rīgas Tehniskajā universitātē, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā, Banku augstskolā, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā, Daugavpils Universitātē, Ventspils Augstskolā, Vidzemes Augstskolā, Liepājas Universitātē, Latvijas Jūras akadēmijā un četrās institūcijās (t.sk. zinātniskajās) atvasinātajā publiskajā personā "Latvijas Biomedicīnas un pētījumu centrs", atvasinātajā publiskajā personā "Latvijas Organiskās sintēzes institūts", Latvijas Zinātņu akadēmijā, valsts zinātniskajā institūtā – atvasinātajā publiskajā personā "Fizikālās enerģētikas institūts") finanšu revīzija; Kultūras ministrijas (Latvijas Mākslas akadēmijā, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, Latvijas Kultūras akadēmijā, tajā skaitā Latvijas Kultūras akadēmijas aģentūrā "Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledža") finanšu revīzija; Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas finanšu revīzija; Veselības ministrijas (Rīgas Stradiņa universitātē) finanšu revīzija; Zemkopības ministrijas (Lauku atbalsta dienesta Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma izlietojuma finanšu pārskata daļā, Latvijas Lauksaimniecības universitātē) finanšu revīzija.

[525] Ādažu, Cesvaines, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Līgatnes, Mālpils, Rojas, Rundāles, Sējas, Vecpiebalgas novada un Jūrmalas, Rēzeknes un Ventspils pilsētas pašvaldība.

[526] Alojas, Ādažu, Bauskas, Burtnieku, Dundagas, Krustpils, Kuldīgas, Ķeguma, Ķekavas, Mazsalacas, Ogres, Priekules, Riebiņu, Rojas, Salas, Saldus, Saulkrastu, Skrundas, Smiltenes, Strenču, Tērvetes, Vecumnieku novada un Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas, Valmieras, Ventspils pilsētas pašvaldība.

[527] Valsts zinātniskais institūts – atvasināta publiska persona "Fizikālās enerģētikas institūts".

[528] Izglītības un zinātnes ministrija – 10 augstākās izglītības institūcijās – Latvijas Universitātē, Rīgas Tehniskajā universitātē, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā, Banku augstskolā, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā, Daugavpils Universitātē, Ventspils Augstskolā, Vidzemes Augstskolā, Liepājas Universitātē, Latvijas Jūras akadēmijā un četrās institūcijās (t.sk. zinātniskajās) atvasinātajā publiskajā personā "Latvijas Biomedicīnas un pētījumu centrs", atvasinātajā publiskajā personā "Latvijas Organiskās sintēzes institūts", Latvijas Zinātņu akadēmijā, valsts zinātniskajā institūtā - atvasinātajā publiskajā personā "Fizikālās enerģētikas institūts".

[529] Kultūras ministrija – trijās augstākās izglītības institūcijās – Latvijas Mākslas akadēmijā, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, Latvijas Kultūras akadēmijā, tajā skaitā Latvijas Kultūras akadēmijas aģentūrā "Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledža".

[530] Veselības ministrija – Rīgas Stradiņa universitātē.

[531] Zemkopības ministrija – Lauku atbalsta dienesta Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma izlietojuma finanšu pārskata daļā, Latvijas Lauksaimniecības universitātē.

[532] Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija.

[533] MK 03.01.2013. noteikumi Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus".

[534] Starptautiskais revīzijas standarts Nr.610 „Iekšējo revidentu darba izmantošana".

[535] Aizsardzības ministrija, Ārlietu ministrija, Finanšu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Satiksmes ministrija, Tieslietu ministrija, Veselības ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

[536] Jūrmalas pilsētas pašvaldība, Rēzeknes pilsētas pašvaldība, Valmieras pilsētas pašvaldība, Cēsu pilsētas pašvaldība, Iecavas novada pašvaldība, Limbažu novada pašvaldība, Saldus novada pašvaldība, Brocēnu novada pašvaldība, Siguldas novada pašvaldība, Lielvārdes novada pašvaldība, Liepājas pilsētas pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Daugavpils novada pašvaldība.

[537] Saskaņā ar likumu „Par valsts noslēpumu".

[538] Nodokļu amnestija – nokavējuma naudas un sodas naudas dzēšana nodokļu pamatparāda nomaksas gadījumā.

[539] Nodokļu maksātājiem nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanai paredzētā atbalsta likums un šī likuma likumprojekta anotācija, un MK 24.05.2017. rīkojuma Nr.245 „Par Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018. – 2021. gadam" pielikuma „Esošās situācijas apraksts" 10.4.apakšnodaļas „Kompensējošie pasākumi" 10.11.tabulas 9.punkts.

[540] Pieņemts zināšanai Ministru kabinetā 13.12.2016. (prot. Nr. 68, 69.§.).

[541] Grozīts ar MK 05.12.2017. rīkojumu Nr.717 un 08.08.2018. rīkojumu Nr.363.

[542] Likuma par budžetu un finanšu vadību 9., 9.1, 11., 46.pants, MK 27.12.2005. noteikumi Nr.1031 "Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām", MK 16.03.2010. noteikumi Nr.256 "Noteikumi par kārtību, kādā ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm tiek veikta apropriācijas pārdale starp programmām, apakšprogrammām un izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem", MK 17.07.2018. noteikumi Nr.421 "Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas", MK 31.07.2012. noteikumi Nr.523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem".

[543] Kultūras ministrijas 10.03.2016. iekšējie noteikumi Nr.2.5.-4-7 "Piešķirto valsts budžeta līdzekļu izvērtēšanas kārtība Kultūras ministrijā", Kultūras ministrijas 26.07.2017. iekšējie noteikumi Nr.2.5-4-24 "Grozījumi Kultūras ministrijas 10.03.2016. iekšējos noteikumos Nr.2.5.-4-7 "Piešķirto valsts budžeta līdzekļu izvērtēšanas kārtība Kultūras ministrijā"", Kultūras ministrijas 02.02.2017. nolikums Nr.2.5.-4-8 "Valsts budžeta apakšprogrammas 22.12.00 "Latvijas valsts simtgades programma" finansu līdzekļu sadales komisijas nolikums".

[544] Pieņemts zināšanai Ministru kabinetā 13.12.2016. (prot. Nr.68, 69.§.).

[545] MK 13.02.2018. noteikumi Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".

[546] Summa aprēķināta, summējot izmaksas par ārpakalpojumiem 931 571 *euro* (ar PVN) un personālam veiktās izmaksas par virsstundu darbu 17 709 *euro*, un piemaksu par papildu darbu 85 061 *euro*.

[547] Valsts nodevu uzskaites pārskatos par 2019.gadu.

[548] VID informatīvais materiāls, pieejams, https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/atbalsta-likums-jur.png un https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/atbalsta-likums-fiz.png (resurss skatīts 01.06.2020).

[549] Bauskas (aplēse vismaz 129 007 *euro* apmērā), Dundagas (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.00234, Nr.00361), Ķekavas (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.01601) un Saulkrastu (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.6802, starpība 231 329,54 *euro*, pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.1794, starpība 63 451,73 *euro*, pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.1789, starpība 10 765,96 *euro*) novada pašvaldība.

[550] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.6802 (starpība 200 188 *euro*), pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.6513 (starpība 3 296 327 *euro*).

[551] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.PL-1211/6, PL-1211/23, PL-1211/35, PL-1211/7.

[552] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.110262 un Nr.680010046.

[553] Kadastra apzīmējums Nr.40460060145, 40520040548, 40600040194, 40600040198, 40600070086, 40600070248, 40600100067, 40680090041, 40720040205, 40720070154, 40920020418, 40920030067, 40920030068, 40920030071, 40920130178.

[554] Informatīvā izdruka no Kadastra informācijas sistēmas teksta datiem (īpašuma kadastra Nr.80139000507, adrese Skolas iela 2-4, Saulkrasti, kadastrālā vērtība 13 791 *euro*).

[555] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.6694, dzīvoklis Skolas iela 2-4, uzskaites vērtība 12 169,82 *euro*.

[556] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.9711, Skolas iela 2, Saulkrasti, 4135/35237 domājamās daļas, vērtība 1645,81 *euro*.

[557] Saulkrastu novada domes 27.11.2019 lēmums Nr.1519 (protokols Nr.30/2019, §31).

[558] Kuldīgas (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr. PL-1211/6) un Saulkrastu (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.6802) novada pašvaldība.
[559] Kadastra apzīmējums Nr.40010010209, 40010030090, 40010040055, 40010040119, 40010050207, 40010050263, 40520060174, 40520060176, 40560070047, 40600090059, 40600110034, 40720040182, 40720040607, 40720040211, 40720060070.
[560] Kadastra apzīmējums Nr.40520040535, 40520040536, 40520040549, 40520040550, 40720040186, 40720040189, 40720040200, 40720060068.
[561] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.BNA4370, BNA110263, COD520040344.
[562] Saulkrastu novada domes 2019.gada 27.novembra lēmums Nr.1510 (protokols Nr.30/2019, §32).
[563] Pamatlīdzekļu uzskaites kartītes Nr.00004, 00006, 00007, 00009, 7724.
[564] Saulkrastu novada domes 2020.gada 29.aprīļa sēdes lēmums Nr.1714 (protokols Nr.16/2020, §20).
[565] Saulkrastu novada domes 2020.gada 29.aprīļa sēdes lēmums Nr.1713 (protokols Nr.16/2020, §19).
[566] Kadastra apzīmējums Nr.80130010183, 80130020246, 80130030098, 80330011006, 80330011148.
[567] Kadastra apzīmējums Nr.80400020001, 80400030001, 80400040001.
[568] Rojas novada (9 zemes vienības ar kopējo kadastrālo vērtību 7 017 *euro*, kadastra apzīmējums Nr.88820010039, 88820020140, 88820030064, 88820040176, 88820060061, 88820080523, 88820081065, 88820081066, 88820090497) un Saulkrastu novada pašvaldība (5 zemes vienības ar kopējo kadastrālo vērtību 48 874 *euro,* kadastra apzīmējums Nr.80130010183, 80130020246, 80130030098, 80330011006, 8030011148).
[569] Ķeguma un Skrundas novada pašvaldība.
[570] Ķeguma novada pašvaldība (2 zemes vienības, kadastra apzīmējums Nr.74440060247, 74440060248, kopējā kadastrālā vērtība 275,00 *euro*).
[571] Dundagas novada pašvaldība (78 zemes vienības 87,9462 ha platībā ar kopējo kadastrālo vērtību 79 535 *euro*), Priekules novada pašvaldība (192 zemes vienības 3451,0092 ha platībā ar kadastrālo vērtību 334 517 *euro*).
[572] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.9711, Skolas iela 2, Saulkrasti, 4135/35237 domājamās daļas.
[573] Krustpils (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.2607, 3980, 4940, 4948, 5656, 6415, 7524, 1813), Priekules (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.1218-5912) un Riebiņu (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.5600) novada pašvaldība.
[574] Krustpils (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.2607, 3980, 4940, 4948, 5656, 6415, 7524, 1813), Priekules (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.1218-5912) un Riebiņu (pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.5600) novada pašvaldība.
[575] Pamatlīdzekļu uzskaites kartīte Nr.06_509, 06_510, 06_511, 06_512, 06_513, 04_541, 002_R2015/147, 002_R2015/147.1, 002_R2015/147.2).
[576] Dundagas, Kuldīgas, Saldus un Saulkrastu novada pašvaldība.
[577] Bauskas, Dundagas un Saldus novada pašvaldība.
[578] Bauskas, Dundagas, Ķekavas, Saldus un Saulkrastu novada pašvaldība.
[579] Dundagas, Kuldīgas, Saldus un Saulkrastu novada pašvaldība.
[580] Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts ceļi" un VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs".
[581] Īpašumu salīdzināšanas akts ar NĪVKIS datiem un Saulkrastu novada domes grāmatvedības datiem uz 31.12.2019. Pamatlīdzekļu inventarizācijas saraksts Nr.1252 un pamatlīdzekļu inventarizācijas saraksts Nr.1511.
[582] Saulkrastu novada pašvaldība.
[583] Saulkrastu novada pašvaldība.
[584] 2020.gada 21. janvāra Pašvaldības inventarizācijas kopsavilkums.
[585] Dati pēc IA apkopotās informācijas, izņemot Zemkopības, Ekonomikas, Labklājības un Iekšlietu ministriju.
[586] Izmantoti iekšējo auditoru iegūtie dati.
[587] Dati pēdējo reizi skatīti 2020.gada 28.jūlijā.
[588] Līguma summa atsevišķam pētījumam nav nosakāma, līdz ar to tabulā norādīti faktiski veiktie maksājumi par katru no pētījumiem.